॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဇာတက-အဋ္ဌကထာ

(ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၂. ဒုကနိပာတော

၁. ဒဠှဝဂ္ဂေါ

[၁၅၁] ၁. ရာဇောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒဠှံ ဒဠှဿ ခိပတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရာဇောဝါဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော **တေသကုဏဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဧကသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ကောသလရာဇာ ဧကံ အဂတိဂတံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ အဋ္ဋံ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ဘုတ္တပါတရာသော အလ္လဟတ္ထောဝ အလင်္ကတရထံ အဘိရုယှ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဖုလ္လပဒုမသဿိရိကေသု ပါဒေသု နိပတိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ ဧတဒဝေါစ – “ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ, မဟာရာဇ, အာဂစ္ဆသိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ”တိ။ “ဘန္တေ, အဇ္ဇ ဧကံ အဂတိဂတံ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ အဋ္ဋံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော ဩကာသံ အလဘိတွာ ဣဒါနိ တံ တီရေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ အလ္လဟတ္ထောဝ တုမှာကံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတောမှီ”တိ။ သတ္ထာ “မဟာရာဇ, ဓမ္မေန သမေန အဋ္ဋဝိနိစ္ဆယံ နာမ ကုသလံ, သဂ္ဂမဂ္ဂေါ ဧသော။ အနစ္ဆရိယံ ခေါ ပနေတံ, ယံ တုမှေ မာဒိသဿ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ သန္တိကာ ဩဝါဒံ လဘမာနာ ဓမ္မေန သမေန အဋ္ဋံ ဝိနိစ္ဆိနေယျာထ။ ဧတဒေဝ အစ္ဆရိယံ, ယံ ပုဗ္ဗေ ရာဇာနော အသဗ္ဗညူနမ္ပိ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ သုတွာ ဓမ္မေန သမေန အဋ္ဋံ ဝိနိစ္ဆိနန္တာ စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရယမာနာ အဂမိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ လဒ္ဓဂဗ္ဘပရိဟာရော သောတ္ထိနာ မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပနဿ “ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော”တွေဝ နာမံ အကံသု။ သော အနုပုဗ္ဗေန ဝယပ္ပတ္တော သောဠသဝဿကာလေ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယံ အနုသာသိ။ တသ္မိံ ဧဝံ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ အမစ္စာပိ ဓမ္မေနေဝ ဝေါဟာရံ ဝိနိစ္ဆိနိံသု။ ဝေါဟာရေသု ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆယမာနေသု ကူဋဍ္ဍကာရကာ နာမ နာဟေသုံ, တေသံ အဘာဝါ အဋ္ဋတ္ထာယ ရာဇင်္ဂဏေ ဥပရဝေါ ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ အမစ္စာ ဒိဝသမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ကဉ္စိ ဝိနိစ္ဆယတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တံ အဒိသွာ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကမန္တိ, ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗဘာဝံ ပါပုဏိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – “မယိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တာ နာမ နတ္ထိ, ဥပရဝေါ ပစ္ဆိဇ္ဇိ, ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗဘာဝံ ပတ္တံ, ဣဒါနိ မယာ အတ္တနော အဂုဏံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ ‘အယံ နာမ မေ အဂုဏော’တိ သုတွာ တံ ပဟာယ ဂုဏေသုယေဝ ဝတ္တိဿာမီ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ “အတ္ထိ နု ခော မေ ကောစိ အဂုဏဝါဒီ”တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော အန္တောဝဠဉ္ဇနကာနံ အန္တရေ ကဉ္စိ အဂုဏဝါဒိံ အဒိသွာ အတ္တနော ဂုဏကထမေဝ သုတွာ “ဧတေ မယှံ ဘယေနာပိ အဂုဏံ အဝတွာ ဂုဏမေဝ ဝဒေယျု”န္တိ ဗဟိဝဠဉ္ဇနကေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တတ္ထာပိ အဒိသွာ အန္တောနဂရေ ပရိဂ္ဂဏှိ။ ဗဟိနဂရေ စတူသု ဒွါရေသု ဒွါရဂါမကေ ပရိဂ္ဂဏှိ။ တတ္ထာပိ ကဉ္စိ အဂုဏဝါဒိံ အဒိသွာ အတ္တနော ဂုဏကထမေဝ သုတွာ “ဇနပဒံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ”တိ အမစ္စေ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ရထံ အဘိရုယှ သာရထိမေဝ ဂဟေတွာ အညာတကဝေသေန နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဇနပဒံ ပရိဂ္ဂဏှမာနော ယာဝ ပစ္စန္တဘူမိံ ဂန္တွာ ကဉ္စိ အဂုဏဝါဒိံ အဒိသွာ အတ္တနော ဂုဏကထမေဝ သုတွာ ပစ္စန္တသီမတော မဟာမဂ္ဂေန နဂရာဘိမုခေါယေဝ နိဝတ္တိ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဗလ္လိကော နာမ ကောသလရာဇာပိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော အဂုဏကထံ ဂဝေသန္တော ဟုတွာ အန္တောဝဠဉ္ဇကာဒီသု အဂုဏဝါဒိံ အဒိသွာ အတ္တနော ဂုဏကထမေဝ သုတွာ ဇနပဒံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တံ ပဒေသံ အဂမာသိ။ တေ ဥဘောပိ ဧကသ္မိံ နိန္နဋ္ဌာနေ သကဋမဂ္ဂေ အဘိမုခါ အဟေသုံ, ရထဿ ဥက္ကမနဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ အထ ဗလ္လိကရညော သာရထိ ဗာရာဏသိရညော သာရထိံ "တဝ ရထံ ဥက္ကမာပေဟီ"တိ အာဟ။ သောပိ "အမ္ဘော သာရထိ, တဝ ရထံ ဥက္ကမာပေဟိ, ဣမသ္မိံ ရထေ ဗာရာဏသိရဇ္ဇသာမိကော ဗြဟ္မဒတ္တမဟာရာဇာ နိသိန္နော"တိ အာဟ။ ဣတရောပိ နံ "အမ္ဘော သာရထိ, ဣမသ္မိံ ရထေ ကောသလရဇ္ဇသာမိကော ဗလ္လိကမဟာရာဇာ နိသိန္နော, တဝ ရထံ ဥက္ကမာပေတွာ အမှာကံ ရညော ရထဿ ဩကာသံ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ ဗာရာဏသိရညော သာရထိ "အယမ္ပိ ကိရ ရာဇာယေဝ, ကိံ နု ခေါ ကာတဗ္ဗ"န္တိ စိန္တေန္တော "အတ္ထေသော ဥပါယော"တိ ဝယံ ပုစ္ဆိတွာ "ဒဟရဿ ရထံ ဥက္ကမာပေတွာ မဟလ္လကဿ ဩကာသံ ဒါပေဿာမီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ တံ သာရထိံ ကောသလရညော ဝယံ ပုစ္ဆိတွာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဥဘိန္နမ္ပိ သမာနဝယဘာဝံ ဉတွာ ရဇ္ဇပရိမာဏံ ဗလံ ဓနံ ယသံ ဇာတိံ ဂေါတ္တံ ကုလပဒေသန္တိ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိတွာ "ဥဘောပိ တိယောဇနသတိကဿ ရဇ္ဇဿ သာမိနော သမာနဗလဓနယသဇာတိဂေါတ္တကုလပဒေသာ"တိ ဉတွာ "သီလဝန္တဿ ဩကာသံ ဒဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "ဘော သာရထိ, တုမှာကံ ရညော သီလာစာရော ကီဒိသော"တိ ပုစ္ဆိ။ သော "အယဉ္စ အယဉ္စ အမှာကံ ရညော သီလာစာရော"တိ အတ္တနော ရညော အဂုဏမေဝ ဂုဏတော ပကာသေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁. "ဒဠှံ ဒဠှဿ ခိပတိ၊ ဗလ္လိကော မုဒုနာ မုဒုံ။
သာဓုမ္ပိ သာဓုနာ ဇေတိ၊ အသာဓုမ္ပိ အသာဓုနာ။
ဧတာဒိသော အယံ ရာဇာ၊ မဂ္ဂါ ဥယျာဟိ သာရထီ"တိ။

တတ္ထ **ဒဠှံ ဒဠှဿ ခိပတီ** တိ ယော ဒဠှော ဟောတိ ဗလဝဒဠှေန ပဟာရေန ဝါ ဝစနေန ဝါ ဇိနိတဗ္ဗော, တဿ ဒဠှမေဝ ပဟာရံ ဝါ ဝစနံ ဝါ ခိပတိ။ ဧဝံ ဒဠှောဝ ဟုတွာ တံ ဇိနာတီတိ ဒဿေတိ။ **ဗလ္လိကော** တိ တဿ ရညော နာမံ။ **မုဒုနာ မုဒုန္တိ** မုဒုပုဂ္ဂလံ သယမ္ပိ မုဒု ဟုတွာ မုဒုနာဝ ဥပါယေန ဇိနာတိ။ **သာဓုမ္ပိ သာဓုနာ ဇေတီ** တိ ယေ သာဓူ သပ္ပုရိသာ, တေ သယမ္ပိ သာဓု ဟုတွာ သာဓုနာဝ ဥပါယေန ဇိနာတိ။ **အသာဓုမ္ပိ အသာဓုနာ** တိ ယေ ပန အသာဓူ, တေ သယမ္ပိ အသာဓု ဟုတွာ အသာဓုနာဝ ဥပါယေန ဇိနာတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧတာဒိသော အယံ ရာဇာ**တိ အယံ အမှာကံ ကောသလရာဇာ သီလာစာရေန ဧဝရူပေါ။ **မဂ္ဂါ ဥယျာဟိ သာရထီ** တိ အတ္တနော ရထံ မဂ္ဂါ ဥက္ကမာပေတွာ ဥယျာဟိ, ဥပ္ပထေန ယာဟိ, အမှာကံ ရညော မဂ္ဂံ ဒေဟီတိ ဝဒတိ။

အထ နံ ဗာရာဏသိရညော သာရထိ "အမ္ဘော, ကိံ ပန တယာ အတ္တနော ရညော ဂုဏကထာ ကထိတာ"တိ ဝတွာ "အာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ယဒိ ပန ဧတေ ဂုဏာတိ ဝဒသိ, အဂုဏာ ပန ကီဒိသီ"တိ ဝတွာ "ဧတေ တာဝ အဂုဏာ ဟောန္တု, တုမှာကံ ပန ရညော ကီဒိသော ဂုဏော"တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ သုဏာဟီ"တိ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂. "အက္ကောဓေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဓုံ သာဓုနာ ဇိနေ။
ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန၊ သစ္စေနာလိကဝါဒိနံ။
ဧတာဒိသော အယံ ရာဇာ၊ မဂ္ဂါ ဥယျာဟိ သာရထီ"တိ။

တတ္ထ **ဧတာဒိသော**တိ ဧတေဟိ "အက္ကောဓေန ဇိနေ ကောဓ"န္တိအာဒိဝသေန ဝုတ္တေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော။ အယဉှိ ကုဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလံ သယံ အက္ကောဓော ဟုတွာ အက္ကောဓေန ဇိနာတိ, အသာဓုံ ပန သယံ သာဓု ဟုတွာ သာဓုနာဝ ဥပါယေန ဇိနာတိ, ကဒရိယံ ထဒ္ဓမစ္ဆရိံ သယံ ဒါယကော ဟုတွာ ဒါနေန ဇိနာတိ။ **သစ္စေနာလိကဝါဒိန** န္တိ မုသာဝါဒိံ သယံ သစ္စဝါဒီ ဟုတွာ သစ္စေန ဇိနာတိ။ **မဂ္ဂါ ဥယျာဟိ သာရထီ** တိ, သမ္မ သာရထိ, မဂ္ဂတော အပဂစ္ဆ။ ဧဝံဝိဓသီလာစာရဂုဏယုတ္တဿ အမှာကံ ရညော မဂ္ဂံ ဒေဟိ, အမှာကံ ရာဇာ မဂ္ဂဿ အနုစ္ဆဝိကောတိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဗလ္လိကရာဇာ စ သာရထိ စ ဥဘောပိ ရထာ ဩတရိတွာ အဿေ မောစေတွာ ရထံ အပနေတွာ ဗာရာဏသိရညော မဂ္ဂံ အဒံသု။ ဗာရာဏသိရာဇာ ဗလ္လိကရညော "ရညော နာမ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။ ဗလ္လိကရာဇာပိ တဿ

ဩတာဒံ ဂဟေတွာ ဖနပဒံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနော အင်္ဂဇာတဒ္ဒိံ အဒိသွာ တံ သကနဂရံ ဂန္တွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရမေဝ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ကောသလရာဇဿ ဩဝါဒတ္ထာယ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗလ္လိကရညော သာရထိ မောဂ္ဂလ္လာနော အဟောသိ, ဗလ္လိကရာဇာ အာနန္ဒော, ဗာရာဏသိရညော သာရထိ သာရိပုတ္တော, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ရာဇောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၅၂] ၂. သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသမေက္ခိတကမ္မန္တန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တော ဝေသာလိတသိကံ ဧကံ နှာပိတပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရ ပိတာ ရာဇူနံ ရာဇောရောဓာနံ ရာဇကုမာရာနံ ရာဇကုမာရိကာနဉ္စ မဿုကရဏကေသသဏ္ဌပနအဋ္ဌပဒဌပနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ သဒ္ဓော ပသန္နော တိသရဏဂတော သမာဒိန္နပဉ္စသီလော, အန္တရန္တရေ သတ္ထု ဓမ္မံ သုဏန္တော ကာလံ ဝီတိနာမေတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇနိဝေသနေ ကမ္မံ ကာတုံ ဂစ္ဆန္တော အတ္တနော ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဂတော။ သော တတ္ထ ဧကံ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ လိစ္ဆဝိကုမာရိကံ ဒိသွာ ကိလေသဝသေန ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ပိတရာ သဒ္ဓိံ ရာဇနိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ ''ဧတံ ကုမာရိကံ လဘမာနော ဇီဝိဿာမိ, အလဘမာနဿ မေ ဧတ္ထေဝ မရဏ''န္တိ အာဟာရုပစ္ဆေဒံ ကတွာ မဉ္စကံ ပရိဿဇိတွာ နိပဇ္ဇိ။

အထ နံ ပိတာ ဥပသင်္ကမိတွာ ''တာတ, အဝတ္ထုမှိ ဆန္ဒရာဂံ မာ ကရိ, ဟီနဇစ္စော တွံ နှာပိတပုတ္တော, လိစ္ဆဝိကုမာရိကာ ခတ္တိယဓီတာ ဇာတိသမ္ပန္နာ, န သာ တုယှံ အနုစ္ဆဝိကာ, အညံ တေ ဇာတိဂောတ္တေဟိ သဒိသံ ကုမာရိကံ အာနေဿာမီ''တိ အာဟ။ သော ပိတု ကထံ န ဂဏှိ။ အထ နံ မာတာ ဘာတာ ဘဂိနီ စူဠပိတာ စူဠမာတာတိ သဗ္ဗေပိ ဉာတကာ စေဝ မိတ္တသုဟဇ္ဇာ စ သန္နိပတိတွာ သညာပေန္တာပိ သညာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ သော တတ္ထေဝ သုဿိတွာ ပရိသုဿိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။ အထဿ ပိတာ သရီရကိစ္စံ ပေတကိစ္စာနိ ကတွာ တနုသောကော ''သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမီ''တိ ဗဟုံ ဂန္ဓမာလာဝိလေပနံ ဂဟေတွာ မဟာဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ''ကိံ နု ခော, ဥပါသက, ဗဟူနိ ဒိဝသာနိ န ဒိဿသီ''တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''န ခော, ဥပါသက, ဣဒါနေဝ တဝ ပုတ္တော အဝတ္ထုသ္မိံ ဆန္ဒရာဂံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဝိနာသံ ပာပုဏိ, ပုဗ္ဗေပိ ပတ္တောယေဝ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဆ ကနိဋ္ဌဘာတရော ဧကာ စ ဘဂိနီ အဟောသိ, သဗ္ဗေပိ ကဉ္စနဂုဟာယံ ဝသန္တိ။ တဿာ ပန ဂုဟာယ အဝိဒူရေ ရဇတပဗ္ဗတေ ဧကာ ဖလိကဂုဟာ အတ္ထိ, တတ္ထေကော သိင်္ဂါလော ဝသတိ။ အပရဘာဂေ သီဟာနံ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ တေ ဘဂိနိံ သီဟပေါတိကံ ကဉ္စနဂုဟာယံ ဌပေတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမိတွာ မံသံ အာဟရိတွာ တဿာ ဒေန္တိ။ သော သိင်္ဂါလော တံ သီဟပေါတိကံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော အဟောသိ။ တဿာ ပန မာတာပိတူနံ ဓရမာနကာလေ ဩကာသံ နာလတ္ထ, သော သတ္တန္နမ္ပိ တေသံ ဂေါစရာယ ပက္ကန္တကာလေ ဖလိကဂုဟာယ ဩတရိတွာ ကဉ္စနဂုဟာယ ဒွါရံ ဂန္တွာ သီဟပေါတိကာယ ပုရတော လောကာမိသပဋိသံယုတ္တံ ဝေရူပံ ရဟဿကထံ ကထေသိ – ''သီဟပေါတိကေ, အဟမ္ပိ စတုပ္ပဒေ, တွမ္ပိ စတုပ္ပဒါ, တွံ မေ ပဇာပတီ ဟောဟိ, အဟံ တေ ပတိ ဘဝိဿာမိ, တေ မယံ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ဝသိဿာမ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ မံ ကိလေသဝသေန သင်္ဂဏှာဟီ''တိ။ သာ တဿ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ – ''အယံ သိင်္ဂါလော စတုပ္ပဒါနံ အန္တရေ ဟီနော ပဋိကုဋ္ဌော စဏ္ဍာလသဒိသော, မယံ ဥတ္တမရာဇကုလသမ္မတာ, ဧသ ခော မယာ သဒ္ဓိံ အသဗ္ဘိံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကထံ ကထေတိ, အဟံ ဧဝရူပံ ကထံ သုတွာ ဇီဝိတေန ကိံ ကရိဿာမိ, နာသာဝါတံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ မရိဿာမီ''တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ – ''မယှံ ဧဝမေဝ မရဏံ အယုတ္တံ, ဘာတိကာ တာဝ မေ အာဂစ္ဆန္တု, တေသံ ကထေတွာ မရိဿာမီ''တိ။ သိင်္ဂါလောပိ တဿာ သန္တိကာ ပဋိဝစနံ အလဘိတွာ ''ဣဒါနိ သော မယှံ ကုဇ္ဈတီ''တိ ဒောမနဿပ္ပတ္တော ဖလိကဂုဟာယံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။

အထေကော သီဟဟေတကော မဟိံသတရဏ္ဏာဒီသု အညတရံ ဝဓိတ္ဝာ မံသံ ခာဒိတ္ဝာ ဘဂိနိယာ ဘာဂံ အာဟရိတွာ “အမ္မ, မံသံ ခာဒဿူ”တိ အာဟ။ “ဘာတိက, နာဟံ မံသံ ခာဒာမိ, မရိဿာမီ”တိ။ “ကိံ ကာရဏာ”တိ? သာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ “ဣဒါနိ ကဟံ သော သိင်္ဂါလော”တိ စ ဝုတ္တေ ဖလိကဂုဟာယံ နိပန္နံ သိင်္ဂါလံ “အာကာသေ နိပန္နော”တိ မညမာနာ “ဘာတိက, ကိံ န ပဿသိ, ဧသော ရဇတပဗ္ဗတေ အာကာသေ နိပန္နော”တိ။ သီဟပေါတကော တဿ ဖလိကဂုဟာယံ နိပန္နဘာဝံ အဇာနန္တော “အာကာသေ နိပန္နော”တိ သညီ ဟုတွာ “မာရေဿာမိ နံ”န္တိ သီဟဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတ္ဝာ ဖလိကဂုဟံ ဟဒယေနေဝ ပဟရိ။ သော ဟဒယေန ဖလိတေန တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ပတိ။ အထာပရော အာဂန္တွာ, သာ တဿပိ တထေဝ ကထေသိ။ သောပိ တထေဝ ကတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ပတိ။

ဧဝံ ဆသုပိ ဘာတိကေသု မတေသု သဗ္ဗပစ္ဆာ ဗောဓိသတ္တော အာဂန္တွာ။ သာ တဿပိ တံ ကာရဏံ အာရောစေတွာ “ဣဒါနိ သော ကုဟိ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဧသော ရဇတပဗ္ဗတမတ္ထကေ အာကာသေ နိပန္နော”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – “သိင်္ဂါလာနံ အာကာသေ ပတိဋ္ဌာ နာမ နတ္ထိ, ဖလိကဂုဟာယံ နိပန္နကော ဘဝိဿတီ”တိ။ သော ပဗ္ဗတပါဒံ ဩတရိတွာ ဆ ဘာတိကေ မတေ ဒိသွာ “ဣမေ အတ္တနော ဗာလတာယ ပရိဂ္ဂဏှနပညာယ အဘာဝေန ဖလိကဂုဟာဘာဝံ အဇာနိတွာ ဟဒယေန ပဟရိတွာ မတာ ဘဝိဿန္တိ, အသမေက္ခိတွာ အတိတုရိတံ ကရောန္တာနံ ကမ္မံ နာမ ဧဝရူပံ ဟောတီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

> ၃. “အသမေက္ခိတကမ္မန္တံ၊ တုရိတာဘိနိပါတိနံ။
> သာနိ ကမ္မာနိ တပ္ပေန္တိ၊ ဥဏှံဝဇ္ဈောဟိတံ မုခေ”တိ။

တတ္ထ **အသမေက္ခိတကမ္မန္တံ, တုရိတာဘိနိပါတိန**န္တိ ယော ပုဂ္ဂလော ယံ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော ဟောတိ, တတ္ထ ဒေါသံ အသမေက္ခိတွာ အနုပဓာရေတွာ တုရိတော ဟုတွာ ဝေဂေနေဝ တံ ကမ္မံ ကာတုံ အဘိနိပတတိ ပက္ခန္ဒတိ ပဋိပဇ္ဇတိ, တံ အသမေက္ခိတကမ္မန္တံ တုရိတာဘိနိပါတိနံ ဧဝံ သာနိ ကမ္မာနိ တပ္ပေန္တိ, သောစေန္တိ ကိလမေန္တိ။ ယထာ ကိံ? **ဥဏှံဝဇ္ဈောဟိတံ မုခေ**တိ, ယထာ ဘုဉ္ဇန္တေန “ဣဒံ သီတလံ ဣဒံ ဥဏှ”န္တိ အနုပဓာရေတွာ ဥဏှံ အဇ္ဈောဟရဏီယံ မုခေ အဇ္ဈောဟရိတံ ဌပိတံ မုခမ္ပိ ကဏ္ဌမ္ပိ ကုစ္ဆိမ္ပိ ဒဟတိ သောစေတိ ကိလမေတိ, ဧဝံ တထာရူပံ ပုဂ္ဂလံ သာနိ ကမ္မာနိ တပ္ပေန္တိ။

ဣတိ သော သီဟော ဣမံ ကထံ ဝတွာ “မမ ဘာတိကာ အနုပါယကုသလတာယ ‘သိင်္ဂါလံ မာရေဿာမာ’တိ အတိဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ သယံ မတာ, အဟံ ပန ဧဝရူပံ အကတွာ သိင်္ဂါလဿ ဖလိကဂုဟာယံ နိပန္နဿေဝ ဟဒယံ ဖာလေဿာမီ”တိ သိင်္ဂါလဿ အာရောဟနဩရောဟနမဂ္ဂံ သလ္လက္ခေတွာ တဒဘိမုခော ဟုတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိ, ပထဝိယာ သဒ္ဓိံ အာကာသံ ဧကနိန္နာဒံ အဟောသိ။ သိင်္ဂါလဿ ဖလိကဂုဟာယံ နိပန္နဿေဝ ဘီတတသိတဿ ဟဒယံ ဖလိ, သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။

သတ္ထာ “ဧဝံ သော သိင်္ဂါလော သီဟနာဒံ သုတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော”တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

> ၄. “သီဟော စ သီဟနာဒေန၊ ဒဒ္ဒရံ အဘိနာဒယိ။
> သုတွာ သီဟဿ နိဃောသံ၊ သိင်္ဂါလော ဒဒ္ဒရေ ဝသံ။
> ဘီတော သန္တာသမာပါဒိ၊ ဟဒယဉ္စဿ အပ္ဖလီ”တိ။

တတ္ထ **သီဟော**တိ စတ္တာရော သီဟာ – တိဏသီဟော, ပဏ္ဍုသီဟော, ကာဠသီဟော, သုရတ္တဟတ္ထပါဒော ကေသရသီဟောတိ။ တေသု ကေသရသီဟော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **ဒဒ္ဒရံ အဘိနာဒယီ**တိ တေန အသနိပါတသဒ္ဒသဒိသေန ဘေရဝတရေန သီဟနာဒေန တံ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိနာဒယိ ဧကနိန္နာဒံ အကာသိ။ **ဒဒ္ဒရေ ဝသ**န္တိ ဖလိကမိဿကေ ရဇတပဗ္ဗတေ ဝသန္တော။ **ဘီတော သန္တာသမာပါဒီ**တိ မရဏဘယေန ဘီတော စိတ္တုတြာသံ အာပါဒိ။ **ဟဒယဉ္စဿ အပ္ဖလီ**တိ တေန စဿ ဘယေန ဟဒယံ ဖလီတိ။

ဇဝံ သီဟော သိင်္ဂါလံ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ ဘာတရော ကေသိမ္ပိ ဌာနေ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ တေသံ မတဘာဝံ ဘဂိနိယာ အာစိက္ခိတွာ တံ သမဿာသေတွာ ယာဝဇီဝံ ကဉ္စနဂုဟာယံ ဝသိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥပာသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သီဟပေါတိကာ လိစ္ဆဝိကုမာရိကာ, ဆ ကနိဋ္ဌဘာတရော အညတရထေရာ အဟေသုံ, ဇေဋ္ဌဘာတိကသီဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သိင်္ဂါလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၅၃] ၃. သူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ

စတုပ္ပဒေ အဟံ, သမ္မာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ မဟလ္လကတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကေသိဥ္စိ ဒိဝသေ ရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနေ ဝတ္တမာနေ သတ္ထရိ ဂန္ဓကုဋိတော ရမဏီယေ သောပါနဖလကေ ဌတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ ဓမ္မသေနာပတိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ပရိဝေဏံ အဂမာသိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောပိ ပရိဝေဏမေဝ ဂန္တွာ မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ ထေရဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ, ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ဓမ္မသေနာပတိ ဂဂနတလေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပာကဋံ အကာသိ။ စတဿောပိ ပရိသာ ဓမ္မံ သုဏမာနာ နိသီဒိံသု။ တတ္ထေကော မဟလ္လကတ္ထေရော စိန္တေသိ – "သစာဟံ ဣမိဿာ ပရိသာယ မဇ္ဈေ သာရိပုတ္တံ အာလုဠေန္တော ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမိ, အယံ မေ ပရိသာ 'ဗဟုဿုတော အယ'န္တိ ဉတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကရိဿတီ"တိ ပရိသန္တရာ ဥဋ္ဌာယ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ "အာဝုသော သာရိပုတ္တ, မယမ္ပိ တံ ဧကံ ပဉှံ ပုစ္ဆာမ, အမှာကမ္ပိ ဩကာသံ ကရောဟိ, ဒေဟိ မေ ဝိနိစ္ဆယံ အာဝေဓိကာယ ဝါ နိဝေဓိကာယ ဝါ နိဂ္ဂဟေ ဝါ ပဂ္ဂဟေ ဝါ ဝိသေသေ ဝါ ပဋိဝိသေသေ ဝါ"တိ အာဟ။ ထေရော တံ ဩလောကေတွာ "အယံ မဟလ္လကော ဣစ္ဆာစာရေ ဌိတော တုစ္ဆော န ကိဉ္စိ ဇာနာတီ"တိ တေန သဒ္ဓိံ အကထေတွာဝ လဇ္ဇမာနော ဗီဇနိံ ဌပေတွာ အာသနာ ဩတရိတွာ ပရိဝေဏံ ပါဝိသိ, မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရောပိ အတ္တနော ပရိဝေဏမေဝ အဂမာသိ။

မနုဿာ ဥဋ္ဌာယ "ဂဏှထေတံ ဒုဋ္ဌမဟလ္လကံ, မဓုရဓမ္မဿဝနံ နော သောတုံ န အဒါသီ"တိ အနုဗန္ဓိံသု။ သော ပလာယန္တော ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဘိန္နပဒရာယ ဝစ္စကုဋိယာ ပတိတွာ ဂူထမက္ခိတော အဋ္ဌာသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမံသု။ သတ္ထာ တေ ဒိသွာ "ကိံ ဥပါသကာ အဝေလာယ အာဂတတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ, မနုဿာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ "န ခေါ ဥပါသကာ ဣဒါနေဝေသ မဟလ္လကော ဥပ္ပိလာဝိတော ဟုတွာ အတ္တနော ဗလံ အဇာနိတွာ မဟာဗလေဟိ သဒ္ဓိံ ပယောဇေတွာ ဂူထမက္ခိတော ဇာတော, ပုဗ္ဗေပေသ ဥပ္ပိလာဝိတော ဟုတွာ အတ္တနော ဗလံ အဇာနိတွာ မဟာဗလေဟိ သဒ္ဓိံ ပယောဇေတွာ ဂူထမက္ခိတော အဟောသီ"တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ပဗ္ဗတဂုဟာယ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တဿာ အဝိဒူရေ ဧကံ သရံ နိဿာယ ဗဟူ သူကရာ နိဝါသံ ကပ္ပေသုံ။ တမေဝ သရံ နိဿာယ တာပသာပိ ပဏ္ဏသာလာသု ဝါသံ ကပ္ပေသုံ။ အထေကဒိဝသံ သီဟော မဟိံသတရဏာဒီသု အညတရံ ဝဓိတွာ ယာဝဒတ္ထံ မံသံ ခါဒိတွာ တံ သရံ ဩတရိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဥတ္တရိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကော ထူလသူကရော တံ သရံ နိဿာယ ဂောစရံ ဂဏှာတိ။ သီဟော တံ ဒိသွာ "အညံ ဧကဒိဝသံ ဣမံ ခါဒိဿာမိ, မံ ခေါ ပန ဒိသွာ ပုန န အာဂစ္ဆေယျာ"တိ တဿ အနာဂမနဘယေန သရတော ဥတ္တရိတွာ ဧကေန ပဿေန ဂန္တုံ အာရဘိ။ သူကရော ဩလောကေတွာ "ဧသ မံ ဒိသွာ မမ ဘယေန ဥပဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ဘယေန ပလာယတိ, အဇ္ဇ မယာ ဣမိနာ သီဟေန သဒ္ဓိံ ပယောဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ တံ ယုဒ္ဓတ္ထာယ အဝှာယန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅. "စတုပ္ပဒေ အဟံ သမ္မ၊ တွမ္ပိ သမ္မ စတုပ္ပဒေါ။
ဧဟိ သမ္မ နိဝတ္တဿု၊ ကိံ နု ဘီတော ပလာယသီ"တိ။

သီဟော တဿ ကထံ သုတွာ “သမ္မ သူကရ, အဇ္ဇ အမှာကံ တယာ သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမော နတ္ထိ, ဣတော ပန သတ္တမေ ဒိဝသေ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ သင်္ဂါမော ဟောတူ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သူကရော “သီဟေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမေဿာမီ”တိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော တံ ပဝတ္တိံ ဉာတကာနံ အာရောစေသိ။ တေ တဿ ကထံ သုတွာ ဘီတတသိတာ “ဣဒါနိ တွံ သဗ္ဗေပိ အမှေ နာသေဿသိ, အတ္တနော ဗလံ အဇာနိတွာ သီဟေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမံ ကတ္တုကာမောတိ, သီဟော အာဂန္တွာ သဗ္ဗေပိ အမှေ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေဿတိ, သာဟသိကကမ္မံ မာ ကရီ”တိ အာဟံသု။ သောပိ ဘီတတသိတော “ဣဒါနိ ကိံ ကရောမီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သူကရာ “သမ္မ, တွံ ဧတေသံ တာပသာနံ ဥစ္စာရဘူမိံ ဂန္တွာ ပူတိဂူထေ သတ္တ ဒိဝသာနိ သရီရံ ပရိဝတ္တေတွာ သုက္ခာပေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သရီရံ ဥဿာဝဗိန္ဒူဟိ တေမေတွာ သီဟဿ အာဂမနတော ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ဝါတယောဂံ ဉတွာ ဥပရိဝါတေ တိဋ္ဌ, သုစိဇာတိကော သီဟော တဝ သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတွာ တုယှံ ဇယံ ဒတွာ ဂမိဿတီ”တိ အာဟံသု။ သော တထာ ကတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။ သီဟော တဿ သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဂူထမက္ခိတဘာဝံ ဉတွာ “သမ္မ သူကရ, သုန္ဒရော တေ လေသော စိန္တိတော, သစေ တွံ ဂူထမက္ခိတော နာဘဝိဿ, ဣဓေဝ တံ ဇီဝိတက္ခယံ အပါပေဿံ, ဣဒါနိ ပန တေ သရီရံ နေဝ မုခေန ဍံသိတုံ, န ပါဒေန ပဟရိတုံ သက္ကာ, ဇယံ တေ ဒမ္မီ”တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၆. “အသုစိ ပူတိလောမောသိ, ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါသိ သူကရ။
သစေ ယုဇ္ဈိတုကာမောသိ, ဇယံ သမ္မ ဒဒါမိ တေ”တိ။

တတ္ထ **ပူတိလောမော**တိ မီဠှမက္ခိတတ္တာ ဒုဂ္ဂန္ဓလောမော။ **ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါသီ**တိ အနိဋ္ဌဇေဂုစ္ဆပဋိကူလဂန္ဓော ဟုတွာ ဝါယသိ။ **ဇယံ, သမ္မ, ဒဒါမိ တေ**တိ “တုယှံ ဇယံ ဒေမိ, အဟံ ပရာဇိတော, ဂစ္ဆ တွံ”န္တိ ဝတွာ သီဟော တတောဝ နိဝတ္တိတွာ ဂောစရံ ဂဟေတွာ သရေ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ပဗ္ဗတဂုဟမေဝ ဂတော။ သူကရောပိ “သီဟော မေ ဇိတော”တိ ဉာတကာနံ အာရောစေသိ ။ တေ ဘီတတသိတာ “ပုန ဧကဒိဝသံ အာဂစ္ဆန္တော သီဟော သဗ္ဗေဝ အမှေ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေဿတီ”တိ ပလာယိတွာ အညတ္ထ အဂမံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သူကရော မဟလ္လကော အဟောသိ, သီဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၅၄] ၄. ဥရဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣဓူရဂါနံ ပဝရော ပဝိဋ္ဌော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သေဏိဘဏ္ဍနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောသလရညော ကိရ သေဝကာ သေဏိပမုခါ ဒွေ မဟာမတ္တာ အညမညံ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ကလဟံ ကရောန္တိ, တေသံ ဝေရီဘာဝေါ သကလနဂရေ ပါကဋော ဇာတော။ တေ နေဝ ရာဇာ, န ဉာတိမိတ္တာ သမဂ္ဂေ ကာတုံ သက္ခိံသု။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ပုနဒိဝသေ ဧကကောဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ တေသု ဧကဿ ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သော နိက္ခမိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ အန္တောနိဝေသနံ ပဝေသေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ နိသီဒါပေသိ။ သတ္ထာ နိသီဒိတွာ တဿ မေတ္တာဘာဝနာယ အာနိသံသံ ကထေတွာ ကလ္လစိတ္တတံ ဉတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သော သစ္စပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

သတ္ထာ တဿ သောတာပန္နဘာဝံ ဉတွာ တမေဝ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဣတရဿ ဂေဟဒွါရံ အဂမာသိ။ သောပိ နိက္ခမိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ “ပဝိသထ, ဘန္တေ”တိ ဃရံ ပဝေသေတွာ နိသီဒါပေသိ။ ဣတရောပိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ ပါဝိသိ။ သတ္ထာ တဿ ဧကာဒသ မေတ္တာနိသံသေ ဝဏ္ဏေတွာ ကလ္လစိတ္တတံ ဉတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သောပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဣတိ တေ ဥဘောပိ သောတာပန္နာ ဟုတွာ အညမညံ အစ္စယံ ဒေသေတွာ ခမာပေတွာ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ဧကဇ္ဈာသယာ အဟေသုံ။ တံ ဒိဝသညေဝ စ ဘဂဝတော သမ္မုခါဝ ဧကတော ဘုဉ္ဇိံသု။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ တေ ဗဟူနိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ စေဝ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ စ အာဒါယ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ နိက္ခမိံသု။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝတ္တေ ဒဿိတေ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ။

ဘိက္ခူ သာယန္ဟသမယေ ဓမ္မသဘာယံ သတ္ထု ဂုဏကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, သတ္ထာ အဒန္တဒမကော, ယေ နာမ ဒွေ မဟာမတ္တေ စိရံ တယမမာနေပိ နေဝ ရာဇာ သမဂ္ဂေ ကာတုံ သက္ခိ, န ဉာတိမိတ္တာဒယော သက္ခိံသု, တေ ဧကဒိဝသေနေဝ တထာဂတေန ဒမိတာ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝါဟံ ဣမေ ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ အကာသိံ, ပုဗ္ဗေပေတေ မယာ သမဂ္ဂါ ကတာယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိယံ ဥဿဝေ ဃောသိတေ မဟာသမဇ္ဇံ အဟောသိ။ ဗဟူ မနုဿာ စေဝ ဒေဝနာဂသုပဏ္ဏာဒယော စ သမဇ္ဇဒဿနတ္ထံ သန္နိပတိံသု။ တတြေကသ္မိံ ဌာနေ ဧကော နာဂေါ စ သုပဏ္ဏော စ သမဇ္ဇံ ပဿမာနာ ဧကတော အဋ္ဌံသု။ နာဂေါ သုပဏ္ဏဿ သုပဏ္ဏဘာဝံ အဇာနန္တော အံသေ ဟတ္ထံ ဌပေသိ။ သုပဏ္ဏော “ကေန မေ အံသေ ဟတ္ထော ဌပိတော”တိ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော နာဂံ သဉ္ဇာနိ။ နာဂေါပိ ဩလောကေန္တော သုပဏ္ဏံ သဉ္ဇာနိတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော နဂရာ နိက္ခမိတွာ နဒီပိဋ္ဌေန ပလာယိ။ သုပဏ္ဏောပိ “တံ ဂဟေဿာမီ”တိ အနုဗန္ဓိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗောဓိသတ္တော တာပသော ဟုတွာ တဿာ နဒိယာ တီရေ ပဏ္ဏသာလာယ ဝသမာနော ဒိဝါ ဒရထပဋိပ္ပဿမ္ဘနတ္ထံ ဥဒကသာဋိကံ နိဝါသေတွာ ဝက္ကလံ ဗဟိ ဌပေတွာ နဒိံ ဩတရိတွာ နှာယတိ။ နာဂေါ “ဣမံ ပဗ္ဗဇိတံ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိဿာမီ”တိ ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတွာ မဏိက္ခန္ဓဝဏ္ဏံ မာပေတွာ ဝက္ကလန္တရံ ပာဝိသိ။ သုပဏ္ဏော အနုဗန္ဓမာနော တံ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ ဝက္ကလေ ဂရုဘာဝေန အဂ္ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “ဘန္တေ, အဟံ ဆာတော, တုမှာကံ ဝက္ကလံ ဂဏှထ, ဣမံ နာဂံ ခါဒိဿာမီ”တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေတုံ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇. “ဣဓူရဂါနံ ပဝရော ပဝိဋ္ဌော၊ သေလဿ ဝဏ္ဏေန ပမောက္ခမိစ္ဆံ။
ဗြဟ္မဉ္စ ဝဏ္ဏံ အပစာယမာနော၊ ဗုဘုက္ခိတော နော ဝိတရာမိ ဘောတ္တုံ”န္တိ။

တတ္ထ **ဣဓူရဂါနံ ပဝရော ပဝိဋ္ဌော** တိ ဣမသ္မိံ ဝက္ကလေ ဥရဂါနံ ပဝရော နာဂရာဇာ ပဝိဋ္ဌော။ **သေလဿ ဝဏ္ဏေနာ**တိ မဏိဝဏ္ဏေန, မဏိက္ခန္ဓော ဟုတွာ ပဝိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **ပမောက္ခမိစ္ဆံ** န္တိ မမ သန္တိကာ မောက္ခံ ဣစ္ဆမာနော။ **ဗြဟ္မဉ္စ ဝဏ္ဏံ အပစာယမာနော** တိ အဟံ ပန တုမှာကံ ဗြဟ္မဝဏ္ဏံ သေဋ္ဌဝဏ္ဏံ ပူဇေန္တော ဂရုံ ကရောန္တော။ **ဗုဘုက္ခိတော နော ဝိတရာမိ ဘောတ္တုံ** န္တိ ဧတံ နာဂံ ဝက္ကလန္တရံ ပဝိဋ္ဌံ ဆာတောပိ သမာနော ဘက္ခိတုံ န သက္ကောမီတိ။

ဗောဓိသတ္တော ဥဒကေ ဌိတောယေဝ သုပဏ္ဏရာဇဿ ထုတိံ ကတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၈. “သော ဗြဟ္မဂုတ္တော စိရမေဝ ဇီဝ၊ ဒိဗျာ စ တေ ပါတုဘဝန္တု ဘက္ခာ။
ယော ဗြဟ္မဝဏ္ဏံ အပစာယမာနော၊ ဗုဘုက္ခိတော နော ဝိတရာသိ ဘောတ္တုံ”န္တိ။

တတ္ထ **သော ဗြဟ္မဂုတ္တော** တိ သော တွံ ဗြဟ္မကေပိတော ဗြဟ္မရက္ခိတော ဟုတွာ။ **ဒိဗျာ စ တေ ပါတုဘဝန္တု ဘက္ခာ**တိ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂရဟာ ဘက္ခာ စ တဝ ပါတုဘဝန္တု, မာ ပါဏာတိပါတံ ကတွာ နာဂမံသခါဒကော အဟောသိ။

ဣတိ ဗောဓိသတ္တော ဥဒကေ ဌိတောဝ အနုမောဒနံ ကတွာ ဥတ္တရိတွာ ဝက္ကလံ နိဝါသေတွာ တေ ဥဘောပိ ဂဟေတွာ အဿမပဒံ ဂန္တွာ မေတ္တာဘာဝနာယ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ဒွေပိ ဇနေ သမဂ္ဂေ အကာသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ သုခံ ဝသိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ နာဂေါ စ သုပဏ္ဏော စ ဣမေ ဒွေ မဟာမတ္တာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဥရဂဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၅၅] ၅. ဘဂ္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇီဝ ဝဿသတံ ဘဂ္ဂ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနသမီပေ ပသေနဒိကောသလေန ရညာ ကာရိတေ ရာဇကာရာမေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ခိပိတကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ ဒိဝသေ သတ္ထာ ရာဇကာရာမေ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ခိပိ။ ဘိက္ခူ “ဇီဝတု, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဇီဝတု, သုဂတော”တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ မဟာသဒ္ဒံ အကံသု, တေန သဒ္ဒေန ဓမ္မကထာယ အန္တရာယော အဟောသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အပိ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, ခိပိတေ ‘ဇီဝါ’တိ ဝုတ္တော တပ္ပစ္စယာ ဇီဝေယျ ဝါ မရေယျ ဝါ”တိ? “နော ဟေတံ ဘန္တေ”တိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, ခိပိတေ ‘ဇီဝါ’တိ ဝတ္တဗ္ဗော, ယော ဝဒေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၂၈၈)။ တေန ခော ပန သမယေန မနုဿာ ဘိက္ခူနံ ခိပိတေ “ဇီဝထ, ဘန္တေ”တိ ဝဒန္တိ, ဘိက္ခူ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ နာလပန္တိ။ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ – “ကထဉှိ နာမ သမဏာ သကျပုတ္တိယာ ‘ဇီဝထ, ဘန္တေ’တိ ဝုစ္စမာနာ နာလပိဿန္တီ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ဂိဟီ, ဘိက္ခဝေ, မင်္ဂလိကာ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိဟီနံ “ဇီဝထ, ဘန္တေ”တိ ဝုစ္စမာနေန “စိရံ ဇီဝါ”တိ ဝတ္တုန္တိ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိံသု – “ဘန္တေ, ဇီဝပဋိဇီဝံ နာမ ကဒါ ဥပ္ပန္န”န္တိ? သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ, ဇီဝပဋိဇီဝံ နာမ ပေါရာဏကာလေ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ပိတာ ဝေါဟာရံ ကတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, သော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ဗောဓိသတ္တံ မဏိကဘဏ္ဍံ ဥက္ခိပါပေတွာ ဂါမနိဂမာဒီသု စရန္တော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဒေါဝါရိကဿ ဃရေ ဘတ္တံ ပစာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ နိဝါသဋ္ဌာနံ အလဘန္တော “အဝေလာယ အာဂတာ အာဂန္တုကာ ကတ္ထ ဝသန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ မနုဿာ “ဗဟိနဂရေ ဧကာ သာလာ အတ္ထိ, သာ ပန အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ။ သစေ ဣစ္ဆထ, တတ္ထ ဝသထာ”တိ အာဟံသု။ ဗောဓိသတ္တော “ဧထ, တာတ, ဂစ္ဆာမ, မာ ယက္ခဿ ဘာယိတ္ထ, အဟံ တံ ဒမေတွာ တုမှာကံ ပါဒေသု ပါတေဿာမီ”တိ ပိတရံ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂတော။ အထဿ ပိတာ ဖလကေ နိပဇ္ဇိ, သယံ ပိတု ပါဒေ သမ္ဗာဟန္တော နိသီဒိ။ တတ္ထ အဓိဝတ္ထော ယက္ခော ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝေဿဝဏံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တံ သာလံ လဘန္တော “ဣမံ သာလံ ပဝိဋ္ဌမနုဿေသု ယော ခိပိတေ ‘ဇီဝါ’တိ ဝဒတိ, ယော စ ‘ဇီဝါ’တိ ဝုတ္တေ ‘ပဋိဇီဝါ’တိ ဝဒတိ, တေ ဇီဝပဋိဇီဝကေ ဘာဏိနော ဌပေတွာ အဝသေသေ ခါဒေယျာသီ”တိ လဘိ။ သော ပိဋ္ဌိဝံသထူဏာယ ဝသတိ။ သော “ဗောဓိသတ္တဿ ပိတရံ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန သုခုမစုဏ္ဏံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, စုဏ္ဏော အာဂန္တွာ တဿ နာသပုဋံ ပါဝိသိ။ သော ဖလကေ နိပန္နကောဝ ခိပိ, ဗောဓိသတ္တော န “ဇီဝါ”တိ အာဟ။ ယက္ခော တံ ခါဒိတုံ ထူဏာယ ဩတရတိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဩတရန္တံ ဒိသွာ “ဣမိနာ မေ ပိတာ ခိပါပိတော ဘဝိဿတိ, အယံ သော ခိပိတေ ‘ဇီဝါ’တိ အဝဒန္တံ ခါဒကယက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ ပိတရံ အာရဗ္ဘ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၉. “ဇီဝ ဝဿသတံ ဘဂ္ဂ, အပရာနိ စ ဝီသတိံ။
မာ မံ ပိသာစာ ခါဒန္တု, ဇီဝ တွံ သရဒောသတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဘဂ္ဂ** တိ ပိတရံ နာမေနာလပတိ။ **အပရာနိ စ ဝီသတိ**န္တိ အပရာနိ စ ဝီသတိ ဝဿာနိ ဇီဝ။ **မာ မံ ပိသာစာ ခါဒန္တု**တိ မံ ပိသာစာ မာ ခါဒန္တု။ **ဇီဝ တွံ သရဒောသတ**န္တိ တွံ ပန ဝီသုတ္တရံ ဝဿသတံ ဇီဝါတိ။ သရဒောသတဉှိ ဂဏိယမာနံ ဝဿသတမေဝ ဟောတိ, တံ ပုရိမေဟိ ဝီသာယ သဒ္ဓိံ ဝီသုတ္တရံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။

ယက္ခော ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဣမံ တာဝ မာဏဝံ ‘ဇီဝါ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ခါဒိတုံ န သက္ကာ, ပိတရံ ပနဿ ခါဒိဿာမီ”တိ ပိတု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အယံ သော ‘ပဋိဇီဝါ’တိ အဘဏန္တာနံ ခါဒကယက္ခော ဘဝိဿတိ, ပဋိဇီဝံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော ပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀. “တွမ္ပိ ဝဿသတံ ဇီဝ, အပရာနိ စ ဝီသတိံ။
ဝိသံ ပိသာစာ ခါဒန္တု, ဇီဝ တွံ သရဒောသတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝိသံ ပိသာစာ ခါဒန္တု** တိ ပိသာစာ ဟလာဟလဝိသံ ခါဒန္တု။

ယက္ခော တဿ ဝစနံ သုတွာ “ဥဘောပိ မေ န သက္ကာ ခါဒိတု”န္တိ ပဋိနိဝတ္တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ပုစ္ဆိ – “ဘော ယက္ခ, ကသ္မာ တွံ ဣမံ သာလံ ပဝိဋ္ဌမနုဿေ ခါဒသီ”တိ? “ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝေဿဝဏံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ လဒ္ဓတ္တာ”တိ။ “ကိံ ပန သဗ္ဗေဝ ခါဒိတုံ လဘသီ”တိ? “ဇီဝပဋိဇီဝဘာဏိနော ဌပေတွာ အဝသေသေ ခါဒါမီ”တိ။ “ယက္ခ, တွံ ပုဗ္ဗေပိ အကုသလံ ကတွာ ကက္ခဠော ဖရုသော ပရဝိဟိံသကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဣဒါနိပိ တာဒိသံ ကမ္မံ ကတွာ တမော တမပရာယဏော ဘဝိဿတိ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမဿူ”တိ တံ ယက္ခံ ဒမေတွာ နိရယဘယေန တဇ္ဇေတွာ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယက္ခံ ပေသနကာရကံ ဝိယ အကာသိ။

ပုနဒိဝသေ သဉ္စရန္တာ မနုဿာ ယက္ခံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တေန စဿ ဒမိတဘာဝံ ဉတွာ ရညော အာရောစေသုံ – “ဒေဝ, ဧကော မာဏဝေါ တံ ယက္ခံ ဒမေတွာ ပေသနကာရကံ ဝိယ ကတွာ ဌိတော”တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ သေနာပတိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, ပိတု စဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။ သော ယက္ခံ ဗလိပဋိဂ္ဂါဟကံ ကတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဇီဝပဋိဇီဝံ နာမ တသ္မိံ ကာလေ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ယက္ခော အင်္ဂုလိမာလော အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပိတာ ကဿပေါ, ပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဘဂ္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၅၆] ၆. အလီနစိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

အလီနစိတ္တံ နိဿာယာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဩဿဋ္ဌဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဧကာဒသကနိပါတေ **သံဝရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၉၇ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သော ပန ဘိက္ခု သတ္ထာရာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဝီရိယံ ဩဿဇီ”တိ ဝုတ္တေ “သစ္စံ, ဘဂဝါ”တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “နနု တွံ, ဘိက္ခု, ပုဗ္ဗေ ဝီရိယံ အဝိဿဇ္ဇေတွာ မံသပေသိသဒိသဿ ဒဟရကုမာရဿ ဒွါဒသယောဇနိကေ ဗာရာဏသိနဂရေ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ အဒါသိ, ဣဒါနိ ကသ္မာ ဧဝရူပေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီရိယံ ဩဿဇသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ဝဍ္ဎကိဂါမော အဟောသိ, တတ္ထ ပဉ္စသတာ ဝဍ္ဎကီ ဝသန္တိ။ တေ နာဝါယ ဥပရိသောတံ ဂန္တွာ အရညေ ဂေဟသမ္ဘာရဒါရူနိ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထေဝ ဧကဘူမိကဒွိဘူမိကာဒိဘေဒေ ဂေဟသမ္ဘာရေ သဇ္ဇေတွာ ထမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗဒါရူသု သညံ ကတွာ နဒီတီရံ နေတွာ နာဝံ အာရောပေတွာ အနုသောတေန နဂရံ အာဂန္တွာ ယေ ယာဒိသာနိ ဂေဟာနိ အာကင်္ခန္တိ, တေသံ တာဒိသာနိ ကတွာ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ပုန တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ဂေဟသမ္ဘာရေ အာဟရန္တိ။ ဧဝံ တေသံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာနံ ဧကသ္မိံ ကာလေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဒါရူနိ ကောဋ္ဋေန္တာနံ အဝိဒူရေ ဧကော ဟတ္ထီ ခဒိရခါဏုကံ အက္ကမိ။ တဿ သော ခါဏုကော ပါဒံ ဝိဇ္ဈိ, ဗလဝဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ, ပါဒော ဥဒ္ဓုမာယိတွာ ပုဗ္ဗံ ဂဏှိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော တေသံ ဒါရုကောဋ္ဋနသဒ္ဒံ သုတွာ “ဣမေ ဝဍ္ဎကီ နိဿာယ မယှံ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ”တိ မညမာနော တီဟိ ပါဒေဟိ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ နိပဇ္ဇိ, ဝဍ္ဎကီ တံ ဥဒ္ဓုမာတပါဒံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပါဒေ ခါဏုကံ ဒိသွာ တိခိဏဝါသိယာ ခါဏုကဿ သမန္တတော ဩဓိံ ဒတွာ ရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတွာ အာကဍ္ဎန္တာ ခါဏုံ နီဟရိတွာ ပုဗ္ဗံ မောစေတွာ ဥဏှောဒကေန ဓောဝိတွာ တဒနုရူပေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ မက္ခေတွာ နစိရဿေဝ ဝဏံ ဖာသုကံ ကရိံသု။

ဟတ္ထီ အရောဂေါ ဟုတွာ စိန္တေသိ – “မယာ ဣမေ ဝဍ္ဎကီ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ, ဣဒါနိ တေသံ မယာ ဥပကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဝဍ္ဎကီဟိ သဒ္ဓိံ ရုက္ခေ နီဟရတိ, တစ္ဆေန္တာနံ ပရိဝတ္တေတွာ ဒေတိ, ဝါသိအာဒီနိ ဥပသံဟရတိ, သောဏ္ဍာယ ဝေဌေတွာ ကာဠသုတ္တကောဋိယံ ဂဏှာတိ။ ဝဍ္ဎကီပိဿ ဘောဇနဝေလာယ ဧကေကံ ပိဏ္ဍံ ဒေန္တာ ပဉ္စ ပိဏ္ဍသတာနိ ဒေန္တိ။ တဿ ပန ဟတ္ထိဿ ပုတ္တော သဗ္ဗသေတော ဟတ္ထာဇာနီယပေါတကော အတ္ထိ, တေနဿ ဧတဒဟောသိ – “အဟံ ဧတရဟိ မဟလ္လကော။ ဣဒါနိ မယာ ဣမေသံ ဝဍ္ဎ

ပၵဳနံ ကမ္မကရဏတ္တာယ ပုတ္တံ ဒတ္တ ဂန္တုံ ဝၚ္ဍတီ''တိ။ သော ဝမုကဳနံ အနာစိက္ခိတ္တတဝ အရည္ဍံ ပဝိသိတ္တ ပုတ္တံ အာနေတ္တ ''အယံ ဟတ္ထိပေါတကော မမ ပုတ္တော, တုမ္ဟေဟဟိ မယှံ ဇီဝိတံ ဒိန္နံ, အဟံ တေ ဝေဇ္ဇဝေတနတ္ထာယ ဣမံ ဒမ္မိ, အယံ တုမ္ဟာကံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ကမ္မာနိ ကရိဿတီ''တိ ဝတ္တ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ, ပုတ္တက, ယံ မယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ, တံ တွံ ကရောဟီ''တိ ပုတ္တံ ဩဝဒိတ္တ ဝမုကဳနံ ဒတ္တ သယံ အရည္ဍံ ဟဝိသိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထိပေါတကော ဝမုကဳနံ ဝစနကရော ဩဝါဒက္ခမော ဟုတ္တ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ။ တေ ပိ တံ ပဉ္စဟိ ပိဏ္ဍေဟိ ပေါသေန္တိ, သော ကမ္မံ ကတ္တ နဒိံ ဩတရိတ္တ နှာတ္တ ကီဠိတ္တ အာဂစ္ဆတိ, ဝမုကဳအာရကာပိ တံ သောဏ္ဍာဒီသု ဂဟေတ္တ ဥဒကေပိ ထလေပိ တေန သဒ္ဓိံ ကီဠန္တိ။ အာဇာနီယာ ပန ဟတ္ထိနောပိ အဿာပိ ပုရိသာပိ ဥဒကေ ဥစ္စာရံ ဝါ ပဿာဝံ ဝါ န ကရောန္တိ, တသ္မာ သောပိ ဥဒကေ ဥစ္စာရပဿာဝံ အကတ္တ ဗဟိနဒီတီရေယေဝ ကရောတိ။ အထေကသ္မိံ ဒိဝသေ ဥပရိနဒိယာ ဒေဝေါ ဝဿိ, အထ သုက္ခံ ဟတ္ထိလဏ္ဍံ ဥဒကေန နဒိံ ဩတရိတ္တ ဂစ္ဆန္တံ ဗာရာဏသိနဂရတိတ္ထေ ဧကသ္မိံ ဂုမ္ဗေ လဂ္ဂေတ္တ အဋ္ဌာသိ။ အထ ရညော ဟတ္ထိဂေါပကာ ''ဟတ္ထီ နှာပေဿာမာ''တိ ပဉ္စ ဟတ္ထိသတာနိ နယိံသု။ အာဇာနီယလဏ္ဍဿ ဂန္ဓံ ဃာယိတ္တ ဧကောပိ ဟတ္ထီ နဒိံ ဩတရိတုံ န ဥဿဟိ။ သဗ္ဗေပိ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဥက္ခိပိတ္တ ပလာယိတုံ အာရဘိံသု, ဟတ္ထိဂေါပကာ ဟတ္ထာစရိယာနံ အာရောစေသုံ။ တေ ''ဥဒကေ ပရိပန္ထေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥဒကံ သောဓာပေတ္တ တသ္မိံ ဂုမ္ဗေ တံ အာဇာနီယလဏ္ဍံ ဒိသွာ ''ဣဒမေတ္ထ ကာရဏ''န္တိ ဉတ္တ စာဋိံ အာဟရာပေတ္တ ဥဒကဿ ပူရေတ္တ တံ တတ္ထ မဒ္ဒိတ္တ ဟတ္ထီနံ သရီရေ သိဉ္စာပေသုံ, သရီရာနိ သုဂန္ဓာနိ အဟေသုံ။ တသ္မိံ ကာလေ တေ နဒိံ ဩတရိတ္တ နှာယိံသု။

ဟတ္ထာစရိယာ ရညော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတ္တ ''တံ ဟတ္ထာဇာနီယံ ပရိယေသိတ္တ အာနေတုံ ဝၚ္ဍတိ, ဒေဝါ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ နာဝါသင်္ဃာဋေဟိ နဒိံ ပက္ခန္ဒိတ္တ ဥဒ္ဓံဂါမိဟိ နာဝါသင်္ဃာဋေဟိ ဝမုကဳနံ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္ပာပုဏိ။ ဟတ္ထိပေါတကော နဒိယံ ကီဠန္တော ဘေရိသဒ္ဒံ သုတ္တ ဂန္တ္တာ ဝမုကဳနံ သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ ဝမုကဳ ရညော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတ္တ ''ဒေဝ, သစေ အရူဟိ အတ္ထော, ကိံ ကာရဏာ အာဂတတ္ထ, ကိံ ပေသေတ္တ အာဟရာပေတုံ န ဝၚ္ဍတီ''တိ အာဟံသု။ ''နာဟံ, ဘဏေ, အရူနံ အတ္ထာယ အာဂတော, ဣမဿ ပန ဟတ္ထိဿ အတ္ထာယ အာဂတောမှဟီ''တိ။ ''ကဟာပေတ္တ ဂစ္ဆထ, ဒေဝါ''တိ။ ဟတ္ထိပေါတကော ဂန္တုံ န ဣစ္ဆိ။ ''ကိံ ကာရာပေတိ, ဘဏေ, ဟတ္ထီ''တိ? ''ဝမုကဳနံ ပေါသာဝနိကံ အာဟရာပေတိ, ဒေဝါ''တိ။ ''သာဓု, ဘဏေ''တိ ရာဇာ ဟတ္ထိဿ စတုန္နံ ပာဒာနံ သောဏ္ဍာယ နင်္ဂုဋ္ဌဿ စ သန္တိကေ သတသဟဿံသတသဟဿံကဟာပဏေ ဌပါပေသိ။ ဟတ္ထီ တေတ္တကေနာပိ အဂန္တ္တာ သဗ္ဗဝမုကဳနံ ဒုဿယုဂေသု ဝမုကဳဘရိယာနံ နိဝါသနသာဋကေသု ဒိန္နေသု သဒ္ဓိံကီဠိတာနံ အာရကာနဉ္စ အာရက္ခပရိဟာရေ ကတေ နိဝတ္တိတ္တ ဝမုကဳ စ ဣတ္ထိယော စ အာရကေ စ ဩလောကေတ္တ ရညာ သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။

ရာဇာ တံ အာဒာယ နဂရံ ဂန္တ္တာ နဂရဉ္စ ဟတ္ထိသာလဉ္စ အလင်္ကာရာပေတ္တ ဟတ္ထိံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကာရေတ္တ ဟတ္ထိသာလံ ပဝေသေတ္တ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတ္တ အဘိသေကံ ဒတ္တ ဩပဝယှံ ကတ္တ အတ္တနော သဟာယဋ္ဌာနေ ဌပေတ္တ ဥပဍ္ဍရဇ္ဇံ ဟတ္ထိဿ ဒတ္တ အတ္တနာ သမာနပရိဟာရံ အကာသိ။ ဟတ္ထိဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ရညော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတမေဝ အဟောသိ။ ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှဟိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿာ ဂဗ္ဘပရိပါကကာလေ ရာဇာ ကာလမကာသိ။ ဟတ္ထီ ပန သစေ ရညော ကာလကတဘာဝံ ဇာနေယျ, တတ္ထေဝဿ ဟဒယံ ဖလေယျ, တသ္မာ ဟတ္ထိံ ရညော ကာလကတဘာဝံ အဇာနာပေတ္တဝ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ရညော ပန ကာလကတဘာဝံ သုတ္တ ''တုစ္ဆံ ကိရ ရဇ္ဇ''န္တိ အနန္တရသာမန္တကောသလရာဇာ မဟတိယာ သေနာယ အာဂန္တ္တ နဂရံ ပရိဝါရေသိ။ နဂရဝါသိနော ဒွါရာနိ ပိဒဟိတ္တ ကောသလရညော သာသနံ ပဟိဏိံသု – ''အမှာကံ ရညော အဂ္ဂမဟေသီ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ 'ဣတော ကိရ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿတီ'တိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကာ အာဟံသု။ သစေ သာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿတိ, မယံ သတ္တမေ ဒိဝသေ ယုဒ္ဓံ ဒဿာမ, န ရဇ္ဇံ, ဧတ္တကံ ကာလံ အာဂမေထာ''တိ။ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

ဒေဝီ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပန မဟာဇနဿ အလီနစိတ္တံ ပဂ္ဂဏှန္တော ဇာတောတိ ''အလီနစိတ္တကုမာရော''တွေဝဿ နာမံ အကံသု။ ဇာတဒိဝသတောယေဝ ပနဿ ပဋ္ဌာယ နာဂရာ ကောသလရညာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိံသု။ နိန္နာယကတ္တာ သင်္ဂါမဿ မဟန္တမ္ပိ ဗလံ ယုဇ္ဈမာနံ ထောကံ ထောကံ ဩသက္က

ကတိ။ အမစ္စာ ဒေဝိယာ တမတ္တံ အာရောစေတ္ဝာ "မယံ ဇေ၀ ဩသက္ကမာနေ ဗလေ ပရာဇယဘာ၀ဿ ဘာယာမ, အမှာကံ ပန ရညော ကာလကတဘာဝံ, ပုတ္တဿ ဇာတဘာဝံ, ကောသလရညော အာဂန္တွာ ယုဇ္ဈာနဘာ၀ဉ္စ ရညော သဟာယကော မင်္ဂလဟတ္ထိ န ဇာနာတိ, ဇာနာပေမ န"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ သာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုတ္တံ အလင်္ကရိတွာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပာသာဒာ ဩရုယှ အမစ္စဂဏပရိဝုတာ ဟတ္ထိသာလံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဟတ္ထိဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ "သာမိ, သဟာယော တေ ကာလကတော, မယံ တုယှံ ဟဒယဖာလနဘယေန နာရောစယိမှ, အယံ တေ သဟာယဿ ပုတ္တော, ကောသလရာဇာ အာဂန္တွာ နဂရ ံ ပရိဝါရေတွာ တဝ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈတိ, ဗလံ ဩသက္ကတိ, တဝ ပုတ္တံ တွဝညေ၀ တ မာရေဟိ, ရဇ္ဇံ ဝါ သဿ ဂဏှိတွာ ဒေဟီ"တိ အာဟ။

တသ္မိံ ကာလေ ဟတ္ထီ ဗောဓိသတ္တံ သောဏ္ဍာယ ပရာမသိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ကုမ္ဘေ ဌပေတွာ ရောဒိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဩတာရေတွာ ဒေဝိယာ ဟတ္ထေ နိပဇ္ဇာပေတွာ "ကောသလရာဇံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ဟတ္ထိသာလတော နိက္ခမိ။ အထဿ အမစ္စာ ဝမ္မံ ပဋိမုဉ္စိတွာ အလင်္ကရိတွာ နဂရဒွါရံ အဝါပုရိတွာ တံ ပရိဝါရေတွာ နိက္ခမိံသု။ ဟတ္ထီ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ကောဉ္စနာဒံ ကတွာ မဟာဇနံ သန္တာသေတွာ ပလာပေတွာ ဗလကောဋ္ဌကံ ဘိန္ဒိတွာ ကောသလရာဇာနံ စူဠာယ ဂဟေတွာ အာနေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ မာရဏတ္ထာယဿ ဥဋ္ဌိတေ ဝါရေတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, 'ကုမာရော ဒဟရော'တိ သညံ မာ ကရီ"တိ ဩဝဒိတွာ ဥယျောဇေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဗောဓိသတ္တဿ ဟတ္ထဂတမေ၀ ဇာတံ, အညော ပဋိသတ္တု နာမ ဥဋ္ဌဟိတုံ သမတ္ထော နာဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော သတ္တဝဿိကကာလေ အဘိသေကံ ကတွာ အလီနစိတ္တရာဇာ နာမ ဟုတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣမံ ကထာဒွယမာဟ –

၁၁. "အလီနစိတ္တံ နိဿာယ၊ ပဟဋ္ဌာ မဟတီ စမူ။
ကောသလံ သေနာသန္တုဋ္ဌံ၊ ဇီဝဂ္ဂါဟံ အဂါဟယိ။

၁၂. "ဧဝံ နိဿယသမ္ပန္နော၊ ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော။
ဘာဝယံ ကုသလံ ဓမ္မံ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။
ပါပုဏေ အနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ"န္တိ။

တတ္ထ **အလီနစိတ္တံ နိဿာယာ**တိ အလီနစိတ္တံ ရာဇကုမာရံ နိဿာယ။ **ပဟဋ္ဌာ မဟတီ စမူ**တိ "ပဝေဏိရဇ္ဇံ နော ဒိဋ္ဌ"န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတွာ မဟတီ သေနာ။ **ကောသလံ သေနာသန္တုဋ္ဌ**န္တိ ကောသလရာဇာနံ သေန ရဇ္ဇေန အသန္တုဋ္ဌံ ပရရဇ္ဇလောဘေန အာဂတံ။ **ဇီဝဂ္ဂါဟံ အဂါဟယီ**တိ အမာရေတွာဝ သာ စမူ တံ ရာဇာနံ ဟတ္ထိနာ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဏှာပေသိ။ **ဧဝံ နိဿယသမ္ပန္နော**တိ ယထာ သာ စမူ, ဧဝံ အညောပိ ကုလပုတ္တော နိဿယသမ္ပန္နော ကလျာဏမိတ္တံ ဗုဒ္ဓံ ဝါ ဗုဒ္ဓသာဝကံ ဝါ နိဿယံ လဘိတွာ။ **ဘိက္ခူ**တိ ပရိသုဒ္ဓာဓိဝစနမေတံ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယော**တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော စတုဒောသာပဂတေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတော။ **ဘာဝယံ ကုသလံ ဓမ္မ**န္တိ ကုသလံ နိရဝဇ္ဇံ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယသင်္ခါတံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော။ **ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ**တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမဿ နိဗ္ဗာနဿ ပါပုဏနတ္ထာယ တံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော။ **ပါပုဏေ အနုပုဗ္ဗေန, သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ**န္တိ ဧဝံ ဝိပဿနတော ပဋ္ဌာယ ဣမံ ကုသလံ ဓမ္မံ ဘာဝေန္တော သော ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယသမ္ပန္နော ဘိက္ခု အနုပုဗ္ဗေန ဝိပဿနာဉာဏာနိ စ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဖလာနိ စ ပါပုဏန္တော ပရိယောသာနေ ဒသန္နမ္ပိ သံယောဇနာနံ ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယသင်္ခါတံ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယသ္မာ ဝါ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ သဗ္ဗသံယောဇနာနိ ခီယန္တိ, တသ္မာ တမ္ပိ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယမေဝ, ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယံ ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။

ဣတိ ဘဂဝါ အမတမဟာနိဗ္ဗာနေန ဓမ္မဒေသနာယ ကူဋံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရိပိ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ မာတာ မဟာမာယာ, ပိတာ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ အဟောသိ, ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဒိန္နဟတ္ထီ အယံ ဩသ္သဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု, ဟတ္ထိဿ

ပိတာ သာရိပုတ္တော, သာမန္တကောသလရာဇာ မောဂ္ဂလ္လာနော, အလီနစိတ္တကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အလီနစိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၅၇] ၇. ဂုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေန ကာမံ ပဏာမေတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒတ္ထေရဿ သာဋကသဟဿလာဘံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ထေရဿ ကောသလရညော အန္တေပုရေ ဓမ္မဝါစနဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **မဟာသာရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၉၂) အာဂတမေဝ။ ဣတိ ထေရေ ရညော အန္တေပုရေ ဓမ္မံ ဝါစေန္တေ ရညော သဟဿဂ္ဃနိကာနံ သာဋကာနံ သဟဿံ အာဟရိယိတ္ထ။ ရာဇာ တတော ပဉ္စ သာဋကသတာနိ ပဉ္စန္နံ ဒေဝီသတာနံ အဒါသိ။ တာ သဗ္ဗာပိ တေ သာဋကေ ဌပေတွာ ပုနဒိဝသေ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဒတွာ သယံ ပုရာဏသာဋကေယေဝ ပာရုပိတွာ ရညော ပါတရာသဋ္ဌာနံ အဂမံသု။

ရာဇာ ''မယာ တုမှာကံ သဟဿဂ္ဃနိကာ သာဋကာ အပိတာ, ကသ္မာ တုမှေ တေ အပာရုပိတွာဝ အာဂတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, အမှေဟိ တေ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဒိန္နာ''တိ။ ''အာနန္ဒတ္ထေရေန သဗ္ဗေ ဂဟိတာ''တိ? ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တိစီဝရံ အနုညာတံ, အာနန္ဒတ္ထေရော ဒုဿဝဏိဇ္ဇံ မညေ ကရိဿတိ, အတိဗဟူ တေန သာဋကာ ဂဟိတာ''တိ ထေရဿ ကုဇ္ဈိတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ထေရဿ ပရိဝေဏံ ပဝိသိတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော ပုစ္ဆိ – ''အပိ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဃရေ ဣတ္ထိယော တုမှာကံ သန္တိကေ ဓမ္မံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ ဝါ သုဏန္တိ ဝါ''တိ? ''အာမ, မဟာရာဇ, ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဂဏှန္တိ, သောတဗ္ဗယုတ္တကံ သုဏန္တီ''တိ။ ''ကိံ တာ သုဏန္တိယေဝ, ဥဒာဟု တုမှာကံ နိဝာသနံ ဝါ ပာရုပနံ ဝါ ဒဒန္တီ''တိ? ''တာ အဇ္ဇ, မဟာရာဇ, သဟဿဂ္ဃနိကာနိ ပဉ္စ သာဋကသတာနိ အဒံသူ''တိ။ ''တုမှေဟိ ဂဟိတာနိ တာနိ, ဘန္တေ''တိ? ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''နနု, ဘန္တေ, သတ္ထာရာ တိစီဝရမေဝ အနုညာတ''န္တိ? ''အာမ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ဧကဿ ဘိက္ခုနော တိစီဝရမေဝ ပရိဘောဂသီသေန အနုညာတံ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပန အဝါရိတံ, တသ္မာ မယာပိ အညေသံ ဇိဏ္ဏစီဝရိကာနံ အဒါတုံ တေ သာဋကာ ပဋိဂ္ဂဟိတာ''တိ။ ''တေ ပန ဘိက္ခူ တုမှာကံ သန္တိကာ သာဋကေ လဘိတွာ ပောရာဏစီဝရာနိ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ပောရာဏသင်္ဃာဋိံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ပောရာဏဥတ္တရာသင်္ဂံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''အန္တရဝါသကံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ''ပောရာဏအန္တရဝါသကံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ပစ္စတ္ထရဏံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ''ပောရာဏပစ္စတ္ထရဏံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ဘုမ္မတ္ထရဏံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ''ပောရာဏဘုမ္မတ္ထရဏံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ပါဒပုဉ္ဆနံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ''ပောရာဏပါဒပုဉ္ဆနံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''မဟာရာဇ, သဒ္ဓာဒေယျံ နာမ ဝိနိပါတေတုံ န လဗ္ဘတိ, တသ္မာ ပောရာဏပါဒပုဉ္ဆနံ ဝါသိယာ ကောဋ္ဋေတွာ မတ္တိကာယ မက္ခေတွာ သေနာသနေသု မတ္တိကာလေပနံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ''ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒိန္နံ ယာဝ ပါဒပုဉ္ဆနာပိ နဿိတုံ န လဗ္ဘတီ''တိ? ''အာမ, မဟာရာဇ, အမှာကံ ဒိန္နံ နဿိတုံ န လဗ္ဘတိ, ပရိဘောဂမေဝ ဟောတီ''တိ။

ရာဇာ တုဋ္ဌော သောမနဿပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဣတရာနိပိ ဂေဟေ ဌပိတာနိ ပဉ္စ သာဋကသတာနိ အာဟရာပေတွာ ထေရဿ ဒတွာ အနုမောဒနံ သုတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ ထေရော ပဌမလဒ္ဓါနိ ပဉ္စ သာဋကသတာနိ ဇိဏ္ဏစီဝရိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဒါသိ။ ထေရဿ ပန ပဉ္စမတ္တာနိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကသတာနိ , တေသု ဧကော ဒဟရဘိက္ခု ထေရဿ ဗဟူပကာရော ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇတိ, ပာနီယပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌပေတိ, ဒန္တကဋ္ဌံ မုခေါဒကံ နှာနောဒကံ ဒေတိ, ဝစ္စကုဋိဇန္တာဃရသေနာသနာနိ ပဋိဇဂ္ဂတိ, ဟတ္ထပရိကမ္မပါဒပရိကမ္မပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒီနိ ကရောတိ။ ထေရော ပစ္ဆာ လဒ္ဓါနိ ပဉ္စ သာဋကသတာနိ ''အယံ မေ ဗဟူပကာရော''တိ ယုတ္တဝသေန သဗ္ဗာနိ တဿေဝ အဒါသိ။ သောပိ သဗ္ဗေ တေ သာဋကေ ဘာဇေတွာ အတ္တနော သမာနုပဇ္ဈာယာနံ အဒါသိ။

ဇာတံ သဗ္ဗေပိ တေ လဒ္ဓသာဋကာ ဘိက္ခူ သာဋကေ ဆိန္ဒိတွာ ရဇိတွာ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏာနိ ကာသာယာနိ နိဝာသေတွာ စ ပာရုပိတွာ စ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟံသု – ''ဘန္တေ, သောတာပန္နဿ အရိယသာဝကဿ မုခေါလောကနဒါနံ နာမ အတ္ထီ''တိ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကာနံ မုခေါလောကနဒါနံ နာမ အတ္ထီ''တိ။ ''ဘန္တေ, အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယေန ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္ထေရေန သဟဿဂ္ဃနိကာနံ သာဋကာနံ ပဉ္စ သတာနိ ဧကဿေဝ ဒဟရဘိက္ခုနော ဒိန္နာနိ, သော ပန အတ္တနာ လဒ္ဓေ ဘာဇေတွာ အမှာကံ အဒါ

သီ''တိ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော မုခောလောကနဘိက္ခံ ဒေတိ , သော ပနဿ ဘိက္ခု ဗဟူပကာရော, တသ္မာ အတ္တနော ဥပကာရဿ ဥပကာရဝသေန ဂုဏဝသေန ယုတ္တဝသေန 'ဥပကာရဿ နာမ ပစ္စုပကာရော ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ ကတညုကတဝေဒိဘာဝေန အဒာသိ။ ပေရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဟိ အတ္တနော ဥပကာရာနုရူပံ ပစ္စုပကာရံ ကရိံသူ''တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟုတွာ ပဗ္ဗတဂုဟာယံ ဝသတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂုဟာယ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဩလောကေသိ, တံ ပန ပဗ္ဗတပါဒံ ပရိက္ခိပိတွာ မဟာသရော အဟောသိ။ တဿ ဧကသ္မိံ ဥန္နတဋ္ဌာနေ ဥပရိထဒ္ဓကဒ္ဒမပိဋ္ဌေ မုဒူနိ ဟရိတတိဏာနိ ဇာယိံသု။ သသကာဧဝ ဟရိဏာဒယော စ သလ္လဟုကမိဂါ ကဒ္ဒမမတ္ထကေ ဝိစရန္တာ တာနိ ခါဒန္တိ။ တံ ဒိဝသမ္ပိ ဧကော မိဂေါ တာနိ ခါဒန္တော ဝိစရတိ။ သီဟော ''တံ မိဂံ ဂဏှိဿာမီ''တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကာ ဥပ္ပတိတွာ သီဟဝေဂေန ပက္ခန္ဒိ, မိဂေါ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဝိရဝန္တော ပလာယိ။ သီဟော ဝေဂံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ကလလပိဋ္ဌေ နိပတိတွာ ဩသီဒိတွာ ဥဂ္ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော စတ္တာရော ပါဒေ ထမ္ဘေ ဝိယ ဩသီဒိတွာ သတ္တာဟံ နိရာဟာရော အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ ဧကော သိင်္ဂါလော ဂေါစရပ္ပသုတော တံ ဒိသွာ ဘယေန ပလာယိ။ သီဟော တံ ပက္ကောသိတွာ ''ဘော သိင်္ဂါလ, မာ ပလာယိ, အဟံ ကလလေ လဂ္ဂေါ, ဇီဝိတံ မေ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ သိင်္ဂါလော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''အဟံ တံ ဥဒ္ဓရေယျံ, ဥဒ္ဓဋော ပန မံ ခါဒေယျာသီတိ ဘာယာမီ''တိ အာဟ။ ''မာ ဘာယိ, နာဟံ တံ ခါဒိဿာမိ, မဟန္တံ ပန တေ ဂုဏံ ကရိဿာမိ, ဧကေနုပါယေန မံ ဥဒ္ဓရာဟီ''တိ။ သိင်္ဂါလော တဿ ပဋိညံ ဂဟေတွာ စတုန္နံ ပါဒါနံ သမန္တာ ကလလံ အပနေတွာ စတုန္နမ္ပိ ပါဒါနံ စတဿော မာတိကာ ခဏိတွာ ဥဒကာဘိမုခံ အကာသိ, ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ကလလံ မုဒုံ အကာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သိင်္ဂါလော သီဟဿ ဥဒရန္တရံ အတ္တနော သီသံ ပဝေသေတွာ ''တာယမံ ကရောဟိ, သာမီ''တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကရောန္တော သီသေန ဥဒရံ ပဟရိ။ သီဟော ဝေဂံ ဇနေတွာ ကလလာ ဥဂ္ဂန္တွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ထလေ အဋ္ဌာသိ။ သော မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ သရံ ဩရုယှ ကဒ္ဒမံ ဓောဝိတွာ နှာယိတွာ ဒရထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ဧကံ မဟိံသံ ဝဓိတွာ အဌာဟိ ဩဝိဇ္ဈိတွာ မံသံ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ ''ခါဒ, သမ္မာ''တိ သိင်္ဂါလဿ ပုရတော ဌပေတွာ တေန ခါဒိတေ ပစ္ဆာ အတ္တနာ ခါဒိ။ ပုန သိင်္ဂါလော ဧကံ မံသပေသိံ ဍံသိတွာ ဂဏှိ။ ''ဣဒံ ကိမတ္ထာယ, သမ္မာ''တိ စ ဝုတ္တေ ''တုမှာကံ အသီ အတ္ထိ, တဿာ ဘာဂေါ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ သီဟော ''ဂဏှာဟီ''တိ ဝတွာ သယမ္ပိ သီဟိယာ အတ္ထာယ မံသံ ဂဏှိတွာ ''ဧဟိ, သမ္မ, အမှာကံ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌတွာ သခိယာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမာ''တိ ဝတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ မံသံ ခါဒာပေတွာ သိင်္ဂါလဉ္စ သိင်္ဂါလိဉ္စ အဿာသေတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣဒါနိ အဟံ တုမှေ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ''တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ နေတွာ ဂုဟာယ ဒွါရေ အညိဿာ ဂုဟာယ ဝသာပေသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ဂေါစရာယ ဂစ္ဆန္တာ သီဟိဉ္စ သိင်္ဂါလိဉ္စ ဌပေတွာ သိင်္ဂါလေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ နာနာမိဂေ ဝဓိတွာ ဥဘောပိ တတ္ထေဝ မံသံ ခါဒိတွာ ဣတရာသမ္ပိ ဒွိန္နံ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ သီဟီ ဒွေ ပုတ္တေ ဝိဇာယိ, သိင်္ဂါလီပိ ဒွေ ပုတ္တေ ဝိဇာယိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သမဂ္ဂါ သံဝသိံသု။ အထေကဒိဝသံ သီဟိယာ ဧတဒဟောသိ – ''အယံ သီဟော သိင်္ဂါလဉ္စ သိင်္ဂါလိဉ္စ သိင်္ဂါလပေါတကေ စ အတိဝိယ ပိယာယတိ, နူနမဿ သိင်္ဂါလိယာ သဒ္ဓိံ သန္ထဝေါ အတ္ထိ, တသ္မာ ဧဝံ သိနေဟံ ကရောတိ, ယံနူနာဟံ ဣမံ ပီဠေတွာ တဇ္ဇေတွာ ဣတော ပလာပေယျ''န္တိ။ သာ သီဟဿ သိင်္ဂါလံ ဂဟေတွာ ဂေါစရာယ ဂတကာလေ သိင်္ဂါလိံ ပီဠေသိ တဇ္ဇေသိ ''ကိံကာရဏာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသတိ , န ပလာယသီ''တိ? ပုတ္တာပိဿာ သိင်္ဂါလိပုတ္တေ တထေဝ တဇ္ဇယိံသု။ သိင်္ဂါလီ တမတ္ထံ သိင်္ဂါလဿ ကထေတွာ ''သီဟဿ ဝစနေန ဧတာယ ဧဝံ ကတဘာဝမ္ပိ န ဇာနာမ, စိရံ ဝသိမှာ, နာသာပေယျာပိ နော, အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆာမာ''တိ အာဟ။ သိင်္ဂါလော တဿာ ဝစနံ သုတွာ သီဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – ''သာမိ, စိရံ အမှေဟိ တုမှာကံ သန္တိကေ နိဝုတ္ထံ, အတိစိရံ ဝသန္တာ နာမ အပ္ပိယာ ဟောန္တိ, အမှာကံ ဂေါစရာယ ပက္ကန္တကာလေ သီဟီ သိင်္ဂါလိံ ဝိဟေဌေတိ 'ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကသ္မာ ဝသထ, ပလာယထာ'တိ တဇ္ဇေတိ, သီဟပေါတကာပိ သိင်္ဂါလပေါတကေ တဇ္ဇေန္တိ။ ယော နာမ ယဿ အတ္တနော သန္တိကေ ဝါသံ န ရောစေတိ, တေန သော 'ယာဟီ'တိ နီဟရိတဗ္ဗောဝ, ဝိဟေဌနံ နာမ ကိမတ္ထိယ''န္တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၃. ''ယေန ကာမံ ပဏာမေတိ၊ ဓမ္မော ဗလ၀တံ မိဂီ။
ဥန္နဒန္တိ ၀ိဇာနာဟိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ''န္တိ။

တတ္ထ **ယေန ကာမံ ပဏာမေတိ, ဓမ္မော ဗလ၀တ** န္တိ ဗလတ နာမ ဣဿရော အတ္တနော သေ၀ကံ ယေန ဒိသာဘာဂေန ဣစ္ဆတိ, တေန ဒိသာဘာဂေန သော ပဏာမေတိ နီဟရတိ။ သေ ဓမ္မော ဗလ၀တံ အယံ ဣဿရာနံ သဘာတော ပ၀ေဏိဓမ္မော၀, တသ္မာ သစေ အမှ္ဟာကံ တသံ န ရောစေထ, ဥဇုကမေ၀ နော နီဟရထ , ၀ိဟေဌေနေန ကော အတ္တော တိ ဒီပေန္တော ဧ၀မာဟ။ **မိဂီ**တိ သီဟံ အာလပတိ။ သော ဟိ မိဂရာဇတာယ မိက အဿ အတ္ထီတိ မိဂီ။ **ဥန္နဒန္တိ** တိပိ တမေ၀ အာလပတိ။ သော ဟိ ဥန္နတာနံ ဒန္တာနံ အတ္ထိတာယ ဥန္နတာ ဒန္တာ အဿ အတ္ထီတိ ဥန္နဒန္တီ။ ''ဥန္နတဒန္တီ''တိပိ ဟဌောယေ၀။ **၀ိဇာနာဟီ**တိ ''သေ ဣဿရာနံ ဓမ္မော''တိ ဧ၀ံ ဇာနာဟိ။ **ဇာတံ သရဏတော ဘယ**န္တိ အမှ္ဟာကံ တုမှ္ေဟ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန သရဏံ, တုမှ္ဟာကညေ၀ သန္တိကာ ဘယံ ဇာတံ, တသ္မာ အတ္တနော ၀သနဋ္ဌာနမေ၀ ဂမိဿာမာတိ ဒီပေတိ။

အပရော နယော – တ၀ **မိဂီ သီဟီ ဥန္နဒန္တီ** မမ ပုတ္တအရံ တဖ္ဖေန္တီ **ယေန ကာမံ ပဏာမေတိ,** ယေန ယေနာကာရေန ဣစ္ဆတိ, တေန ပဏာမေတိ ပ၀တ္တတိ, ၀ိဟေဌေတိပိ ပလာပေတိပိ, ဧ၀ံ တွံ ၀ိဇာနာဟိ, တတ္ထ ကိံ သက္ကာ အမှ္ေဟဟိ ကာတုံ။ **ဓမ္မော ဗလ၀တံ** သေ ဗလ၀န္တာနံ သဘာတေ, ဣဒာနိ မယံ ဂမိဿာမ။ ကသ္မာ? **ဇာတံ သရဏတော ဘယ**န္တိ။

တဿ ၀စနံ သုတွာ သီဟော သီဟိံ အာဟ – ''ဘဒ္ဒေ, အသုကသ္မိံ နာမ ကာလေ မမ ဂောစရတ္ထာယ ဂန္တွာ သတ္တမေ ဒိ၀သေ ဣမိနာ သိင်္ဂါလေန ဣမာယ စ သိင်္ဂါလိယာ သဒ္ဓိံ အာဂတဘာ၀ံ သရသီ''တိ။ ''အာမ, သရာမီ''တိ။ ''ဇာနာသိ ပန မယှ္ံ သတ္တာဟံ အနာဂမနဿ ကာရဏ''န္တိ? ''န ဇာနာမိ, သာမီ''တိ။ ''ဘဒ္ဒေ, အဟံ 'ဧကံ မိဂံ ဂဏှိဿာမီ'တိ ၀ိရဇ္ဈိတွာ ကလလေ လဂ္ဂေ, တတော နိက္ခမိတုံ အသက္ကောန္တော သတ္တာဟံ နိရာဟာရော အဋ္ဌာသိံ, သွာဟံ ဣမံ သိင်္ဂါလံ နိဿာယ ဇီ၀ိတံ လဘိံ, အယံ မေ ဇီ၀ိတဒာယကော သဟာယော။ မိတ္တဓမ္မေ ဌာတုံ သမတ္ထော ဟိ မိတ္တော ဒုဗ္ဗလော နာမ နတ္ထိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ မယှ္ံ သဟာယဿ စ သဟာယိကာယ စ ပုတ္တကာနဉ္စ ဧ၀ရူပံ အ၀မာနံ မာ အကာသီ''တိ ၀တွာ သီဟော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၄. ''အပိ စေပိ ဒုဗ္ဗလော မိတ္တော၊ မိတ္တဓမ္မေသု တိဋ္ဌတိ။
သော ဉာတကော စ ဗန္ဓု စ၊ သော မိတ္တော သော စ မေ သခါ။
အဋ္ဌိနိ မာတိမညိတ္ထော၊ သိင်္ဂါလော မမ ပာဏဒေ''တိ။

တတ္ထ **အပိ စေပီ**တိ ဧကော **အပိ**သဒ္ဒော အနုဂ္ဂဟတ္ထော, ဧကော သမ္ဘာ၀နတ္ထော။ တတြာယံ ယောဇနာ – **ဒုဗ္ဗလောပိ စေ မိတ္တော မိတ္တဓမ္မေသု အပိ တိဋ္ဌတိ,** သစေ ဌာတုံ သက္ကောတိ, **သော ဉာတကော စ ဗန္ဓု စ, သော** မေတ္တစိတ္တတာယ **မိတ္တော, သော စ မေ** သဟာယဋ္ဌေန **သခါ။ အဋ္ဌိနိ မာတိမညိတ္ထော** တိ, ဘဒ္ဒေ, အဋ္ဌာသမ္ပန္နေ သီဟိ မာ မယှ္ံ သဟာယံ ၀ါ သဟာယိံ ၀ါ အတိမညိ, အယဉှ္ိ **သိင်္ဂါလော မမ ပာဏဒေ** တိ။

သာ တဿ ၀စနံ သုတွာ သိင်္ဂါလိံ ခမာပေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ သပုတ္တာယ တာယ သဒ္ဓိံ သမဂ္ဂ၀ါသံ ၀သိ။ သီဟပေါတကာပိ သိင်္ဂါလပေါတကေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠမာနာ သမ္မောဒမာနာ မာတာပိတူနံ အတိက္ကန္တကာလေပိ မိတ္တဘာ၀ံ အဘိန္ဒိတွာ သမ္မောဒမာနာ ၀သိံသု။ တေသံ ကိရ သတ္တကုလပရိ၀ဋ္ဋေ အဘိဇ္ဇမာနာ မေတ္တိ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ ''တဒါ သိင်္ဂါလော အာနန္ဒော အဟောသိ, သီဟော ပန အဟမေ၀ အဟောသိ''န္တိ။

ဂုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၅၈] ၈. သုဟနုဇာတကဝဏ္ဏနာ

နယိဒံ ဝိသမသီလေနာတိ က္လာဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ စဏ္ဍဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ သမယေ ဇေတဝနေပိ ဧကော ဘိက္ခု စဏ္ဍော အဟောသိ ဖရုသော သာဟသိကော ဇနပဒေပိ။ အထေကဒိဝသံ ဇာနပဒော ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ, သာမဏေရာ စေဝ ဒဟရဘိက္ခူ စ တဿ စဏ္ဍဘာဝံ ဇာနန္တိ။ ''တေသံ ဒွိန္နံ စဏ္ဍာနံ ကလဟံ ပဿိဿာမာ''တိ ကုတူဟလေန တံ ဘိက္ခုံ ဇေတဝနတသိကဿ ပရိဝေဏံ ပဟိဏိံသု။ တေ ဥဘောပိ စဏ္ဍာ အညမညံ ဒိသွာဝ ပိယသံဝါသံ သံသန္ဒိံသု သမိံသု, ဟတ္ထပာဒပိဋ္ဌိသမ္ဗာဟနာဒီနိ အကံသု။ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, စဏ္ဍာ ဘိက္ခူ အညေသံ ဥပရိ စဏ္ဍာ ဖရုသာ သာဟသိကာ, အညမညံ ပန ဥဘောပိ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ပိယသံဝါသာ ဇာတာ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''က္လမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, က္လာအနေဝ, ပုဗ္ဗေပေ တေ အညေသံ စဏ္ဍာ ဖရုသာ သာဟသိကာ, အညမညံ ပန သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ပိယသံဝါသာ စ အဟေသု''န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ သဗ္ဗတ္ထသာဓကော အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ။ သော ပန ရာဇာ ထောကံ ဓနလောဘပကတိကော, တဿ မဟာသောဏော နာမ ကူဋဿော အတ္ထိ။ အထ ဥတ္တရာပထကာ အဿဝါဏိဇာ ပဉ္စ အဿသတာနိ အာနေသုံ, အဿာနံ အာဂတဘာဝံ ရညော အာရောစေသုံ။ တတော ပုဗ္ဗေ ပန ဗောဓိသတ္တော အဿေ အဂ္ဃာပေတွာ မူလံ အပရိဟာပေတွာ အပေသိ။ ရာဇာ တံ ပရိဟာယမာနော အညံ အမစ္စံ ပက္ကောသာပေတွာ ''တာတ, အဿေ အဂ္ဃာပေဟိ, အဂ္ဃာပေန္တော စ ပဌမံ မဟာသောဏံ ယထာ တေသံ အဿာနံ အန္တရံ ပဝိသတိ, တထာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဿေ ဍံသာပေတွာ ဝဏိတေ ကာရာပေတွာ ဒုဗ္ဗလကာလေ မူလံ ဟာပေတွာ အဿေ အဂ္ဃာပေယျာသီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကာသိ။

အဿဝါဏိဇာ အနတ္တမနာ ဟုတွာ တေန ကတကိရိယံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော ''ကိံ ပန တုမှာကံ နဂရေ ကူဋဿော နတ္ထီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အတ္ထိ သာမိ, သုဟနု နာမ ကူဋဿော စဏ္ဍော ဖရုသော''တိ။ ''တေန ဟိ ပုန အာဂစ္ဆန္တာ တံ အဿံ အာနေယျာထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တာ တံ ကူဋဿံ ကဟာပေတွာ အာဂစ္ဆိံသု။ ရာဇာ ''အဿဝါဏိဇာ အာဂတာ''တိ သုတွာ သီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အဿေ ဩလောကေတွာ မဟာသောဏံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ အဿဝါဏိဇာပိ မဟာသောဏံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ သုဟနုံ ဝိဿဇ္ဇာပေသုံ။ တေ အညမညံ ပတွာ သရီရာနိ လေဟန္တာ သမ္မောဒမာနာ အဋ္ဌံသု။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ – ''ပဿသိ က္လမေ ဒွေ ကူဋဿာ အညေသံ စဏ္ဍာ ဖရုသာ သာဟသိကာ, အညေ အဿေ ဍံသိတွာ ဂေလညံ ဟာပေန္တိ, က္လာအနိ အညမညံ ပန သရီရံ လေဟန္တာ သမ္မောဒမာနာ အဋ္ဌံသု, ကိံ နာမေတ''န္တိ? ဗောဓိသတ္တော ''နယိမေ, မဟာရာဇ, ဝိသမသီလာ, သမသီလာ သမဓာတုကာ စ ဧတေ''တိ ဝတွာ က္လမံ ကထာဒွယမာဟ –

၁၅. ''နယိဒံ ဝိသမသီလေန၊ သောဏေန သုဟနူ သဟ။
သုဟနူပိ တာဒိသောယေဝ၊ ယော သောဏဿ သဂေါစရော။

၁၆. ''ပက္ခန္ဒိနာ ပဂဗ္ဘေန၊ နိစ္စံ သန္ဒာနခါဒိနာ။
သမေတိ ဟပံ ဟပေန၊ သမေတိ အသတာ အသ''န္တိ။

တတ္ထ **နယိဒံ ဝိသမသီလေန, သောဏေန သုဟနူ သဟာ**တိ ယံ က္လာဒံ သုဟနု ကူဋဿော သောဏေန သဒ္ဓိံ ပေမံ ကရောတိ, က္လာဒံ န အတ္တနော ဝိသမသီလေန, အထ ခော အတ္တနော သမသီလေနေဝ သဒ္ဓိံ ကရောတိ။ ဥဘောပိ ဟေတေ အတ္တနော အနာစာရတာယ ဒုဿီလတာယ သမသီလာ သမဓာတုကာ။ **သုဟနူပိ တာဒိသောယေဝ, ယော သောဏဿ သဂေါစရော**တိ ယာဒိသော သောဏော, သုဟနုပိ တာဒိသောယေဝ, ယော သောဏဿ သဂေါစရော ယံဂေါစရော သောဏော, သောပိ တံဂေါစရောယေဝ။ ယထေဝ ဟိ သောဏော အဿဂေါစရော အဿေ ဍံသေန္တောဝ စရတိ, တထာ သုဟနုပိ။ က္လမိနာ နေသံ သမာနဂေါစရတံ ဒဿေတိ။

တေ ပန အာစာရဂေါစရေ ဂေတော ကတွာ ဒဿေတုံ **''ပက္ခန္ဒိနာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပက္ခန္ဒိနာ** တိ အဿာနံ ဥပရိ ပက္ခန္ဒနသီလေန ပက္ခန္ဒနဂေါစရေန။ **ပဂဗ္ဘေနာ** တိ ကာယပါဂဗ္ဘိယာဒိသမန္နာဂတေန ဒုဿီလေန။

နိစ္စံ သန္တာနနာဒိနာ တိ သအာ အတ္တနော ဗန္ဓနယောတ္တံ ခာဒနသီလေန ခာဒနကေစရေန စ။ **သမေတိ ဟပံ ဟပေနာ**တိ ဧတေသု အညတရေန ဟပေန သဒ္ဓိံ အညတရဿ ဟပံ ဒုဿီလ္လံ သမေတိ။ **အသတာ အသ**န္တိ ဧတေသု အညတရေန အသတာ အနာစာရကေစရသမ္ပန္နေန သဟ ဣတရဿ အသံ အသာခုကမ္မံ သမေတိ, ဂူထာဒီနိ ဝိယ ဂူထာဒီဟိ ဧကတော သံသန္ဒတိ သဒိသံ နိဗ္ဗိသေသသမေဝ ဟောတီတိ။

ဇဝံ ဝတ္ဝာ စ ပန ဗောဓိသတ္တော ''မဟာရာဇ, ရညာ နာမ အတိလုဒ္ဓေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ပရဿ သန္တကံ နာမ နာသေတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ရာဇာနံ ဩဝဒိတွ္ဝာ အဿေ အဂ္ဃာပေတွ္ဝာ ဘူတမေဝ မူလံ အပေသိ။ အဿဝါဏိဇာ ယထာသဘာဝမေဝ မူလံ လဘိတွ္ဝာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ အဂမံသု။ ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒွေဝ အဿာ ဣမေ ဒွေဝ ဒုဋ္ဌဘိက္ခူ အဟေသုံ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုဟနုဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၅၉] ၉. မောရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥဒေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ သတ္ထု သန္တိကံ နီတော ''သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော''တိ ဝုတ္တေ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝတွ္ဝာ ''ကိံ ဒိသွ္ဝာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တသရီရံ မာတုဂါမံ ဩလောကေတွ္ဝာ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ဘိက္ခု မာတုဂါမော နာမ ကသ္မာ တုမှာဒိသာနံ စိတ္တံ နာလုဠေဿတိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာနမ္ပိ ဟိ မာတုဂါမဿ သဒ္ဒံ သုတွ္ဝာ သတ္တ ဝဿသတာနိ အသမုဒာစိဏ္ဏကိလေသာ ဩကာသံ လဘိတွ္ဝာ ခဏေနေဝ သမုဒာစရိံသု။ ဝိသုဒ္ဓာပိ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, ဥတ္တမယသသမင်္ဂိနောပိ အာယသက္ကံ ပာပုဏန္တိ, ပဂေဝ အပရိသုဒ္ဓာ''တိ ဝတွ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မောရယောနိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွ္ဝာ အဏ္ဍကာလေပိ ကဏိကာရမကုဠဝဏ္ဏအဏ္ဍကောသော ဟုတွ္ဝာ အဏ္ဍံ ဘိန္ဒိတွ္ဝာ နိက္ခန္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ ဒဿနီယော ပာသာဒိကော ပက္ခာနံ အန္တရေ သုရတ္တရာဇိဝိရာဇိတော, သော အတ္တနော ဇီဝိတံ ရက္ခန္တော တိသ္သော ပဗ္ဗတရာဇိယော အတိက္ကမ္မ စတုတ္ထာယ ပဗ္ဗတရာဇိယာ ဧကသ္မိံ ဒဏ္ဍကဟိရညပဗ္ဗတတလေ တသံ ကပ္ပေသိ။ သော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ နိသိန္နော သူရိယံ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တံ ဩလောကေတွ္ဝာ အတ္တနော ဂောစရဘူမိယံ ရက္ခာဝရဏတ္ထာယ ဗြဟ္မမန္တံ ဗန္ဓန္တော **''ဥဒေတယ''**န္တိအာဒိမာဟ။

၁၇. ''ဥဒေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊
ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊
တယာဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ဒိဝသ''န္တိ။

တတ္ထ **ဥဒေတီ**တိ ဟာစီနလောကဓာတုတော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ **စက္ခုမာ**တိ သကလစက္ကဝာဠဝါသီနံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွ္ဝာ စက္ခုပဋိလာဘကရဏေန ယံ တေန တေသံ ဒိန္နံ စက္ခု, တေန စက္ခုနာ စက္ခုမာ။ **ဧကရာဇာ**တိ သကလစက္ကဝာဠေ အာလောကကရာနံ အန္တရေ သေဋ္ဌဝိသိဋ္ဌဋ္ဌေန ဧကရာဇာ။ **ဟရိဿဝဏ္ဏော** တိ ဟရိသမာနဝဏ္ဏော, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောတိ အတ္ထော။ **ပထဝိပ္ပဘာသော** တိ ပထဝိယာ ပဘာသော။ **တံ တံ နမဿာမီ** တိ တသ္မာ တံ ဧဝရူပံ ဘဝန္တံ နမဿာမိ ဝန္ဒာမိ။ **တယာဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ဒိဝသ** န္တိ တယာ အဇ္ဇ ရက္ခိတာ ဂောပိတာ ဟုတွ္ဝာ ဣမံ ဒိဝသံ စတုဣရိယာပထ ဝိဟာရေန သုခံ ဝိဟရေယျာမ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာယ ကထာယ သူရိယံ နမဿိတွ္ဝာ ဒုတိယကထာယ အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဗုဒ္ဓေ စေဝ ဗုဒ္ဓဂုဏေ စ နမဿတိ။

''ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊ တေ မေ နမော တေ စ မံ ပာလယန္တု။

နမတ္ထု ဗုဒ္ဓာနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊ နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော စရတိ ဧသနာ''တိ။

တတ္ထ **ယေ ဗြာဟ္မဏာ** တိ ယေ ဗာဟိတပါပါ ဝိသုဒ္ဓိဗြာဟ္မဏာ။ **ဝေဒဂူ**တိ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂတာတိပိ ဝေဒဂူ, ဝေဒေဟိ ပါရံ ဂတာတိပိ ဝေဒဂူ။ ဣဓ ပန သဗ္ဗေ သင်္ခတာသင်္ခတဓမ္မေ ဝိဒိတေ ပါကဋေ ကတွာ ဂတာတိ ဝေဒဂူ။ တေနေဝ တဟ ''သဗ္ဗဓမ္မေ''တိ။ သဗ္ဗေ ခန္ဓာယတနဓာတုဓမ္မေ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏဝသေန အတ္တနော ဉာဏဿ ဝိဒိတေ ပါကဋေ ကတွာ ဂတာ, တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေတွာ ဗောဓိတလေ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ သံသာရံ ဝါ အတိက္ကန္တာတိ အတ္ထော။ **တေ မေ နမော**တိ တေ မမ ဣမံ နမက္ကာရံ ပဋိစ္ဆန္တု။ **တေ စ မံ ပါလယန္တု** တိ ဧဝံ မယာ နမဿိတာ စ တေ ဘဂဝန္တော မံ ပါလေန္တု ရက္ခန္တု ဂေါပေန္တု။ **နမတ္ထု ဗုဒ္ဓာနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ, နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ**တိ အယံ မမ နမက္ကာရော အတီတာနံ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ ဗုဒ္ဓာနံ အတ္ထု, တေသညေဝ စတူသု စ မဂ္ဂေသု စတူသု ဖလေသု ဉာဏသင်္ခာတာယ ဗောဓိယာ အတ္ထု, တထာ တေသညေဝ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တာနံ အတ္ထု, ယာ စ နေသံ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ နိဿရဏဝိမုတ္တီတိ ပဉ္စဝိဓာ ဝိမုတ္တိ, တဿာ နေသံ ဝိမုတ္တိယာပိ အယံ မယှံ နမက္ကာရော အတ္ထူတိ။ ''ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ, မောရော စရတိ ဧသနာ''တိ ဣဒံ ပန ပဒဒွယံ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ အာဟ။ တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, သော မောရော ဣမံ ပရိတ္တံ ဣမံ ရက္ခံ ကတွာ အတ္တနော ဂေါစရဘူမိယံ ပုပ္ဖဖလာဒီနံ အတ္ထာယ နာနပ္ပကာရာယ ဧသနာယ စရတီတိ။

ဧဝံ ဒိဝသံ စရိတွာ သာယံ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ နိသီဒိတွာ အတ္ထင်္ဂတံ သူရိယံ ဩလောကေန္တော ဗုဒ္ဓဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ နိဝါသဋ္ဌာနေ ရက္ခာဝရဏတ္ထာယ ပုန ဗြဟ္မမန္တံ ဗန္ဓန္တော **''အပေတယ''**န္တိအာဒိမာဟ။

၁၈. ''အပေတယံ စက္ခုမာ ဧကရာဇာ၊ ဟရိဿဝဏ္ဏော ပထဝိပ္ပဘာသော။
တံ တံ နမဿာမိ ဟရိဿဝဏ္ဏံ ပထဝိပ္ပဘာသံ၊ တယာဇ္ဇ ဂုတ္တာ ဝိဟရေမု ရတ္တိံ။

''ယေ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဒဂူ သဗ္ဗဓမ္မေ၊ တေ မေ နမော တေ စ မံ ပါလယန္တု။
နမတ္ထု ဗုဒ္ဓာနံ နမတ္ထု ဗောဓိယာ၊ နမော ဝိမုတ္တာနံ နမော ဝိမုတ္တိယာ။
ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ၊ မောရော ဝါသမကပ္ပယီ''တိ။

တတ္ထ **အပေတီ**တိ အပယာတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ။ **ဣမံ သော ပရိတ္တံ ကတွာ, မောရော ဝါသမကပ္ပယီ** တိ ဣဒမ္ပိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ အာဟ။ တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ , သော မောရော ဣမံ ပရိတ္တံ ဣမံ ရက္ခံ ကတွာ အတ္တနော နိဝါသဋ္ဌာနေ ဝါသံ ကပ္ပယိတ္ထ, တဿ ရတ္တိံ ဝါ ဒိဝါ ဝါ ဣမဿ ပရိတ္တဿာနုဘာဝေန နေဝ ဘယံ, န လောမဟံသော အဟောသိ။

အထေကော ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ နေသာဒဂါမဝါသီ နေသာဒော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝိစရန္တော တသ္မိံ ဒဏ္ဍကဟိရညပဗ္ဗတမတ္ထကေ နိသိန္နံ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ ပုတ္တဿ အာရောစေသိ။ အထေကဒိဝသံ ခေမာ နာမ ဗာရာဏသိရညော ဒေဝီ သုပိနေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ မောရံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ ပဗုဒ္ဓကာလေ ရညော အာရောစေသိ – ''အဟံ, ဒေဝ, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဿ မောရဿ ဓမ္မံ သောတုကာမာ''တိ။ ရာဇာ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ ''ဗြာဟ္မဏာ ဇာနိဿန္တီ''တိ အာဟံသု။ ဗြာဟ္မဏာ တံ သုတွာ ''သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ မောရာ နာမ ဟောန္တီ''တိ ဝတွာ ''ကတ္ထ ဟောန္တီ''တိ ဝုတ္တေ ''နေသာဒါ ဇာနိဿန္တီ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ နေသာဒေ သန္နိပါတေတွာ ပုစ္ဆိ။ အထ သော နေသာဒပုတ္တော ''အာမ, မဟာရာဇ, ဒဏ္ဍကဟိရညပဗ္ဗတော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော မောရော ဝသတီ''တိ အာဟ။ ''တေန ဟိ တံ မောရံ အမာရေတွာ ဗန္ဓိတွာဝ အာနေဟီ''တိ။ နေသာဒော ဂန္တွာ တဿ ဂေါစရဘူမိယံ ပါသေ ဩဍ္ဍေသိ။ မောရေန အက္ကန္တဋ္ဌာနေပိ ပါသော န သဉ္စရတိ။ နေသာဒော ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တော သတ္တ ဝဿာနိ ဝိစရိတွာ တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။ ခေမာပိ ဒေဝီ ပတ္ထိတံ အလဘမာနာ ကာလမကာသိ။

ရာဇာ ''မောရံ မေ နိဿာယ ဒေဝီ ကာလကတာ''တိ ကုဇ္ဈိတွာ ''ဟိမဝန္တပဒေသေ ဒဏ္ဍကဟိရညပဗ္ဗတော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော မောရော ဝသတိ, ယေ တဿ မံသံ ခါဒန္တိ, တေ အဇရာ အမရာ ဟောန္တီ''တိ အ

က္ခရံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခါပေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ မဉ္ဇူသာယ နိက္ခိပာပေသိ။ တသ္မိံ ကာလကတေ အညော ရာဇာ ရဇ္ဇံ ပတ္
တ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ တစေတွာ "အဇရော အမရော ဘဝိဿာမိ"တိ အညံ နေသာဒံ ပေသေသိ။ သောပိ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္
တံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။ ဧတေနေဝ နိယာမေန ဆ ရာဇပရိဝဋ္ဋာ ဂတာ။ အထ သတ္တ
မော ရာဇာ ရဇ္ဇံ ပတွာ ဧကံ နေသာဒံ ပဟိဏိ။ သော ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တေန အက္ကန္တဋ္ဌာနေပိ ပာသဿ အသဥ္စ
ရဏဘာဝံ, အတ္တနော ပရိတ္တံ ကတွာ ဂောစရဘူမိဂမနဘာဝဥ္စဿ ဥတွာ ပစ္စန္တံ ဩတရိတွာ ဧကံ မောရိံ ဂဟေတွာ
တ ယထာ ဟတ္ထတာဠသဒ္ဒေန နစ္စတိ, အစ္ဆရာသဒ္ဒေန စ ဝဿတိ, ဧဝံ သိက္ခာပေတွာ တံ အာဒာယ ဂန္တွာ မော
ရေန ပရိတ္တေ အကတေ ပာတောယေဝ ပာသယဋ္ဌိယော ရောပေတွာ ပာသေ ဩဍ္ဍေတွာ မောရိံ ဝဿာပေသိ။ မော
ရော ဝိသဘာဂံ မာတုဂာမသဒ္ဒံ သုတွာ ကိလေသာတုရော ဟုတွာ ပရိတ္တံ ကာတုံ အသက္ကုဏိတွာ ဂန္တွာ ပာသေ
ဗဇ္ဈိ။ အထ နံ နေသာဒော ဂဟေတွာ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိရညော အဒါသိ။

ရာဇာ တဿ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တုဋ္ဌမာနသော အာသနံ အဒါပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွ
တ "မဟာရာဇ, ကသ္မာ မံ ဂဏှာပေသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ယေ ကိရ တဝ မံသံ ခါဒန္တိ, တေ အဇရာ အမရာ ဟောန္တိ, သွတ
ဟံ တဝ မံသံ ခါဒိတွာ အဇရော အမရော ဟောတုကာမော တံ ဂဏှာပေသိ"န္တိ။ "မဟာရာဇ, မမ တာဝ မံသံ ခါဒန္တာ
အဇရာ အမရာ ဟောန္တု, အဟံ ပန မရိဿာမီ"တိ ? "အာမ, မရိဿသီ"တိ။ "မယိ မရန္တေ ပန မမ မံသမေဝ ခါဒိတွ
တ ကိန္တိ ကတွာ န မရိဿန္တီ"တိ? "တွံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, တသ္မာ ကိရ တဝ မံသံ ခါဒကာ အဇရာ အမရာ ဘဝိဿန္
တီ"တိ။ "မဟာရာဇ, အဟံ ပန န အကာရဏာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဇာတော, ပုဗ္ဗေ ပနာဟံ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ စက္ကဝတ္တိ
ရာဇာ ဟုတွာ သယမ္ပိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိံ, သကလစက္ကဝာဠဝါသိနောပိ ရက္ခာပေသိံ, သွတဟံ ကာလံ ကရိတွာ တာဝ
တိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော, တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော အညဿ အကုသလဿ နိဿန္ဒေန မော
ရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာပိ ပေါရာဏသီလာနုဘာဝေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဇာတော"တိ။ "'တွံ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ ဟုတွာ
သီလံ ရက္ခိတွာ သီလဖလေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဇာတော'တိ ကထမိဒံ အမှေဟ သဒ္ဒါတဗ္ဗံ။ အတ္ထိ နော ကောစိ သက္
ခီ"တိ ? "အတ္ထိ, မဟာရာဇာ"တိ။ "ကော နာမာ"တိ? "မဟာရာဇ, အဟံ စက္ကဝတ္တိကာလေ ရတနမယေ ရထေ နိသီဒိ
တွာ အာကာသေ ဝိစရိံ, သော မေ ရထော မင်္ဂလပေါက္ခရဏိယာ အန္တောဘူမိယံ နိဒဟာပိတော, တံ မင်္ဂလပေါက္ခရ
ဏိတော ဥက္ခိပာပေဟိ, သော မေ သက္ခိ ဘဝိဿတီ"တိ။

ရာဇာ "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ ပေါက္ခရဏိတော ဥဒကံ ဟရာပေတွာ ရထံ နီဟရာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ
သ သဒ္ဒဟိ။ ဗောဓိသတ္တော "မဟာရာဇ, ဌပေတွာ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ အဝသေသာ သဗ္ဗေ သင်္ခတဓမ္မာ ဟုတွာ
အဘာဝိနော အနိစ္စာ ခယဝယဓမ္မာယေဝ"တိ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ရာဇာ
ပသန္နော ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေန ပူဇေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရံ အကာသိ။ သော ရဇ္ဇံ တဿေဝ ပဋိနိယျာဒေတွာ
ကတိပါဟံ ဝသိတွာ "အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, မဟာရာဇာ"တိ ဩဝဒိတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဒဏ္ဍကဟိရညပဗ္
ဗတမေဝ အဂမာသိ။ ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္
ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သုဝဏ္ဏမောရော ပန အဟမေဝ အဟော
သိ"န္တိ။

မောရဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၆၀] ၁၀. ဝိနီလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧဝမေဝ နူန ရာဇာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ သုဂတာလယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။
ဒေဝဒတ္တော ဟိ ဂယာသီသဂတာနံ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ သုဂတာလယံ ဒဿေတွာ နိပန္နေ ဥဘောပိ ထေရာ ဓမ္မံ ဒေ
သေတွာ အတ္တနော နိဿိတကေ အာဒါယ ဝေဠုဝနံ အဂမိံသု။ တေ သတ္ထာရာ "သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော တုမှေ
ဒိသွာ ကိံ အကာသီ"တိ ပုဋ္ဌာ "ဘန္တေ, သုဂတာလယံ ဒဿေတွာ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏီ"တိ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ
"န ခော, သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ အနုကိရိယံ ကရောန္တော ဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ပာပုဏိယေ
ဝါ"တိ ဝတွာ ထေရေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလာယံ ဝိဒေဟရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တဒါ ဧကဿ သုဝဏ္ဏဟံသရာဇဿ ဂေါစရဘူမိယံ ကာကိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသော အဟောသိ။ သာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော နေဝ မာတုပတိရူပကော အဟောသိ, န ပိတု။ အထဿ ဝိနီလကဓာတုကတ္တာ “ဝိနီလကော”တွေဝ နာမံ အကံသု။ ဟံသရာဇာ အဘိဏှံ ဂန္တွာ ပုတ္တံ ပဿတိ။ အပရေ ပနဿ ဒွေ ဟံသပောတကာ ပုတ္တာ အဟေသုံ။ တေ ပိတရံ အဘိဏှံ မနုဿပထံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိံသု – “တာတ, တုမှေ ကသ္မာ အဘိဏှံ မနုဿပထံ ဂစ္ဆထာ”တိ? “တာတာ, ဧကာယ မေ ကာကိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသမန္ဝာယ ဧကော ပုတ္တော ဇာတော, ‘ဝိနီလကော’တိဿ နာမံ, တမဟံ ဒဋ္ဌုံ ဂစ္ဆာမီ”တိ။ “ကဟံ ပနေတေ ဝသန္တီ”တိ? “ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလာယ အဝိဒူရေ အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ဧကသ္မိံ တာလဂ္ဂေ ဝသန္တီ”တိ။ “တာတ, မနုဿပထော နာမ သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော, တုမှေ မာ ဂစ္ဆထ, မယံ ဂန္တွာ တံ အာနေဿာမာ”တိ ဒွေ ဟံသပောတကာ ပိတရာ အာစိက္ခိတသညာယ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ဝိနီလကံ ဧကသ္မိံ ဒဏ္ဍကေ နိသီဒါပေတွာ မုခတုဏ္ဍကေန ဒဏ္ဍကောဋိယံ ဍံသိတွာ မိထိလာနဂရမတ္ထကေန ပါယိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ဝိဒေဟရာဇာ သဗ္ဗသေတစတုသိန္ဓဝယုတ္တရထဝရေ နိသီဒိတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ ဝိနီလကော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “မယှံ ဝိဒေဟရညာ ကိံ နာနာကာရဏံ, သေ စတုသိန္ဓဝယုတ္တရထေ နိသီဒိတွာ နဂရံ အနုသဉ္စရတိ, အဟံ ပန ဟံသယုတ္တရထေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆာမီ”တိ။ သော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၉. “ဧဝမေဝ နူန ရာဇာနံ၊ ဝေဒေဟံ မိထိလဂ္ဂဟံ။
အဿာ ဝဟန္တိ အာဇညာ၊ ယထာ ဟံသာ ဝိနီလက”န္တိ။

တတ္ထ **ဧဝမေဝါ**တိ ဧဝံ ဧဝ, **နူနာ**တိ ပရိဝိတက္ကေ နိပါတော။ ဧကံသေပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ဝေဒေဟ**န္တိ ဝိဒေဟရဋ္ဌ သာမိကံ။ **မိထိလဂ္ဂဟ**န္တိ မိထိလဂေဟံ, မိထိလာယံ ဃရံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝသမာနန္တိ အတ္ထော။ **အာဇညာ**တိ ကာရဏာကာရဏဇာနနကာ။ **ယထာ ဟံသာ ဝိနီလက**န္တိ ယထာ ဣမေ ဟံသာ မံ ဝိနီလကံ ဝဟန္တိ, ဧဝမေဝ ဝဟန္တီတိ။

ဟံသပောတကာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ကုဇ္ဈိတွာ “ဣဓေဝ နံ ပါတေတွာ ဂမိဿာမာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာပိ “ဧဝံ ကတေ ပိတာ နော ကိံ ဝက္ခတီ”တိ ဂရဟဘယေန ပိတု သန္တိကံ နေတွာ တေန ကတကိရိယံ ပိတု အာစိက္ခိံသု။ အထ နံ ပိတာ ကုဇ္ဈိတွာ “ကိံ တွံ မမ ပုတ္တေဟိ အဓိကတရောသိ, ယော မမ ပုတ္တေ အဘိဘဝိတွာ ရထေ ယုတ္တသိန္ဓဝေ ဝိယ ကရောသိ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသိ။ ဣမံ ဌာနံ တဝ အဂေါစရော, အတ္တနော မာတု ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆာဟီ”တိ တဇ္ဇေတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၀. “ဝိနီလ ဒုဂ္ဂံ ဘဇသိ၊ အဘူမိံ တာတ သေဝသိ။
ကမန္တကာနိ သေဝဿု၊ ဧတံ မာတာလယံ တဝါ”တိ။

တတ္ထ **ဝိနီလာ**တိ တံ နာမေနာလပတိ။ **ဒုဂ္ဂံ ဘဇသီ**တိ ဣမေသံ ဝသေန ဂိရိဒုဂ္ဂံ ဘဇသိ။ **အဘူမိံ, တာတ, သေဝသီ**တိ, တာတ, ဂိရိဝိသမံ နာမ တဝ အဘူမိ , တံ သေဝသိ ဥပဂစ္ဆသိ။ **ဧတံ မာတာလယံ တဝါ**တိ ဧတံ ကမန္တ ဥက္ကာရဋ္ဌာနံ အာမကသုသာနဋ္ဌာနဉ္စ တဝ မာတု အာလယံ ဂေဟံ ဝသနဋ္ဌာနံ, တတ္ထ ဂစ္ဆာဟီတိ။ ဧဝံ တံ တဇ္ဇေတွာ “ဂစ္ဆထ, နံ မိထိလနဂရဿ ဥက္ကာရဘူမိယညေဝ ဩတာရေတွာ ဧထာ”တိ ပုတ္တေ အာဏာပေသိ, တေ တထာ အကံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဝိနီလကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဒွေ ဟံသပောတကာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အဟေသုံ, ပိတာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဝိဒေဟရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝိနီလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဒဠှဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ရာဇောတဒ္ဓ သိင်္ဂါလံ၊ သူကရံ ဥရဂံ ဘဂ္ဂံ။
အလီနစိတ္တဂုဏ္ဍ၊ သုဟနု မောရဝိနီလံ။

၂. သန္ထဝဝဂ္ဂေါ

[၁၆၁] ၁. ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

န သန္ထဝံ ကာပုရိသေန ကယိရာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဇာတိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဝတ္ထု နဝကနိပါတေ **ဂိဇ္ဈဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၉.၁ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ "ပုဗ္ဗေပိ တွံ, ဘိက္ခု, ဒုဗ္ဗစတာယ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ မတ္တဟတ္ထိပာဒေဟိ သဉ္စုဏ္ဏိတော"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စန္နံ ဣသိသတာနံ ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တေသု တာပသေသု ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တော နာမေကော တာပသော အဟောသိ ဒုဗ္ဗစော အနောဝါဒကော။ သော ဧကံ ဟတ္ထိပောတကံ ပောသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော သုတွာ တံ ပက္ကောသိတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဟတ္ထိပောတကံ ပောသေသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သစ္စံ, အာစရိယ, မတမာတိကံ ဧကံ ဟတ္ထိပောတကံ ပောသေမီ"တိ။ "ဟတ္ထိနော နာမ ဝုမ္ဗိပ္ပတ္တာ ပောသကေယေဝ မာရေန္တိ, မာ တံ ပောသေဟီ"တိ။ "တေန ဝိနာ ဝတ္တိတုံ န သက္ကောမိ အာစရိယာ"တိ။ "တေန ဟိ ပညာယိဿသီ"တိ။ သော တေန ပောသိယမာနော အပရဘာဂေ မဟာသရီရော အဟောသိ။

အထေကသ္မိံ ကာလေ တေ ဣသယော ဝနမူလဖလာဖလတ္ထာယ ဒူရံ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ ကတိပာဟံ ဝသိံသု။ ဟတ္ထီပိ အဂ္ဂဒက္ခိဏဝါတေ ပဝတ္တမာနေ ဟုတွာ တဿ ပဏ္ဏသာလံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ဟနီယဃဋံ ဘိန္ဒိတွာ ပာသာဏဖလကံ ခိပိတွာ အာလမ္ဗနဖလကံ လုဉ္စိတွာ "တံ တာပသံ မာရေတွာဝ ဂမိဿာမီ"တိ ဧကံ ဂဟနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ တဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တော တဿ ဂောစရံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေသံ ပုရတောဝ အာဂစ္ဆန္တော တံ ဒိသွာ ပကတိသညာယေဝဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သော ဟတ္ထီ ဂဟနဋ္ဌာနာ နိက္ခမိတွာ သောဏ္ဍာယ ပရာမသိတွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ သီသံ ပာဒေန အက္ကမိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ မဒ္ဒိတွာ ကောဉ္စနာဒံ ကတွာ အရညံ ပာဝိသိ။ သေသတာပသာ တံ ပဝတ္တိံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော "ကာပုရိသေဟိ နာမ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ န ကာတဗ္ဗော"တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၂၁. "န သန္ထဝံ ကာပုရိသေန ကယိရာ၊ အရိယော အနရိယေန ပဇာနမတ္ထံ။
စိရာနုဝုတ္ထောပိ ကရောတိ ပာပံ၊ ဂဇော ယထာ ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တံ။

၂၂. "ယံ တွေဝ ဇညာ သဒိသော မမန္တိ၊ သီလေန ပညာယ သုတေန စာပိ။
တေနေဝ မေတ္တိံ ကယိရာထ သဒ္ဓိံ၊ သုခေါ ဟဝေ သပ္ပုရိသေန သင်္ဂမော"တိ။

တတ္ထ **န သန္ထဝံ ကာပုရိသေန ကယိရာ** တိ ကုစ္ဆိတေန ကောဓပုရိသေန သဒ္ဓိံ တဏှာသန္ထဝံ ဝါ မိတ္တသန္ထဝံ ဝါ န ကယိရာထ။ **အရိယော အနရိယေန ပဇာနမတ္ထ** န္တိ **အရိယော**တိ စတ္တာရော အရိယာ အာစာရအရိယော လိင်္ဂအရိယော ဒဿနအရိယော ပဋိဝေဓအရိယောတိ။ တေသု အာစာရအရိယော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ သော ပဇာနမတ္ထံ အတ္ထံ ပဇာနန္တော အတ္တာနတ္တကုသလော အာစာရေ ဌိတော အရိယပုဂ္ဂလော အနရိယေန နိလ္လဇ္ဇေန ဒုဿီလေန သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ န ကရေယျာတိ အတ္ထော။ ကိံ ကာရဏာ? **စိရာနုဝုတ္ထောပိ ကရောတိ ပာပ** န္တိ, ယသ္မာ အနရိယော စိရံ ဧကတော အနုဝုတ္ထောပိ တံ ဧကတော နိဝါသံ အဂဏေတွာ ကရောတိ ပာပံ လာမကကမ္မံ ကရောတိယေဝ။ ယထာ ကိံ? **ဂဇော ယထာ ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တ** န္တိ, ယထာ သော ဂဇော ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တံ မာရေန္တော ပာပံ အကာသီတိ အတ္ထော။ **ယံ တွေဝ ဇညာ သဒိသော မမန္တိ**အာဒီသု ယံ တွေဝ ပုဂ္ဂလံ "အယံ မမ သီလာဒီဟိ သဒိသော"တိ ဇာနေယျ, တေနေဝ သဒ္ဓိံ မေတ္တိံ ကယိရာထ, သပ္ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သမာဂမော သုခါဝဟောတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော "အနောဝါဒကေန နာမ န ဘဝိတဗ္ဗံ, သုဝိက္ခိတေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣသိဂဏံ ဩဝဒိတွာ ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တဿ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကုန္ဒသမာနကေတ္တော အယံ ဒုဗ္ဗစော အဟောသိ, ဂဇာသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

[၁၆၂] ၂. သန္ထဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ကုန္ဒသမာနကေတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

န သန္ထဝသ္မာ ပရမတ္ထိ ပာပိယော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အဂ္ဂိဇုဟနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **နင်္ဂုဋ္ဌဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၁၄၄ အာဒယော) ကထိတသဒိသမေဝ။ ဘိက္ခူ တေ အဂ္ဂိ ဇုဟန္တေ ဒိသွာ “ဘန္တေ, ဇဋိလာ နာနပ္ပကာရံ မိစ္ဆာတပံ ကရောန္တိ, အတ္ထိ နု ခော ဧတ္ထ ဝုဍ္ဎီ”တိ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိံသု။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဧတ္ထ ကာစိ ဝုဍ္ဎိ နာမ အတ္ထိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အဂ္ဂိဇုဟနေ ဝုဍ္ဎိ အတ္ထီတိ သညာယ စိရံ အဂ္ဂိ ဇုဟိတွာ တသ္မိံ ကမ္မေ အဝုဍ္ဎိမေဝ ဒိသွာ အဂ္ဂိံ ဥဒကေန နိဗ္ဗာပေတွာ သာခါဒီဟိ ပောထေတွာ ပုန နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသု”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ မာတာပိတရော တဿ ဇာတဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ တံ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသေ ဌိတံ အာဟံသု – “ကိံ, တာတ, ဇာတဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ အရညေ အဂ္ဂိံ ပရိစရိဿသိ, ဥဒာဟု တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဃရာဝါသံ ဝသိဿသီ”တိ။ သော “န မေ ဃရာဝါသေန အတ္ထော, အရညေ အဂ္ဂိံ ပရိစရိတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော ဘဝိဿာမီ”တိ ဇာတဂ္ဂိံ ဂဟေတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ပဏ္ဏသာလာယ ဝါသံ ကပ္ပေတွာ အဂ္ဂိံ ပရိစရိ။ သော ဧကဒိဝသံ နိမန္တိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သပ္ပိနာ ပာယာသံ လဘိတွာ “ဣမံ ပာယာသံ မဟာဗြဟ္မုနော ယဇိဿာမီ”တိ တံ ပာယာသံ အာဟရိတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ “အဂ္ဂိံ တာဝ ဘဝန္တံ သပ္ပိယုတ္တံ ပာယာသံ ပာယေမီ”တိ ပာယာသံ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပိ။ ဗဟုသိနေဟော ပာယာသော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တမတ္တောယေဝ အဂ္ဂိ ဇလိတွာ ပစ္စုဂ္ဂတာဟိ အစ္စီဟိ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဘီတတသိတော ပလာယိတွာ ဗဟိ ဌတွာ “ကာပုရိသေဟိ နာမ သန္ထဝေါ န ကာတဗ္ဗော, ဣဒါနိ မေ ဣမိနာ အဂ္ဂိနာ ကိစ္ဆေန ကတာ ပဏ္ဏသာလာ ဈာပိတာ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၃. “န သန္ထဝသ္မာ ပရမတ္ထိ ပာပိယော၊ ယော သန္ထဝေါ ကာပုရိသေန ဟောတိ။
သန္တပ္ပိတော သပ္ပိနာ ပါယသေန၊ ကိစ္ဆာကတံ ပဏ္ဏကုဋိံ အဒယ္ဟီ”တိ။

တတ္ထ **န သန္ထဝသ္မာ** တိ တဏှာသန္ထဝတော ပိ စ မိတ္တသန္ထဝတော ပိ စာတိ ဒုဝိဓာပိ ဧတသ္မာ သန္ထဝ ပရံ ဥတ္တရိ အညံ ပာပတရံ နတ္ထိ, လာမကတရံ နာမ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ယော သန္ထဝေါ ကာပုရိသေန** တိ ယော ပါပကေန ကာပုရိသေန သဒ္ဓိံ ဒုဝိဓောပိ သန္ထဝေါ, တတော ပါပတရံ အညံ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? **သန္တပ္ပိတော** ။ပေ။**အဒယ္ဟီ**တိ, ယသ္မာ သပ္ပိနာ စ ပါယာသေန စ သန္တပ္ပိတောပိ အယံ အဂ္ဂိ မယာ ကိစ္ဆေန ကတံ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေသီတိ အတ္ထော။

သော ဧဝံ ဝတွာ “န မေ တယာ မိတ္တဒုဗ္ဘိနာ အတ္ထော”တိ တံ အဂ္ဂိံ ဥဒကေန နိဗ္ဗာပေတွာ သာခါဟိ ပောထေတွာ အန္တောဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဧကံ သာမမိဂိံ သီဟဿ စ ဗျဂ္ဃဿ စ ဒီပိနော စ မုခံ လေဟန္တိံ ဒိသွာ “သပ္ပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝ ပရံ သေယျော နာမ နတ္ထီ”တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၄. “န သန္ထဝသ္မာ ပရမတ္ထိ သေယျော၊ ယော သန္ထဝေါ သပ္ပုရိသေန ဟောတိ။
သီဟဿ ဗျဂ္ဃဿ စ ဒီပိနော စ၊ သာမာ မုခံ လေဟတိ သန္ထဝေနာ”တိ။

တတ္ထ **သာမာ မုခံ လေဟတိ သန္ထဝေနာ** တိ သာမာ နာမ မိဂီ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ သန္ထဝေန သိနေဟေန မုခံ လေဟတီတိ။

ဧဝံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော အန္တောဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တေန သမယေန တာပသော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သန္ထဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၆၃] ၃. သုသီမဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာဠာ မိဂါ သေတဒန္တာ တဝီမေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဆန္ဒကအနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဝတ္ထိယဥပ္ပတ္ထိ ကအာစိ ဧကမေဝ ကုလံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနံ ဒေတိ, ကအာစိ အညတိတ္ထိယာနံ ဒေတိ, ကအာစိ ဂဏဗန္ဓနေန ဗဟူ ဧကတော ဟုတွာ ဒေန္တိ, ကအာစိ ဝီထိသဘာဂေန, ကအာစိ သကလနဂရတာသိနော ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ အနံ ဒေန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ သကလနဂရတာသိနော ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ သဗ္ဗပရိက္ခာရအနံ သဇ္ဇေတွာ ဒွေဝ ကောဌာသာ ဟုတွာ ဧကစ္စေ ''ဣမံ သဗ္ဗပရိက္ခာရအနံ အညတိတ္ထိယာနံ ဒဿာမာ''တိ အာဟံသု, ဧကစ္စေ ''ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ''တိ။ ဇဝံ ပုနပ္ပုနံ ကထာယ ဝတ္တမာနာယ အညတိတ္ထိယသာဝကေဟိ အညတိတ္ထိယာနညေဝ , ဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ '''ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝာ'တိ ဝုတ္တေ သမ္ဗဟုလံ ကရိသာမာ''တိ သမ္ဗဟုလာယ ကထာယ ''ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒဿာမာ''တိ ဝဒန္တာယေဝ ဗဟုကာ ဇာတာ, တေသညေဝ ကထာ ပတိဋ္ဌာသိ ။ အညတိတ္ထိယသာဝကာ ဗုဒ္ဓာနံ အတဗ္ဗအနဿ အန္တရာယံ ကာတုံ နာသက္ခိံသု။ နာဂရာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာအနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သဗ္ဗပရိက္ခာရေ အဒံသု။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကတွာ မဟာဇနံ မဂ္ဂဖလေဟိ ပဗောဓေတွာ ဇေတဝနဝိဟာရမေဝ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝတ္တေ ဒဿိတေ ဂန္ဓကုဋိပ္ပမုခေ ဌတွာ သုဂတောဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။

သာယန္ဟသမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အညတိတ္ထိယသာဝကာ ဗုဒ္ဓာနံ အတဗ္ဗအနဿ အန္တရာယကရဏတ္ထာယ တယမန္တာပိ အန္တရာယံ ကာတုံ နာသက္ခိံသု, တံ သဗ္ဗပရိက္ခာရအနံ ဗုဒ္ဓာနံယေဝ ဟာဒမူလံ အာဂတံ, အဟော ဗုဒ္ဓဗလံ နာမ မဟန္တ''န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဧတေ အညတိတ္ထိယသာဝကာ ဣဒာနေဝ မယ္ဟံ အတဗ္ဗအနဿ အန္တရာယကရဏတ္ထာယ တယမန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ တယမိံသု, သော ပန ပရိက္ခာရော သဗ္ဗကာလေပိ မမေဝ ဟာဒမူလံ အာဂစ္ဆတီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ သုသီမော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတဿ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, တဿ သောဠသဝဿိကကာလေ ပိတာ ကာလမကာသိ။ သော ပန ဓရမာနကာလေ ရညော ဟတ္ထိမင်္ဂလကာရကော အဟောသိ။ ဟတ္ထီနံ မင်္ဂလကရဏဋ္ဌာနေ အာဘတဥပကရဏဘဏ္ဍဥ္စ ဟတ္ထာလင်္ကာရဥ္စ သဗ္ဗံ သောယေဝ အလတ္ထ။ ဧဝမဿ ဧကေကသ္မိံ မင်္ဂလေ ကောဋိမတ္တံ ဓနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အထ တသ္မိံ ကာလေ ဟတ္ထိမင်္ဂလဆဏော သမ္ပာပုဏိ။ သေသာ ဗြာဟ္မဏာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''မဟာရာဇ, ဟတ္ထိမင်္ဂလဆဏော သမ္ပတ္တော, မင်္ဂလံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုရောဟိတဗြာဟ္မဏဿ ပန ပုတ္တော အတိဒဟရော, နေဝ တယော ဝေဒေ ဇာနာတိ, န ဟတ္ထိသုတ္တံ, မယံ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကရိဿာမာ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ ပုရောဟိတပုတ္တဿ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကာတုံ အဒတွာ ''ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကတွာ မယံ ဓနံ ဂဏှိဿာမာ''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဝိစရန္တိ။ အထ ''စတုတ္ထေ ဒိဝသေ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ဘဝိဿတီ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ''ဟတ္ထိမင်္ဂလကရဏံ နာမ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အမှာကံ ဝံသော, ဝံသော စ နော ဩသက္ကိဿတိ, ဓနာ စ ပရိဟာယိဿာမာ''တိ အနုသောစမာနာ ပရောဒိ။

ဗောဓိသတ္တော ''ကသ္မာ, အမ္မ, ရောဒသီ''တိ ဝတွာ တံ ကာရဏံ သုတွာ ''နနု, အမ္မ, အဟံ မင်္ဂလံ ကရိဿာမီ''တိ အာဟ။ ''တာတ, တွံ နေဝ တယော ဝေဒေ ဇာနာသိ, န ဟတ္ထိသုတ္တံ, ကထံ မင်္ဂလံ ကရိဿသီ''တိ။ ''အမ္မ, ကဒါ ပန ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကရိဿန္တီ''တိ? ''ဣတော စတုတ္ထေ ဒိဝသေ, တာတာ''တိ။ ''အမ္မ, တယော ပန ဝေဒေ ပဂုဏေ ကတွာ ဟတ္ထိသုတ္တံ ဇာနနကအာစရိယော ကဟံ ဝသတီ''တိ? ''တာတ, ဝေရူပေ ဒိသာဟမောက္ခော အာစရိယော ဣတော ဝီသယောဇနသတမတ္ထကေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ဝသတီ''တိ။ ''အမ္မ, အမှာကံ ဝံသံ န နာသေဿာမိ, အဟံ သွေဝ ဧကဒိဝသေနေဝ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဧကရတ္တေနေဝ တယော ဝေဒေ စ ဟတ္ထိသုတ္တဉ္စ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ စတုတ္ထေ ဒိဝသေ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကရိဿာမိ, မာ ရောဒီ''တိ မာတရံ သမဿာ

သေတ္ဝတ ပုနဒိဝသေ ဖောဓိသတ္တော ဟတော၀ ဘုဉ္ဇိတ္ဝတ ကေကော၀ နိက္ခမိတ္ဝတ ကေဒိဝသေနေ၀ တက္ကသိလံ ဂန္တွတ အာစရိယံ ဝန္ဒိတ္ဝတ ကေမန္တွ နိသီဒိ။

အထ နံ အာစရိယော "ကုတော အာဂတောသိ, တာတာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဗာရာဏသိတော, အာစရိယာ"တိ။ "ကေနတ္ထေနာ"တိ? "တုမ္ဟာကံ သန္တိကေ တယော ဝေဒေ စ ဟတ္ထိသုတ္တဉ္စ ဥဂ္ဂဏှာဟနတ္ထာယာ"တိ။ "သာဓု, တာတ, ဥဂ္ဂဏှာဟာ"တိ။ ဖောဓိသတ္တော "အာစရိယ, မယှံ ကမ္မံ အစ္စာယိက"န္တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွတ "အဟံ ကေဒိဝသေနေ၀ ဝိသယောဇနသတံ အာဂတော, အဇ္ဇေဝေကရတ္တိံ မယှဟမေ၀ ဩကာသံ ကရောထ, ဣတော တတိယဒိဝသေ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ဘဝိဿတိ, အဟံ ကေနေ၀ ဥဒ္ဒေသမဂ္ဂေန သဗ္ဗံ ဥဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ ဝတွတ အာစရိယံ ဩကာသံ ကာရေတ္ဝတ အာစရိယဿ ဘုတ္တကာလေ သယံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝတ အာစရိယဿ ဟဒေ ဓောဝိတ္ဝတ သဟဿတ္ထဝိကံ ပုရတော ဌပေတွတ ဝန္ဒိတ္ဝတ ကေမန္တွ နိသိန္နော ပရိယတ္တိံ ပဌ္ဌပေတွတ အရုဏေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ တယော ဝေဒေ စ ဟတ္ထိသုတ္တဉ္စ နိဋ္ဌပေတွတ "အညောပိ အတ္ထိ, အာစရိယာ"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝတ "နတ္ထိ တာတ, သဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတ"န္တိ ဝုတ္တေ "အာစရိယ, ဣမဿိံ ဂန္ထေ တွေကံ ပဒပစ္စာဘဌ္ဌံ, တွေကံ သဇ္ဈာယသမ္မောဟဋ္ဌာနံ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမ္ဟေ အန္တေဝာသိကေ ဧဝံ တစေယ္ယာထာ"တိ အာစရိယဿ သိပ္ပံ သောဓေတွတ ဟတော၀ ဘုဉ္ဇိတ္ဝတ အာစရိယံ ဝန္ဒိတ္ဝတ ကေဒိဝသေနေ၀ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွတ မာတရံ ဝန္ဒိတ္ဝတ "ဥဂ္ဂဟိတံ တေ, တာတ, သိပ္ပ"န္တိ ဝုတ္တေ "အာမ, အမ္မာ"တိ ဝတွတ မာတရံ ပရိတောသေသိ။

ပုနဒိဝသေ ဟတ္ထိမင်္ဂလဆဏော ပဋိယာဒိယိတ္ထ။ သတမတ္တေ ဟတ္ထိသောဏ္ဏာလင်္ကာရေ စ သုဝဏ္ဏဒ္ဓဇေ ဟေမဇာလသဉ္ဆန္နေ ကတွတ ဌပေသုံ, ရာဇင်္ဂဏံ အလင်္ကရိံသု။ ဗြာဟ္မဏာ "မယံ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကရိဿာမ, မယံ ကရိဿာမာ"တိ မဏ္ဍိတပသာဓိတာ အဋ္ဌံသု။ သုသီမောပိ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဥပကရဏာဘဏ္ဍံ ကဟာပေတွတ မင်္ဂလဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ဖောဓိသတ္တောပိ ကုမာရပရိဟာရေန အလင်္ကတော အတ္တနော ပရိသာယ ပုရက္ခတပရိဝုတော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွ "သစ္စံ ကိရ, မဟာရာဇ, တုမ္ဟေ အမ္ဟာကံ ဝံသဉ္စ အတ္တနော ဝံသဉ္စ နာသေတွတ 'အညေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကာရေတွတ ဟတ္ထာလင်္ကာရဉ္စ ဥပကရဏာနိ စ တေသံ ဒဿာမာ'တိ အဝစုတ္ထာ"တိ ဝတွတ ပဌမံ ကထမာဟ –

၂၅. "ကာဠာ မိဂါ သေတဒန္တာ တဝီမေ၊ ပရောသတံ ဟေမဇာလာဘိဆန္နာ။
တေ တေ ဒဒါမီတိ သုသီမ ဗြူသိ၊ အနုဿရံ ပေတ္တိပိတာမဟာန"န္တိ။

တတ္ထ **တေ တေ ဒဒါမီတိ သုသီမ ဗြူသီ** တိ တေ တေ တဝ သန္တကေ "ကာဠာ မိဂါ သေတဒန္တာ"တိ ဧဝံ ဂတေ ပရောသတံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ ဟတ္ထီ အညေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဒဒါမီတိ သစ္စံ ကိရ, ဘော သုသီမ, ဧဝံ ဗြူသီတိ အတ္ထော။ **အနုဿရံ ပေတ္တိပိတာမဟာန** န္တိ အမ္ဟာကဉ္စ အတ္တနော စ ဝံသေ ပိတုပိတာမဟာနံ အာစိဏ္ဏံ သရန္တောယေဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, ယာဝ သတ္တမကုလပရိဝဋ္ဋာ တုမ္ဟာကံ ပေတ္တိပိတာမဟာနံ အမ္ဟာကံ ပေတ္တိပိတာမဟာ စ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကရောန္တိ, သော တွံ ဧဝံ အနုဿရန္တောပိ အမှာကဉ္စ အတ္တနော စ ဝံသံ နာသေတွတ သစ္စံ ကိရ ဧဝံ ဗြူသီတိ။

သုသီမော ရာဇာ ဖောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွတ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၂၆. "ကာဠာ မိဂါ သေတဒန္တာ မမီမေ၊ ပရောသတံ ဟေမဇာလာဘိဆန္နာ။
တေ တေ ဒဒါမီတိ ဝဒါမိ မာဏဝ၊ အနုဿရံ ပေတ္တိပိတာမဟာန"န္တိ။

တတ္ထ **တေ တေ ဒဒါမီ** တိ တေ တေ ဟတ္ထီ အညေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဒဒါမီတိ သစ္စမေဝ မာဏဝ ဝဒါမိ, နေဝ ဟတ္ထီ ဗြာဟ္မဏာနံ ဒဒါမီတိ အတ္ထော။ **အနုဿရ** န္တိ ပေတ္တိပိတာမဟာနံ ကိရိယံ အနုဿရာမိယေဝ, နော နာနုဿရာမိ, အမ္ဟာကံ ပေတ္တိပိတာမဟာနံ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ တုမ္ဟာကံ ပေတ္တိပိတာမဟာ ကရောန္တီတိ ပန အနုဿရန္တောပိ ဧဝံ ဝဒါမိယေဝါတိ အဓိပ္ပာယေနေ၀မာဟ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ဇေဒတေစ – ''မဟာရာဇ, အမှာကထ္က အတ္တနော စ ဝံသံ အနုဿရန္တောယေဝ ကသ္မာ မံ ဌပေတွာ အညေဟိ ဟတ္ထိမင်္ဂလံ ကာရာပေထာ''တိ။ ''တွံ ကိရ, တာတ, တယော ဝေဒေ ဟတ္ထိသုတ္တဉ္စ န ဇာနာသီ''တိ မယှံ အာရောစေသုံ, တေနာဟံ အညေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ကာရာပေမီတိ။ ''တေန ဟိ, မဟာရာဇ, ဇွေ ကေသု ဗြာဟ္မဏေသု ဧကဗြာဟ္မဏောပိ တီသု ဝေဒေသု တ ဟတ္ထိသုတ္တေသု တ ဧကဒေသမ္ပိ ယဒိ မယာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ သမတ္ထော အတ္ထိ, ဥဋ္ဌဟတု, တယောပိ ဝေဒေ ဟတ္ထိသုတ္တဉ္စ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထိမင်္ဂလကရဏေန မံ ဌပေတွာ အညော သကလဇမ္ဗုဒီပေပိ ဇာနန္တော နာမ နတ္ထီ''တိ သီဟနာဒံ နဒိ။ ဧကဗြာဟ္မဏောပိ တဿ ပဋိသတ္တု ဟုတွာ ဥဋ္ဌာတုံ နာသက္ခိ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ကုလဝံသံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ မင်္ဂလံ ကတွာ ဗဟုံ ဓနံ အာဒါယ အတ္တနော နိဝေသနံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ ''တဒါ မာတာ မဟာမာယာ အဟောသိ, ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ, သုသီမော ရာဇာ အာနန္ဒော, ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော သာရိပုတ္တော, မာဏဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုသီမဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၆၄] ၄. ဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ နု ဂိဇ္ဈော ယောဇနသတန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မာတုပေါသကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **သာမဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၂၉၆ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ ''သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဂိဟီ ပေါသေသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စ''န္တိ ဝုတ္တေ ''ကိံ ပန တေ ဟောန္တီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''မာတာပိတရော မေ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''သာဓု သာဓူ''တိ တဿ သာဓုကာရံ ဒတွာ ''မာ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ ဘိက္ခုံ ဥဇ္ဈာယိတ္ထ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဂုဏာဝသေန အညာတကာနမ္ပိ ဥပကာရံ အကံသု, ဣမဿ ပန မာတာပိတူနံ ဥပကာရကရဏံ ဘာရောယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတေ ဂိဇ္ဈယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မာတာပိတရော ပေါသေတိ။ အထေကသ္မိံ ကာလေ မဟတီ ဝါတဝုဋ္ဌိ အဟောသိ။ ဂိဇ္ဈာ ဝါတဝုဋ္ဌိံ သဟိတုံ အသက္ကောန္တာ သီတဘယေန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပါကာရသမီပေ စ ပရိခါသမီပေ စ သီတေန ကမ္ပမာနာ နိသီဒိံသု။ တဒါ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ နဂရာ နိက္ခမိတွာ နှာယိတုံ ဂစ္ဆန္တော တေ ဂိဇ္ဈေ ကိလမန္တေ ဒိသွာ ဧကသ္မိံ အနောဝဿကဋ္ဌာနေ သန္နိပါတေတွာ အဂ္ဂိံ ကာရာပေတွာ ဂေါသုသာနံ ပေသေတွာ ဂေါမံသံ အာဟရာပေတွာ တေသံ အာပေတွာ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ ဂိဇ္ဈာ ဝူပသန္တာယ ဝါတဝုဋ္ဌိယာ ကလ္လသရီရာ ဟုတွာ ပဗ္ဗတမေဝ အဂမံသု။ တေ တတ္ထေဝ သန္နိပတိတွာ ဧဝံ မန္တယိံသု – ''ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနာ အမှာကံ ဥပကာရော ကတော, ကတူပကာရဿ စ နာမ ပစ္စုပကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှေသု ယော ယံ ဝတ္ထံ ဝါ အာဘရဏံ ဝါ လဘတိ, တေန တံ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ အာကာသင်္ဂဏေ ပါတေတဗ္ဗ''န္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဂိဇ္ဈာ မနုဿာနံ ဝတ္ထာဘရဏာနိ အာတပေ သုက္ခာပေန္တာနံ ပမာဒံ ဩလောကေတွာ သေနာ ဝိယ မံသပေသိံ သဟသာ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ အာကာသင်္ဂဏေ ပါတေန္တိ။ သော ဂိဇ္ဈာနံ အာဟရဏဘာဝံ ဉတွာ သဗ္ဗာနိ တာနိ ဝိသုံယေဝ ဌပေသိ။ ''ဂိဇ္ဈာ နဂရံ ဝိလုမ္ပန္တီ''တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''ဧကံ ဂိဇ္ဈမ္ပိ တာဝ ဂဏှထ, သဗ္ဗံ အာဟရာပေဿာမီ''တိ တတ္ထ တတ္ထ ပါသေ စေဝ ဇာလာနိ စ ဩဍ္ဍာပေသိ။ မာတုပေါသကဂိဇ္ဈော ပါသေ ဗဇ္ဈိ, တံ ဂဟေတွာ ''ရညော ဒဿေဿာမာ''တိ နေန္တိ။ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော တေ မနုဿေ ဂိဇ္ဈံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ''မာ ဣမံ ဂိဇ္ဈံ ဗာဓယိံသူ''တိ သဒ္ဓိံယေဝ အဂမာသိ။ ဂိဇ္ဈံ ရညော ဒဿေသုံ။ အထ နံ ရာဇာ ပုစ္ဆိ – ''တုမှေ နဂရံ ဝိလုမ္ပိတွာ ဝတ္ထာဒီနိ ဂဏှထာ''တိ။ ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကဿ တာနိ ဒိန္နာနီ''တိ? ''ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿာ''တိ။ ''ကိံကာရဏာ''တိ? ''အမှာကံ တေန ဇီဝိတံ ဒိန္နံ, ဥပကာရဿ နာမ ပစ္စုပကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ အဒမှာ''တိ။ အထ နံ ရာဇာ ''ဂိဇ္ဈာ ကိရ ယောဇနသတမတ္ထကေ ဌတွာ ကုဏပံ ပဿန္တိ, ကသ္မာ တွံ အတ္တနော ဩဍ္ဍိတံ ပါသံ န ပဿသီ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၇. “ယံ နု ဂိဇ္ဈော ယောဇနသတံ၊ ကုဏပါနိ အဝေက္ခတိ။
ကသ္မာ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈသီ”တိ။

တတ္ထ **ယန္တိ** နိပါတမတ္တံ, **နူ**တိ နာမတ္ထေ နိပါတော။ ဂိဇ္ဈော နာမ ယောဇနသတံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနိ ကုဏပါနိ အဝေက္ခတိ, ပဿတီတိ အတ္ထော။ **အာသဇ္ဇာပီ** တိ အာသာဒေတွာပိ, သမ္မာပုဏိတွာပီတိ အတ္ထော။ “တွံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဩဍ္ဍိတံ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ ပတွာပိ ကသ္မာ န ဗုဇ္ဈသီ”တိ ပုစ္ဆိ။

ဂိဇ္ဈော တဿ ဝစနံ သုတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၂၈. “ယဒါ ပရာဘဝေါ ဟောတိ၊ ပေါသော ဇီဝိတသင်္ခယေ။
အထ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈတီ”တိ။

တတ္ထ **ပရာဘဝေါ**တိ ဝိနာသော။ **ပေါသော**တိ သတ္တော။

ဂိဇ္ဈဿ ဝစနံ သုတွာ ရာဇာ သေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိ – “သစ္စံ ကိရ, မဟာသေဋ္ဌိ, ဂိဇ္ဈေဟိ တုမှာကံ ဂေဟေ ဝတ္ထာဒီနိ အာဘတာနီ”တိ။ “သစ္စံ, ဒေဝါ”တိ။ “ကဟံ တာနီ”တိ? “ဒေဝ, မယာ တာနိ သဗ္ဗာနိ ဝိသုံ ဌပိတာနိ, ယံ ယေသံ သန္တကံ, တံ တေသံ ဒဿာမိ, ဣမံ ဂိဇ္ဈံ ဝိဿဇ္ဇေထာ”တိ ဂိဇ္ဈံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ မဟာသေဋ္ဌိ သဗ္ဗေသံ သန္တကာနိ အဒါပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ မာတုပေါသကဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ ။ “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ သာရိပုတ္တော, မာတုပေါသကဂိဇ္ဈော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၆၅] ၅. နကုလဇာတကဝဏ္ဏနာ

သန္ဓိံ ကတွာ အမိတ္တေနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သေဏိဘဏ္ဍနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **ဥရဂဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၂.၇-၈) ကထိတသဒိသမေဝ။ ဣဓာပိ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ဒွေ မဟာမတ္တာ ဣဒါနေဝ မယာ သမဂ္ဂါ ကတာ, ပုဗ္ဗေပဟံ ဣမေ သမဂ္ဂေ အကာသိံယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကာမကေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဟာရော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တဿ စင်္ကမနကောဋိယံ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ နကုလော, တဿေဝ သန္တိကေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခဗိလေ သပ္ပော စ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တေ ဥဘောပိ အဟိနကုလာ နိစ္စကာလံ ကလဟံ ကရောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော တေသံ ကလဟေ အာဒီနဝဉ္စ မေတ္တာဘာဝနာယ စ အာနိသံသံ ကထေတွာ “ကလဟံ နာမ အကတွာ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဩဝဒိတွာ ဥဘောပိ တေ သမဂ္ဂေ အကာသိ။ အထ သပ္ပဿ ဗဟိနိက္ခန္တကာလေ နကုလော စင်္ကမနကောဋိယံ ဝမ္မိကဿ ဗိလဒွါရေ သီသံ နီဟရိတွာ မုခံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နော အဿသန္တော ပဿသန္တော နိဒ္ဒံ ဥပဂစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ တထာ နိဒ္ဒါယမာနံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ တေ နိဿာယ ဘယံ ဥပ္ပန္န”န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၂၉. “သန္ဓိံ ကတွာ အမိတ္တေန၊ အဏ္ဍဇေန ဇလာဗုဇ။
ဝိဝရိယ ဒါဌံ သေသိ၊ ကုတော တေ ဘယမာဂတ”န္တိ။

တတ္ထ **သန္ဓိံ ကတွာ** တိ မိတ္တဘာဝံ ကရိတွာ။ **အဏ္ဍဇေနာ** တိ အဏ္ဍကောသေ နိဗ္ဗတ္တေန နာဂေန။ **ဇလာဗုဇာ**တိ နကုလံ အာလပတိ။ သော ဟိ ဇလာဗုမ္ဟိ ဇာတတ္တာ “ဇလာဗုဇော”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိဝရိယာ**တိ ဝိဝရိတွာ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တော နကုလော ‘‘အယ္ယ, ပစ္စာမိတ္တော နာမ န အဝဇာနိတဗ္ဗော အာသင်္ကိတဗ္ဗော ယေဝတ’’တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၀. ‘‘သင်္ကေထေဝ အမိတ္တသ္မိံ၊ မိတ္တသ္မိမ္ပိ န ဝိဿသေ။
အဘယာ ဘယမုပ္ပန္နံ၊ အပိ မူလာနိ ကန္တတီ’’တိ။

တတ္ထ **အဘယာ ဘယမုပ္ပန္န**န္တိ န ကုတော တေ ဘယမုပ္ပန္နန္တိ အဘယော, ကော သော? မိတ္တော။ ယဉှိ မိတ္တသ္မိမ္ပိ ဝိဿာသေ သတိ တတော ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ **မူလာနိပိ ကန္တတိ,** မိတ္တဿ သဗ္ဗရန္ဓာနံ ဝိဒိတတ္တာ မူလဃစ္စာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ‘‘မာ ဘာယိ, ယထာ သပ္ပော တယိ န ဒုဿတိ, ဧဝမဟံ ကရိဿာမိ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ တသ္မိံ အာသင်္ကံ မာ ကရီ’’တိ ဩဝဒိတွာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။ တေပိ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သပ္ပော စ နကုလော စ ဣမေ ဒွေ မဟာမတ္တာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

နကုလဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၆၆] ၆. ဥပသာဠှကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥပသာဠှကနာမာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥပသာဠှကံ နာမ သုသာနသုဒ္ဓိကံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ အဍ္ဎော အဟောသိ မဟဒ္ဓနော, ဒိဋ္ဌိဂတိကတ္တာ ပန ဓုရဝိဟာရေ ဝသန္တာနမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ သင်္ဂဟံ နာမ န အကာသိ။ ပုတ္တော ပနဿ ပဏ္ဍိတော အဟောသိ ဉာဏသမ္ပန္နော။ သော မဟလ္လကကာလေ ပုတ္တံ အာဟ – ‘‘မာ ခေါ မံ, တာတ, အညဿ ဝသလဿ ဈာပိတသုသာနေ ဈာပေဟိ, ဧကသ္မိံ ပန အနုစ္ဆိဋ္ဌသုသာနေယေဝ မံ ဈာပေယျာသီ’’တိ။ ‘‘တာတ, အဟံ တုမှာကံ ဈာပေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဌာနံ န ဇာနာမိ, သာဓု ဝတ မံ အာဒာယ ဂန္တွာ ‘ဣမသ္မိံ ဌာနေ မံ ဈာပေယျာသီ’တိ တုမှေဟဝ အာစိက္ခထ’’တိ။ ဗြာဟ္မဏော ‘‘သာဓု, တာတာ’’တိ တံ အာဒာယ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဂိဇ္ဈကူဋမတ္ထကံ အဘိရုဟိတွာ ‘‘တာတ, ဣဒံ အညဿ ဝသလဿ အဈာပိတဋ္ဌာနံ, ဧတ္ထ မံ ဈာပေယျာသီ’’တိ ဝတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတာ ဩတရိတုံ အာရဘိ။

သတ္ထာ ပန တံ ဒိဝသံ ပစ္စူသကာလေ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော တေသံ ပိတာပုတ္တာနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ အဒ္ဒသ။ တသ္မာ မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဝျာဓော ဝိယ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ တေသံ ပဗ္ဗတမတ္ထကာ ဩတရန္တာနံ အာဂမယမာနော နိသီဒိ, တေ ဩတရန္တာ သတ္ထာရံ အဒ္ဒသံသု။ သတ္ထာ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော ‘‘ကဟံ ဂမိဿထ ဗြာဟ္မဏာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ မာဏဝေါ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ‘‘တေန ဟိ ဧဟိ, တဝ ပိတရာ အာစိက္ခိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမာ’’တိ ဥဘော ပိတာပုတ္တေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အာရုယှ ‘‘ကတရံ ဌာန’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ မာဏဝေါ ‘‘ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရံ အာစိက္ခိ, ဘန္တေ’’တိ အာဟ။ သတ္ထာ ‘‘န ခေါ, မာဏဝ, တဝ ပိတာ ဣဒါနေဝ သုသာနသုဒ္ဓိကော, ပုဗ္ဗေပိ သုသာနသုဒ္ဓိကောဝ, န စေသ ဣဒါနေဝ ‘ဣမသ္မိံ ဌာနေ မံ ဈာပေယျာသီ’တိ တဝ အာစိက္ခတိ, ပုဗ္ဗေပိ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ အတ္တနော ဈာပိတဘာဝံ အာစိက္ခီ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဣမသ္မိံယေဝ ရာဇဂဟေ အယမေဝ ဥပသာဠှကော ဗြာဟ္မဏော အယမေဝဿ ပုတ္တော အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဂဓရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝိဟာသိ။ တဒါ သော ဗြာဟ္မဏော ဣမိနာဝ နိယာမေန ပုတ္တံ ဝတွာ ပုတ္တေန ‘‘တုမှေဟယေဝ မေ တထာရူပံ ဌာနံ အာစိက္ခထ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဣဒမေဝ ဌာန’’န္တိ အာစိက္ခိတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဩတရန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ တေန သဒ္ဓိံ ဥပသင်္ကမိ။ ဗောဓိသတ္တော ဣမိနာဝ နိယာမေန ပုစ္ဆိတွာ မာဏ

ဝသ္သ ဝစနံ သုတွာ ‘‘ဧဟိ, တဝ ပိတရာ အာစိက္ခိတဋ္ဌာနဉ္စ ဥစ္ဆိင္ဃဘာဝံ တ အနုစ္ဆိင္ဃဘာဝံ တ ဇာနိဿာ မာ’’တိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အာရုယှ ‘‘ဣဒံ တိဏ္ဏံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရံ အနုစ္ဆိင္ဃဋ္ဌာန’’န္တိ မာဏဝေန ဝုတ္တေ ‘‘မာဏဝ, ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ စျာပိတကာနံ ပမာဏံ နတ္ထိ, တဝေဝ ပိတာ ဣမသ္မိံယေဝ ရာဇဂဟေ ဗြာဟ္မဏ ကုလေယေဝ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဥပသာဠ္ဟကောယေဝ နာမ ဟုတွာ ဣမသ္မိံယေဝ ပဗ္ဗတန္တရေ စုဒ္ဒသ ဇာတိသဟဿာနိ စျာပိတော။ ပထဝိယဉှိ အစျာပိတဋ္ဌာနံ တ အသုသာနဋ္ဌာနံ တ သီသာနံ အနိဝေသိတဋ္ဌာနံ တ လဒ္ဓုံ န သက္ကာ’’တိ ပု ဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဣမံ ကထာဒ္ဒယမာဟ –

၃၁. ‘‘ဥပသာဠှကနာမာနိ၊ သဟဿာနိ စတုဒ္ဒသ။
အသ္မိံ ပဒေသေ ဒဍ္ဎာနိ၊ နတ္ထိ လောကေ အနာမတံ။

၃၂. ‘‘ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စ၊ အဟိံသာ သံယမော ဒမော။
ဧတံ အရိယာ သေဝန္တိ၊ ဧတံ လောကေ အနာမတ’’န္တိ။

တတ္ထ **အနာမတန္တိ** မတဋ္ဌာနံ။ တဉှိ ဥပစာရဝသေန ‘‘အမတ’’န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ ပဋိသေဓေန္တော ‘‘အနာမ တ’’န္တိ အာဟ။ ‘‘အနမတ’’န္တိပိ ပာဌော, လောကသ္မိဉှိ အနမတဋ္ဌာနံ အသုသာနံ နာမ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စာ**တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ စတုသစ္စဝတ္ထုကံ ပုဗ္ဗဘာဂသစ္စဉာဏဉ္စ လောကုတ္တရဓမ္မော စ အတ္ထိ။ **အ ဟိံသာ**တိ ပရေသံ အဝိဟေသာ အဝိဟေဋ္ဌနာ။ **သံယမော**တိ သီလသံယမော။ **ဒမော**တိ ဣန္ဒြိယဒမနံ။ ဣဒဉ္စ ဂုဏဇာတံ ယ မှိ ပုဂ္ဂလေ အတ္ထိ, **ဧတံ အရိယာ သေဝန္တိ** တိ, အရိယာ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ ဧတံ ဌာနံ သေဝန္တိ, ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ ဥပသင်္ကမန္တိ ဘဇန္တီတိ အတ္ထော။ **ဧတံ လောကေ အနာမတ**န္တိ ဧတံ ဂုဏဇာတံ လောကေ အမတ ဘာဝသာဓနတော အနာမတံ နာမ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပိတာပုတ္တာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပ ရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥဘော ပိတာပုတ္တာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ ‘‘တဒာ ပိတာပုတ္တာဝ ဧတရဟိ ပိတာပုတ္တာ အဟေသုံ, တာ ပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဥပသာဠှကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၆၇] ၇. သမိဒ္ဓိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဘုတွာ ဘိက္ခသိ ဘိက္ခူ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ တပောဒါရာမေ ဝိဟရန္တော သမိဒ္ဓိထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ သဗ္ဗရတ္တိံ ပဓာနံ ပဒဟိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ နှာတွာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အတ္တဘာဝံ သုက္ခာပယမာနော အန္တရဝါသကံ နိဝါသေတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ အ ဋ္ဌာသိ သုပရိကမ္မကတာ ဝိယ သုဝဏ္ဏပဋိမာ။ အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိယာယေဝ ဟိဿ ‘‘သမိဒ္ဓိ’’တိ နာမံ အဟောသိ။ အထသ္ သ သရီရသောဘဂ္ဂံ ဒိသွာ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ထေရံ ဝေမာဟ – ‘‘တွံ ခေါသိ, ဘိက္ခု, ဒဟရော ယုဝါ သု သု ကာဠကေသော ဘဒြေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော အဘိရူပော ဒဿနီယော ပါသာဒိကော, ဧဝရူပဿ တဝ ကာ မေ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကော အတ္ထော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ကာမေ တာဝ ပရိဘုဉ္ဇဿု, ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိဿ သသီ’’တိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ – ‘‘ဒေဝဓီတေ, ‘အသုကသ္မိံ နာမ ဝယေ ဌိတော မရိဿာမီ’တိ မမ မရဏကာလံ န ဇာ နာမိ, သော မေ ကာလော ပဋိစ္ဆန္နော, တသ္မာ တရုဏကာလေယေဝ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿ ာမီ’’တိ။ သာ ထေရဿ သန္တိကာ ပဋိသန္ထာရံ အလဘိတွာ တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။ ထေရော သတ္ထာရံ ဥပသင် ကမိတွာ တေမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ‘‘န ခေါ, သမိဒ္ဓိ, တွဝေဝ ဧတရဟိ ဒေဝဓီတာယ ပလောဘိတော, ပုဗ္ ဗေပိ ဒေဝဓီတရော ပဗ္ဗဇိတေ ပလောဘိံသုယေဝ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမေ ဗြာဟ္မဏ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပ

တ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဇော ဇာတဿရံ နိဿာယ ဝသံ ကပ္ပေသိ။ သော သဗ္ဗရတ္တိံ ပဓာနံ ပဒဟိတ္ဝာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ နှာယိတ္ဝာ ဇော ဝက္ကလံ နိဝာသေတ္ဝာ ဇော ဟတ္ထေန ဂဟေတ္ဝာ သရီရံ ဝေဒကံ ကရောန္တော အဋ္ဌာသိ။ အထဿ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝံ ဩလောကေတွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ဗောဓိသတ္တံ ပလောဘယမာနာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၃၃. ''အဘုတ္ဝာ ဘိက္ခသိ ဘိက္ခု၊ န ဟိ ဘုတ္ဝာန ဘိက္ခသိ။
ဘုတ္ဝာန ဘိက္ခု ဘိက္ခဿု၊ မာ တံ ကာလော ဥပစ္စဂါ''တိ။

တတ္ထ **အဘုတ္ဝာ ဘိက္ခသိ ဘိက္ခူ** တိ ဘိက္ခု တွံ ဒဟရကာလေ ကိလေသကာမဝသေန ဝတ္ထုကာမေ အဘုတ္ဝာဝ ဘိက္ခာယ စရသိ။ **န ဟိ ဘုတ္ဝာန ဘိက္ခသီ** တိ နနု နာမ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဘုတ္ဝာ ဘိက္ခာယ စရိတဗ္ဗံ, ကာမေ အဘုတ္ဝာဝ ဘိက္ခာစရိယံ ဥပဂတောသိ။ **ဘုတ္ဝာန ဘိက္ခု ဘိက္ခဿု** တိ ဘိက္ခု ဒဟရကာလေ တာဝ ကာမေ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ပစ္ဆာ မဟလ္လကကာလေ ဘိက္ခဿု။ **မာ တံ ကာလော ဥပစ္စဂါ** တိ အယံ ကာမေ ဘုဉ္ဇနကာလော ဒဟရကာလော, တံ မာ အတိက္ကမတူတိ။

ဗောဓိသတ္တော ဒေဝတာယ ဝစနံ သုတ္ဝာ အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ ပကာသေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၃၄. ''ကာလံ ဝေဟံ န ဇာနာမိ၊ ဆန္နော ကာလော န ဒိဿတိ။
တသ္မာ အဘုတ္ဝာ ဘိက္ခာမိ၊ မာ မံ ကာလော ဥပစ္စဂါ''တိ။

တတ္ထ **ကာလံ ဝေဟံ န ဇာနာမီတိ ဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ။ အဟံ ပန ''ပဌမဝယေ ဝါ မယာ မရိတဗ္ဗံ မဇ္ဈိမဝယေ ဝါ ပစ္ဆိမဝယေ ဝါ''တိ ဧဝံ အတ္တနော မရဏကာလံ န ဇာနာမိ။ ပဏ္ဍိတေန ဟိ ပုဂ္ဂလေန –

''ဇီဝိတံ ဗျာဓိ ကာလော စ၊ ဒေဟနိက္ခေပနံ ဂတိ။
ပဉ္စေတေ ဇီဝလောကသ္မိံ၊ အနိမိတ္တာ န နာယရေ''တိ။

ဆန္နော ကာလော န ဒိဿတီ တိ ယသ္မာ ''အသုကသ္မိံ နာမ ဝယကာလေ ဟေမန္တာဒိဥတုကာလေ ဝါ မယာ မရိတဗ္ဗ''န္တိ မယှမ္ပေသ ဆန္နော ဟုတ္ဝာ ကာလော န ဒိဿတိ, သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော ဟုတ္ဝာ ဌိတော န ပညာယတိ။ **တသ္မာ အဘုတ္ဝာ ဘိက္ခာမီ**တိ တေန ကာရဏေန ပဉ္စ ကာမဂုဏေ အဘုတ္ဝာ ဘိက္ခာမိ။ **မာ မံ ကာလော ဥပစ္စဂါ** တိ မံ သမဏဓမ္မကရဏကာလော မာ အတိက္ကမတူတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဒဟရောဝ သမာနော ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သမဏဓမ္မံ ကရောမီတိ။ ဒေဝဓီတာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတ္ဝာ တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒေဝဓီတာ အယံ ဒေဝဓီတာ အဟောသိ, အဟမေဝ တေန သမယေန တာပသော အဟောသိ''န္တိ။

သမိဒ္ဓိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၆၈] ၈. သကုဏဂ္ဃိဇာတကဝဏ္ဏနာ

သေနော ဗလသာ ပတမာနောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အတ္တဇ္ဈာသယံ **သကုဏောဝါဒသုတ္တံ** (သံ. နိ. ၅.၃၇၂) အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတ္ဝာ ''ဂေါစရေ, ဘိက္ခဝေ, စရထ သကေ ပေတ္တိကေ ဝိသယေ''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၇၂) ဣမံ သံယုတ္တမဟာဝဂ္ဂေ သုတ္တန္တံ ကထေန္တော ''တုမှေ ဟ တာဝ တိဋ္ဌထ, ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနဂတာပိ သကံ ပေတ္တိကဝိသယံ ပဟာယ အဂေါစရေ စရန္တာ ပစ္စာမိတ္တာနံ ဟတ္ထ ပထံ ဂန္တွာပိ အတ္တနော ပညာသမ္ပတ္တိယာ ဥပာယကောသလ္လေန ပစ္စာမိတ္တာနံ ဟတ္ထာ မုစ္စိံသူ''တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော လာပသကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ နင်္ဂလကဋ္ဌကရဏေ လေဍ္ဍုဋ္ဌာနေ ဝသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ''သကဝိသယေ ဂေါစရဂဟဏံ ပဟာယ ပရဝိ

သယေ ဂေါစရံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အဋ္ဌုပိပရိယန္တံ အဂမာသိ။ အထ နံ တတ္ထ ဂေါစရံ ဂဏှန္တံ ဒိသွာ သကုဏဂ္ဃိ သဟသာ အဇ္ဈပ္ပတ္တာ အဂ္ဂဟေသိ။ သော သကုဏဂ္ဃိယာ ဟရိယမာနော ဧဝံ ပရိဒေဝသိ – “မယမေဝမှ အလက္ခိကာ, မယံ အပ္ပပုညာ, ယေ မယံ အဂေါစရေ စရိမှ ပရဝိသယေ, သစေဇ္ဇ မယံ ဂေါစရေ စရေယျာမ သကေ ပေတ္တိကေ ဝိသယေ, န မျာယံ သကုဏဂ္ဃိ အလံ အဘဝိဿ ယဒိဒံ ယုဒ္ဓါယာ”တိ။ “ကော ပန, တေ လာပ, ဂေါစရော သကော ပေတ္တိကော ဝိသယော”တိ? “ယဒိဒံ နင်္ဂလကဋ္ဌကရဏံ လေဍ္ဍုဋ္ဌာန”န္တိ။ အထ နံ သကုဏဂ္ဃိ သကေ ဗလေ အပတ္ထဒ္ဓါ အမုဉ္စိ – “ဂစ္ဆ ခေါ, တွံ လာပ, တတြာပိ မေ ဂန္တွာ န မောက္ခသီ”တိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ မဟန္တံ လေဍ္ဍုံ အဘိရုဟိတွာ “ဧဟိ ခေါ ဒါနိ သကုဏဂ္ဃီ”တိ သေနံ အဝှယန္တော အဋ္ဌာသိ။ သကုဏဂ္ဃိ သကေ ဗလေ အပတ္ထဒ္ဓါ ဥဘော ပက္ခေ သန္နယှ လာပသကုဏံ သဟသာ အဇ္ဈပ္ပတ္တာ။ ယဒါ ပန တံ လာပော “ဗဟုအာဂတာ ခေါ မျာယံ သကုဏဂ္ဃီ”တိ အညာသိ, အထ ပရိဝတ္တိတွာ တဿေဝ လေဍ္ဍုဿ အန္တရံ ပစ္စာပာဒိ။ သကုဏဂ္ဃိ ဝေဂံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ တတ္ထေဝ ဥရံ ပစ္စတာဠေသိ။ ဧဝံ သာ ဘိန္နေန ဟဒယေန နိက္ခန္တေဟိ အက္ခီဟိ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ ဒဿေတွာ “ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာပိ အဂေါစရေ စရန္တာ သပတ္တဟတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ, ဂေါစရေ ပန သကေ ပေတ္တိကေ ဝိသယေ စရန္တာ သပတ္တေ နိဂ္ဂဏှန္တိ, တသ္မာ တုမှေပိ မာ အဂေါစရေ စရထ ပရဝိသယေ။ အဂေါစရေ , ဘိက္ခဝေ, စရတံ ပရဝိသယေ လစ္ဆတိ မာရော ဩတာရံ, လစ္ဆတိ မာရော အာရမ္မဏံ။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အဂေါစရော ပရဝိသယော? ယဒိဒံ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ။ပေ.။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အဂေါစရော ပရဝိသယော”တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၃၅. “သေနော ဗလသာ ပတမာနော၊ လာပံ ဂေါစရဌာယိနံ။
သဟသာ အဇ္ဈပ္ပတ္တောဝ၊ မရဏံ တေနုပာဂမီ”တိ။

တတ္ထ **ဗလသာ ပတမာနော**တိ “လာပံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဗလေန ထာမေန ပတမာနော။ **ဂေါစရဌာယိန**န္တိ သကဝိသယာ နိက္ခမိတွာ ဂေါစရတ္ထာယ အဋ္ဌုပိပရိယန္တေ ဌိတံ။ **အဇ္ဈပ္ပတ္တော**တိ သမ္ပတ္တော။ **မရဏံ တေနုပာဂမီ**တိ တေန ကာရဏေန မရဏံ ပတ္တော။

တသ္မိံ ပန မရဏံ ပတ္တေ လာပော နိက္ခမိတွာ “ဒိဋ္ဌာ ဝတ မေ ပစ္စာမိတ္တဿ ပိဋ္ဌီ”တိ တဿ ဟဒယေ ဌတွာ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၆. “သောဟံ နယေန သမ္ပန္နော၊ ပေတ္တိကေ ဂေါစရေ ရတော။
အပေတသတ္တု မောဒါမိ၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော”တိ။

တတ္ထ **နယေနာ**တိ ဥပာယေန။ **အတ္ထမတ္တနော**တိ အတ္တနော အရောဂဘာဝသင်္ခါတံ ဝုဍ္ဎိံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ ဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ “တဒါ သေနော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, လာပော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သကုဏဂ္ဃိဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၆၉] ၉. အရကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ဝေ မေတ္တေန စိတ္တေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မေတ္တသုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ သမယေ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “မေတ္တာယ, ဘိက္ခဝေ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အာသေဝိတာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ ဧကာဒသာနိသံသာ ပာဋိကင်္ခါ။ ကတမေ ဧကာဒသ? သုခံ သုပတိ, သုခံ ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ပာပကံ သုပိနံ ပဿတိ, မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, ဒေဝတာ ရက္ခန္တိ, နာဿ အဂ္ဂိ ဝါ ဝိသံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ ကမတိ, တုဝဋံ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, မုခဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသီဒတိ, အသမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတိ, ဥတ္တရိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော ဗြဟ္မလောကူပဂေါ ဟော

တိ။ မေတ္တာယ, ဘိက္ခဝေ, စေတောဝိမုတ္တိယာ အာသေဝိတာယ။ပေ.။ သုသမာရဒ္ဓာယ ဣမေ ဧကာဒသာနိသံသာ ပာဋိကင်္ခာ''တိ (အ. နိ. ၁၁.၁၅)။ ဣမေ ဧကာဒသာနိသံသေ ဂဟေတွာ ဋ္ဌိတံ မေတ္တာဘာဝနံ ဝဏ္ဏေတွာ ''ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ နာမ သဗ္ဗသတ္တေသု ဩဒိဿကာနောဒိဿကဝသေန မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဟိတောပိ ဟိတေန ဖရိတဗ္ဗော, အဟိတောပိ ဟိတေန ဖရိတဗ္ဗော, မဇ္ဈတ္တောပိ ဟိတေန ဖရိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဩဒိဿကာနောဒိဿကဝသေန မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, စတူသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ကမ္မံ ကာတဗ္ဗမေဝ။ ဧဝံ ကရောန္တော ဟိ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ အလဘန္တောပိ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တံ ဘာဝေတွာ သတ္တ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ ဗြဟ္မလောကသ္မိံယေဝ ဝသိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကေသ္မိံ ကပ္ပေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ စတုန္နံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ လာဘီ အရကော နာမ သတ္ထာ ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ, တဿ မဟာ ပရိဝါရော အဟောသိ။ သော ဣသိဂဏံ ဩဝဒန္တော ''ပဗ္ဗဇိတေန နာမ မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ မေတ္တစိတ္တဉှိ နာမေတံ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ဗြဟ္မလောကပရာယဏတံ သာဓေတီ''တိ မေတ္တာယ အာနိသံသံ ပကာသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၃၇. ''ယော ဝေ မေတ္တေန စိတ္တေန၊ သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပတိ။
ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယံ၊ အပ္ပမာဏေန သဗ္ဗသော။

၃၈. ''အပ္ပမာဏံ ဟိတံ စိတ္တံ၊ ပရိပုဏ္ဏံ သုဘာဝိတံ။
ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မံ၊ န တံ တတြာဝသိဿတီ''တိ။

တတ္ထ **ယော ဝေ မေတ္တေန စိတ္တေန, သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပတီ**တိ ခတ္တိယာဒီသု ဝါ သမဏဗြာဟ္မဏေသု ဝါ ယော ကောစိ အပ္ပမာဏေန မေတ္တေန စိတ္တေန သကလံ သတ္တလောကံ အနုကမ္ပတိ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ ပထဝိတော ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနဗြဟ္မလောကာ။ **အဓော**တိ ပထဝိယာ ဟေဋ္ဌာ ဥဿဒေ မဟာနိရယေ။ **တိရိယ**န္တိ မနုဿလောကေ, ယတ္တကာနိ စက္ကဝါဠာနိ စ တေသု သဗ္ဗေသု ဝေဂေန ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တာ သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု, အဗျာပဇ္ဇာ အနီဃာ, သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူတိ ဧဝံ ဘာဝိတေန မေတ္တေန စိတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပမာဏေနာ**တိ အပ္ပမာဏသတ္တာနံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတ္တာ အပ္ပမာဏေန။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာကာရေန, ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗသုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေနာတိ အတ္ထော။

အပ္ပမာဏံ ဟိတံ စိတ္တန္တိ အပ္ပမာဏံ ကတွာ ဘာဝိတံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတစိတ္တံ။ **ပရိပုဏ္ဏ**န္တိ အဝိကလံ။ **သုဘာဝိတ**န္တိ သုဝဍ္ဎိတံ, အပ္ပနာစိတ္တဿေတံ နာမံ။ **ယံ ပမာဏကတံ ကမ္မ**န္တိ ယံ ''အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏ''န္တိ ဧဝံ အာရမ္မဏတ္တိကဝသေန စ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တိဝသေန စ အဝဍ္ဍိတွာ ကတံ ပရိတ္တံ ကာမာဝစရကမ္မံ။ **န တံ တတြာဝသိဿတီ**တိ တံ ပရိတ္တံ ကမ္မံ ယံ တံ ''အပ္ပမာဏံ ဟိတံ စိတ္တ''န္တိ သင်္ခါတံ ရူပါဝစရကမ္မံ, တတြ န အဝသိဿတိ။ ယထာ နာမ မဟောဃေန အဇ္ဈောတ္ထဋံ ပရိတ္တောဒကံ ဩကာသံ အလဘန္တံ တေန အသံဟီရမာနံ နာဝသိဿတိ န တိဋ္ဌတိ, အထ ခေါ မဟောဃောဝ တံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ တံ ပရိတ္တကမ္မံ တဿ မဟဂ္ဂတကမ္မဿ အန္တရေ တေန မဟဂ္ဂတကမ္မေန အစ္ဆိန္ဒိတွာ အဂ္ဂဟိတဝိပါကောကာသံ ဟုတွာ န အဝသိဿတိ န တိဋ္ဌတိ, န သက္ကောတိ အတ္တနော ဝိပါကံ အတုံ, အထ ခေါ မဟဂ္ဂတကမ္မမေဝ တံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တိဋ္ဌတိ ဝိပါကံ ဒေတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အန္တေဝါသိကာနံ မေတ္တာဘာဝနာယ အာနိသံသံ ကထေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သတ္တ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ န ဣမံ လောကံ ပုန အာဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, အရကော ပန သတ္ထာ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အရကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၇၀] ၁၀. ကကဏ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာယံ ပုရေ ဥဏ္ဏမတီတိ ဣဒံ ကကဏ္ဋကဇာတကံ မဟာဥမင်္ဂဇာတကေ (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။

ကကဏ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

သန္ထဝဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဣန္ဒသမာနဂေါတ္တဉ္စ၊ သန္ထဝံ သုသီမံ ဂိဇ္ဈံ။
နကုလံ ဥပသာဠှကံ၊ သမိဒ္ဓိ စ သကုဏဂ္ဃိ။
အရကဉ္စ ကကဏ္ဋကံ။

၃. ကလျာဏဝဂ္ဂေါ

[၁၇၁] ၁. ကလျာဏဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကလျာဏဓမ္မောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဗဓိရသဿုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော သဒ္ဓော ပသန္နော တိသရဏဂတော ပဉ္စသီလေန သမန္နာဂတော။ သော ဧကဒိဝသံ ဗဟူနိ သပ္ပိအာဒီနိ ဘေသဇ္ဇာနိ စေဝ ပုပ္ဖဂန္ဓဝတ္ထာဒီနိ စ ဂဟေတွာ "ဇေတဝနေ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သောဿာမီ"တိ အဂမာသိ။ တဿ တတ္ထ ဂတကာလေ သဿု ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဂဟေတွာ ဓီတရံ ဒဋ္ဌုကာမာ တံ ဂေဟံ အဂမာသိ, သာ စ ထောကံ ဗဓိရဓာတုကာ ဟောတိ။ သာ ဓီတရာ သဒ္ဓိံ ဘုတ္တဘောဇနာ ဘတ္တသမ္မဒံ ဝိနောဒယမာနာ ဓီတရံ ပုစ္ဆိ – "ကိံ, အမ္မ, ဘတ္တာ တေ သမ္မောဒမာနော အဝိဝဒမာနော ပိယသံဝါသံ ဝသတီ"တိ။ "ကိံ, အမ္မ, ကထေထ ယာဒိသော တုမှာကံ ဇာမာတာ သီလေန စေဝ အာစာရသမ္ပဒါယ စ, တာဒိသော ပဗ္ဗဇိတောပိ ဒုလ္လဘော"တိ။ ဥပါသိကာ ဓီတု ဝစနံ သာဓုကံ အသလ္လက္ခေတွာ "ပဗ္ဗဇိတော"တိ ပဒမေဝ ဂဟေတွာ "အမ္မ, ကသ္မာ တေ ဘတ္တာ ပဗ္ဗဇိတော"တိ မဟာသဒ္ဒံ အကာသိ။ တံ သုတွာ သကလဂေဟဝါသိနော "အမှာကံ ကိရ ကုဋုမ္ဗိကော ပဗ္ဗဇိတော"တိ ဝိရဝိံသု။ တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဒွါရေန သဉ္စရန္တာ "ကိံ နာမ ကိရေတ"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ "ဣမသ္မိံ ကိရ ဂေဟေ ကုဋုမ္ဗိကော ပဗ္ဗဇိတော"တိ။ သောပိ ခေါ ကုဋုမ္ဗိကော ဒသဗလဿ ဓမ္မံ သုတွာ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ နဂရံ ပါဝိသိ။

အထ နံ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ ဧကော ပုရိသော ဒိသွာ "သမ္မ, တွံ ကိရ ပဗ္ဗဇိတောတိ တဝ ဂေဟေ ပုတ္တဒါရပရိဇနော ပရိဒေဝတီ"တိ အာဟ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – "အယံ အပဗ္ဗဇိတမေဝ ကိရ မံ 'ပဗ္ဗဇိတော'တိ ဝဒတိ, ဥပ္ပန္နော ခေါ ပန မေ ကလျာဏသဒ္ဒေါ န အန္တရဓာပေတဗ္ဗော, အဇ္ဇေဝ မယာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ တတောဝ နိဝတ္တိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ "ကိံ နု ခေါ, ဥပါသက, ဣဒါနေဝ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ကတွာ ဂန္တွာ ဣဒါနေဝ ပစ္စာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ "ဘန္တေ, ကလျာဏသဒ္ဒေါ နာမ ဥပ္ပန္နော န အန္တရဓာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ အာဂတောမှီ"တိ အာဟ။ သော ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ သမ္မာ ပဋိပန္နော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဣဒံ ကိရ ကာရဏံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋံ ဇာတံ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – "အာဝုသော, အသုကော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော 'ဥပ္ပန္နော ကလျာဏသဒ္ဒေါ န အန္တရဓာပေတဗ္ဗော'တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ဣဒါနိ အရဟတ္တံ ပတ္တော"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခဝေ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ 'ဥပ္ပန္နော ကလျာဏသဒ္ဒေါ ဝိရာဓေတုံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ ပဗ္ဗဇိံသုယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။ သော ဧကဒိဝသံ နိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ ရာဇုပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ အထဿ သဿု "ဓီတရံ ပဿိဿာမီ"တိ တံ ဂေဟံ အဂမာသိ, သာ ထောကံ ဗဓိရဓာတုကာတိ သဗ္ဗံ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုသဒိသ

မေဝ။ တံ ပန ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဃရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဧကော ပုရိသော “တုမ္ဟေ ကိရ ပဗ္ဗဇိတာတိ တု မှာကံ ဂေဟေ မဟာပရိဒေဝေါ ပဝတ္တတီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “ဥပ္ပန္နော ကလျာဏသဒ္ဒော နာမ န အန္တရဓာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တတောဝ နိဝတ္တိတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ, မဟာသေဋ္ဌိ, ဣဒါနေဝ ဂန္တွာ ပုန အာဂတောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ဒေဝ, ဂေဟဇနော ကိရ မံ အပဗ္ဗဇိတမေဝ ‘ပဗ္ဗဇိတော’တိ ဝတွာ ပရိဒေဝတိ, ဥပ္ပန္နော ခေါ ပန ကလျာဏသဒ္ဒော န အန္တရဓာပေတဗ္ဗော, ပဗ္ဗဇိဿာမဟံ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာဟီ”တိ ဧတမတ္ထံ ပကာ သေတုံ ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၄၁. “ကလျာဏဓမ္မောတိ ယဒါ ဇနိန္ဒ၊ လောကေ သမညံ အနုပာပုဏာတိ။
တသ္မာ န ဟိယျေထ နရော သပညော၊ ဟိရိယာပိ သန္တော ဓုရမာဒိယန္တိ။

၄၂. “သာယံ သမညာ ဣဓ မဇ္ဇ ပတ္တာ၊ ကလျာဏဓမ္မောတိ ဇနိန္ဒ လောကေ။
တာဟံ သမေက္ခံ ဣဓ ပဗ္ဗဇိဿံ၊ န ဟိ မတ္ထိ ဆန္ဒော ဣဓ ကာမဘောဂေ”တိ။

တတ္ထ **ကလျာဏဓမ္မော**တိ သုန္ဒရဓမ္မော။ **သမညံ အနုပာပုဏာတီ**တိ ယဒါ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော ပဗ္ဗဇိ တောတိ ဣဒံ ပညတ္တိဝေါဟာရံ ပာပုဏာတိ။ **တသ္မာ န ဟိယျေထ**တိ တတော သာမညတော န ပရိဟာယေထ။ **ဟိရိယာပိ သန္တော ဓုရမာဒိယန္တီ**တိ, မဟာရာဇ, သပ္ပုရိသာ နာမ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌိတာယ ဟိရိယာ ဗဟိဒ္ဓသမုဋ္ဌိတေန ဩတ္တ ပ္ပေနပိ ဧတံ ပဗ္ဗဇိတဓုရံ ဂဏှန္တိ။ **ဣဓ မဇ္ဇ ပတ္တာ**တိ ဣဓ မယှ အဇ္ဇ ပတ္တာ။ **တာဟံ သမေက္ခ**န္တိ တံ အဟံ ဂု ဏဝသေန လဒ္ဓသမညံ သမေက္ခန္တော ပဿန္တော။ **န ဟိ မတ္ထိ ဆန္ဒော**တိ န ဟိ မေ အတ္ထိ ဆန္ဒော။ **ဣဓ ကာမ ဘောဂေ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ ကိလေသကာမဝတ္ထုကာမပရိဘောဂေဟိ။

ဗောဓိသတ္တော ဧဝံ ဝတွာ ရာဇာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိ သေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကလျာဏဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၇၂] ၂. ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကော နု သဒ္ဒေန မဟတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ဟိ ကာလေ ဗဟူ ဗဟုဿုတာ ဘိက္ခူ မနောသိလာတလေ နဒမာနာ တရုဏသီဟာ ဝိယ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တာ ဝိယ သင်္ဃမဇ္ဈေ သရဘာဏံ ဘဏန္တိ။ ကောကာလိကော တေသု သရဘာဏံ ဘဏန္တေသု အတ္တနော တုစ္ဆဘာဝံ အ ဇာနိတွာဝ “အဟမ္ပိ သရဘာဏံ ဘဏိဿာမီ”တိ ဘိက္ခူနံ အန္တရံ ပဝိသိတွာ “အမှာကံ သရဘာဏံ န ဟာပေန္တိ။ သစေ အမှာကမ္ပိ ဟာပေယျုံ, မယမ္ပိ ဘဏေယျာမာ”တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာဝ တတ္ထ တတ္ထ ကထေန္တော အာဟိဏ္ဍတိ။ တဿ သာ ကထာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋာ ဇာတာ။ ဘိက္ခူ “ဝီမံသိဿာမ တာဝ န”န္တိ သညာယ ဝေမာဟံသု – “အာဝုသော ကောကာလိက, အဇ္ဇ သင်္ဃဿ သရဘာဏံ ဘဏာဟီ”တိ။ သော အတ္တနော ဗလံ အဇာနိတွာဝ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ “အဇ္ဇ သရဘာဏံ ဘဏိဿာမီ”တိ အတ္တနော သပ္ပာယံ ယာဂုံ ပိဝိ, ခဇ္ဇကံ ခါဒိ, သပ္ပာယေနေဝ သူပေန ဘုဉ္ဇိ။

သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ဓမ္မဿဝနကာလေ ဃောသိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃော သန္နိပတိ။ သော ကဏ္ဍကုရဏ္ဍကဝ ဏ္ဏံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ စီဝရံ ပါရုပိတွာ သင်္ဃမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ထေရေ ဝန္ဒိတွာ အလ င်္ကတရတနမဏ္ဍပေ ပညတ္တဝရဓမ္မာသနံ အဘိရုဟိတွာ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ “သရဘာဏံ ဘဏိဿာမီ”တိ နိသီ ဒိ, တာဝဒေဝဿ သရီရာ သေဒါ မုစ္စိံသု, သာရဇ္ဇံ ဩက္ကမိ, ပုဗ္ဗကထာယ ပဌမံ ပဒံ ဥဒါဟရိတွာ အနန္တရံ န ပဿိ။ သော ကမ္ပမာနော အာသနာ ဩရုယှ လဇ္ဇိတော သင်္ဃမဇ္ဈတော အပက္ကမ္မ အတ္တနော ပရိဝေဏံ အဂမာသိ။ အညော ဗဟုဿုတော ဘိက္ခု သရဘာဏံ ဘဏိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူ တဿ တုစ္ဆဘာဝံ ဇာနိံသု။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မ သဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ပဌမံ ကောကာလိကဿ တုစ္ဆဘာဝေါ ဒုဇ္ဇာနော, ဣဒါနိ ပနေ

သ သယံ နဒိတ္တ ဟာကပ္ပေ ဇာတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတ္တွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ကောကာလိကော ဣဒါနေဝ နဒိတ္တ ဟာကပ္ပေ ဇာတော, ပုဗ္ဗေပိ နဒိတ္တ ဟာကပ္ပေ အဟောသိ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗဟူနံ သီဟာနံ ရာဇာ အဟောသိ။ သော အနေကသီဟပရိဝါရော ရဇတဂုဟာယံ ဝသံ ကပ္ပေသိ။ တဿ အဝိဒူရေ ဧကိဿာယ ဂုဟာယ ဧကော သိင်္ဂါလောပိ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ ဒေဝေ ဝဿိတွာ ဝိဂတေ သဗ္ဗေ သီဟာ သီဟရာဇဿေဝ ဂုဟာဒွါရေ သန္နိပတိတွာ သီဟနာဒံ နဒန္တာ သီဟကီဠံ ကီဠိံသု။ တေသံ ဧဝံ နဒိတ္တ ကီဠနကာလေ သောပိ သိင်္ဂါလော နဒတိ။ သီဟာ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ “အယံ သိင်္ဂါလော အမှေဟိ သဒ္ဓိံ နဒတီ”တိ လဇ္ဇိတာ တုဏှီ အဟေသုံ။ တေသံ တုဏှီဘူတကာလေ ဗောဓိသတ္တဿ ပုတ္တော သီဟပေါတကော “တာတ, ဣမေ သီဟာ နဒိတ္တ သီဟကီဠံ ကီဠန္တာ ဧတဿ သဒ္ဒံ သုတွာ လဇ္ဇာယ တုဏှီ ဇာတာ, ကော နာမေသ အတ္တနော သဒ္ဒေန အတ္တာနံ ဇာနာပေတီ”တိ ပိတရံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၃. “ကော နု သဒ္ဒေန မဟတာ၊ အဘိနာဒေတိ ဒဒ္ဒရံ။
တံ သီဟာ နပ္ပဋိနဒန္တိ၊ ကော နာမေသော မိဂါဓိဘူ”တိ။

တတ္ထ **အဘိနာဒေတိ ဒဒ္ဒရ**န္တိ ဒဒ္ဒရံ ရဇတပဗ္ဗတံ ဧကနာဒံ ကရောတိ။ **မိဂါဓိဘူ**တိ ပိတရံ အာလပတိ။ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော – မိဂါဓိဘူ မိဂဇေဋ္ဌက သီဟရာဇ ပုစ္ဆာမိ တံ “ကော နာမေသော”တိ။

အထဿ ဝစနံ သုတွာ ပိတာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၄. “အဓမော မိဂဇာတာနံ၊ သိင်္ဂါလော တာတ ဝဿတိ။
ဇာတိမဿ ဇိဂုစ္ဆန္တာ၊ တုဏှီ သီဟာ သမစ္ဆရေ”တိ။

တတ္ထ **သမစ္ဆရေ** တိ **သ**န္တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ, အစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော, တုဏှီ ဟုတွာ နိသီဒန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟေတ္ထကေသု ပန “သမစ္ဆရေ”တိ လိခန္တိ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ကောကာလိကော ဣဒါနေဝ အတ္တနော နာဒေန အတ္တာနံ ဟာကဋ္ဋံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိယေဝ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သိင်္ဂါလော ကောကာလိကော အဟောသိ, သီဟပေါတကော ရာဟုလော, သီဟရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၇၃] ၃. မက္ကဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

တာတမာဏဝကော သောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ပကိဏ္ဏကနိပါတေ **ဥဒ္ဒာလကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၄.၆၂ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ, နာယံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ကုဟကော, ပုဗ္ဗေပိ မက္ကဋော ဟုတွာ အဂ္ဂိဿ ကာရဏာ ကောဟညံ အကာသိယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေသိ။ အထဿ ဗြာဟ္မဏီ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ ပုတ္တဿ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကာလမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ပေတကိစ္စံ ကတွာ “ကိံ မေ အနိ ဃရာဝါသေန, ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အဿုမုခံ ဉာတိမိတ္တဝဂ္ဂံ ပဟာယ ပုတ္တံ အာဒာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ ဝနမူလဖလာဟာရော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဝဿာနကာလေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ သာရဒါရူနိ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ဝိသိဗ္ဗေန္တော ဖလကတ္ထရေ နိပဇ္ဇိ, ပုတ္တောပိဿ တာပသကုမာရကော ပိတု ပါဒေ သမ္ဗာဟန္တော နိသီဒိ။

အထေကော ဝနမက္ကဋော သီတေန ပီဠိယမာနော တသ္မိ ပဏ္ဏသာလာယ တံ အဂ္ဂိံ ဒိသွာ "သစာဟံ ဧတ္ထ ပဝိသိဿာမိ, 'မက္ကဋော မက္ကဋော'တိ မံ ပောထေတွာ နီဟရိဿန္တိ, အဂ္ဂိံ ဝိသိဗ္ဗေတုံ န လဘိဿာမိ, အတ္ထိ ဒါနိ မေ ဥပါယော, တာပသဝေသံ ဂဟေတွာ ကောဟညံ ကတွာ ပဝိသိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဧကဿ မတတာပသဿ ဝက္ကလာနိ နိဝါသေတွာ ပစ္ဆိဉ္စ အင်္ကုသယဋ္ဌိဉ္စ ဂဟေတွာ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဧကံ တာလရုက္ခံ နိဿာယ သံကုဋိတော အဋ္ဌာသိ။ တာပသကုမာရကော တံ ဒိသွာ မက္ကဋဘာဝံ အဇာနန္တော "ဧကော မဟလ္လကတာပသော သီတေန ပီဠိတော အဂ္ဂိံ ဝိသိဗ္ဗေတုံ အာဂတော ဘဝိဿတီ"တိ ပိတု တာပသဿ ကထေတွာ "ဧတံ ပဏ္ဏသာလံ ပဝေသေတွာ ဝိသိဗ္ဗာပေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ပိတရံ အာလပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၅. "တာတ မာဏဝကော ဧသော, တာလမူလံ အပဿိတော။
အဂါရကဉ္စိဒံ အတ္ထိ, ဟန္ဒ ဒေမဿဂါရက"န္တိ။

တတ္ထ **မာဏဝကော**တိ သတ္တော၊ ဇိဝစန်။ တေန "တာတ, ဧသော ဧကော မာဏဝကော သတ္တော ဧကော တာပသော"တိ ဒီပေတိ။ **တာလမူလံ အပဿိတော**တိ တာလက္ခန္ဓံ နိဿာယ ဌိတော။ **အဂါရကဉ္စိဒံ အတ္ထီ**တိ ဣဒဉ္စ အမှာကံ ပဗ္ဗဇိတာဂါရံ အတ္ထိ, ပဏ္ဏသာလံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဟန္ဒာ**တိ ဝဝဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။ **ဒေမဿဂါရက**န္တိ ဧတဿ ဧကမန္တေ ဝသနတ္ထာယ အဂါရကံ ဒေမ။

ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဌတွာ ဩလောကေန္တော တဿ မက္ကဋဘာဝံ ဉတွာ "တာတ, မနုဿာနံ နာမ န ဧဝရူပံ မုခံ ဟောတိ, မက္ကဋော ဧသ, နယိမံ ပက္ကောသိတဗ္ဗော"တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၆. "မာ ခေါ တွံ တာတ ပက္ကောသိ, ဒူသေယျ နော အဂါရကံ။
နေတာဒိသံ မုခံ ဟောတိ, ဗြာဟ္မဏဿ သုသီလိနော"တိ။

တတ္ထ **ဒူသေယျ နော အဂါရက**န္တိ အယဉှိ ဣဓ ပဝိဋ္ဌော သမာနော ဣမံ ဂိဉ္ဇကတံ ပဏ္ဏသာလံ အဂ္ဂိနာ ဝါ ဈာပေန္တော ဥစ္စာရာဒီနိ ဝါ ကရောန္တော ဒူသေယျ။ **နေတာဒိသ**န္တိ "ဧတာဒိသံ ဗြာဟ္မဏဿ သုသီလိနော မုခံ န ဟောတိ, မက္ကဋော ဧသော"တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ဧကံ ဥမ္မုကံ ဂဟေတွာ "ကိံ ဧတ္ထ တိဋ္ဌသီ"တိ ခိပိတွာ တံ ပလာပေသိ။ မက္ကဋော ဝက္ကလာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ ဝနသဏ္ဍံ ပာဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ မက္ကဋော အယံ ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, တာပသကုမာရော ရာဟုလော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

မက္ကဋဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၇၄] ၄. ဒုဗ္ဘိယမက္ကဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဒမှ တေ ဝါရိ ပဟူတရူပန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ဒေဝဒတ္တဿ အကတညုမိတ္တဒုဗ္ဘိဘာဝံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ, ပုဗ္ဗေပိ ဧဝရူပေါ အဟောသီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမကေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌာပေသိ။ တသ္မိံ ပန သမယေ ကာသိရဋ္ဌေ ဝတ္တနိမဟာမဂ္ဂေ ဧကော ဂမ္ဘီရော ဥဒပါနော ဟောတိ အနောတရဏီယော တိရစ္ဆာနာနံ, မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ပုညတ္ထိကာ မနုဿာ ဒီဃရဇ္ဇုကေန ဝါရကေန ဥဒကံ ဥဿိဉ္စိတွာ ဧကိဿာ အောဏိယာ ပူရေတွာ တိရစ္ဆာနာနံ ပာနီယံ ဒေန္တိ။ တဿ သာမန္တာ မဟန္တံ အရညံ, တတ္ထ ဗဟူ မက္ကဋာ ဝသန္တိ။ အထ တသ္မိံ မဂ္ဂေ ဒွေ တီဏိ ဒိဝသာနိ မနုဿသဉ္စာရော ပစ္ဆိဇ္ဇိ, တိရစ္ဆာနာ ပာနီယံ န လဘိံသု။ ဧကော မက္ကဋော ပိပါသာတုရော ဟုတွာ ပာနီယံ ပရိယေသန္တော ဥဒပါနဿ သန္တိကေ ဝိစရတိ။ ဗောဓိသတ္တော ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ တတ္ထ ဂစ္ဆန္တော ပာနီ

ယံ ဥတ္တာရေတွာ ပိဝိတွာ ဟတ္ထပာဒေ ဓောဝိတွာ ဌိတော တံ မက္ကဋံ အဒ္ဒသ။ အထဿ ပိပာသိတဘာဝံ ဥတွာ ပာနီယံ ဥဿိဉ္စိတွာ အောဏိယံ အာကိရိတွာ အဒာသိ, ဒတွာ စ ပန "ဝိဿမိဿာမီ"တိ ဧကဿ ရုက္ခမူလေ နိပဇ္ဇိ။ မက္ကဋော ပာနီယံ ပိဝိတွာ အဝိဒူရေ နိသီဒိတွာ မုခမက္ကဋိကံ ကရောန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဘိံသာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ တံ ကိရိယံ ဒိသွာ "အရေ ဒုဋ္ဌမက္ကဋ, အဟံ တဝ ပိပာသိတဿ ကိလန္တဿ ဗဟုံ ပာနီယံ အဒာသိံ, ဣဒါနိ တွံ မယှံ မုခမက္ကဋိကံ ကရောသိ, အဟော ပာပဇနဿ နာမ ကတော ဥပကာရော နိရတ္ထကော"တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၇. "အဒမှ တေ ဝါရိ ပဟူတရူပံ၊ ဃမ္မာဘိတတ္တဿ ပိပာသိတဿ။
သော ဒါနိ ပိတွာန ကိရိင်္ကရောသိ၊ အသင်္ဂမော ပာပဇနေန သေယျော"တိ။

တတ္ထ **သော ဒါနိ ပိတွာန ကိရိင်္ကရောသီ** တိ သော ဣဒါနိ တွံ မယာ ဒိန္နပာနီယံ ပိဝိတွာ မုခမက္ကဋိကံ ကရောန္တော "ကိရိ ကိရီ"တိ သဒ္ဒံ ကရောသိ။ **အသင်္ဂမော ပာပဇနေန သေယျော** တိ ပာပဇနေန သဒ္ဓိံ သင်္ဂမော န သေယျော, အသင်္ဂမောဝ သေယျောတိ။

တံ သုတွာ သော မိတ္တဒုဗ္ဘိ မက္ကဋော "တွံ 'ဧတ္တကေနေဝေတံ နိဋ္ဌိတ'န္တိ သညံ ကရောသိ, ဣဒါနိ တေ သီသေ ဝစ္စံ ပါတေတွာ ဂမိဿာမီ"တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၈. "ကော တေ သုတော ဝါ ဒိဋ္ဌော ဝါ၊ သီလဝါ နာမ မက္ကဋော။
ဣဒါနိ ခေါ တံ ဩဟစ္ဆံ၊ ဧသာ အသ္မာက ဓမ္မတာ"တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဘော ဗြာဟ္မဏ, "မက္ကဋော ကတဂုဏဇာနနကော အာစာရသမ္ပန္နော သီလဝါ နာမ အတ္ထီ"တိ ကဟံ တယာ သုတော ဝါ ဒိဋ္ဌော ဝါ, ဣဒါနိ ခေါ အဟံ တံ ဩဟစ္ဆံ ဝစ္စံ တေ သီသေ ကတွာ ပက္ကမိဿာမိ, အသ္မာကဉှိ မက္ကဋာနံ နာမ ဧသာ ဓမ္မတာ အယံ ဇာတိသဘာဝေါ, ယဒိဒံ ဥပကာရကဿ သီသေ ဝစ္စံ ကာတဗ္ဗန္တိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဥဋ္ဌာယ ဂန္တုံ အာရဘိ။ မက္ကဋော တင်္ခဏညေဝ ဥပ္ပတိတွာ သာခာယံ နိသီဒိတွာ ဩလမ္ဗကံ ဩတရန္တော ဝိယ တဿ သီသေ ဝစ္စံ ပါတေတွာ ဝိရဝန္တော ဝနသဏ္ဍံ ပါဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော နှာတွာ အဂမာသိ။

သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ မယာ ကတဂုဏံ န ဇာနာသိယေဝါ"တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ မက္ကဋော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဗြာဟ္မဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဒုဗ္ဘိယမက္ကဋဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၇၅] ၅. အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗေသု ကိရ ဘူတေသူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတသဒိသမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ မဟာပရိဝါရော ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ ဟိမဝန္တေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ပဗ္ဗတာ ဩရုယှ ပစ္စန္တေ ဧကံ ကာမံ နိဿာယ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိ။ အထေကော လောလမက္ကဋော ဣသိဂဏေ ဘိက္ခာစာရံ ဂတေ အဿမပဒံ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလာ ဥတ္တိဏ္ဏံ ကရောတိ, ပာနီယဃဋေသု ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတိ, ကုဏ္ဍိကံ ဘိန္ဒတိ, အဂ္ဂိသာလာယံ ဝစ္စံ ကရောတိ။ တာပသာ ဝဿံ ဝသိတွာ "ဣဒါနိ ဟိမဝန္တော ပုပ္ဖဖလသမိဒ္ဓော ရမဏီယော, တတ္ထေဝ ဂမိဿာမာ"တိ ပစ္စန္တကမတသိကေ

အာပုစ္ဆိံသု။ မနုဿာ “သစေ, ဘန္တေ, မယံ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ အဿမပဒံ အာဂမိဿာမ, တံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာဝ ဂမိဿထာ”တိ ဝတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပဟူတံ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဂဟေတွာ တတ္ထ အဂမံသု။ တံ ဒိသွာ သော မက္ကဋော စိန္တေသိ – “ကောဟည့် ကတွာ မနုဿေ အာရာဓေတွာ မယှမ္ပိ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာဟရာပေဿာမီ”တိ။ သော တာပသစရဏံ စရန္တော ဝိယ သီလဝါ ဝိယ စ ဟုတွာ တာပသာနံ အဝိဒူရေ သူရိယံ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ “သီလဝန္တာနံ သန္တိကေ ဝသန္တာ သီလဝန္တာ ဟောန္တီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၉. “သဗ္ဗေသု ကိရ ဘူတေသု၊ သန္တိ သီလသမာဟိတာ။
ပဿ သာခမိဂံ ဇမ္မံ၊ အာဒိစ္စမုပတိဋ္ဌတီ”တိ။

တတ္ထ **သန္တိ သီလသမာဟိတာ** တိ သီလေန သမန္နာဂတာ သံဝိဇ္ဇန္တိ, သီလဝန္တာ စ သမာဟိတာ စ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ သံဝိဇ္ဇန္တီတိပိ အတ္ထော။ **ဇမ္မ** န္တိ လာမကံ။ **အာဒိစ္စမုပတိဋ္ဌတီ** တိ သူရိယံ နမဿမာနော တိဋ္ဌတိ။

ဧဝံ တေ မနုဿေ တဿ ဂုဏံ ကထေန္တေ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တော “တုမှေ ဟ္ကမဿ လောလမက္ကဋဿ သီလာစာရံ အဇာနိတွာ အဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသန္နာ”တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၅၀. “နာဿ သီလံ ဝိဇာနာထ၊ အနညာယ ပသံသထ။
အဂ္ဂိဟုတ္တဉ္စ ဥဟန္နံ၊ ဒွေ စ ဘိန္နာ ကမဏ္ဍလူ”တိ။

တတ္ထ **အနညာယာ**တိ အဇာနိတွာ။ **ဥဟန္န** န္တိ ဣမိနာ ဟာပမက္ကဋေန ဦဟဒံ။ **ကမဏ္ဍလူ** တိ ကုဏ္ဍိကာ။ “ဒွေ စ ကုဏ္ဍိကာ တေန ဘိန္နာ”တိ ဧဝမဿ အဂုဏံ ကထေသိ။

မနုဿာ မက္ကဋဿ ကုဟကဘာဝံ ဉတွာ လေဍ္ဍုဉ္စ ယဋ္ဌိဉ္စ ဂဟေတွာ ပောထေတွာ ပလာပေတွာ ဣသိဂဏဿ ဘိက္ခံ အဒံသု။ ဣသယောပိ ဟိမဝန္တမေဝ ဂန္တွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မက္ကဋော အယံ ကုဟကော ဘိက္ခု အဟောသိ, ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၇၆] ၆. ကဠာယမုဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗာလော ဝတာယံ ဒုမသာခဂေါစရောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ သမယေ ဝဿကာလေ ကောသလရညော ပစ္စန္တော ကုပိ။ တတ္ထ ဌိတာ ယောဓာ ဒွေ တီဏိ ယုဒ္ဓါနိ ကတွာ ပစ္စတ္ထိကေ အဘိဘဝိတုံ အသက္ကောန္တာ ရညော သာသနံ ပေသေသုံ။ ရာဇာ အကာလေ ဝဿာနေယေဝ နိက္ခမိတွာ ဇေတဝနသမီပေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ စိန္တေသိ – “အဟံ အကာလေ နိက္ခန္တော, ကန္ဒရပဒရာဒယော ဥဒကပူရာ, ဒုဂ္ဂမော မဂ္ဂေါ, သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ, သော မံ ‘ကဟံ ဂစ္ဆသိ, မဟာရာဇာ’တိ ပုစ္ဆိဿတိ, အထာဟံ တေမတ္ထံ အာရောစေဿာမိ, န ခော ပန မံ သတ္ထာ သမ္ပရာယိကေနေဝတ္ထေန အနုဂ္ဂဏှာတိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေနာပိ အနုဂ္ဂဏှာတိယေဝ, တသ္မိံ သစေ မေ ဂမနေန အဝုဍ္ဎိ ဘဝိဿတိ, ‘အကာလော, မဟာရာဇာ’တိ ဝက္ခတိ။ သစေ ပန ဝုဍ္ဎိ ဘဝိဿတိ, တုဏှီ ဘဝိဿတီ”တိ။ သော ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ “ဟန္ဒ ကုတော နု တွံ, မဟာရာဇ, အာဂစ္ဆသိ ဒိဝါ ဒိဝဿာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ, အဟံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ နိက္ခန္တော ‘တုမှေ ဝန္ဒိတွာ ဂမိဿာမီ’တိ အာဂတောမှီ”တိ ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေပိ, မဟာရာဇ, ရာဇာနော သေနာယ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆမာနာယ ပဏ္ဍိတာနံ ကထံ သုတွာ အကာလေ အဗ္ဘုဂ္ဂမနံ နာမ န ဂမိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော သဗ္ဗတ္ထကအမစ္စော အဟောသိ။ အထ ရညော ပစ္စန္တေ ကုပိတေ ပစ္စန္တယောဓာ ပဏ္ဏံ ပေသေသုံ။ ရာဇာ ဝဿကာလေ နိက္ခမိတွာ ဥယျာနေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိ, ဗောဓိသတ္တော ရညော သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ အဿ

သာနံ ကဋ္ဌာယေ သေဒေတ္ဝာ အာဟရိတ္ဝာ အေတာ်ယံ ပက္ခိပိံသု။ ဥယျာနေ မက္ကဋ္ဌေသု ကောေ မက္ကဋ္ဌော ရက္ခာ ဩ တရိတွာ တတော ကဋ္ဌာယေ ဂဟေတွာ မုခံ ပူရေတွာ ဟတ္ထေဟိပိ ဂဟေတွာ ဥပ္ပတိတွာ ရက္ခေ နိသီဒိတွာ ခါဒိ တုံ အာရဘိ, အထဿ ခါဒမာနဿ ဟတ္ထတော ေကော ကဋ္ဌာယော ဘူမိယံ ပတိ။ သော မုခေန စ ဟတ္ထေဟိ စ ဂဟိ တေ သဗ္ဗေ ကဋ္ဌာယေ ဆဍ္ဍေတွာ ရက္ခာ ဩရုယှ တမေဝ ကဋ္ဌာယံ ဩလောကေန္တော တံ ကဋ္ဌာယံ အဒိသွာ တဝ ပုန ရက္ခံ အဘိရုဟိတွာ အဋ္ဋေ သဟဿပရာဇိတော ဝိယ သောစမာနော ဒုမ္မုခော ရက္ခသာခါယံ နိသီဒိ။ ရာဇာ မက္ကဋ္ဌဿ သ ကိရိယံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ "ပဿထ, ကိံ နာမေတံ မက္ကဋ္ဌေန ကတ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော "မဟာရာဇ, ဗဟုံ အနဝလောကေတွာ အပ္ပံ ဩလောကေတွာ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိနော ဗာလာ ဧဝရူပံ ကရောန္တိယေဝါ"တိ ဝ တွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၁. "ဗာလော ဝတာယံ ဒုမသာခဂေါစရော၊ ပညာ ဇနိန္ဒ နယိမဿ ဝိဇ္ဇတိ။
ကဋ္ဌာယမုဋ္ဌိံ အဝကိရိယ ကေဝလံ၊ ဧကံ ကဋ္ဌာယံ ပတိတံ ဂဝေသတီ"တိ။

တတ္ထ **ဒုမသာခဂေါစရော**တိ မက္ကဋ္ဌော။ သော ဟိ ဒုမသာခါသု ဂေါစရံ ဂဏှာတိ, သာဝ အဿ ဂေါစရော သ ဥရာဇာဘူမိဘူတာ, တသ္မာ "ဒုမသာခဂေါစရော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဇနိန္ဒာ** တိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ ရာဇာ ဟိ ပရမိဿရဘာဝေ န ဇနဿ ဣန္ဒောတိ ဇနိန္ဒော။ **ကဋ္ဌာယမုဋ္ဌိ** န္တိ စဏကမုဋ္ဌိံ။ "ကာဋ္ဌရာဇမာသမုဋ္ဌိ"န္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ **အဝကိရိယာ** တိ အဝကိရိတွာ။ **ကေဝလ**န္တိ သဗ္ဗံ။ **ဂဝေသတီ**တိ ဘူမိယံ ပတိတံ ေကမေဝ ပရိယေသတိ။

ဧဝံ ဝတွာ ပုန ဗောဓိသတ္တော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ရာဇာနံ အာမန္တေတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၂. "ဧဝမေဝ မယံ ရာဇ၊ ယေ စညေ အတိလောဘိနော။
အပ္ပေန ဗဟုံ ဇိယျာမ၊ ကဋ္ဌာယေနေဝ တနရော"တိ။

တတ္ရာယံ သင်္ခေပတ္ထော – မဟာရာဇ, ဧဝမေဝ မယဉ္စ ယေ စညေ လောဘာဘိဘူတာ ဇနာ သဗ္ဗေပိ အပ္ပေန ဗ ဟုံ ဇိယျာမ။ မယဉ္ဟိ တေရဟိ အကာလေ ဝဿာနသမယေ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ အပ္ပကဿ အတ္ထဿ ကာရဏာ ဗ ဟုကာ အတ္ထာ ပရိဟာယာမ။ **ကဋ္ဌာယေနေဝ တနရော**တိ ယထာ အယံ တနရော ဧကံ ကဋ္ဌာယံ ပရိယေသမာနော တေနေ ကေန ကဋ္ဌာယေန သဗ္ဗကဋ္ဌာယေဟိ ပရိဟီနော, ဧဝံ မယမ္ပိ အကာလေန ကန္ဒရပဒရာဒီသု ပူရေသု ဂစ္ဆမာနာ အပ္ပမတ္တကံ အတ္ထံ ပရိယေသမာနာ ဗဟူဟိ ဟတ္ထိတဟနအဿတဟနာဒီဟိ စေဝ ဗလကာယေန စ ပရိဟာယိဿာမ။ တသ္မာ အကာလေ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ရညော ဩဝါဒံ အဒါသိ။

ရာဇာ တဿ ကထံ သုတွာ တတော နိဝတ္တိတွာ ဗာရာဏသိမေဝ ဟဝိသိ။ စောရာပိ "ရာဇာ ကိရ စောရမဒ္ဒနံ က ရိဿာမီတိ နဂရာ နိက္ခန္တော"တိ သုတွာ ပစ္စန္တတော ပလာယိံသု။ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ စောရာ "ကောသလရာဇာ ကိရ နိ က္ခန္တော"တိ သုတွာ ပလာယိံသု။ ရာဇာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သာ ဝတ္ထိမေဝ ဟဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမ စ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကဋ္ဌာယမုဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၇၇] ၇. တိန္ဒုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓနုဟတ္ထကလာပေဟီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပညာပာရမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထာ ဟိ **မဟာဗောဓိဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၈.၁၂၄ အာဒယော) ဝိယ **ဥမင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) ဝိယ စ အတ္တနော ပညာယ ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏိတံ သုတွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ တထာဂတော ပညဝါ, ပုဗ္ဗေပိ ပညဝါ ဥပာယကုသလော ယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တနရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အသီတိသဟဿတနရဂဏပရိဝါရော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ တသံ ကပ္ပေသိ။ တဿာသန္နေ ဧကော ပစ္စန္တကာမကော ကဒာစိ ဝသတိ, ကဒာစိ ဥဗ္ဗသတိ။ တဿ ပန ကမဿ မဇ္ဈေ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နော မဓုရဖလော ဧကော တိန္ဒုကရုက္ခော အတ္ထိ, တနရဂဏော ဥဗ္ဗသိတကာလေ အာဂန္တွာ တဿ ဖလာနိ ခါဒတိ။ အထာပရသ္မိံ ဖလတရေ သော ကမော ပုန အာတသော အဟောသိ ဒဠှပရိက္ခိတ္တော ဒွတရယုတ္တော, သောပိ ရုက္ခော ဖလဘာရနမိတသာခော အဋ္ဌာသိ။ တနရဂဏော စိန္တေသိ – “မယံ ပုဗ္ဗေ အသုကကာမေ တိန္ဒုကဖလာနိ ခါဒာမ, ဖလိတော နု ခော သော တေရဟိ ရုက္ခော, ဥဒာဟု နော, အာဝသိတော သော ကမော, ဥဒာဟု နော”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန စိန္တေတွာ “ဂစ္ဆ ဣမံ ပဝတ္တိံ ဇာနာဟီ”တိ ဧကံ တနရံ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ ရုက္ခဿ စ ဖလိတဘာဝံ ကမဿ စ ကဠှဟတသဘာဝံ ဉတွာ အာဂန္တွာ တနရာနံ အာရောစေသိ။

တနရာ တဿ ဖလိတဘာဝံ သုတွာ “မဓုရာနိ တိန္ဒုကဖလာနိ ခါဒိဿာမာ”တိ ဥဿာဟဇာတာ တနရိန္ဒဿ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ တနရိန္ဒော “ကမော အာတသော အနာတသော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာတသော, ဒေတ”တိ။ “တေန ဟိ န ဂန္တဗ္ဗံ။ မနုဿာ ဟိ ဗဟုမာယာ ဟောန္တီ”တိ။ “ဒေဝ, မနုဿာနံ ပဋိသလ္လာနဝေလာယ အဍ္ဎရတ္တသမယေ ခါဒိဿာမာ”တိ ဗဟူ ဂန္တွာ တနရိန္ဒံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဟိမဝန္တာ ဩတရိတွာ တဿ ကမဿ အဝိဒူရေ မနုဿာနံ ပဋိသလ္လာနကာလံ အာဂမယမာနာ မဟာပါသာဏပိဋ္ဌေ သယိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ မနုဿေသု နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တေသု ရုက္ခံ အာရုယှ ဖလာနိ ခါဒိံသု။ အထေကော ပုရိသော သရီရကိစ္စေန ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ကမမဇ္ဈဂတော တနရေ ဒိသွာ မနုဿာနံ အာစိက္ခိ။ ဗဟူ မနုဿာ ဓနုကလာပံ သန္နယှိတွာ နာနာဝုဓဟတ္ထာ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီနိ အာဒါယ “ပဘာတာယ ရတ္တိယာ တနရေ ဂဏှိဿာမာ”တိ ရုက္ခံ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။ အသီတိသဟဿတနရာ မနုဿေ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ “နတ္ထိ နော အညံ ပဋိသရဏံ အညတြ တနရိန္ဒေနာ”တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဌမံ ကထမာဟံသု –

၅၂. “ဓနုဟတ္ထကလာပေဟိ၊ နေတ္တိံသဝရဓာရိဘိ။
သမန္တာ ပရိကိဏ္ဏမှာ၊ ကထံ မောက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **ဓနုဟတ္ထကလာပေဟီ** တိ ဓနုကလာပဟတ္ထေဟိ, ဓနူနိ စေဝ သရကလာပေ စ ဂဟေတွာ ဌိတေဟီတိ အတ္ထော။ **နေတ္တိံသဝရဓာရိဘီ** တိ နေတ္တိံသာ ဝုစ္စန္တိ ခဂ္ဂါ, ဥတ္တမခဂ္ဂဓာရီဟီတိ အတ္ထော။ **ပရိကိဏ္ဏမှာ** တိ ပရိဝါရိတမှာ။ **ကထ**န္တိ ကေန နု ခော ဥပါယေန အမှာကံ မောက္ခော ဘဝိဿတီတိ။

တေသံ ကထံ သုတွာ တနရိန္ဒော “မာ ဘာယိတ္ထ, မနုဿာ နာမ ဗဟုကိစ္စာ, အဇ္ဇာပိ မဇ္ဈိမယာမော ဝတ္တတိ, အပိ နာမ တေသံ ‘အမှေ မာရေဿာမာ’တိ ပရိဝါရိတာနံ ဣမဿ ကိစ္စဿ အန္တရာယကရံ အညံ ကိစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ”တိ တနရေ သမဿာသေတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၃. “အပ္ပေဝ ဗဟုကိစ္စာနံ၊ အတ္ထော ဇာယေထ ကောစိ နံ။
အတ္ထိ ရုက္ခဿ အစ္ဆိန္နံ၊ ခဇ္ဇထညေဝ တိန္ဒုက”န္တိ။

တတ္ထ **နန္တိ** နိပါတမတ္တံ, အပ္ပေဝ ဗဟုကိစ္စာနံ မနုဿာနံ အညော ကောစိ အတ္ထော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ **အတ္ထိ ရုက္ခဿ အစ္ဆိန္နံ** န္တိ ဣမဿ ရုက္ခဿ ဖလာနံ အာကဍ္ဎနပရိကဍ္ဎနဝသေန အစ္ဆိန္နံ ဗဟု ဌာနံ အတ္ထိ။ **ခဇ္ဇထညေဝ တိန္ဒုက** န္တိ တိန္ဒုကဖလံ ခဇ္ဇထညေဝ။ တုမှေ ဟိ ယာဝတကေန တေ အတ္ထော အတ္ထိ, တတ္တကံ ခါဒထ, အမှာကံ ပဟရဏကာလံ ဇာနိဿာမာတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ကပိဂဏံ သမဿာသေသိ။ တ္တကဉှိ အဿာသံ အလဘမာနာ သဗ္ဗေပိ တေ ဖလိတေန ဟဒယေန ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏေယျုံ။ မဟာသတ္တော ပန ဧဝံ တနရဂဏံ အဿာသေတွာ “သဗ္ဗေ တနရေ သမာနေထာ”တိ အာဟ။ သမာနေန္တာ တဿ ဘာဂိနေယျံ သေနကံ နာမ တနရံ အဒိသွာ “သေနကော နာဂတော”တိ အာရောစေသုံ။ “သစေ သေနကော နာဂတော, တုမှေ မာ ဘာယိတ္ထ, ဣဒါနိ တေ သော သောတ္ထိံ ကရိဿတီ”တိ။ သေနကောပိ ခော တနရဂဏဿ ဂမနကာလေ နိဒ္ဒာယိတွာ ပစ္ဆာ ပဗုဒ္ဓော ကဉ္စိ အဒိသွာ ပဒါနုပဒိကော ဟုတွာ အာဂစ္ဆ

ဆန္တော မနုဿေ ဒိသွာ “တနရဂဏဿ ဘယံ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဝတွာ ကေသိမ္ပိ ပရိယန္တေ ဂေဟေ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ တ သုတ္တံ ကန္တန္တိယာ မဟလ္လကိတ္ထိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ခေတ္တံ ဂစ္ဆန္တော ဂါမဒါရကော ဝိယ ဧကံ ဥမ္မုကံ ဂဟေတွာ ဥပရိတလေ ဌတွာ ဂါမံ ပဒီပေသိ။ မနုဿာ မက္ကဋေ ဆဍ္ဍေတွာ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗာပေတုံ အဂမံသု။ တနရာ ပလာယန္တာ သေနကဿတ္ထာယ ဧကေကံ ဖလံ ဂဟေတွာ ပလာယိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဘာဂိနေယျော သေနကော မဟာနာမော သက္ကော အဟောသိ, တနရဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ, တနရိန္ဒော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တိန္ဒုကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၇၈] ၈. ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇနိတ္တံ မေ ဘဝိတ္တံ မေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အဟိဝါတကရောဂမုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကသ္မိံ ကုလေ အဟိဝါတကရောဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ မာတာပိတရော ပုတ္တံ အာဟံသု – “တာတ, မာ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဝသ, ဘိတ္တိံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ ဇီဝိတံ ရက္ခ, ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ ဣမသ္မိံ နာမ ဌာနေ မဟာနိဓာနံ အတ္ထိ, တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ သုခေန ဇီဝေယျာသီ”တိ။ ပုတ္တော တေသံ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဘိတ္တိံ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယိတွာ အတ္တနော ရောဂေ ဝူပသန္တေ အာဂန္တွာ မဟာနိဓာနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဃရာဝါသံ ဝသိ။ သော ဧကဒိဝသံ သပ္ပိတေလာဒီနိ စေဝ ဝတ္ထစ္ဆာဒနာဒီနိ စ ဂါဟာပေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “တုမှာကံ ဂေဟေ အဟိဝါတကရောဂေ ဥပ္ပန္နောတိ အဿုမှ, ကိန္တိ ကတွာ မုတ္တောသီ”တိ ပုစ္ဆိ, သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေပိ ခေါ, ဥပါသက, ဘယေ ဥပ္ပန္နေ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ အာလယံ ကတွာ အညတ္ထ အဂတာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိံသု, အနာလယံ ပန ကတွာ အညတ္ထ ဂတာ ဇီဝိတံ လဘိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိဂါမကေ ကုမ္ဘကာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကုမ္ဘကာရကမ္မံ ကတွာ ပုတ္တဒါရံ ပေါသေသိ။ တဒါ ပန ဗာရာဏသိယံ မဟာနဒိယာ သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓော မဟာဇာတဿရော အဟောသိ။ သော ဗဟုဥဒကကာလေ နဒိယာ သဒ္ဓိံ ဧကောဒကော ဟောတိ, ဥဒကေ မန္ဒီဘူတေ ဝိသုံ ဟောတိ။ မစ္ဆကစ္ဆပါ ပန “ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ သုဝုဋ္ဌိကာ ဘဝိဿတိ, ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ”တိ ဇာနန္တိ။ အထ တသ္မိံ သရေ နိဗ္ဗတ္တမစ္ဆကစ္ဆပါ “ဣမသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာ ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ ဥဒကဿ ဧကာဗဒ္ဓကာလေယေဝ တမှာ သရာ နိက္ခမိတွာ နဒိံ အဂမိံသု။ ဧကော ပန ကစ္ဆပော “ဣဒံ မေ ဇာတဋ္ဌာနံ ဝဍ္ဎိတဋ္ဌာနံ, မာတာပိတူဟိ ဝသိတဋ္ဌာနံ, န သက္ကောမိ ဣမံ ဇဟိတု”န္တိ နဒိံ န အဂမာသိ။ အထ နိဒါဃသမယေ တတ္ထ ဥဒကံ ဆိဇ္ဇိ, သော ကစ္ဆပော ဗောဓိသတ္တဿ မတ္တိကဂဟဏဋ္ဌာနေ ဘူမိံ ခဏိတွာ ပါဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော “မတ္တိကံ ဂဟေဿာမီ”တိ တတ္ထ ဂန္တွာ မဟာကုဒ္ဒါလေန ဘူမိံ ခဏန္တော ကစ္ဆပဿ ပိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ မတ္တိကပိဏ္ဍံ ဝိယ ကုဒ္ဒါလေနေဝ နံ ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ ပါတေသိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ “ဝသနဋ္ဌာနေ အာလယံ ဇဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဧဝံ ဝိနာသံ ပါပုဏိ”န္တိ ဝတွာ ပရိဒေဝမာနော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၅၅. “ဇနိတ္တံ မေ ဘဝိတ္တံ မေ, ဣတိ ပင်္ကေ အဝဿယိံ။
တံ မံ ပင်္ကော အဇ္ဈဘဝိ, ယထာ ဒုဗ္ဗလကံ တထာ။
တံ တံ ဝဒါမိ ဘဂ္ဂဝ, သုဏောဟိ ဝစနံ မမ။

၅၆. “ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ, သုခံ ယတ္ထာဓိဂစ္ဆတိ။
တံ ဇနိတ္တံ ဘဝိတ္တဉ္စ, ပုရိသဿ ပဇာနတော။
ယမှိ ဇီဝေ တမှိ ဂစ္ဆေ, န နိကေတဟတော သိယာ”တိ။

တတ္ထ **ဇနိတ္တံ မေ ဘဝိတ္တံ မေ** တိ ဣဒံ မမ ဇာတဋ္ဌာနံ, ဣဒံ မမ ဝဍ္ဎိတဋ္ဌာနံ။ **ဣတိ ပင်္ကေ အဝဿယိံ** န္တိ ဣမိနာ ကာရဏေနာဟံ ဣမသ္မိံ ကဒ္ဒမေ အဝဿယိံ နိပဇ္ဇိံ, ဝါသံ ကပ္ပေသိန္တိ အတ္ထော။ **အဇ္ဈဘဝီ** တိ အဓိဘဝိ

ဝိနာသံ ဟာပေသိ။ **ဘဂ္ဂတ** တိ ကုမ္ဘကာရံ အာလပတိ။ ကုမ္ဘကာရာနဉှိ နာမကေတ္တပညတ္တိ သော, ယဒိဒံ ဘဂ္ဂတ တိ။ **သုခန္တိ** ကာယိကစေတသိကသ္သာဒံ။ **တံ ဇနိတ္တံ ဘာဝိတ္တဥ္စာ** တိ တံ ဇာတဥ္စာနဉ္စ ဝဍ္ဎိတဥ္စာနဉ္စ။ ''ဇာနိတ္တံ ဘာဝိတ္တ''န္တိ ဒီဃဝသေနပိ ပာဌော, သောယေဝတ္ထော။ **ပဇာနတော**တိ အတ္တာနတ္တံ ကာရဏာကာရဏံ ဇာနန္တဿ။ **န နိကေတပဟတော သိယာ**တိ နိကေတေ အာလယံ ကတွာ အညတ္ထ အဂန္တွာ နိကေတေန ပဟတော, ဝေရူပံ မရဏာ ဒုက္ခံ ပာပိတော န ဘဝေယ္ယာတိ။

ဇဝံ သော ဗောဓိသတ္တောန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ကာလမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂဟေတွာ သကလကမတာသိ နော သန္နိပာတာပေတွာ တေ မနုဿေ ဩဝဒန္တော ဧဝမာဟ – ''ပဿထ က္လမံ ကစ္ဆပံ, အယံ အညေသံ မစ္ဆာကစ္ ဆပာနံ မဟာနဒိံ ဂမနကာလေ အတ္တနော ဝသနဌာနေ အာလယံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော တေဟိ သဒ္ဓိံ အဂန္တွာ မမ မတ္တိကဂဟဏဌာနံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထဿာဟံ မတ္တိကံ ဂဏှန္တော မဟာကုဒ္ဒာလေန ပိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ မတ္တိကပိဏ္ဍံ ဝိယ နံ ထလေ ပာတေသိံ, အယံ အတ္တနာ ကတကမ္မံ သရိတွာ ဒွီဟိ ကထာဟိ ပရိဒေဝိတွာ ကာလ မကာသိ။ ဧဝမေဝ အတ္တနော ဝသနဌာနေ အာလယံ ကတွာ မရဏံ ပတ္တော, တုမှေပိ မာ က္လမိနာ ကစ္ဆပေန သဒိသာ အဟုဝတ္ထ, က္လတော ပဋ္ဌာယ 'မယှံ ရူပံ မယှံ သဒ္ဒော မယှံ ဂန္ဓော မယှံ ရသော မယှံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗော မယှံ ပုတ္တော မယှံ ဓီတာ မယှံ အသအာသိပရိစ္ဆေဒေ မယှံ ဟိရညသုဝဏ္ဏ'န္တိ တဏှာဟာဝသေန ဥပဘောဂဝသေန မာ ဂဏှိတ္ထ, ဧကကောဝေသ သတ္တော တီသု ဘဝေသု ပရိဝတ္တတီ''တိ။ ဇဝံ ဗုဒ္ဓလီလာယ မဟာဇနဿ ဩဝာဒမ အသိ, သော ဩဝါဒေ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပတ္ထရိတွာ သဋ္ဌိမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိ အဋ္ဌာသိ။ မဟာဇနော ဗောဓိ သတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ, ဗောဓိသတ္တောပိ တ ထေဝ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ က္လမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ကုလပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ''တဒာ ကစ္ဆပေ အာနန္ဒော အဟောသိ, ကုမ္ဘကာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၇၉] ၉. သတဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

တဥ္စ အပ္ပန္တိ က္လဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကဝီသတိဝိဓံ အနေသနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကာလေ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဝေဇ္ဇကမ္မေန ဒူတကမ္မေန ပဟိဏကမ္မေန ဇင်္ဃပေသနိကေန ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍေနာတိ ဧဝရူပာယ ဧကဝီသတိဝိဓာယ အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသုံ။ သာ **သာကေတဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၂.၁၇၃-၁၇၄) အာဝိဘဝိဿတိ။ သ တ္ထာ တေသံ တထာ ဇီဝိကကပ္ပနဘာဝံ ဉတွာ ''ဧတရဟိ ခေ ဗဟူ ဘိက္ခူ အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ, တေ ပန ဇဝံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ ယက္ခတ္တဘာဝ ပေတတ္တဘာဝ န မုစ္စိဿန္တိ, ဓုရဂောဏာ ဟုတွာ ဝ နိဗ္ဗတ္တိဿန္ တိ, နိရယေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိဿန္တိ, ဧတေသံ ဟိတတ္ထာယ သုခတ္ထာယ အတ္တဇ္ဈာသယံ သကပဋိဘာနံ ဧကံ ဓမ္မ ဒေသနံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပာတာပေတွာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဧကဝီသတိဝိဓာယ အနေသနာယ ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗာ။ အနေသနာယ ဟိ ဥပ္ပန္နော ပိဏ္ဍပာတော အာဒိတ္တလောဟဂုဠသဒိသော ဟလာဟလဝိသူပမော။ အနေသနာ ဟိ နာမေသာ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ ဂရဟိတဗ္ဗာ ပဋိကုဋ္ဌာ။ အနေသနာယ ဥပ္ပန္နံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဥ္ဇန္တဿ ဟိ ဟာသော ဝါ သောမနဿံ ဝါ နတ္ထိ။ ဇဝံ ဥပ္ပန္နော ဟိ ပိဏ္ဍပာတော မမ သာသနေ စဏ္ဍာလဿ ဥစ္ဆိဋ္ဌ ဘောဇနသဒိသော, တဿ ပရိဘောဂေ သတဓမ္မမာဏဝဿ စဏ္ဍာလုစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တပရိဘောဂေ ဝိယ ဟောတီ''တိ ဝ တွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော စဏ္ဍာလယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝ ယပ္ပတ္တော ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပာထေယ္ယတဏ္ဍုလေ စ ဘတ္တပုဋဉ္စ ဂဟေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တသ္မိဉှိ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ဧကော မာဏဝေ အတ္ထိ သတဓမ္မော နာမ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ သောပိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တဏ္ဍုလေ စ ဘတ္တပုဋဉ္စ အဂဟေတွာဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ, တေ ဥဘောပိ မဟာမဂ္ဂေ သမာဂစ္ဆိံသု။ မာဏဝေ ဗောဓိသတ္တံ ''ကိံဇာတိကောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''အဟံ စဏ္ဍာလော''တိ ဝတွာ ''တွံ ကိံ ဇာတိကောသီ''တိ မာဏဝံ ပုစ္ဆိ ။ ''ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏော အဟ''န္တိ။ ''သာဓု ဂစ္ဆာမာ''တိ တေ ဥဘောပိ မဂ္ဂံ အဂမံသု။

ဗောဓိသတ္တော ဟတရာသဝေလာယ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ ဘတ္တပုဋံ မောစေတွာ ''မာဏဝ, ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။ ''နတ္ထိ, အရေ စဏ္ဍာလ, မမ ဘတ္တေန အတ္ထော''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သာဓူ''တိ ပုဋကဘတ္တံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ အကတွာဝ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ အညသ္မိံ ပဏ္ဏေ ပက္ခိပိတွာ ပုဋကဘတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဓောတဟတ္ထပါဒေ ဟဏ္ဍာလေ စ သေသဘတ္တဥ္စ အာဒါယ ''ဂစ္ဆာမ, မာဏဝါ''တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

တေ သကလဒိဝသံ ဂန္တွာ သာယံ ဧဘောပိ ဧကသ္မိံ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ နှာတွာ ပစ္စုတ္တရိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တပုဋံ မောစေတွာ မာဏဝံ အနာပုစ္ဆိတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ အာရဘိ။ မာဏဝေါ သကလဒိဝသံ မဂ္ဂဂမနေန ကိလန္တော ဆာတဇ္ဈတ္တော ''သစေ မေ ဘတ္တံ ဒဿတိ, ဘုဉ္ဇိဿာမီ''တိ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဣတရော ကိဉ္စိ အဝတွာ ဘုဉ္ဇတေဝ။ မာဏဝေါ စိန္တေသိ – ''အယံ စဏ္ဍာလော မယှံ အဝတွာဝ သဗ္ဗံ ဘုဉ္ဇတိ နိပ္ပီဠေတွာပိ တံ ဂဟေတွာ ဥပရိ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ သေသံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော တထာ ကတွာ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ။ အထဿ ဘုတ္တမတ္တဿေဝ ''မယာ အတ္တနော ဇာတိကေတ္တကုလပဒေသာနံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကတံ, စဏ္ဍာလဿ နာမ မေ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တံ ဘုတ္တ''န္တိ ဗလဝဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ, တာဝဒေဝဿ သလောဟိတံ ဘတ္တံ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆိ။ သော ''အပ္ပမတ္တကဿ ဝတ မေ ကာရဏာ အနနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ကတ''န္တိ ဥပ္ပန္နဗလဝသောကတာယ ပရိဒေဝမာနော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅၇. ''တဉ္စ အပ္ပဉ္စ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ, တဉ္စ ကိစ္ဆေန နော အဒါ။
သောဟံ ဗြာဟ္မဏဇာတိကော၊ ယံ ဘုတ္တံ တမ္ပိ ဥဂ္ဂတ''န္တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယံ မယာ ဘုတ္တံ, တံ အပ္ပဉ္စ ဥစ္ဆိဋ္ဌဉ္စ, တဉ္စ သော စဏ္ဍာလော န အတ္တနော ရုစိယာ မံ အဒါသိ, အထ ခေါ နိပ္ပီဠိယမာနော ကိစ္ဆေန ကသိရေန အဒါသိ, သောဟံ ပရိသုဒ္ဓဗြာဟ္မဏဇာတိကော, တေနေဝ မေ ယံ ဘုတ္တံ, တမ္ပိ သဒ္ဓိံ လောဟိတေန ဥဂ္ဂတန္တိ။

ဧဝံ မာဏဝေါ ပရိဒေဝိတွာ ''ကိံ ဒါနိ မေ ဧဝရူပံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိတေနာ''တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ကဿစိ အတ္တာနံ အဒဿေတွာဝ အနာထမရဏံ ပတ္တော။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ ဒဿေတွာ ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သတဓမ္မမာဏဝဿ တံ စဏ္ဍာလုစ္ဆိဋ္ဌကံ ဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော အယုတ္တဘောဇနဿ ဘုတ္တတ္တာ နေဝ ဟာသော, န သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဧဝမေဝ ယော ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော တထာလဒ္ဓပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တဿ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌဂရဟိတဇီဝိတဘာဝတော နေဝ ဟာသော, န သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၅၈. ''ဧဝံ ဓမ္မံ နိရံကတွာ၊ ယော အဓမ္မေန ဇီဝတိ။
သတဓမ္မောဝ လာဘေန၊ လဒ္ဓေနပိ န နန္ဒတီ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မန္တိ** အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလဓမ္မံ။ **နိရံကတွာ**တိ နီဟရိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ။ **အဓမ္မေနာ** တိ ဧကဝီသတိယာ အနေသနသင်္ခါတေန မိစ္ဆာဇီဝေန။ **သတဓမ္မော** တိ တဿ နာမံ, ''သန္တဓမ္မော''တိပိ ပါဌော။ **န နန္ဒတီ** တိ ယထာ သတဓမ္မော မာဏဝေါ ''စဏ္ဍာလုစ္ဆိဋ္ဌကံ မေ လဒ္ဓ''န္တိ တေန လာဘေန န နန္ဒတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ကုလပုတ္တော အနေသနာယ လဒ္ဓလာဘံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော န နန္ဒတိ န တုဿတိ, ''ဗုဒ္ဓဂရဟိတဇီဝိကာယ ဇီဝါမီ''တိ အောမနဿပ္ပတ္တော ဟောတိ။ တသ္မာ အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တဿ သတဓမ္မမာဏဝဿေဝ အရညံ ပဝိသိတွာ အနာထမရဏံ မရိတုံ ဝရန္တိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ ဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပာပုဏိံသု။ ''တဒါ မာဏဝေါ အာနန္ဒော အဟောသိ, အဟမေဝ စဏ္ဍာလပုတ္တော အဟောသိ''န္တိ။

သတဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၈၀] ၁၀. ဒုဒ္ဒဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒမာနာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဂဏဒါနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဒွေ သဟာယကာ ကုဋုမ္ဗိယပုတ္တာ ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သဗ္ဗပရိက္ခာရေ အဒံသု။ တေသု ဇေဋ္ဌကော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ "ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဒါနေ ဗဟုဒါယကာပိ အတ္ထိ အပ္ပဒါယကာပိ, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ 'ဣဒံ ဒါနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတူ'"တိ ဒါနံ နိယျာဒေသိ။ သတ္ထာ "တုမှေဟိ ခေါ ဥပါသကာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒါနံ ဒတွာ ဧဝံ နိယျာဒေန္တေဟိ မဟာကမ္မံ ကတံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဒါနံ ဒတွာ ဧဝမေဝ နိယျာဒိံသူ"တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒစာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဒွါရဂါမကေ သပရိဝါရော ဘိက္ခာယ စရိ။ မနုဿာ ဘိက္ခံ အဒံသု။ ပုနဒိဝသေ ဗာရာဏသိယံ စရိ, မနုဿာ သမ္ပိယာယမာနာ ဘိက္ခံ ဒတွာ ဂဏဗန္ဓနေန ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ ဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ဣသိဂဏဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိံသု။ ဒါနပရိယောသာနေ ဂဏဇေဋ္ဌကော ဧဝမေဝ ဝတွာ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဒါနံ နိယျာဒေသိ။ ဗောဓိသတ္တော "အာဝုသော, စိတ္တပ္ပသာဒေ သတိ အပ္ပကံ နာမ ဒါနံ နတ္ထီ"တိ ဝတွာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၅၉. "ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒမာနာနံ၊ ဒုက္ကရံ ကမ္မ ကုဗ္ဗတံ။
အသန္တော နာနုကုဗ္ဗန္တိ၊ သတံ ဓမ္မော ဒုရန္နယော။

၆၀. "တသ္မာ သတဉ္စ အသတံ၊ နာနာ ဟောတိ ဣတော ဂတိ။
အသန္တော နိရယံ ယန္တိ၊ သန္တော သဂ္ဂပရာယဏာ"တိ။

တတ္ထ **ဒုဒ္ဒဒ**န္တိ ဒါနံ နာမ လောဘဒောသဝသိကေဟိ အပဏ္ဍိတေဟိ ဒါတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ "ဒုဒ္ဒဒ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဒဒမာနာနံ။ **ဒုက္ကရံ ကမ္မ ကုဗ္ဗတ**န္တိ တဒေဝ ဒါနကမ္မံ သဗ္ဗေဟိ ကာတုံ န သက္ကာတိ ဒုက္ကရံ။ တံ ကုရုမာနာနံ။ **အသန္တော**တိ အပဏ္ဍိတာ ဗာလာ။ **နာနုကုဗ္ဗန္တီ**တိ တံ ကမ္မံ နာနုကရောန္တိ။ **သတံ ဓမ္မော**တိ ပဏ္ဍိတာနံ သဘာဝေါ။ ဒါနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒုရန္နယော**တိ ဖလသမ္ဗန္ဓဝသေန ဒုရညာယော, ဧဝရူပဿ ဒါနဿ ဧဝရူပေါ ဖလဝိပါကော ဟောတီတိ ဒုရနုဗောဓော။ အပိစ **ဒုရန္နယော**တိ ဒုရနုဂမော, အပဏ္ဍိတေဟိ ဒါနံ ဒတွာ ဒါနဖလံ နာမ လဒ္ဓုံ န သက္ကာတိပိ အတ္ထော။ **နာနာ ဟောတိ ဣတော ဂတီ**တိ ဣတော စဝိတွာ ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တာနံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ နာနာ ဟောတိ။ **အသန္တော နိရယံ ယန္တီ**တိ အပဏ္ဍိတာ ဒုဿီလာ ဒါနံ အဒတွာ သီလံ အရက္ခိတွာ နိရယံ ဂစ္ဆန္တိ။ **သန္တော သဂ္ဂပရာယဏာ**တိ ပဏ္ဍိတာ ပန ဒါနံ ဒတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကရိတွာ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတွာ သဂ္ဂပရာယဏာ ဟောန္တိ, မဟန္တံ သဂ္ဂသုခသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အနုမောဒနံ ကတွာ စတ္တာရော ဝဿိကေ မာသေ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ဝဿာတိက္ကမေ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဒုဒ္ဒဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကလျာဏဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

> ကလျာဏဓမ္မံ ဒဒ္ဒရံ၊ မက္ကဋိံ ဒုဗ္ဘိမက္ကဋံ။
> အာဒိစ္စုပဋ္ဌာနဉ္စေဝ၊ ကဠာယမုဋ္ဌိ တိန္ဒုကံ။
> ကစ္ဆပံ သတဓမ္မဉ္စ၊ ဒုဒ္ဒဘန္တိ စ တေ ဒသ။

၄. အသဒိသဝဂ္ဂေါ

[၁၈၁] ၁. အသဒိသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓနုဂ္ဂဟော အသဒိသောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဘဂဝတော မဟာနိက္ခမဟရမိံ ဝဏ္ဏေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော, ပုဗ္ဗေပိ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ နိက္ခန္တောယေဝါ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, တဿ သောတ္ထိနာ ဇာတဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ‘‘အသဒိသကုမာရော’’တိ နာမံ အကံသု။ အထဿ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ အညော ပုညဝါ သတ္တော ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, တဿ သောတ္ထိနာ ဇာတဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ‘‘ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော’’တိ နာမံ အကံသု။ တေသု ဗောဓိသတ္တော သောဠသဝဿကာလေ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ တယော ဝေဒေ အဋ္ဌာရသ စ သိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဣဿာသသိပ္ပေ အသဒိသော ဟုတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂမိ။ ရာဇာ ကာလံ ကရောန္တော ‘‘အသဒိသကုမာရဿ ရဇ္ဇံ ဒတွာ ဗြဟ္မဒတ္တဿ ဩပရဇ္ဇံ ဒေထာ’’တိ ဝတွာ ကာလမကာသိ။ တသ္မိံ ကာလကတေ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ရဇ္ဇေ ဒီယမာနေ ‘‘န မယှံ ရဇ္ဇေနတ္ထော’’တိ ပဋိက္ခိပိ, ဗြဟ္မဒတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘မယှံ ရဇ္ဇေန အတ္ထော နတ္ထီ’’တိ ကိဉ္စိပိ န ဣစ္ဆိ, ကနိဋ္ဌေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ပကတိယာ ဝသနာကာရေနေဝ ဝသိ။ ရာဇပါဒမူလိကာ ‘‘အသဒိသကုမာရော ရဇ္ဇံ ပတ္ထေတီ’’တိ ဝတွာ ရညော သန္တိကေ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဘိန္ဒိံသု။ သောပိ တေသံ ဝစနံ ဂဟေတွာ ပရိဘိန္နစိတ္တော ‘‘ဘာတရံ မေ ဂဏှထာ’’တိ မနုဿေ ပယောဇေသိ။

အထေကော ဗောဓိသတ္တဿ အတ္တစရကော တံ ကာရဏံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ကနိဋ္ဌဘာတိကဿ ကုဇ္ဈိတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ အညံ ရဇ္ဇံ ဂန္တွာ ‘‘ဧကော ဓနုဂ္ဂဟော အာဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ ဌိတော’’တိ ရညော အာရောစာပေသိ။ ရာဇာ ‘‘ကိတ္တကံ ဘောဂံ ဣစ္ဆသီ’’တိ ပုစ္ဆိ ။ ‘‘ဧကသံဝစ္ဆရေန သတသဟဿ’’န္တိ။ ‘‘သာဓု အာဂစ္ဆတူ’’တိ။ အထ နံ အာဂန္တွာ သမီပေ ဌိတံ ပုစ္ဆိ – ‘‘တွံ ဓနုဂ္ဂဟောသီ’’တိ? ‘‘အာမ, ဒေဝါ’’တိ။ ‘‘သာဓု မံ ဥပဋ္ဌဟဿူ’’တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိ။ တဿ ပရိဗ္ဗယံ ဒီယမာနံ ဒိသွာ ‘‘အတိဗဟုံ လဘတီ’’တိ ပေါရာဏကဓနုဂ္ဂဟာ ဥဇ္ဈာယိံသု။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သမီပေ သာဏိပါကာရံ ပရိက္ခိပါပေတွာ အမ္ဗရုက္ခမူလေ မဟာသယနေ နိပန္နော ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော ရုက္ခဂ္ဂေ ဧကံ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ ဒိသွာ ‘‘ဣမံ န သက္ကာ အဘိရုဟိတွာ ဂဏှိတု’’န္တိ ဓနုဂ္ဂဟေ ပက္ကောသာပေတွာ ‘‘ဣမံ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ သရေန ဆိန္ဒိတွာ ပါတေတုံ သက္ခိဿထာ’’တိ အာဟ။ န တံ, ဒေဝ, အမှာကံ ဂရု, ဒေဝေန ပန နော ဗဟုတရေ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, အဓုနာဂတော ဓနုဂ္ဂဟော အမှေဟိ ဗဟုတရံ လဘတိ, တံ ပါတာပေထာတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ‘‘သက္ခိဿသိ, တာတ, ဧတံ ပါတေတု’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘အာမ, မဟာရာဇ, ဧကံ ဩကာသံ လဘမာနော သက္ခိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ကတရောကာသ’’န္တိ? ‘‘တုမှာကံ သယနဿ အန္တောကာသ’’န္တိ။ ရာဇာ သယနံ ဟရာပေတွာ ဩကာသံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟတ္ထေ ဓနု နတ္ထိ, နိဝါသနန္တရေ ဓနုံ သန္နယှိတွာ ဝိစရတိ, တသ္မာ ‘‘သာဏိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ အာဟ။ ရာဇာ ‘‘သာဓူ’’တိ သာဏိံ အာဟရာပေတွာ ပရိက္ခိပါပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော အန္တောသာဏိံ ပဝိသိတွာ ဥပရိနိဝတ္ထံ သေတဝတ္ထံ ဟရိတွာ ဧကံ ရတ္တပဋံ နိဝါသေတွာ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ ရတ္တပဋံ ဥဒရေ ဗန္ဓိတွာ ပသိဗ္ဗကတော သန္ဓိယုတ္တံ ခဂ္ဂံ နီဟရိတွာ တမပဿေ သ

န္နယ္ဟိတ္ဝာ သုဝဏ္ဏကက္ကဋကံ ပဋိမုဉ္စိတ္ဝာ စာပနာဠိ ပိဠိယံ သန္နယ္ဟိတ္ဝာ သန္ဓိယုတ္တမေဏ္ဍကမဟာဓနုံ အာဒါယ ပ တင္ဂဝဏ္ဏံ ဖိယံ အာရောပေတ္ဝာ ဥဏ္ဟီသံ သီသေ ပဋိမုဉ္စိတ္ဝာ တိခိဏာခုရပ္ပံ နခေဟိ ပရိဝတ္တယမာနော သာဏိံ ဒ္ဝိဓာ ကတ္ဝာ ပထဝိံ ဖာလေတ္ဝာ အလင္ကတနာဂကုမာရော ဝိယ နိက္ခမိတ္ဝာ သရခိပနဌာနံ ဂန္တ္ဝာ ခုရပ္ပံ သန္နယ္ဟိတ္ဝာ ရာဇာနံ အာဟ – ''ကိံ, မဟာရာဇ, ဧတံ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနကဏ္ဍေန ပါတေမိ, ဥဒာဟု အဓော ဩရောဟနကဏ္ဍေနာ''တိ ။ ''တာတ, ဗဟူ မယာ အာရောဟနကဏ္ဍေန ပါတေန္တာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, ဩရောဟနကဏ္ဍေန ပန ပါတေန္တာ မယာ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, ဩရောဟနကဏ္ဍေန ပါတေဟီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, ဣဒံ ကဏ္ဍံ ဒူရံ အာရောဟိဿတိ, ယာဝ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ, တာဝ ဂန္တ္ဝာ သယံ ဩရောဟိဿတိ, ယာဝဿ ဩရောဟနံ, တာဝ တုမ္ဟေဟိ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထ နံ ပုန အာဟ – ''မဟာရာဇ, ဣဒံ ကဏ္ဍံ ပန အာရောဟမာနံ အမ္ဗပိဏ္ဍိဝဏ္ဋံ ယာဝမဇ္ဈံ ကန္တမာနံ အာရောဟိဿတိ, ဩရောဟမာနံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ အဂန္တ္ဝာ ဥဇုဒေဝ ပတိတ္ဝာ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ ဂဟေတ္ဝာ ဩတရိဿတိ, ပဿ, မဟာရာဇာ''တိ ဝေဂံ ဇနေတ္ဝာ ကဏ္ဍံ ခိပိ။ တံ ကဏ္ဍံ အမ္ဗပိဏ္ဍိဝဏ္ဋံ ယာဝမဇ္ဈံ ကန္တမာနံ အဘိရုဟိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ဣဒါနိ တံ ကဏ္ဍံ ယာဝ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနံ ဂတံ ဘဝိဿတီ''တိ ဉတ္ဝာ ပဌမံ ခိတ္တကဏ္ဍတော အဓိကတရံ ဝေဂံ ဇနေတ္ဝာ အညံ ကဏ္ဍံ ခိပိ, တံ ဂန္တ္ဝာ ပုရိမကဏ္ဍပုင်္ခေ ပဟရိတ္ဝာ နိဝတ္တိတ္ဝာ သယံ တာဝတိံသဘဝနံ အဘိရုဟိ။ တတ္ထ နံ ဒေဝတာ အဂ္ဂဟေသုံ, နိဝတ္တနကဏ္ဍဿ တတဆိန္နသဒ္ဒော အသနိသဒ္ဒော ဝိယ အဟောသိ။ မဟာဇနေန ''ကိံ ဧသော သဒ္ဒော''တိ ဝုတ္တေ ဗောဓိသတ္တော ''နိဝတ္တနကဏ္ဍဿ သဒ္ဒော''တိ ဝတ္ဝာ အတ္တနော အတ္တနော သရီရေ ကဏ္ဍဿ ပတနဘာဝံ ဉတ္ဝာ ဘီတတသိတံ မဟာဇနံ ''မာ ဘာယိတ္ထာ''တိ သမဿာသေတ္ဝာ ''ကဏ္ဍဿ ဘူမိယံ ပတိတုံ န ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ ကဏ္ဍံ ဩတရမာနံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ အဂန္တ္ဝာ ဥဇုဒေဝ ပတိတ္ဝာ အမ္ဗပိဏ္ဍိံ ဆိန္ဒိ။ ဗောဓိသတ္တော အမ္ဗပိဏ္ဍိယာ စ ကဏ္ဍဿ စ ဘူမိယံ ပတိတုံ အဒတ္ဝာ အာကာသေယေဝ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဧကေန ဟတ္ထေန အမ္ဗပိဏ္ဍိံ, ဧကေန ဟတ္ထေန ကဏ္ဍံ အဂ္ဂဟေသိ။ မဟာဇနော တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ''န နော ဧဝရူပံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ''န္တိ မဟာပုရိသံ ပသံသတိ ဥန္နဒတိ အပ္ဖောဋေတိ အင်္ဂုလိယော ဝိဓုနတိ, စေလုက္ခေပသဟဿာနိ ပဝတ္တေတိ။ ရာဇပရိသာယ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တဿ ဒိန္နဓနံ ကောဋိမတ္တံ အဟောသိ။ ရာဇာပိဿ ဓနဝဿံ ဝဿေန္တော ဝိယ ဗဟုံ ဓနံ မဟန္တဉ္စ ယသံ အဒါသိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တေ တေန ရညာ သက္ကတေ ဂရုကတေ တတ္ထ ဝသန္တေ ''အသဒိသကုမာရော ကိရ ဗာရာဏသိယံ နတ္ထီ''တိ သတ္တ ရာဇာနော အာဂန္တ္ဝာ ဗာရာဏသိနဂရံ ပရိဝါရေတ္ဝာ ''ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ''တိ ရညော ပဏ္ဏံ ပေသေသုံ။ ရာဇာ မရဏဘယဘီတော ''ကုဟိံ မေ ဘာတာ ဝသတီ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''ဧကံ သာမန္တရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟတီ''တိ သုတ္ဝာ ''မမ ဘာတိကေ အနာဂစ္ဆန္တေ မယ္ဟံ ဇီဝိတံ နတ္ထိ, ဂစ္ဆထ တဿ မမ ဝစနေန ပါဒေ ဝန္ဒိတ္ဝာ ခမာပေတ္ဝာ ဂဏ္ဟိတ္ဝာ အာဂစ္ဆထာ''တိ ဒူတေ ပါဟေသိ။ တေ ဂန္တ္ဝာ ဗောဓိသတ္တဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ ရာဇာနံ ''မာ ဘာယီ''တိ သမဿာသေတ္ဝာ ကဏ္ဍေ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ''အဟံ အသဒိသကုမာရော အာဂတော, အညံ ဧကကဏ္ဍံ ခိပန္တော သဗ္ဗေသံ ဝေါ ဇီဝိတံ ဟရိဿာမိ, ဇီဝိတေန အတ္ထိကာ ပလာယန္တူ''တိ အဋ္ဋာလကေ ဌတ္ဝာ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ ဘုဉ္ဇန္တာနံ ကဉ္စနပာတိမကုလေယေဝ ကဏ္ဍံ ပါတေသိ။ တေ အက္ခရာနိ ဒိသွာ မရဏဘယဘီတာ သဗ္ဗေဝ ပလာယိံသု။ ဧဝံ မဟာသတ္တော ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတံ အနုပ္ပါဒေတ္ဝာ သတ္တ ရာဇာနော ပလာပေတ္ဝာ ကနိဋ္ဌဘာတရံ အပလောကေတ္ဝာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

သတ္ထာ ''ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, အသဒိသကုမာရော သတ္တ ရာဇာနော ပလာပေတ္ဝာ ဝိဇိတသင်္ဂါမော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတော''တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတ္ဝာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၆၁. ''ဓနုဂ္ဂဟော အသဒိသော၊ ရာဇပုတ္တော မဟဗ္ဗလော။
ဒူရေပါတီ အက္ခဏဝေဓီ၊ မဟာကာယပ္ပဒာလနော။

၆၂. ‘‘သဗ္ဗာမိတ္တေ ရဏံ ကတွာ၊ န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယိ။
ဘာတရံ သောတ္ထိံ ကတွာန၊ သံယမံ အၛ္ဈုပာဂမီ’’တိ။

တတ္ထ **အသဒိသော**တိ န ကေဝလံ နာမေနေဝ, ဗလဝီရိယပညာဟိပိ အသဒိသောဝ။ **မဟဗ္ဗလော** တိ ကာယဗလေနပိ ပညာဗလေနပိ မဟဗ္ဗလော။ **ဒူရေပာတီ**တိ ယာဝ စာတုမဟာရာဇိကဘဝနာ တာဝတိံသဘဝနာ စ ကဏ္ဍံ ပေသေတုံ သမတ္ထတာယ ဒူရေပာတီ။ **အက္ခဏဝေဓီ** တိ အဝိရာဓိတဝေဓီ။ အထ ဝါ အက္ခဏာ ဝုစ္စတိ ဝိဇ္ဇု, ယာဝ ကော ဝိဇ္ဇု နိစ္ဆရတိ, တာဝ တေနောဘာသေန သတ္တက္ခတ္တုံ တရေ ကဏ္ဍာနိ ဂဟေတွာ ဝိဇ္ဈတီတိ **အက္ခဏဝေဓီ။ မဟာကာယပ္ပဒါလနော** တိ မဟန္တေ ကာယေ ပဒါလေတိ။ စမ္မကာယော, အရုကာယော, လောဟကာယော, အယောကာယော, တလိကကာယော, ဥဒကကာယော, ဖလကကာယောတိ ဣမေ သတ္တ မဟာကာယာ နာမ။ တတ္ထ အညော စမ္မကာယပဒါလနော မဟိံသစမ္မံ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ, သော ပန သတမ္ပိ မဟိံသစမ္မာနံ ဝိနိဝိဇ္ဈတိယေဝ။ အညော အဋ္ဌင်္ဂုလဗဟလံ ဥဒုမ္ဗရပဒရံ, စတုရင်္ဂုလဗဟလံ အသနပဒရံ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ, သော ပန ဖလကသတမ္ပိ ဧကတော ဗဒ္ဓံ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ, တထာ ဒွင်္ဂုလဗဟလံ တမ္ဗလောဟပဋ္ဋံ, အင်္ဂုလဗဟလံ အယပဋ္ဋံ။ တလိကသကဋသ္သ ဗဒရသကဋသ္သ ပလာလသကဋသ္သ တ ပစ္ဆာဘာဂေန ကဏ္ဍံ ပဝေသေတွာ ပုရေဘာဂေန အတိပာတေတိ, ပကတိယာ ဥဒကေ စတုဥသဘဋ္ဌာနံ ကဏ္ဍံ ပေသေတိ, ထလေ အဋ္ဌဥသဘန္တိ ဧဝံ ဣမေသံ သတ္တန္နံ မဟာကာယာနံ ပဒါလနတော မဟာကာယပ္ပဒါလနော။ **သဗ္ဗာမိတ္တေ** တိ သဗ္ဗေ အမိတ္တေ။ **ရဏံ ကတွာ**တိ ယုဒ္ဓံ ကတွာ ပလာပေသီတိ အတ္ထော။ **န စ ကဉ္စိ ဝိဟေဌယီ** တိ ဧကမ္ပိ န ဝိဟေဌေသိ။ အဝိဟေဌယန္တောယေဝ ပန တေဟိ သဒ္ဓိံ ကဏ္ဍပေသနေနေဝ ရဏံ ကတွာ။ **သံယမံ အၛ္ဈုပာဂမီ** တိ သီလသံယမံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတော။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကနိဋ္ဌဘာတာ အာနန္ဒော အဟောသိ, အသဒိသကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

အသဒိသဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၈၂] ၂. သင်္ဂါမာဝစရဇာတကဝဏ္ဏနာ

သင်္ဂါမာဝစရော သူရောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော နန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထာရိ ဟိ ပဌမဂမနေန ကပိလပုရံ ဂန္တွာ ကနိဋ္ဌဘာတိကံ နန္ဒရာဇကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကပိလပုရာ နိက္ခမ္မ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဝိဟရန္တေ အာယသ္မာ နန္ဒော ဘဂဝတော ပတ္တံ အာဒါယ တထာဂတေန သဒ္ဓိံ ဂေဟာ နိက္ခမနကာလေ ‘‘နန္ဒကုမာရော ကိရ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတီ’’တိ သုတွာ အဘိရူပါ ဇနပဒကလျာဏီ ဝေသမ္ပိ တတဟာ နန္ဒရေ
န ဩလောကေတွာ ‘‘တုဝဋံ ခေါ, အယျပုတ္တ, အာဂစ္ဆေယျာသီ’’တိ ဣဒံ ဇနပဒကလျာဏိယာ ဝုတ္တဝစနံ အနုဿရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတော အနဘိရတော ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော အဟောသိ။ သတ္ထာ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ‘‘ယံနူနာဟံ နန္ဒံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေယျ’’န္တိ စိန္တေတွာ တဿ ဝသနပရိဝေဏံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ‘‘ကစ္စိ, နန္ဒ, ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘိရမသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဘန္တေ, ဇနပဒကလျာဏိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ နာဘိရမာမီ’’တိ။ ‘‘ဟိမဝန္တစာရိကံ ဂတပုဗ္ဗောသိ နန္ဒာ’’တိ? ‘‘န ဂတပုဗ္ဗော, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ ဂစ္ဆာမာ’’တိ။ ‘‘နတ္ထိ မေ, ဘန္တေ, ဣဒ္ဓိ, ကထာဟံ ဂမိဿာမီ’’တိ။ သတ္ထာ ‘‘အဟံ တံ, နန္ဒ, မမ ဣဒ္ဓိဗလေန နေဿာမီ’’တိ ထေရံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ ဈာမခေတ္တေ ဈာမခါဏုကေ နိသိန္နံ ဆိန္နကဏ္ဏနာသနင်္ဂုဋ္ဌံ ဈာမလောမံ ဆိန္နဆဝိံ စမ္မမတ္တံ လောဟိတပလိဂုဏ္ဌိတံ ဧကံ ပလုဋ္ဌမက္ကဋိံ ဒဿေသိ – ‘‘ပဿသိ, နန္ဒ, ဧတံ မက္ကဋိ’’န္တိ။ ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘သုဋ္ဌု ပစ္စက္ခံ ကရောဟီ’’တိ။

အထ နံ ဂဟေတွာ သဋ္ဌိယောဇနိကံ မနောသိလာတလံ, အနောတတ္တာဒယော သတ္တ မဟာသရေ, ပဉ္စ မဟာနဒိယော, သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတရဇတပဗ္ဗတမဏိပဗ္ဗတပဋိမဏ္ဍိတံ အနေကသတရာမဏေယျကံ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတဉ္စ ဒဿေတွာ ‘‘တာဝတိံသဘဝနံ တေ, နန္ဒ, ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ’’န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘န , ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဧဟိ, နန္ဒ, တာဝတိံသဘဝနံ တေ ဒဿယိဿာမီ’’တိ တတ္ထ နေတွာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနေ နိသီဒိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အၮ္ဍတိယကောဋိသင်္ခါ တဿ ပရိစာရိကာ ပဉ္စသတာ ကကုဋပါဒါ ဒေဝစ္ဆရာယောပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ တာ ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာ ကိလေသဝသေန ပုနပ္ပုနံ ဩလောကာပေသိ။ ‘‘ပဿသိ, နန္ဒ, ဣမာ ကကုဋပါဒိနိယော အစ္ဆ

ဆရာယော”တိ? “အာမ, ဘန္တေ”တိ။ “ကိံ နု ခေါ တော သောဘန္တိ, ဥအာဟု ဇနပဒကလျာဏီ”တိ။ “သေယျထာပိ, ဘန္တေ, ဇနပဒကလျာဏီ ဥပနိဓာယ သာ ပလုဋ္ဌမက္ကဋီ, ဧဝမေဝ ဣမာ ဥပနိဓာယ ဇနပဒကလျာဏီ”တိ။ “ဣတ္ထိ ကိံ ကရိဿသိ နန္ဒာ”တိ? “ကိံ ကမ္မံ ကတွာ, ဘန္တေ, ဣမာ အစ္ဆရာ လဘန္တီ”တိ? “သမဏဓမ္မံ ကတွာ”တိ။ “သစေ မေ, ဘန္တေ, ဣမာသံ ပဋိလာဘတ္ထာယ ဘဂဝါ ပာဋိဘောဂေါ ဟောတိ, အဟံ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ။ “ကရောဟိ, နန္ဒ, အဟံ တေ ပာဋိဘောဂေါ”တိ။ ဧဝံ ထေရော ဒေဝသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ တထာဂတံ ပာဋိဘောဂံ ဂဟေတွာ “မာ, ဘန္တေ, အတိပပဉ္စံ ကရောထ, ထေ ဂစ္ဆာမ, အဟံ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ တံ အာဒါယ ဇေတဝနမေဝ ပစ္စာဂမိ။ ထေရော သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အာရဘိ။

သတ္ထာ ဓမ္မသေနာပတိံ အာမန္တေတွာ “သာရိပုတ္တ, မယှံ ကနိဋ္ဌဘာတာ နန္ဒော တာဝတိံသဒေဝလောကေ ဒေဝသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ ဒေဝစ္ဆရာနံ ကာရဏာ မံ ပာဋိဘောဂံ အဂ္ဂဟေသီ”တိ တဿ အာစိက္ခိ။ ဧတေနုပါယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ မဟာကဿပတ္ထေရဿ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကအာနန္ဒတ္ထေရဿာတိ အသီတိယာ မဟာသာဝကာနံ ယေဘုယျေန စ သေသဘိက္ခူနံ အာစိက္ခိ။ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော နန္ဒတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, အာဝုသော နန္ဒ, တာဝတိံသဒေဝလောကေ ဒေဝသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ ‘ဒေဝစ္ဆရာ လဘန္တော သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ ဒသဗလံ ပာဋိဘောဂံ ဂဏှီ”တိ ဝတွာ “နနု ဧဝံ သန္တေ တဝ ဗြဟ္မစရိယံ တဿော မာတုဂါမသန္နိဿိတော ကိလေသသန္နိဿိတော, တဿ တေ ဣတ္ထီနံ အတ္ထာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿ ဘတိယာ ကမ္မံ ကရောန္တေန ကမ္မကာရကေန သဒ္ဓိံ ကိံ နာနာကရဏ”န္တိ ထေရံ လဇ္ဇာပေသိ နိတ္တေဇံ အကာသိ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗေပိ အသီတိမဟာသာဝကာ အဝသေသဘိက္ခူ စ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ လဇ္ဇာပယိံသု။

သော “အယုတ္တံ ဝတ မေ ကတ”န္တိ ဟိရိယာ စ ဩတ္တပ္ပေန စ ဝီရိယံ ဒဠှံ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ပဋိဿဝံ မုဉ္စာမီ”တိ အာဟ။ သတ္ထာပိ “ယဒါ တွံ, နန္ဒ, အရဟတ္တံ ပတ္တော, တဒါယေဝာဟံ ပဋိဿဝတော မုတ္တော”တိ အာဟ။ ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “ယာဝ ဩဝါဒက္ခမော စာယံ, အာဝုသော, နန္ဒတ္ထေရော ဧကောဝါဒေနေဝ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ နန္ဒော ဩဝါဒက္ခမောယေဝာ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထာစရိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဟတ္ထာစရိယသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဧကံ ဗာရာဏသိရညော သပတ္တရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော တဿ မင်္ဂလဟတ္ထိံ သုသိက္ခိတံ ကတွာ သိက္ခာပေသိ။ သော ရာဇာ “ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ဂဟေတွာ မင်္ဂလဟတ္ထိံ အာရုယှ မဟတိယာ သေနာယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပရိဝါရေတွာ “ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ”တိ ရညော ပဏ္ဏံ ပေသေသိ။ ဗြဟ္မဒတ္တော “ယုဒ္ဓံ ဒဿာမီ”တိ ပာကာရဒွါရဋ္ဋာလကကောဋ္ဌကေသု ဗလကာယံ အာရောပေတွာ ယုဒ္ဓံ အဒါသိ။ သပတ္တရာဇာ မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဝမ္မေန ဆာဒေတွာ သယမ္ပိ ဝမ္မံ ပဋိမုဉ္စိတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော တိခိဏံ အင်္ကုသံ အာဒါယ “နဂရံ ဘိန္ဒိတွာ ပစ္စာမိတ္တံ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ ရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတံ ကရိဿာမီ”တိ ဟတ္ထိံ နဂရာဘိမုခံ ပေသေသိ။ သော ဥဏှောဒကကလလာနိ စေဝ ယန္တပါသာဏေ စ နာနပ္ပကာရာနိ စ ပဟရဏာနိ ဝိဿဇ္ဇေန္တေ ဒိသွာ မရဏဘယဘီတော ဥပသင်္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော ပဋိက္ကမိ။ အထ နံ ဟတ္ထာစရိယော ဥပသင်္ကမိတွာ “တာတ, တွံ သူရော သင်္ဂါမာဝစရော, ဧဝရူပေ ဌာနေ ပဋိက္ကမနံ နာမ တုယှံ နာနုစ္ဆဝိက”န္တိ ဝတွာ ဟတ္ထိံ ဩဝဒန္တော ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၆၃. “သင်္ဂါမာဝစရော သူရော၊ ဗလဝါ ဣတိ ဝိဿုတော။
ကိံ နု တောရဏမာသဇ္ဇ၊ ပဋိက္ကမသိ ကုဉ္ဇရ။

၆၄. “ဩမဒ္ဒ ခိပ္ပံ ပလိဃံ၊ ဧသိကာနိ စ အဗ္ဗဟ။
တောရဏာနိ စ မဒ္ဒိတွာ၊ ခိပ္ပံ ပဝိသ ကုဉ္ဇရာ”တိ။

တတ္ထ **ကုလတိ ဝိသ္သုတော**တိ, တာတ, တွံ ပဝတ္တသမ္ပဟာရံ သင်္ဂါမံ မဒ္ဒိတွာ အဝစရဏတော **သင်္ဂါမာဝစရော,** ထိရဟဒယတာယ **သူရော,** ထာမသမ္ပတ္တိယာ **ဗလဝါ**တိ ဧဝံ ဝိသ္သုတော ပညာတော ပါကဋော။ **တောရဏမာသဇ္ဇာ**တိ နဂရဒွါရသဒ္ဒါတံ တောရဏံ ပတွာ။ **ပဋိက္ကမသိ**တိ ကိံ နု ခေါ ဩသက္ကသိ, ကေန ကာရဏေန နိဝတ္တသီတိ ဝဒတိ။ **ဩမဒ္ဒာ**တိ အဝမဒ္ဒ အဓော ဟုတွာ။ **သေဝကာနိ စ အဗ္ဗဟာ**တိ နဂရဒွါရေ သောဠသရတနံ အဋ္ဌရတနံ ဘူမိယံ ပဝေသေတွာ နိစ္စလံ ကတွာ နိခါတာ သေဝကတ္ထမ္ဘာ ဟောန္တိ, တေ ခိပ္ပံ ဥဒ္ဓရ လုဉ္စာဟီတိ အာဏာပေတိ။ **တောရဏာနိ စ မဒ္ဒိတွာ**တိ နဂရဒွါရဿ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋေ မဒ္ဒိတွာ။ **ခိပ္ပံ ပဝိသာ**တိ သီဃံ နဂရံ ပဝိသ။ **ကုဉ္စရာ**တိ နာဂံ အာလပတိ။

တံ သုတွာ နာဂေါ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေနေဝ နိဝတ္တိတွာ သေဝကတ္ထမ္ဘေ သောဏ္ဍာယ ပလိဝေဌေတွာ အဟိစ္ဆတ္တကာနိ ဝိယ လုဉ္စိတွာ တောရဏံ မဒ္ဒိတွာ ပလိဃံ ဩတာရေတွာ နဂရဒွါရံ ဘိန္ဒိတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဟတ္ထိ နန္ဒော အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ဟတ္ထာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သင်္ဂါမာဝစရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၈၃] ၃. ဝါလောဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝါလောဒကံ အပ္ပရသံ နိဟီနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဉ္စသတေ ဝိဃာသာဒေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ပဉ္စသတာ ဥပါသကာ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ပုတ္တဒါရဿ နိယျာဒေတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တာ ဧကတောဝ ဝိစရန္တိ။ တေသု ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကောပိ ပုထုဇ္ဇနော နာမ နတ္ထိ, သတ္ထာရံ နိမန္တေန္တာပိ တေ ဥပါသကေ အပနေတွာဝ နိမန္တေန္တိ။ တေသံ ပန ဒန္တကဋ္ဌမုခေါဒကဝတ္ထဂန္ဓမာလဒါယကာ ပဉ္စသတာ စူဠုပဋ္ဌာကာ ဝိဃာသာဒါ ဟုတွာ ဝသန္တိ။ တေ ဘုတ္တပါတရာသာ နိဒ္ဒါယိတွာ ဥဋ္ဌာယ အစိရဝတိံ ဂန္တွာ နဒီတီရေ ဥန္နဒန္တာ မလ္လယုဒ္ဓံ ယုဇ္ဈန္တိ။ တေ ပန ပဉ္စသတာ ဥပါသကာ အပ္ပသဒ္ဒါ အပ္ပနိဂ္ဃောသာ ပဋိသလ္လာနမနုယုဉ္ဇန္တိ။ သတ္ထာ တေသံ ဝိဃာသာဒါနံ ဥစ္စာသဒ္ဒံ သုတွာ "ကိံ ဧသော, အာနန္ဒ, သဒ္ဒော"တိ ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ "ဝိဃာသာဒသဒ္ဒော, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "န ခေါ, အာနန္ဒ, ဣမေ ဝိဃာသာဒါ ဣဒါနေဝ ဝိဃာသံ ခါဒိတွာ ဥန္နဒန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ ဥန္နဒန္တိယေဝ, ဣမေပိ ဥပါသကာ န ဣဒါနေဝ သန္တိသိန္နာ, ပုဗ္ဗေပိ သန္တိသိန္နာယေဝါ"တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ရညော အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ အထေကသ္မိံ ကာလေ သော ရာဇာ "ပစ္စန္တော ကုပိတော"တိ သုတွာ ပဉ္စသတေ သိန္ဓဝေ ကပ္ပာပေတွာ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ဂန္တွာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ဗာရာဏသိမေဝ ပစ္စာဂန္တွာ "သိန္ဓဝါ ကိလန္တာ အလ္လရသမေဝ နေသံ မုဒ္ဒိကပါနံ ဒေထာ"တိ အာဏာပေသိ။ သိန္ဓဝါ ဂန္ဓပါနံ ပိဝိတွာ အဿသာလံ ဂန္တွာ အတ္တနော အတ္တနော ဌာနေသု အဋ္ဌံသု။ တေသံ ပန ဒိန္နာဝသိဋ္ဌကံ အပ္ပရသံ ဗဟုကသဋံ အဟောသိ။ မနုဿာ "ဣဒံ ကိံ ကရောမာ"တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇာ ဥဒကေန မဒ္ဒိတွာ မကစိပိလောတိကာဟိ ပရိဿာဝေတွာ "ယေ ဂဒြဘာ သိန္ဓဝါနံ နိဝါပံ ပဟိံသု, တေသံ အာပေထာ"တိ အာပေသိ။ ဂဒြဘာ ကသဋောဒကံ ပိဝိတွာ မတ္တာ ဟုတွာ ဝိရဝန္တာ ရာဇင်္ဂဏေ ဝိစရိံသု။ ရာဇာ မဟာဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကယမာနော သမီပေ ဌိတံ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ "ပဿ, ဣမေ ဂဒြဘာ ကသဋောဒကံ ပိဝိတွာ မတ္တာ ဟုတွာ ဝိရဝန္တာ ဥပ္ပတန္တာ ဝိစရန္တိ, သိန္ဓဝကုလေ ဇာတသိန္ဓဝါ ပန ဂန္ဓပါနံ ပိဝိတွာ နိဿဒ္ဒါ သန္တိသိန္နာ န ဥပ္ပိလဝန္တိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၅. "ဝါလောဒကံ အပ္ပရသံ နိဟီနံ၊ ပိတွာ မဒော ဇာယတိ ဂဒြဘာနံ။
ဣမဉ္စ ပိတွာန ရသံ ပဏီတံ၊ မဒော န သဉ္ဇာယတိ သိန္ဓဝါန"န္တိ။

တတ္ထ **တလောဒကန္တိ** မကစိတလေဟိ ပရိသ္သာဝိတဥဒကံ။ ''တလုဒက''န္တိပိ ပာဌော။ **နိပီနန္တိ** နိပီနရသဘာဝေန နိပီနံ။ **န သဏ္ဌာယတီ** တိ သိန္ဓုတနံ မအေ န ဇာယတိ, ကိံ နု ခော ကာရဏန္တိ ပုစ္ဆိ။

အထသ္သ ကာရဏံ အာစိက္ခန္တော ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၆၆. ''အပ္ပံ ပိဝိတ္ဝာန နိပီနဇစ္စော၊ သော မဇ္ဇတိ တေန ဇနိန္ဒ ပုဋ္ဌော။
ဓောရယ္ဟဟာသီလိ စ ကုလမ္ဟိ ဇာတော၊ န မဇ္ဇတိ အဂ္ဂရသံ ပိဝိတ္ဝာ''တိ။

တတ္ထ **တေန ဇနိန္ဒ ပုဋ္ဌော** တိ ဇနိန္ဒ ဥတ္တမရာဇ ယော နိပီနဇစ္စော, တေန နိပီနဇစ္စဘာဝေန ပုဋ္ဌော မဇ္ဇတိ ပမဇ္ဇတိ။ **ဓောရယ္ဟဟာသီလီတိ** ဓောရယ္ဟဟာသီလော ဓုရဝဟနကအာစာရေန သမ္ပန္နော ဇာတိသိန္ဓုတော။ **အဂ္ဂရသ** န္တိ သဗ္ဗပဌမံ ဂဟိတံ မုဒ္ဒိကရသံ ပိဝိတ္ဝာပိ န မဇ္ဇတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တသ္သ ဝစနံ သုတ္ဝာ ဂဒ္ရဘော ရာဇင္ဂဏာ နီဟရာပေတ္ဝာ တသ္သေဝ ဩတာဒေ ဌိတော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ပဉ္စသတာ ဂဒ္ရဘာ ဣမေ ဝိဃာသာဒာ အဟေသုံ, ပဉ္စသတာ သိန္ဓုတ ဣမေ ဥပာသကာ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တလောဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၈၄] ၄. ဂိရိဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒူသိတော ဂိရိဒတ္တေနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဝိပက္ခသေဝိံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ဟေဋ္ဌာ **မဟိဠာမုခဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၂၆) ကထိတမေဝ။ သတ္ထာ ပန ''န, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ ဝိပက္ခံ သေဝတိ, ပုဗ္ဗေပေသ ဝိပက္ခသေဝကောယေဝါ''တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ သာမရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော တသ္သ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ ရညော ပန ပဏ္ဍဝေ နာမ မင်္ဂလသ္သော, တသ္သ ဂိရိဒတ္တော နာမ အသ္သဗန္ဓော, သော ခဉ္ဇော အဟောသိ။ အသ္သော မုခရဇ္ဇုကေ ဂဟေတ္ဝာ တံ ပုရတော ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ ဒိသ္ဝာ ''မံ ဧသ သိက္ခာပေတီ''တိ သညာယ တသ္သ အနုသိက္ခန္တော ခဉ္ဇော အဟောသိ။ တသ္သ အသ္သသ္သ ခဉ္ဇဘာဝံ ရညော အာရောစေသုံ, ရာဇာ ဝေဇ္ဇေ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ အသ္သသ္သ သရီရေ ရောဂံ အပသ္သန္တာ ''ရောဂမသ္သ န ပသ္သာမာ''တိ ရညော ကထယိံသု။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပေသေသိ – ''ဂစ္ဆ ဝယသ္သ, ဧတ္ထ ကာရဏံ ဇာနာဟီ''တိ။ သော ဂန္တွာ ခဉ္ဇအသ္သဗန္ဓသံသဂ္ဂေန တသ္သ ခဉ္ဇဘူတဘာဝံ ဉတ္ဝာ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေတ္ဝာ ''သံသဂ္ဂဒေါသေန နာမ ဧဝံ ဟောတီ''တိ ဒသ္သေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၆၇. ''ဒူသိတော ဂိရိဒတ္တေန၊ ဟယော သာမသ္သ ပဏ္ဍဝေါ။
ပောရာဏံ ပကတိံ ဟိတွာ၊ တသ္သေဝါနုဝိဓိယ္ယတီ''တိ။

တတ္ထ **ဟယော သာမသ္သာ** တိ သာမသ္သ ရညော မင်္ဂလသ္သော။ **ပောရာဏံ ပကတိံ ဟိတ္ဝာတိ** အတ္တနော ပောရာဏပကတိံ သိင်္ဂါရဘာဝံ ပဟာယ။ **အနုဝိဓိယ္ယတီ** တိ အနုသိက္ခတိ။

အထ နံ ရာဇာ ''ဣဒါနိ ဝယသ္သ ကိံ ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သုန္ဒရံ အသ္သဗန္ဓံ လဘိတ္ဝာ ယထာ ပောရာဏော ဘဝိသ္သတီ''တိ ဝတ္ဝာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၆၈. ''သစေ စ တနုဇော ပေါသော၊ သိခရာကာရကပ္ပိတော။
အာနနေ နံ ဂဟေတ္ဝာန၊ မဏ္ဍလေ ပရိဝတ္တယေ။
ခိပ္ပမေဝ ပဟန္တွာန၊ တသ္သေဝါနုဝိဓိယ္ယတီ''တိ။

တတ္ထ **တနုဇော**တိ တဿ အနုဇော။ အနုရူပံ ဇာတော ဟိ အနုဇော, တဿ အနုဇော တနုဇော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ ဟိ, မဟာရာဇ, တဿ သိင်္ဂါရဿ အာစာရသမ္ပန္နဿ အဿဿ အနုရူပံ ဇာတော သိင်္ဂါရော အာစာရသမ္ပန္နော ဟေဿ။ **သိခရာကာရကပ္ပိတော**တိ သိခရေန သုန္ဒရေန အာကာရေန ကပ္ပိတကေသမဿု တံ အဿံ အာနနေ ဂဟေတွာ အဿမဏ္ဍလေ ပရိဝတ္တေယျ, ခိပ္ပမေဝေသ တံ ခန္ဓဘာဝံ ပဟာယ "အယံ သိင်္ဂါရော အာစာရသမ္ပန္နော အဿကေပကော မံ သိက္ခာပေတီ"တိ သညာယ ခိပ္ပမေဝ တဿ အနုဝိဓိယျတိ အနုသိက္ခိဿတိ, ပကတိဘာဝေယေဝ ဌဿတီတိ အတ္ထော။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ, အဿော ပကတိဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ "တိရစ္ဆာနာနမ္ပိ နာမ အာသယံ ဇာနိဿတီ"တိ တုဋ္ဌစိတ္တော ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဂိရိဒတ္တော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, အဿော ဝိပက္ခသေဝကော ဘိက္ခု, ရာဇာ အာနန္ဒော, အမစ္စပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဂိရိဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၈၅] ၅. အနဘိရတိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထောဒကေ အာဝိလေ အပ္ပသန္နေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဗြာဟ္မဏကုမာရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကော ဗြာဟ္မဏကုမာရော တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပါရဂူ ဗဟူ ခတ္တိယကုမာရေ စ ဗြာဟ္မဏကုမာရေ စ မန္တေ ဝါစေသိ။ သော အပရဘာဂေ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝတ္ထာလင်္ကာရဒါသဒါသိခေတ္တဝတ္ထုဂေဟမဟိံသပုတ္တဒါရာဒီနံ အတ္ထာယ စိန္တယမာနော ရာဂဒေါသမောဟဝသိကော ဟုတွာ အာဝိလစိတ္တော အဟောသိ, မန္တေ ပဋိပာဋိယာ ပရိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ, ကမတော စိတော စ မန္တာ န ပဋိဘံသု။ သော ဧကဒိဝသံ ဗဟုံ ဂန္ဓမာလာဒိံ ဂဟေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ကိံ, မာဏဝ, မန္တေ ဝါစေသိ, ပဂုဏာ တေ မန္တာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ပုဗ္ဗေ မေ, ဘန္တေ, မန္တာ ပဂုဏာ အဟေသုံ, ဃရာဝါသဿ ပန ဂဟိတကာလတော ပဋ္ဌာယ စိတ္တံ မေ အာဝိလံ ဇာတံ, တေန မေ မန္တာ န ပဂုဏာ"တိ။ အထ နံ သတ္ထာ "န ခေါ, မာဏဝ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တေ စိတ္တဿ အနာဝိလကာလေ တဝ မန္တာ ပဂုဏာ အဟေသုံ, ရာဂါဒီဟိ ပန အာဝိလကာလေ တဝ မန္တာ န ပဋိဘံသူ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ မန္တေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ဗာရာဏသိယံ ဗဟူ ခတ္တိယကုမာရေ စ ဗြာဟ္မဏကုမာရေ စ မန္တေ ဝါစေသိ။ တဿ သန္တိကေ ဧကော ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ တယော ဝေဒေ ပဂုဏေ အကာသိ, ဧကပဒေပိ နိက္ကင်္ခော ပိဋ္ဌိအာစရိယော ဟုတွာ မန္တေ ဝါစေသိ။ သော အပရေန သမယေန ဃရာဝါသံ ဂဟေတွာ ဃရာဝါသစိန္တာယ အာဝိလစိတ္တော မန္တေ ပရိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ အာစရိယော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ "ကိံ, မာဏဝ, ပဂုဏာ တေ မန္တာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဃရာဝါသဂဟိတကာလတော ပဋ္ဌာယ မေ စိတ္တံ အာဝိလံ ဇာတံ, မန္တေ ပရိဝတ္တေတုံ န သက္ကောမီ"တိ ဝုတ္တေ "တာတ, အာဝိလေ စိတ္တမှိ ပဂုဏာပိ မန္တာ န ပဋိဘန္တိ, အနာဝိလေ ပန စိတ္တေ အပ္ပဋိဘာဏံ နာမ နတ္ထီ"တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၆၉. "ယထောဒကေ အာဝိလေ အပ္ပသန္နေ၊ န ပဿတိ သိပ္ပိကသမ္ဗုကဉ္စ။
သက္ခရံ ဝါလုကံ မစ္ဆဂုမ္ဗံ၊ ဧဝံ အာဝိလမှိ စိတ္တေ။
န သော ပဿတိ အတ္တဒတ္ထံ ပရတ္ထံ။

၇၀. "ယထောဒကေ အစ္ဆေ ဝိပ္ပသန္နေ၊ သော ပဿတိ သိပ္ပိကသမ္ဗုကဉ္စ။
သက္ခရံ ဝါလုကံ မစ္ဆဂုမ္ဗံ၊ ဧဝံ အနာဝိလမှိ စိတ္တေ။
သော ပဿတိ အတ္တဒတ္ထံ ပရတ္ထ"န္တိ။

တတ္ထ **အာဝိလေ**တိ ကဒ္ဒမာလုဠိတေ။ **အပ္ပသန္နေ** တိ တာယေဝ အာဝိလတာယ အဝိပ္ပသန္နေ။ **သိပ္ပိကသမ္ဗုကဉ္စာ**တိ သိပ္ပိကဉ္စ သမ္ဗုကဉ္စ။ **မစ္ဆဂုမ္ဗ** န္တိ မစ္ဆဃဋံ။ **ဧဝံ အာဝိလမှီ**တိ ဧဝမေဝ ရာဂါဒီဟိ အာဝိလေ စိတ္တေ။

အတ္တဒတ္ထံ ပရတ္ထန္တိ နေဝ အတ္တဒတ္ထံ န ပရတ္ထံ ပဿတီတိ အတ္ထော။ **သော ပဿတီ**တိ ဧဝမေဝ အနာဝိလေ စိတ္တေ သော ပုရိသော အတ္တဒတ္ထံ ပရတ္ထဉ္စ ပဿတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗြာဟ္မဏကုမာရော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ မာဏဝေါ အယမေဝ မာဏဝေါ အဟောသိ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အနဘိရတိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၁၈၆] ၆. ဒဓိဝါဟနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝဏ္ဏဂန္ဓရသူပေတောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဝိပက္ခသေဝိံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။ သတ္ထာ ပန “ဘိက္ခဝေ, အသာဓုသန္နိဝါသော နာမ ပါပေါ အနတ္ထကရော, တတ္ထ မနုဿဘူတာနံ တာဝ ပါပသန္နိဝါသဿ အနတ္ထကရတာယ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗေ ပန အသာတေန အမဓုရေန နိမ္ဗရုက္ခေန သဒ္ဓိံ သန္နိဝါသမာဂမ္မ မဓုရရသော ဒိဗ္ဗရသပဋိဘာဂေ အစေတနော အမ္ဗရုက္ခောပိ အမဓုရော တိတ္တကော ဇာတော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ကာသိရဋ္ဌေ စတ္တာရော ဘာတရော ဗြာဟ္မဏာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ပဋိပါဋိယာ ပဏ္ဏသာလာ ကတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသုံ။ တေသံ ဇေဋ္ဌကဘာတာ ကာလံ ကတွာ သက္ကတ္တံ ပါပုဏိ။ သော တံ ကာရဏံ ဉတွာ အန္တရန္တရာ သတ္တဋ္ဌဒိဝသစ္စယေန တေသံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ဧကဒိဝသံ ဇေဋ္ဌကတာပသံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ – “ဘန္တေ, ကေန တေ အတ္ထော”တိ ပုစ္ဆိ။ ပဏ္ဍုရောဂီ တာပသော “အဂ္ဂိနာ မေ အတ္ထော”တိ အာဟ။ သော တံ သုတွာ တဿ ဝါသိဖရသုံ အဒါသိ။ ဝါသိဖရသုကော နာမ ဒဏ္ဍေ ပဝေသနဝသေန ဝါသိပိ ဟောတိ ဖရသုပိ။ တာပသော “ကော မေ ဣမံ အာဒါယ ဒါရူနိ အာဟရိဿတီ”တိ အာဟ။ အထ နံ သက္ကော ဧဝမာဟ – “ယဒါ တေ, ဘန္တေ, ဒါရူဟိ အတ္ထော, ဣမံ ဖရသုံ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ‘ဒါရူနိ မေ အာဟရိတွာ အဂ္ဂိံ ကရောဟီ’တိ ဝဒေယျာသိ, ဒါရူနိ အာဟရိတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ ဒဿတီ”တိ။ တဿ ဝါသိဖရသုံ ဒတွာ ဒုတိယမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, ကေန တေ အတ္ထော”တိ ပုစ္ဆိ။ တဿ ပဏ္ဏသာလာယ ဟတ္ထိမဂ္ဂေါ ဟောတိ, သော ဟတ္ထီဟိ ဥပဒ္ဒုတော “ဟတ္ထီနံ မေ ဝသေန ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေ ပလာပေဟီ”တိ အာဟ။ သက္ကော တဿ ဧကံ ဘေရိံ ဥပနာမေတွာ “ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ တလေ ပဟဋေ တုမှာကံ ပစ္စာမိတ္တာ ပလာယိဿန္တိ, ဣမသ္မိံ တလေ ပဟဋေ မေတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ပရိဝါရေဿန္တီ”တိ ဝတွာ တံ ဘေရိံ ဒတွာ ကနိဋ္ဌဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ, ကေန တေ အတ္ထော”တိ ပုစ္ဆိ။ သောပိ ပဏ္ဍုရောဂဓာတုကောဝ, တသ္မာ “ဒဓိနာ မေ အတ္ထော”တိ အာဟ။ သက္ကော တဿ ဧကံ ဒဓိဃဋံ ဒတွာ “သစေ တုမှေ ဣစ္ဆမာနာ ဣမံ အာသိဉ္စေယျာထ, မဟာနဒီ ဟုတွာ မဟောဃံ ပဝတ္တေတွာ တုမှာကံ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဒါတုံ သမတ္ထောပိ ဘဝိဿတီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဝါသိဖရသုကော ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ အဂ္ဂိံ ကရောတိ, ဣတရေန ဘေရိတလေ ပဟဋေ ဟတ္ထီ ပလာယန္တိ, ကနိဋ္ဌော ဒဓိံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။

တသ္မိံ ကာလေ ဧကော သူကရော ဧကသ္မိံ ပုရာဏဂါမဋ္ဌာနေ စရန္တော အာနုဘာဝသမ္ပန္နံ ဧကံ မဏိက္ခန္ဓံ အဒ္ဒသ။ သော တံ မဏိက္ခန္ဓံ မုခေန ဍံသိတွာ တဿာနုဘာဝေန အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ သမုဒ္ဒဿ မဇ္ဈေ ဧကံ ဒီပကံ ဂန္တွာ “ဧတ္ထ ဒါနိ မယာ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဩတရိတွာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ ဧကဿ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ မဏိက္ခန္ဓံ ပုရတော ဌပေတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ အထေကော ကာသိရဋ္ဌဝါသီ မနုဿော “နိရုပကာရော ဧသ အမှာက”န္တိ မာတာပိတူဟိ ဂေဟာ နိက္ကဍ္ဎိတော ဧကံ ပဋ္ဋနဂါမံ ဂန္တွာ နာဝိကာနံ ကမ္မကာရော ဟုတွာ နာဝံ အာရုယှ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဘိန္နာယ နာဝါယ ဖလကေ နိပန္နော တံ ဒီပကံ ပတွာ ဖလာဖလာနိ ပရိယေသန္တော တံ သူကရံ နိဒ္ဒါယန္တံ ဒိသွာ သဏိကံ ဂန္တွာ မဏိက္ခန္ဓံ ဂဏှိတွာ တဿ အာနုဘာဝေန အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ နိသီဒိတွာ စိန္တေသိ – “အယံ သူကရော ဣမဿ မဏိက္ခန္ဓဿ အာနုဘာဝေန အာကာသစာရိကော ဟုတွာ ဣဓ ဝသတိ မညေ, မယာ ပဌမမေဝ ဣမံ သူကရံ မာရေတွာ မံသံ ခါဒိတွာ ပစ္ဆာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ဧကံ ဒဏ္ဍကံ ဘဉ္ဇိတွာ တဿ သီသေ ပါတေတိ။ သူကရော ပဗုဇ္ဈိတွာ မဏိံ အပဿ

သန္တော ဣတော စိတော စ ကမ္ပမာနော ဝိဓာဝတိ, ရုက္ခေ နိသိန္နပုရိသော ဟသိ။ သူကရော ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ တံ ရုက္ခံ သီသေန ပဟရိတွာ တတ္ထေဝ မတော။

သော ပုရိသော ဩတရိတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ တဿ မံသံ ပစိတွာ ခါဒိတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဟိမဝန္တမတ္ထကေန ဂစ္ဆန္တော အဿမပဒံ ဒိသွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ တာပသဿ အဿမေ ဩတရိတွာ ဒွီဟတီဟံ ဝသိတွာ တာပသဿ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ အကာသိ, တသိဖရသုကဿ အာနုဘာဝဉ္စ ပဿိ။ သော “ဣမံ မယာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဏိက္ခန္ဓဿ အာနုဘာဝံ တာပသဿ ဒဿေတွာ “ဘန္တေ, ဣမံ မဏိံ ဂဟေတွာ တသိဖရသုကံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ တာပသော အာကာသေန စရိတုကာမော တံ ဂဟေတွာ တသိဖရသုကံ အဒါသိ။ သော တံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ တသိဖရသုကံ ပဟရိတွာ “တသိဖရသုက တာပသဿ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ မဏိက္ခန္ဓံ မေ အာဟရာ”တိ အာဟ။ သော ဂန္တွာ တာပသဿ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ မဏိက္ခန္ဓံ အာဟရိ။ သော တသိဖရသုကံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ မဇ္ဈိမတာပသဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ဘေရိယာ အာနုဘာဝံ ဒိသွာ မဏိက္ခန္ဓံ ဒတွာ ဘေရိံ ဂဏှိတွာ ပုရိမနယေနေဝ တဿပိ သီသံ ဆိန္ဒာပေတွာ ကနိဋ္ဌံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒဓိဃဋဿ အာနုဘာဝံ ဒိသွာ မဏိက္ခန္ဓံ ဒတွာ ဒဓိဃဋံ ဂဟေတွာ ပုရိမနယေနေဝ တဿ သီသံ ဆိန္ဒာပေတွာ မဏိက္ခန္ဓဉ္စ တသိဖရသုကဉ္စ ဘေရိဉ္စ ဒဓိဃဋဉ္စ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ ဌတွာ ဗာရာဏသိရညော “ယုဒ္ဓံ ဝါ မေ ဒေတု ရဇ္ဇံ ဝါ”တိ ဧကဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထေ ပဏ္ဏံ ပါဟေသိ။

ရာဇာ သာသနံ သုတွာဝ “စောရံ ဂဏှိဿာမီ”တိ နိက္ခမိ။ သော ဧကံ ဘေရိတလံ ပဟရိ, စတုရင်္ဂိနီ သေနာ ပရိဝါရေသိ။ ရညော အဝတ္ထရဏဘာဝံ ဉတွာ ဒဓိဃဋံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, မဟာနဒီ ပဝတ္တိ။ မဟာဇနော ဒဓိမှိ ဩသီဒိတွာ နိက္ခမိတုံ နာသက္ခိ။ တသိဖရသုကံ ပဟရိတွာ “ရညော သီသံ အာဟရာ”တိ အာဟ, တသိဖရသုကော ဂန္တွာ ရညော သီသံ အာဟရိတွာ ပါဒမူလေ နိက္ခိပိ။ ဧကောပိ အာဝုဓံ ဥက္ခိပိတုံ နာသက္ခိ။ သော မဟန္တေန ဗလေန ပရိဝုတော နဂရံ ပဝိသိတွာ အဘိသေကံ ကာရေတွာ ဒဓိဝါဟနော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။

တဿေကဒိဝသံ မဟာနဒိယံ ဇာလကရဏ္ဍကေ ကီဠန္တဿ ကဏ္ဏမုဏ္ဍဒဟတော ဒေဝပရိဘောဂံ ဧကံ အမ္ဗပက္ကံ အာဂန္တွာ ဇာလေ လဂ္ဂိ, ဇာလံ ဥက္ခိပန္တာ တံ ဒိသွာ ရညော အဒံသု။ တံ မဟန္တံ ဃဋပ္ပမာဏံ ပရိမဏ္ဍလံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အဟောသိ။ ရာဇာ “ကိဿ ဖလံ နာမေတ”န္တိ ဝနစရကေ ပုစ္ဆိတွာ “အမ္ဗဖလ”န္တိ သုတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တဿ အဋ္ဌိံ အတ္တနော ဥယျာနေ ရောပါပေတွာ ခီရောဒကေန သိဉ္စာပေသိ။ ရုက္ခော နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတိယေ သံဝစ္ဆရေ ဖလံ အဒါသိ။ အမ္ဗဿ သက္ကာရော မဟာ အဟောသိ, ခီရောဒကေန သိဉ္စန္တိ, ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကံ ဒေန္တိ, မာလာဒါမာနိ ပရိက္ခိပန္တိ, ဂန္ဓတေလေန ဒီပံ ဇာလေန္တိ, ပရိက္ခေပေါ ပနဿ ပဋသာဏိယာ အဟောသိ။ ဖလာနိ မဓုရာနိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာနိ အဟေသုံ။ ဒဓိဝါဟနရာဇာ အညေသံ ရာဇူနံ အမ္ဗဖလံ ပေသေန္တော အဋ္ဌိတော ရုက္ခနိဗ္ဗတ္တနဘယေန အင်္ကုရနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌာနံ မဏ္ဍူကကဏ္ဋကေန ဝိဇ္ဈိတွာ ပေသေသိ။ တေသံ အမ္ဗံ ခါဒိတွာ အဋ္ဌိ ရောပိတံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ တေ “ကိံ နု ခေါ ဧတ္ထ ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆန္တာ တံ ကာရဏံ ဇာနိံသု။

အထေကော ရာဇာ ဥယျာနပါလံ ပက္ကောသိတွာ “ဒဓိဝါဟနဿ အမ္ဗဖလာနံ ရသံ နာသေတွာ တိတ္တကဘာဝံ ကာတုံ သက္ခိဿသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ, ဒေဝါ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ ဂစ္ဆာဟီ”တိ သဟဿံ ဒတွာ ပေသေသိ။ သော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ “ဧကော ဥယျာနပါလော အာဂတော”တိ ရညော အာရောစာပေတွာ တေန ပက္ကောသာပိတော ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ “တွံ ဥယျာနပါလော”တိ ပုဋ္ဌော “အာမ, ဒေဝါ”တိ ဝတွာ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဝဏ္ဏေသိ။ ရာဇာ “ဂစ္ဆ အမှာကံ ဥယျာနပါလဿ သန္တိကေ ဟောဟီ”တိ အာဟ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေ ဇနာ ဥယျာနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တိ။ အဓုနာဂတော ဥယျာနပါလော အကာလပုပ္ဖာနိ သုဋ္ဌု ပုပ္ဖာပေန္တော အကာလဖလာနိ ဂဏှာပေန္တော ဥယျာနံ ရမဏီယံ အကာသိ။ ရာဇာ တဿ ပသီဒိတွာ ပေါရာဏကဥယျာနပါလံ နီဟရိတွာ တဿေဝ ဥယျာနံ အဒါသိ။ သော ဥယျာနဿ အတ္တနော ဟတ္ထဂတဘာဝံ ဉတွာ အမ္ဗရုက္ခံ ပရိဝါရေတွာ နိမ္ဗေ စ ဖဂ္ဂဝဝလ္လိယော စ ရောပေသိ, အနုပုဗ္ဗေန နိမ္ဗာ ဝဍ္ဎိံသု, မူလေဟိ မူလာနိ, သာခါဟိ စ သာခါ သံသဋ္ဌာ ဩနဒ္ဓဝိနဒ္ဓာ အဟေသုံ။ တေန အသာတအမဓုရသံသဂ္ဂေန တာဝ မဓုရဖလော အမ္ဗော တိတ္တကော ဇာတော နိမ္ဗပဏ္ဏသဒိသရသော, အမ္ဗဖလာနံ တိတ္တကဘာဝံ ဉတွာ ဥယျာနပါလော ပလာယိ။

ဒဓိတဟနော ဉယျာနံ ဂန္တွာ အမ္ဗဖလံ ခါဒန္တော မုခေ ပဝိဋ္ဌ အမ္ဗရသံ နိမ္ဗကသဋ္ဌံ ဝိယ အဇ္ဈောဟရိတုံ အ သက္ကောန္တော ကက္ကာရေတွာ နိဋ္ဌုဘိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “ပဏ္ဍိတ, ဣမဿ ရုက္ခဿ ပောရာဏကပရိဟာရတော ပရိဟီနံ နတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေပိဿ ဖလံ တိတ္တကံ ဇာတံ, ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၇၁. “ဝဏ္ဏဂန္ဓရသူပေတော ၊ အမ္ဗာယံ အဟုဝါ ပုရေ။
တမေဝ ပူဇံ လဘမာနော၊ ကေနမ္ဗော ကဋုကပ္ဖလော”တိ။

အထဿ ကာရဏံ အာစိက္ခန္တော ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၂. “ပုစိမန္ဒပရိဝါရော၊ အမ္ဗော တေ ဒဓိဝါဟန။
မူလံ မူလေန သံသဋ္ဌံ၊ သာခါ သာခါ နိသေဝရေ။
အသာတသန္နိဝါသေန၊ တေနမ္ဗော ကဋုကပ္ဖလော”တိ။

တတ္ထ **ပုစိမန္ဒပရိဝါရော** တိ နိမ္ဗရုက္ခပရိဝါရော။ **သာခါ သာခါ နိသေဝရေ**တိ ပုစိမန္ဒဿ သာခါယော အမ္ဗရုက္ခဿ သာခါယော နိသေဝန္တိ။ **အသာတသန္နိဝါသေနာ** တိ အမဓုရေဟိ ပုစိမန္ဒေဟိ သဒ္ဓိံ သန္နိဝါသေန။ **တေနာ**တိ တေန ကာရဏေန အယံ အမ္ဗော ကဋုကပ္ဖလော အသာတဖလော တိတ္တကဖလော ဇာတောတိ။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ သဗ္ဗေပိ ပုစိမန္ဒေ စ ဖဂ္ဂဝလ္လိယော စ ဆိန္ဒာပေတွာ မူလာနိ ဉဒ္ဓရာပေတွာ သမန္တာ အမဓုရပံသုံ ဟရာပေတွာ မဓုရပံသုံ ပက္ခိပာပေတွာ ခီရောဒကသက္ခရောဒကဂန္ဓောဒကေဟိ အမ္ဗံ ပဋိဇဂ္ဂါပေသိ။ သော မဓုရသံသဂ္ဂေန ပုန မဓုရောဝ အဟောသိ။ ရာဇာ ပကတိဉယျာနပါလဿေဝ ဉယျာနံ နိယျာဒေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ အဟမေဝ ပဏ္ဍိတာမစ္စော အဟောသိ”န္တိ။

ဒဓိဝါဟနဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၈၇] ၇. စတုမဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥစ္စေ ဝိဋဘိမာရုယှာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ မဟလ္လကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု အညမညံ ပဉှပုစ္ဆနဝိဿဇ္ဇနကထာယ နိသိန္နေသု ဧကော မဟလ္လကော ဘိက္ခု တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တတိယော ဟုတွာ နိသီဒိတွာ “ဘန္တေ, မယမ္ပိ တုမှေ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမ, တုမှေပိ အတ္တနော ကင်္ခံ အမှေ ပုစ္ဆထာ”တိ အာဟ။ ထေရာ တံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ ဉဋ္ဌာယ ပက္ကမိံသု။ ထေရာနံ ဓမ္မံ သောတုံ နိသိန္နပရိသာ သမာဂမဿ ဘိန္နကာလေ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ အကာလေ အာဂတတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ တံ ကာရဏံ အာရောစယိံသု။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ဧတံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ အကထေတွာ ပက္ကမန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ ပက္ကမိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညာယတနေ ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ အထ ဒွေ ဟံသပောတကာ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတာ နိက္ခမိတွာ တဿိံ ရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ဂေါစရာယ ဂန္တွာ နိဝတ္တန္တာပိ တဿိံယေဝ ဝိဿမိတွာ စိတ္တကူဋံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တေသံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော အဟောသိ။ ဂစ္ဆန္တာ စ အာဂစ္ဆန္တာ စ အညမညံ သမ္မောဒိတွာ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ပက္ကမိံသု။ အထေကဒိဝသံ တေသု ရုက္ခဂ္ဂေ နိသီဒိတွာ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တေသု ဧကော သိင်္ဂါလော တဿ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ဌတွာ တေဟိ ဟံသပောတကေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၇၃. “ဥစ္စေ ဝိဋဘိမာရုယှ၊ မန္တယဝှော ရဟောဂတာ။
နီစေ ဩရုယှ မန္တဝှော၊ မိဂရာဇာပိ သောဿတီ”တိ။

တတ္ထ **ဥစ္စေ ဝိဋ္ဋဘိမာရုယှဟာ** တိ ပကတိယာ စ ဥစ္စေ ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ ဥစ္စတရံ ဧကံ ဝိဋပံ အဘိရုဟိတွာတိ။ **မန္တယဝှေဟာ**တိ မန္တေထ ကထေထ။ **နီစေ ဩရုယှဟာ**တိ ဩတရိတွာ နီစေ ဌာနေ ဌတွာ မန္တေထ။ **မိဂရာဇာပိ သောဿတီ**တိ အတ္တာနံ မိဂရာဇာနံ ကတွာ အာဟ။ ဟံသပေါတကာ ဒိဂုဏ္ဍိတွာ ဥဋ္ဌာယ စိတ္တကူဋမေဝ ဂတာ။

တေသံ ဂတကာလေ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂါလဿ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၄. ''ယံ သုဝဏ္ဏော သုဝဏ္ဏေန, ဒေဝေါ ဒေဝေန မန္တယေ။
ကိံ တေတ္ထ စတုမဋ္ဌဿ, ဗိလံ ပဝိသ ဇမ္ဗုကာ''တိ။

တတ္ထ **သုဝဏ္ဏော**တိ သုန္ဒရဝဏ္ဏော။ **သုဝဏ္ဏေနာ** တိ ဒုတိယေန ဟံသပေါတကေန။ **ဒေဝေါ ဒေဝေနာ**တိ တေယေဝ ဒွေ ဒေဝေ ကတွာ ကထေတိ။ **စတုမဋ္ဌဿာ** တိ သရီရေန ဇာတိယာ သရေန ဂုဏေနာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ မဋ္ဌဿ သုဒ္ဓဿာတိ အက္ခရတ္ထော။ အသုဒ္ဓံယေဝ ပန တံ ပသံသာဝစနေန နိန္ဒန္တော ဧဝမာဟ, စတူဟိ လာမကဿ ကိံ တေ ဧတ္ထ သိင်္ဂါလဿာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **''ဗိလံ ပဝိသာ''**တိ ဣဒံ ဗောဓိသတ္တော ဘေရဝရဝံ ဒဿေတွာ တံ ပလာပေန္တော အာဟ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော မဟလ္လကော အဟောသိ, ဒွေ ဟံသပေါတကာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

စတုမဋ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၈၈] ၈. သီဟကောတ္ထုဇာတကဝဏ္ဏနာ

သီဟင်္ဂုလီ သီဟနခေါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသံ ဟိ ကောကာလိကော အညေသု ဗဟုဿုတေသု ဓမ္မံ ကထေန္တေသု သယမ္ပိ ကထေတုကာမော အဟောသီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တံ ပန ပဝတ္တိံ သုတွာ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ကောကာလိကော ဣဒါနေဝ အတ္တနော သဒ္ဒေန ပာကဋော ဇာတော, ပုဗ္ဗေပိ ပာကဋော အဟောသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ သီဟော ဟုတွာ ဧကာယ သိင်္ဂါလိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တံ ပဋိလဘိ။ သော အင်္ဂုလီဟိ နခေဟိ ကေသရေန ဝဏ္ဏေန သဏ္ဌာနေနာတိ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ပိတုသဒိသော အဟောသိ, သဒ္ဒေန မာတုသဒိသော။ အထေကဒိဝသံ ဒေဝေ ဝဿိတွာ ဝိဂတေ သီဟေသု နဒိတွာ သီဟကီဠံ ကီဠန္တေသု သောပိ တေသံ အန္တရေ နဒိတုကာမော ဟုတွာ သိင်္ဂါလိကံ နာဒံ နဒိ။ အထဿ သဒ္ဒံ သုတွာ သီဟာ တုဏှီ အဟေသုံ။ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ အပရော ဗောဓိသတ္တဿ သဇာတိပုတ္တော ''တာတ, အယံ သီဟော ဝဏ္ဏာဒီဟိ အမှေဟိ သမာနော, သဒ္ဒော ပနဿ အညာဒိသော, ကော နာမေသော''တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၇၅. ''သီဟင်္ဂုလီ သီဟနခေါ, သီဟပါဒပတိဋ္ဌိတော။
သော သီဟော သီဟသင်္ဃမှိ, ဧကော နဒတိ အညထာ''တိ။

တတ္ထ **သီဟပါဒပတိဋ္ဌိတော** တိ သီဟပါဒေဟေဝ ပတိဋ္ဌိတော။ **ဧကော နဒတိ အညထာ**တိ ဧကောဝ အဝသေသ သီဟေဟိ အသဒိသေန သိင်္ဂါလသဒ္ဒေန နဒန္တော အညထာ နဒတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''တာတ, ဧသ တဝ ဘာတာ သိင်္ဂါလိယာ ပုတ္တော, ရူပေန မယာ သဒိသော, သဒ္ဒေန မာတရာ သဒိသော''တိ ဝတွာ သိင်္ဂါလိပုတ္တံ အာမန္တေတွာ ''တာတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣဓ ဝသန္တော အပ္ပသဒ္ဒော ဝသ, သစေ ပုန နဒိဿသိ, သိင်္ဂါလဘာဝံ တေ ဇာနိဿန္တီ''တိ ဩဝဒန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၆. ''မာ တွံ နဒိ ရာဇပုတ္တ, အပ္ပသဒ္ဒော ဝနေ ဝသ။
သရေန ခေါ တံ ဇာနေယျုံ, န ဟိ တေ ပေတ္တိကော သရော''တိ။

တတ္ထ **ရာဇပုတ္တာ** တိ သီဟဿ မိဂရညော ပုတ္တ။ ဤမဋ္ဌ ပန ဩတဒံ သုတွာ ပုန သော နဒိတုံ နာမ န ဥဿဟိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သိင်္ဂါလော ကောကာလိကော အဟောသိ, သဇာတိပုတ္တော ရာဟုလော, မိဂရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သီဟကောတ္ထုဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၈၉] ၉. သီဟစမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

နေတံ သီဟဿ နဒိတ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကညေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဣမသ္မိံ ကာလေ သရဘညံ ဘဏိတုကာမော အဟောသိ။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကဿကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကသိကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဧကော ဝါဏိဇော ဂဒြဘဘာရကေန ဝေါဟာရံ ကရောန္တော ဝိစရတိ။ သော ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဂဒြဘဿ ပိဋ္ဌိတော ဘဏ္ဍိကံ ဩတာရေတွာ ဂဒြဘံ သီဟစမ္မေန ပာရုပိတွာ သာလိယဝခေတ္တေသု ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ခေတ္တရက္ခကာ တံ ဒိသွာ “သီဟော”တိ သညာယ ဥပသင်္ကမိတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထေကဒိဝသံ သော ဝါဏိဇော ဧကသ္မိံ ဂါမဒွါရေ နိဝါသံ ဂဟေတွာ ပါတရာသံ ပစာပေန္တော တတော ဂဒြဘံ သီဟစမ္မံ ပာရုပိတွာ ယဝခေတ္တေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ခေတ္တရက္ခကာ “သီဟော”တိ သညာယ တံ ဥပသင်္ကမိတုံ အသက္ကောန္တာ ဂေဟံ ဂန္တွာ အာရောစေသုံ။ သကလဂါမဝါသိနော အာဝုဓာနိ ဂဟေတွာ သင်္ခေ ဓမေန္တာ ဘေရိယော ဝါဒေန္တာ ခေတ္တသမီပံ ဂန္တွာ ဥန္နဒိံသု, ဂဒြဘော မရဏဘယဘီတော ဂဒြဘရဝံ ရဝိ။ အထဿ ဂဒြဘဘာဝံ ဉတွာ ဗောဓိသတ္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

> ၇၇. “နေတံ သီဟဿ နဒိတံ၊ န ဗျဂ္ဃဿ န ဒီပိနော။
> ပါရုတော သီဟစမ္မေန၊ ဇမ္မော နဒတိ ဂဒြဘော”တိ။

တတ္ထ **ဇမ္မော** တိ လာမကော။ ဂါမဝါသိနောပိ တဿ ဂဒြဘဘာဝံ ဉတွာ တံ အဋ္ဌီနိ ဘဉ္ဇန္တာ ပေါထေတွာ သီဟစမ္မံ အာဒါယ အဂမံသု။

အထ သော ဝါဏိဇော အာဂန္တွာ တံ ဗျသနပ္ပတ္တံ ဂဒြဘံ ဒိသွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

> ၇၈. “စိရမ္ပိ ခေါ တံ ခါဒေယျ၊ ဂဒြဘော ဟရိတံ ယဝံ။
> ပါရုတော သီဟစမ္မေန၊ ရဝမာနောဝ ဒူသယီ”တိ။

တတ္ထ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ, အယံ ဂဒြဘော အတ္တနော ဂဒြဘဘာဝံ အဇာနာပေတွာ သီဟစမ္မေန ပါရုတော စိရမ္ပိ ကာလံ ဟရိတံ ယဝံ ခါဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ရဝမာနောဝ ဒူသယီ**တိ အတ္တနော ပန ဂဒြဘရဝံ ရဝမာနောဝေသ အတ္တာနံ ဒူသယိ, နတ္ထေတ္ထ သီဟစမ္မဿ ဒေါသောတိ။ တသ္မိံ ဧဝံ ကထေန္တေယေဝ ဂဒြဘော တတ္ထေဝ နိပတိတွာ မရိ, ဝါဏိဇောပိ တံ ပဟာယ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဝါဏိဇော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဂဒြဘော ကောကာလိကော, ပဏ္ဍိတကဿကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သီဟစမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၁၉၀] ၁၀. သီလာနိသံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပဿ သဒ္ဓာယ သီလဿာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သဒ္ဓံ ဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သဒ္ဓော ပသန္နော အရိယသာဝကော ဧကဒိဝသံ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆန္တော သာယံ အစိရဝတိနဒီတီရံ ဂန္တွာ နာဝိကေ နာဝံ တီရေ ဌပေတွာ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဂတေ တိတ္ထေ နာဝံ အဒိသွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ နဒိံ ဩတ

ရိ, ဟအ ဥဒကမ္ဟိ န သြသီဒိံသု။ သော ပထဝီတလေ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ဝေမဇ္ဈံ ဂတကာလေ ဝိစိံ ပဿိ။ အထဿ ဗုဒ္ဓာ ရမ္မဏာ ပီတိ မန္တာ ဇာတာ, ဟအ သြသီဒိတုံ အာရဘိံသု, သော ပုန ဗုဒ္ဓာရမ္မဏံ ပီတိံ ဒဠှံ ကတွာ ဥဒကပိဋ္ဌေနေဝ ဂန္တွာ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ဥပာသက, ကစ္စိ မဂ္ဂံ အာဂစ္ဆန္တော အပ္ပကိလမထေန အာဂတောသိ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓာရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ ဥဒကပိဋ္ဌေ ပတိဋ္ဌံ လဘိတွာ ပထဝိံ မဒ္ဒန္တော ဝိယ အာဂတောမှီ"တိ ဝုတ္တေ "န ခေါ ပန, ဥပာသက, တွံဧဝ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရိတွာ ပတိဋ္ဌံ လဒ္ဓေါ, ပုဗ္ဗေပိ ဥပာသကာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ နာဝါယ ဘိန္နာယ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တာ ပတိဋ္ဌံ လဘိံသူ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ သောတာပန္နော အရိယသာဝကော ဧကေန နှာပိတကုဋုမ္ဗိကေန သဒ္ဓိံ နာဝံ အဘိရုဟိ, တဿ နှာပိတဿ ဘရိယာ "အယျ, ဣမဿ သုခဒုက္ခံ တဝ ဘာရော"တိ နှာပိတံ တဿ ဥပာသကဿ ဟတ္ထေ နိက္ခိပိ။ အထ သာ နာဝါ သတ္တမေ ဒိဝသေ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဘိန္နာ, တေပိ ဒွေ ဇနာ ဧကသ္မိံ ဖလကေ နိပန္နာ ဧကံ ဒီပကံ ပာပုဏိံသု။ တတ္ထ သော နှာပိတော သကုဏေ မာရေတွာ ပစိတွာ ခါဒန္တော ဥပာသကဿ သပိ ဒေတိ။ ဥပာသကော "အလံ မယှ"န္တိ န ခါဒတိ။ သော စိန္တေသိ – "ဣမသ္မိံ ဌာနေ အမှာကံ ဌပေတွာ တီဏိ သရဏာနိ အညာ ပတိဋ္ဌာ နတ္ထီ"တိ။ သော တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရိ။ အထဿာနုဿရန္တဿ တသ္မိံ ဒီပကေ နိဗ္ဗတ္တော နာဂရာဇာ အတ္တနော သရီရံ မဟာနာဝံ ကတွာ မာပေသိ, သမုဒ္ဒဒေဝတာ နိယာမကော အဟောသိ, နာဝါ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပူရယိတ္ထ, တယော ကူပကာ ဣန္ဒနီလမဏိမယာ အဟေသုံ, သုဝဏ္ဏမယော လင်္ကာရော, ရဇတမယာနိ ယောတ္တာနိ, သုဝဏ္ဏမယာနိ ယဋ္ဌိဖိယာနိ။

သမုဒ္ဒဒေဝတာ နာဝါယ ဌတွာ "အတ္ထိ ဇမ္ဗုဒီပဂမိကာ"တိ ဃောသေသိ။ ဥပာသကော "မယံ ဂမိဿာမာ"တိ အာဟ။ တေန ဟိ ဧဟိ, နာဝံ အဘိရုဟာတိ။ သော နာဝံ အဘိရုဟိတွာ နှာပိတံ ပက္ကောသိ, သမုဒ္ဒဒေဝတာ – "တုယှံယေဝ လဗ္ဘတိ, န ဧတဿာ"တိ အာဟ။ "ကိံကာရဏာ"တိ? "ဧတဿ သီလဂုဏာစာရော နတ္ထိ, တံ ကာရဏံ။ အဟဉှိ တုယှံ နာဝံ အာဟရိံ, န ဧတဿာ"တိ။ "ဟောတု, အဟံ အတ္တနာ ဒိန္နအနေန ရက္ခိတသီလေန ဘာဝိတဘာဝနာယ ဧတဿ ပတ္တိံ ဒမ္မီ"တိ။ နှာပိတော "အနုမောဒာမိ, သာမီ"တိ အာဟ။ ဒေဝတာ "ဣဒါနိ ဂဏှိဿာမီ"တိ တမ္ပိ အာရောပေတွာ ဥဘောပိ ဇနေ သမုဒ္ဒာ နိက္ခာမေတွာ နဒိယာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဒွိန္နမ္ပိ တေသံ ဂေဟေ ဓနံ ပတိဋ္ဌပေတွာ "ပဏ္ဍိတေဟေဝ သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ နာမ ကာတဗ္ဗော။ သစေ ဟိ ဣမဿ နှာပိတဿ ဣမိနာ ဥပာသကေန သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂေါ နာဘဝိဿ, သမုဒ္ဒမဇ္ဈေယေဝ နဿိဿာ"တိ ပဏ္ဍိတသံသဂ္ဂဂုဏံ ကထယမာနာ ဣမာ ကထာ အဘာသ –

၇၉. "ပဿ သဒ္ဓာယ သီလဿ၊ စာဂဿ စ အယံ ဖလံ။
နာဂေါ နာဝါယ ဝဏ္ဏေန၊ သဒ္ဓံ ဝဟတုပာသကံ။

၈၀. "သဗ္ဘိရေဝ သမာသေထ၊ သဗ္ဘိ ကုဗ္ဗေထ သန္ထဝံ။
သတဉှိ သန္နိဝါသေန၊ သောတ္ထိံ ဂစ္ဆတိ နှာပိတော"တိ။

တတ္ထ **ပဿာ** တိ ကဉ္စိ အနိယမေတွာ ပဿထာတိ အာလပတိ။ **သဒ္ဓာယာ** တိ လောကိယလောကုတ္တရာယ သဒ္ဓါယ။ သီလေပိ ဧသေဝ နယော။ **စာဂဿာ** တိ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂဿ စေဝ ကိလေသပရိစ္စာဂဿ စ။ **အယံ ဖလ**န္တိ ဣဒံ ဖလံ, ဂုဏံ အာနိသံသန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ စာဂဿ စ ဖလံ ပဿ, အယံ နာဂေါ နာဝါယ ဝဏ္ဏေနာတိ ဧဝံ ပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **နာဝါယ ဝဏ္ဏေနာ** တိ နာဝါယ သဏ္ဍာနေန။ **သဒ္ဓ** န္တိ တီသု ရတနေသု ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓံ။ **သဗ္ဘိရေဝာ** တိ ပဏ္ဍိတေဟိယေဝ ။ **သမာသေထာ**တိ ဧကတော အာဝသေယျ, ဥပဝသေယျာတိ အတ္ထော။ **ကုဗ္ဗေထာ**တိ ကရေယျ။ **သန္ထဝ** န္တိ မိတ္တသန္ထဝံ။ တဏှာသန္ထဝေါ ပန ကေနစိပိ သဒ္ဓိံ န ကာတဗ္ဗော။ **နှာပိတော**တိ နှာပိတကုဋုမ္ဗိကော။ "နဟာပိတော"တိပိ ပါဌော။

ဧဝံ သမုဒ္ဒဒေဝတာ အာကာသေ ဌတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သြဝဒိတွာ နာဂရာဇာနံ ဂဏှိတွာ အတ္တနော ဝိမာနမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ဥပာသကော သကဒာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ သောတာပန္နဥပါသကော ပရိနိဗ္ဗာယိ, နာဂရာဇာ သာရိပုတ္တော အဟောသိ, သမုဒ္ဒဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သီလာနိသံသဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အသဒိသဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

အသဒိသဉ္စ သင်္ဂါမံ၊ တလောဒကံ ဂိရိဒတ္တံ။
နဘိရတိ ဒဓိဝါဟံ၊ စတုမဋ္ဌ သီဟကောဋ္ဌံ။
သီဟစမ္မံ သီလာနိသံသံ။

၅. ရုဟကဝဂ္ဂေါ

[၁၉၁] ၁. ရုဟကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ ရုဟက ဆိန္နာပိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု အဋ္ဌကနိပါတေ **ဣန္ဒြိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၈.၆၀ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ “အယံ တေ ဘိက္ခု ဣတ္ထီ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တေ သော သရာဇိကာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ လဇ္ဇာပေတွာ ဂေဟာ နိက္ခမနာကာရံ ကာရေသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ ရုဟကော နာမ ပုရောဟိတော အဟောသိ, တဿ ပုရာဏီ နာမ ဗြာဟ္မဏီ ဘရိယာ။ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏဿ အဿဘဏ္ဍကေန အလင်္ကရိတွာ အဿံ အဒါသိ။ သော တံ အဿံ အာရုယှ ရညော ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ အလင်္ကတအဿဿ ပိဋ္ဌေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တံ အာဂစ္ဆန္တဉ္စ ဒိသွာ တဟိံ တဟိံ ဌိတာ မနုဿာ “အဟော အဿဿ ရူပံ, အဟော အဿော သောဘတီ”တိ အဿမေဝ ပသံသန္တိ။ သော ဂေဟံ အာဂန္တွာ ပါသာဒံ အဘိရုယှ ဘရိယံ အာမန္တေသိ – “ဘဒ္ဒေ, အမှာကံ အဿော အတိဝိယ သောဘတိ, ဥဘောသု ပဿေသု ဌိတာ မနုဿာ အမှာကံ အဿမေဝ ဝဏ္ဏေန္တီ”တိ။ သာ ပန ဗြာဟ္မဏီ ထောကံ ဆိန္နိကာ ဓုတ္တိကဓာတုကာ, တေန နံ ဧဝမာဟ – “အယျ, တွံ အဿ သောဘနကာရဏံ န ဇာနာသိ, အယံ အဿော အတ္တနော အလင်္ကတံ အဿဘဏ္ဍကံ နိဿာယ သောဘတိ, သစေ တွမ္ပိ အဿော ဝိယ သောဘိတုကာမော အဿဘဏ္ဍကံ ပိဠန္ဓိတွာ အန္တရဝီထိံ ဩရုယှ အဿော ဝိယ ပါဒေ ကောဋ္ဋေယမာနော ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿ, ရာဇာပိ တံ ဝဏ္ဏယိဿတိ, မနုဿာပိ တညေဝ ဝဏ္ဏယိဿန္တီ”တိ။

သော ဥမ္မတ္တကဇာတိကော ဗြာဟ္မဏော တဿာ ဝစနံ သုတွာ “ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန သာ မံ ဝဒတီ”တိ အဇာနိတွာ တထာသညီ ဟုတွာ တထာ အကာသိ။ ယေ ယေ ပဿန္တိ, တေ တေ ပရိဟာသံ ကရောန္တာ “သောဘတိ အာစရိယော”တိ ဝဒိံသု။ ရာဇာ ပန နံ “ကိံ, အာစရိယ, ပိတ္တံ တေ ကုပိတံ, ဥမ္မတ္တကောသိ ဇာတော”တိအာဒီနိ ဝတွာ လဇ္ဇာပေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗြာဟ္မဏော “အယုတ္တံ မယာ ကတ”န္တိ လဇ္ဇိတော ဗြာဟ္မဏိယာ ကုဇ္ဈိတွာ “တာယမှိ သရာဇိကာယ ပရိသာယ အန္တရေ လဇ္ဇာပိတော, ပောထေတွာ တံ နိက္ကဍ္ဍိဿာမီ”တိ ဂေဟံ အဂမာသိ။ ဓုတ္တိကဗြာဟ္မဏီ တဿ ကုဇ္ဈိတွာ အာဂမနဘာဝံ ဉတွာ ပုရေတရညေဝ စူဠဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ စတူဟပဉ္စာဟံ တတ္ထေဝ အဟောသိ။ ရာဇာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ပုရောဟိတံ ပက္ကောသာပေတွာ “အာစရိယ, မာတုဂါမဿ နာမ ဒေါသော ဟောတိယေဝ, ဗြာဟ္မဏိယာ ခမိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ခမာပနတ္ထာယ ပဌမံ ဂာထမာဟ –

၈၁. “အပိ ရုဟက ဆိန္နာပိ၊ ဇိယာ သန္ဓီယတေ ပုန။
သန္ဓီယဿု ပုရာဏိယာ၊ မာ ကောဓဿ ဝသံ ဂမီ”တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဘော ရုဟက, နနု ဆိန္နာပိ ဓနုဇိယာ ပုန သန္ဓီယတိ ဃဋီယတိ, ဧဝမေဝ တ္ဝမ္ပိ ပုရာဏိယာ သဒ္ဓိံ သန္ဓီယဿု, ကောဓဿ ဝသံ မာ ဂမီတိ။

တံ သုတွာ ရုဟကော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၈၂. “ဝိဇ္ဇမာနေသု ဝာကေသု၊ ဝိဇ္ဇမာနေသု ကာရိသု။
အညံ ဇိယံ ကရိဿာမိ၊ အလညေဝ ပုရာဏိယာ”တိ။

တဿတ္ထော – မဟာရာဇ, ဓနုကာရမုဒုဝါကေသု စ ဇိယကာရကေသု စ မနုဿေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု အညံ ဇိယံ ကရိဿာမိ, ဣမာယ ဆိန္နာယ ပုရာဏိယာ ဇိယာယ အလံ, နတ္ထိ မေ ကောစိ အတ္ထောတိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တံ နီဟရိတွာ အညံ ဗြာဟ္မဏိံ အာနေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ, ဗြာဟ္မဏီ, ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, ရုဟကော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ရုဟကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၉၂] ၂. သိရိကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣတ္ထီ သိယာ ရူပဝတီတိ ဣဒံ သိရိကာဠကဏ္ဏိဇာတကံ မဟာဥမင်္ဂဇာတကေ အာဝိဘဝိဿတိ။

သိရိကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၁၉၃] ၃. စူဠပဒုမဇာတကဝဏ္ဏနာ

အယမေဝ သာ အဟမပိ သော အနညောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ဥမ္မာဒန္တီဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၀.၅၇ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သော ပန ဘိက္ခု သတ္ထာရာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ ပုဋ္ဌော “သစ္စံ, ဘဂဝါ”တိ ဝတွာ “ကေန ပန တွံ ဥက္ကဏ္ဌာပိတော”တိ ပုဋ္ဌော “အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မာတုဂါမံ ဒိသွာ ကိလေသာနုဝတ္တကော ဟုတွာ ဥက္ကဏ္ဌိတောမှီ”တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “ဘိက္ခု, မာတုဂါမော နာမ အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ ဗဟုမာယာ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော ဒက္ခိဏဇာဏုလောဟိတံ ပါယေတွာ ယာဝဇီဝိတဒါနမ္ပိ ဒတွာ မာတုဂါမဿ စိတ္တံ န လဘိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ “ပဒုမကုမာရော”တိ နာမံ အကံသု။ တဿ အပရေန ဆ ကနိဋ္ဌဘာတိကာ အဟေသုံ။ တေ သတ္တပိ ဇနာ အနုပုဗ္ဗေန ဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တာ ဃရာဝါသံ ဂဟေတွာ ရညော သဟာယာ ဝိယ ဝိစရန္တိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကေန္တော ဌိတော တေ မဟာပရိဝါရေန ရာဇုပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ “ဣမေ မံ ဝဓိတွာ ရဇ္ဇမ္ပိ ဂဏှေယျုံ”န္တိ အာသင်္ကံ ဥပ္ပာဒေတွာ တေ ပက္ကောသာပေတွာ – “တာတာ, တုမှေဟ ဣမသ္မိံ နဂရေ ဝသိတုံ န လဗ္ဘာ, အညတ္ထ ဂန္တွာ မမ အစ္စယေန အာဂန္တွာ ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ တေ ပိတု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဃရာနိ ဂန္တွာ ပဇာပတိယော အာဒါယ “ယတ္ထ ဝါ တတ္ထ ဝါ ဂန္တွာ ဇီဝိဿာမာ”တိ နဂရာ နိက္ခမိတွာ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ကန္တာရံ ပတွာ အန္နပါနံ အလဘမာနာ ခုဒံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တာ “မယံ ဇီဝမာနာ ဣတ္ထိယော လဘိဿာမာ”တိ ကနိဋ္ဌဿ ဘရိယံ မာရေတွာ တေရသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ မံသံ ခါဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော စ ဘရိယာယ စ လဒ္ဓကောဋ္ဌာသေသု ဧကံ ဌပေတွာ ဧကံ ဒွေပိ ခါဒိံသု။ ဧဝံ ဆ ဒိဝသေ ဆ ဣတ္ထိယော မာရေတွာ မံသံ ခါဒိံသု။

ဗောဓိသတ္တော ပန ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကေကံ ဌပေတွာ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ဌပေသိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ “ဗောဓိသတ္တဿ ဘရိယံ မာရေဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ ဗောဓိသတ္တော တေ ဆ ကောဋ္ဌာသေ တေသံ ဒတွာ “အဇ္ဇ တာဝ ဣမေ

ဆ ကောဋ္ဌာသေ ခါဒထ, သွေဝ ဇာနိဿာမာ”တိ ဝတွာ တေသံ မံသံ ခါဒိတွာ နိဒ္ဒါယနကာလေ ဘရိယံ ဂဟေတွာ ပလာယိ။ သာ ထောကံ ဂန္တွာ “ဂန္တုံ န သက္ကောမိ, သာမီ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ခန္ဓေနာဒါယ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ ကန္တာရာ နိက္ခမိ။ သာ သူရိယေ ဥဂ္ဂတေ “ပိပါသိတာမှိ, သာမီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “ဥဒကံ နတ္ထိ, ဘဒ္ဒေ”တိ ဝတွာ ပုနပ္ပုနံ ကထိတေ ခဂ္ဂေန ဒက္ခိဏဇာဏုကံ ပဟရိတွာ – “ဘဒ္ဒေ, ပါနီယံ နတ္ထိ, ဣဒံ ပန မေ ဒက္ခိဏဇာဏုလောဟိတံ ပိဝမာနာ နိသီဒါဟီ”တိ အာဟ။ သာ တထာ အကာသိ။ တေ အနုပုဗ္ဗေန မဟာဂင်္ဂံ ပတွာ ပိဝိတွာ စ နှာတွာ စ ဖလာဖလံ ခါဒိတွာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ ဝိဿမိတွာ ဧကသ္မိံ ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ အဿမပဒံ မာပေတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသုံ။

အထေကဒိဝသံ ဥပရိဂင်္ဂါယ ရာဇာပရာဓိကံ စောရံ ဟတ္ထပါဒေ စ ကဏ္ဏနာသဉ္စ ဆိန္ဒိတွာ ဧကသ္မိံ အမ္ဗဏကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ မဟာဂင်္ဂါယ ပဝါဟေသုံ။ သော မဟန္တံ အဋ္ဋဿရံ ကရောန္တော တံ ဌာနံ ပါပုဏိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ကရုဏံ ပရိဒေဝိတသဒ္ဒံ သုတွာ “ဒုက္ခပ္ပတ္တော သတ္တော မယိ ဌိတေ မာ နဿီ”တိ ဂင်္ဂါတီရံ ဂန္တွာ တံ ဥတ္တာရေတွာ အဿမပဒံ အာနေတွာ ကာသာဝဓောဝနလေပနာဒီဟိ ဝဏပဋိကမ္မံ အကာသိ။ ဘရိယာ ပနဿ “ဝေရူပံ နာမ ဒုဿီလံ ကုဏ္ဍံ ဂင်္ဂါယ အာဝါဟေတွာ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဝိစရတီ”တိ ဝတွာ တံ ကုဏ္ဍံ ဇိဂုစ္ဆမာနာ နိဋ္ဌုဘန္တီ ဝိစရတိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဝဏေသု သံဝိရုဠှေသု ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ တံ အဿမပဒေယေဝ ဌပေတွာ အဋဝိတော ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ တဉ္စ ဘရိယဉ္စ ပေါသေသိ။ တေသု ဧဝံ ဝသန္တေသု သာ ကုတ္ထိ တသ္မိံ ကုဏ္ဍေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ တေန သဒ္ဓိံ အနာစာရံ စရိတွာ ဧကေနုပါယေန ဗောဓိသတ္တံ မာရေတုကာမာ ဟုတွာ ဧဝမာဟ – “သာမိ, အဟံ တုမှာကံ အံသေ နိသီဒိတွာ ကန္တာရာ နိက္ခမမာနာ ဧကံ ပဗ္ဗတံ ဩလောကေတွာ အယျေ ပဗ္ဗတမှိ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတေ ‘သစေ အဟံ သာမိကေန သဒ္ဓိံ အရောဂါ ဇီဝိတံ လဘိဿာမိ, ဗလိကမ္မံ တေ ကရိဿာမီ’တိ အာယာစိံ, သာ မံ ဣဒါနိ ဥတ္တာသေတိ, ကရောမဿာ ဗလိကမ္မ”န္တိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ မာယံ အဇာနန္တော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဗလိကမ္မံ သဇ္ဇေတွာ တာယ ဗလိဘာဇနံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟိ။ အထ နံ သာ ဧဝမာဟ – “သာမိ, ဒေဝတာယပိ တွံယေဝ ဥတ္တမဒေဝတာ, ပဌမံ တာဝ တံ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ပစ္ဆာ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ။ သာ ဗောဓိသတ္တံ ပပါတာဘိမုခံ ဌပေတွာ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတုကာမာ ဝိယ ဟုတွာ ပိဋ္ဌိပဿေ ဌတွာ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ပပါတေ ပါတေတွာ “ဒိဋ္ဌာ မေ ပစ္စာမိတ္တဿ ပိဋ္ဌီ”တိ တုဋ္ဌမာနသာ ပဗ္ဗတာ ဩရောဟိတွာ ကုဏ္ဍဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ပပါတာနုသာရေန ပဗ္ဗတာ ပတန္တော ဥဒုမ္ဗရရုက္ခမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ အကဏ္ဋကေ ပတ္တသဉ္ဆန္နေ ဂုမ္ဗေ လဂ္ဂိ, ဟေဋ္ဌာပဗ္ဗတံ ပန ဩရောဟိတုံ န သက္ကာ။ သော ဥဒုမ္ဗရဖလာနိ ခါဒိတွာ သာခန္တရေ နိသီဒိ။ အထေကော မဟာသရီရော ဂေါဓရာဇာ ဟေဋ္ဌာပဗ္ဗတပါဒတော အဘိရုဟိတွာ တသ္မိံ ဥဒုမ္ဗရဖလာနိ ခါဒတိ။ သော တံ ဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ပလာယိ, ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ပဿေ ဖလာနိ ခါဒိတွာ ပက္ကာမိ။ သော ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ အာဂစ္ဆန္တော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇိတွာ “တွံ ကိမံ ဌာနံ ကေန ကာရဏေန အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ကိမိနာ နာမ ကာရဏေနာ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ မာ ဘာယီ”တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တံ အတ္တနော ပိဋ္ဌိယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဩတာရေတွာ အရညတော နိက္ခမိတွာ မဟာမဂ္ဂေ ဌပေတွာ “တွံ ကိမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာဟီ”တိ ဥယျောဇေတွာ အရညမေဝ ပါဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧကံ ဂါမကံ ဂန္တွာ တတ္ထေဝ ဝသန္တော ပိတု ကာလကတဘာဝံ သုတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ကုလသန္တကေ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ပဒုမရာဇာ နာမ ဟုတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော စတူသု နဂရဒွါရေသု နဂရမဇ္ဈေ နိဝေသနဒွါရေတိ ဆ ဒါနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒါနံ အဒါသိ။

သာပိ ခေါ ကုတ္ထိ တံ ကုဏ္ဍံ ခန္ဓေ နိသီဒါပေတွာ အရညာ နိက္ခမိတွာ မနုဿပထေ ဘိက္ခံ စရမာနာ ယာဂုဘတ္တံ သံဟရိတွာ တံ ကုဏ္ဍံ ပေါသေသိ။ မနုဿာ “အယံ တေ ကိံ ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆိယမာနာ “အဟံ တေဿ မာတုလဓီတာ, ပိတုစ္ဆာပုတ္တော မေ ဧသော, ဧတဿေဝ မံ အဒံသု, သာဟံ ဝဇ္ဈပ္ပတ္တမ္ပိ အတ္တနော သာမိကံ ဥက္ခိပိတွာ ပရိဟရန္တီ ဘိက္ခံ စရိတွာ ပေါသေမီ”တိ။ မနုဿာ “အယံ ပတိဗ္ဗတာ”တိ တတော ပဋ္ဌာယ ဗဟုတရံ ယာဂုဘတ္တံ အဒံသု။ အပရေ ပန ဧနာ ဧဝမာဟံသု – “တွံ မာ ဧဝံ ဝိစရိ, ပဒုမရာဇာ ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, သကလဇမ္ဗုဒီပံ သင်္ခေါဘေတွာ ဒါနံ ဒေတိ, သော တံ ဒိသွာ တုဿိဿတိ, တုဋ္ဌော တေ ဗဟုံ ဓနံ ဒဿတိ, တဝ သာမိကံ ကုခေ

နိသီဒါပေတွာ ဂစ္ဆာ”တိ ထိရံ ကတွာ ဝေတ္တပစ္ဆိံ အဒံသု။ သာ အနာစာရာ တံ ကုဏ္ဍံ ဝေတ္တပစ္ဆိယံ နိသီဒါပေတွာ ပစ္ဆိံ ဥက္ခိပိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ အနုသာလာသု ဘုဉ္ဇမာနာ ဝိစရတိ။ ဗောဓိသတ္တော အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော အနဂ္ဂံ ဂန္တွာ အဋ္ဌန္နံ တ ဒသန္နံ တ သဟတ္ထာ အန္နံ ဒတွာ ပုန ဂေဟံ ဂစ္ဆတိ ။ သာ အနာစာရာ တံ ကုဏ္ဍံ ပစ္ဆိယံ နိသီဒါပေတွာ ပစ္ဆိံ ဥက္ခိပိတွာ တဿ ဂမနမဂ္ဂေ အဋ္ဌာသိ။

ရာဇာ ဒိသွာ “ကိံ ဧတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “ဧကာ, ဒေဝ, ပတိဗ္ဗတာ”တိ။ အထ နံ ပက္ကောသာပေတွာ သဉ္ဇာနိတွာ ကုဏ္ဍံ ပစ္ဆိယာ နီဟရာပေတွာ “အယံ တေ ကိံ ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ “ပိတုစ္ဆာပုတ္တော မေ, ဒေဝ, ကုလဒတ္တိကော သာမိကော”တိ အာဟ။ မနုဿာ တံ အန္တရံ အဇာနန္တာ “အဟော ပတိဗ္ဗတာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ တံ အနာစာရိတ္ထိံ ဝဏ္ဏယိံသု။ ပုန ရာဇာ “အယံ တေ ကုဏ္ဍော ကုလဒတ္တိကော သာမိကော”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ ရာဇာနံ အသဉ္ဇာနန္တီ “အာမ, ဒေဝ”တိ သူရာ ဟုတွာ ကထေသိ။ အထ နံ ရာဇာ “ကိံ ဧသ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော, နနု တွံ ပဒုမကုမာရဿ ဘရိယာ အသုကရညော ဓီတာ, အသုကာ နာမ မမ ဇာဏုလောဟိတံ ပိဝိတွာ ဣမဿိံ ကုဏ္ဍေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ မံ ပပါတေ ပါတေသိ။ သာ ဣဒါနိ တွံ နလာဋေန မစ္စုံ ဂဟေတွာ မံ ‘မတော’တိ မညမာနာ ဣမံ ဌာနံ အာဂတာ, နနု အဟံ ဇီဝါမီ”တိ ဝတွာ အမစ္စေ အာမန္တေတွာ “ဘော, အမစ္စာ နနု စာဟံ တုမှေဟိ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ကထေသိံ ‘မမ ကနိဋ္ဌဘာတိကာ ဆ ဣတ္ထိယော မာရေတွာ မံသံ ခါဒိံသု, အဟံ ပန မယှံ ဘရိယံ အရောဂံ ကတွာ ဂင်္ဂာတီရံ နေတွာ အဿမပဒေ ဝသန္တော ဧကံ ဝဇ္ဈပ္ပတ္တံ ကုဏ္ဍံ ဥတ္တာရေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိံ။ သာ ဣတ္ထီ ဧတသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ မံ ပဗ္ဗတပါဒေ ပါတေသိ။ အဟံ အတ္တနော မေတ္တစိတ္တတာယ ဇီဝိတံ လဘိ’န္တိ။ ယာယ အဟံ ပဗ္ဗတာ ပါတိတော, န သာ အညာ, ဧသာ ဒုဿီလာ, သောပိ ဝဇ္ဈပ္ပတ္တော ကုဏ္ဍော န အညော, အယမေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၈၅. “အယမေဝ သာ အဟမပိ သော အနညော၊ အယမေဝ သော ဟတ္ထစ္ဆိန္နော အနညော။
ယမာဟ ‘ကောမာရပတီ မမ’န္တိ၊ ဝဇ္ဈိတ္ထိယော နတ္ထိ ဣတ္ထီသု သစ္စံ။

၈၆. “ဣမဉ္စ ဇမ္မံ မုသလေန ဟန္တွာ၊ လုဒ္ဒံ ဆဝံ ပရဒာရူပသေဝိံ။
ဣမိဿာ စ နံ ပါပပတိဗ္ဗတာယ၊ ဇီဝန္တိယာ ဆိန္ဒထ ကဏ္ဏနာသ”န္တိ။

တတ္ထ **ယမာဟ ကောမာရပတီ မမန္တိ** ယံ သော “အယံ မေ, ကောမာရပတိ, ကုလဒတ္တိကော သာမိကော”တိ အာဟ, အယမေဝ သော, န အညော။ “ယမာဟု , ကောမာရပတီ”တိပိ ပါဌော။ အယမေဝ ဟိ ဟေတ္တကေသု လိခိတော, တဿာပိ အယမေဝတ္ထော, ဝစနဝိပလ္လာသော ပနေတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဉှိ ရညာ ဝုတ္တံ, တဒေဝ ဣဓ အာဂတံ။ **ဝဇ္ဈိတ္ထိယော**တိ ဣတ္ထိယော နာမ ဝဇ္ဈာ ဝဓိတဗ္ဗာ ဧဝ။ **နတ္ထိ ဣတ္ထီသု သစ္စ**န္တိ ဧတာသု သဘာဝေ နာမေကော နတ္ထိ။ **“ဣမဉ္စ ဇမ္မ”**န္တိအာဒိ ဒွိန္နမ္ပိ တေသံ ဒဏ္ဍာဏာပနဝသေန ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇမ္မ**န္တိ လာမကံ။ **မုသလေန ဟန္တွာ**တိ မုသလေန ဟနိတွာ ပေါထေတွာ အဋ္ဌီနိ ဘဉ္ဇိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကတွာ။ **လုဒ္ဒ**န္တိ ဒါရုဏံ။ **ဆဝ**န္တိ ဂုဏာဘာဝေန နိဇ္ဇီဝံ မတသဒိသံ။ **ဣမိဿာ စ န**န္တိ ဧတ္ထ **န**န္တိ နိပါတမတ္တံ, ဣမိဿာ စ ပါပပတိဗ္ဗတာယ အနာစာရာယ ဒုဿီလာယ ဇီဝန္တိယာဝ ကဏ္ဏနာသံ ဆိန္ဒထာတိ အတ္ထော။

ဗောဓိသတ္တော ကောဓံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဧဝံ တေသံ ဒဏ္ဍံ အာဏာပေတွာပိ န တထာ ကာရေသိ။ ကောပံ ပန မန္ဒံ ကတွာ ယထာ သာ ပစ္ဆိံ သီသတော ဩရောပေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ဒဠှတရံ ဗန္ဓာပေတွာ ကုဏ္ဍံ တတ္ထ ပက္ခိပါပေတွာ အတ္တနော ဝိဇိတာ နီဟရာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ ဆ ဘာတရော အညတရာ ထေရာ အဟေသုံ, ဘရိယာ စိဉ္စမာဏဝိကာ, ကုဏ္ဍော ဒေဝဒတ္တော, ဂောဓရာဇာ အာနန္ဒော, ပဒုမရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စူဠပဒုမဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၁၉၄] ၄. မဏိစောရဇာတကဝဏ္ဏနာ

န သန္တိ ဒေဝါ ပဝသန္တိ နူနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဝဓာယ ပရိသက္ကန္တံ ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ “ဒေဝဒတ္တော ဝဓာယ ပရိသက္ကတီ”တိ သုတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေ

ပိ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိယေဝ, ပရိသက္ကန္တောပိ ပန မံ ဝဓိတုံ နာသက္ခိ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ကမကေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿ ဝယပ္ပတ္တဿ ဗာရာဏသိတော ကုလဓီတရံ အာနေသုံ, သာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ အဟောသိ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ဒေဝစ္ဆရာ ဝိယ ပုပ္ဖလတာ ဝိယ လဠမာနာ မတ္တကိန္နရီ ဝိယ စ သုဇာတာတိ နာမေန ပတိဗ္ဗတာ သီလာစာရသမ္ပန္နာ ဝတ္တသမ္ပန္နာ။ နိစ္စကာလမ္ပိဿာ ပတိဝတ္တံ သဿုဝတ္တံ သသုရဝတ္တဉ္စ ကတမေဝ ဟောတိ, သာ ဗောဓိသတ္တဿ ပိယာ အဟောသိ မနာပါ။ ဣတိ ဥဘောပိ တေ သမ္မောဒမာနာ ဧကစိတ္တာ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိံသု။

အထေကဒိဝသံ သုဇာတာ ''မာတာပိတရော ဒဋ္ဌုကာမာမှီ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ ''သာဓု, ဘဒ္ဒေ, မဂ္ဂပါထေယျံ ပဟောနကံ ပဋိယာဒေဟီ''တိ ခဇ္ဇဝိကတိံ ပစာပေတွာ ခဇ္ဇကာဒီနိ ယာနကေ ဌပေတွာ ယာနကံ ပါဇေန္တော ယာနကဿ ပုရတော အဟောသိ, ဣတရာ ပစ္ဆတော။ တေ နဂရသမီပံ ဂန္တွာ ယာနကံ မောစေတွာ နှာတွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ ပုန ဗောဓိသတ္တော ယာနကံ ယောဇေတွာ ပုရတော နိသီဒိ, သုဇာတာ ဝတ္ထာနိ ပရိဝတ္တေတွာ အလင်္ကရိတွာ ပစ္ဆတော နိသီဒိ။ ယာနကဿ အန္တောနဂရံ ပဝိဋ္ဌကာလေ ဗာရာဏသိရာဇာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော တံ ပဒေသံ အဂမာသိ။ သုဇာတာ ဩတရိတွာ ယာနကဿ ပစ္ဆတော ပဒသာ ဟယာသိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ တဿာ ရူပသမ္ပတ္တိယာ အာကဍ္ဎိယမာနလောစနော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ဧကံ အမစ္စံ အာဏာပေသိ – ''ဂစ္ဆ တွံ ဧတိဿာ သဿာမိကဘာဝံ ဝါ အဿာမိကဘာဝံ ဝါ ဇာနာဟီ''တိ။ သော ဂန္တွာ တဿာ သဿာမိကဘာဝံ ဉတွာ ''သဿာမိကာ ကိရ, ဒေဝ, ယာနကေ နိသိန္နော ပုရိသော ဧတိဿာ သာမိကော''တိ အာဟ။

ရာဇာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တော ကိလေသာတုရော ဟုတွာ ''ဧကေန နံ ဥပါယေန မာရာပေတွာ ဣတ္ထိံ ဂဏှိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဧကံ ပုရိသံ အာမန္တေတွာ ''ဂစ္ဆ, ဘော, ဣမံ စူဠာမဏိံ ဝီထိံ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ဟုတွာ ဧတဿ ပုရိသဿ ယာနကေ ပက္ခိပိတွာ ဧဟီ''တိ စူဠာမဏိံ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော ''သာဓူ''တိ တံ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ ယာနကေ ဌပေတွာ ''ဌပိတော မေ, ဒေဝ''တိ အာဂန္တွာ အာရောစေသိ။ ရာဇာ ''စူဠာမဏိ မေ နဋ္ဌော''တိ အာဟ, မနုဿာ ဧကကောလာဟလံ အကံသု။ ရာဇာ ''သဗ္ဗဒွာရာနိ ပိဒဟိတွာ သဉ္စာရံ ဆိန္ဒိတွာ စောရံ ပရိယေသထာ''တိ အာဟ, ရာဇပုရိသာ တထာ အကံသု, နဂရံ ဧကသင်္ခောဘံ အဟောသိ။ ဣတရော ပုရိသော မနုဿေ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဘော, ယာနကံ ဌပေဟိ, ရညော စူဠာမဏိ နဋ္ဌော, ယာနကံ သောဓေဿာမီ''တိ ယာနကံ သောဓေန္တော အတ္တနာ ဌပိတမဏိံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဂဟေတွာ ''မဏိစောရော''တိ ဟတ္ထေဟိ စ ပါဒေဟိ စ ပေါထေတွာ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ နေတွာ ''အယံ မဏိစောရော''တိ ရညော ဒဿေသိ။ ရာဇာပိ ''သီသမဿ ဆိန္ဒထာ''တိ အာဏာပေသိ။

အထ နံ ရာဇပုရိသာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ကသာဟိ တာဠေန္တာ ဒက္ခိဏဒွာရေန နဂရာ နိက္ခမာပေသုံ။ သုဇာတာပိ ယာနကံ ပဟာယ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ပရိဒေဝမာနာ ''သာမိ, မံ နိဿာယ ဣမံ ဒုက္ခံ ပတ္တောသီ''တိ ပရိဒေဝမာနာ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အဂမာသိ။ ရာဇပုရိသာ ''သီသမဿ ဆိန္ဒိဿာမာ''တိ ဗောဓိသတ္တံ ဥတ္တာနံ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ တံ ဒိသွာ သုဇာတာ အတ္တနော သီလဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာ ''နတ္ထိ ဝတ မညေ ဣမသ္မိံ လောကေ သီလဝန္တာနံ ဝိဟေဌကေ ဟပသာဟသိကမနုဿေ နိသေဓေတုံ သမတ္ထာ ဒေဝတာ နာမာ''တိအာဒီနိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၇. ''န သန္တိ ဒေဝါ ပဝသန္တိ နူန၊ န ဟိ နူန သန္တိ ဣဓ လောကပါလာ။
သဟသာ ကရောန္တာနမသညတာနံ၊ န ဟိ နူန သန္တိ ပဋိသေဓိတာရော''တိ။

တတ္ထ **န သန္တိ, ဒေဝါ** တိ ဣမသ္မိံ လောကေ သီလဝန္တာနံ ဩလောကနကာ ဟပဟနဉ္စ နိသေဓကာ န သန္တိ နူန ဒေဝတာ။ **ပဝသန္တိ နူနာ** တိ ဝေရူပေသု တ ကိစ္စေသု ဥပ္ပန္နေသု နူန ပဝသန္တိ ပဝါသံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဣဓ, လောကပါလာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ လောကပါလသမ္မတာ သမဏဗြာဟ္မဏာပိ သီလဝန္တာနံ အနုဂ္ဂဟကာ န ဟိ နူန သန္တိ။ **သဟသာ ကရောန္တာနမသညတာန**န္တိ သဟသာ အဝီမံသိတွာ သာဟသိကံ အရုဏံ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဒုဿီလာနံ။ **ပဋိသေဓိတာရော**တိ ဝေရူပံ ကမ္မံ မာ ကရိတ္ထ, န လဗ္ဘာ ဧဝံ ကာတုန္တိ ပဋိသေဓေန္တာ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ တာယ သီလသမ္ပန္နာယ ပရိဒေဝမာနာယ သက္ကဿ ဒေဝရညော နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ, သ က္ကော ''ကော နု ခေါ မံ သက္ကတ္တတော စာဝေတုကာမော''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဉာတွာ ''ဗာရာဏသိ ရာဇာ အတိဖရုသကမ္မံ ကရောတိ, သီလသမ္ပန္နံ သုဇာတံ ကိလမေတိ, ဂန္တုံ အနိ မေ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒေဝလောကာ ဩရုယှ ဟ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နံ တံ ဟပရာဇာနံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩတာရေတွာ ဓမ္မဂဏ္ဍိကာယ ဥ တ္တာနံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥက္ခိပိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ ရာဇဝေသံ ကဟာပေတွာ ဟ တ္ထိက္ခန္ဓေ နိသီဒါပေသိ။ ရာဇပုရိသာ ဖရသုံ ဥက္ခိပိတွာ သီသံ ဆိန္ဒန္တာ ရညော သီသံ ဆိန္ဒိံသု, ဆိန္နကာလေယေဝ စဿ ရညော သီသဘာဝံ ဇာနိံသု။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒိဿမာနကသရီရေနေဝ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တ ဗောဓိသတ္တဿ ရာဇာဘိသေကံ ကတွာ သုဇာတာယ စ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ အမစ္စာ စေဝ ဗြာဟ္မဏဂ ဟပတိကာဒယော စ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဒိသွာ ''အဓမ္မိကရာဇာ မာရိတော, ဣဒါနိ အမှေဟိ သက္ကဒတ္တိကော ဓ မ္မိကရာဇာ လဒ္ဓေါ''တိ သောမနဿပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။

သက္ကောပိ အာကာသေ ဌတွာ ''အယံ တေ သက္ကဒတ္တိကော ရာဇာ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေဿ သတိ။ သစေ ဟိ ရာဇာ အဓမ္မိကော ဟောတိ, ဒေဝေါ အကာလေ ဝဿတိ, ကာလေ န ဝဿတိ, ဆာတဘယံ ရောဂဘ ယံ သတ္ထဘယန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ဘယာနိ ဥပဂတာနေဝ ဟောန္တီ''တိ ဩဝဒန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၈၈. ''အကာလေ ဝဿတီ တဿ၊ ကာလေ တဿ န ဝဿတိ။
သဂ္ဂါ စ စဝတိ ဌာနာ၊ နနု သော တာဝတာ ဟတော''တိ။

တတ္ထ **အကာလေ**တိ အဓမ္မိကရညော ရဇ္ဇေ အယုတ္တကာလေ သဿာနံ ပက္ကကာလေ တ လာယနမဒ္ဒနာဒိ ကာလေ တ ဒေဝေါ ဝဿတိ။ **ကာလေ**တိ ယုတ္တပယုတ္တကာလေ ဝပနကာလေ တရုဏသဿကာလေ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏ ကာလေ စ န ဝဿတိ။ **သဂ္ဂါ စ စဝတိ ဌာနာ** တိ သဂ္ဂသင်္ခါတာ ဌာနာ ဒေဝလောကာ စဝတီတိ အတ္ထော။ အဓမ္မိက ရာဇာ ဟိ အပ္ပဋိလာဘဝသေန ဒေဝလောကာ စဝတိ နာမ, သဂ္ဂေပိ တ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော အဓမ္မိကရာဇာ တတော စဝတီ တိပိ အတ္ထော။ **နနု သော တာဝတာ ဟတော**တိ နနု သော အဓမ္မိကော ရာဇာ တွေကေန ဟတော ဟောတိ။ အထ တ ဧ ကံသတစီ တွေ နု-ကာရော, နေသော ဧကံသေန တွောဝတာ ဟတော, အဋ္ဌသု ပန မဟာနိရယေသု သောဠသသု စ ဥ ဿဒနိရယေသု ဒီဃရတ္တံ သော ဟညိဿတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဧဝံ သက္ကော မဟာဇနဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ အဓမ္မိကရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သက္ကော အနုရုဒ္ဓေါ, သုဇာတာ ရာဟုလမာတာ, သက္ကဒတ္တိယရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဏိစောရဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၁၉၅] ၅. ပဗ္ဗတူပတ္ထရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတူပတ္ထရေ ရမ္မေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောသ လရညော ကိရ ဧကော အမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿိ။ ရာဇာပိ ပရိဝီမံသမာနော တံ တထတော ဉတွာ ''သတ္ထု အာ ရောစေဿာမီ''တိ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, အမှာကံ အန္တေပုရေ ဧကော အမစ္စော ပဒု ဿိ, တဿ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ဥပကာရကော တေ, မဟာရာဇ, သော စ အမစ္စော သာ စ ဣတ္ထီ ပိယာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အာမ, ဘန္တေ, အတိဝိယ ဥပကာရကော သကလံ ရာဇကုလံ သန္ဓာရေတိ, သာပိ မေ ဣတ္ထီ ပိယာ''တိ ဝုတ္တေ ''မဟာရာဇ, 'အတ္တနော ဥပကာရကေသု သေဝကေသု ပိယာသု စ ဣတ္ထီသု ဒုဗ္ဘိတုံ န သက္ ကာ'တိ ပုဗ္ဗေပိ ရာဇာနော ပဏ္ဍိတာနံ ကထံ သုတွာ မဇ္ဈတ္တာဝ အဟေသု''န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ အထဿ ရညော ဧကော အမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿိ။ ရာဇာ နံ တထတော ဥတွာ “အမစ္စောပိ မေ ဗဟူပကာရော, အယံ ဣတ္ထီပိ မေ ပိယာ, ဒွေပိ ဣမေ နာသေတုံ န သက္ကာ , ပဏ္ဍိတာမစ္စံ ပဥှံ ပုစ္ဆိတွာ သစေ သဟိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, သဟိဿာမိ, နော စေ, န သဟိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ အာသနံ ဒတွာ “ပဏ္ဍိတ, ပဥှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ ဝတွာ “ပုစ္ဆထ, မဟာရာဇ, ဝိသဇ္ဇေဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ ပဥှံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၉. “ပဗ္ဗတူပတ္ထရေ ရမ္မေ၊ ဇာတာ ပောက္ခရဏီ သိဝါ။
တံ သိင်္ဂါလော အပါပါယိ၊ ဇာနံ သီဟေန ရက္ခိတ”န္တိ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗတူပတ္ထရေ ရမ္မေ** တိ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတပါဒေ ပတ္ထရိတွာ ဌိတေ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ **ဇာတာ ပောက္ခရဏီ သိဝါ** တိ သိဝါ သီတလာ မဓုရောဒကာ ပောက္ခရဏီ နိဗ္ဗတ္တာ, အပိစ ခော ပောက္ခရသဉ္ဆန္နာ နဒီပိ ပောက္ခရဏီယေဝ။ **အပါပါယီ**တိ **အပ**-ဣတိ ဥပသဂ္ဂေ, အပါယီတိ အတ္ထော။ **ဇာနံ သီဟေန ရက္ခိတ** န္တိ သာ ပောက္ခရဏီ သီဟပရိဘောဂါ သီဟေန ရက္ခိတာ, သောပိ နံ သိင်္ဂါလော “သီဟေန ရက္ခိတာ အယ”န္တိ ဇာနန္တောဝ အပါယိ။ တံ ကိံ မညတိ, ဗာလော သိင်္ဂါလော သီဟဿ အဘာယိတွာ ပိဝေယျ ဝေရူပံ ပောက္ခရဏိန္တိ အယမေတ္ထ ထာဓိပ္ပာယော။

ဗောဓိသတ္တော “အဒ္ဓါ ဧတဿ အန္တေပုရေ ဧကော အမစ္စော ပဒုဋ္ဌော ဘဝိဿတီ”တိ ဥတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၉၀. “ပိဝန္တိ စေ မဟာရာဇ၊ သာပဒါနိ မဟာနဒိံ။
န တေန အနဒီ ဟောတိ၊ ခမဿု ယဒိ တေ ပိယာ”တိ။

တတ္ထ **သာပဒါနီ**တိ န ကေဝလံ သိင်္ဂါလောဝ, အဝသေသာနိ သုနခပသဒဗိဠာရမိဂါဒီနိ သဗ္ဗသာပဒါနိ တံ ပောက္ခရသဉ္ဆန္နတ္တာ “ပောက္ခရဏီ”တိ လဒ္ဓနာမံ နဒိံ ပိဝန္တိ စေ။ **န တေန အနဒီ ဟောတီ**တိ နဒီယဥှိ ဒွိပဒစတုပ္ပဒာပိ အဟိမစ္ဆာပိ သဗ္ဗေ ပိပါသိတာ ပါနီယံ ပိဝန္တိ, န သာ တေန ကာရဏေန အနဒီ နာမ ဟောတိ, နာပိ ဥစ္ဆိဋ္ဌနဒီ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏတ္တာ။ ယထာ နဒီ ယေန ကေနစိ ပီတာ န ဒုဿတိ, ဧဝံ ဣတ္ထီပိ ကိလေသဝသေန သာမိကံ အတိက္ကမိတွာ အညေန သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ဂတာ နေဝ အနိတ္ထီ ဟောတိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏဘာဝေန။ နာပိ ဥစ္ဆိဋ္ဌိတ္ထီ။ ကသ္မာ? ဩဒကန္တိကတာယ သုဒ္ဓဘာဝေန။ **ခမဿု ယဒိ တေ ပိယာ** တိ ယဒိ ပန တေ သာ ဣတ္ထီ ပိယာ, သော စ အမစ္စော ဗဟူပကာရော, တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ ခမဿု မဇ္ဈတ္တဘာဝေန တိဋ္ဌာဟီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ရညော ဩဝါဒံ အဒါသိ။ ရာဇာ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ “ပုန ဝေရူပံ ပာပကမ္မံ မာ ကရိတ္ထာ”တိ ဝတွာ ဥဘိန္နမ္ပိ ခမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေ ဩရမိံသု။ ရာဇာပိ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။ ကောသလရာဇာပိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ ခမိတွာ မဇ္ဈတ္တော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပဗ္ဗတူပတ္ထရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၁၉၆] ၆. ဝလာဟကဿဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေ န ကာဟန္တိ ဩဝါဒ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘိက္ခု သတ္ထာရာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုဋ္ဌော “သစ္စ”န္တိ ဝတွာ “ကိံ ကာရဏာ”တိ ဝုတ္တေ “ဧကံ အလင်္ကတံ မာတုဂါမံ ဒိသွာ ကိလေသဝသေနာ”တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “ဣတ္ထိယော နာမေတာ ဘိက္ခု အတ္တနော ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ စေဝ ဣတ္ထိကုတ္တဝိလာသေဟိ စ ပုရိသေ ပလောဘေတွာ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ ဝသံ ဥပဂတဘာဝံ ဥတွာ သီလဝိနာသဉ္စေဝ ဓနဝိနာသဉ္စ ပာပနဋ္ဌေန ‘ယက္ခိနိယော’တိ

ဝုစ္စန္တိ။ ပုဗ္ဗေပိ ဟိ ယက္ခိနိယော ကုတ္ထိကုတ္တေန ကော် ပုရိသသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တဏိဇေ ပလောဘေတွာ
အတ္တနော ဝသေ ကတွာ ပုန အညေ ပုရိသေ ဒိသွာ တေ သဗ္ဗေပိ ဇီဝိတက္ခယံ ဟာပေတွာ ဥဘောဟိ ဟနုကပဿေဟိ
လောဟိတေန ပဃ္ဃရန္တေန မုခံ ပူရာပေတွာ ခါဒိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ သိရီသဝတ္ထု နာမ ယက္ခနဂရံ အဟောသိ, တတ္ထ ယက္ခိနိယော ဝသိံသု။ တာ ဘိန္နနာ
တနံ တဏိဇာနံ အာဂတကာလေ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ကဟာပေတွာ အာသိဂဏပရိဝုတာ အာရကေ
အင်္ကေနာအာဃ တဏိဇေ ဥပသင်္ကမန္တိ။ တေသံ “မနုဿာတသံ အာဂတမှာ”တိ သဉ္ဇာနနတ္ထံ တတ္ထ တတ္ထ
ကသိကေရက္ခာဒီနိ ကရောန္တေ မနုဿေ ကောဂဏေ သုနခေတိ ဝေမာဒီနိ ဒဿေန္တိ, တဏိဇာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ
“ကွမံ ယာဂုံ ပိဝထ, ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇထ, ခါဒနီယံ ခါဒထာ”တိ ဝဒန္တိ။ တဏိဇာ အဇာနန္တာ တာဟိ ဒိန္နံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။
အထ တေသံ ခါဒိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ပိဝိတွာ ဝိဿမိတကာလေ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တိ, “တုမှေ ကတ္ထ တသိကာ,
ကုတော အာဂတာ, ကဟံ ဂစ္ဆိဿထ, ကေန ကမ္မေန ကွာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆန္တိ။ “ဘိန္နနာတ ဟုတွာ ကွာဂတ
မှာ”တိ ဝုတ္တေ “သာဓု, အယျာ, အမှာကမ္ပိ သာမိကာနံ နာဝံ အဘိရုဟိတွာ ဂတာနံ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အတိက္
ကန္တာနိ, တေ မတာ ဘဝိဿန္တိ; တုမှေပိ တဏိဇာယေဝ, မယံ တုမှာကံ ဟာဒပရိစာရိကာ ဘဝိဿာမာ”တိ ဝတွ
တ တေ တဏိဇေ ကုတ္ထိကုတ္တဟာဝဘာဝဝိလာသေဟိ ပလောဘေတွာ ယက္ခနဂရံ နေတွာ သစေ ပဌမဂဟိတာ မနု
ဿာ အတ္ထိ, တေ ဒေဝသင်္ခလိကာယ ဗန္ဓိတွာ ကာရဏဃရေ ပက္ခိပန္တိ, အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဘိန္နနာဝေ မနု
ဿေ အလဘန္တိယော ပန ပရတော ကလျာဏိ ဩရတော နာဂဒီပန္တိ ဇဝံ သမုဒ္ဒတီရံ အနုသဉ္စရန္တိ။ အယံ တာသံ
ဓမ္မတာ။

အထေကဒိဝသံ ပဉ္စသတာ ဘိန္နနာတ တဏိဇာ တာသံ နဂရသမီပေ ဥတ္တရိံသု။ တာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပ
လောဘေတွာ ယက္ခနဂရံ နေတွာ ပဌမံ ဂဟိတေ မနုဿေ ဒေဝသင်္ခလိကာယ ဗန္ဓိတွာ ကာရဏဃရေ ပက္ခိပိတွာ
ဇေဋ္ဌယက္ခိနီ ဇေဋ္ဌကတဏိဇံ, သေသာ သေသေတိ တာ ပဉ္စသတာ ယက္ခိနိယော တေ ပဉ္စသတေ တဏိဇေ အတ္တနော
သာမိကေ အကံသု။ အထ သာ ဇေဋ္ဌယက္ခိနီ ရတ္တိဘာဂေ တဏိဇေ နိဒ္ဒံ ဥပဂတေ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ကာရဏဃရေ မနု
ဿေ မာရေတွာ မံသံ ခါဒိတွာ အာဂစ္ဆတိ, သေသာပိ တထေဝ ကရောန္တိ။ ဇေဋ္ဌယက္ခိနိယာ မနုဿမံသံ ခါဒိတွ
တ အာဂတကာလေ သရီရံ သီတလံ ဟောတိ။ ဇေဋ္ဌတဏိဇော ပရိဂ္ဂဏှဟန္တော တဿာ ယက္ခိနိဘာဝံ ဥတွာ “ကွမာ
ပဉ္စသတာ ယက္ခိနိယော ဘဝိဿန္တိ, အမှေဟိ ပလာယိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုနဒိဝသေ ဟာတောဝ မုခဓောဝနတ္ထာယ ဂန္
တွာ သေသတဏိဇာနံ အာရောစေသိ – “ကွမာ ယက္ခိနိယော, န မနုဿိတ္ထိယော, အညေသံ ဘိန္နနာတနံ အာဂတကာ
လေ တေ သာမိကေ ကတွာ အမှေပိ ခါဒိဿန္တိ, ဧထ ကွတော ပလာယိဿာမာ”တိ တေသု ပဉ္စသတေသု အဍ္ဎ
တေယျသတာ “န မယံ တာ ဝိဇဟိတုံ သက္ခိဿာမ, တုမှေ ဂစ္ဆထ, မယံ န ပလာယိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ ဇေဋ္
ဌတဏိဇော အတ္တနော ဝစနကာရေ အဍ္ဎတေယျသတေ ဂဟေတွာ တာသံ ဘီတော ပလာယိ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဗောဓိသတ္တော ဝလာဟကဿယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, သဗ္ဗသေတော ကာဠသီသော မုဉ္ဇကေ
သော ကွဒ္ဓိမာ ဝေဟာသင်္ဂမော အဟောသိ။ သော ဟိမဝန္တတော အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ ဂန္တွာ
တတ္ထ တမ္ဗပဏ္ဏိသရေ ပလ္လလေ သယံဇာတသာလိံ ခါဒိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တော စ “ဇနပဒံ ဂန္တုကာမာ
အတ္ထိ”တိ တိက္ခတ္တုံ ကရုဏာပရိဘာဝိတံ မာနုသိံ တစံ ဘာသတိ။ တေ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဥပသင်္ကမိ
တွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “သာမိ, မယံ ဇနပဒံ ဂမိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ တေန ဟိ မယှံ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟထာတိ။ အပ္
ပေကစ္စေ အဘိရုဟိံသု, တေသု ကေစ္စေ တလဓိံ ဂဏှိံသု, ကေစ္စေ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌံသုယေဝ။ ဗောဓိသတ္
တော အန္တမသော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌိတေ သဗ္ဗေပိ တေ အဍ္ဎတေယျသတေ တဏိဇေ အတ္တနော အာနုဘာဝေ
န ဇနပဒံ နေတွာ သကသကဋ္ဌာနေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂမာသိ။ တာပိ ခေါ ယက္ခိနိယော အ
ညေသံ အာဂတကာလေ တတ္ထ ဩဟီနကေ အဍ္ဎတေယျသတေ မနုဿေ ဝဓိတွာ ခါဒိံသု။

သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ဘိက္ခဝေ, ယထာ တေ ယက္ခိနီနံ ဝသံ ဂတာ တဏိဇာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ,
ဝလာဟကဿရာဇဿ ဝစနကရာ တဏိဇာ သကသကဋ္ဌာနေသု ပတိဋ္ဌိတာ, ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓါနံ ဩတဒံ အကရောန္တာ ဘိ
က္ခူပိ ဘိက္ခုနိယောပိ ဥပဟသကာပိ ဥပဟသိကာယောပိ စတူသု အပဟယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကရဏဋ္ဌာနာဒီသု မဟာဒုက္ခံ
ဟပုဏန္တိ။ ဩတဒကရာ ပန တိဿော ကုလသမ္ပတ္တိယော ဆ ကာမသဂ္ဂေ ဝီသတိ ဗြဟ္မလောကေတိ ကွမာနိ စ ဌာ

နာနိ ပတ္ဝတ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကတ္ဝတ မဟန္တံ သုခံ အနုဘဝန္တိ''တိ ဝတ္ဝတ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟုတ္ဝတ ဣမာ က ထာ အဘာသိ –

၉၁. ''ယေ န ကာဟန္တိ ဩဝါဒံ၊ နရာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
ဗျသနံ တေ ဂမိဿန္တိ၊ ရက္ခသီဟိဝ ဝါဏိဇာ။

၉၂. ''ယေ စ ကာဟန္တိ ဩဝါဒံ၊ နရာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
သောတ္ထိံ ပာရံ ဂမိဿန္တိ၊ ဝလာဟေနေဝ ဝါဏိဇာ''တိ။

တတ္ထ **ယေ န ကာဟန္တိ**တိ ယေ န ကရိဿန္တိ။ **ဗျသနံ တေ ဂမိဿန္တိ**တိ တေ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏိဿန္တိ။ **ရက္ခသီဟိဝ ဝါဏိဇာ**တိ ရက္ခသီဟိ ပလောဘိတဝါဏိဇာ ဝိယ။ **သောတ္ထိံ ပာရံ ဂမိဿန္တိ**တိ အနန္တရာယေန နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏိဿန္တိ။ **ဝလာဟေနေဝ ဝါဏိဇာ**တိ ဝလာဟေနေဝ ''အာဂစ္ဆထာ''တိ ဝုတ္တာ တဿ ဝစနကရာ ဝါဏိဇာ ဝိယ။ ယထာ ဟိ တေ သမုဒ္ဒပာရံ ဂန္တွာ သကသကဋ္ဌာနံ အဂမံသု, ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒကရာ သံသာရပာရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနေန ဓမ္မဒေသနာယ ကူဋံ ဂဏှိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝတ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝတ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, အညေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလသကဒါဂါမိဖလအနာဂါမိဖလ အရဟတ္တဖလာနိ ပာပုဏိံသု။ ''တဒါ ဝလာဟကဿရာဇဿ ဝစနကရာ အဍ္ဎတေယျသတာ ဝါဏိဇာ ဗုဒ္ဓပရိသာ အ ဟေသုံ, ဝလာဟကဿရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဝလာဟကဿဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၁၉၇] ၇. မိတ္တာမိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

န နံ ဥမှယမာနော ဒိသွာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အညတ ရော ဘိက္ခု ''မယာ ဂဟိတေ မယှံ ဥပဇ္ဈာယော န ကုဇ္ဈိဿတီ''တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဌပိတံ ဝိဿာသေန ဧကံ ဝတ္ထခ ဏ္ဍံ ဂဟေတ္ဝတ ဥပာဟနတ္ထဝိကံ ကတ္ဝတ ပစ္ဆာ ဥပဇ္ဈာယံ အာပုစ္ဆိ။ အထ နံ ဥပဇ္ဈာယော ''ကိံကာရဏာ ဂဏှိ''တိ ဝတ္ဝတ ''မယာ ဂဟိတေ န ကုဇ္ဈိဿတီတိ တုမှာကံ ဝိဿာသေနာ''တိ ဝုတ္တေ ''ကော မယာ သဒ္ဓိံ တုယှံ ဝိဿာသော နာမာ''တိ ဝတ္ဝတ ကုဒ္ဓေါ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝတ ပဟရိ။ တဿ သာ ကိရိယာ ဘိက္ခူသု ပာကဋာ ဇာတာ။ အထေက ဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဒဟရော ဥပဇ္ဈာယဿ ဝိဿာသေန ဝတ္ထခဏ္ဍံ ဂဟေတ္ဝတ ဥပာဟနတ္ထဝိကံ အကာသိ။ အထ နံ ဥပဇ္ဈာယော 'ကော မယာ သဒ္ဓိံ တုယှံ ဝိဿာသော နာမာ'တိ ဝတ္ဝတ ကုဒ္ဓေါ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝတ ပဟရီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝတ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ ဘိက္ခု အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိ ကေန သဒ္ဓိံ အဝိဿာသိကော, ပုဗ္ဗေပိ အဝိဿာသိကောယေဝါ''တိ ဝတ္ဝတ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗ တ္တိတ္ဝတ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေသု ဒေါသံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝတ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝတ ဂဏသတ္ထာ ဟုတ္ဝတ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ ဣသိဂဏေ ဧကော တာပသော ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ အကတ္ဝတ ဧကံ မတမာတိကံ ဟတ္ထိပေါတကံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ အထ နံ သော ဝုဍ္ဍိပ္ပတ္တော မာရေတ္ဝတ အရညံ ပာဝိသိ။ တဿ သရီရ ကိစ္စံ ကတ္ဝတ ဣသိဂဏော ဗောဓိသတ္တံ ပရိဝါရေတ္ဝတ – ''ဘန္တေ, ကေန နု ခော ကာရဏေန မိတ္တဘာဝေါ ဝါ အ မိတ္တဘာဝေါ ဝါ သက္ကာ ဇာနိတု''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာ''တိ အာစိက္ခန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၉၃. ''န နံ ဥမှယတေ ဒိသွာ၊ န စ နံ ပဋိနန္ဒတိ။
စက္ခူနိ စဿ န ဒဒါတိ၊ ပဋိလောမဉ္စ ဝတ္တတိ။

၉၄. ''ဧတေ ဘဝန္တိ အာကာရာ၊ အမိတ္တသ္မိံ ပတိဋ္ဌိတာ။

ယေဟိ အမိတ္တံ ဇာနေယျ၊ ဒိသွာ သုတွာ စ ပဏ္ဍိတော''တိ။

တတ္ထ **န နံ ဥမှာယတေ ဒိသွာ**တိ ယော ဟိ ယဿ အမိတ္တော ဟောတိ, သော တံ ပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ န ဥမှာယတေ, ဟသိတံ န ကရောတိ, ပဟဋ္ဌာကာရံ န ဒဿေတိ။ **န စ နံ ပဋိနန္ဒတီ** တိ တဿ ဝစနံ သုတွာပိ တံ ပုဂ္ဂလံ န ပဋိနန္ဒတိ, သာဓု သုဘာသိတန္တိ န စာနုမောဒတိ။ **စက္ခူနိ စဿ န ဒဒာတီ** တိ စက္ခုနာ စက္ခုံ အာဟစ္စ ပဋိမုခော ဟုတွာ န ဩလောကေတိ, အညတော စက္ခူနိ ဟရတိ။ **ပဋိလောမဉ္စ ဝတ္တတီ** တိ တဿ ကာယကမ္မမ္ပိ ဝစီကမ္မမ္ပိ န ရောစေတိ, ပဋိလောမကဟံ ဂဏှာတိ ပစ္စနီကကဟံ။ **အာကာရာ**တိ ကာရဏာနိ။ **ယေဟိ အမိတ္တ** န္တိ ယေဟိ ကာရဏေဟိ တာနိ ကာရဏာနိ ဒိသွာ သုတွာ စ ပဏ္ဍိတော ပုဂ္ဂလော ''အယံ မေ အမိတ္တော''တိ ဇာနေယျ, တတော ဝိပရီတေဟိ ပန မိတ္တဘာဝေ ဇာနိတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော မိတ္တာမိတ္တဘာဝကာရဏာနိ အာစိက္ခိတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကူပကေ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဟတ္ထိဂောပကတာပသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော အဟောသိ, ဟတ္ထီ ဥပဇ္ဈာယော, ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မိတ္တာမိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၁၉၈] ၈. ရာဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပဝါသာ အာဂတော တာတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ကိရ သတ္ထာရာ ''သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော''တိ ပုဋ္ဌော ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝတွာ ''ကိံ ကာရဏာ''တိ ဝုတ္တေ ''ဧကံ အလင်္ကတဣတ္ထိံ ဒိသွာ ကိလေသဝသေနာ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''မာတုဂါမော နာမ ဘိက္ခု န သက္ကာ ရက္ခိတုံ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေါဝါရိကေ ဌပေတွာ ရက္ခန္တာပိ ရက္ခိတုံ န သက္ခိံသု, ကိံ တေ ဣတ္ထိယာ, လဒ္ဓာပိ သာ ရက္ခိတုံ န သက္ကာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သုဝယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, ''ရာဓော''တိဿ နာမံ, ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ ပေါဋ္ဌပါဒေါ နာမ။ တေ ဥဘောပိ တရုဏကာလေယေဝ ဧကော လုဒ္ဒကော ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိယံ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဒါသိ, ဗြာဟ္မဏော တေ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ပန ဗြာဟ္မဏီ အရက္ခိတာ ဒုဿီလာ။ သော ဝေါဟာရကရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော တေ သုဝပေါတကေ အာမန္တေတွာ ''တာတာ, အဟံ ဝေါဟာရကရဏတ္ထာယ ဂစ္ဆာမိ, ကာလေ ဝါ ဝိကာလေ ဝါ တုမှာကံ မာတု ကရဏကမ္မံ ဩလောကေယျာထ, အညဿ ပုရိသဿ ဂမနဘာဝံ ဝါ အဂမနဘာဝံ ဝါ ဇာနေယျာထာ''တိ ဗြာဟ္မဏိံ သုဝပေါတကာနံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အဂမာသိ။ သာ တဿ နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ အနာစာရံ စရိ, ရတ္တိမ္ပိ ဒိဝါပိ အာဂစ္ဆန္တာနဉ္စ ဂစ္ဆန္တာနဉ္စ ပမာဏံ နတ္ထိ။

တံ ဒိသွာ ပေါဋ္ဌပါဒေါ ရာဓံ ပုစ္ဆိ – ''ဗြာဟ္မဏော ဣမံ ဗြာဟ္မဏိံ အမှာကံ နိယျာဒေတွာ ဂတော, အယဉ္စ ပါပကမ္မံ ကရောတိ, ဝဒါမိ န''န္တိ။ ရာဓော ''မာ ဝဒါဟီ''တိ အာဟ။ သော တဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ ''အမ္မ, ကိံ ကာရဏာ ပါပကမ္မံ ကရောသီ''တိ အာဟ။ သာ တံ မာရေတုကာမာ ဟုတွာ ''တာတ, တွံ နာမ မယှံ ပုတ္တော, ဣတော ပဋ္ဌာယ န ကရိဿာမိ, ဧဟိ, တာတ, တာတာ''တိ ပိယာယမာနာ ဝိယ ပက္ကောသိတွာ အာဂတံ ဂဟေတွာ ''တွံ မံ ဩဝဒသိ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသီ''တိ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ မာရေတွာ ဥဒ္ဒနန္တရေသု ပက္ခိပိ။ ဗြာဟ္မဏော အာဂန္တွာ ဝိဿမိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ''ကိံ, တာတ ရာဓ, မာတာ တေ အနာစာရံ ကရောတိ, န ကရောတီ''တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၉၅. ''ပဝါသာ အာဂတော တာတ၊ ဣဒါနိ နစိရာဂတော။
ကစ္စိန္နု တာတ တေ မာတာ၊ န အညမုပသေဝတီ''တိ။

တသ္သတ္ထော – အဟံ, တာတ ရာဇ, ပတသာ အာဂတော, သော စမှိ ဣဓာဂမနေဝ အာဂတော နစိရာဂတော, တေန ပဝတ္တိံ အဇာနန္တော တံ ပုစ္ဆာမိ – “ကစ္စိ နု တေ, တာတ, မာတာ အညံ ပုရိသံ န ဥပသေဝတီ”တိ။

ရာဇာ “တာတ, ပဏ္ဍိတာ နာမ ဘူတံ တ အဘူတံ တ အနိယျာနိကံ နာမ န ကထေသု”န္တိ ဉာပေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၉၆. “န ခော ပနေတံ သုဘဏံ၊ ဂိရံ သစ္စုပသံဟိတံ။
သယေထ ဟေဋ္ဌဟာအောဝ၊ မုမ္မုရေ ဥပကူထိတော”တိ။

တတ္ထ ဂိရန္တိ ဝစနံ။ တဥဟိ ယထာ ဣဓာနိ ဂိရာ, ဧဝံ တအ “ဂိရ”န္တိ ဝုစ္စတိ, သော သုဝဟေတကော လိင်္ဂ အနာဒိယိတ္ဝာ ဧဝမာဟ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – တာတ, ပဏ္ဍိတေန နာမ သစ္စုပသံဟိတံ ယထာဘူတံ အတ္ထယုတ္တံ သဘာဝဝစနမ္ပိ အနိယျာနိကံ န သုဘဏံ။ အနိယျာနိကဥ္စ သစ္စံ ဘဏန္တော **သယေထ ဟေဋ္ဌဟာအောဝ, မုမ္မုရေ ဥပကူထိတော,** ယထာ ဟေဋ္ဌဟာအေ ကုက္ကုဠေ ဈာမော သယတိ, ဧဝံ သယေယျာတိ။ “ဥပကူဓိတော”တိပိ ဟဋ္ဌော, အယမေဝတ္ထော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ “မယာပိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ကာ”တိ ဗြာဟ္မဏံ အာပုစ္ဆိတွာ အရညမေဝ ဟဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တအ ဟေဋ္ဌဟာအေ အာနန္ဒော အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ရာဇောဝါဒကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၁၉၉] ၉. ဂဟပတိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥဘယံ မေ န ခမတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဍိတမေဝ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကထေန္တော စ “မာတုဂါမော နာမ အရက္ခိတော, ဟာပကမ္မံ ကတွာ ယေန ကေနစိ ဥပာယေန သာမိကံ ဝဉ္စေတိယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဂဏှိ။ တဿ ဘရိယာ ဒုဿီလာ ကမဘောဇကေန သဒ္ဓိံ အနာစာရံ စရတိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဉတွာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော စရတိ ။ တအ ပန အန္တောဝဿေ ဗီဇေသု နီဟဋေသု ဆာတကံ အဟောသိ, သဿာနံ ဂဗ္ဘဂဟဏကာလော ဇာတော။ သကလဂါမဝါသိနော “ဣတော မာသဒွယေန သဿာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝီဟိံ ဒဿာမာ”တိ ဧကတော ဟုတွာ ကမဘောဇကဿ ဟတ္ထတော ဧကံ ဇရဂေဏံ ဂဟေတွာ မံသံ ခါဒိံသု။

အထေကဒိဝသံ ကမဘာဇကော ခဏံ ဩလောကေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဗဟိဂတဝေလာယံ ဂေဟံ ဟဝိသိ။ တေသံ သုခနိပန္နက္ခဏေယေဝ ဗောဓိသတ္တော ဂါမဒွါရေန ပဝိသိတွာ ဂေဟာဘိမုခော ဟယာသိ။ သာ ဣတ္ထီ ဂါမဒွါရာဘိမုခီ တံ ဒိသွာ “ကော နု ခော ဧသော”တိ ဥမ္မာရေ ဌတွာ ဩလောကေန္တီ “သောယေဝ”တိ ဉတွာ ကမဘောဇကဿ အာစိက္ခိ, ကမဘောဇကော ဘီတော ပကမ္ပိ။ အထ နံ သာ “မာ ဘာယိ, အတ္ထေကော ဥပာယော, အမှေဟိ တဝ ဟတ္ထတော ဇေဏမံသံ ခါဒိတံ, တွံ မံသမူလံ သောဓေန္တော ဝိယ ဟောဟိ, အဟံ ကောဋ္ဌံ အာရုယှ ကောဋ္ဌဒွါရေ ဌတွာ ‘ဝီဟိ နတ္ထိ’တိ ဝက္ခာမိ။ တွံ ဂေဟမဇ္ဈေ ဌတွာ ‘အမှာကံ ဃရေ အရကာ ဆာတာ, မံသမူလံ မေ ဒေဟိ’တိ ပုနပ္ပုနံ စောဒေယျာသိ”တိ ဝတွာ ကောဋ္ဌံ အာရုယှ ကောဋ္ဌဒွါရေ နိသီဒိ။ ဣတရော ဂေဟမဇ္ဈေ ဌတွာ “မံသမူလံ ဒေဟိ”တိ ဝဒတိ။ သာ ကောဋ္ဌဒွါရေ နိသိန္နာ “ကောဋ္ဌေ ဝီဟိ နတ္ထိ, သဿေ ဥဒ္ဓရန္တေ ဒဿာမိ ဂစ္ဆာဟီ”တိ အာဟ။

ဖောဓိသတ္တော ဂေဟံ ပဝိသိတွာ တေသံ ကိရိယံ ဒိသွာ “က္ကမာယ ဟဟာယ ကတဥဟာယော သေ ဘဝိဿတီ”တိ
ဥတွာ ကမဘောဇကံ အာမန္တေတွာ “သော ကမဘောဇက အမှေဟ တဝ ဇရကေဏဿ မံသံ ခာဒန္တာ ‘က္ကတော မာ
သဒ္ဒဝယေန ဝိဟိ ဒဿာမာ’တိ ခာဒိမှဟ, တွံ အမှမာသမ္ပိ အနတိက္ကမိတွာ က္ကအာနေဝ ကသ္မာ အာဟရာပေသိ, န
တွံ က္ကမိနာ ကာရဏေန အာဂတော, အညေန ကာရဏေန အာဂတော ဘဝိဿသိ, မယှံ တဝ ကိရိယာ န ရုစ္စတိ, အယ
မ္ပိ အနာစာရာ ဟာပမ္မာ ကောဋ္ဌေ ဝိဟိနံ အဘာဝံ ဇာနာတိ, သာ အနိ ကောဋ္ဌံ အာရုယှ ‘ဝိဟိ နတ္ထိ’တိ ဝဒတိ, တွဝမ္
ပိ ‘ဒေဟိ’တိ ဝဒတိ, ဥဘိန္နမ္ပိ တေ ကရဏံ မယှံ န ရုစ္စတီ”တိ တေမတ္ထံ ပကာသေန္တော က္ကမာ ကထာ အတေစ –

၉၇. “ဥဘယံ မေ န ခမတိ၊ ဥဘယံ မေ န ရုစ္စတိ။
ယာစာယံ ကောဋ္ဌမောတိဏ္ဏာ၊ နဒဿံ က္ကတိ ဘာသတိ။

၉၈. “တံ တံ ကမပတိ ဗ္ရူမိ၊ ကဒရေ အပ္ပသ္မိ ဇီဝိတေ။
ဒွေဝ မာသေ သင်္ဂရံ ကတွာ၊ မံသံ ဇရဂ္ဂဝံ ကိသံ။
အပ္ပတ္တကာလေ စောဒေသိ၊ တမ္ပိ မယှံ န ရုစ္စတီ”တိ။

တတ္ထ **တံ တံ ကမပတိ ဗ္ရူမိ** တိ, အမ္ဘော ကမဇေဋ္ဌက, တေန ကာရဏေန တံ ဝဒာမိ။ **ကဒရေ အပ္ပသ္မိ ဇီဝိတေ**
တိ အမှာကံ ဇီဝိတံ နာမ ကဒရဋ္ဌေဝ ထဒ္ဓံ လူခံ ကသိရံ အပ္ပဥ္စ မန္ဒံ ပရိတ္တံ, တသ္မိံ နော ဝေရူပေ ဇီဝိတေ ဝတ္တမာ
နေ။ **ဒွေဝ မာသေ သင်္ဂရံ ကတွာ, မံသံ ဇရဂ္ဂဝံ ကိသ** န္တိ အမှာကံ မံသံ ဂဏှန္တာနံ ဇရဂ္ဂဝံ ကိသံ ဒုဗ္ဗလံ ဇရကေ
ဏံ ဒဒမာနော တွံ “ဒွိဟိ မာသေဟိ မူလံ အာတဗ္ဗ”န္တိ ဧဝံ ဒွေဝ မာသေ သင်္ဂရံ ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ **အပ္ပတ္တကာ
လေ စောဒေသီ**တိ တသ္မိံ ကာလေ အသမ္ပတ္တေ အန္တရာဝ စောဒေသိ။ **တမ္ပိ မယှံ န ရုစ္စတီ** တိ ယာ စာယံ ဟာပမ္
မာ ဒုဿီလာ အန္တောကောဋ္ဌေ ဝိဟိနံ နတ္ထိဘာဝံ ဇာနမာနာဝ အဇာနန္တီ ဝိယ ဟုတွာ ကောဋ္ဌမောတိဏ္ဏာ ကောဋ္ဌဒွ
တရေ ဌတွာ န ဒဿံ က္ကတိ ဘာသတိ, ယဉ္စ တွံ အကာလေ စောဒေသိ, တမ္ပိတိ က္ကဒံ ဥဘယမ္ပိ မမ နေဝ ခမတိ န ရုစ္
စတီတိ။

ဧဝံ သော ကထေန္တောဝ ကမဘောဇကံ စူဠာယ ဂဟေတွာ ကမိုတွာ ဂေဟမဇ္ဈေ ဟတေတွာ “ကမဘောဇ
ကောမှာတိ ပရဿ ရက္ခိတကေပိတဘဏ္ဍေ အပရဇ္ဈသီ”တိအာဒီဟိ ပရိဘာသိတွာ ပောထေတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ
ဂီဝါယ ဂဟေတွာ ဂေဟာ နိက္ကမိုတွာ တမ္ပိ ဒုဋ္ဌက္ကတ္ထိံ ကေသေသု ဂဟေတွာ ကောဋ္ဌာ ဩတာရေတွာ နိပ္ပော
ထေတွာ “သစေ ပုန ဧဝရူပံ ကရောသိ, ဇာနိဿသီ”တိ သန္တဇ္ဇေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ကမဘောဇကော တံ ဂေဟံ
ဩလောကေတုမ္ပိ န ဝိသဟိ, သာပိ ဟဟ ပုန မနသာပိ အတိစရိတုံ နာသက္ခိ။

သတ္ထာ က္ကမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္
ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ ကမဘောဇကော ဒေဝဒတ္တော, နိဂ္ဂဟကာရကော ဂဟပတိ
ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဂဟပတိဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၀၀] ၁၀. သာဓုသီလဇာတကဝဏ္ဏနာ

သရီရဒဗ္ဗ န္တိ က္ကဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရ စ
တဿော ဓီတရော အဟေသုံ။ တာ စတ္တာရော ဇနာ ပတ္ထေန္တိ, တေသု ဧကော အဘိရူပေ သရီရသမ္ပန္နော, ဧကော
ဝယပ္ပတ္တော မဟလ္လကော, ဧကော ဇာတိသမ္ပန္နော, ဧကော သီလဝါ။ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – “ဓီတရော နိဝေ
သေန္တေန ပတိဋ္ဌာပေန္တေန ကဿ နု ခော ဒါတဗ္ဗာ, ကိံ ရူပသမ္ပန္နဿ, ဥဒါဟု ဝယပ္ပတ္တဿ, ဇာတိသမ္ပန္
နသီလဝန္တာနံ အညတရဿာ”တိ။ သော စိန္တေန္တောပိ အဇာနိတွာ “က္ကမံ ကာရဏံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဇာနိဿတိ, တံ
ပုစ္ဆိတွာ ဧတေသံ အန္တရေ အနုစ္ဆဝိကဿ ဒဿာမီ”တိ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ
ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “ဘန္တေ, က္ကမေသု စတူသု ဇနေသု ကဿ
ဒ အတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ “ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ ဧတံ ပဥှံ ကထယိံသု, ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ ပန သလ္လ
က္ခေတုံ န သက္ကောသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာဂန္တွာ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အဟောသိ။ အထေကဿ ဗြာဟ္မဏဿ စတဿော ဓီတရော အဟေသုံ, တာ စတ္တာရော ဇနာ ပတ္ထယိံသု။ ဗြာဟ္မဏော "ကဿ နု ခော ဒာတဗ္ဗာ"တိ အဇာနန္တော "အာစရိယံ ပုစ္ဆိတွာ ဒာတဗ္ဗယုတ္တကဿ ဒဿာမိ"တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၉၉. "သရီရဒဗျံ ဝုဍ္ဎဗျံ၊ သောဇစ္စံ သာဓုသီလိယံ။
ဗြာဟ္မဏံ တေဝ ပုစ္ဆာမ၊ ကန္နု တေသံ ဝနိမှသေ"တိ။

တတ္ထ **"သရီရဒဗျ"**န္တိအာဒီဟိ တေသံ စတုန္နံ ဝိဇ္ဇမာနေ ဂုဏေ ပကာသေတိ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဓီတရော မေ စတ္တာရော ဇနာ ပတ္ထေန္တိ, တေသု ဧကဿ သရီရဒဗျမတ္ထိ, သရီရသမ္ပတ္တိ အဘိရူပဘာဝေါ သံဝိဇ္ဇတိ။ ဧကဿ ဝုဍ္ဎဗျံ ဝုဍ္ဎိဘာဝေါ မဟလ္လကတာ အတ္ထိ။ ဧကဿ သောဇစ္စံ သုဇာတိတာ ဇာတိသမ္ပဒါ အတ္ထိ။ "သုဇစ္စ"န္တိပိ ပါဌော။ ဧကဿ သာဓုသီလိယံ သုန္ဒရသီလဘာဝေါ သီလသမ္ပဒါ အတ္ထိ။ **ဗြာဟ္မဏံ တေဝ ပုစ္ဆာမာ**တိ တေသု အသုကဿ နာမေတာ ဒါတဗ္ဗာတိ အဇာနန္တာ မယံ ဘဝန္တံ ဗြာဟ္မဏညေဝ ပုစ္ဆာမ။ **ကန္နု တေသံ ဝနိမှသေ**တိ တေသံ စတုန္နံ ဇနာနံ ကံ ဝနိမှသေ, ကံ ဣစ္ဆာမ, ကဿ တာ ကုမာရိကာ ဒဒါမာတိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတွာ အာစရိယော "ရူပသမ္ပဒါဒီသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ ဝိပန္နသီလော ဂါရယှော, တသ္မာ တံ နပ္ပမာဏံ, အမှာကံ သီလဝန္တဘာဝေါ ရုစ္စတီ"တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၀."အတ္ထော အတ္ထိ သရီရသ္မိံ၊ ဝုဍ္ဎဗျဿ နမော ကရေ။
အတ္ထော အတ္ထိ သုဇာတသ္မိံ၊ သီလံ အသ္မာက ရုစ္စတီ"တိ။

တတ္ထ **အတ္ထော အတ္ထိ သရီရသ္မိံ**န္တိ ရူပသမ္ပန္နေ သရီရေပိ အတ္ထော ဝိသေသော ဝုဍ္ဎိ အတ္ထိယေဝ, "နတ္ထီ"တိ န ဝဒါမိ။ **ဝုဍ္ဎဗျဿ နမော ကရေ** တိ ဝုဍ္ဎဘာဝဿ ပန နမက္ကာရမေဝ ကရောမိ။ ဝုဍ္ဎဘာဝေါ ဟိ ဝန္ဒနမာနနံ လဘတိ။ **အတ္ထော အတ္ထိ သုဇာတသ္မိံ**န္တိ သုဇာတေပိ ပုရိသေ ဝုဍ္ဎိ အတ္ထိ, ဇာတိသမ္ပတ္တိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာယေဝ။ **သီလံ အသ္မာက ရုစ္စတီ** တိ အမှာကံ ပန သီလမေဝ ရုစ္စတိ။ သီလဝါ ဟိ အာစာရသမ္ပန္နော သရီရဒဗျဝိရဟိတောပိ ပုဇ္ဇော ပါသံသောတိ။ ဗြာဟ္မဏော တဿ ဝစနံ သုတွာ သီလဝန္တဿေဝ ဓီတရော အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – သစ္စပရိယောသာနေ ဗြာဟ္မဏော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ ဗြာဟ္မဏော အယမေဝ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ, ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သာဓုသီလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ရုဟကဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

ရုဟကံ သိရိကာဠကံ၊ ပဒုမံ မဏိစောရကံ။
ပဗ္ဗတူပတ္ထရဝလာဟံ၊ မိတ္တာမိတ္တဉ္စ ရာဓဉ္စ။
ဂဟပတိ သာဓုသီလံ။

၆. နတံဒဠှဝဂ္ဂေါ

[၂၀၁] ၁. ဗန္ဓနာဂါရဇာတကဝဏ္ဏနာ

န တံ ဒဠှံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဗန္ဓနာဂါရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဗဟူ သန္ဓိစ္ဆေဒကပန္ထဃာတကစောရေ အာနေတွာ ကောသလရညော ဒဿေသုံ။ တေ ရာဇာ အဒ္ဒုဗန္ဓနရဇ္ဇုဗန္ဓနသင်္ခလိကဗန္ဓနေဟိ ဗန္ဓာပေသိ။ တိံသမတ္တာ ဇာနပဒါ ဘိက္ခူ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမာ အာဂန္တွာ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ ဗန္ဓနာဂါရံ ဂန္တွာ တေ စောရေ ဒိသွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ သာယန္ဟသမယေ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, အဇ္ဇ အမှေဟိ ပိဏ္ဍာယ စရန္တေဟိ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗဟူ စောရာ အဒ္ဒုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗဒ္ဓါ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ ဒိဋ္ဌာ, တေ တာနိ ဗန္ဓနာနိ ဆိန္ဒိတွာ ပလာယိတုံ န သက္ကောန္တိ, အတ္ထိ နု ခော တေဟိ ဗန္ဓနေဟိ ထိရတရံ နာမ အညံ ဗန္ဓန”န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ, ကိံ ဗန္ဓနာနိ နာမေတာနိ, ယံ ပနေတံ ဓနဓညပုတ္တဒါရာဒီသု တဏှာသင်္ခါတံ ကိလေသဗန္ဓနံ, ဧတံ ဧတေဟိ ဗန္ဓနေဟိ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ထိရတရံ, ဧဝံ မဟန္တမ္ပိ ပနေတံ ဒုစ္ဆိန္ဒိယံ ဗန္ဓနံ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ဆိန္ဒိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဒုဂ္ဂတဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ ပိတာ ကာလမကာသိ။ သော ဘတိံ ကတွာ မာတရံ ပောသေသိ, အထဿ မာတာ အနိစ္ဆမာနဿေဝ ဧကံ ကုလဓီတရံ ဂေဟေ ကတွာ အပရဘာဂေ ကာလမကာသိ။ ဘရိယာယပိဿ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သော ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ အဇာနန္တော “ဘဒ္ဒေ, တွံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အာဟ ။ သာပိ “ဂဗ္ဘော မေ ပတိဋ္ဌိတော, မယိ ဝိဇာတာယ ဒါရကံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိဿသီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တဿာ ဝိဇာတကာလေ “ဘဒ္ဒေ, တွံ သောတ္ထိနာ ဝိဇာတာ, ဣဒါနာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အာပုစ္ဆိ။ အထ နံ သာ “ပုတ္တကဿ တာဝ ထနပါနတော အပဂမနကာလံ အာဂမေဟီ”တိ ဝတွာ ပုန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။

သော စိန္တေသိ – “ဣမံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဂန္တုံ န သက္ကာ, ဣမိဿာ အနာစိက္ခိတွာဝ ပလာယိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ သော တဿာ အနာစိက္ခိတွာ ရတ္တိဘာဂေ ဥဋ္ဌာယ ပလာယိ။ အထ နံ နဂရဂုတ္တိကာ အဂ္ဂဟေသုံ။ သော “အဟံ, သာမိ, မာတုပောသကော နာမ, ဝိဿဇ္ဇေထ မ”န္တိ တေဟိ အတ္တာနံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတွာ အဂ္ဂဒွါရေနေဝ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဝိဟာသိ။ သော တတ္ထ ဝသန္တော “ဧဝရူပမ္ပိ နာမ မေ ဒုစ္ဆိန္ဒိယံ ပုတ္တဒါရဗန္ဓနံ ကိလေသဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတ”န္တိ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၀၁. “န တံ ဒဠှံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာ၊ ယဒာယသံ ဒါရုဇပဗ္ဗဇဉ္စ။
သာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခါ။

၁၀၂. “ဧတံ ဒဠှံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာ၊ ဩဟာရိနံ သိထိလံ ဒုပ္ပမုဉ္စံ။
ဧတမ္ပိ ဆေတွာန ဝဇန္တိ ဓီရာ၊ အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယာ”တိ။

တတ္ထ **ဓီရာ**တိ ဓိတိမန္တာ, ဓိက္ကတပါပါတိ ဓီရာ။ အထ ဝါ ဓီ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ ပညာယ သမန္နာဂတာတိ ဓီရာ, ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓသာဝကာ ဗောဓိသတ္တာ စ ဣမေ ဓီရာ နာမ။ **ယဒာယသ**န္တိအာဒီသု ယံ သင်္ခလိကသင်္ခါတံ အယသာ နိဗ္ဗတ္တံ အာယသံ, ယံ အဒ္ဒုဗန္ဓနသင်္ခါတံ ဒါရုဇံ, ယဉ္စ ပဗ္ဗဇတိဏေဟိ ဝါ အညေဟိ ဝါ ဝါကာဒီဟိ ရဇ္ဇုံ ကတွာ ကတရဇ္ဇုဗန္ဓနံ, တံ အာယသာဒိံ ဆိန္ဒိတုံ သက္ကုဏေယျဘာဝေန ဓီရာ ဒဠှံ ထိရန္တိ နာဟု န ကထေန္တိ။ **သာရတ္တရတ္တာ**တိ သာရတ္တာ ဟုတွာ ရတ္တာ, ဗလဝရာဂရတ္တာတိ အတ္ထော။ **မဏိကုဏ္ဍလေသူ**တိ မဏီသု စ ကုဏ္ဍလေသု စ, မဏိယုတ္တေသု ဝါ ကုဏ္ဍလေသု။

ဧတံ ဒဠှန္တိ ယေ မဏိကုဏ္ဍလေသု သာရတ္တရတ္တာ, တေသံ ယော စ သာရာဂေါ, ယာ စ တေသံ ပုတ္တဒါရေသု အပေက္ခာ တဏှာ, ဧတံ ကိလေသမယံ ဗန္ဓနံ ဒဠှံ ထိရန္တိ ဓီရာ အာဟု။ **ဩဟာရိန**န္တိ အာကဍ္ဎိတွာ စတူသု အပါယေသု ပါတနတော အဝဟရတိ ဟေဋ္ဌာ ဟရတီတိ ဩဟာရိနံ။ **သိထိလ**န္တိ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ ဆဝိစမ္မမံသာနိ န ဆိန္ဒတိ, လောဟိတံ န နီဟရတိ, ဗန္ဓနဘာဝမ္ပိ န ဇာနာပေတိ, ထလပထဇလပထာဒီသု ကမ္မာနိ ကာတုံ ဒေတီတိ သိထိလံ။ **ဒုပ္ပမုဉ္စ**န္တိ တဏှာလောဘဝသေန ဟိ ဧကဝါရမ္ပိ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသဗန္ဓနံ ဒဋ္ဌဋ္ဌာနတော ကစ္ဆပေါ ဝိယ ဒုမ္မောစယံ ဟောတီတိ ဒုပ္ပမုဉ္စံ။ **ဧတမ္ပိ ဆေတွာန** တိ ဧတံ ဧဝံ ဒဠှမ္ပိ ကိလေသဗန္ဓနံ ဉာဏခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိတွာ အယအမာနိ

ဆိန္ဒိတွာ မတ္တဝရဝါရဏာ ဝိယ ပဉ္ဇရေ ဆိန္ဒိတွာ သီဟပေါတကာ ဝိယ စ ခီရာ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ ဥက္ကာရဘူမိံ
ဝိယ ဇိဂုစ္ဆမာနာ အနပေက္ခိနော ဟုတွာ ကာမသုခံ ပဟာယ ဝဇန္တိ ပက္ကမန္တိ, ပက္ကမိတွာ စ ပန ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ
ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနသုခေန ဝီတိနာမေန္တီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ကမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ကမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ
သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ ‘‘တဒါ မာတာ မဟာ
မာယာ အဟောသိ, ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ, ဘရိယာ ရာဟုလမာတာ, ပုတ္တော ရာဟုလော, ပုတ္တဒါရံ ပဟာယ နိက္ခ
မိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဗန္ဓနာဂါရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၀၂] ၂. ကေဠိသီလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယံ အာရဗ္ဘ
ကထေသိ။ သော ကိရာယသ္မာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပါကဋော အဟောသိ ပညာတော မဓုရဿရော မဓုရဓမ္မကထိကော ပဋိ
သမ္ဘိဒါပ္ပတ္တော မဟာခီဏာသဝေါ အသီတိယာ မဟာထေရာနံ အန္တရော ပမာဏေန ဩမကော လကုဏ္ဋကော
သာမဏေရော ဝိယ, ခုဒ္ဒကော ကီဠနတ္ထာယ ကတော ဝိယ။ တသ္မိံ ဧကဒိဝသံ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ဇေတဝနကောဋ္ဌ
ကံ ဂတေ ဇနပဒါ တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ ‘‘ဒသဗလံ ဝန္ဒိဿာမာ’’တိ ဇေတဝနံ ပဝိသန္တာ ဝိဟာရကောဋ္ဌကေ ထေရံ ဒိသွာ
‘‘သာမဏေရော ဧသော’’တိ သညာယ ထေရံ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဏှန္တာ ဟတ္ထေ ဂဏှန္တာ သီသံ ဂဏှန္တာ
နာသာယ ပရာမသန္တာ ကဏ္ဏေသု ဂဟေတွာ စာလေတွာ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ကတွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ သ
တ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိတွာ သတ္ထာရာ မဓုရပဋိသန္ထာရေ ကတေ ပုစ္ဆိံသု – ‘‘ဘန္တေ, လကုဏ္ဋ
ကဘဒ္ဒိယတ္ထေရော ကိရ နာမေကော တုမှာကံ သာဝကော မဓုရဓမ္မကထိကော အတ္ထိ, ကဟံ သော ဣဒါနီ’’တိ။ ‘‘ကိံ
ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒဋ္ဌုကာမတ္ထာ’’တိ? ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘ယံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှေဟိ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဒိသွာ စီဝရ
ကဏ္ဏာဒီသု ဂဏှန္တာ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စံ ကတွာ အာဂတာ, ဧသ သော’’တိ။ ‘‘ဘန္တေ, ဧဝရူပေါ ပတ္ထိတပတ္ထ
နော အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော သာဝကော ကိံကာရဏာ အပ္ပေသက္ခော ဇာတော’’တိ? သတ္ထာ ‘‘အတ္တနာ ကတပါပကမ္မံ
နိဿာယာ’’တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ အဟောသိ။
တဒါ ဗြဟ္မဒတ္တဿ ဇိဏ္ဏံ ဇရာပ္ပတ္တံ ဟတ္ထိံ ဝါ အဿံ ဝါ ဂေါဏံ ဝါ ဒဿေတုံ န သက္ကာ, ကေဠိသီ
လော ဟုတွာ တထာရူပံ ဒိသွာဝ အနုဗန္ဓာပေတိ, ဇိဏ္ဏသကဋမ္ပိ ဒိသွာ ဘိန္ဒာပေတိ, ဇိဏ္ဏမာတုဂါမေ ဒိသွာ ပ
က္ကောသာပေတွာ ဥဒရေ ပဟရာပေတွာ ပါတာပေတွာ ပုန ဥဋ္ဌာပေတွာ ဘာယာပေတိ , ဇိဏ္ဏပုရိသေ ဒိသွာ လင်္
ဃကေ ဝိယ ဘူမိယံ သံပရိဝတ္တကာဒိကီဠံ ကီဠာပေတိ, အပဿန္တော ‘‘အသုကဃရေ ကိရ မဟလ္လကော အတ္
ထီ’’တိ သုတွာပိ ပက္ကောသာပေတွာ ကီဠတိ။ မနုဿာ လဇ္ဇန္တာ အတ္တနော မာတာပိတရော တိရောရဋ္ဌာနိ ပေသေန္
တိ, မာတုပဋ္ဌာနဓမ္မော ပိတုပဋ္ဌာနဓမ္မော ပစ္ဆိဇ္ဇိ, ရာဇသေဝကာပိ ကေဠိသီလာဝ အဟေသုံ။ မတမတာ စတ္တာရော
အပါယေ ပူရေန္တိ, ဒေဝပရိသာ ပရိဟာယတိ။

သက္ကော အဘိနဝေ ဒေဝပုတ္တေ အပဿန္တော ‘‘ကိံ နု ခော ကာရဏ’’န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ
‘‘ဒမေဿာမိ န’’န္တိ မဟလ္လကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ဇိဏ္ဏယာနကေ ဒွေ တက္ကစာဋိယော အာရောပေတွာ ဒွေ
ဇရဂေါဏေ ယောဇေတွာ ဧကသ္မိံ ဆဏဒိဝသေ အလင်္ကတဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဗြဟ္မဒတ္တေ အလင်္ကတန
ဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တေ ပိလောတိကနိဝတ္ထော တံ ယာနကံ ပါဇေန္တော ရညော အဘိမုခေါ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဇိဏ္ဏ
ယာနကံ ဒိသွာ ‘‘ဧတံ ယာနကံ အပနေထာ’’တိ ဝဒတိ။ မနုဿာ ‘‘ကဟံ, ဒေဝ, န ပဿာမာ’’တိ အာဟံသု။ သက္ကော
အတ္တနော အာနုဘာဝေန ရညောယေဝ ဒဿေသိ။ အထ နံ ဗဟုသမ္ပတ္တော တသ္မိံ တဿ ဥပရိဘာဂေန ပါဇေန္တော ရ
ညော မတ္ထကေ ဧကံ စာဋိံ ဘိန္ဒိတွာ နိဝတ္တာပေန္တော ဒုတိယံ ဘိန္ဒိ။ အထဿ သီသတော ပဋ္ဌာယ ဣတော စိ
တော စ တက္ကံ ပဂ္ဃရတိ, သော တေန အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ အထဿ တံ ဥပဒ္ဒုတဘာဝံ ဉတွာ သက္

ကော ယာနကံ အန္တရဓာပေတွာ သက္ကတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဝဇိရဟတ္ထော အာကာသေ ဌတွာ ''ဟပ အဓမ္မိက ရာဇ, ကိံ တွဝံ မဟလ္လကော န ဘဝိဿသိ, တဝ သရီရံ ဇရာ န ပဟရိဿတိ, ကေဋ္ဋိသီလော ဟုတွာ ဝုဓေ ဝိဟေဌနက မ္မံ ကရောသိ, ကေကံ တံ နိဿာယ တေံ ကမ္မံ ကတွာ မတမတာ အပာယေ ပရိပူရေန္တိ, မနုဿာ မာတာပိတရော ပဋ္ဌိ ဇဂ္ဂိတုံ န လဘန္တိ။ သစေ ဣမမှာ ကမ္မာ န ဝိရမိဿသိ, ဝဇိရေန တေ သီသံ ပဒာလေဿာမိ, မာ ဣတော ပဋ္ဌာ ယေတံ ကမ္မံ အကတ္ထာ''တိ သန္တဇ္ဇေတွာ မာတာပိတူနံ ဂုဏံ ကထေတွာ ဝုဍ္ဎာပစာယိကကမ္မဿ အာနိသံသံ ပကာသေတွာ ဩဝဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ ရာဇာ တတော ပဋ္ဌာယ တထာရူပံ ကမ္မံ ကာတုံ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ ပာဒေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၀၃. ''ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စ, ဟတ္ထယော ပသအာ မိက။
သဗ္ဗေ သီဟဿ ဘာယန္တိ, နတ္ထိ ကာယသ္မိံ တုလျတာ။

၁၀၄. ''ဧဝမေဝ မနုဿေသု, ဒဟရော စေပိ ပညဝါ။
သော ဟိ တတ္ထ မဟာ ဟောတိ, နေဝ ဗာလော သရီရဝါ''တိ။

တတ္ထ **ပသအာ မိက**တိ ပသဒသင်္ခါတာ မိက, ပသအာ မိက စ အဝသေသာ မိက စာတိပိ အတ္ထော။ ''ပသဒမိက''တိပိ ပါဌော, ပသအာ မိကတိ အတ္ထော။ **နတ္ထိ ကာယသ္မိံ တုလျတာ** တိ သရီရေ ပမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, မဟာ သရီရာ ဟတ္ထိနော စေဝ ပသဒမိက စ သီဟံ မာရေယျုံ, သီဟော ဟံသာဒယော ခုဒ္ဒကသရီရေယေဝ မာရေယျ, ခုဒ္ဒကာယေဝ သီဟဿ ဘာယေယျုံ, န မဟန္တာ။ ယသ္မာ ပနေတံ နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗေပိ တေ သီဟဿ ဘာယန္တိ။ **သရီရဝါ**တိ ဗာလော မဟာသရီရောပိ မဟာ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော သရီရေန ခုဒ္ဒကောပိ မာ တံ ဉာဏေနပိ ခုဒ္ဒကောတိ မညိတ္ထာတိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ တေသု ဘိက္ခူသု ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ ''တဒါ ရာဇာ လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယော အဟောသိ, သော တာယ ကေဋ္ဋိသီလတာယ ပရေသံ ကေဋ္ဋိနိဿယော ဇာတော, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကေဋ္ဋိသီလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၀၃] ၃. ခန္ဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ ကိရ ဇန္တာဃရဒွါရေ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေန္တံ ပူတိရုက္ခန္တရာ နိက္ခမိတွာ ဧကော သပ္ပော ပါဒင်္ဂုလိယံ ဍံသိ, သော တတ္ထေဝ မတော။ တဿ မတဘာဝေ သကလဝိဟာရေ ပာကဋော အဟောသိ။ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဘိက္ခု ဇန္တာဃရဒွါရေ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေန္တော သပ္ပေန ဒဋ္ဌော တတ္ထေဝ မတော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''သစေ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စတ္တာရိ အဟိရာဇကုလာနိ အာရဗ္ဘ မေတ္တံ အဘာဝယိဿ, န နံ သပ္ပော ဍံသေယျ။ ပောရာဏကတာပသာပိ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ စတူသု အဟိရာဇကုလေသု မေတ္တံ ဘာဝေတွာ တာနိ အဟိရာဇကုလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယတော မုစ္စိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကသ္မိံ ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ အဿမပဒံ မာပေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဣသိဂဏပရိဝုတော ဝိဟာသိ။ တဒါ ဂင်္ဂါတီရေ နာနပ္ပကာရာ ဒီဃဇာတိကာ ဣသီနံ ပရိပန္ထံ ကရောန္တိ, ယေဘုယျေန ဣသယော ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏန္တိ။ တာပသာ တမတ္ထံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗေ တာပသေ သန္နိပါတာပေ

တတ္ထ “သစေ တုမှေဟ စတူသု အပါယေသု ဗေတ္တံ ဘာဝေယျာထ, န တေ သပ္ပာ ခုံသေယျုံ, တသ္မာ ဣတော ပဋ္ဌာယ စတူသု အဟိရာဇကုလေသု ဧဝံ မေတ္တံ ဘာဝေထာ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၅.“ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဧရာပထေဟိ မေ။
ဆဗျာပုတ္တေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ကဏှာဂေါတမကေဟိ စာ”တိ။

တတ္ထ **ဝိရူပက္ခေဟိ မေ မေတ္တ**န္တိ ဝိရူပက္ခနာဂရာဇကုလေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ မေတ္တံ။ **ဧရာပထာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတာနိပိ ဟိ ဧရာပထနာဂရာဇကုလံ ဆဗျာပုတ္တနာဂရာဇကုလံ ကဏှာဂေါတမကနာဂရာဇကုလန္တိ နာဂရာဇကုလာနေဝ။

ဧဝံ စတ္တာရိ နာဂရာဇကုလာနိ ဒဿေတွာ “သစေ တုမှေဟ ဧတေသု မေတ္တံ ဘာဝေတုံ သက္ကိဿထ, ဒီဃဇာတိကာ တေ န ခုံသိဿန္တိ န ဝိဟေဌေဿန္တီ”တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

“အပါဒကေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဒွိပါဒကေဟိ မေ။
စတုပ္ပဒေဟိ မေ မေတ္တံ၊ မေတ္တံ ဗဟုပ္ပဒေဟိ မေ”တိ။

တတ္ထ ပဌမပဒေန ဩဒိဿကံ ကတွာ သဗ္ဗေသု အပါဒကေသု ဒီဃဇာတိကေသု စေဝ မစ္ဆေသု စ မေတ္တာဘာဝနာ ဒဿိတာ, ဒုတိယပဒေန မနုဿေသု စေဝ ပက္ခိဇာတေသု စ, တတိယပဒေန ဟတ္ထိအဿာဒီသု သဗ္ဗစတုပ္ပဒေသု, စတုတ္ထပဒေန ဝိစ္ဆိကသတပဒိဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကမက္ကဋကာဒီသု။

ဧဝံ သရူပေန မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အာယာစနဝသေန ဒဿေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

“မာ မံ အပါဒကော ဟိံသိ၊ မာ မံ ဟိံသိ ဒွိပါဒကော။
မာ မံ စတုပ္ပဒော ဟိံသိ၊ မာ မံ ဟိံသိ ဗဟုပ္ပဒော”တိ။

တတ္ထ **မာ မ**န္တိ ဧတေသု အပါဒကာဒီသု ကောစိ ဧကောပိ မာ မံ ဟိံသတု, မာ ဝိဟေဌေတူတိ ဧဝံ အာယာစန္တာ မေတ္တံ ဘာဝေထာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အနောဒိဿကဝသေန မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

“သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ၊ သဗ္ဗေ ဘူတာ စ ကေဝလာ။
သဗ္ဗေ ဘဒြာနိ ပဿန္တု၊ မာ ကဉ္စိ ပါပမာဂမာ”တိ။

တတ္ထ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ဝဋ္ဋေ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အာသတ္တာ ဝိသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာတိ **သတ္တာ,** အဿာသပဿာသပဝတ္တနသဘာဝတေန ပါဏနဝသေန **ပါဏာ,** ဘူတဘာဝိတနိဗ္ဗတ္တနဝသေန **ဘူတာ**တိ ဧဝံ ဝစနမတ္တဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဝိသေသေန ပန သဗ္ဗာနိပေတာနိ ပဒါနိ သဗ္ဗသတ္တသင်္ဂါဟကာနေဝ။ **ကေဝလာ**တိ သကလာ။ ဣဒံ သဗ္ဗသဒ္ဒဿေဝ ဟိ ပရိယာယဝစနံ။ **ဘဒြာနိ ပဿန္တု**တိ သဗ္ဗေပေတေ သတ္တာ ဘဒြာနိ သာဓူနိ ကလျာဏာနေဝ ပဿန္တု။ **မာ ကဉ္စိ ပါပမာဂမာ** တိ ဧတေသု ကဉ္စိ ဧကံ သတ္တမ္ပိ ပါပံ လာမကံ ဒုက္ခံ မာ အာဂမာ, မာ အာဂစ္ဆတု မာ ပါပုဏာတု, သဗ္ဗေ အဝေရာ အဗျာပဇ္ဇာ သုခီ နိဒ္ဒုက္ခာ ဟောန္တူတိ။

ဧဝံ “သဗ္ဗသတ္တေသု အနောဒိဿကဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေထာ”တိ ဝတွာ ပုန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရာပေတုံ –

၁၀၆.“အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပမာဏော ဓမ္မော။
အပ္ပမာဏော သင်္ဃော”တိ အာဟ။

တတ္ထ ပမာဏကရာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန ဂုဏာနဥ္စ ပမာဏာဘာဝေန ဗုဒ္ဓရတနံ **အပ္ပမာဏံ။ ဓမ္မော** တိ နဝဝိဓော လောကုတ္တရဓမ္မော။ တသ္သပိ ပမာဏံ ကာတုံ န သက္ကာတိ **အပ္ပမာဏော**။ တေန အပ္ပမာဏေန ဓမ္မေန သမန္နာဂတတ္တာ **သင်္ဃောပိ အပ္ပမာဏော** ။

ဣတိ ဗောဓိသတ္တော "ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရထာ"တိ ဝတွာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အပ္ပမာဏဂုဏတံ ဒဿေတွာ သပ္ပမာဏေ သတ္တေ ဒဿေတုံ –

"ပမာဏဝန္တာနိ သရီသပါနိ၊ အဟိ ဝိစ္ဆိက သတပဒီ။
ဥဏ္ဏာနာဘိ သရဗူ မူသိကာ"တိ အာဟ။

တတ္ထ **သရီသပါနီ**တိ သပ္ပဒီဃဇာတိကာနံ နာမံ။ တေ ဟိ သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိ, သိရေန ဝါ သပ္ပန္တီတိ သရီသပါ။ **"အဟီ"**တိအာဒိ တေသံ သရူပတော နိဒဿနံ။ တတ္ထ **ဥဏ္ဏာနာဘီ** တိ မက္ကဋကော။ တဿ ဟိ နာဘိတော ဥဏ္ဏာသဒိသံ သုတ္တံ နိက္ခမတိ, တသ္မာ "ဥဏ္ဏာနာဘီ"တိ ဝုစ္စတိ။ **သရဗူ**တိ ဃရကောဠိကာ။

ဣတိ ဗောဓိသတ္တော "ယသ္မာ ဧတေသံ အန္တောရာဂါဒယော ပမာဏကရာ ဓမ္မာ အတ္ထိ, တသ္မာ တာနိ သရီသပါဒီနိ ပမာဏဝန္တာနီ"တိ ဒဿေတွာ "အပ္ပမာဏာနံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အာနုဘာဝေန ဣမေ ပမာဏဝန္တာ သတ္တာ ရတ္တိန္ဒိဝံ ပရိတ္တကမ္မံ ကရောန္တူတိ ဧဝံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရထာ"တိ ဝတွာ တတော ဥတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ ဣမံ ကထမာဟ –

"ကတာ မေ ရက္ခာ ကတာ မေ ပရိတ္တာ၊ ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနိ။
သောဟံ နမော ဘဂဝတော၊ နမော သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါန"န္တိ။

တတ္ထ **ကတာ မေ ရက္ခာ** တိ မယာ ရတနတ္တယဂုဏေ အနုဿရန္တေန အတ္တနော ရက္ခာ ဂုတ္တိ ကတာ။ **ကတာ မေ ပရိတ္တာ** တိ ပရိတ္တာဏမ္ပိ မေ အတ္တနော ကတံ။ **ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနီ** တိ မယိ အဟိတဇ္ဈာသယာနိ ဘူတာနိ ပဋိက္ကမန္တု အပဂစ္ဆန္တု။ **သောဟံ နမော ဘဂဝတော**တိ သော အဟံ ဧဝံ ကတပရိတ္တော အတီတဿ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သဗ္ဗဿပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နမော ကရောမိ။ **နမော သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါန** န္တိ ဝိသေသေန ပန အတီတေ ပဋိပာဋိယာ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ နမော ကရောမီတိ။

ဧဝံ "နမက္ကာရံ ကရောန္တာပိ သတ္တ ဗုဒ္ဓေ အနုဿရထာ"တိ ဗောဓိသတ္တော ဣသိဂဏဿ ဣမံ ပရိတ္တံ ဗန္ဓိတွာ အဒာသိ။ အာဒိတော ပန ပဉ္စာယ ဒွီဟိ ကထာဟိ စတူသု အဟိရာဇကုလေသု မေတ္တာယ ဒီပိတတ္တာ ဩဒိဿကာနောဒိဿကဝသေန ဝါ ဒွိန္နံ မေတ္တာဘာဝနာနံ ဒီပိတတ္တာ ဣဒံ ပရိတ္တံ ဣမ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အညံ ဝါ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဣသိဂဏော ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ မေတ္တံ ဘာဝေသိ, ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရိ။ ဧဝမေတေသု ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တေသုယေဝ သဗ္ဗေ ဒီဃဇာတိကာ ပဋိက္ကမိံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဣသိဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ခန္ဓဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၀၄] ၄. ဝီရကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ ဝီရက ပဿေသီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သုဂတာလယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တဿ ပရိသံ ဂဟေတွာ အာဂတေသု ဟိ ထေရေသု သတ္ထာ "သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော တုမှေ ဒိသွာ ကိံ အကာသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သုဂတာလယံ, ဘန္တေ, ဒဿေသီ"တိ ဝုတ္တေ "န ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော မမ အနုကိရိယံ ကရောန္တော ဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ဝိနာသံ ပာပုဏီ"တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဥဒကကာကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ သရံ ဥပနိဿာယ ဝသိ, “ဝီရကော”တိဿ နာမံ အဟောသိ။ တဒါ ကာသိရဋ္ဌေ ဒုဗ္ဘိက္ခံ အဟောသိ, မနုဿာ ကာကဘတ္တံ ဝါ ဒါတုံ ယက္ခနာဂဗလိကမ္မံ ဝါ ကာတုံ နာသက္ခိံသု။ ဆာတကရဋ္ဌတော ကာကာ ယေဘုယျေန အရညံ ပဝိသိံသု။ တတ္ထေကော ဗာရာဏသိဝါသီ သဝိဋ္ဌကော နာမ ကာကော ကာကိံ အာဒါယ ဝီရကဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ သရံ နိဿာယ ဧကမန္တေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ တသ္မိံ သရေ ဂေါစရံ ဂဏှန္တော ဝီရကံ သရံ ဩတရိတွာ မစ္ဆေ ခါဒိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ သရီရံ သုက္ခာပေန္တံ ဒိသွာ “ဣမံ ဥဒကကာကံ နိဿာယ သက္ကာ ဗဟူ မစ္ဆေ လဒ္ဓုံ, ဣမံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကိံ, သမ္မာ”တိ ဝုတ္တေ “ဣစ္ဆာမိ တံ သာမိ ဥပဋ္ဌဟိတု”န္တိ ဝတွာ “သာဓူ”တိ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတော တတော ပဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာသိ။ ဝီရကောပိ တတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ခါဒိတွာ မစ္ဆေ ဥဒ္ဓရိတွာ သဝိဋ္ဌကဿ ဒေတိ။ သောပိ အတ္တနော ယာပနမတ္တံ ခါဒိတွာ သေသံ ကာကိယာ ဒေတိ။

တဿ အပရဘာဂေ မာနော ဥပ္ပဇ္ဇိ – “အယမ္ပိ ဥဒကကာကော ကာဠကော, အဟမ္ပိ ကာဠကော, အက္ခိတုဏ္ဍပါဒေဟိပိ ဧတဿ စ မယှဉ္စ နာနာကရဏံ နတ္ထိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမိနာ ဂဟိတမစ္ဆေဟိ မယှံ ကမ္မံ နတ္ထိ, အဟမေဝ ဂဏှိဿာမီ”တိ။ သော ဝီရကံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သမ္မ, ဣတော ပဋ္ဌာယ အဟမေဝ သရံ ဩတရိတွာ မစ္ဆေ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဝတွာ “န တွံ, သမ္မ, ဥဒကံ ဩတရိတွာ မစ္ဆေ ဂဏှနကကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, မာ နဿီ”တိ တေန ဝါရိယမာနောပိ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ သရံ ဩတရိတွာ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ဥမ္မုဇ္ဇမာနော သေဝါလံ ဆိန္ဒိတွာ နိက္ခမိတုံ နာသက္ခိ, သေဝါလန္တရေ လဂ္ဂိ, အဂ္ဂတုဏ္ဍမေဝ ပညာယိ။ သော နိရဿာသော အန္တောဥဒကေယေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ အထဿ ဘရိယာ အာဂမနံ အပဿမာနာ တံ ပဝတ္တိံ ဇာနနတ္ထံ ဝီရကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “သာမိ, သဝိဋ္ဌကော န ပညာယတိ, ကဟံ နု ခေါ သော”တိ ပုစ္ဆမာနာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၇. “အပိ ဝီရက ပဿေသိ, သကုဏံ မဉ္ဇုဘာဏကံ။
မယူရဂီဝသင်္ကာသံ, ပတိံ မယှံ သဝိဋ္ဌက”န္တိ။

တတ္ထ **အပိ, ဝီရက, ပဿေသီ** တိ, သာမိ ဝီရက, အပိ ပဿသိ။ **မဉ္ဇုဘာဏက** န္တိ မဉ္ဇုဘာဏိနံ။ သော ဟိ ရာဂဝသေန “မဓုရဿရော မေ ပတီ”တိ မညတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **မယူရဂီဝသင်္ကာသ** န္တိ မောရဂီဝသမာနဝဏ္ဏံ။

တံ သုတွာ ဝီရကော “အာမ, ဇာနာမိ တေ သာမိကဿ ဂတဋ္ဌာန”န္တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၈. “ဥဒကထလစရဿ ပက္ခိနော, နိစ္စံ အာမကမစ္ဆဘောဇိနော။
တဿာနုကရံ သဝိဋ္ဌကော, သေဝါလေ ပလိဂုဏ္ဌိတော မတော”တိ။

တတ္ထ **ဥဒကထလစရဿာ** တိ ဥဒကေ စ ထလေ စ စရိတုံ သမတ္ထဿ။ **ပက္ခိနော** တိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တဿာနုကရ** န္တိ တဿ အနုကရောန္တော။ **သေဝါလေ ပလိဂုဏ္ဌိတော မတော** တိ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ သေဝါလံ ဆိန္ဒိတွာ နိက္ခမိတုံ အသက္ကောန္တော သေဝါလပရိယောနဒ္ဓော အန္တောဥဒကေယေဝ မတော, ပဿ, ဧတဿ တုဏ္ဍံ ဒိဿတီတိ။ တံ သုတွာ ကာကီ ပရိဒေဝိတွာ ဗာရာဏသိမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သဝိဋ္ဌကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဝီရကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝီရကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၀၅] ၅. ဂင်္ဂေယျဇာတကဝဏ္ဏနာ

သောဘတိ မစ္ဆော ဂင်္ဂေယျော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ ဒဟရဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ သာဝတ္ထိဝါသိနော ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အသုဘဘာဝနံ အနနုယုဉ္ဇိတွာ ရူပပသံသကာ ဟုတွာ ရူပံ ဥပလာဠေန္တာ ဝိစရိံသု။ တေ ဧကဒိဝသံ “တွံ န သောဘသိ, အဟံ သောဘာမီ”တိ ရူပံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဝိဝါဒါ အဝိဒူရေ နိသိန္နံ ဧကံ မဟလ္လကတ္ထေရံ ဒိသွာ “ဧသော အမှာကံ သောဘနဘာဝံ ဝါ အသောဘနဘာဝံ ဝါ ဇာ

နိသ္သတီ''တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဘန္တေ, ကော အမှေဟသု သောဘနော''တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော ''အာဝုသော, တုမှေဟ ဟိ အဟမေဝ သောဘနတရော''တိ အာဟ။ ဒဟရာ ''အယံ မဟလ္လကော အမှေဟဟိ ပုစ္ဆိတံ အကထေတွာ အပုစ္ဆိတံ ကထေတီ''တိ တံ ပရိဘာသိတွာ ပက္ကမိံသု။ သာ တေသံ ကိရိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋာ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အသုကော မဟလ္လကော ထေရော ကိရ တေ ရူပနိဿိတကေ ဒဟရေ လဇ္ဇာပေသီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒဟရာ ဣမာနေဝ ရူပပသံသကာ, ပုဗ္ဗေပေတေ ရူပမေဝ ဥပလာပေန္တော ဝိစရိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂင်္ဂါတီရေ ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ တဒါ ဂင်္ဂါယမုနာနံ သမာဂမဋ္ဌာနေ ဂင်္ဂေယျော စ ယာမုနေယျော စ ဒွေ မစ္ဆာ ''အဟံ သောဘာမိ, တွံ န သောဘသီ''တိ ရူပံ နိဿာယ ဝိဝဒမာနာ အဝိဒူရေ ဂင်္ဂါတီရေ ကစ္ဆပံ နိပန္နံ ဒိသွာ ''ဧသော အမှာကံ သောဘနဘာဝံ ဝါ အသောဘနဘာဝံ ဝါ ဇာနိဿတီ''တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ကိံ နု ခေါ, သမ္မ ကစ္ဆပ, ဂင်္ဂေယျော သောဘတိ, ဥဒါဟု ယာမုနေယျော''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ကစ္ဆပေါ ''ဂင်္ဂေယျောပိ သောဘတိ , ယာမုနေယျောပိ သောဘတိ, တုမှေဟဟိ ပန ဒွီဟိ အဟမေဝ အတိရေကတရံ သောဘာမီ''တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၀၉. ''သောဘတိ မစ္ဆော ဂင်္ဂေယျော၊ အထော သောဘတိ ယာမုနော။
စတုပ္ပဒေါယံ ပုရိသော၊ နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော။
ဤသကာယတဂီဝေါ စ၊ သဗ္ဗေဝ အတိရောစတီ''တိ။

တတ္ထ **စတုပ္ပဒေါယ** န္တိ စတုပ္ပဒေါ အယံ။ **ပုရိသော**တိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိဂြောဓပရိမဏ္ဍလော** တိ သုဇာတော နိဂြောဓော ဝိယ ပရိမဏ္ဍလော။ **ဤသကာယတဂီဝေါ**တိ ရထီသာ ဝိယ အာယတဂီဝေါ ။ **သဗ္ဗေဝ အတိရောစတီ**တိ ဧဝံ သဏ္ဌာနသမ္ပန္နော ကစ္ဆပေါ သဗ္ဗေဝ အတိရောစတိ, အဟမေဝ သဗ္ဗေ တုမှေဟ အတိက္ကမိတွာ သောဘာမီတိ ဝဒတိ။

မစ္ဆာ တဿ ကထံ သုတွာ ''အမ္ဘော! ပါပကစ္ဆပ အမှေဟဟိ ပုစ္ဆိတံ အကထေတွာ အညမေဝ ကထေသီ''တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၁၀. ''ယံ ပုစ္ဆိတော န တံ အက္ခာသိ၊ အညံ အက္ခာသိ ပုစ္ဆိတော။
အတ္တပ္ပသံသကော ပေါသော၊ နာယံ အသ္မာက ရုစ္စတီ''တိ။

တတ္ထ **အတ္တပ္ပသံသကော** တိ အတ္တာနံ ပသံသနသီလော အတ္တုက္ကံသကော ပေါသော။ **နာယံ အသ္မာက ရုစ္စတီ**တိ အယံ ပါပကစ္ဆပေါ အမှာကံ န ရုစ္စတိ န ခမတီတိ ကစ္ဆပဿ ဥပရိ ဥဒကံ ခိပိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂမိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒွေ မစ္ဆာ ဒွေ ဒဟရဘိက္ခူ အဟေသုံ, ကစ္ဆပေါ မဟလ္လကော, ဣမဿ ကာရဏဿ ပစ္စက္ခကာရိကာ ဂင်္ဂါတီရေ နိဗ္ဗတ္တရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဂင်္ဂေယျဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၀၆] ၆. ကုရုင်္ဂမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဏ္ဍ ဝင္ကမယံ ဟာသ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ ''ဒေဝဒတ္တော ဝဓာယ ပရိသက္ကတီ''တိ သုတွာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကုရုဠဝမိဂေ ဟုတွာ အရညေ ကေသ္သ သရဿ အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဂုမ္ဗေ တသံ ကပ္ပေသိ။ တဿေဝ သရဿ အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခဂ္ဂေ သတပတ္တော, သရသ္မိံ ပန ကစ္ဆပေါ တသံ ကပ္ပေသိ။ ဇဝံ တေ တယောပိ သဟာယကာ အညမညံ ပိယသံဝါသံ ဝသိံသု။ အထေကော မိဂလုဒ္ဒကော အရညေ စရန္တော ပာနီယတိတ္ထေ ဗောဓိသတ္တဿ ပဒဝလဉ္ဇံ ဒိသွာ လောဟနိဂဠသဒိသံ ဝဋ္ဋမယံ ပာသံ ဩဍ္ဍေတွာ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပာနီယံ ပာတုံ အာဂတော ပဌမယာမေယေဝ ပါသေ ဗဇ္ဈိတွာ ဗဒ္ဓရဝံ ရဝိ။ တဿ တေန သဒ္ဒေန ရုက္ခဂ္ဂတော သတပတ္တော ဥဒကတော စ ကစ္ဆပေါ အာဂန္တွာ ''ကိံ နု ခေါ ကာတဗ္ဗ''န္တိ မန္တယိံသု။ အထ သတပတ္တော ကစ္ဆပံ အာမန္တေတွာ ''သမ္မ, တဝ ဒန္တာ အတ္ထိ, တွံ ဣမံ ပာသံ ဆိန္ဒ, အဟံ ဂန္တွာ ယထာ သော နာဂစ္ဆတိ, တထာ ကရိဿာမိ, ဇဝံ အမှေဟိ ဒွီဟိပိ ကတပရက္ကမေန သဟာယော နော ဇီဝိတံ လစ္ဆိဿတီ''တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၁. ''ဣင္ဃ ဝဋ္ဋမယံ ပာသံ, ဆိန္ဒ ဒန္တေဟိ ကစ္ဆပ။
အဟံ တထာ ကရိဿာမိ, ယထာ နေဟိတိ လုဒ္ဒကော''တိ။

အထ ကစ္ဆပေါ စမ္မဝရတ္တံ ခါဒိတုံ အာရဘိ, သတပတ္တော လုဒ္ဒကဿ ဝသနကဂါမံ ဂတော အဝိဒူရေ ရုက္ခေ နိသီဒိ။ လုဒ္ဒကော ပစ္စူသကာလေယေဝ သတ္တိံ ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ သကုဏော တဿ နိက္ခမနဘာဝံ ဉတွာ ဝဿိတွာ ပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ တံ ပုရိမဒွါရေန နိက္ခမန္တံ မုခေ ပဟရိ။ လုဒ္ဒေါ ''ကာဠကဏ္ဏိနာ သကုဏေနမှိ ပဟဋော''တိ နိဝတ္တိတွာ ထောကံ သယိတွာ ပုန သတ္တိံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာသိ။ သကုဏော ''အယံ ပဌမံ ပုရိမဒွါရေန နိက္ခန္တော ဣဒါနိ ပစ္ဆိမဒွါရေန နိက္ခမိဿတီ''တိ ဉတွာ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမဂေဟေ နိသီဒိ။ လုဒ္ဒေါပိ ''ပုရိမဒွါရေန မေ နိက္ခန္တေန ကာဠကဏ္ဏိ သကုဏော ဒိဋ္ဌော, ဣဒါနိ ပစ္ဆိမဒွါရေန နိက္ခမိဿာမီ''တိ ပစ္ဆိမဒွါရေန နိက္ခမိ, သကုဏော ပုန ဝဿိတွာ ဂန္တွာ မုခေ ပဟရိ။ လုဒ္ဒေါ ''ပုနပိ ကာဠကဏ္ဏိသကုဏေန ပဟဋော, န ဒါနိ မေ ဧသ နိက္ခမိတုံ ဒေတီ''တိ နိဝတ္တိတွာ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သယိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ သတ္တိံ ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ သကုဏော ဝေဂေန ဂန္တွာ ''လုဒ္ဒေါ အာဂစ္ဆတီ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ ကထေသိ။

တသ္မိံ ခဏေ ကစ္ဆပေန ဧကမေဝ စမ္မဝဒ္ဓံ ဌပေတွာ သေသဝရတ္တာ ခါဒိတာ ဟောန္တိ။ ဒန္တာ ပနဿ ပတနာကာရပ္ပတ္တာ ဇာတာ, မုခတော လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ။ ဗောဓိသတ္တော လုဒ္ဒပုတ္တံ သတ္တိံ ဂဟေတွာ အသနိဝေဂေန အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တံ ဝဒ္ဓံ ဆိန္ဒိတွာ ဝနံ ပာဝိသိ, သကုဏော ရုက္ခဂ္ဂေ နိသီဒိ, ကစ္ဆပေါ ပန ဒုဗ္ဗလတ္တာ တတ္ထေဝ နိပဇ္ဇိ။ လုဒ္ဒေါ ကစ္ဆပံ ဂဟေတွာ ပသိဗ္ဗကေ ပက္ခိပိတွာ ဧကသ္မိံ ခါဏုကေ လဂ္ဂေသိ။ ဗောဓိသတ္တော နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော ကစ္ဆပဿ ဂဟိတဘာဝံ ဉတွာ ''သဟာယဿ ဇီဝိတဒါနံ ဒဿာမီ''တိ ဒုဗ္ဗလော ဝိယ ဟုတွာ လုဒ္ဒဿ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ သော ''ဒုဗ္ဗလော ဧသ ဘဝိဿတိ, မာရေဿာမိ န''န္တိ သတ္တိံ အာဒာယ အနုပဗန္ဓိ။ ဗောဓိသတ္တော နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ ဂစ္ဆန္တော တံ အာဒာယ အရညံ ပါဝိသိ, ဒူရံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ ပဒံ ဝဉ္စေတွာ အညေန မဂ္ဂေန ဝာတဝေဂေန ဂန္တွာ သိင်္ဂေန ပသိဗ္ဗကံ ဥက္ခိပိတွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ ဖာလေတွာ ကစ္ဆပံ နီဟရိ။ သတပတ္တောပိ ရုက္ခာ ဩတရိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒွိန္နမ္ပိ ဩဝါဒံ ဒဒမာနော ''အဟံ တုမှေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိံ, တုမှေဟိ သဟာယကဿ ကတ္တဗ္ဗံ မယှံ ကတံ, ဣဒါနိ လုဒ္ဒေါ အာဂန္တွာ တုမှေ ဂဏှေယျ, တသ္မာ, သမ္မ သတပတ္တ, တွံ အတ္တနော ပုတ္တကေ ဂဟေတွာ အညတ္ထ ယာဟိ, တွံပိ, သမ္မ ကစ္ဆပ, ဥဒကံ ပဝိသာဟီ''တိ အာဟ။ တေ တထာ အကံသု။

သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၂. ''ကစ္ဆပေါ ပာဝိသီ ဝါရိံ, ကုရုင်္ဂေါ ပာဝိသီ ဝနံ။
သတပတ္တော ဒုမဂ္ဂမှာ, ဒူရေ ပုတ္တေ အပါနယီ''တိ။
တတ္ထ **အပါနယီ**တိ အာနယိ, ဂဟေတွာ အဂမာသီတိ အတ္ထော။

လုဒ္ဒေါပိ တံ ဌာနံ အာဂန္တွာ ကဉ္စိ အပဿိတွာ ဆိန္နပသိဗ္ဗကံ ဂဟေတွာ ဒောမနဿပ္ပတ္တော အတ္တနော ဂေဟံ အဂမာသိ။ တေ တယောပိ သဟာယာ ယာဝဇီဝံ ဝိဿာသံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ လုဒ္ဒကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သတပတ္တော သာရိပုတ္တော, ကစ္ဆပေါ မောဂ္ဂလ္လာနော, ကုရုင်္ဂမိဂေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုရုင်္ဂမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၀၇] ၇. အဿကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အယမဿကရာဇေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘိက္ခု သတ္ထာရာ ''သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''သစ္စ''န္တိ ဝတွာ ''ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတောသီ''တိ ဝုတ္တေ ''ပုရာဏဒုတိယိကာယာ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''န ဣဒါနေဝ တဿာ ဘိက္ခု ဣတ္ထိယာ တယိ သိနေဟော အတ္ထိ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ တံ နိဿာယ မဟာဒုက္ခံ ပတ္တော''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကာသိရဋ္ဌေ ပာဋလိနဂရေ အဿကော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ ဥပရီ နာမ အဂ္ဂမဟေသီ ပိယာ အဟောသိ မနာပါ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ပာသာဒိကာ အတိက္ကန္တာ မာနုသဝဏ္ဏံ, အပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ။ သာ ကာလမကာသိ, တဿာ ကာလကိရိယာယ ရာဇာ သောကာဘိဘူတော အဟောသိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော။ သော တဿာ သရီရံ ဒောဏိယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ တေလကလလံ ပက္ခိပါပေတွာ ပေဠာမဉ္စေ ဌပါပေတွာ နိရာဟာရော ရောဒမာနော ပရိဒေဝမာနော နိပဇ္ဇိ။ မာတာပိတရော အဝသေသညာတကာ မိတ္တာမစ္စဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယောပိ ''မာ သောစိ, မဟာရာဇ, အနိစ္စာ သင်္ခါရာ''တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ သညာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ တဿ ဝိလပန္တဿေဝ သတ္တ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စာဘိညအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ တာပသော ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝိဟရန္တော အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဇမ္ဗုဒီပံ ဩလောကေန္တော တံ ရာဇာနံ တထာ ပရိဒေဝမာနံ ဒိသွာ ''ဧတဿ မယာ အဝဿယေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ရညော ဥယျာနေ ဩတရိတွာ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ ကဉ္စနပဋိမာ ဝိယ နိသီဒိ။

အထေကော ပာဋလိနဂရဝါသီ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ ဥယျာနံ ဂတော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ''ကိံ, မာဏဝ, ရာဇာ ဓမ္မိကော''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, ဘန္တေ, ဓမ္မိကော ရာဇာ, ဘရိယာ ပနဿ ကာလကတာ, သော တဿာ သရီရံ ဒောဏိယံ ပက္ခိပါပေတွာ ဝိလပမာနော နိပန္နော, အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော, ကိဿ တုမှေဟ ရာဇာနံ ဧဝရူပါ ဒုက္ခာ န မောစေထ, ယုတ္တံ နု ခော တုမှာဒိသေသု သီလဝန္တေသု သံဝိဇ္ဇမာနေသု ရညော ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတု''န္တိ။ ''န ခော အဟံ , မာဏဝ, ရာဇာနံ ဇာနာမိ, သစေ ပန သော အာဂန္တွာ မံ ပုစ္ဆေယျ, အဟမေဝဿ တဿာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ရညော သန္တိကေယေဝ တံ ကထာပေယျ''န္တိ။ ''တေန ဟိ, ဘန္တေ, ယာဝ ရာဇာနံ အာနေမိ, တာဝ ဣဓေဝ နိသီဒထာ''တိ မာဏဝေါ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ ''တဿ ဒိဗ္ဗစက္ခုကဿ သန္တိကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဟ။

ရာဇာ ''ဥပရိံ ကိရ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿာမီ''တိ တုဋ္ဌမာနသော ရထံ အဘိရုဟိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော – ''သစ္စံ ကိရ တုမှေဟ ဒေဝိယာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနာထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ''တိ? ''သာ ခော, မဟာရာဇ, ရူပသ္မိံယေဝ မတ္တာ ပမာဒမာဂမ္မ ကလျာဏကမ္မံ အကတွာ ဣမသ္မိံယေဝ ဥယျာနေ ဂောမယပါဏကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ''တိ ။ ''နာဟံ သဒ္ဒဟာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ တေ ဒဿေတွာ ကထာပေမီ''တိ။ ''သာဓု ကထာပေထာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော အာနုဘာဝေန ''ဥဘောပိ ဂောမယပိဏ္ဍံ ဝဋ္ဋယမာနာ ရညော ပုရတော အာဂစ္ဆန္တူ''တိ တေသံ အာဂမနံ အကာသိ။ တေ တထေဝ အာဂမိံသု။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒဿေန္တော ''အယံ တေ , မဟာရာဇ, ဥပရိဒေဝီ, တံ ဇဟိတွာ ဂောမယပါဏကဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဂစ္ဆတိ, ပဿထ န''န္တိ အာဟ။ ''ဘန္တေ '''ဥပရီ နာမ ဂောမယပါဏကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ'တိ န သဒ္ဒဟာမဟ''န္တိ။ ''ကထာပေမိ နံ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကထာပေထ, ဘန္တေ''တိ။

ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော အာနုဘာဝေန တံ ကထာပေန္တော ''ဥပရီ''တိ အာဟ။ သာ မနုဿဘာသာယ ''ကိံ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ ''တွံ အတီတဘဝေ ကာ နာမ အဟောသီ''တိ? ''ဘန္တေ, အဿကရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဥပရီ နာမ အဟောသိ''န္တိ။ ''ကိံ ပန တေ ဣဒါနိ အဿကရာဇာ ပိယော, ဥဒါဟု ဂောမယပါဏကော''တိ? ''ဘန္တေ, သော မယှံ

ဟံ ပုရိမဇာတိယာ သာမိကော, တအ အဟံ ဣမသ္မိံ ဥယျာနေ တေန သဒ္ဓိံ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗေ အနုဘဝမာနာ ဝိစရိံ။ ဣဒာနိ ပန မေ ဘဝသင်္ခေပဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ သော ကိံ ဟောတိ, အဟညှိ ဣဒာနိ အဿကရာဇာနံ မာရေတွာ တဿ ဂလလောဟိတေန မယှံ သာမိကဿ ကေမယဟဏကဿ ဟဒေ မက္ခေယျ”န္တိ ဝတွာ ပရိသမဇ္ဈေ မနုဿဘာသာယ ဣမာ ကထာ အဘာသ –

> ၁၁၃. “အယမဿကရာဇေန, ဒေသော ဝိစရိတော မယာ။
> အနုကာမယ ကာမေန, ပိယေန ပတိနာ သဟ။

> ၁၁၄. “နဝေန သုခဒုက္ခေန, ပေါရာဏံ အပိဓီယတိ။
> တသ္မာ အဿကရညာဝ, ကီဋော ပိယတရော မမာ”တိ။

တတ္ထ **အယမဿကရာဇေန, ဒေသော ဝိစရိတော မယာ** တိ အယံ ရမဏီယော ဥယျာနပဒေသော ပုဗ္ဗေ မယာ အဿကရာဇေန သဒ္ဓိံ ဝိစရိတော။ **အနုကာမယ ကာမေနာ**တိ **အနူ**တိ နိပါတမတ္တံ, မယာ တံ ကာမယမာနာယ တေန မံ ကာမယမာနေန သဟာတိ အတ္ထော။ **ပိယေနာ**တိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ပိယေန။ **နဝေန သုခဒုက္ခေန, ပေါရာဏံ အပိဓီယတီ**တိ, ဘန္တေ, နဝေန ဟိ သုခေန ပေါရာဏံ သုခံ, နဝေန စ ဒုက္ခေန ပေါရာဏံ ဒုက္ခံ ပိဓီယတိ ပဋိစ္ဆာဒီယတိ, ဧသော လောကဿ ဓမ္မတာတိ ဒီပေတိ။ **တသ္မာ အဿကရညာဝ, ကီဋော ပိယတရော မမာ** တိ ယသ္မာ နဝေန ပေါရာဏံ ပိဓီယတိ, တသ္မာ မမ အဿကရာဇတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ကီဋောဝ ပိယတရောတိ။

တံ သုတွာ အဿကရာဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ တတ္ထ ဌိတောဝ ကုဏပံ နီဟရာပေတွာ သီသံ နှာတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ အညံ အဂ္ဂမဟေသိံ ကတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရာဇာနံ သြဝဒိတွာ နိသ္သောကံ ကတွာ ဟိမဝန္တမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒာ ဥပရီ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, အဿကရာဇာ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဘိက္ခု, မာဏဝေါ သာရိပုတ္တော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အဿကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၀၈] ၈. သုသုမာရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အလံ မေတေဟိ အမ္ဗေဟီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒာ ဟိ သတ္ထာ “ဒေဝဒတ္တော ဝဓာယ ပရိသက္ကတီ”တိ သုတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒာနေဝ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိသက္ကိယေဝ, သန္တာသမတ္တမ္ပိ ပန ကာတုံ န သက္ခိ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဗောဓိသတ္တော ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော မဟာသရီရော သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ အရညာယတနေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တဒာ ဂင်္ဂါယ ဧကော သုသုမာရော ဝသိ။ အထဿ ဘရိယာ ဗောဓိသတ္တဿ သရီရံ ဒိသွာ တဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠံ ဥပ္ပာဒေတွာ သုသုမာရံ အာဟ – “အဟံ သာမိ, ဧတဿ ကပိရာဇဿ ဟဒယမံသံ ခါဒိတုကာမာ”တိ။ “ဘဒ္ဒေ, မယံ ဇလဂေါစရာ, ဧသော ထလဂေါစရော, ကိန္တိ နံ ဂဏှိတုံ သက္ခိဿာမာ”တိ။ “ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဂဏှ, သစေ န လဘိဿာမိ, မရိဿာမီ”တိ။ “တေန ဟိ မာ သောစိ, အတ္ထေကော ဥပါယော, ခါဒာပေဿာမိ တံ တဿ ဟဒယမံသ”န္တိ သုသုမာရိံ သမဿာသေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂင်္ဂါယ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ နိသိန္နကာလေ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ – “တနရိန္ဒ, ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ကသာယဖလာနိ ခါဒန္တော ကိံ တွံ နိဗဒ္ဓဋ္ဌာနေယေဝ စရသိ, ပါရဂင်္ဂါယ အမ္ဗလဗုဇာဒီနံ မဓုရဖလာနံ အန္တော နတ္ထိ, ကိံ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဖလာဖလံ ခါဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ? “ကုမ္ဘီလရာဇ, ဂင်္ဂါ မဟောဒကာ ဝိတ္ထိဏ္ဏာ, ကထံ တတ္ထ ဂမိဿာမီ”တိ? “သစေ ဣစ္ဆသိ, အဟံ တံ မမ ပိဋ္ဌိံ အာရောပေတွာ နေဿာမီ”တိ။ သော သဒ္ဒဟိတွာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ “တေန ဟိ ဧဟိ ပိဋ္ဌိံ မေ အဘိရူဟာ”တိ စ ဝုတ္တေ တံ အဘိရုဟိ။ သုသုမာရော ထောကံ နေတွာ ဥဒကေ သြသီဒါပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော “သမ္မ, ဥဒကေ မံ ဩသီဒာပေသိ, ကိံ နု ခေါ တေ”န္တိ အာဟ။ “နာဟံ တံ ဓမ္မသုဓမ္မတာယ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာမိ, ဘရိယာယ ပန မေ တဝ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော, တမဟံ တဝ ဟဒယံ ခါဒာပေတုကာမော”တိ။ “သမ္မ, ကထေန္တေန တေ သုန္ဒရံ ကတံ။ သစေ ဟိ အမှာကံ ဥဒရေ ဟဒယံ ဘဝေယျ, သာခဂ္ဂေသု စရန္တာနံ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဘဝေယျာ”တိ။ “ကဟံ ပန တုမှေဟ ဌပေထာ”တိ? ဗောဓိသတ္တော အဝိဒူရေ ဧကံ ဥဒုမ္ဗရံ ပက္ကဖလပိဏ္ဍိသဉ္ဆန္နံ ဒဿေန္တော “ပဿေတာနိ အမှာကံ ဟဒယာနိ ဧတသ္မိံ ဥဒုမ္ဗရေ ဩလမ္ဗန္တီ”တိ အာဟ။ “သစေ မေ ဟဒယံ ဒဿသိ, အဟံ တံ န မာရေဿာမီ”တိ။ “တေန ဟိ မံ ဧတ္ထ နေဟိ, အဟံ တေ ရုက္ခေ ဩလမ္ဗန္တံ ဒဿာမီ”တိ။ သော တံ အာဒါယ တတ္ထ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပိဋ္ဌိတော ဥပ္ပတိတွာ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ နိသီဒိတွာ “သမ္မ, ဗာလ သုသုမာရ, ‘ဣမေသံ သတ္တာနံ ဟဒယံ နာမ ရုက္ခဂ္ဂေ ဟောတီ’တိ သညီ အဟောသိ, ဗာလောသိ, အဟံ တံ ဝဉ္စေသိံ, တဝ ဖလာဖလံ တဝေဝ ဟောတု, သရီရမေဝ ပန တေ မဟန္တံ ပညာ ပန နတ္ထီ”တိ ဝတွာ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၁၅. “အလံ မေတေဟိ အမ္ဗေဟိ, ဇမ္ဗူဟိ ပနသေဟိ စ။
ယာနိ ပါရံ သမုဒ္ဒဿ, ဝရံ မယှံ ဥဒုမ္ဗရော။

၁၁၆. “မဟတီ ဝတ တေ ဗောန္ဒိ, န စ ပညာ တဒူပိကာ။
သုသုမာရ ဝဉ္စိတော မေသိ, ဂစ္ဆ ဒါနိ ယထာသုခ”န္တိ။

တတ္ထ **အလံ မေတေဟီ**တိ ယာနိ တယာ ဒီပကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, ဧတေဟိ မယှံ အလံ။ **ဝရံ မယှံ ဥဒုမ္ဗရော** တိ မယှံ အယမေဝ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခော ဝရံ။ **ဗောန္ဒီ** တိ သရီရံ။ **တဒူပိကာ**တိ ပညာ ပန တေ တဒူပိကာ တဿ သရီရဿ အနုစ္ဆဝိကာ နတ္ထိ။ **ဂစ္ဆ ဒါနိ ယထာသုခ** န္တိ ဣဒါနိ ယထာသုခံ ဂစ္ဆ, နတ္ထိ တေ ဟဒယမံသဂဟဏူပာယောတိ အတ္ထော။ သုသုမာရော သဟဿံ ပရာဇိတော ဝိယ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော ပဇ္ဈာယန္တောဝ အတ္တနော နိဝါသဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သုသုမာရော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သုသုမာရီ စိဉ္စမာဏဝိကာ, ကပိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုသုမာရဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၀၉] ၉. ကုက္ကုဋ္ဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒိဋ္ဌာ မယာ ဝနေ ရုက္ခာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ဒဟရဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ အတ္တနော သရီရဿ ဂုတ္တိကမ္မေ ဆေကော အဟောသိ။ “သရီရဿ မေ န သုခံ ဘဝေယျာ”တိ ဘယေန အတိသီတံ အစ္စုဏှံ ပရိဘောဂံ န ကရောတိ, “သီတုဏှေဟိ သရီရံ ကိလမေယျာ”တိ ဘယေန ဗဟိ န နိက္ခမတိ, အတိကိလိန္နဥတ္တဏ္ဍုလာဒီနိ န ဘုဉ္ဇတိ။ တဿ သာ သရီရဂုတ္တိ ကုသလတာ သံဃမဇ္ဈေ ပာကဋာ ဇာတာ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, အသုကော ဒဟရော ကိရ ဘိက္ခု သရီရဂုတ္တိကမ္မေ ဆေကော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဒဟရော ဣဒါနေဝ သရီရဂုတ္တိကမ္မေ ဆေကော, ပုဗ္ဗေပိ ဆေကောဝ အဟောသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညာယတနေ ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ အထေကော သကုဏလုဒ္ဒကော ဧကံ ဒီပကကုက္ကုဋ္ဋိမာဒါယ တလရဇ္ဇုယော ယဋ္ဌိဉ္စ ဂဟေတွာ အရညေ ကုက္ကုဋေ ဗန္ဓန္တော ဧကံ ပလာယိတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌံ ဟေရာဏကုက္ကုဋံ ဗန္ဓိတုံ အာရဘိ။ သော တလဟသေ ကုသလတာယ အတ္တာနံ ဗန္ဓိတုံ န ဒေတိ, ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ နိလီယတိ။ လုဒ္ဒကော အတ္တာနံ သာခါပလ္လဝေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပုနပ္ပုနံ ယဋ္ဌိဉ္စ ဟသဉ္စ ဩဍ္ဍေတိ။ ကုက္ကုဋော တံ လဇ္ဇာပေတုကာမော မာနုသိံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၇. “ဒိဋ္ဌာ မယာ ဝနေ ရုက္ခာ, အဿကဏ္ဏာ ဝိဘီဋကာ။
န တာနိ ဧဝံ သက္ကန္တိ, ယထာ တွံ ရုက္ခ သက္ကသီ”တိ။

တသ္မာတ္ထော – သမ္မ လုဒ္ဒက, မယာ က္လမသ္မိံ ဝနေ ဇာတာ ဗဟူ အသ္သကဏ္ဏာ စ ဝိဘီဋကာ စ ရုက္ခာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, တာနိ ပန ရုက္ခာနိ ယထာ တ္ဝံ သက္ကသိ သင္ကမသိ က္လတော စိတော စ ဝိစရသိ, ဇဝံ န သက္ကန္တိ န သင္ကမန္တိ န ဝိစရန္တီတိ။

ဇဝံ ဝတ္ဝာ စ ပန သော ကုက္ကုဋော ပလာယိတ္ဝာ အညတ္ထ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ပလာယိတ္ဝာ ဂတကာလေ လုဒ္ဒကော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၁၈. ''ဟေရာဏကုက္ကုဋော အယံ၊ ဘေတ္ဝာ ပဉ္ဇရမာဂတော။
ကုသလော တလဟာသာနံ၊ အပက္ကမတိ ဘာသတီ''တိ။

တတ္ထ **ကုသလော တလဟာသာန**န္တိ တလမယေသု ဟာသေသု ကုသလော အတ္တာနံ ဗန္ဓိတုံ အဒတ္ဝာ အပက္ကမတိ စေဝ ဘာသတိ စ, ဘာသိတ္ဝာ စ ပန ပလာတောတိ ဇဝံ ဝတ္ဝာ လုဒ္ဒကော အရညေ စရိတ္ဝာ ယထာလဒ္ဓမာအာယ ဂေဟမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ က္လမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ လုဒ္ဒကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကုက္ကုဋော ကာယဂုတ္တိကုသလော ဒဟရဘိက္ခု, တသ္မိံ ပန ကာရဏသ္မိံ ပစ္စက္ခကာရိကာ ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၂၁၀] ၁၀. ကန္ဒဂလကဇာတကဝဏ္ဏနာ ကုက္ကုဋဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

အမ္ဘော ကော နာမယံ ရုက္ခော တိ က္လဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော သုဂတာလယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ ''ဒေဝဒတ္တော သုဂတာလယံ အကာသီ''တိ သုတ္ဝာ ''န, ဘိက္ခဝေ, က္လအနေဝ ဒေဝဒတ္တော မယ္ဟံ အနုကိရိယံ ကရောန္တော ဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ဟာပုဏိယေတ''တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ရုက္ခကောဋ္ဋကသကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, ''ခဒိရဝနိယော''တိသ္သ နာမံ အဟောသိ။ သော ခဒိရဝနေယေဝ ဂောစရံ ဂဏှာတိ, တသ္သေ ကော ကန္ဒဂလကော နာမ သဟာယော အဟောသိ, သော သိမ္ဗလိပာလိဘဒ္ဒကဝနေ ဂောစရံ ဂဏှာတိ။ သော ဇေကဒိဝသံ ခဒိရဝနိယသ္သ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ခဒိရဝနိယော ''သဟာယော မေ အာဂတော''တိ ကန္ဒဂလကံ ဂဟေတ္ဝာ ခဒိရဝနံ ပဝိသိတ္ဝာ ခဒိရခန္ဓံ တုဏ္ဍေန ပဟရိတ္ဝာ ရုက္ခတော ပာဏကေ နီဟရိတ္ဝာ အဒါသိ။ ကန္ဒဂလကော ဒိန္နေ ဒိန္နေ မဓုရပူဝေ ဝိယ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ခာဒိ။ တသ္သ ခါဒန္တသ္သေဝ မာနော ဥပ္ပဇ္ဇိ – ''အယမ္ပိ ရုက္ခကောဋ္ဋကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော, အဟမ္ပိ, ကိံ မေ ဇတေန ဒိန္နဂောစရေန, သယမေဝ ခဒိရဝနေ ဂောစရံ ဂဏှိဿာမီ''တိ။ သော ခဒိရဝနိယံ အာဟ – ''သမ္မ, မာ တ္ဝံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိ, အဟမေဝ ခဒိရဝနေ ဂောစရံ ဂဏှိဿာမီ''တိ။

အထ နံ သော ''ဟန္ဒ တ္ဝံ သမ္မ, သိမ္ဗလိပာလိဘဒ္ဒကာဒိဝနေ နိဿာရေ ဂောစရဂ္ဂဟဏကုလေ ဇာတော, ခဒိရာ နာမ ဇာတသာရာ ထဒ္ဓါ, မာ တေ ဇေတံ ရုစ္စီ''တိ အာဟ။ ကန္ဒဂလကော ''ကိံ အနာဟံ န ရုက္ခကောဋ္ဋကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ တသ္သ ဝစနံ အနာဒိယိတ္ဝာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ခဒိရရုက္ခံ တုဏ္ဍေန ပဟရိ။ တာဝဒေဝသ္သ တုဏ္ဍံ ဘိဇ္ဇိ, အက္ခီနိ နိက္ခမနာကာရပ္ပတ္တာနိ ဇာတာနိ, သီသံ ဖလိတံ။ သော ခန္ဓေ ပတိဋ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တော ဘူမိယံ ပတိတ္ဝာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၁၉. ''အမ္ဘော ကော နာမယံ ရုက္ခော၊ သိန္နပတ္တော သကဏ္ဋကော။
ယတ္ထ ဇကပ္ပဟာရေန၊ ဥတ္တမင်္ဂံ ဝိဘိဇ္ဇိတ''န္တိ။

တတ္ထ **အမ္ဘော ကော နာမယံ ရုက္ခော** တိ, ဘော ခဒိရဝနိယ, ကော နာမ အယံ ရုက္ခော။ ''ကော နာမ သော''တိပိ ပာဌော။ **သိန္နပတ္တော** တိ သုခုမပတ္တော။ **ယတ္ထ ဇကပ္ပဟာရေနာ** တိ ယသ္မိံ ရုက္ခေ ဇကေနေဝ ပဟာရေန။ **ဥတ္တ**

မငှံ ဝိဘိဇ္ဇိတန္တိ သီသံ ဘိန္နံ, န ကေဝလဉ္စ သီသံ, တုဏ္ဍမ္ပိ ဘိန္နံ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တတာယ ခဒိရရုက္ခံ “ကိံ ရုက္ခော နာမေသော”တိ ဇာနိတုံ အသက္ကောန္တော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဣမာယ ကထာယ ဝိပ္ပလပိ။

တံ ဝစနံ သုတွာ ခဒိရဝနိယော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၂၀. “အစာရိ ဝတာယံ ဝိတုဒံ ဝနာနိ, ကဋ္ဌင်္ဂရုက္ခေသု အသာရကေသု။
အထာသဒါ ခဒိရံ ဇာတသာရံ, ယတ္ထဗ္ဘိဒါ ဂရုဠော ဥတ္တမင်္ဂ”န္တိ။

တတ္ထ **အစာရိ ဝတာယ**န္တိ အစရိ ဝတ အယံ။ **ဝိတုဒံ ဝနာနီ**တိ နိဿာရသိမ္ဗလိပာလိဘဒ္ဒကဝနာနိ ဝိတုဒန္တော ဝိဇ္ဈန္တော။ **ကဋ္ဌင်္ဂရုက္ခေသူ**တိ ဝနကဋ္ဌကောဋ္ဌာသေသု ရုက္ခေသု။ **အသာရကေသူ**တိ နိဿာရေသု ပာလိဘဒ္ဒကသိမ္ဗလိအာဒီသု။ **အထာသဒါ ခဒိရံ ဇာတသာရ**န္တိ အထ ပေတကကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာတသာရံ ခဒိရံ သမာပုဏိ။ **ယတ္ထဗ္ဘိဒါ ဂရုဠော ဥတ္တမင်္ဂ**န္တိ **ယတ္ထဗ္ဘိဒါ**တိ ယသ္မိံ ခဒိရေ အဘိန္ဒိ ပဒါလယိ။ **ဂရုဠော**တိ သကုဏော။ သဗ္ဗသကုဏာနဉ္ဟေတံ သကရဝသပ္ပတိဿ ဝစနံ။

ဣတိ နံ ခဒိရဝနိယော ဝတွာ “ဘော ကန္ဒဂလက, ယတ္ထ တွံ ဥတ္တမင်္ဂံ အဘိန္ဒိ, ခဒိရော နာမေသော သာရရုက္ခော”တိ အာဟ။ သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကန္ဒဂလကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ခဒိရဝနိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကန္ဒဂလကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

နတံဒဠှဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဗန္ဓနာကရံ ကေဠိသီလံ, ခဏ္ဍံ ဝီရကဂင်္ဂေယျံ။
ကုရုင်္ဂမဿကဉ္စေဝ, သုသုမာရဉ္စ ကုက္ကုဋံ။
ကန္ဒဂလကန္တိ တေ ဒသ။

၇. ဗီရဏထမ္ဘဝဂ္ဂေါ

[၁၂၁] ၁. သောမဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

အကာသိ ယောဂ္ဂန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လာဠုဒါယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ အန္တရေ ဧကဝစနမ္ပိ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ, သာရဇ္ဇဗဟုလော “အညံ ကထေဿာမီ”တိ အညမေဝ ကထေသိ။ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, လာဠုဒါယီ ဣဒါနေဝ သာရဇ္ဇဗဟုလော, ပုဗ္ဗေပိ သာရဇ္ဇဗဟုလောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ အညတရသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပုန ဂေဟံ အာဂန္တွာ မာတာပိတူနံ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ ဉတွာ “ပရိဟီနကုလတော သေဋ္ဌိကုလံ ပတိဋ္ဌပေဿာမီ”တိ မာတာပိတရော အာပုစ္ဆိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော ရညော ပိယော အဟောသိ မနာပေါ။ အထဿ ပိတုနော “ဒွီဟိယေဝ ဂောဏေဟိ ကသိံ ကတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တဿ ဧကော ဂောဏော မတော။ သော ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တာတ, ဧကော ဂောဏော မတော, ကသိကမ္မံ န ပဝတ္တတိ, ရာဇာနံ ဧကံ ဂောဏံ ယာစာဟီ”တိ အာဟ။ “တာတ, နစိရဿေဝ မေ ရာဇာ ဒိဋ္ဌော, ဣဒါနေဝ ဂောဏံ ယာစိတုံ န ယုတ္တံ, တုမှေဟ ယာစထာ”တိ။ “တာတ, တွံ မယှံ သာရဇ္ဇဗဟုလဘာဝံ န ဇာနာ

သိ, အပဟဥ္ဟိ ဒ္ဝိန္နံ တိဏ္ဏံ သမ္မုခေ ကထံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောမိ။ သစေ အဟံ ရညော သန္တိကံ ကေဏံ ယာစိတုံ ဂမိဿာမိ, ဣမမ္ပိ ဒတ္တ္ဝာ အာဂမိဿာမီ''တိ။ ''တာတ, ယံ ဟောတိ, တံ ဟောတု, န သက္ကာ မယာ ရာဇာနံ ယာစိတုံ, အပိစ ခော ပနာဟံ တုမ္ဟေဟ ယောဂ္ဂံ ကာရေဿာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ သာဓု မံ ယောဂ္ဂံ ကာရေဟီ''တိ။

ဗောဓိသတ္တော ပိတရံ အာဒါယ ဗီရဏတ္ထမ္ဘကသုသာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ တတ္ထ တိဏကလာပေ ဗန္ဓိတ္ဝာ ''အယံ ရာဇာ, အယံ ဥပရာဇာ, အယံ သေနာပတီ''တိ နာမာနိ ကတွာ ပဋိပာဋိယာ ပိတု ဒဿေတွာ ''တာတ, တုမှံ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ 'ဇယတု, မဟာရာဇာ'တိ ဧဝံ ဣမံ ကထံ ဝတွာ ကေဏံ ယာစေယျာသီ''တိ ကထံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ –

''ဒွေ မေ ကောဏာ မဟာရာဇ, ယေဟိ ခေတ္တံ ကသာမသေ။
တေသု ဧကော မတော ဒေဝ, ဒုတိယံ ဒေဟိ ခတ္တိယာ''တိ။

ဗြာဟ္မဏော ဧကေန သံဝစ္ဆရေန ဣမံ ကထံ ပဂုဏံ ကတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – ''တာတ, သောမဒတ္တ, ကထာ မေ ပဂုဏာ ဇာတာ, ဣဒါနိ အဟံ ယဿ ကဿစိ သန္တိကေ ဝတ္တုံ သက္ကောမိ, မံ ရညော သန္တိကံ နေဟီ''တိ။ သော ''သာဓု, တာတာ''တိ တထာရူပံ ပဏ္ဏာကာရံ ကဟာပေတွာ ပိတရံ ရညော သန္တိကံ နေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ''ဇယတု, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ ပဏ္ဏာကာရံ အဒါသိ။ ရာဇာ ''အယံ တေ သောမဒတ္တ ဗြာဟ္မဏော ကိံ ဟောတီ''တိ အာဟ။ ''ပိတာ မေ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကေနဋ္ဌေနာဂတော''တိ? တသ္မိံ ခဏေ ဗြာဟ္မဏော ကေဏယာစနတ္ထာယ ကထံ ဝဒန္တော –

''ဒွေ မေ ကောဏာ မဟာရာဇ, ယေဟိ ခေတ္တံ ကသာမသေ။
တေသု ဧကော မတော ဒေဝ, ဒုတိယံ ဂဏှ ခတ္တိယာ''တိ။ – အာဟ။

ရာဇာ ဗြာဟ္မဏေန ဝိရဇ္ဈိတွာ ကထိတဘာဝံ ဉတွာ သိတံ ကတွာ ''သောမဒတ္တ, တုမှာကံ ဂေဟေ ဗဟူ မညေ ကောဏာ''တိ အာဟ။ ''တုမှေဟိ ဒိန္နာ ဘဝိဿန္တိ, မဟာရာဇာ''တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ တုဿိတွာ ဗြာဟ္မဏဿ သောဠသ ကောဏေ အလင်္ကာရဘဏ္ဍကေ နိဝါသနဂါမဉ္စဿ ဗြဟ္မဒေယ္ယံ ဒတွာ မဟန္တေန ယသေန ဗြာဟ္မဏံ ဥယျောဇေသိ။ ဗြာဟ္မဏော သဗ္ဗသေတသိန္ဓဝယုတ္တံ ရထံ အဘိရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဂါမံ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပိတရာ သဒ္ဓိံ ရထေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော ''တာတ, အဟံ တုမ္ဟေဟ သကလသံဝစ္ဆရံ ယောဂ္ဂံ ကာရေသိံ, သန္နိဋ္ဌာနကာလေ ပန တုမှာကံ ကေဏံ ရညော အဒတ္ထာ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၂၁. ''အကာသိ ယောဂ္ဂံ ဓုဝမပ္ပမတ္တော၊ သံဝစ္ဆရံ ဗီရဏထမ္ဘကသ္မိံ။
ဗျာကာသိ သညံ ပရိသံ ဝိဂယှ၊ န နိယ္ယမော တာယတိ အပ္ပပညံ''န္တိ။

တတ္ထ **အကာသိ ယောဂ္ဂံ ဓုဝမပ္ပမတ္တော, သံဝစ္ဆရံ ဗီရဏထမ္ဘကသ္မိံ** န္တိ, တာတ, တုမှံ နိစ္စံ အပ္ပမတ္တော ဗီရဏတ္ထမ္ဘမယေ သုသာနေ ယောဂ္ဂံ အကာသိ ။ **ဗျာကာသိ သညံ ပရိသံ ဝိဂယှာ** တိ အထ စ ပန ပရိသံ ဝိဂဟိတွာ တံ သညံ ဝိအကာသိ ဝိကာရံ အာပာဒေသိ, ပရိဝတ္တေသီတိ အတ္ထော။ **န နိယ္ယမော တာယတိ အပ္ပပည** န္တိ အပ္ပပညံ နာမ ပုဂ္ဂလံ နိယ္ယမော ယောဂ္ဂကိစ္စံ စရဏံ န တာယတိ န ရက္ခတီတိ။

အထဿ ဝစနံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၂၂. ''ဒွယံ ယာစနကော တာတ၊ သောမဒတ္တ နိဂစ္ဆတိ။
အလာဘံ ဓနလာဘံ ဝါ၊ ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ယာစနာ''တိ။

တတ္ထ **ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ယာစနာ** တိ ယာစနာ ဟိ ဧဝံသဘာဝါတိ။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, လာဠုဒါယီ ဣဒါနေဝ သာရဇ္ဇဗဟုလော, ပုဗ္ဗေပိ သာရဇ္ဇဗဟုလောယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော, သောမဒတ္တဿ ပိတာ လာဠုဒါယီ

အပေါသိ, သောမဒတ္တော ပန အဟမေဝ အပေါသိ''န္တိ။

[၂၁၂] ၂. ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

သောမဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

အညော ဥပရိမော ဝဏ္ဏောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘိက္ခု သတ္ထာရာ ''သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''သစ္စ''န္တိ ဝတွာ ''ကော တံ ဥက္ကဏ္ဌာပေသီ''တိ ဝုတ္တေ ''ပုရာဏဒုတိယိကာ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ဘိက္ခု အယံ တေ ဣတ္ထီ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ အတ္တနော ဇာရဿ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ ဘောဇေသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဒုဂ္ဂတော ဒုရူပကော ဟုတွာ ဘိက္ခံ စရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တဒါ ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ကမကေ ဧကဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဗြာဟ္မဏီ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ အတိစာရံ စရတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏေ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဗဟိ ဂတေ တဿာ ဇာရော တံ ခဏံ သြလောကေတွာ တံ ဂေဟံ ပာဝိသိ။ သာ တေန သဒ္ဓိံ အတိစရိတွာ ''မုဟုတ္တံ အစ္ဆ, ဘုဉ္ဇိတွာဝ ဂမိဿသီ''တိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ သူပဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဥဏှဘတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ ''တွံ ဘုဉ္ဇာ''တိ တဿ ဒတွာ သယံ ဗြာဟ္မဏဿ အာဂမနံ သြလောကယမာနာ ဒွာရေ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏိယာ ဇာရဿ ဘုဉ္ဇနဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍံ ပစ္စာသီသန္တော အဋ္ဌာသိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဗြာဟ္မဏော ဂေဟာဘိမုခေါ အာဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏီ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဝေဂေန ပဝိသိတွာ ''ဥဋ္ဌေဟိ, ဗြာဟ္မဏော အာဂစ္ဆတီ''တိ ဇာရံ ကောဋ္ဌေ သြတာရေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ပဝိသိတွာ နိသိန္နကာလေ ဖလကံ ဥပနေတွာ ဟတ္ထဓောဝနံ ဒတွာ ဣတရေန ဘုတ္တာဝသိဋ္ဌဿ သီတဘတ္တဿ ဥပရိ ဥဏှဘတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ အဒါသိ။ သော ဘတ္တေ ဟတ္ထံ သြတာရေတွာ ဥပရိ ဥဏှံ ဟေဋ္ဌာ စ ဘတ္တံ သီတလံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''ဣမိနာ အညဿ ဘုတ္တာဝသေသေန ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ။ သော ဗြာဟ္မဏိံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၃. ''အညော ဥပရိမော ဝဏ္ဏော၊ အညော ဝဏ္ဏော စ ဟေဋ္ဌိမော။
ဗြာဟ္မဏီ တွေဝ ပုစ္ဆာမိ၊ ကိံ ဟေဋ္ဌာ ကိဉ္စ ဥပ္ပရီ''တိ။

တတ္ထ **ဝဏ္ဏော**တိ အာကာရော။ အယဉှိ ဥပရိမဿ ဥဏှဘာဝံ ဟေဋ္ဌိမဿ စ သီတဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမာဟ။ **ကိံ ဟေဋ္ဌာ ကိဉ္စ ဥပ္ပရီ**တိ ဝုမိုတဘတ္တေန နာမ ဥပရိ သီတလေန, ဟေဋ္ဌာ ဥဏှေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဣဒဉ္စ ပန န တာဒိသံ, တေန တံ ပုစ္ဆာမိ – ''ကေန ကာရဏေန ဥပရိ ဘတ္တံ ဥဏှံ, ဟေဋ္ဌိမံ သီတလ''န္တိ။

ဗြာဟ္မဏီ အတ္တနာ ကတကမ္မဿ ဥတ္တာနဘာဝဘယေန ဗြာဟ္မဏေ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တေပိ တုဏှီယေဝ အဟောသိ။ တသ္မိံ ခဏေ နဋ္ဌပုတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ''ကောဋ္ဌေ နိသိန္နပုရိသေန ဇာရေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဣမိနာ ဂေဟဿာမိကေန, ဗြာဟ္မဏီ ပန အတ္တနာ ကတကမ္မဿ ပာကဋဘာဝဘယေန ကိဉ္စိ န ကထေတိ, ဟန္ဒာဟံ ဣမိဿာ ကတကမ္မံ ပကာသေတွာ ဇာရဿ ကောဋ္ဌကေ နိသိန္နပုရိသဘာဝံ ဗြာဟ္မဏဿ ကထေမီ''တိ။ သော ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟာ နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဣတရဿ ဂေဟပဝေသနံ အတိစရဏံ အဂ္ဂဘတ္တဘုဉ္ဇနံ ဗြာဟ္မဏိယာ ဒွာရေ ဌတွာ မဂ္ဂံ သြလောကနံ ဣတရဿ ကောဋ္ဌေ သြတာရိတဘာဝန္တိ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၂၄. ''အဟံ နဋ္ဌောသ္မိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဘိက္ခကောသ္မိ ဣဓာဂတော။
အယဉှိ ကောဋ္ဌမောတိဏ္ဏော၊ အယံ သော ယံ ဂဝေသသီ''တိ။

တတ္ထ **အဟံ နဋ္ဌောသ္မိ, ဘဒ္ဒန္တေ**တိ, သာမိ, အဟံ နဋ္ဌဇာတိကော။ **ဘိက္ခကောသ္မိ ဣဓာဂတော**တိ သွာဟံ ဣမံ ဌာနံ ဘိက္ခကော ဘိက္ခံ ပရိယေသမာနော အာဂတောသ္မိ။ **အယဉှိ ကောဋ္ဌမောတိဏ္ဏော**တိ အယံ ပန တေသံ

သာ ဇာရော က္လမံ ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇန္တော တဝ ဘယေန ကောဋ္ဌံ ဩတိဏ္ဏော။ **အယံ သော ယံ ဂဝေသသီ**တိ ယံ တ္ဝံ က သ္သ နု ခေါ က္လမိနာ ဥစ္ဆိဋ္ဌကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဂဝေသသိ, အယံ သော။ စူဠာယ နံ ဂဟေတ္ဝာ ကောဋ္ဌာ နီဟရိတ္ဝာ ယထာ န ပုနေဝရူပံ ဟပံ ကရောတိ, တထာ အဿ သတိံ ဇနေဟီတိ ဝတ္ဝာ ပက္ကာမိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော ဥဘောပိ တေ ယထာ နံ န ပုနေဝရူပံ ဟပံ ကရောန္တိ, တဇ္ဇနပဟာရေဟိ တထာ သိက္ခာပေတ္ဝာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ က္လမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''တဒါ ဗ္ရာဟ္မဏီ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, ဗ္ရာဟ္မဏော ဥက္ကဏ္ဌိတော ဘိက္ခု, နဋ္ဌပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဥစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၁၃] ၃. ဘရုဇာတကဝဏ္ဏနာ

က္လသီနမန္တရံ ကတ္ဝာတိ က္လဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဘဂဝ တော ဟိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ လာဘသက္ကာရော မဟာ အဟောသိ။ ယထာဟ –

''တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိ ဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခေါ သက္ကတော ဟောတိ။ပေ။ ပရိက္ခာရာနံ။ အညတိတ္ထိယာ ပန ပရိဗ္ဗာဇကာ အသက္ကတာ ဟောန္တိ။ပေ။ ပရိက္ခာရာန''န္တိ (ဥဒါ. ၁၄)။

တေ ဇဝံ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ အဟောရတ္တံ ဂုဋ္ဌာဟသန္နိပာတံ ကတ္ဝာ မန္တယိံသု ''သမဏဿ ဂေါတမ ဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ မယံ ဟတလာဘသက္ကာရာ ဇာတာ , သမဏော ဂေါတမော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဇာတော, ကေန နု ခေါ ကာရဏေနဿ ဧသော သမ္ပတ္တီ''တိ။ တတြေကေ ဧဝမာဟံသု – ''သမဏော ဂေါတမော သကလဇမ္ဗုဒီပဿ ဥတ္တမဋ္ဌာနေ ဘူမိသီသေ ဝသတိ။ တေနဿ လာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ, သေသာ ''အ တ္တေတံ ကာရဏံ, မယမ္ပိ ဇေတဝနပိဋ္ဌေ တိတ္ထိယာရာမံ ကာရေမ, ဇဝံ လာဘိနော ဘဝိဿာမာ''တိ အာဟံသု။ တေ သဗ္ဗေပိ ''ဧဝမေတ''န္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတ္ဝာ ''သစေပိ မယံ ရညော အနာရောစေတွာ အာရာမံ ကာရေဿာမ, ဘိက္ခူ တ ရေဿန္တိ, လဥ္ဇံ လဘိတွာ အဘိဇ္ဇနကော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ရညော လဥ္ဇံ ဒတွာ အာရာမဋ္ဌာနံ ဂဏှိဿာ မာ''တိ သမ္မန္တေတွာ ဥပဋ္ဌာကေ ယာစိတွာ ရညော သတသဟဿံ ဒတွာ ''မဟာရာဇ, မယံ ဇေတဝနပိဋ္ဌိယံ တိတ္ထိ ယာရာမံ ကရိဿာမ, သစေ ဘိက္ခူ 'ကာတုံ န ဒဿာမာ'တိ တုမှာကံ အာရောစေန္တိ, နေသံ ပဋိဝစနံ န အတဗ္ဗ''န္တိ အာဟံသု။ ရာဇာ လဥ္ဇလောဘေန ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

တိတ္ထိယာ ရာဇာနံ သင်္ဂဏှိတွာ ဝမုကိံ ပက္ကောသာပေတွာ ကမ္မံ ပဋ္ဌပေသုံ, မဟာသဒ္ဒော အဟောသိ။ သ တ္ထာ ''ကော ပနေသော, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒော''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အညတိတ္ထိယာ, ဘန္တေ, ဇေတဝနပိဋ္ဌိယံ တိတ္ထိယာ ရာမံ ကာရေန္တိ, တတ္ထေသော သဒ္ဒော''တိ။ ''အာနန္ဒ, နေတံ ဌာနံ တိတ္ထိယာရာမဿ အနုစ္ဆဝိကံ, တိတ္ထိယာ ဥစ္စာသဒ္ဒ ဒကာမာ, န သက္ကာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝသိတု''န္တိ ဝတ္ဝာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ ''ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အာစိက္ခိတွာ တိတ္ထိယာရာမကရဏံ နိဝါရေထာ''တိ အာဟ။ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဂန္တွာ ရညော နိဝေသနဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ သင်္ဃဿ အာဂတဘာဝံ သုတွာပိ ''တိတ္ထိယာရာမံ နိဿာယ အာဂတာ ဘဝိဿန္တီ''တိ လဥ္ဇဿ ဂဟိတတ္တာ ''ရာဇာ ဂေဟေ နတ္ထီ''တိ ဝဒါပေသိ။ ဘိက္ခူ ဂန္တွာ သတ္ထု အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ''လဥ္ဇံ နိဿာယ ဇဝံ က ရောတီ''တိ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ ပေသေသိ။ ရာဇာ တေသမ္ပိ အာဂတဘာဝံ သုတွာ တထေဝ ဝဒါပေသိ။ တေပိ အာဂန္တွာ တ သတ္ထု အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ''န က္လအနိ, သာရိပုတ္တာ, ရာဇာ ဂေဟေ နိသီဒိတုံ လဘိဿတိ, ဗဟိ နိက္ခမိဿ သတီ''တိ ပုနဒိဝသေ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ရညော နိဝေသနဒွါ တရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ သုတွာ ပာသာဒါ ဩတရိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ ပဝေသေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင် ဃဿ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ ရညော ဧကံ ပရိယာယဓမ္မဒေသနံ အာရဘာ န္တော ''မဟာရာဇ, ပောရာဏကရာဇာနော လဥ္ဇံ ဂဟေတွာ သီလဝန္တေ အညမညံ ကလဟံ ကာရေတွာ အတ္တနော ရဋ္ဌာ ဋ္ဌဿ အဿာမိနော ဟုတွာ မဟာဝိနာသံ ဟပုဏိံသူ''တိ ဝတ္ဝာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဘရုရဋ္ဌေ ဘရုရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စာဘိညော အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဂဏသတ္ထာ တာပသော ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ပဉ္စသတတာပသပရိဝုတော ဟိမဝန္တာ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဘရုနဂရံ ပတွာ တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဥတ္တရဒွာရေ သာခာဝိဋပသမ္ပန္နဿ ဝဋရုက္ခဿ မူလေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ တတ္ထေဝ ရုက္ခမူလေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဧဝံ တသ္မိံ ဣသိဂဏေ တတ္ထ ဝသန္တေ အဍ္ဎမာသစ္စယေန အညော ဂဏသတ္ထာ ပဉ္စသတပရိဝါရော အာဂန္တွာ နဂရေ ဘိက္ခာယ စရိတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဒက္ခိဏဒွာရေ တာဒိသဿေဝ ဝဋရုက္ခဿ မူလေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ တတ္ထ ရုက္ခမူလေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဣတိ တေ ဒွေပိ ဣသိဂဏာ တတ္ထ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ အဂမံသု။

တေသံ ဂတကာလေ ဒက္ခိဏဒွာရေ ဝဋရုက္ခော သုက္ခော။ ပုနတေသု အာဂစ္ဆန္တေသု ဒက္ခိဏဒွာရေ ဝဋရုက္ခဝါသိနော ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အတ္တနော ဝဋရုက္ခဿ သုက္ခဘာဝံ ဉတွာ ဘိက္ခာယ စရိတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဥတ္တရဒွာရေ ဝဋရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပယိံသု။ ဣတရေ ပန ဣသယော ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ နဂရေ ဘိက္ခာယ စရိတွာ အတ္တနော ရုက္ခမူလမေဝ ဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝါသံ ကပ္ပယိံသု။ တေ "န သော တုမှာကံ ရုက္ခော, အမှာကံ ရုက္ခော"တိ ရုက္ခံ နိဿာယ အညမညံ ကလဟံ ကရိံသု, ကလဟော မဟာ အဟောသိ။ ဧကေ "အမှာကံ ပဌမံ ဝသိတဋ္ဌာနံ တုမှေ န လဘိဿထာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဧကေ "မယံ ဣမသ္မိံ တရေ ပဌမတရံ ဣဓာဂတာ, တုမှေ န လဘိဿထာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ တေ "မယံ သာမိနော, မယံ သာမိနော"တိ ကလဟံ ကရောန္တာ ရုက္ခမူလဿတ္ထာယ ရာဇကုလံ အဂမံသု။ ရာဇာ ပဌမံ ဝုတ္ထဣသိဂဏဿေဝ သာမိကံ အကာသိ ။ ဣတရေ "န ဒါနိ မယံ ဣမေဟိ ပရာဇိတာတိ အတ္တာနံ ဝဒါပေဿာမာ"တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ ဧကံ စက္ကဝတ္တိပရိဘောဂံ ရထပဉ္ဇရံ ဒိသွာ အာဟရိတွာ ရညော လဉ္ဇံ ဒတွာ "မဟာရာဇ, အမှေဟိပိ သာမိကေ ကရောဟီ"တိ အာဟံသု။

ရာဇာ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ "ဒွေပိ ဂဏာ ဝသန္တူ"တိ ဒွေပိ သာမိကေ အကာသိ။ ဣတရေ ဣသယော တဿ ရထပဉ္ဇရဿ ရထစက္ကာနိ နီဟရိတွာ လဉ္ဇံ ဒတွာ "မဟာရာဇ, အမှေယေဝ သာမိကေ ကရောဟီ"တိ အာဟံသု။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ ဣသိဂဏာ "အမှေဟိ ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ရုက္ခမူလဿ ကာရဏာ ကလဟံ ကရောန္တေဟိ လဉ္ဇံ ဒဒန္တေဟိ အယုတ္တံ ကတ"န္တိ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟုတွာ ဝေဂေန ပလာယိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ အဂမံသု။ သကလဘရုရဋ္ဌဝါသိနော ဒေဝတာ ဧကတော ဟုတွာ "သီလဝန္တေ ကလဟံ ကရောန္တေ ရညာ အယုတ္တံ ကတ"န္တိ ဘရုရညော ကုဇ္ဈိတွာ တိယောဇနသတိကံ ဘရုရဋ္ဌံ သမုဒ္ဒံ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ အရဋ္ဌမကံသု။ ဣတိ ဧကံ ဘရုရာဇာနံ နိဿာယ သကလရဋ္ဌဝါသိနောပိ ဝိနာသံ ပတ္တာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၁၂၅. "ဣသီနမန္တရံ ကတွာ, ဘရုရာဇာတိ မေ သုတံ။
ဥစ္ဆိန္နော သဟ ရဋ္ဌေဟိ, သ ရာဇာ ဝိဘဝင်္ဂတော။

၁၂၆. "တသ္မာ ဟိ ဆန္ဒာဂမနံ, နပ္ပသံသန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
အဒုဋ္ဌစိတ္တော ဘာသေယျ, ဂိရံ သစ္စုပသံဟိတ"န္တိ။

တတ္ထ **အန္တရံ ကတွာ**တိ ဆန္ဒာဂတိဝသေန ဝိဝရံ ကတွာ။ **ဘရုရာဇာ**တိ ဘရုရဋ္ဌေ ရာဇာ။ **ဣတိ မေ သုတ**န္တိ ဣတိ မယာ ပုဗ္ဗေ ဧတံ သုတံ။ **တသ္မာ ဟိ ဆန္ဒာဂမန**န္တိ ယသ္မာ ဟိ ဆန္ဒာဂမနံ ဂန္တွာ ဘရုရာဇာ သဟ ရဋ္ဌေန ဥစ္ဆိန္နော, တသ္မာ ဆန္ဒာဂမနံ ပဏ္ဍိတာ နပ္ပသံသန္တိ။ **အဒုဋ္ဌစိတ္တော**တိ ကိလေသေဟိ အဒူသိတစိတ္တော ဟုတွာ။ **ဘာသေယျ ဂိရံ သစ္စုပသံဟိတ**န္တိ သဘာဝနိဿိတံ အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတမေဝ ဂိရံ ဘာသေယျ။ ယေ ဟိ တတ္ထ ဘရုရညော လဉ္ဇံ ဂဏှန္တဿ အယုတ္တံ ဧတန္တိ ပဋိက္ကောသန္တာ သစ္စုပသံဟိတံ ဂိရံ ဘာသိံသု, တေသံ ဌိတဋ္ဌာနံ နာဠိကေရဒီပေ အဇ္ဇာပိ ဒီပကသဟဿံ ပညာယတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “မဟာရာဇ, ဆန္ဒဝသိကေန နာမ န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဒွေဝ ပဗ္ဗဇိတဂဏေ ကလဟံ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “အဟံ တေန သမယေန ဇေဋ္ဌကက္ကသိ အဟောသိ”န္တိ, ရာဇာ တထာဂတဿ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဂတကာလေ မနုဿေ ပေသေတွာ တိတ္ထိယာရာမံ ဝိဒ္ဓံသာပေသိ, တိတ္ထိယာ အပ္ပတိဋ္ဌာ အဟေသုံ။

ဘရုဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၁၄] ၄. ပုဏ္ဏနဒီဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပုဏ္ဏံ နဒိန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပညာပာရမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ ဒိဝသေ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ တထာဂတဿ ပညံ အာရဗ္ဘ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မဟာပညော ပုထုပညော ဟာသပညော ဇဝနပညော တိက္ခပညော ဂမ္ဘီရပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော ဥပါယပညာယ သမန္နာဂတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ပညဝါ ဥပါယကုသလောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပုရောဟိတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိတွာ ဗာရာဏသိရညော အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ရာဇာ ပရိဘေဒကာနံ ကထံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ကုဒ္ဓေါ “မာ မမ သန္တိကေ ဝသီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ဗာရာဏသိတော ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဒါရံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမကေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အပရဘာဂေ ရာဇာ တဿ ဂုဏံ သရိတွာ “မယှံ ကဉ္စိ ပေသေတွာ အာစရိယံ ပက္ကောသိတုံ န ယုတ္တံ, ဧကံ ပန ဂါထံ ဗန္ဓိတွာ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ကာကမံသံ ပစာပေတွာ ပဏ္ဏဉ္စ မံသဉ္စ သေတဝတ္ထေန ပလိဝေဌေတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆေတွာ ပေသေဿာမိ။ ယဒိ ပဏ္ဍိတော ဘဝိဿတိ, ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ ကာကမံသဘာဝံ ဉတွာ အာဂမိဿတိ, နော စေ, နာဂမိဿတီ”တိ “ပုဏ္ဏံ နဒိ”န္တိ ဣမံ ဂါထံ ပဏ္ဏေ လိခိ –

၁၂၇. “ပုဏ္ဏံ နဒိံ ယေန စ ပေယျမာဟု, ဇာတံ ယဝံ ယေန စ ဂုယှမာဟု။
ဒူရံ ဂတံ ယေန စ အဝှယန္တိ, သော တျာဂတော ဟန္ဒ စ ဘုဉ္ဇ ဗြာဟ္မဏာ”တိ။

တတ္ထ **ပုဏ္ဏံ နဒိံ ယေန စ ပေယျမာဟူ**တိ ကာကပေယျာ နဒီတိ ဝဒန္တာ ယေန ပုဏ္ဏံ နဒိံ ကာကပေယျမာဟု, န ဟိ အပုဏ္ဏာ နဒီ “ကာကပေယျာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ယဒါပိ နဒီတီရေ ဌတွာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ ကာကေန ပါတုံ သက္ကာ ဟောတိ, တဒါ နံ “ကာကပေယျာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဇာတံ ယဝံ ယေန စ ဂုယှမာဟူ**တိ **ယဝ**န္တိ ဒေသနာသီသမတ္တံ, ဣဓ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ဇာတံ ဥဂ္ဂတံ သမ္ပန္နတရုဏသဿံ အဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ ယဒါ အန္တော ပဝိဋ္ဌကာကံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ သက္ကောတိ, တဒါ ဂုယှတီတိ ဂုယှံ။ ကိံ ဂုယှတိ? ကာကံ။ ဣတိ ကာကဿ ဂုယှံ ကာကဂုယှန္တိ တံ ဝဒမာနာ ကာကေန ဂုယှဝစနဿ ကာရဏဘူတေန “ဂုယှ”န္တိ ဝဒန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ယေန စ ဂုယှမာဟူ”တိ။ **ဒူရံ ဂတံ ယေန စ အဝှယန္တီ**တိ ဒူရံ ဂတံ ဝိပ္ပဝုတ္ထံ ပိယပုဂ္ဂလံ ယံ အာဂန္တွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ သစေ ဣတ္ထန္နာမော အာဂစ္ဆတိ, ဝဿ ကာကာတိ ဝါ ဝဿန္တညေဝ ဝါ သုတွာ “ယထာ ကာကော ဝဿတိ, ဣတ္ထန္နာမော အာဂမိဿတီ”တိ ဧဝံ ဝဒန္တာ ယေန စ အဝှယန္တိ ကထေန္တိ မန္တေန္တိ, ဥဒါဟရန္တီတိ အတ္ထော။ **သော တျာဂတော**တိ သော တေ အာနီတော။ **ဟန္ဒ စ ဘုဉ္ဇ, ဗြာဟ္မဏာ**တိ ဂဏှ, ဗြာဟ္မဏ, ဘုဉ္ဇဿု နံ, ခါဒ ဣဒံ ကာကမံသန္တိ အတ္ထော။

ဣတိ ရာဇာ ဣမံ ဂါထံ ပဏ္ဏေ လိခိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပေသေသိ။ သော ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ “ရာဇာ မံ ဒဋ္ဌုကာမော”တိ ဉတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၂၈. “ယတော မံ သရတီ ရာဇာ, ဝါယသမ္ပိ ပဟေတဝေ။
ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စ, အသတီယေဝ ပါပိယာ”တိ။

တတ္ထ **ယတော မံ သရတီ ရာဇာ, တယသမ္ပိ ပဟေတဝေ** တိ ယဒာ ရာဇာ တယသမ်သံ လဘိတ္ွာ တမ္ပိ ပဟေတုံ မံ သရတိ။ **ဟံသာ ကောဥ္စာ မယူရာ စာ** တိ ယဒာ ပနသ္သ ဧတေ ဟံသာဒယော ဥပနီတာ ဘဝိဿန္တိ, ကောနိ ဟံသမံသာ ဒီနိ လစ္ဆတိ, တဒာ မံ ကသ္မာ န သရိဿတီတိ အတ္ထော? အဋ္ဌကထာယံ ပန ''ဟံသကောဥ္စမယူရာန''န္တိ ပာဌော။ သော သုန္ဒရတရာ, ဣမေသံ ဟံသာဒီနံ မံသံ လဘိတ္ွာ ကသ္မာ မံ န သရိဿတိ, သရိဿတိယေဝါတိ အတ္ထော။ **အသတီယေဝ ပာပိယာ**တိ ယံ တ တံ တ လဘိတ္ွာ သရဏံ နာမ သုန္ဒရံ, လောကသ္မိံ ပန အသတိယေဝ ပာပိယာ, အသတိက ရဏံယေဝ ဟီနံ လာမကံ, တဥ္စ အမ္ဟာကံ ရညော နတ္ထိ။ သရတိ မံ ရာဇာ, အာဂမနံ မေ ပစ္စာသီသတိ, တသ္မာ ဂမိဿာမီ တိ ယာနံ ယောဇာပေတွ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿိ, ရာဇာ တုဿိတ္ွာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပုရောဟိ တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ပုဏ္ဏနဒီဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၁၅] ၅. ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဝဓီ ဝတ အတ္တာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **မဟာ တက္ကာရိဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၀၄ အာဒယော) အာဝိ-ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ကောကာလိ ကော ဣဒါနေဝ တစာယ ဟတော, ပုဗ္ဗေပိ တစာယ ဟတောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပ တ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ သော ပန ရာဇာ ဗဟုဘာဏီ အဟောသိ, တသ္မိံ ကထေန္တေ အ ညေသံ ဝစနဿ ဩကာသော နာမ နတ္ထိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ တံ ဗဟုဘာဏိတံ တရေတုကာမော ဧကံ ဥပာယံ ဥပဓာ ရေန္တော ဝိစရတိ။ တသ္မိဥ္စ ကာလေ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကသ္မိံ သရေ ကစ္ဆပော ဝသတိ, ဒွေ ဟံသပောတကာ ဂေ စရာယ စရန္တာ တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ အကံသု။ တေ ဒဠှဟဝိဿာသိကာ ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ကစ္ဆပံ အာဟံသု – ''သ မ္မ ကစ္ဆပ, အမ္ဟာကံ ဟိမဝန္တေ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတတလေ ကဥ္စနဂုဟာယံ ဝသနဋ္ဌာနံ ရမဏီယော ပဒေသော, ဂစ္ဆ သိ အမ္ဟာကံ သဒ္ဓိ''န္တိ။ ''အဟံ ကိန္တိ ကတွာ ဂမိဿာမီ''တိ? ''မယံ တံ ဂဟေတ္ွာ ဂမိဿာမ, သစေ တွံ မုခံ ရ က္ခိတုံ သက္ခိဿသိ, ကဿစိ ကိဉ္စိ န ကထေဿသီ''တိ။ ''ရက္ခိဿာမိ, သာမိ, ဂဟေတွာ မံ ဂစ္ဆထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ဝတွာ ဧကံ ဒဏ္ဍကံ ကစ္ဆပေန ဍံသာပေတ္ွာ သယံ တဿ ဥဘော ကောဋိယော ဍံသိတ္ွာ အာကာ သံ ပက္ခန္ဒိံသု။ တံ တထာ ဟံသေဟိ နီယမာနံ ဂာမဒာရကာ ဒိသွာ ''ဒွေ ဟံသာ ကစ္ဆပံ ဒဏ္ဍကေန ဟရန္တီ''တိ အာ ဟံသု။

ကစ္ဆပော ''ယဒိ မံ သဟာယကာ နေန္တိ, တုမ္ဟာကံ တွေ ကိံ ဒုဋ္ဌစေဋ္ဌကာ''တိ ဝတ္တုကာမော ဟံသာနံ သီဃ ဝေဂတာယ ဗာရာဏသိနဂရေ ရာဇနိဝေသနဿ ဥပရိဘာဂံ သမ္ပတ္တကာလေ ဒဋ္ဌဋ္ဌာနတော ဒဏ္ဍကံ ဝိဿဇ္ဇေတွ တ အာကာသင်္ဂဏေ ပတိတွာ ဒွေဘာဂေ အဟောသိ, ''ကစ္ဆပော အာကာသတော ပတိတွာ ဒွေဓာ ဘိန္နော''တိ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာဒါယ အမစ္စဂဏပရိဝုတော တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ကစ္ဆပံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ – ''ပဏ္ဍိတ, ကိန္တိ ကတွာ ဧသ ပတိတော''တိ? ဗောဓိသတ္တော ''စိရပဋိကင်္ခောဟံ ရာဇာနံ ဩဝ ဒိတုကာမော ဥပာယံ ဥပဓာရေန္တော စရာမိ, ဣမိနာ ကစ္ဆပေန ဟံသေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော ကတော ဘဝိဿတိ, တေဟိ ဣမံ 'ဟိမဝန္တံ နေဿာမာ'တိ ဒဏ္ဍကံ ဍံသာပေတွာ အာကာသံ ပက္ခန္တေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, အထ ဣမိနာ က ဿစိ ဝစနံ သုတွာ အရက္ခိတမုခတာယ ကိဉ္စိ ဝတ္တုကာမေန ဒဏ္ဍကာ ဝိဿဋ္ဌော ဘဝိဿတိ, ဧဝံ အာကာသ တော ပတိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ စိန္တေတွာ ''အာမ မဟာရာဇ, အတိမုခရာ နာမ အပရိယန္တ ဝစနာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ပာပုဏန္တိယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမာ ကထာ အဘာစ –

၁၂၉. ''အဝဓီ ဝတ အတ္တာနံ၊ ကစ္ဆပေါ ဗျာဟရံ ဂိရံ။
သုဂ္ဂဟီတသ္မိံ ကဋ္ဌသ္မိံ၊ ဝါစာယ သကိယာဝဓိ။

၁၃၀. ''ဧတမ္ပိ ဒိသွာ နရဝီရိယသေဋ္ဌ၊ ဝါစံ ပမုဉ္စေ ကုသလံ နာတိဝေလံ။

ပဿသိ ဗဟုဘာဏေန၊ ကစ္ဆပံ ဗျသနံ ဂတ”န္တိ။

တတ္ထ **အဝဓိ ဝတာ**တိ ဃာတေသိ ဝတ။ **ဗျာဟရ**န္တိ ဗျာဟရန္တော။ **သုဂ္ဂဟီတသ္မိံ ကဋ္ဌသ္မိ**န္တိ မုခေန သုဋ္ဌု ဍံသိတွာ ဂဟိတေ ဒဏ္ဍကေ။ **ဝါစာယ သကိယာဝဓီ**တိ အတိမုခရတာယ အကာလေ ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တော ဒဏ္ဍကံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တာယ သကာယ ဝါစာယ အတ္တာနံ အဝဓိ ဃာတေသိ။ ဧဝမေသ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, န အညထာတိ။ **ဧတမ္ပိ ဒိသွာ**တိ ဧတမ္ပိ ကာရဏံ ဒိသွာ။ **နရဝီရိယသေဋ္ဌာ**တိ နရေသု ဝီရိယေန သေဋ္ဌ ဥတ္တမဝီရိယ ရာဇဝရ။ **ဝါစံ ပမုဉ္စေ ကုသလံ နာတိဝေလ**န္တိ သစ္စာဒိပဋိသံယုတ္တံ ကုသလမေဝ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော မုဉ္စေယျ နိစ္ဆာရေယျ, တမ္ပိ ဟိတံ ကာလယုတ္တံ, န အတိဝေလံ, အတိက္ကန္တကာလံ အပရိယန္တဝါစံ န ဘာသေယျ။ **ပဿသီ**တိ နနု ပစ္စက္ခတော ပဿသိ။ **ဗဟုဘာဏေနာ**တိ ဗဟုဘဏနေန။ **ကစ္ဆပံ ဗျသနံ ဂတ**န္တိ ဧတံ ကစ္ဆပံ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တန္တိ။

ရာဇာ “မံ သန္ဓာယ ဘာသတီ”တိ ဉတွာ “အမှေဟ သန္ဓာယ ကထေသိ, ပဏ္ဍိတာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “မဟာရာဇ, တွံ ဝါ ဟောတု အညော ဝါ, ယော ကောစိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဘာသန္တော ဧဝရူပံ ဗျသနံ ပါပုဏာတီ”တိ ပါကဋံ ကတွာ ကထေသိ။ ရာဇာ တတော ပဋ္ဌာယ ဝိရမိတွာ မန္ဒဘာဏီ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကစ္ဆပော ကောကာလိကော အဟောသိ, ဒွေ ဟံသပေါတကာ ဒွေ မဟာထေရာ, ရာဇာ အာနန္ဒော, အမစ္စပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၁၆] ၆. မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ

န မာယမဂ္ဂိ တပတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတောသီ”တိ ပုဋ္ဌော “ပုရာဏဒုတိယိကာယာ”တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ “အယံ တေ ဘိက္ခု ဣတ္ထီ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဧတံ နိဿာယ သူလေန ဝိဇ္ဈိတွာ အင်္ဂါရေသု ပစိတွာ ခါဒိတဗ္ဗတံ ပတ္တော ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ ဇီဝိတံ အလတ္ထာ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ကေဝဋ္ဋာ ဇာလေ လဂ္ဂံ မစ္ဆံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဥဏှဝါလုကာပိဋ္ဌေ ဌပေတွာ “အင်္ဂါရေသု နံ ပစိတွာ ခါဒိဿာမာ”တိ သူလံ တစ္ဆိံသု။ မစ္ဆော မစ္ဆိံ အာရဗ္ဘ ပရိဒေဝမာနော ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၁၃၁. “န မာယမဂ္ဂိ တပတိ၊ န သူလော သာဓုတစ္ဆိတော။
ယဉ္စ မံ မညတေ မစ္ဆီ၊ အညံ သော ရတိယာ ဂတော။

၁၃၂. “သော မံ ဒဟတိ ရာဂဂ္ဂိ၊ စိတ္တံ စူပတပေတိ မံ။
ဇာလိနော မုဉ္စထာယိရာ မံ၊ န ကာမေ ဟညတေ ကွစီ”တိ။

တတ္ထ **န မာယမဂ္ဂိ တပတီ**တိ န မံ အယံ အဂ္ဂိ တပတိ, န တာပံ ဇနေတိ, န သောစယတီတိ အတ္ထော။ **န သူလော**တိ အယံ သူလောပိ သာဓုတစ္ဆိတော မံ န တပတိ, န မေ သောကံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ယဉ္စ မံ မညတေ**တိ ယံ ပန မံ မစ္ဆီ ဧဝံ မညတိ “အညံ မစ္ဆိံ သော ပဉ္စကာမဂုဏရတိယာ ဂတော”တိ, တဒေဝ မံ တပတိ သောစယတိ။ **သော မံ ဒဟတီ**တိ ယော ပနေသ ရာဂဂ္ဂိ, သော မံ ဒဟတိ ဈာပေတိ။ **စိတ္တံ စူပတပေတိ မ**န္တိ ရာဂသမ္ပယုတ္တကံ မမ စိတ္တမေဝ စ မံ ဥပတာပေတိ ကိလမေတိ ဝိဟေဋ္ဌေတိ။ **ဇာလိနော**တိ ကေဝဋ္ဋေ အာလပတိ။ တေ ဟိ ဇာလဿ အတ္ထိတာယ “ဇာလိနော”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **မုဉ္စထာယိရာ မ**န္တိ မုဉ္စထ မံ သာမိနောတိ ယာစတိ။ **န ကာမေ ဟညတေ ကွစီ**တိ ကာမေ ပတိဋ္ဌိတော ကာမေန နီယမာနော သတ္တော န ကွစိ ဟညတိ။ န ဟိ တံ တုမှာဒိသာ ဟနိတုံ အနုစ္ဆဝိကာတိ ပရိဒေဝတိ။ အထ ဝါ **ကာမေ**တိ ဟေတုဝစနေ ဘုမ္မံ, ကာမဟေတု မစ္ဆိံ အနုဗန္ဓမာနော နာမ န ကွစိ တုမှာဒိသေဟိ ဟညတီတိ ပရိဒေဝတိ။ တသ္မိံ

ခဏော ဗောဓိသတ္တော နဒီတီရံ ဂတော တသ္မ မစ္ဆဿ ပရိဒေဝိတသဒ္ဒံ သုတွာ ကောဝဋ္ဋေ ဥပသင်္ကမိတွာ တံ မစ္ဆံ မောစေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ ။ "တဒါ မစ္ဆီ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, မစ္ဆော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

မစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။
[၂၁၇] ၇. သေဂ္ဂုဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗော လောကော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ပဏ္ဏိကဥပာသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဧကကနိပာတေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓာပိ သတ္ထာ တံ "ကိံ, ဥပာသက, စိရဿံ အာဂတောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ပဏ္ဏိကဥပာသကော "ဓီတာ မေ, ဘန္တေ, နိစ္စံ ပဟံသိတမုခီ, တမဟံ ဝီမံသိတွာ ဧကဿ ကုလဒါရကဿ အဒာသိံ, တတ္ထ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာယ တုမှာကံ ဒဿနာယ အာဂန္တုံ ဩကာသံ န လဘိ"န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ "န ခော, ဥပာသက, ဣဒါနေဝေသာ သီလဝတီ, ပုဗ္ဗေပိ သီလဝတီ, တွဉ္စ န ဣဒါနေဝေတံ ဝီမံသသိ, ပုဗ္ဗေပိ ဝီမံသိယေဝါ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ တဒါ အယမေဝ ပဏ္ဏိကဥပာသကော "ဓီတရံ ဝီမံသိဿာမီ"တိ အရညံ နေတွာ ကိလေသဝသေန ဣစ္ဆန္တော ဝိယ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ အထ နံ ပရိဒေဝမာနံ ပဌမကထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

၁၃၃. "သဗ္ဗော လောကော အတ္တမနော အဟောသိ၊ အကောဝိဒါ ဂါမဓမ္မဿ သေဂ္ဂု။
ကောမာရိ ကော နာမ တဝဇ္ဇ ဓမ္မော၊ ယံ တွံ ဂဟိတာ ပဝနေ ပရောဒသီ"တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗော လောကော အတ္တမနော အဟောသိ** တိ, အမ္မ, သကလောပိ သတ္တလောကော တေသ္ဝာ ကာမသေဝနာယ အတ္တမနော ဇာတော။ **အကောဝိဒါ ဂါမဓမ္မဿ သေဂ္ဂု** တိ **သေဂ္ဂု** တိ တဿာ နာမံ။ တေန တွံ ပန, အမ္မ, သေဂ္ဂု အကောဝိဒါ ဂါမဓမ္မဿ, ဣမဿ ဂါမဓမ္မေ ဝသလဓမ္မေ အကုသလာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကောမာရိ ကော နာမ တဝဇ္ဇ ဓမ္မော**တိ, အမ္မ, ကုမာရိ ကော နာမေသ တဝ အဇ္ဇ သဘာဝေါ။ **ယံ တွံ ဂဟိတာ ပဝနေ ပရောဒသီ** တိ တွံ မယာ ဣမသ္မိံ ပဝနေ သန္ထဝဝသေန ဟတ္ထေ ဂဟိတာ ပရောဒသိ န သမ္ပဋိစ္ဆသိ, ကော ဧသ တဝ သဘာဝေါ, ကိံ ကုမာရိကာယေဝ တွဉ္တိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတွာ ကုမာရိကာ "အာမ, တာတ, ကုမာရိကာယေဝါဟံ, နာဟံ မေထုနဓမ္မံ နာမ ဇာနာမီ"တိ ဝတွာ ပရိဒေဝမာနာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၄. "ယော ဒုက္ခဖုဋ္ဌာယ ဘဝေယျ တာဏံ၊ သော မေ ပိတာ ဒုဗ္ဘိ ဝနေ ကရောတိ။
သာ ကဿ ကန္ဒာမိ ဝနဿ မဇ္ဈေ၊ ယော တာယိတာ သော သဟသံ ကရောတီ"တိ။

သာ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာယေဝ။ ဣတိ သော ပဏ္ဏိကော တဒါ ဓီတရံ ဝီမံသိတွာ ဂေဟံ နေတွာ ကုလဒါရကဿ ဒတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ပဏ္ဏိကဥပာသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ ဓီတာ ဓီတာယေဝ, ပိတာ ပိတာယေဝ အဟောသိ, တဿ ကာရဏဿ ပစ္စက္ခကာရိကာ ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သေဂ္ဂုဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၁၈] ၈. ကူဋဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဌသ္သ သာဌေယ္ယမိဒ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကူဋဝါဏိဇံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော ဟိ ကူဋဝါဏိဇော စ ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော စ ဒွေ ဝါဏိဇာ မိတ္တာ ဟုတွာ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ဘဏ္ဍဿ ပူရာပေတွာ ပုဗ္ဗန္တတော အပရန္တံ ဝိစရမာနာ ဝေါဟာရံ ကတွာ ဗဟုံ လာဘံ လဘိတွာ သာဝတ္ထိံ ပစ္စာဂမိံသု။ ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော ကူဋဝါဏိဇံ အာဟ – ''သမ္မ, ဘဏ္ဍံ ဘာဇေမာ''တိ။ ကူဋဝါဏိဇော ''အယံ ဒီဃရတ္တံ ဒုက္ခသေယျံ ယာယ ဒုဗ္ဘောဇနေန ကိလန္တော အတ္တနော ဃရေ နာနဂ္ဂရသံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ အဇီရကေန မရိဿတိ, အထ သဗ္ဗံ မေ့ဟံ ဘဏ္ဍံ မယှမေဝ ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ ''နက္ခတ္တံ န မနာပံ, ဒိဝသော န မနာပေ, သွေဝ ဇာနိဿာမိ , ပုနဒိဝသေ ဇာနိဿာမီ''တိ ကာလံ ခေပေတိ။ အထ နံ ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော နိပ္ပီဠေတွာ ဘာဇာပေတွာ ဂန္ဓမာလံ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ ''ကဒါ အာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အဍ္ဎမာသမတ္တော မေ, ဘန္တေ, အာဂတဿာ''တိ ဝုတ္တေ ''အထ ကသ္မာ ဧဝံ ပပဉ္စံ ကတွာ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အာဂတောသီ''တိ ပုဋ္ဌော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''န ခော, ဥပါသက, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ကူဋဝါဏိဇော ယေဝါ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တဿ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော အဟောသိ။ တဒါ ဂါမဝါသီ စ နဂရဝါသီ စ ဒွေ ဝါဏိဇာ မိတ္တာ အဟေသုံ။ ဂါမဝါသီ နဂရဝါသိဿ သန္တိကေ ပဉ္စ ဖာလသတာနိ ဌပေသိ။ သော တေ ဖာလေ ဝိက္ကိဏိတွာ မူလံ ဂဟေတွာ ဖာလာနံ ဌပိတဋ္ဌာနေ မူသိကဝစ္စံ အာကိရိတွာ ဌပေသိ။ အပရဘာဂေ ဂါမဝါသီ အာဂန္တွာ ''ဖာလေ မေ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ ကူဋဝါဏိဇော ''ဖာလာ တေ မူသိကာဟိ ခါဒိတာ''တိ မူသိကဝစ္စံ ဒဿေသိ။ ဣတရော ''ခါဒိတာဝ ဟောန္တု, မူသိကာဟိ ခါဒိတေ ကိံ သက္ကာ ကာတု''န္တိ နှဟာနတ္ထာယ တဿ ပုတ္တံ အာဒာယ ဂစ္ဆန္တော ဧကဿ သဟာယကဿ ဂေဟေ ''ဣမဿ ကတ္ထစိ ဂန္တုံ မာ အဒတ္ထာ''တိ ဝတွာ အန္တောဂဗ္ဘေ နိသီဒါပေတွာ သယံ နှာယိတွာ ကူဋဝါဏိဇဿ ဂေဟံ အဂမာသိ။ သော ''ပုတ္တော မေ ကဟ''န္တိ အာဟ။ ''သမ္မ, တဝ ပုတ္တံ တီရေ ဌပေတွာ မမ ဥဒကေ နိမုဂ္ဂကာလေ ဧကော ကုလလော အာဂန္တွာ တဝ ပုတ္တံ နခပဉ္ဇရေန ဂဟေတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒော, အဟံ ဟတ္ထေ ပဟရိတွာ ဝိရဝိတွာ ဝါယမန္တောပိ မောစေတုံ နာသက္ခိ''န္တိ။ ''တွံ မုသာ ဘဏသိ, ကုလလာ အရကေ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ သမတ္ထာ နာမ နတ္ထီ''တိ။ ''သမ္မ, ဟောတု, အယုတ္တေပိ ဟောန္တေ အဟံ ကိံ ကရောမိ, ကုလလေနေဝ တေ ပုတ္တော နီတော''တိ။ သော တံ သန္တဇ္ဇေတွာ ''အရေ ဒုဋ္ဌစောရ မနုဿမာရက , ဣဒါနိ တံ ဝိနိစ္ဆယံ ဂန္တွာ ကဍ္ဎာပေဿာမီ''တိ နိက္ခမိ။ သော ''မမ ရုစ္စနကမေဝ ကရောသီ''တိ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။

ကူဋဝါဏိဇော ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – ''အယံ, သာမိ, မမ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ နှာယိတုံ ဂတော, 'ကဟံ မေ ပုတ္တော'တိ ဝုတ္တေ 'ကုလလေန ဟဋော'တိ အာဟ, ဝိနိစ္ဆိနထ မေ အဍ္ဍ''န္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သစ္စံ ဘဏေ''တိ ဣတရံ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ – ''အာမ, သာမိ, အဟံ တံ အာဒါယ ဂတော, သေနေန ပဟဋဘာဝေ သစ္စမေဝ, သာမီ''တိ။ ''ကိံ ပန လောကေ ကုလလာ နာမ အရကေ ဟရန္တီ''တိ? ''သာမိ, အဟမ္ပိ တုမှေ ပုစ္ဆာမိ – ''ကုလလာ အရကေ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဂန္တုံ န သက္ကောန္တိ, မူသိကာ ပန အယဖာလေ ခါဒန္တီ''တိ။ ''ဣဒံ ကိံ နာမာ''တိ? ''သာမိ, မယာ ဧတဿ ဃရေ ပဉ္စ ဖာလသတာနိ ဌပိတာနိ, သွာယံ 'ဖာလာ တေ မူသိကာဟိ ခါဒိတာ'တိ ဝတွာ 'ဣဒံ တေ ဖာလေ ခါဒိတမူသိကာနံ ဝစ္စ'န္တိ ဝစ္စံ ဒဿေတိ, သာမိ, မူသိကာ စေ ဖာလေ ခါဒန္တိ, ကုလလာပိ အရကေ ဟရိဿန္တိ။ သစေ န ခါဒန္တိ, သေနာပိ တံ န ဟရိဿန္တိ။ ဧသော ပန 'ဖာလာ တေ မူသိကာဟိ ခါဒိတာ'တိ ဝဒတိ, တေသံ ခါဒိတဘာဝံ ဝါ အခါဒိတဘာဝံ ဝါ ဇာနာထ, အဍ္ဍံ မေ ဝိနိစ္ဆိနထာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သဌဿ ပဋိသာဌေယျံ ကတွာ ဇိနိဿ သာမီတိ ဣမိနာ စိန္တိတံ ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ ''သုဋ္ဌု တေ စိန္တိတ''န္တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၃၅.''သဌဿ သာဌေယ္ယမိဒံ သုစိန္တိတံ၊ ပစ္စောဍ္ဍိတံ ပဋိကူဋဿ ကူဋံ။
ဖာလံ စေ ခါဒေယ္ယုံ မူသိကာ၊ ကသ္မာ ကုမာရံ ကုလလာ န ဟရေယ္ယုံ။

၁၃၆.''ကူဋဿ ဟိ သန္တိ ကူဋကူဋာ၊ ဘဝတိ စာပိ နိကတိနော နိကတျာ။
ဒေဟိ ပုတ္တနဋ္ဌ ဖာလနဋ္ဌဿ ဖာလံ၊ မာ တေ ပုတ္တမဟာသိ ဖာလနဋ္ဌော''တိ။

တတ္ထ **သဌဿာ** တိ သဌဘာဝေန ကေရာဋိကေန ''ဧကံ ဥပါယံ ကတွာ ပရသန္တကံ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ သဌဿ။ **သာဌေယ္ယမိဒံ သုစိန္တိတ** န္တိ ဣဒံ ပဋိသာဌေယျံ စိန္တေန္တေန တယာ သုဋ္ဌု စိန္တိတံ။ **ပစ္စောဍ္ဍိတံ ပဋိကူဋဿ**

သ ကူဋန္တိ ကူဋဿ ပုဂ္ဂလဿ တထာ ပဋိကူဋံ သုဋ္ဌု ပစ္စောဍ္ဍိတံ, ပဋိဘာဂံ ကတွာ ဩဍ္ဍိတသဒိသမေဝ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ဖာလံ စေ ခာဒေယျုံ မူသိကာ** တိ ယဒိ မူသိကာ ဖာလံ ခာဒေယျုံ။ **ကသ္မာ ကုမာရံ ကုလလာ န ဟရေယျု**န္တိ မူသိကာသု ဖာလေ ခာဒန္တီသု ကုလလာ ကိံ ကာရဏာ ကုမာရံ နော ဟရေယျုံ။

ကူဋဿ ဟိ သန္တိ ကူဋကူဋာ တိ တွံ "အဟမေဝ မူသိကာဟိ ဖာလေ ခာဒာပိတပုရိသော ကူဋော"တိ မညသိ, တာဒိသဿ ပန ကူဋဿ ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟူ ကူဋာ သန္တိ, ကူဋဿ ကူဋာတိ ကူဋပဋိကူဋာနံ ဧတံ နာမံ, ကူဋဿ ပဋိကူဋာ နာမ သန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘဝတိ စာပိ နိကတိနော နိကတျာ** တိ နိကတိနော နေကတိကဿ ဝဉ္စနကပုဂ္ဂလဿ နိကတျာ အပရော နိကတိကာရကော ဝဉ္စနကပုရိသော ဘဝတိယေဝ။ **ဒေဟိ ပုတ္တနဋ္ဌ ဖာလနဋ္ဌဿ ဖာလ**န္တိ အမ္ဘော နဋ္ဌပုတ္တ ပုရိသ, ဧတဿ နဋ္ဌဖာလဿ ဖာလံ ဒေဟိ။ **မာ တေ ပုတ္တမဟာသိ ဖာလနဋ္ဌော** တိ သစေ ဟိဿ ဖာလံ န ဒဿသိ, ပုတ္တံ တေ ဟရိဿတိ, တံ တေ ဧသ မာ ဟရတု, ဖာလမဿ ဒေဟီတိ။ "ဒေမိ, သာမိ, သစေ မေ ပုတ္တံ ဒေတီ"တိ။ "ဒေမိ, သာမိ, သစေ မေ ဖာလေ ဒေတီ"တိ။ ဧဝံ နဋ္ဌပုတ္တော ပုတ္တံ, နဋ္ဌဖာလော စ ဖာလံ ပဋိလဘိတွာ ဥဘောပိ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ကူဋဝါဏိဇော ဣဒါနိ ကူဋဝါဏိဇော, ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော ပဏ္ဍိတဝါဏိဇောယေဝ, ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကူဋဝါဏိဇဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၁၉] ၉. ဂရဟိတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟိရညံ မေ သုဝဏ္ဏံ မေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အနဘိရတိယာ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧတဿ ဟိ ပစ္စေကံ ဂဟိတံ အာရမ္မဏံ နာမ နတ္ထိ, အနဘိရတိတာယံ ဝသန္တံ ပန တံ သတ္ထု သန္တိကံ အာနေသုံ။ သော သတ္ထာရာ "သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ"တိ ပုဋ္ဌော "သစ္စ"န္တိ ဝတွာ "ကိံကာရဏာ"တိ ဝုတ္တေ "ကိလေသဝသေနာ"တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ "အယံ, ဘိက္ခု, ကိလေသော နာမ ပုဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနေဟိပိ ဂရဟိတော, တွံ ဧဝရူပေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ကသ္မာ တိရစ္ဆာနေဟိပိ ဂရဟိတကိလေသဝသေန ဥက္ကဏ္ဌိတော"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါနရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တမေနံ ဧကော ဝနစရကော ဂဟေတွာ အာနေတွာ ရညော အဒါသိ။ သော စိရံ ရာဇဂေဟေ ဝသမာနော ဝတ္တသမ္ပန္နော အဟောသိ, မနုဿလောကေ ဝတ္တမာနံ ကိရိယံ ယေဘုယျေန အညာသိ။ ရာဇာ တဿ ဝတ္တေ ပသီဒိတွာ တံ ဝနစရကံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဣမံ ဝါနရံ ဂဟိတဋ္ဌာနေယေဝ ဝိဿဇ္ဇေဟီ"တိ အာဏာပေသိ, သော တထာ အကာသိ။ ဝါနရဂဏော ဗောဓိသတ္တဿ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ တဿ ဒဿနတ္ထာယ မဟန္တေ ပါသာဏပိဋ္ဌေ သန္နိပတိတွာ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကတွာ "သမ္မ, ကဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဝုတ္ထောသီ"တိ အာဟ။ "ဗာရာဏသိယံ ရာဇနိဝေသနေ"တိ။ "အထ ကထံ မုတ္တောသီ"တိ? "ရာဇာ မံ ကေဠိမက္ကဋံ ကတွာ မမ ဝတ္တေ ပသန္နော မံ ဝိဿဇ္ဇေသီ"တိ။

အထ နံ တေ ဝါနရာ "မနုဿလောကေ ဝတ္တမာနကိရိယံ နာမ တုမှေ ဇာနိဿထ, အမှာကမ္ပိ တာဝ ကထေထ, သောတုကာမမှာ"တိ အာဟံသု။ "မာ မံ မနုဿာနံ ကိရိယံ ပုစ္ဆထာ"တိ။ "ကထေထ သောတုကာမမှာ"တိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ "မနုဿာ နာမ ခတ္တိယာပိ ဗြာဟ္မဏာပိ 'မယှံ မယှ'န္တိ ဝဒန္တိ, ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စတံ န ဇာနန္တိ, သုဏာထ ဒါနိ တေသံ အန္ဓဗာလာနံ ကာရဏ"န္တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၁၃၇. "ဟိရညံ မေ သုဝဏ္ဏံ မေ, ဧသာ ရတ္တိံ ဒိဝါ ကထာ။
ဒုမ္မေဓာနံ မနုဿာနံ, အရိယဓမ္မံ အပဿတံ။

၁၃၈. "ဒွေ ဒွေ ဂဟပတယော ဂေဟေ, ဧကော တတ္ထ အမဿုကော။
လမ္ဗတ္ထနော ဝေဏိကတော, အထော အင်္ကိတကဏ္ဏကော။
ကီတော ဓနေန ဗဟုနာ, သော တံ ဝိတုဒတေ ဇန"န္တိ။

တတ္ထ **ဟိရညံ မေ သုဝဏ္ဏံ မေ** တိ ဒေသနာသီသမတ္တမေတံ, ဣမိနာ ပန ပဒဒ္ဝယေန ဒသဝိဓမ္ပိ ရတနံ သဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏံ ခေတ္တဝတ္ထုံ ဒွိပဒစတုပ္ပဒဉ္စ သဗ္ဗံ ဒဿေန္တော "ဣဒံ မေ ဣဒံ မေ"တိ အာဟ။ **သော ရတ္တိံ ဒိဝါ ကထာ**တိ သော မနုဿာနံ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ နိစ္စကာလံ ကထာ။ အညံ ပန တေ "ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ"တိ ဝါ "ဟုတွာ န ဘဝန္တီ"တိ ဝါ န ဇာနန္တိ, ဧဝမေဝ ပရိဒေဝန္တာ ဝိစရန္တိ။ **ဒုမ္မေဓာန** န္တိ အပ္ပပညာနံ။ **အရိယဓမ္မံ အပဿတ** န္တိ အရိယာနံ ဗုဒ္ဓာဒီနံ ဓမ္မံ, အရိယံ ဝါ နိဒ္ဒောသံ နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ အပဿန္တာနံ သောဝ ကထာ။ အညာ ပန "အနိစ္စံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ"တိ တေသံ ကထာ နာမ နတ္ထိ။

ဂဟပတယောတိ ဂေဟေ အဓိပတိဘူတာ။ **ဧကော တတ္ထာ** တိ တေသု ဒွီသု ဃရသာမိကေသု "ဧကော"တိ မာတုကမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တတ္ထ **ဝေဏိကတော**တိ ကတဝေဏိ, နာနပ္ပကာရေန သဏ္ဌာပိတကေသကလာပောတိ အတ္ထော။ **အထော အင်္ဂိတကဏ္ဏကော** တိ အထ သုဝဏ္ဏဝိဒ္ဓကဏ္ဏော ဆိဒ္ဒကဏ္ဏောတိ လမ္ဗကဏ္ဏတံ သန္ဓာယာဟ။ **ကီတော ဓနေန ဗဟုနာ**တိ သော ပနေသ အမဿုကော လမ္ဗတ္ထနော ဝေဏိကတော အင်္ဂိတကဏ္ဏော မာတာပိတူနံ ဗဟုံ ဓနံ ဒတွာ ကီတော, မဏ္ဍေတွာ ပသာဓေတွာ ယာနံ အာရောပေတွာ မဟာဇနေန ပရိဝါရေန ဃရံ အာနီတော။ **သော တံ ဝိတုဒတေ ဇနန္တိ** သော ဂဟပတိ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ တသ္မိံ ဂေဟေ အသာကမ္မကရာဒိဘေဒံ ဇနံ "အရေ ဒုဋ္ဌဒာသ ဒုဋ္ဌဒာသိ, ဣမံ န ကရောသီ"တိ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒတိ, သာမိကော ဝိယ ဟုတွာ မဟာဇနံ ဝိစာရေတိ။ ဧဝံ တာဝ "မနုဿလောကေ အတိဝိယ အယုတ္တ"န္တိ မနုဿလောကံ ဂရဟိ။

တံ သုတွာ သဗ္ဗေ တနရာ "မာ ကထေထ, မာ ကထေထ, အသောတဗ္ဗယုတ္တကံ အဿုမ္ဟာ"တိ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ကဏ္ဏေ ဒဠှံ ပိဒဟိံသု။ "ဣမသ္မိံ ဌာနေ အမှေဟိ ဣဒံ အယုတ္တံ သုတ"န္တိ တံ ဌာနမ္ပိ ဂရဟိတွာ အညတ္ထ အဂမံသု။ သော ပိဋ္ဌိဟာသာဏော ဂရဟိတပိဋ္ဌိဟာသာဏောယေဝ ကိရ နာမ ဇာတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ တနရဂဏော ဗုဒ္ဓပရိသာ အဟောသိ, တနရိန္ဒော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဂရဟိတဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၂၀] ၁၀. ဓမ္မဓဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုခံ ဇီဝိတရူပေါသီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကိယေဝ, သန္တာသမတ္တမ္ပိ ပန ကာတုံ နာသက္ခီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ယသပာဏိ နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ကာဠကော နာမဿ သေနာပတိ အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿေဝ ပုရောဟိတော အဟောသိ နာမေန ဓမ္မဓဇော နာမ, ရညော ပန သီသပ္ပသာဓနကပ္ပကော ဆတ္တပာဏိ နာမ။ ရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, သေနာပတိ ပနဿ ဝိနိစ္ဆယံ ကရောန္တော လဉ္ဇံ ခာဒတိ ပရပိဋ္ဌိမံသိကော, လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အဿာမိကေ သာမိကေ ကရောတိ။ အထေကဒိဝသံ ဝိနိစ္ဆယေ ပရာဇိတော မနုဿော ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တော ဝိနိစ္ဆယာ နိက္ခန္တော ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ တဿ ပါဒေသု ပတိတွာ "တုမှာဒိသေသု နာမ, သာမိ, ရညော အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ အနုသာသန္တေသု ကာဠကသေနာပတိ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အဿာမိကေ သာမိကေ ကရောတီ"တိ အတ္တနော ပရာဇိတဘာဝံ ဗောဓိသတ္တဿ ကထေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတွာ "ဧဟိ ဘဏေ, အဟံ တေ ဝိနိစ္ဆိနိဿာမီ"တိ တံ ဂဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ မဟာဇနော သန္နိပတိ, ဗောဓိသတ္တော တံ အဍ္ဍံ ပုန ဝိနိစ္ဆိနိတွာ သာမိကညေဝ သာမိကံ အကာသိ။

မဟာဇနော သာဓုကာရံ အဒါသိ, သော သဒ္ဒော မဟာ အဟောသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ "ကိံ သဒ္ဒော နာမေသော"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဒေဝ, ဓမ္မဓဇပဏ္ဍိတေန ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတော အဍ္ဍော သုဝိနိစ္ဆိတော, တတ္ထေသ သာဓုကာရသဒ္ဒော"တိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ "အဍ္ဍော ကိရ တေ အာစရိယ ဝိနိစ္ဆိတော"တိ ပုစ္ဆိ။ "အာမ, မဟာရာဇ, ကာဠကေန ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတံ အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိ"န္တိ ဝုတ္တေ "ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ တုမှေဝ အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနထ, မယှဉ္စ

ကဏ္ဏသုခံ ဘဝိဿတိ လောကဿ စ ဝုမိ”တိ ဝတွာ အနိစ္စနမွိ တံ “သတ္တာနုဒ္ဒယာယ ဝိနိစ္ဆယေ နိသီဒ ထာ”တိ ယာစိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တော ဝိနိစ္ဆယေ နိသီဒတိ, သာမိကေယေဝ သာမိ ကေ ကရောတိ။

ကာဋ္ဌကော တတော ပဋ္ဌာယ လဥ္ဇံ အလဘန္တော လာဘတော ပရိဟာယိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာဃာတံ ဗန္ဓိ တွာ “မဟာရာဇ, ဓမ္မဓဇပဏ္ဍိတော တဝ ရဇ္ဇံ ပတ္တေတီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ရညော အန္တရေ ပရိဘိန္ဒိ။ ရာဇာ အသဒ္ဒ ဟန္တော “မာ ဇဝံ အဝစာ”တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ပုန တေန “သစေ မေ န သဒ္ဒဟထ, တဿာဂမနကာလေ တတတဟနေန ဩ လောကေထ။ အထာနေန သကလနဂရဿ အတ္တနော ဟတ္ထေ ကတဘာဝံ ပဿိဿထာ”တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ တဿ အဥ္စကာရကပရိသံ ဒိသွာ “စောသ္သေဝ ပရိသာ”တိ သညာယ ဘိဇ္ဇိတွာ “ကိံ ကရောမ သေနာပတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ, ဇတံ မာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ။ “ဩဠာရိကအောသံ အပဿန္တာ ကထံ မာရေဿာမာ”တိ? “အတ္တေကော ဥပာ ယော”တိ။ “ကတရူပါယော”တိ။ “အသယှဟမဿ ကမ္မံ အာရောပေတွာ တံ ကာတုံ အသက္ကောန္တံ တံ တေန ဒေ သေန မာရေဿာမာ”တိ။ “ကိံ ပန အသယှဟကမ္မ”န္တိ? “မဟာရာဇ, ဥယျာနံ နာမ သာရဘူမိယံ ရောပိတံ ပဋိဇဂ္ဂိယ မာနံ တီဟိ စတူဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ ဖလံ ဒေတိ။ တုမှေပ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ‘သွေဝ ဥယျာနံ ကီဠိဿာမ, ဥယျာ နံ မေ မာပေဟီ’တိ ဝဒထ, သော မာပေတုံ န သက္ခိဿတိ။ အထ နံ တသ္မိံ အောသေ မာရေဿာမာ”တိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “ပဏ္ဍိတ, မယံ ပုရာဏဥယျာနေ စိရံ ကီဠိမှ, ဣဒါနိ နဝဥယျာနေ ကီဠိ တုကာမမှ, သွေဝ ကီဠိဿာမ, ဥယျာနံ နော မာပေဟိ, သစေ မာပေတုံ န သက္ခိဿသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “ကာဋ္ဌကေန လဥ္ဇံ အလဘမာနေန ရာဇာ အန္တရေ ပရိဘိန္နော ဘဝိဿတီ”တိ ဥတွာ “သက္ကောန္တော ဇာနိဿာမိ, မဟာရာဇာ”တိ ဝတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ သုဘောဇနံ ဘုဥ္ဇိတွာ စိန္တယမာနော သယနေ နိပဇ္ဇိ, သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော ဗောဓိသတ္တဿ စိတ္တံ ဥတွာ ဝေဂေနာဂန္တွာ တ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ အာကာသေ ဌတွာ “ကိံ စိန္တေသိ ပဏ္ဍိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကောသိ တွံ”န္တိ? “သက္ကော ဟမသ္မိ”တိ။ “ရာဇာ မံ ‘ဥယျာနံ မာပေဟီ’တိ အာဟ, တံ စိန္တေမီ”တိ။ “ပဏ္ဍိတ, မာ စိန္တယိ, အဟံ တေ နန္ဒနဝနစိ တ္တလတာဝနသဒိသံ ဥယျာနံ မာပေဿာမိ, ကတရသ္မိံ ဌာနေ မာပေမီ”တိ? “အသုကဌာနေ မာပေဟီ”တိ။ သက္ကော မာပေတွာ ဒေဝပုရမေဝ ဂတော။

ပုနဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တော ဥယျာနံ ပစ္စက္ခတော ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ – “နိဋ္ဌိတံ တေ, မဟာရာဇ, ဥယျာနံ, ကီဠဿူ”တိ။ ရာဇာ ဂန္တွာ အဋ္ဌာရသဟတ္ထေန မနောသိလာဝဏ္ဏေန ပာကာရေန ပရိက္ခိတ္တံ ဒွာရဋ္ဋာ လကသမ္ပန္နံ ပုပ္ဖဖလဘာရဘရိတနာနာရုက္ခပဋိမဏ္ဍိတံ ဥယျာနံ ဒိသွာ ကာဋ္ဌကံ ပုစ္ဆိ – “ပဏ္ဍိတေန အမှာကံ ဝစနံ ကတံ, ဣဒါနိ ကိံ ကရောမာ”တိ။ “မဟာရာဇ, ဧကရတ္တေန ဥယျာနံ မာပေတုံ သက္ကောန္တော ရဇ္ဇံ ဂဟေတုံ ကိံ န သက္ကောတီ”တိ? “ဣဒါနိ ကိံ ကရောမာ”တိ? “အပရမ္ပိ နံ အသယှဟကမ္မံ ကာရေမာ”တိ။ “ကိံ ကမ္မံ နာ မာ”တိ? “သတ္တရတနမယံ ပေါက္ခရဏိံ မာပေမာ”တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “အာစရိယ, ဥ ယျာနံ တာဝ တေ မာပိတံ , ဧတဿ ပန အနုစ္ဆဝိကံ သတ္တရတနမယံ ပေါက္ခရဏိံ မာပေဟိ။ သစေ မာပေတုံ န သက္ခိ ဿသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓု, မဟာရာဇ, သက္ကောန္တော မာပေဿာမီ”တိ အာဟ။ အထဿ သက္ကော ပေါက္ခရဏိံ မာပေသိ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ သတတိတ္ထံ သဟဿဝင်္ကံ ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသ ဉ္ဆန္နံ နန္ဒနပေါက္ခရဏိသဒိသံ။

ပုနဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တော တမ္ပိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ရညော အာရောစေသိ – “မာပိတာ, ဒေဝ, ပေါက္ခရဏီ”တိ။ ရာဇာ တမ္ပိ ဒိသွာ “ဣဒါနိ ကိံ ကရောမာ”တိ ကာဋ္ဌကံ ပုစ္ဆိ။ “ဥယျာနဿ အနုစ္ဆဝိကံ ဂေဟံ မာပေတုံ အာဏာပေ ဟိ, ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “ဣဒါနိ, အာစရိယ, ဣမဿ ဥယျာနဿ စေဝ ပေါက္ခရဏိ ယာ စ အနုစ္ဆဝိကံ သဗ္ဗဒန္တမယံ ဂေဟံ မာပေဟိ, နော စေ မာပေဿသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ”တိ အာဟ။ အထဿ သ က္ကော ဂေဟမ္ပိ မာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပုနဒိဝသေ တမ္ပိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တမ္ပိ ဒိ သွာ “ဣဒါနိ ကိံ ကရောမာ”တိ ကာဋ္ဌကံ ပုစ္ဆိ။ “ဂေဟဿ အနုစ္ဆဝိကံ မဏိံ မာပေတုံ အာဏာပေဟိ, မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ “ပဏ္ဍိတ, ဣမဿ ဒန္တမယဂေဟဿ အနုစ္ဆဝိကံ မဏိံ မာပေဟိ, မဏိ

အာလောကေန ဝိစရိဿာမ။ သစေ မာပေတုံ န သက္ကောသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ''တိ အာဟ။ အထဿ သက္ကော မဏိ
မ္ပိ မာပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော ပုနဒိဝသေ တံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ရညော အာရောစေသိ ။ ရာဇာ တမ္ပိ ဒိသွာ ''ကြာအနိ ကိံ ကရိသ္
သာမာ''တိ ကာဠကံ ပုစ္ဆိ။ ''မဟာရာဇ, ဓမ္မဒ္ဓဇဗြာဟ္မဏဿ ကြစ္ဆိတိစ္ဆိတအာယိကာ ဒေဝတာ အတ္ထိ မညေ, ကြာအ
နိ ယံ ဒေဝတာပိ မာပေတုံ န သက္ကောတိ, တံ အာဏာပေဟိ။ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ နာမ မနုဿံ ဒေဝတာပိ မာပေတုံ န
သက္ကောတိ, တသ္မာ 'စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ မေ ဥယျာနပာလံ မာပေဟီ'တိ တံ ဝဒေဟီ''တိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမ
န္တေတွာ ''အာစရိယ, တယာ အမှာကံ ဥယျာနံ, ပောက္ခရဏီ, ဒန္တမယပာသာဒေ, တဿ အာလောကကရဏတ္
ထာယ မဏိရတနဉ္စ မာပိတံ, ကြာအနိ မေ ဥယျာနရက္ခကံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥယျာနပာလံ မာပေဟိ, နော စေ မာ
ပေဿသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ''ဟောတု, လဘမာနော ဇာနိဿာမီ''တိ ဂေဟံ ဂန္တွာ သု
ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ နိပန္နော ပစ္စူသကာလေ ပဗုဇ္ဈိတွာ သယနပိဋ္ဌေ နိသိန္နော စိန္တေသိ – ''သက္ကော ဒေဝရာဇာ ယံ
အတ္တနာ သက္ကာ မာပေတုံ, တံ မာပေသိ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ပန ဥယျာနပာလံ န သက္ကာ မာပေတုံ, ဧဝံ သန္တေ ပ
ရေသံ ဟတ္ထေ မရဏတော အရညေ အနာထမရဏမေဝ ဝရတရ''န္တိ။ သော ကဿစိ အနာရောစေတွာ ပာသာဒာ ဩ
တရိတွာ အဂ္ဂဒွာရေနေဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ သတံ ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇမာနော
နိသီဒိ။

သက္ကော တံ ကာရဏံ ဥတွာ ဝနစရကော ဝိယ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဗြာဟ္မဏ, တွံ သုခု
မာလော, အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗဒုက္ခရူပေ ဝိယ ကြမံ အရညံ ပဝိသိတွာ ကိံ ကရောန္တော နိသိန္နောသီ''တိ ကြမမတ္တံ ပုစ္ဆန္တော ပ
ဌမံ ကထမာဟ –

၁၃၉. ''သုခံ ဇီဝိတရူပေါသိ၊ ရဋ္ဌာ ဝိဝနမာဂတော။
သော ဧကကော ရုက္ခမူလေ၊ ကပဏော ဝိယ ဈာယသီ''တိ။

တတ္ထ **သုခံ ဇီဝိတရူပေါသီ**တိ တွံ သုခေန ဇီဝိတသဒိသော သုခေဓိတော သုခပရိဟတော ဝိယ။ **ရဋ္ဌာ** တိ အာကိဏ္ဏ
ဏမနုဿရဋ္ဌာ။ **ဝိဝနမာဂတော**တိ နိရုဒကဋ္ဌာနံ အရညံ ပဝိဋ္ဌော။ **ရုက္ခမူလေ**တိ ရုက္ခသမီပေ။ **ကပဏော ဝိယ ဈာယသီ**
တိ ကပဏော ဝိယ ဧကကော နိသိန္နော ဈာယသိ ပဇ္ဈာယသိ, ကိံ နာမေတံ စိန္တေသီတိ ပုစ္ဆိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၀. ''သုခံ ဇီဝိတရူပေါသ္မိ၊ ရဋ္ဌာ ဝိဝနမာဂတော။
သော ဧကကော ရုက္ခမူလေ၊ ကပဏော ဝိယ ဈာယာမိ။
သတံ ဓမ္မံ အနုဿရ''န္တိ။

တတ္ထ **သတံ ဓမ္မံ အနုဿရ** န္တိ, သမ္မ, သစ္စမေတံ, အဟံ သုခံ ဇီဝိတရူပေါ ရဋ္ဌာ စ ဝိဝနမာဂတော, သောဟံ
ဧကကောဝ ကြမသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ ကပဏော ဝိယ ဈာယာမိ။ ယံ ပန ဝဒေသိ ''ကိံ နာမေတံ စိန္တေသီ''တိ, တံ
တေ ပဝေဒေမိ ''သတံ ဓမ္မ''န္တိ။ အဟဉှိ သတံ ဓမ္မံ အနုဿရန္တော ကြစ နိသိန္နော။ **သတံ ဓမ္မ**န္တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓ
သာဝကာနံ သတံ သပ္ပုရိသာနံ ပဏ္ဍိတာနံ ဓမ္မံ။ လာဘော အလာဘော ယသော အယသော နိန္ဒာ ပသံသာ သုခံ ဒုက္ခန္တိ
အယဉှိ အဋ္ဌဝိဓော လောကဓမ္မော။ ကြမိနာ ပန အဋ္ဌာဟတာ သန္တော န ကမ္ပန္တိ န ပဝေဓေန္တိ, အယမေတ္ထ အ
ကမ္ပနသင်္ခာတော သတံ ဓမ္မော ကြမံ အနုဿရန္တော နိသိန္နောမှီတိ ဒီပေတိ။

အထ နံ သက္ကော ''ဧဝံ သန္တေ, ဗြာဟ္မဏ, ကြမသ္မိံ ဌာနေ ကသ္မာ နိသိန္နောသီ''တိ။ ''ရာဇာ စတုရင်္ဂသမန္
နာဂတံ ဥယျာနပာလံ အာဟရာပေတိ, တာဒိသံ န သက္ကောမိ လဒ္ဓုံ, သောဟံ 'ကိံ မေ ပရဿ ဟတ္ထေ မရဏေန, အရ
ညံ ပဝိသိတွာ အနာထမရဏံ မရိဿာမီ'တိ စိန္တေတွာ ကြဓာဂန္တွာ နိသိန္နော''တိ။ ''ဗြာဟ္မဏ, အဟံ သက္ကော
ဒေဝရာဇာ, မယာ တေ ဥယျာနာဒီနိ မာပိတာနိ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥယျာနပာလံ မာပေတုံ န သက္ကာ, တုမှာကံ ရ
ညော သီသပ္ပသာဓနကပ္ပကော ဆတ္တပာဏိ နာမ, သော စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေန ဥယျာန

ဟလေန အတ္တေ သတိ ဇတံ ကပ္ပကံ ဥယျာနပာလံ ကာတုံ ဝဒေဟီ''တိ။ ဣတိ သင်္ကော ဗောဓိသတ္တဿ သြတ္ထံ ဒတွာ ''မာ ဘာယီ''တိ သမဿာသေတွာ အတ္တနော ဒေဝပုရမေဝ ဂတော။

ဗောဓိသတ္တော ဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုတ္တပါတရာသော ရာဇဒွါရံ ဂန္တွာ ဆတ္တပါဏိမ္ပိ တတ္ထေဝ ဒိသွာ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ''တွံ ကိရ, သမ္မ ဆတ္တပါဏိ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ကော တေ မယှံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဘာဝံ အာစိက္ခိ''တိ ဝုတ္တေ ''သင်္ကော, ဒေဝရာဇာ''တိ ဝတွာ ''ကိံကာရဏာ အာစိက္ခိ''တိ ပုဋ္ဌော ''ဣမိနာ နာမ ကာရဏေနာ''တိ သဗ္ဗံ အာစိက္ခိ။ သော ''အာမ, အဟံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော''တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထေ ဂဟေတွာဝ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ''အယံ, မဟာရာဇ, ဆတ္တပါဏိ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေန ဥယျာနပာလေန အတ္တေ သတိ ဣမံ ဥယျာနပာလံ ကရောထာ''တိ အာဟ။ အထ နံ ရာဇာ ''တွံ ကိရ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကတမေဟိ စတုရင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတောသီ''တိ?

''အနုသူယကော အဟံ ဒေဝ၊ အမဇ္ဇပါယကော အဟံ။
နိသ္နေဟကော အဟံ ဒေဝ၊ အက္ကောဓနံ အဓိဋ္ဌိတော''တိ။

''မယှဉှိ, မဟာရာဇ, ဥသူယာ နာမ နတ္ထိ, မဇ္ဇံ မေ န ပိဝိတပုဗ္ဗံ, ပရေသု မေ သ္နေဟော တ ကောဓော တ န ဘူတပုဗ္ဗော။ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတောမှီ''တိ။

အထ နံ ရာဇာ, ဘော ဆတ္တပါဏိ, ''အနုသူယကောသ္မိ''တိ ဝဒသီတိ။ ''အာမ, ဒေဝ, အနုသူယကောမှီ''တိ။ ''ကိံ အာရမ္မဏံ ဒိသွာ အနုသူယကော ဇာတောသီ''တိ? ''သုဏာဟိ ဒေဝ''တိ အတ္တနော အနုသူယကကာရဏံ ကထေန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

''ဣတ္ထိယာ ကာရဏာ ရာဇ၊ ဗန္ဓာပေသိံ ပုရောဟိတံ။
သော မံ အတ္ထေ နိဝေဒေသိ၊ တသ္မာဟံ အနုသူယကော''တိ။

တသ္သတ္ထော – အဟံ, ဒေဝ, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံယေဝ ဗာရာဏသိနဂရေ တာဒိသောဝ ရာဇာ ဟုတွာ ဣတ္ထိယာ ကာရဏာ ပုရောဟိတံ ဗန္ဓာပေသိံ။

''အဗဒ္ဓာ တတ္ထ ဗဇ္ဈန္တိ၊ ယတ္ထ ဗာလာ ပဘာသရေ။
ဗဒ္ဓာပိ တတ္ထ မုစ္စန္တိ၊ ယတ္ထ ဓီရာ ပဘာသရေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၁၂၀) –

ဣမသ္မိဉှိ ဇာတကေ အာဂတနယေနေဝ ကေသ္မိံ ကာလေ အယံ ဆတ္တပါဏိ ရာဇာ ဟုတွာ စတုသဋ္ဌိယာ ဟဒမူလိကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပဒုဿိတွာ ဗောဓိသတ္တံ အတ္တနော မနောရထံ အပူရေန္တံ နာသေတုကာမာယ ဒေဝိယာ ပရိဘိန္နော ဗန္ဓာပေသိ။ တအာ နံ ဗန္ဓိတွာ အာနီတော ဗောဓိသတ္တော ယထာဘူတံ ဒေဝိယာ ဒောသံ အာရောပေတွာ သယံ မုတွာ ရညာ ဗန္ဓာပိတေ သဗ္ဗေပိ တေ ဟဒမူလိကေ မောစေတွာ ''ဧတေသဉ္စ ဒေဝိယာ စ အပရာဓံ ခမထ, မဟာရာဇာ''တိ ဩဝဒိ။ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ သန္ဓာယာဟ –

''ဣတ္ထိယာ ကာရဏာ ရာဇ၊ ဗန္ဓာပေသိံ ပုရောဟိတံ။
သော မံ အတ္ထေ နိဝေဒေသိ၊ တသ္မာဟံ အနုသူယကော''တိ။

တအာ ပန သောဟံ စိန္တေသိံ – ''အဟံ သောဠသ သဟဿဣတ္ထိယော ပဟာယ ဧတံ ဧကမေဝ ကိလေသဝသေန သင်္ဂဏှဟန္တောပိ သန္တပ္ပေတုံ နာသက္ခိံ, ဧဝံ ဒုပ္ပူရဏီယာနံ ဣတ္ထီနံ ကုဇ္ဈနံ နာမ နိဝတ္တဝတ္ထေ ကိလိဿနန္တေ 'ကသ္မာ ကိလိဿသီ'တိ ကုဇ္ဈနသဒိသံ ဟောတိ, ဘုတ္တဘတ္တေ ဂူထဘာဝံ အာပဇ္ဇန္တေ 'ကသ္မာ ဧတံ သဘာဝံ အာပဇ္ဇသီ'တိ ကုဇ္ဈနသဒိသံ ဟောတိ။ 'ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တံ န ပါပုဏာမိ, တာဝ ကိလေသံ

နိဿာယ မယိ ဥဿူယာ မာ ဥပ္ပဇ္ဇတူ’’’တိ အဓိပ္ပာယော။ တတော ပဋ္ဌာယ အနုသူယကော ဇာတော။ ဣဒံ သန္ဓာယ – ‘‘တသ္မာဟံ အနုသူယကော’’တိ အာဟ။

အထ နံ ရာဇာ ‘‘သမ္မ ဆတ္တပာဏိ, ကိံ အာရမ္မဏံ ဒိသွာ တ္ဝံ အမဇ္ဇပေါ ဇာတောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ကာရဏံ အာစိက္ခန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

‘‘မတ္တော အဟံ မဟာရာဇ, ပုတ္တမံသာနိ ခါဒယိံ။
တဿ သောကေနဟံ ဖုဋ္ဌော, မဇ္ဇပါနံ ဝိဝဇ္ဇယိ’’န္တိ။

အဟံ, မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗေ တာဒိသော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ မဇ္ဇေန ဝိနာ ဝတ္တိတုံ နာသက္ကိံ, အမံသကဘတ္တမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတုံ နာသက္ကိံ။ နဂရေ စ ဥပေါသထဒိဝသေသု မာဃာတော ဟောတိ, ဘတ္တကာရကော ပက္ခဿ တေရသိယာ ယေဝ မံသံ ဂဟေတွာ ဌပေသိ, တံ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ သုနခါ ခါဒိံသု။ ဘတ္တကာရကော ဥပေါသထဒိဝသေ မံသံ အလဘိတွာ ရညော နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ပစိတွာ ဟာသာဒံ အာရောပေတွာ ဥပနာမေတုံ အသက္ကောန္တော ဒေဝိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ဒေဝိ, အဇ္ဇ မေ မံသံ န လဒ္ဓံ, အမံသကဘောဇနံ နာမ ဥပနာမေတုံ န သက္ကောမိ, ကိန္တိ ကရောမီ’’တိ အာဟ။ ‘‘တာတ, မယှံ ပုတ္တော ရညော ပိယော မနာပေါ, ပုတ္တံ မေ ဒိသွာ ရာဇာ တမေဝ စုမ္ဗန္တော ပရိဿဇန္တော အတ္တနော အတ္ထိဘာဝမ္ပိ န ဇာနာတိ, အဟံ ပုတ္တံ မဏ္ဍေတွာ ရညော ဦရုမှိ နိသီဒာပေဿံ, ရညော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကီဠနကာလေ တွံ ဘတ္တံ ဥပနေယျာသီ’’တိ။ သာ ဧဝံ ဝတွာ အတ္တနော ပုတ္တံ အလင်္ကတာဘရဏံ မဏ္ဍေတွာ ရညော ဦရုမှိ နိသီဒာပေသိ။ ရညော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကီဠနကာလေ ဘတ္တကာရကော ဘတ္တံ ဥပနာမေသိ။ ရာဇာ သုရာမဒမတ္တော ပာတိယံ မံသံ အဒိသွာ ‘‘မံသံ ကဟ’’န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘အဇ္ဇ, ဒေဝ, ဥပေါသထဒိဝသံ မာဃာတတာယ မံသံ န လဒ္ဓ’’န္တိ ဝုတ္တေ ‘‘မယှံ မံသံ နာမ ဒုလ္လဘ’’န္တိ ဝတွာ ဦရုမှိ နိသိန္နဿ ပိယပုတ္တဿ ဂီဝံ ဝဋ္ဋေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ ဘတ္တကာရကဿ ပုရတော ခိပိတွာ ‘‘ဝေဂေန သမ္ပာဒေတွာ အာဟရာ’’တိ အာဟ။ ဘတ္တကာရကော တထာ အကာသိ, ရာဇာ ပုတ္တမံသေန ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ။ ရညော ဘယေန ကောစိ ကန္ဒိတုံ ဝါ ရောဒိတုံ ဝါ ကထေတုံ ဝါ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။

ရာဇာ ဘုဉ္ဇိတွာ သယနပိဋ္ဌေ နိဒ္ဒံ ဥပဂန္တွာ ပစ္စူသကာလေ ပဗုဇ္ဈိတွာ ဝိဂတမဒော ‘‘ပုတ္တံ မေ အာနေထာ’’တိ အာဟ။ တသ္မိံ ကာလေ ဒေဝီ ကန္ဒမာနာ ပါဒမူလေ ပတိ။ ‘‘ကိံ, ဘဒ္ဒေ’’တိ စ ဝုတ္တေ, ‘‘ဒေဝ, ဟိယျော တေ ပုတ္တံ မာရေတွာ ပုတ္တမံသေန ဘတ္တံ ဘုတ္တ’’န္တိ အာဟ။ ရာဇာ ပုတ္တသောကေန ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ ‘‘ဣဒံ မေ ဒုက္ခံ သုရာပါနံ နိဿာယ ဥပ္ပန္န’’န္တိ သုရာပါနေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တံ န ပါပုဏာမိ, တာဝ ဧဝရူပံ ဝိနာသကာရကံ သုရံ နာမ န ပိဝိဿာမီ’’တိ ပံသုံ ဂဟေတွာ မုခံ ပုဉ္ဆိတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဇံ နာမ န ပိဝိံ။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ – ‘‘မတ္တော အဟံ, မဟာရာဇာ’’တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။

အထ နံ ရာဇာ ‘‘ကိံ ပန, သမ္မ ဆတ္တပာဏိ, အာရမ္မဏံ ဒိသွာ နိသ္နေဟော ဇာတောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ကာရဏံ အာစိက္ခန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

‘‘ကိတဝါသော နာမဟံ ရာဇ, ပုတ္တော ပစ္စေကဗောဓိ မေ။
ပတ္တံ ဘိန္ဒိတွာ စဝိတော, နိသ္နေဟော တဿ ကာရဏာ’’တိ။

မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗေ အဟံ ဗာရာဏသိယံယေဝ ကိတဝါသော နာမ ရာဇာ။ တဿ မေ ပုတ္တော ဝိဇာယိ။ လက္ခဏပါဌကာ တံ ဒိသွာ ‘‘မဟာရာဇ, အယံ ကုမာရော ပါနီယံ အလဘိတွာ မရိဿတီ’’တိ အာဟံသု။ ‘‘ဒုဋ္ဌကုမာရော’’တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ရာဇာ ကုမာရံ ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ကတွာ ဝိစရိ, ပါနီယံ အလဘိတွာ မရဏဘယေန စဿ စတူသု ဒွာရေသု အန္တောနဂရေသု စ တတ္ထ တတ္ထ ပေါက္ခရဏိယော ကာရေသိ, စတုက္ကာဒီသု မဏ္ဍပေ ကာရေတွာ ပါနီယစာဋိယော ဌပာပေသိ။ သော ဧကဒိဝသေ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဟာတော ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပဿိ။ မဟာဇနောပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ တမေဝ ဝန္ဒတိ ပသံသတိ, အဉ္ဇလိဉ္စဿ ပဂ္ဂဏှာတိ။

ကုမာရော စိန္တေသိ – ''မာဒိသေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တာ ဣမံ မုဏ္ဍကံ ဝန္ဒန္တိ ပသံသန္တိ, အဥ္ဇလိဥ္စသ္သ ပဂ္ဂဏှန္တိ''တိ။ သော ကုပိတော ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩရုယှ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''လဒ္ဓံ တေ, သမဏ, ဘတ္တ''န္တိ ဝတွာ ''အာမ, ကုမာရာ''တိ ဝုတ္တေ တဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ သဒ္ဓိံ ဘတ္တေန မဒ္ဒိတွာ ပာဒပ္ပဟာရေန စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ''နဋ္ဌော ဝတာယံ သတ္တော''တိ တဿ မုခံ ဩလောကေသိ။ ကုမာရော ''အဟံ, သမဏ, ကိတဝါသရညော ပုတ္တော, နာမေန ဒုဋ္ဌကုမာရော နာမ, တွံ မေ ကုဒ္ဓော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေန္တော ကိံ ကရိဿသီ''တိ အာဟ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဆိန္နဘတ္တော ဟုတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဥတ္တရဟိမဝန္တေ နန္ဒမူလပဗ္ဘာရမေဝ ဂတော။ ကုမာရဿာပိ တင်္ခဏညေဝ ပာပကမ္မံ ပရိပစ္စိ။ သော ''ဍယှာမိ ဍယှာမီ''တိ သမုဂ္ဂတသရီရဍာဟော တတ္ထေဝ ပတိ။ တဿ တတ္ထေဝ ယတ္တကံ ပာနီယံ, တတ္တကံ ပာနီယံ သဗ္ဗံ ဆိဇ္ဇိ, မာတိကာ သုက္ခိံသု, တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတွာ အဝီစိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ ရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပုတ္တသောကေန အဘိဘူတော စိန္တေသိ – ''အယံ မေ သောကော ပိယဝတ္ထုတော ဥပ္ပန္နော, သစေ မေ သ္နေဟော နာဘဝိဿ, သောကော န ဥပ္ပဇ္ဇိဿ, ဣတော အနိ မေ ပဋ္ဌာယ သဝိညာဏကေ တ အဝိညာဏကေ တ ကိသ္မိဉ္စိ ဝတ္ထုသ္မိံ သ္နေဟော နာမ မာ ဥပ္ပဇ္ဇတူ''တိ အဓိဋ္ဌာသိ, တတော ပဋ္ဌာယ သ္နေဟော နာမ နတ္ထိ။ တံ သန္ဓာယ ''ကိတဝါသော နာမာဟ''န္တိ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ပုတ္တော ပစ္စေကဗောဓိ မေ။ ပတ္တံ ဘိန္ဒိတွာ စဝိတော** တိ မမ ပုတ္တော ပစ္စေကဗောဓိပတ္တံ ဘိန္ဒိတွာ စဝိတောတိ အတ္ထော။ **နိသ္နေဟော တဿ ကာရဏာ** တိ တဒါ ဥပ္ပန္နသ္နေဟဝတ္ထုဿ ကာရဏာ အဟံ နိသ္နေဟော ဇာတောတိ အတ္ထော။

အထ နံ ရာဇာ ''ကိံ ပန, သမ္မ, အာရမ္မဏံ ဒိသွာ နိက္ကောဓော ဇာတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ကာရဏံ အာစိက္ခန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

> ''အရကော ဟုတွာ မေတ္တစိတ္တံ၊ သတ္တ ဝဿာနိ ဘာဝယိံ။
> သတ္တ ကပ္ပေ ဗြဟ္မလောကေ၊ တသ္မာ အက္ကောဓနော အဟ''န္တိ။

တဿတ္ထော – အဟံ, မဟာရာဇ, အရကော နာမ တာပသော ဟုတွာ သတ္တ ဝဿာနိ မေတ္တစိတ္တံ ဘာဝေတွာ သတ္တ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ ဗြဟ္မလောကေ ဝသိံ, တသ္မာ အဟံ ဒီဃရတ္တံ မေတ္တာဘာဝနာယ အာစိဏ္ဏပရိစိဏ္ဏတ္တာ အက္ကောဓနော ဇာတောတိ။

ဧဝံ ဆတ္တဟတ္ထိနာ အတ္တနော စတူသု အင်္ဂေသု ကထိတေသု ရာဇာ ပရိသာယ ဣင်္ဂိတသညံ အဒါသိ။ တင်္ခဏညေဝ အမစ္စာ စ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယော စ ဥဋ္ဌဟိတွာ ''အရေ လဉ္စခါဒက ဒုဋ္ဌစောရ, တွံ လဉ္စံ အလဘိတွာ ပဏ္ဍိတံ ဥပဝဒိတွာ မာရေတုကာမော ဇာတော''တိ ကာဠကံ သေနာပတိံ ဟတ္ထပာဒေသု ဂဟေတွာ ရာဇနိဝေသနာ ဩတာရေတွာ ဂဟိတဂဟိတေဟေဝ ပါသာဏမုဂ္ဂရေဟိ သီသံ ဘိန္ဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ ပာဒေသု ဂဟေတွာ ကမုန္တွာ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကာဠကသေနာပတိ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဆတ္တပာဏိကပ္ပကော သာရိပုတ္တော, သက္ကော အနုရုဒ္ဓော, ဓမ္မဓဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဓမ္မဓဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဗီရဏထမ္ဘဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

> သောမဒတ္တဉ္စ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ၊ ကုရု ပုဏ္ဏနဒီပိ စ။

ကစ္ဆပမစ္ဆသေဂ္ဂု စ၊ ကူဋ္ဋတာဏိဇေဂရဟိ။
ဓမ္မဓဇေန္တိ တေ ဒသ။

၈. ကာသာဝဝဂ္ဂေါ

[၂၂၁] ၁. ကာသာဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတံ။ ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ ဓမ္မသေနာပတိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတိ။ ဒေဝဒတ္တောပိ အတ္တနော အနုရူပါယ ဒုဿီလပရိသာယ ပရိဝုတော ဂယာသီသေ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ရာဇဂဟဝါသိနော ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ ဒါနံ သဇ္ဇယိံသု။ အထေကော ဝေါဟာရတ္ထာယ အာဂတဝါဏိဇော ဣမံ သာဋကံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ "မမ္ပိ ပတ္တိကံ ကရောထာ"တိ မဟဂ္ဃံ ဂန္ဓကာသာဝံ အဒါသိ။ နာဂရာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိံသု, သဗ္ဗံ ဆန္ဒကေန သင်္ဂဟိတံ ကဟာပဏေဟေဝ နိဋ္ဌာသိ။ သော သာဋကော အတိရေကော အဟောသိ။ မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ "အယံ ဂန္ဓကာသာဝ သာဋကော အတိရေကော။ ကဿ နံ ဒေမ, ကိံ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ, ဥဒါဟု ဒေဝဒတ္တဿာ"တိ မန္တယိံသု။

တတ္ထေကေ "သာရိပုတ္တတ္ထေရဿာ"တိ အာဟံသု။ အပရေ "သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ယထာရုစိ ပက္ကမိဿတိ , ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော ပန နိဗဒ္ဓံ အမှာကံ နဂရမေဝ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ, မင်္ဂလာမင်္ဂလေသု အယမေဝ အမှာကံ အဝဿယော, ဒေဝဒတ္တဿ ဒဿာမာ"တိ အာဟံသု။ သမ္ဗဟုလိကံ ကရောန္တေသုပိ "ဒေဝဒတ္တဿ ဒဿာမာ"တိ ဝတ္တာရော ဗဟုတရာ အဟေသုံ, အထ နံ ဒေဝဒတ္တဿ အဒံသု။ ဒေဝဒတ္တော တဿ ဒသာ ဆိန္ဒာပေတွာ ဩဝဋ္ဋိကံ သိဗ္ဗာပေတွာ ရဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋဝဏ္ဏံ ကတွာ ဟာရုပိ။ တသ္မိံ ကာလေ တိံသမတ္တာ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ကတပဋိသန္ထာရာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ "ဧဝံ, ဘန္တေ, အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ အရဟဒ္ဓဇံ ဟာရုပီ"တိ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အတ္တနော အနနုရူပံ အရဟဒ္ဓဇံ ပရိဒဟတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိဒဟိယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဟတ္ထိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အသီတိသဟဿမတ္တဝါရဏပရိဝါရော ယူထပတိ ဟုတွာ အရညာယတနေ ဝသတိ။ အထေကော ဒုဂ္ဂတမနုဿော ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရန္တော ဒန္တကာရဝီထိယံ ဒန္တကာရေ ဒန္တဝလယာဒီနိ ကရောန္တေ ဒိသွာ "ဟတ္ထိဒန္တေ လဘိတွာ ဂဏှိဿထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တေ "အာမ ဂဏှိဿာမာ"တိ အာဟံသု။ သော အာဝုဓံ အာဒါယ ကာသာဝဝတ္ထဝသနော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဏှိတွာ ပဋိသီသကံ ပဋိမုဉ္စိတွာ ဟတ္ထိဝီထိယံ ဌတွာ အာဝုဓေန ဟတ္ထိံ မာရေတွာ ဒန္တေ အာဒါယ ဗာရာဏသိယံ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တဿ ပရိဝါရဟတ္ထီနံ သဗ္ဗပစ္ဆိမံ ဟတ္ထိံ မာရေတုံ အာရဘိ။ ဟတ္ထိနော ဒေဝသိကံ ဟတ္ထီသု ပရိဟာယန္တေသု "ကေန နု ခော ကာရဏေန ဟတ္ထိနော ပရိဟာယန္တီ"တိ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။

ဗောဓိသတ္တော ပရိဂ္ဂဏှန္တော "ပစ္စေကဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထိဝီထိပရိယန္တေ ဧကော ပုရိသော တိဋ္ဌတိ, ကစ္စိ နု ခော သော မာရေတိ, ပရိဂ္ဂဏှိဿာမိ န"န္တိ ဧကဒိဝသံ ဟတ္ထီ ပုရတော ကတွာ သယံ ပစ္ဆတော အဟောသိ။ သော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ အာဝုဓံ အာဒါယ ပက္ခန္ဒိ။ ဗောဓိသတ္တော နိဝတ္တိတွာ ဌိတော "ဘူမိယံ ပောထေတွာ မာရေဿာမိ န"န္တိ သောဏ္ဍံ ပသာရေတွာ တေန ပရိဒဟိတာနိ ကာသာဝါနိ ဒိသွာ "ဣမံ အရဟဒ္ဓဇံ မယာ ဂရုံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သောဏ္ဍံ ပဋိသံဟရိတွာ "အမ္ဘော ပုရိသ, နနု သေ အရဟဒ္ဓဇော အနနုစ္ဆဝိကော တုယှံ, ကသ္မာ တံ ပရိဒဟသီ"တိ ဣမာ ဂါထာ အဝေါစ –

၁၄၁. "အနိက္ကသာဝေါ ကာသာဝံ, ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတိ။
အပေတော ဒမသစ္စေန, န သော ကာသာဝမရဟတိ။

၁၄၂. "ယော စ ဝန္တကသာဝဿ, သီလေသု သုသမာဟိတော။
ဥပေတော ဒမသစ္စေန, သ ဝေ ကာသာဝမရဟတီ"တိ။

တတ္ထ **အနိက္ကသာတေ** တိ ကသာတေ ဝုစ္စတိ ရာဂေ အေသော မောဟော မက္ခော ပဠာသော ဣဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေယျံ ထမ္ဘော သာရမ္ဘော မာနော အတိမာနော မဒေါ ပမာဒေါ, သဗ္ဗေ အကုသလာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ သဗ္ဗံ ဘဝဂါမိကမ္မံ ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ, ဧသော ကသာဝေါ နာမ။ သော ယဿ ပုဂ္ဂလဿ အပ္ပဟီနော သန္တာနတော အနိဿဋော အနိက္ခန္တော, သော အနိက္ကသာဝေါ နာမ။ **ကာသာဝ**န္တိ ကသာယရသပီတံ အရဟဒ္ဓဇဘူတံ။ **ယော ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတီ** တိ ယော ဧဝရူပော ဟုတွာ ဧဝရူပံ ဝတ္ထံ ပရိဒဟိဿတိ နိဝါသေတိ စေဝ ပာရုပတိ စ။ **အပေတော ဒမသစ္စေန** တိ ဣန္ဒြိယဒမသင်္ခါတေန ဒမေန စ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတေန စ ပရမတ္ထသစ္စေန အပေတော ပရိဝဇ္ဇိတော။ နိဿက္ကတ္ထေ ဝါ ကရဏဝစနံ, တေဟိ ဒမသစ္စေဟိ အပေတောတိ အတ္ထော။ ''သစ္စ''န္တိ စေတ္ထ ဝစီသစ္စံ စတုသစ္စမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **န သော ကာသာဝမရဟတီ**တိ သော ပုဂ္ဂလော အနိက္ကသာဝတ္တာ အရဟဒ္ဓဇံ ကာသာဝံ န အရဟတိ အနနုစ္ဆဝိကော ဧတဿ။

ယော စ ဝန္တကသာဝဿာ တိ ယော ပန ပုဂ္ဂလော ယထာဝုတ္တဿေဝ ကသာဝဿ ဝန္တတ္တာ ဝန္တကသာဝေါ အဿ။ **သီလေသု သုသမာဟိတော**တိ မဂ္ဂသီလေသု စေဝ ဖလသီလေသု စ သမ္မာ အာဟိတော, အာဒေတွာ ဌပိတော ဝိယ ဧတေသု ပတိဋ္ဌိတော။ ဧတေဟိ သီလေဟိ သမင်္ဂီဘူတဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဥပေတော**တိ သမန္နာဂတော။ **ဒမသစ္စေနာ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဒမေန စ သစ္စေန စ။ **သ ဝေ ကာသာဝမရဟတီ**တိ သော ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော ဣမံ အရဟဒ္ဓဇံ ကာသာဝံ အရဟတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရိသဿ ဣမံ ကာရဏံ ကထေတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ ဣမဿ အာဂမိ, အာဂစ္ဆသိ စေ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ''တိ တဇ္ဇေတွာ ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဟတ္ထိမာရကပုရိသော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ယူထပတိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကာသာဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၂၂] ၂. စူဠနန္ဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣဒံ တဒါစရိယဝစောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော နာမ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ အဘိမာရေ ပယောဇေသိ, သိလံ ပဝိဇ္ဈိ, နာဠာဂိရိံ ပယောဇေသိ, ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယမတ္တမ္ပိဿ တထာဂတေ နတ္ထီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော ကက္ခဠော ဖရုသော နိက္ကာရုဏိကောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ မဟာနန္ဒိယော နာမ ဝါနရော အဟောသိ, ကနိဋ္ဌဘာတိကော ပနဿ စူဠနန္ဒိယော နာမ။ တေ ဥဘောပိ အသီတိသဟဿဝါနရပရိဝါရာ ဟိမဝန္တပဒေသေ အန္ဓမာတရံ ပဋိဇဂ္ဂန္တာ ဝသံ ကပ္ပေသုံ။ တေ မာတရံ သယနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မဓုရာနိ ဖလာဖလာနိ မာတုယာ ပေသေန္တိ။ အာဟရဏကဝါနရာ တဿာ န ဒေန္တိ, သာ ခုဒါပီဠိတာ အဋ္ဌိစမ္မာဝသေသာ ကိသာ အဟောသိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ – ''မယံ, အမ္မ, တုမှာကံ မဓုရဖလာဖလာနိ ပေသေမ, တုမှေ ကသ္မာ မိလာယထာ''တိ။ ''တာတ, နာဟံ လဘာမီ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ''မယိ ယူထံ ပရိဟရန္တေ မာတာ မေ နဿိဿတိ, ယူထံ ပဟာယ မာတရံယေဝ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ''တိ။ သော စူဠနန္ဒိယံ ပက္ကောသိတွာ ''တာတ, တွံ ယူထံ ပရိဟရ, အဟံ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ''တိ အာဟ။ သောပိ နံ ''ဘာတိက, မယှံ ယူထပရိဟရဏေန ကမ္မံ နတ္ထိ, အဟမ္ပိ မာတရမေဝ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ''တိ အာဟ။ ဣတိ တေ ဥဘောပိ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတွာ ယူထံ ပဟာယ မာတရံ ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တာ ဩရုယှ ပစ္စန္တေ နိဂြောဓရုက္ခေ ဝါသံ ကပ္ပေတွာ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။

အထေကော ဗာရာဏသိဝါသီ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ တက္ကသိလာယံ ဒိသာပာမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ''ဂမိဿာမီ''တိ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိ။ အာစရိယော အင်္ဂဝိဇ္ဇာနုဘာဝေန တဿ ကက္ခ

ခဋ္ဋဖရုသဿာဟသိကဘာဝံ ဉတွာ “တာတ, တွံ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော, ဝေရူပာနံ န သဗ္ဗကာလံ ကောသဒိသ မေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, မဟာဝိနာသံ မဟာဒုက္ခံ ပာပုဏိဿသိ, မာ တွံ ကက္ခဠော ဟောဟိ, ပစ္ဆာနုတာပနကာရဏံ ကမ္မံ မာ ကရီ”တိ ဩဝဒိတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဃရာဝါသံ ဂဟေတွာ အညေဟိ သိပ္ပေဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတုံ အသက္ကောန္တော “ဓနုကောဋိံ နိဿာယ ဇီဝိဿာမိ, လုဒ္ဒကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေဿာမီ”တိ ဗာရာဏသိတော နိက္ခမိတွာ ပစ္စန္တဂါမကေ ဝသန္တော ဓနုကလာပသန္နဒ္ဓော အရညံ ပဝိသိတွာ နာနာ မိဂေ မာရေတွာ မံသဝိက္ကယေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ကေဒိဝသံ အရညေ ကိဉ္စိ အလဘိတွာ အာဂစ္ဆန္တော အင်္ဂဏပရိယန္တေ ဌိတံ နိဂ္ဂုဏ္ဍိရုက္ခံ ဒိသွာ “အပိ နာမေတ္ထ ကိဉ္စိ ဘဝေယျာ”တိ နိဂ္ဂုဏ္ဍိရုက္ခာဘိမုခော ပာယာ သိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဥဘောပိ တေ ဘာတရော မာတရံ ဖလာနိ ခါဒာပေတွာ ပုရတော ကတွာ ဝိဋပဗ္ဘန္တရေ နိသိန္နာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ကိံ နော မာတရံ ကရိဿတီ”တိ သာခန္တရေ နိလီယိံသု။ သောပိ ခေါ သာဟသိကပုရိသော ရုက္ခမူလံ အာဂန္တွာ တံ တေသံ မာတရံ ဇရာဒုဗ္ဗလံ အန္ဓံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “ကိံ မေ တုစ္ဆဟတ္ထဂမနေန ဣမံ မက္ကဋိံ ဝိဇ္ဈိတွာ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ”တိ။ သော တဿာ ဝိဇ္ဈနတ္ထာယ ဓနုံ ဂဏှိ။ တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တော “တာတ စူဠနန္ဒိယ, ဧသော မေ ပုရိသော မာတရံ ဝိဇ္ဈိတုကာမော, အဟမဿာ ဇီဝိတဒါနံ ဒဿာမိ, တွံ မမစ္စယေန မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂေယျာသီ”တိ ဝတွာ သာခန္တရာ နိက္ခမိတွာ “ဘော ပုရိသ, မာ မေ မာတရံ ဝိဇ္ဈိ, ဧသာ အန္ဓာ ဇရာဒုဗ္ဗလာ, အဟမဿာ ဇီဝိတဒါနံ ဒေမိ, တွံ ဧတံ အမာရေတွာ မံ မာရေဟီ”တိ တဿ ပဋိညံ ဂဟေတွာ သရဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။ သော နိက္ကရုဏော ဗောဓိသတ္တံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါတေတွာ မာတရမ္ပိဿ ဝိဇ္ဈိတုံ ပုန ဓနုံ သန္နယှိ။ တံ ဒိသွာ စူဠနန္ဒိယော “အယံ မေ မာတရံ ဝိဇ္ဈိတုကာမော, ဧကဒိဝသမ္ပိ ခေါ မေ မာတာ ဇီဝမာနာ လဒ္ဓဇီဝိတာယေဝ နာမ ဟောတိ, ဇီဝိတဒါနမဿာ ဒဿာမီ”တိ သာခန္တရာ နိက္ခမိတွာ “ဘော ပုရိသ, မာ မေ မာတရံ ဝိဇ္ဈိ, အဟမဿာ ဇီဝိတဒါနံ ဒမ္မိ, တွံ မံ ဝိဇ္ဈိတွာ အမှေဟ ဒွေ ဘာတိကေ ဂဟေတွာ အမှာကံ မာတု ဇီဝိတဒါနံ ဒေဟီ”တိ တဿ ပဋိညံ ဂဟေတွာ သရဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။ သော တမ္ပိ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါတေတွာ “အယံ မက္ကဋီ ဃရေ ဒါရကာနံ ဘဝိဿတီ”တိ မာတရမ္ပိ တေသံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါတေတွာ တယောပိ ကာဇေနာဒာယ ဂေဟာဘိမုခော ပာယာ သိ။

အထဿ ပာပပုရိသဿ ဂေဟေ အသနိ ပတိတွာ ဘရိယဉ္စ ဒွေ ဒါရကေ စ ဂေဟေနေဝ သဒ္ဓိံ ဈာပေသိ, ပိဋ္ဌိ ဝံသထူဏမတ္တံ အဝသိဿိ။ အထဿ နံ ဂါမဒွါရေယေဝ ဧကော ပုရိသော ဒိသွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သော ပုတ္တဒါရသောကေန အဘိဘူတော တသ္မိံယေဝ ဌာနေ မံသကာဇဉ္စ ဓနုဉ္စ ဆဍ္ဍေတွာ ဝတ္ထံ ပဟာယ နဂ္ဂေါ ဗာ ဟာ ပဂ္ဂယှ ပရိဒေဝမာနော ဂန္တွာ ဃရံ ပါဝိသိ။ အထဿ သာ ထူဏာ ဘိဇ္ဇိတွာ သီသေ ပတိတွာ သီသံ ဘိန္ဒိ, ပထဝီ ဝိဝရံ အဒါသိ, အဝီစိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိ။ သော ပထဝိယာ ဂိလိယမာနော အာစရိယဿ ဩဝါဒံ သရိတွာ “ဣမံ ဝတ ကာရဏံ ဒိသွာ ပါရာသရိယဗြာဟ္မဏော မယှံ ဩဝါဒမဒါသီ”တိ ပရိဒေဝမာနော ဣမံ ဂါထာဒွယမာဟ –

၁၄၃. “ဣဒံ တဒါစရိယဝစော၊ ပါရာသရိယော ယဒဗ္ရဝိ။
မာသု တွံ အကရိ ပါပံ၊ ယံ တွံ ပစ္ဆာ ကတံ တပေ။

၁၄၄. “ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပါပကာရီ စ ပါပကံ။
ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလ”န္တိ။

တဿတ္ထော – ယံ ပါရာသရိယော ဗြာဟ္မဏော အဗ္ရဝိ – “မာသု တွံ ပါပံ အကရိ, ယံ ကတံ ပစ္ဆာ တွဝေဝ တပေယျာ”တိ, ဣဒံ တံ အာစရိယဿ ဝစနံ။ ယာနိ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ ကမ္မာနိ ပုရိသော ကရောတိ, တေသံ ဝိပါကံ ပဋိလဘန္တော တာနိယေဝ အတ္တနိ ပဿတိ။ ကလျာဏကမ္မကာရီ ကလျာဏံ ဖလမနုဘောတိ, ပါပကာရီ စ ပါပကမေဝ ဟီနံ လာမကံ အနိဋ္ဌဖလံ အနုဘောတိ။ လောကသ္မိမ္ပိ ဟိ ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ, တာဒိသံ ဟရတေ ဖလံ, ဗီဇာနုရူပံ ဗီဇာနုစ္ဆဝိကမေဝ ဖလံ ဟရတိ ဂဏှာတိ အနုဘဝတီတိ။ ဣတိ သော ပရိဒေဝန္တော ပထဝိံ ပဝိသိတွာ အဝီစိမဟာနိရ ယေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ကက္ခဠော ဖရုသော နိက္ကာရုဏိကောယေဝါ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ လုဒ္ဒကပုရိသော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော သာရိပုတ္တော, စူဠနန္ဒိယော အာနန္ဒော, မာတာ မဟာပဇာပတိဂောတမီ, မဟာနန္ဒိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စူဠနန္ဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၂၃] ၃. ပုဋဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

နမေ နမန္တဿ ဘဇေ ဘဇန္တန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိနဂရဝါသီ ကိရေကော ကုဋုမ္ဗိကော ဧကေန ဇနပဒကုဋုမ္ဗိကေန သဒ္ဓိံ ဝေါဟာရံ အကာသိ။ သော အတ္တနော ဘရိယံ အာဒါယ တဿ ဓာရဏကဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဓာရဏကော “ဒါတုံ န သက္ကောမီ”တိ န ကိဉ္စိ အဒါသိ, ဣတရော ကုဇ္ဈိတွာ ဘတ္တံ အဘုဉ္ဇိတွာဝ နိက္ခမိ။ အထ နံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဆာတဇ္ဈတ္တံ ဒိသွာ မဂ္ဂပဋိပန္နာ ပုရိသာ “ဘရိယာယပိ ဒတွာ ဘုဉ္ဇာဟီ”တိ ဘတ္တပုဋံ အဒံသု။ သော တံ ဂဟေတွာ တဿာ အဒါတုကာမော ဟုတွာ “ဘဒ္ဒေ, ဣဒံ စောရာနံ တိဋ္ဌနဋ္ဌာနံ, တွံ ပုရတော ယာဟီ”တိ ဥယျောဇေတွာ သဗ္ဗံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တုစ္ဆပုဋံ ဒဿေတွာ “ဘဒ္ဒေ, အဘတ္တကံ တုစ္ဆပုဋမေဝ အဒံသူ”တိ အာဟ။ သာ တေန ဧကကေနေဝ ဘုတ္တဘာဝံ ဉတွာ ဒောမနဿပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ ဇေတဝနပိဋ္ဌိဝိဟာရေန ဂစ္ဆန္တာ “ပါနီယံ ပိဝိဿာမာ”တိ ဇေတဝနံ ပဝိသိံသု။

သတ္ထာပိ တေသညေဝ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဌိတလုဒ္ဒကော ဝိယ ဂန္ဓကုဋိဆာယာယ နိသီဒိ, တေ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကိံ, ဥပာသိကေ, အယံ တေ ဘတ္တာ ဟိတကာမော သသ္နေဟော”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘန္တေ, အဟံ ဧတဿ သသ္နေဟာ, အယံ ပန မယှံ နိသ္နေဟော, တိဋ္ဌန္တု အညေပိ ဒိဝသာ, အဇ္ဇေဝေသ အန္တရာမဂ္ဂေ ပုဋဘတ္တံ လဘိတွာ မယှံ အဒတွာ အတ္တနာဝ ဘုဉ္ဇီ”တိ။ “ဥပာသိကေ, နိစ္စကာလမ္ပိ တွံ ဧတဿ ဟိတကာမာ သသ္နေဟာ, အယံ ပန နိသ္နေဟောဝ။ ယဒါ ပန ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ တဝ ဂုဏေ ဇာနာတိ, တဒါ တေ သဗ္ဗိဿရိယံ နိယျာဒေတီ”တိ ဝတွာ တာယ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ။ အထ ရာဇာ “ပဒုဋ္ဌေယျာပိ မေ အယ”န္တိ အတ္တနော ပုတ္တံ အာသင်္ကန္တော နီဟရိ။ သော အတ္တနော ဘရိယံ ဂဟေတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမကေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော အပရဘာဂေ ပိတု ကာလကတဘာဝံ သုတွာ “ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ “ဘရိယာယပိ ဒတွာ ဘုဉ္ဇာဟီ”တိ ဘတ္တပုဋံ လဘိတွာ တဿာ အဒတွာ သယမေဝ တံ ဘုဉ္ဇိ။ သာ “ကက္ခဠော ဝတာယံ ပုရိသော”တိ ဒောမနဿပ္ပတ္တာ အဟောသိ။ သော ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ တံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ “ဧတ္တကမေဝ ဧတိဿာ အလ”န္တိ န အညံ သက္ကာရံ ဝါ သမ္မာနံ ဝါ ကရောတိ, “ကထံ ယာပေသီ”တိပိ နံ န ပုစ္ဆတိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – “အယံ ဒေဝီ ရညော ဗဟူပကာရာ သသ္နေဟာ, ရာဇာ ပနေတံ ကိသ္မိဉ္စိ န မညတိ, သက္ကာရသမ္မာနမဿာ ကာရေဿာမီ”တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥပစာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌတွာ “ကိံ, တာတာ”တိ ဝုတ္တေ “ကထံ သမုဋ္ဌာပေတုံ မယံ, ဒေဝိ, တုမှေ ဥပဋ္ဌဟာမ, ကိံ နာမ မဟလ္လကာနံ ပိတူနံ ဝတ္ထခဏ္ဍံ ဝါ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဝါ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ “တာတ, အဟံ အတ္တနာဝ ကိဉ္စိ န လဘာမိ, တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမိ, နနု လဘနကာလေ အဒါသိံ, ဣဒါနိ ပန မေ ရာဇာ န ကိဉ္စိ ဒေတိ။ တိဋ္ဌတု အညံ ဒါနံ, ရဇ္ဇံ ဂဏှိတုံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဘတ္တပုဋံ လဘိတွာ ဘတ္တမတ္တမ္ပိ မေ အဒတွာ အတ္တနာဝ ဘုဉ္ဇီ”တိ။ “ကိံ ပန, အမ္မ, ရညော သန္တိကေ ဧဝံ ကထေတုံ သက္ခိဿထာ”တိ? “သက္ခိဿာမိ, တာတာ”တိ။ “တေန ဟိ အဇ္ဇေဝ မမ ရညော သန္တိကေ ဌိတကာလေ မယိ ပုစ္ဆန္တေ ဧဝံ ကထေထ, အဇ္ဇေဝ တေ ဂုဏံ ဇာနာပေဿာမီ”တိ ဧဝံ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ရညော သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ သာပိ ဂန္တွာ ရညော သမီပေ အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “အမ္မ, တုမ္ဟေ အတိဝိယ ကက္ခဠာ, ကိံ နာမ ပိတူနံ ဝတ္တခဏ္ဍံ တ ဘတ္တပိဏ္ဍမတ္တံ တ အတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ “တာတ, အဟမေဝ ရညော သန္တိကာ ကိဉ္စိ န လဘာမိ, တုမ္ဟာကံ ကိံ ဒဿာမီ”တိ? “နနု အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ တေ လဒ္ဓ”န္တိ? “တာတ, ကိဿမိဉ္စိ သမ္မာနေ အသတိ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ ကိံ ကရိဿတိ, ဣဒါနိ မေ တုမ္ဟာကံ ရာဇာ ကိံ ဒဿတိ, သော အန္တရာမဂ္ဂေ ဘတ္တပုဋ္ဌံ လဘိတ္ွာ တတော ကိဉ္စိ အဒတ္ွာ သယမေဝ ဘုဉ္ဇီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဧဝံ ကိရ, မဟာရာဇာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ရာဇာ အဓိဝာသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတ္ွာ “တေန ဟိ, အမ္မ, ရညော အပ္ပိယကာလတော ပဋ္ဌာယ ကိံ တုမ္ဟာကံ ဣဓ ဝသနံ။ လောကသ္မိဉ္ဟိ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ စ ဒုက္ခော, တုမ္ဟာကံ ဣဓ ဝသေ သတိ ရညော အပ္ပိယသမ္ပယောဂေဝ ဒုက္ခံ ဘဝိဿတိ, ဣမေ သတ္တာ နာမ ဘဇန္တေ ဘဇန္တိ, အဘဇနဘာဝံ ဉတ္ွာ အညတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ, မဟန္တော လောကသန္နိဝါသော”တိ ဝတ္ွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၄၅. “နမေ နမန္တဿ ဘဇေ ဘဇန္တံ, ကိစ္စာနုကုဗ္ဗဿ ကရေယျ ကိစ္စံ။
နာနတ္ထကာမဿ ကရေယျ အတ္ထံ, အသမ္ဘဇန္တမ္ပိ န သမ္ဘဇေယျ။

၁၄၆. “စဇေ စဇန္တံ ဝနထံ န ကယိရာ, အပေတစိတ္တေန န သမ္ဘဇေယျ။
ဒိဇော ဒုမံ ခီဏဖလန္တိ ဉတ္ွာ, အညံ သမေက္ခေယျ မဟာ ဟိ လောကော”တိ။

တတ္ထ **နမေ နမန္တဿ ဘဇေ ဘဇန္တ**န္တိ ယော အတ္တနော နမတိ, တဿေဝ ပဋိနမေယျ။ ယော စ ဘဇတိ, တမေဝ ဘဇေယျ။ **ကိစ္စာနုကုဗ္ဗဿ ကရေယျ ကိစ္စ**န္တိ အတ္တနော ဥပ္ပန္နကိစ္စံ အနုကုဗ္ဗန္တဿေဝ တဿပိ ဥပ္ပန္နကိစ္စံ ပဋိကရေယျ။ **စဇေ စဇန္တံ ဝနထံ န ကယိရာ**တိ အတ္တာနံ ဇဟန္တံ ဇဟေယျေဝ, တသ္မိံ တဏှာသင်္ခါတံ ဝနထံ န ကရေယျ။ **အပေတစိတ္တေနာ**တိ ဝိဂတစိတ္တေန ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တေန။ **န သမ္ဘဇေယျာ**တိ တထာရူပေန သဒ္ဓိံ န သမာဂစ္ဆေယျ။ **ဒိဇော ဒုမ**န္တိ ယထာ သကုဏော ပုဗ္ဗေ ဖလိတမ္ပိ ရုက္ခံ ဖလေ ခီဏေ “ခီဏဖလော အယ”န္တိ ဉတ္ွာ တံ ဆဍ္ဍေတ္ွာ အညံ သမေက္ခတိ ပရိယေသတိ, ဧဝံ အညံ သမေက္ခေယျ။ မဟာ ဟိ ဧသ လောကော, အထ တုမ္ဟေ သသ္နေဟံ ဧကံ ပုရိသံ လဘိဿထာတိ။

တံ သုတ္ွာ ဗာရာဏသိရာဇာ ဒေဝိယာ သဗ္ဗိဿရိယံ အဒာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ဝသိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ွာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဒ္ွေဝ ဇယမ္ပတိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ “တဒါ ဇယမ္ပတိကာ ဣမေ ဒ္ွေ ဇယမ္ပတိကာ အဟေသုံ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပုဋ္ဌဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၂၄] ၄. ကုမ္ဘိလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။

၁၄၇. “ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ, ဝါနရိန္ဒ ယထာ တဝ။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ, ဒိဋ္ဌံ သော အတိဝတ္တတိ။

၁၄၈. “ယဿ စေတေ န ဝိဇ္ဇန္တိ, ဂုဏာ ပရမဘဒ္ဒကာ။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ, ဒိဋ္ဌံ သော နာတိဝတ္တတီ”တိ။

တတ္ထ **ဂုဏာ ပရမဘဒ္ဒကာ**တိ ယဿ ဧတေ ပရမဘဒ္ဒကာ စတ္တာရော ရာသဋ္ဌေန ပိဏ္ဍဋ္ဌေန ဂုဏာ န ဝိဇ္ဇန္တိ, သော ပစ္စာမိတ္တံ အတိက္ကမိတုံ န သက္ကောတီတိ။ သေသမေတ္ထ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ကုမ္ဘိလဇာတကေ ဝုတ္တနယမေဝ သဒ္ဓိံ သမောဓာနေနာတိ။

ကုမ္ဘိလဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၂၅] ၅. ခန္တိဝဏ္ဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

အတ္ထိ မေ ပုရိသော, ဒေဝ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရေကော ဗဟူပကာရော အမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿိ။ ရာဇာ "ဥပကာရကော မေ"တိ ဉတွာပိ အဓိဝါသေတွာ တ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "ပေါရာဏကရာဇာနောပိ, မဟာရာဇ, ဧဝံ အဓိဝါသေသုံယေဝါ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော အမစ္စော တဿ အန္တေပုရေ ပဒုဿိ, အမစ္စဿာပိ သေဝကော တဿ ဂေဟေ ပဒုဿိ။ သော တဿ အပရာဓံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော တံ အာဒါယ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဒေဝ, ဧကော မေ ဥပဋ္ဌာကော သဗ္ဗကိစ္စကာရကော, သော မယှံ ဂေဟေ ပဒုဿိ, တဿ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၉. "အတ္ထိ မေ ပုရိသော ဒေဝ၊ သဗ္ဗကိစ္စေသု ဗျာဝဋော။
တဿ စေကောပရာဓတ္ထိ၊ တတ္ထ တွံ ကိန္တိ မညသီ"တိ။

တတ္ထ **တဿ စေကောပရာဓတ္ထီ** တိ တဿ စ ပုရိသဿ ဧကော အပရာဓော အတ္ထိ။ **တတ္ထ တွံ ကိန္တိ မညသီ**တိ တတ္ထ တဿ ပုရိသဿ အပရာဓေ တွံ "ကိံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ မညသိ, ယထာ တေ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနုရူပမဿ ဒဏ္ဍံ ပဏေဟီတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၅၀. "အမှာကမ္ပတ္ထိ ပုရိသော၊ ဧဒိသော ဣဓ ဝိဇ္ဇတိ။
ဒုလ္လဘော အင်္ဂသမ္ပန္နော၊ ခန္တိရသ္မာက ရုစ္စတီ"တိ။

တဿတ္ထော – အမှာကမ္ပိ ရာဇူနံ သတံ ဧဒိသော ဗဟူပကာရော အကာရေ ဒုဿနကပုရိသော အတ္ထိ, သော စ ခေါ ဣဓ ဝိဇ္ဇတိ, ဣဒာနိပိ ဣဓေဝ သံဝိဇ္ဇတိ, မယံ ရာဇာနောပိ သမာနာ တဿ ဗဟူပကာရတံ သန္ဓာယ အဓိဝါသေမ, တုယှံ ပန အရညောပိ သတော အဓိဝါသနဘာရော ဇာတော။ အင်္ဂသမ္ပန္နော ဟိ သဗ္ဗေဟိ ဂုဏင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပုရိသော နာမ ဒုလ္လဘော, တေန ကာရဏေန အသ္မာကံ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု အဓိဝါသနခန္တိယေဝ ရုစ္စတီတိ။

အမစ္စော အတ္တာနံ သန္ဓာယ ရညော ဝုတ္တဘာဝံ ဉတွာ တတော ပဋ္ဌာယ အန္တေပုရေ ပဒုဿိတုံ န ဝိသဟိ, သောပိဿ သေဝကော ရညော အာရောစိတဘာဝံ ဉတွာ တတော ပဋ္ဌာယ တံ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝိသဟိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ အဟမေဝ ဗာရာဏသိရာဇာ အဟောသိ"န္တိ။ သောပိ အမစ္စော ရညော သတ္ထု ကထိတဘာဝံ ဉတွာ တတော ပဋ္ဌာယ တံ ကမ္မံ ကာတုံ နာသက္ခီတိ။

ခန္တိဝဏ္ဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၂၆] ၆. ကောသိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာလေ နိက္ခမနာ သာဓူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောသလရာဇာ ပစ္စန္တကူပသမနတ္ထာယ အကာလေ နိက္ခမိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

သတ္ထာ ပန အတီတံ အာဟရိတွာ အာဟ – "မဟာရာဇ, အတီတေ ဗာရာဏသိရာဇာ အကာလေ နိက္ခမိတွာ ဥယျာနေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝေသယိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဧကော ဥလူကသကုဏော ဝေဠုဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ နိလီယိ။ ကာကသေနာ အာဂန္တွာ 'နိက္ခန္တမေဝ တံ ဂဏှိဿာမာ'"တိ ပရိဝါရေသိ။ သော သူရိယတ္ထင်္ဂမနံ အနောလောကေတွာ အကာလေယေဝ နိက္ခမိတွာ ပလာယိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ ကာကာ ပရိဝါရေတွာ တုဏ္ဍေဟိ ကောဋ္ဋေန္တာ ပရိပါတေသုံ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ အာမန္တေတွာ "ကိံ နု ခေါ, ပဏ္ဍိတ, ဣမေ ကာကာ ကောသိယံ ပရိပါတေန္တီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသ

တွော “အကာလေ, မဟာရာဇ, အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခမန္တာ ဝေရူပံ ဒုက္ခံ ပဋိလဘန္တိယေဝ, တသ္မာ အကာလေ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခမိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဣမံ ဂါထာဒွယမာဟ –

၁၅၁. “ကာလေ နိက္ခမနာ သာဓု, နာကာလေ သာဓု နိက္ခမော။
အကာလေန ဟိ နိက္ခမ္မ, ဧကကမ္ပိ ဗဟုဇ္ဇနော။
န ကိဉ္စိ အတ္ထံ ဇောတေတိ, ဓင်္ကသေနာဝ ကောသိယံ။

၁၅၂. “ဓီရော စ ဝိဓိဝိဓာနညူ, ပရေသံ ဝိဝရာနုဂူ။
သဗ္ဗာမိတ္တေ ဝသီကတွာ, ကောသိယောဝ သုခီ သိယာ”တိ။

တတ္ထ **ကာလေ နိက္ခမနာ သာဓူ**တိ, မဟာရာဇ, နိက္ခမနာ နာမ နိက္ခမနံ ဝါ ပရက္ကမနံ ဝါ ယုတ္တပယုတ္တကာလေ သာဓု။ **နာကာလေ သာဓု နိက္ခမော**တိ အကာလေ ပန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော အညတ္ထ ဂန္တုံ နိက္ခမော နာမ နိက္ခမနံ ဝါ ပရက္ကမနံ ဝါ န သာဓု။ **“အကာလေန ဟီ”**တိအာဒီသု စတူသု ပဒေသု ပဌမေန သဒ္ဓိံ တတိယံ, ဒုတိယေန စတုတ္ထံ ယောဇေတွာ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော ဟိ ကောစိ ပုရိသော အကာလေန နိက္ခမိတွာ ဝါ ပရက္ကမိတွာ ဝါ **န ကိဉ္စိ အတ္ထံ ဇောတေတိ,** အတ္တနော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝုဍ္ဎိံ ဥပ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတိ, အထ ခော **ဧကကမ္ပိ ဗဟုဇ္ဇနော** ဗဟုပိ သော ပစ္စတ္ထိကဇနော ဧတံ အကာလေ နိက္ခမန္တံ ဝါ ပရက္ကမန္တံ ဝါ ဧကကံ ပရိဝါရေတွာ မဟာဝိနာသံ ပာပေတိ။ တတြာယံ ဥပမာ – **ဓင်္ကသေနာဝ ကောသိယံ,** ယထာ အယံ ဓင်္ကသေနာ ဣမံ အကာလေ နိက္ခမန္တဉ္စ ပရက္ကမန္တဉ္စ ကောသိယံ တုဏ္ဍေဟိ ဝိတုဒန္တီ မဟာဝိနာသံ ပာပေန္တိ, တထာ တသ္မာ တိရစ္ဆာနဂတေ အာဒိံ ကတွာ ကေနစိ အကာလေ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော န နိက္ခမိတဗ္ဗံ န ပရက္ကမိတဗ္ဗန္တိ။

ဒုတိယဂါထာယ **ဓီရော**တိ ပဏ္ဍိတော။ **ဝိဓီ**တိ ပောရာဏကပဏ္ဍိတေဟိ ဌပိတပဝေဏီ။ **ဝိဓာန**န္တိ ကောဋ္ဌာသော ဝါ သံဝိဒဟနံ ဝါ။ **ဝိဝရာနုဂူ**တိ ဝိဝရံ အနုဂစ္ဆန္တော ဇာနန္တော။ **သဗ္ဗာမိတ္တေ**တိ သဗ္ဗေ အမိတ္တေ။ **ဝသီကတွာ**တိ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ။ **ကောသိယောဝ**ာတိ ဣမမှာ ဗာလကောသိယာ အညော ပဏ္ဍိတကောသိယော ဝိယ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော စ ခော ပဏ္ဍိတော “ဣမသ္မိံ ကာလေ နိက္ခမိတဗ္ဗံ ပရက္ကမိတဗ္ဗံ, ဣမသ္မိံ န နိက္ခမိတဗ္ဗံ န ပရက္ကမိတဗ္ဗ”န္တိ ပောရာဏကပဏ္ဍိတေဟိ ဌပိတဿ ပဝေဏိသင်္ခါတဿ ဝိဓိနော ကောဋ္ဌာသသင်္ခါတံ ဝိဓာနံ ဝါ တဿ ဝါ ဝိဓိနော ဝိဓာနံ သံဝိဒဟနံ အနုဋ္ဌာနံ ဇာနာတိ, သော ဝိဓိဝိဓာနညူ ပရေသံ အတ္တနော ပစ္စာမိတ္တာနံ ဝိဝရံ ဉတွာ ယထာ နာမ ပဏ္ဍိတော ကောသိယော ရတ္တိသင်္ခါတေ အတ္တနော ကာလေ နိက္ခမိတွာ စ ပရက္ကမိတွာ စ တတ္ထ တတ္ထ သယိတာနညေဝ ကာကာနံ သီသာနိ ဆိန္ဒမာနော တေ သဗ္ဗေ အမိတ္တေ ဝသီကတွာ သုခီ သိယာ, ဧဝံ ဓီရောပိ ကာလေ နိက္ခမိတွာ ပရက္ကမိတွာ အတ္တနော ပစ္စာမိတ္တေ ဝသီကတွာ သုခီ နိဒ္ဒုက္ခော ဘဝေယျာတိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ နိဝတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကောသိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၂၇] ၇. ဂူထပါဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

သူရော သူရေန သင်္ဂမ္မာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဇေတဝနတော တိဂါဝုတမှယောဇနမတ္တေ ဧကော နိဂမဂါမော, တတ္ထ ဗဟူနိ သလာကဘတ္တပက္ခိယဘတ္တာနိ အတ္ထိ။ တတြေကော ပဉှပုစ္ဆကော ကောဏ္ဍော ဝသတိ။ သော သလာကဘတ္တပက္ခိယဘတ္တာနံ အတ္ထာယ အာဂတေ ဒဟရေ စ သာမဏေရေ စ “ကေ ခါဒန္တိ, ကေ ပိဝန္တိ, ကေ ဘုဉ္ဇန္တီ”တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တေ လဇ္ဇာပေသိ။ တေ တဿ ဘယေန သလာကဘတ္တပက္ခိယဘတ္တတ္ထာယ တံ ဂါမံ န ဂစ္ဆန္တိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ဘိက္ခု သလာကဂ္ဂံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ, အသုကဂါမေ သလာကဘတ္တံ ဝါ ပက္ခိယဘတ္တံ ဝါ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အတ္ထာဝုသော, တတ္ထ ပနေကော ကောဏ္ဍော ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, တံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တေ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ, တဿ ဘယေန ကောစိ ဂန္တုံ န သက္ကောတီ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, တ

တ္ထ ဘတ္တာနိ မယှံ ဟပေထ, အဟံ တံ ဒမေတ္တာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတ္ဆာ တတော ပဌာယ တုမှေဟ ဒိသ္ဒာ ပလာယနံ ကံ ကရိဿာမီ''တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဆာ တဿ တတ္ထ ဘတ္တာနိ ဟပေသုံ။

သော တတ္ထ ဂန္တွာ ကမဒ္ဒတရေ စီဝရံ ဟရုပိ။ တံ ဒိသ္ဒာ ကောကျော စတ္တာမေတ္တာကော ဝိယ ဝေဂေန ဉပဂန္တွာ ''ပဉ္စဟံ မေ, သမဏ, ကထေဟီ''တိ အာဟ။ ''ဉပဟသက, ကမေ စရိတ္ဆာ ယာဂုံ အာအာယ အာသနသာလံ တာဝ မေ အာဂန္တွာ ဒေဟိ''တိ။ သော ယာဂုံ အာအာယ အာသနသာလံ အာဂတေပိ တသ္မိံ တထေဝ အာဟ။ သောပိ နံ ဘိက္ခု ''ယာဂုံ တာဝ မေ ဟတုံ ဒေဟိ, အာသနသာလံ တာဝ သမ္မဇ္ဇိတုံ ဒေဟိ, သလာကဘတ္တံ တာဝ မေ အာဟရိတုံ ဒေဟီ''တိ ဝတ္ဆာ သလာကဘတ္တံ အာဟရိတ္ဆာ တမေဝ ပတ္တံ ကဟာပေတ္ဆာ ''ဖေဟိ, ပဉ္စဟံ တေ ကထေဿာမီ''တိ ဗဟိကမံ နေတ္ဆာ စီဝရံ သံဟရိတ္ဆာ အံသေ ဌပေတ္ဆာ တဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတ္ဆာ အဌာသိ။ တတ္ရာပိ နံ သော ''သမဏ, ပဉ္စဟံ မေ ကထေဟီ''တိ အာဟ။ အထ နံ ''ကထေမိ တေ ပဉ္စဟ''န္တိ ဧကေပ္ပဟာရေနေဝ ဟတေတ္ဆာ အဋ္ဌီနိ သံစုဏ္ဏေန္တော ဝိယ ဟေထေတ္ဆာ ဂူထံ မုခေ ပက္ခိပိတ္ဆာ ''ကြတော အနိ ပဌာယ ကြမံ ကမံ အာဂတံ ကစ္ဆိ ဘိက္ခုံ ပဉ္စဟံ ပုစ္ဆိ တကာလေ ဇာနိဿာမီ''တိ သန္တဇ္ဇေတ္ဆာ ပက္ကာမိ။ သော တတော ပဌာယ ဘိက္ခူ ဒိသ္ဒာဝ ပလာယတိ။ အပရဘာဂေ တဿ ဘိက္ခုနော သာ ကိရိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋာ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အသုကဘိက္ခု ကိရ ကောဏ္ဍဿ မုခေ ဂူထံ ပက္ခိပိတ္ဆာ ဂတော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဆာ ''ကြမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, သော ဘိက္ခု ကြာအနေဝ တံ မီဠှေဟန အာသာဒေတိ, ပုဗ္ဗေပိ အာသာဒေသိယေဝ''တိ ဝတ္ဆာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ အင်္ဂမဂဓဝါသိနော အညမညဿ ရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကဒိဝသံ ဒ္ဒိန္နံ ရဋ္ဌာနံ သီမန္တရေ ဧကံ သရံ နိသ္ဒာယ ဝသိတ္ဆာ သုရံ ပိဝိတ္ဆာ မစ္ဆမံသံ ခာဒိတ္ဆာ ပာတောဝ ယာနာနိ ယောဇေတ္ဆာ ပက္ကမိံသု။ တေသံ ဂတကာလေ ဧကော ဂူထခါဒကော ပာဏကော ဂူထဂန္ဓေန အာဂန္တွာ တေသံ ပီတဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတံ သုရံ ဒိသ္ဒာ ပိပာသာယ ပိဝိတ္ဆာ မတ္တော ဟုတ္ဆာ ဂူထပုဉ္ဇံ အဘိရုဟိ, အလ္လဂူထံ တသ္မိံ အာရုဠှေဟ ထောကံ ဩနမိ။ သော ''ပထဝီ မံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတီ''တိ ဝိရဝိ။ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဧကော မတ္တဝရဝါရဏော တံ ပဒေသံ ပတ္ဆာ ဂူထဂန္ဓံ ဃာယိတ္ဆာ ဇိဂုစ္ဆန္တော ပဋိက္ကမိ။ သော တံ ဒိသ္ဒာ ''ဧသ မမ ဘယေန ပလာယတီ''တိ သညီ ဟုတ္ဆာ ''ကြမိနာ မေ သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ တံ အဝှာယန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၅၃. ''သူရော သူရေန သင်္ဂမ္မ၊ ဝိက္ကန္တေန ပဟာရိနာ။
ဖေဟိ နာဂ နိဝတ္တဿု၊ ကိံ နု ဘီတော ပလာယသိ။
ပဿန္တု အင်္ဂမဂဓာ၊ မမ တုယှဉ္စ ဝိက္ကမ''န္တိ။

တတ္ထဿေ – တ္ဆံ သူရော မယာ သူရေန သဒ္ဓိံ သမာဂန္တွာ ဝီရိယဝိက္ကမေန ဝိက္ကန္တေန ပဟာရဒာနသမတ္ထတာယ ပဟာရိနာ ကိံကာရဏာ အသင်္ဂါမေတ္ဆာဝ ဂစ္ဆသိ, နနု နာမ ဧကသမ္ပဟာရောပိ ဒာတဗ္ဗော သိယာ, တသ္မာ ဖေဟိ နာဂ နိဝတ္တဿု, ဧတ္တကေနေဝ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဟုတ္ဆာ ကိံ နု ဘီတော ပလာယသိ, ကြမေ ကြမံ သီမံ အန္တရံ ကတ္ဆာ ဝသန္တာ ပဿန္တု, အင်္ဂမဂဓာ မမ တုယှဉ္စ ဝိက္ကမံ ဉဘိန္နမ္ပိ အမှာကံ ပရက္ကမံ ပဿန္တူ တိ။

သော ဟတ္ထီ ကဏ္ဏံ ဒတ္ဆာ တဿ ဝစနံ သုတ္ဆာ နိဝတ္တိတ္ဆာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ အပသာဒေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၅၄. ''န တံ ဟာအာ ဝဓိဿာမိ၊ န ဒန္တေဟိ န သောဏ္ဍိယာ။
မီဠှေဟန တံ ဝဓိဿာမိ၊ ပူတိ ဟညတု ပူတိနာ''တိ။

တတ္ထဿေ – န တံ ဟာအာဒီဟိ ဝဓိဿာမိ, တုယှံ ပန အနုစ္ဆဝိကေန မီဠှေဟန တံ ဝဓိဿာမီတိ။

ဝေဝဉ္စ ပန ဝတ္ဆာ ''ပူတိဂူထပာဏကော ပူတိနာဝ ဟညတူ''တိ တဿ မတ္ထကေ မဟန္တံ လဏ္ဍံ ဟတေတ္ဆာ ဉဒကံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဆာ တတ္ထေဝ တံ ဇီဝိတက္ခယံ ဟပေတ္ဆာ ကောဉ္စနာဒံ နဒန္တော အရညမေဝ ပာဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ဂူထပါဏကော ကောကာလိကော အဟောသိ, တရဏော သော ဘိက္ခု, တံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခတော ဒိသွာ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ နိဝုတ္ထဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဂူထပါဏဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၂၈] ၈. ကာမနီတဇာတကဝဏ္ဏနာ

တယော ဂိရီန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကာမနီတဗြာဟ္မဏံ နာမ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ အတီတဉ္စ ဒွါဒသကနိပါတေ **ကာမဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၃၇ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ တေသု ပန ဒွီသု ရာဇပုတ္တေသု ဇေဋ္ဌကော အာဂန္တွာ ဗာရာဏသိယံ ရာဇာ အဟောသိ, ကနိဋ္ဌော ဥပရာဇာ။ တေသု ရာဇာ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု အတိတ္တော ဓနလောလော အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ ဇမ္ဗုဒီပံ ဩလောကေန္တော တဿ ရညော ဒွီသုပိ ကာမေသု အတိတ္တဘာဝံ ဉတွာ ‘‘ဣမံ ရာဇာနံ နိဂ္ဂဏှိတွာ လဇ္ဇာပေဿာမီ’’တိ ဗြာဟ္မဏမာဏဝဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿိ, ရညာ စ ‘‘ကေနတ္ထေန အာဂတောသိ မာဏဝါ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘အဟံ, မဟာရာဇ, တီဏိ နဂရာနိ ပဿာမိ ခေမာနိ သုဘိက္ခာနိ ပဟူတဟတ္ထိအဿရထပတ္တီနိ ဟိရညသုဝဏ္ဏာလင်္ကာရဘရိတာနိ, သက္ကာ စ ပန တာနိ အပ္ပကေနေဝ ဗလေန ဂဏှိတုံ, အဟံ တေ တာနိ ဂဟေတွာ ဒာတုံ အာဂတော’’တိ အာဟ။ ‘‘ကဒါ ဂစ္ဆာမ, မာဏဝါ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘သွေဝ မဟာရာဇာ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ ဂစ္ဆ, ပာတောဝ အာဂစ္ဆေယ္ယာသီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, မဟာရာဇ, ဝေဂေန ဗလံ သဇ္ဇေဟီ’’တိ ဝတွာ သက္ကော သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

ရာဇာ ပုနဒိဝသေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဗလသဇ္ဇံ ကာရေတွာ အမစ္စေ ပက္ကောသာပေတွာ ဟိယ္ယော ဧကော ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ ‘‘ဥတ္တရပဉ္စာလေ ဣန္ဒပတ္တေ ကေကကေတိ ဣမေသု တီသု နဂရေသု ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဒဿာမီ’’တိ အာဟ, တံ မာဏဝံ အာဒါယ တီသု နဂရေသု ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမ, ဝေဂေန နံ ပက္ကောသထာတိ။ ‘‘ကတ္ထသ္သ, ဒေဝ, နိဝါသော အပိတော’’တိ? ‘‘န မေ တဿ နိဝါသဂေဟံ အပိတ’’န္တိ။ ‘‘နိဝါသပရိဗ္ဗယော ပန ဒိန္နော’’တိ? ‘‘သောပိ န ဒိန္နော’’တိ။ အထ ‘‘ကဟံ နံ ပဿိဿာမာ’’တိ? ‘‘နဂရဝီထီသု ဩလောကေထာ’’တိ။ တေ ဩလောကေန္တာ အဒိသွာ ‘‘န ပဿာမ, မဟာရာဇာ’’တိ အာဟံသု။ ရညော မာဏဝံ အပဿန္တဿ ‘‘ဧဝံ မဟန္တာ နာမ ဣဿရိယာ ပရိဟီနောမှီ’’တိ မဟာသောကော ဥဒပါဒိ, ဟဒယဝတ္ထု ဥဏှံ အဟောသိ, ဝတ္ထုလောဟိတံ ကုပ္ပိ, လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ ဥဒပါဒိ, ဝေဇ္ဇာ တိကိစ္ဆိတုံ နာသက္ခိံသု။

တတော တီဟစတုဟစ္စယေန သက္ကော အာဝဇ္ဇမာနော တဿ တံ အာဗာဓံ ဉတွာ ‘‘တိကိစ္ဆိဿာမိ န’’န္တိ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ ဒွါရေ ဌတွာ ‘‘ဝေဇ္ဇဗြာဟ္မဏော တုမှာကံ တိကိစ္ဆနတ္ထာယ အာဂတော’’တိ အာရောစာပေသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ‘‘မဟန္တမဟန္တာ ရာဇဝေဇ္ဇာ မံ တိကိစ္ဆိတုံ နာသက္ခိံသု, ပရိဗ္ဗယမဿ အာပေတွာ ဥယျောဇေထာ’’တိ အာဟ။ သက္ကော တံ သုတွာ ‘‘မယှံ နေဝ နိဝါသပရိဗ္ဗယေန အတ္ထော, ဝေဇ္ဇလာဘမ္ပိ န ဂဏှိဿာမိ, တိကိစ္ဆိဿာမိ နံ, ပုန ရာဇာ မံ ပဿတူ’’တိ အာဟ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ‘‘တေန ဟိ အာဂစ္ဆတူ’’တိ အာဟ။ သက္ကော ပဝိသိတွာ ဇယာပေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ, ရာဇာ ‘‘တွံ မံ တိကိစ္ဆသီ’’တိ အာဟ။ ‘‘အာမ, ဒေဝါ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ တိကိစ္ဆဿူ’’တိ။ ‘‘သာဓု, မဟာရာဇ, ဗျာဓိနော မေ လက္ခဏံ ကထေထ, ကေန ကာရဏေန ဥပ္ပန္နော, ကိံ ခါဒိတံ ဝါ ပီတံ ဝါ နိဿာယ, ဥဒါဟု ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ’’တိ? ‘‘တာတ, မယှံ ဗျာဓိ သုတံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နော’’တိ။ ‘‘ကိံ တေ သုတ’’န္တိ။ ‘‘တာတ ဧကော မာဏဝေါ အာဂန္တွာ မယှံ ‘တီသု နဂရေသု ရဇ္ဇံ ဂဏှိတွာ ဒဿာမီ’တိ အာဟ, အဟံ တဿ နိဝါသဋ္ဌာနံ ဝါ နိဝါသပရိဗ္ဗယံ ဝါ န အာပေသိံ, သော မယှံ ကုဇ္ဈိတွာ အညဿ ရညော သန္တိကံ ဂတော ဘဝိဿတိ။ အထ မေ ‘ဧဝံ မဟန္တာ နာမ ဣဿရိယာ ပရိဟီနောမှီ’တိ စိန္တေန္တဿ အယံ ဗျာဓိ ဥပ္ပန္နော။ သစေ သက္ကောသိ တွံ မေ ကာမစိတ္တံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နံ ဗျာဓိံ တိကိစ္ဆိတုံ, တိကိစ္ဆာဟီ’’တိ ဧတမတ္ထံ ပကာသေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၅၅. ‘‘တယော ဂိရိံ အန္တရံ ကာမယာမိ, ပဉ္စာလာ ကုရုယော ကေကကေ စ။
တတုတ္တရိံ ဗြာဟ္မဏ ကာမယာမိ, တိကိစ္ဆ မံ ဗြာဟ္မဏ ကာမနီတ’’န္တိ။

တတ္ထ **တယော ဂိရီ**တိ တယော ဂိရီ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ ယထာ "သုဒဿနဿ ဂိရိနော, ဒွါရဇ္ဈူဟတံ ပကာသတိ"တိ ဧတ္ထ သုဒဿနံ ဒေဝနဂရံ ယုဇ္ဈိတွာ ဒုဂ္ဂဏှာပနတာယ ဒုစ္စလနတာယ "သုဒဿနဂိရီ"တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ တီဏိ နဂရာနိ "တယော ဂိရီ"တိ အဓိပ္ပေတာနိ။ တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော – တီဏိ စ နဂရာနိ တေသဉ္စ အန္တရံ တိဝိဓမ္ပိ ရဋ္ဌံ ကာမယာမိ။ "ပဉ္စာလာ ကုရုယော ကေကကေ စာ"တိ ဣမာနိ တေသံ ရဋ္ဌာနံ နာမာနိ။ တေသု **ပဉ္စာလာ**တိ ဥတ္တရပဉ္စာလာ, တတ္ထ ကပိလံ နာမ နဂရံ။ **ကုရုယော**တိ ကုရုရဋ္ဌံ, တတ္ထ ဣန္ဒပတ္တံ နာမ နဂရံ။ **ကေကကေ စာ**တိ ပစ္စတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ, တေန ကေကကရဋ္ဌံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ကေကကရာဇဓာနီယေဝ နဂရံ။ **တတုတ္တရိန္တိ** တံ အဟံ ဣတော ပဋ္ဌိလဒ္ဓာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇာ တတုတ္တရိံ တိဝိဓံ ရဇ္ဇံ ကာမယာမိ။ **တိကိစ္ဆ မံ, ဗြာဟ္မဏ, ကာမနီတန္တိ** ဣမေဟိ ဝတ္ထုကာမေဟိ စ ကိလေသကာမေဟိ စ နီတံ ဟတံ ပဟတံ သစေ သက္ကောသိ, တိကိစ္ဆ မံ ဗြာဟ္မဏာတိ။

အထ နံ သက္ကော "မဟာရာဇ, တွံ မူလောသဓာဒီဟိ အတေကိစ္ဆော။ ဉာဏောသဓေနေဝ တိကိစ္ဆိတဗ္ဗော"တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၅၆. "ကဏှာဟိဒဋ္ဌဿ ကရောန္တိ ဟေကေ၊ အမနုဿပဝိဋ္ဌဿ ကရောန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
န ကာမနီတဿ ကရောတိ ကောစိ၊ ဩက္ကန္တသုက္ကဿ ဟိ ကာ တိကိစ္ဆာ"တိ။

တတ္ထ **ကဏှာဟိဒဋ္ဌဿ ကရောန္တိ ဟေကေ**တိ ဧကစ္စေ ဟိ တိကိစ္ဆကာ ဃောရဝိသေန ကာဠသပ္ပေန ဒဋ္ဌဿ မန္တေဟိ စေဝ ဩသဓေဟိ စ တိကိစ္ဆံ ကရောန္တိ။ **အမနုဿပဝိဋ္ဌဿ ကရောန္တိ ပဏ္ဍိတာ**တိ အပရေ ပဏ္ဍိတာ ဘူတဝေဇ္ဇာ ဘူတယက္ခာဒီဟိ အမနုဿေဟိ ပဝိဋ္ဌဿ အဘိဘူတဿ ဂဟိတဿ ဗလိကမ္မပရိတ္တကရဏဩသဓပရိဘာဝိတာဒီဟိ တိကိစ္ဆံ ကရောန္တိ။ **န ကာမနီတဿ ကရောတိ ကောစီ**တိ ကာမေဟိ ပန နီတဿ ကာမဝသိကဿ ပုဂ္ဂလဿ အညတြ ပဏ္ဍိတေဟိ အညော ကောစိ တိကိစ္ဆံ န ကရောတိ, ကရောန္တောပိ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ကိံကာရဏာ? **ဩက္ကန္တသုက္ကဿ ဟိ ကာ တိကိစ္ဆာ**တိ, ဩက္ကန္တသုက္ကဿ အဝက္ကန္တဿ ကုသလဓမ္မမရိယာဒံ အတိက္ကန္တဿ အကုသလဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတဿ ပုဂ္ဂလဿ မန္တောသဓာဒီဟိ ကာ နာမ တိကိစ္ဆာ, န သက္ကာ ဩသဓေဟိ တိကိစ္ဆိတုန္တိ။

ဣတိဿ မဟာသတ္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒဿေတွာ ဥတ္တရိ ဧဝမာဟ – "မဟာရာဇ, သစေ တွံ တာနိ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ လစ္ဆသိ, အပိ နု ခော ဣမေသု စတူသု နဂရေသု ရဇ္ဇံ ကရောန္တော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ စတ္တာရိ သာဋကယုဂါနိ ပရိဒဟေယျာသိ, စတူသု ဝါ သုဝဏ္ဏပါတီသု ဘုဉ္ဇေယျာသိ, စတူသု ဝါ သယနေသု သယေယျာသိ, မဟာရာဇ, တဏှာဝသိကေန နာမ ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဏှာ ဟိ နာမေသာ ဝိပတ္တိမူလာ။ သာ ဝဍ္ဎမာနာ ယော တံ ဝဍ္ဎေတိ, တံ ပုဂ္ဂလံ အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု သောဠသသု ဥဿဒနိရယေသု နာနပ္ပကာရဘေဒေသု စ အဝသေသေသု အပါယေသု ခိပတီ"တိ။ ဧဝံ ရာဇာနံ နိရယာဒိဘယေန တဇ္ဇေတွာ မဟာသတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ရာဇာပိဿ ဓမ္မံ သုတွာ ဝိဂတသောကော ဟုတွာ တာဝဒေဝ နိဗ္ဗျာဓိတံ ပါပုဏိ။ သက္ကောပိဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ သောပိ တတော ပဋ္ဌာယ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ရာဇာ ကာမနီတဗြာဟ္မဏော အဟောသိ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကာမနီတဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၂၉] ၉. ပလာယိတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဂဇဂ္ဂမေဃေဟီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပလာယိတပရိဗ္ဗာဇကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ တဒတ္ထာယ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဝိစရိတွာ ကဉ္စိ ပဋိဝါဒိံ အလဘိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ "အတ္ထိ နု ခော ကောစိ မယာ သဒ္ဓိံ ဝါဒံ ကာတုံ သမတ္ထော"တိ မနုဿေ ပုစ္ဆိ။ မနုဿာ "တာဒိသာနံ သဟဿေနပိ သဒ္ဓိံ ဝါဒံ ကာတုံ သမတ္ထော သဗ္ဗညူ ဒွိပဒါနံ အဂ္ဂေါ မဟာဂေါတမော ဓမ္မိဿရော ပရပ္ပဝါဒမဒ္ဒနော, သကလေပိ ဇမ္ဗုဒီပေ ဥပ္ပန္နာ ပရပ္ပဝါဒါ တံ ဘဂဝန္တံ အတိက္ကမိတုံ သမတ္ထာ နာမ နတ္ထိ။ ဝေလန္တံ ပတွာ သမုဒ္ဒဦမိယော ဝိယ

ဟိ သဗ္ဗတအ တသ္သ ဟဒမူလံ ပတ္တ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏ ဟောန္တိ”တိ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ကထေသုံ။ ပရိဗ္ဗာဇကော “ကဟံ ပန သော ဧတရဟီ”တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ “ဇေတဝနေ”တိ သုတ္ဝာ “ဣဒါနိသ္သ တဒံ အာရောပေဿာမီ”တိ မဟာဇနပရိဝုတော ဇေတဝနံ ဂစ္ဆန္တော ဇေတေန ရာဇကုမာရေန နဝကောဋိမူလံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကာရိတံ ဇေတဝနဒွာရကောဋ္ဌကံ ဒိသွာ “အယံ သမဏဿ ဂေဟ”တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ “ဒွာရကောဋ္ဌကော အယ”န္တိ သုတ္ဝာ “ဒွာရကောဋ္ဌကော တာဝ ဧဝရူပေ, ဝသနဂေဟံ ကီဒိသံ ဘဝိဿတီ”တိ ဝတ္ဝာ “ဂန္ဓကုဋိ နာမ အပ္ပမေယျာ”တိ ဝုတ္တေ “ဧဝရူပေန သမဏေန သဒ္ဓိံ ကော တဒံ ကရိဿတီ”တိ တတောဝ ပလာယိ။ မနုဿာ ဥန္နာဒိနော ဟုတွာ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ သတ္ထာရာ “ကိံ အကာလေ အာဂတတ္ထာ”တိ ဝုတ္တာ တံ ပဝတ္တိံ ကထယိံသု။ သတ္ထာ “န ဒါနေ ဥပာသကာ ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မမ ဝသနဋ္ဌာနဿ ဒွာရကောဋ္ဌကံ ဒိသွာ ပလာယတေဝါ”တိ ဝတ္ဝာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ဗောဓိသတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော။ သော “တက္ကသိလံ ဂဏှိဿာမီ”တိ မဟန္တေန ဗလကာယေန ဂန္တွာ နဂရတော အဝိဒူရေ ဌတွာ “ဣမိနာ နိယာမေန ဟတ္ထီ ပေသေထ, ဣမိနာ အဿေ, ဣမိနာ ရထေ, ဣမိနာ ပတ္တီ, ဧဝံ ဓာဝိတွာ အာဝုဓေဟိ ပဟရထ, ဧဝံ ဃနဝဿ ဝလာဟကာ ဝိယ သရဝဿံ ဝဿထာ”တိ သေနံ ဝိစာရေန္တော ဣမံ ကထာဒွယမာဟ –

၁၅၇. “ဂဇဂ္ဂမေဃေဟိ ဟယဂ္ဂမာလိဘိ၊ ရထူမိဇာတေဟိ သရာဘိဝဿေဘိ။
ထရုဂ္ဂဟာဝဋ္ဋဒဋ္ဋပ္ပဟာရိဘိ၊ ပရိဝါရိတာ တက္ကသိလာ သမန္တတော။

၁၅၈. “အဘိဓာဝထ စူပဓာဝထ စ၊ ဝိဝိဓာ ဝိနာဒိတာ ဝဒန္တိဘိ။
ဝတ္တတဇ္ဇ တုမုလော ဃောသော ယထာ၊ ဝိဇ္ဇုလတာ ဇလဓရဿ ဂဇ္ဇတော”တိ။

တတ္ထ **ဂဇဂ္ဂမေဃေဟိ** တိ အဂ္ဂဂဇမေဃေဟိ, ကောဉ္စနာဒံ ဂဇ္ဇန္တေဟိ မတ္တဝရဝါရဏဝလာဟကေဟီတိ အတ္ထော။ **ဟယဂ္ဂမာလိဘိ** တိ အဂ္ဂဟယမာလီဟိ, ဝရသိန္ဓဝဝလာဟကကုလေဟိ အဿာနီကေဟီတိ အတ္ထော။ **ရထူမိဇာတေဟီ**တိ သဉ္ဇာတဦမိဝေဂေဟိ သာဂရသလိလေဟိ ဝိယ သဉ္ဇာတရထူမီဟိ, ရထာနီကေဟီတိ အတ္ထော။ **သရာဘိဝဿေဘီ**တိ တေဟိယေဝ ရထာနီကေဟိ ဃနဝဿမေဃော ဝိယ သရဝဿံ ဝဿန္တေဟိ ။ **ထရုဂ္ဂဟာဝဋ္ဋဒဋ္ဋပ္ပဟာရိဘီ**တိ ထရုဂ္ဂဟေဟိ အာဝဋ္ဋဒဋ္ဋပ္ပဟာရီဟိ, ဣတော စိတော စ အာဝတ္တိတွာ ပရိဝတ္တိတွာ ဒဠှံ ပဟရန္တေဟိ ဂဟိတခဂ္ဂရတနထရုအဏ္ဍေဟိ ပတ္တိယောဓေဟိ စာတိ အတ္ထော။ **ပရိဝါရိတာ တက္ကသိလာ သမန္တတော** တိ ယထာ အယံ တက္ကသိလာ ပရိဝါရိတာ ဟောတိ, သီဃံ တထာ ကရောထာတိ အတ္ထော။

အဘိဓာဝထ စူပဓာဝထ စာတိ ဝေဂေန ဓာဝထ စေဝ ဥပဓာဝထ စ။ **ဝိဝိဓာ ဝိနာဒိတာ ဝဒန္တိဘီ** တိ ဝရဝါရဏေဟိ သဒ္ဒိံ ဝိဝိဓာ ဝိနဒိတာ ဘဝထ, သေလိတဂဇ္ဇိတတာဒိဝေဟိ နာနာဝိရုတ ဟောထာတိ အတ္ထော။ **ဝတ္တတဇ္ဇ တုမုလော ဃောသော**တိ ဝတ္တတု အဇ္ဇ တုမုလော မဟန္တော အသနိသဒ္ဒသဒိသော ဃောသော။ **ယထာ ဝိဇ္ဇုလတာ ဇလဓရဿ ဂဇ္ဇတော**တိ ယထာ ဂဇ္ဇန္တဿ ဇလဓရဿ မုခတော နိဂ္ဂတာ ဝိဇ္ဇုလတာ စရန္တိ, ဧဝံ ဝိစရန္တာ နဂရံ ပရိဝါရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှထာတိ ဝဒတိ။

ဣတိ သော ရာဇာ ဂဇ္ဇိတွာ သေနံ ဝိစာရေတွာ နဂရဒွာရသမီပံ ဂန္တွာ ဒွာရကောဋ္ဌကံ ဒိသွာ “ဣဒံ ရညော ဝသနဂေဟ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “အယံ နဂရဒွာရကောဋ္ဌကော”တိ ဝုတ္တေ “နဂရဒွာရကောဋ္ဌကော တာဝ ဧဝရူပေ, ရညော နိဝေသနံ ကီဒိသံ ဘဝိဿတီ”တိ ဝတွာ “ဝေဇယန္တပာသာဒသဒိသ”န္တိ သုတွာ “ဧဝံ ယသသမ္ပန္နေန ရညာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ န သက္ခိဿာမာ”တိ ဒွာရကောဋ္ဌကံ ဒိသွာဝ နိဝတ္တိတွာ ပလာယိတွာ ဗာရာဏသိမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ ပလာယိတပရိဗ္ဗာဇကော အဟောသိ, တက္ကသိလရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပလာယိတဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၃၀] ၁၀. ဒုတိယပလာယိတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓဇမပရိမိတန္တိ ကူဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဇကံ ပလာယိတပရိဗ္ဗာဇကမေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကူမ သို့ ပန ဝတ္ထုသို့ သော ပရိဗ္ဗာဇကော ဇေတဝနံ ဟဝိသိ။ တသို့ ခဏေ သတ္တာ မဟာဇနပရိဂုတော အလင်္ကတဓမ္မာ သနေ နိသိန္နော မနောသိလာတလေ သီဟနာဒံ နဒန္တော သီဟပောတကော ဝိယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ဒသဗလ ဿ ဗ္ရဟ္မသရီရပဋိဘာဂံ ရူပံ ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ မုခံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋသဒိသံ နလာဋဉ္စ ဒိသွာ "ကော ဧဝရူပံ ပုရိသု တ္တမံ ဇိနိတုံ သက္ခိဿတီ"တိ နိဝတ္တိတွာ ပရိသန္တရံ ပဝိသိတွာ ပလာယိ။ မဟာဇနော တံ အနုဗန္ဓိတွာ နိဝတ္တိ တွာ သတ္ထုဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သတ္တာ "န သော ပရိဗ္ဗာဇကော ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ မမ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ မုခံ ဒိသွာ ပလာတောယေဝ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, တက္ကသိလာယံ ဇကော ဂန္ဓာရရာဇာ။ သော "ဗာရာဏသိံ ဂဟေဿာမီ"တိ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ အာဂန္တွာ နဂရံ ပရိက္ခိပိတွာ နဂရဒွါရေ ဌိတော အတ္တနော ဗလဝါဟနံ ဩလောကေတွာ "ကော ဧတ္တကံ ဗလဝါဟနံ ဇိနိတုံ သက္ခိဿတီ"တိ အတ္တနော သေနံ သံဝဏ္ဏေတွာ ပဌမံ ကထ မာဟ –

၁၅၉. "ဓဇမပရိမိတံ အနန္တပါရံ၊ ဒုပ္ပသဟံ ဓင်္ကေဟိ သာဂရံဝ။
ဂိရိမိဝ အနိလေန ဒုပ္ပသယှော၊ ဒုပ္ပသဟော အဟမဇ္ဇ တာဒိသေနာ"တိ။

တတ္ထ **ဓဇမပရိမိတန္တိ** ကူဒံ တာဝ မေ ရထေသု မောရဆဒေ ဌပေတွာ ဥဿာပိတဓဇမေဝ အပရိမိတံ ဗဟုံ အနေ ကသတသင်္ခံ။ **အနန္တပါရ** န္တိ ဗလဝါဟနမ္ပိ မေ "ဧတ္တကာ ဟတ္ထီ ဧတ္တကာ အဿာ ဧတ္တကာ ရထာ ဧတ္ တကာ ပတ္တီ"တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒရဟိတံ အနန္တပါရံ။ **ဒုပ္ပသဟ** န္တိ န သက္ကာ ပဋိသတ္တူဟိ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ ။ ယထာ ကိံ? **ဓင်္ကေဟိ သာဂရံဝ,** ယထာ သာဂရော ဗဟူဟိ ကာကေဟိ ဝေဂဝိက္ခမ္ဘနဝသေန တ အတိက္ကမနဝသေန တ ဒုပ္ပသဟော, ဧဝံ ဒုပ္ပသဟံ။ **ဂိရိမိဝ အနိလေန ဒုပ္ပသယှော** တိ အပိစ မေ အယံ ဗလကာယော ယထာ ပဗ္ဗတော တ တေန အကမ္ပနီယတော ဒုပ္ပသဟော, တထာ အညေန ဗလကာယေန ဒုပ္ပသဟော။ **ဒုပ္ပသဟော အဟမဇ္ဇ တာဒိသေနာ** တိ သွတဟံ ကူမိနာ ဗလေန သမန္နာဂတော အဇ္ဇ တာဒိသေန ဒုပ္ပသဟောတိ အဋ္ဋာလကေ ဌိတံ ဗောဓိသတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အထဿ သော ပုဏ္ဏစန္ဒသဿိရိကံ အတ္တနော မုခံ ဒဿေတွာ "ဗာလ, မာ ဝိပ္ပလပသိ, ဣဒါနိ တေ ဗလဝါ ဟနံ မတ္တဝရဏော ဝိယ နဠဝနံ ဝိဒ္ဓံသေဿာမီ"တိ သန္တဇ္ဇေတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၆၀. "မာ ဗာလိယံ ဝိလပိ န ဟိဿ တာဒိသံ၊ ဝိဒယှသေ န ဟိ လဘသေ နိသေဝကံ။
အာသဇ္ဇသိ ဂဇမိဝ ဧကစာရိနံ၊ ယော တံ ပဒာ နဠမိဝ ပေါထယိဿတီ"တိ။

တတ္ထ **မာ ဗာလိယံ ဝိလပီ**တိ မာ အတ္တနော ဗာလဘာဝံ ဝိပ္ပလပသိ။ **န ဟိဿ တာဒိသ** န္တိ န ဟိ အဿ တာဒိ သော, အယမေဝ တ ဟဝေ။ တာဒိသော "အနန္တပါရံ မေ ဗလဝါဟန"န္တိ ဧဝရူပံ တက္ကေန္တော ရဇ္ဇဉ္စ ဂဟေတုံ သမတ္ထော နာမ န ဟိ အဿ, န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဝိဒယှသေ**တိ တွံ ဗာလ, ကေဝလံ ရာဂဒောသမောဟမာနပရိ ဠာဟေန ဝိဒယှသိယေဝ။ **န ဟိ လဘသေ နိသေဝက** န္တိ မာဒိသံ ပန ပသယှ အဘိဘဝိတွာ နိသေဝကံ န တာဝ လဘ သိ, အဇ္ဇ တံ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပလာပေဿာမိ။ **အာသဇ္ဇသီ** တိ ဥပဂစ္ဆသိ။ **ဂဇမိဝ ဧကစာရိန** န္တိ ဧကစာရိနံ မတ္တဝရ တရဏံ ဝိယ။ **ယော တံ ပဒာ နဠမိဝ ပေါထယိဿတီ** တိ ယော တံ ယထာ နာမ မတ္တဝရတရဏော ဟဒာ နဠံ ပေါထေတိ သံ စုဏ္ဏေတိ, ဧဝံ ပေါထယိဿတိ, တံ တွံ အာသဇ္ဇသီတိ အတ္ထာနံ သန္ဓာယာဟ။

ဧဝံ တဇ္ဇေန္တဿ ပနဿ ကထံ သုတွာ ဂန္ဓာရရာဇာ ဥလ္လောကေန္တော ကဉ္စနပဋ္ဋသဒိသံ မဟာနလာဋံ ဒိ သွာ အတ္တနော ဂဟဏဘီတော နိဝတ္တိတွာ ပလာယန္တော သကနဂရမေဝ အဂမာသိ။

သတ္တာ ကူမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဂန္ဓာရရာဇာ ပလာယိတပရိဗ္ဗာဇကော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဒုတိယပလာယိတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကာသာဝဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

> ကာသာဝံ စူဠနန္ဒိယံ၊ ပုဋဘတ္တဉ္စ ကုမ္ဘိလံ။
> ခန္တိဝဏ္ဏံ ကောသိယဉ္စ၊ ဂူထပာဏံ ကာမနီတံ။
> ပလာယိတဒွယမ္ပိ စ။

၉. ဥပဟနဝဂ္ဂေါ

[၂၃၁] ၁. ဥပဟနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာပိ ကီတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မသဘာယဉှိ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော အာစရိယံ ပစ္စက္ခာယ တထာဂတဿ ပဋိပက္ခော ပဋိသတ္တု ဟုတွာ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အာစရိယံ ပစ္စက္ခာယ မမ ပဋိပက္ခော ဟုတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ပတ္တောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထာစရိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဟတ္ထိသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပာပုဏိ။ အထေကော ကာသိကမကော မာဏဝကော အာဂန္တွာ တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိ။ ဗောဓိသတ္တာ နာမ သိပ္ပံ ဝာစေန္တာ အာစရိယမုဋ္ဌိံ န ကရောန္တိ, အတ္တနော ဇာနနနိယာမေန နိရဝသေသံ သိက္ခာပေန္တိ။ တသ္မာ သော မာဏဝေ ဗောဓိသတ္တဿ ဇာနနသိပ္ပံ နိရဝသေသမုဂ္ဂဏှိတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – “အာစရိယ , အဟံ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “သာဓု, တာတာ”တိ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ – “မဟာရာဇ, မမ အန္တေဝါသိကော တုမှေ ဥပဋ္ဌာတုံ ဣစ္ဆတီ”တိ။ “သာဓု, ဥပဋ္ဌာတူ”တိ။ “တေန ဟိဿ ပရိဗ္ဗယံ ဇာနာထာ”တိ? “တုမှာကံ အန္တေဝါသိကော တုမှေဟိ သမကံ န လစ္ဆတိ, တုမှေဟသု သတံ လဘန္တေသု ပဏ္ဏာသံ လစ္ဆတိ, ဒွေ လဘန္တေသု ဧကံ လစ္ဆတီ”တိ။ သော ဂေဟံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အန္တေဝါသိကဿ အာရောစေသိ။ အန္တေဝါသိကော “အဟံ, အာစရိယ, တုမှေဟိ သမံ သိပ္ပံ ဇာနာမိ။ သစေ သမကညေဝ ပရိဗ္ဗယံ လဘိဿာမိ, ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ။ နော စေ, န ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ “သစေ သော တုမှေဟိ သမပ္ပကာရော, တုမှေဟိ သမကညေဝ သိပ္ပံ ဒဿေတုံ သက္ကောန္တော သမကံ လဘိဿတီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ တဿ အာရောစေတွာ တေန “သာဓု ဒဿေဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ “တေန ဟိ သွေ ဝ သိပ္ပံ ဒဿေထာ”တိ။ “သာဓု, ဒဿေဿာမ, နဂရေ ဘေရိံ စရာပေထာ”တိ။ ရာဇာ “သွေ ကိရ အာစရိယော စ အန္တေဝါသိကော စ ဥဘော ဟတ္ထိသိပ္ပံ ဒဿေဿန္တိ, ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိတွာ ဒဋ္ဌုကာမာ ပဿန္တူ”တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။

အာစရိယော “န မေ အန္တေဝါသိကော ဥပာယကောသလ္လံ ဇာနာတီ”တိ ဧကံ ဟတ္ထိံ ဂဟေတွာ ဧကရတ္တေနေဝ ဝိလောမံ သိက္ခာပေသိ။ သော တံ “ဂစ္ဆာ”တိ ဝုတ္တေ ဩသက္ကိတုံ, “ဩသက္ကာ”တိ ဝုတ္တေ ဂန္တုံ, “တိဋ္ဌာ”တိ ဝုတ္တေ နိပဇ္ဇိတုံ, “နိပဇ္ဇာ”တိ ဝုတ္တေ ဌာတုံ, “ဂဏှာ”တိ ဝုတ္တေ ဌပေတုံ, “ဌပေဟီ”တိ ဝုတ္တေ ဂဏှိတုံ သိက္ခာပေတွာ ပုနဒိဝသေ တံ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ရာဇင်္ဂဏံ အဂမာသိ။ အန္တေဝါသိကောပိ ဧကံ မနာပံ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိ။ မဟာဇနော သန္နိပတိ။ ဥဘောပိ သမကံ သိပ္ပံ ဒဿေသုံ။ ပုန ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဟတ္ထိံ ဝိလောမံ ကာရေသိ, သော “ဂစ္ဆာ”တိ ဝုတ္တေ ဩသက္ကိ, “ဩသက္ကာ”တိ ဝုတ္တေ ပုရတော ဓာဝိ, “တိဋ္ဌာ”တိ ဝုတ္တေ နိပဇ္ဇိ, “နိပဇ္ဇာ”တိ ဝုတ္တေ အဋ္ဌာသိ, “ဂဏှာ”တိ ဝုတ္တေ နိက္ခိပိ, “နိက္ခိပါ”တိ ဝုတ္တေ ဂဏှိ။ မဟာဇနော “အရေ ဒုဋ္ဌအန္တေဝါသိက, တွံ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ သာရမ္ဘံ ကရောသိ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသိ, ‘အာစရိယေန သမကံ ဇာနာမီ’တိ ဓံသသိ ဟောသီ”တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဟရိတွာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိမ္ဟာ ဩရုယှ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ "မဟာရာဇ, သိပ္ပံ နာမ အတ္တနော သုခတ္ထာယ ဂဏှန္တိ, ကေစ္စဿ ပန ဂဟိတသိပ္ပံ ဒုက္ခုပ္ပာဒကံ ဟောတိ ဝိယ ဝိနာသမေဝ အာဝဟတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ကထာဒ္ဓယမာဟ –

၁၆၁. "ယထာပိ ကီတာ ပုရိသဿုပဟာနာ၊ သုခဿ အတ္ထာယ ဒုခံ ဥဒဗ္ဗဟေ။
ဃမ္မာဘိတတ္တာ တလသာ ပပီဠိတာ၊ တဿေဝ ဟဒေ ပုရိသဿ ခါဒရေ။

၁၆၂. "ဧဝမေဝ ယော ဒုက္ကုလီနော အနရိယော၊ တမ္မာက ဝိဇ္ဇဉ္စ သုတဉ္စ အာဒိယ။
တမေဝ သော တတ္ထ သုတေန ခါဒတိ၊ အနရိယော ဝုစ္စတိ ဟနဒူပမော"တိ။

တတ္ထ **ဥဒဗ္ဗဟေ** တိ ဥဒဗ္ဗဟေယျ။ **ဃမ္မာဘိတတ္တာ တလသာ ပပီဠိတာ** တိ ဃမ္မေန အဘိတတ္တာ ဟဒတလေန စ ပီဠိတာ။ **တဿေတ** တိ ယေန တာ သုခတ္ထာယ ကိဏိတွာ ဟဒေသု ပဋိမုက္ကာ ဒုက္ခုပ္ပာဒကာ, တဿေဝ။ **ခါဒရေ**တိ ဝဏံ ကရောန္တာ ဟဒေ ခါဒန္တိ။

ဒုက္ကုလီနော တိ ဒုဇ္ဇာတိကော အကုလပုတ္တော။ **အနရိယော**တိ ဟိရောတ္တပ္ပဝဇ္ဇိတော အသပ္ပုရိသော။ **တမ္မာက ဝိဇ္ဇဉ္စ သုတဉ္စ အာဒိယာ**တိ ဧတ္ထ တံ တံ မနတီတိ "တမ္မော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တမ္မာကော, တံ တံ သိပ္ပံ အာသေဝတိ ပရိဝတ္တေတီတိ အတ္ထော, အာစရိယဿေတံ နာမံ။ တသ္မာ တမ္မာကာ, ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ပနဿ ရဿဘာတော ကတော။ **ဝိဇ္ဇ** န္တိ အဋ္ဌာရသသု ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေသု ယံကိဉ္စိ။ **သုတ**န္တိ ယံကိဉ္စိ သုတပရိယတ္တိ။ **အာဒိယာ** တိအာဒိယိတွာ။ **တမေဝ သော တတ္ထ သုတေန ခါဒတီ** တိ **တမေဝ**တိ အတ္တာနမေဝ။ **သော**တိ ယော ဒုက္ကုလီနော အနရိယော အာစရိယမ္ဟာ ဝိဇ္ဇဉ္စ သုတဉ္စ အာဒိယတိ, သော။ **တတ္ထ သုတေန ခါဒတီ** တိ တဿ သန္တိကေ သုတေန သော အတ္တာနမေဝ ခါဒတီတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "တေနေဝ သော တတ္ထ သုတေန ခါဒတီ"တိပိ ပာဌော။ တဿာပိ သော တေန တတ္ထ သုတေန အတ္တာနမေဝ ခါဒတီတိ အယမေဝ အတ္ထော။ **အနရိယော ဝုစ္စတိ ဟနဒူပမော**တိ ဣတိ အနရိယော ဒုပာဟနူပမော ဒုက္ခုပ္ပာဒကူပမော ဝုစ္စတိ။ ယထာ ဟိ ဒုက္ခုပ္ပာဒကာ ပုရိသံ ခါဒန္တိ, ဧဝမေသ သုတေန ခါဒန္တော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ခါဒတိ။ အထ တ ဟနာယ ဒုတောတိ ဟနဒု, ဥပာဟနူပတာပိတဿ ဥပာဟနာယ ခါဒိတဟဒဿေတံ နာမံ။ တသ္မာ ယော သော အတ္တာနံ သုတေန ခါဒတိ, သော တေန သုတေန ခါဒိတတ္တာ "အနရိယော"တိ ဝုစ္စတိ ဟနဒူပမော, ဥပာဟနူပတာပိတဟဒသဒိသောတိ ဝုစ္စတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ရာဇာ တုဋ္ဌော ဗောဓိသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ အန္တေဝာသိကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဥပာဟနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၃၂] ၂. ဝီဏာထူဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧကစိန္တိတောယမတ္ထော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ကုမာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရေကာ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိဓီတာ အတ္တနော ဂေဟေ ဥသဘရာဇဿ သက္ကာရံ ကယိရမာနံ ဒိသွာ ဓာတိံ ပုစ္ဆိ – "အမ္မ, ကော နာမေသ ဧဝံ သက္ကာရံ လဘတီ"တိ။ "ဥသဘရာဇာ နာမ, အမ္မာ"တိ။ ပုန သာ ဧကဒိဝသံ ပာသာဒေ ဌတွာ အန္တရဝီထိံ ဩလောကေန္တီ ဧကံ ခုဇ္ဇံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – "ဂုန္နံ အန္တရေ ဇေဋ္ဌကဿ ပိဋ္ဌိယံ ကကုဓံ ဟောတိ, မနုဿဇေဋ္ဌကဿပိ တေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အယံ မနုဿေသု ပုရိသုသဘော ဘဝိဿတိ, ဧတဿ မယာ ပာဒပရိစာရိကာယ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သာ ဒာသိံ ပေသေတွာ "သေဋ္ဌိဓီတာ တယာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမာ, အသုကဋ္ဌာနံ ကိရ ဂန္တွာ တိဋ္ဌာ"တိ တဿ အာရောစေတွာ သာရဘဏ္ဍကံ အာဒာယ အညာတကဝေသေန ပာသာဒါ ဩတရိတွာ တေန သဒ္ဓိံ ပလာယိ။ အပရဘာဂေ တံ ကမ္မံ နဂရေ စ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ပာကဋံ ဇာတံ။ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – "အာဝုသော, အသုကာ ကိရ သေဋ္ဌိဓီတာ ခုဇ္ဇေန သဒ္ဓိံ ပလာတာ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသာ ခုဇ္ဇံ ကာမေတိ, ပုဗ္ဗေပိ ကာမေသိယေဝ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကောသိယ နိဂမကေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗ ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဍမာနော အတ္တနော ပုတ္တဿ ဗာရာဏသီသေဋ္ဌိ ဓီတရံ တရေတွာ ဒိဝသံ ဌပေသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ အတ္တနော ဂေဟေ ဥသဘဿ သက္ကာရသမ္မာနံ ဒိသွာ "ကော နာမေသော"တိ ဓာတိံ ပုစ္ဆိတွာ "ဥသဘော"တိ သုတွာ အန္တရဝီထိယာ ဂစ္ဆန္တံ ဂေါံ ခုဇ္ဇံ ဒိသွာ "အယံ ပုရိသူ သဘော ဘဝိဿတီ"တိ သာရာဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ပလာယိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ "သေဋ္ဌိဓီတရံ ဂေဟံ အာနေဿာမီ"တိ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆန္တော တမေဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေ ဥဘောပိ သဗ္ဗရတ္တိံ မဂ္ဂံ အဂမံသု။ အထ ခုဇ္ဇဿ သဗ္ဗရတ္တိံ သီတာဘိဟတဿ အရုဏောဒယေ သရီရေ ဝါတော ကုပ္ပိ, မဟန္တာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ သော မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဝီဏာဒဏ္ဍကော ဝိယ သံကုဋိတော နိပဇ္ဇိ, သေဋ္ဌိဓီတာပိ ဿ ပါဒမူလေ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိဓီတရံ ခုဇ္ဇဿ ပါဒမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ သေဋ္ဌိဓီတာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၆၃. "ကေစိန္တိတောယမတ္တော ၊ ဗာလော အပရိဏာယကော။
န ဟိ ခုဇ္ဇေန ဝါမေန, ဘောတိ သင်္ဂန္တုမရဟသီ"တိ။

တတ္ထ **ကေစိန္တိတောယမတ္တော** တိ အမ္မ, ယံ တွံ အတ္ထံ စိန္တေတွာ ဣမိနာ ခုဇ္ဇေန သဒ္ဓိံ ပလာတာ, အယံ တယာ ဂေါ်ကာယ ဧဝ စိန္တိတော ဘဝိဿတိ။ **ဗာလော အပရိဏာယကော**တိ အယံ ခုဇ္ဇော ဗာလော, ဒုပ္ပညဘာဝေန မဟလ္လကောပိ ဗာလောဝ, အညသ္မိံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ အသတိ ဂန္တုံ အသမတ္ထတာယ အပရိဏာယကော။ **န ဟိ ခုဇ္ဇေန ဝါမေန, ဘောတိ သင်္ဂန္တုမရဟသီ** တိ ဣမိနာ ဟိ ခုဇ္ဇေန ဝါမနတ္တာ ဝါမေန ဘောတိ တွံ မဟာကုလေ ဇာတာ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ သင်္ဂန္တုံ သဟ ဂန္တုံ နာရဟသီတိ။

အထဿ တံ ဝစနံ သုတွာ သေဋ္ဌိဓီတာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၆၄. "ပုရိသူသဘံ မညမာနာ၊ အဟံ ခုဇ္ဇမကာမယိံ။
သောယံ သံကုဋိတော သေတိ၊ ဆိန္နတန္တိ ယထာ ထုဏာ"တိ။

တဿတ္ထော – အဟံ, အယျ, ဂေါံ ဥသဘံ ဒိသွာ "ဂုန္နံ ဇေဋ္ဌကဿ ပိဋ္ဌိယံ ကကုဓံ ဟောတိ, ဣမဿပိ တံ အတ္ထိ, ဣမိနာပိ ပုရိသူသဘေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝမဟံ ခုဇ္ဇံ ပုရိသူသဘံ မညမာနာ အကာမယိံ။ သောယံ ယထာ နာမ ဆိန္နတန္တိ သဒေါဏိကော ဝီဏာဒဏ္ဍကော, ဧဝံ သံကုဋိတော သေတီတိ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ အညာတကဝေသေန နိက္ခန္တဘာဝမေဝ ဉတွာ တံ နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ ရထံ အာရောပေတွာ ဂေဟမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ အယမေဝ သေဋ္ဌိဓီတာ အဟောသိ, ဗာရာဏသီသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဝီဏာထူဏဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၃၃] ၃. ဝိကဏ္ဏကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာမံ ယဟိံ ဣစ္ဆသိ တေန ဂစ္ဆ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဓမ္မသဘံ အာနီတော "သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော"တိ သတ္ထာရာ ပုဋ္ဌော "သစ္စ"န္တိ ဝတွာ "ကသ္မာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ"တိ ဝုတ္တေ "ကာမဂုဏကာရဏာ"တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ "ကာမဂုဏာ နာမေတေ ဘိက္ခု ဝိကဏ္ဏကသလ္လသဒိသာ, သကိံ ဟဒယေ ပတိဋ္ဌ လဘမာနာ ဝိကဏ္ဏကံ ဝိယ ဝိဒ္ဓံ သုံသုမာရံ မရဏမေဝ ပာပေန္တီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပောက္ခရဏိ တီရံ သမ္ပာပုဏိ။ နစ္စဂီတာသု ကုသလာ နစ္စဂီတာနိ ပယောဇေသုံ, ပောက္ခရဏိယံ မစ္ဆကစ္ဆပါ ဂီတသဒ္ဒလော

လတာယ သန္နိပတိတ္တတ ရညာ ံ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ရာဇာ တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏံ မစ္ဆယုဋ္ဌံ ဒိသွာ ‘‘ကိံ နု ခေါ ဣမေ မစ္ဆာ မယာ သဒ္ဓိံယေဝ စရန္တီ’’တိ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ ‘‘ဧတေ, ဒေဝ, ဥပဋ္ဌဟန္တီ’’တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ‘‘ဧတေ ကိရ မံ ဥပဋ္ဌဟန္တီ’’တိ တုဋ္ဌိတ္တတ တေသံ နိစ္စဘတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဒေဝသိကံ တဏ္ဍုလမ္ဗဏံ ပာစေသိ။ မစ္ဆာ ဘတ္တဝေလာယ ဧကစ္စေ အာဂစ္ဆန္တိ, ဧကစ္စေ နာဂစ္ဆန္တိ, ဘတ္တံ နဿတိ။ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘတ္တဝေလာယ ဘေရိံ ပဟရိတွာ ဘေရိသညာယ မစ္ဆေသု သန္နိပတိတေသု ဘတ္တံ ဒေထာ’’တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဘတ္တကမ္မိကော ဘေရိံ ပဟရာပေတွာ သန္နိပတိတာနံ မစ္ဆာနံ ဘတ္တံ ဒေတိ။ တေပိ ဘေရိသညာယ သန္နိပတိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။

တေသု ဧဝံ သန္နိပတိတွာ ဘုဉ္ဇန္တေသု ဧကော သုံသုမာရော အာဂန္တွာ မစ္ဆေ ခာဒိ။ ဘတ္တကမ္မိကော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ‘‘သုံသုမာရံ မစ္ဆာနံ ခာဒနကာလေ ဝိကဏ္ဏကေန ဝိဇ္ဈိတွာ ဂဏှဟာ’’တိ အာဟ ။ သော ‘‘သာဓူ’’တိ ဂန္တွာ နာဝါယ ဌတွာ မစ္ဆေ ခာဒိတုံ အာဂတံ သုံသုမာရံ ဝိကဏ္ဏကေန ပဟရိ, တံ တဿ အန္တောပိဋ္ဌိံ ပာဝိသိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ တံ ဂဟေတွာဝ ပလာယိ။ ဘတ္တကမ္မိကော တဿ ဝိဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ တံ အာလပန္တော ပဌမံ ဂာထမာဟ –

၁၆၅.‘‘ကာမံ ယဟိံ ဣစ္ဆသိ တေန ဂစ္ဆ၊ ဝိဒ္ဓေါသိ မမ္မမှိ ဝိကဏ္ဏကေန။
ဟတောသိ ဘတ္တေန သုဝာဒိတေန၊ လောလော စ မစ္ဆေ အနုဗန္ဓမာနော’’တိ။

တတ္ထ **ကာမ**န္တိ ဧကံသေန။ **ယဟိံ ဣစ္ဆသိ တေန ဂစ္ဆ** တိ ယသ္မိံ ဣစ္ဆသိ, တသ္မိံ ဂစ္ဆ။ **မမ္မမှီ** တိ မမ္မဋ္ဌာနေ။ **ဝိကဏ္ဏကေနာ** တိ ဝိကဏ္ဏကသလ္လေန။ **ဟတောသိ ဘတ္တေန သုဝာဒိတေန, လောလော စ မစ္ဆေ အနုဗန္ဓမာနော**တိ တွံ ဘေရိဝါဒိတသညာယ ဘတ္တေ ဒီယမာနေ လောလော ဟုတွာ ခာဒနတ္ထာယ မစ္ဆေ အနုဗန္ဓမာနော တေန သုဝာဒိတေန ဘတ္တေန ဟတော, ဂတဋ္ဌာနေပိ တေ ဇီဝိတံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ သော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။

သတ္ထာ ဣမံ ကာရဏံ ဒဿေတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဒုတိယံ ဂာထမာဟ –

၁၆၆.‘‘ဧဝမ္ပိ လောကာမိသံ ဩပတန္တော၊ ဝိဟညတီ စိတ္တဝသာနုဝတ္တီ။
သော ဟညတီ ဉာတိသခါန မဇ္ဈေ၊ မစ္ဆာနုဂေါ သောရိဝ သုံသုမာရော’’တိ။

တတ္ထ **လောကာမိသ**န္တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ တေ ဟိ လောကော ဣဋ္ဌတော ကန္တတော မနာပတော ဂဏှာတိ, တသ္မာ ‘‘လောကာမိသ’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဩပတန္တော** တိ တံ လောကာမိသံ အနုပတန္တော ကိလေသဝသေန စိတ္တဝသာနုဝတ္တီ ပုဂ္ဂလော ဝိဟညတိ ကိလမတိ, **သော ဟညတီ**တိ သော ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော ဉာတီနဉ္စ သခါနဉ္စ မဇ္ဈေ သော ဝိကဏ္ဏကေန ဝိဒ္ဓေါ မစ္ဆာနုဂေါ သုံသုမာရော ဝိယ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ မနာပတိ ဂဟေတွာ ဟညတိ ကိလမတိ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏာတိယေဝါတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ‘‘တဒါ သုံသုမာရော ဒေဝဒတ္တော, မစ္ဆာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဝိကဏ္ဏကဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၃၄] ၄. အသိတာဘူဇာတကဝဏ္ဏနာ

တွဝမေဝ အနိမကရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ကုမာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကသ္မိံ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဥပဋ္ဌာကကုလေ ဧကာ ကုမာရိကာ အဘိရူပါ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ, သာ ဝယပ္ပတ္တာ သမာနဇာတိကံ ကုလံ အဂမာသိ။ သာမိကော တံ ကိသ္မိဉ္စိ အမညမာနော အညတ္ထ စိတ္တဝသေန စရတိ။ သာ တဿ တံ အတ္တနိ အနာဒရတံ အဂဏေတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ နိမန္တေတွာ ဒါနံ ဒတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ မဂ္ဂဖလသုခေန ဝီတိနာမယမာနာ ‘‘သာမိကောပိ မံ န ဣစ္ဆတိ, ဃရာဝါသေန

မေ ကမ္မံ နတ္ထိ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ မာတာပိတူနံ အာစိက္ခိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တဿာ သာ ကိရိယာ ဘိက္ခုသု ပာကဋာ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, အသုကကုလဿ ဓီတာ အတ္တဂဝေသိကာ သာမိကဿ အနိစ္စဘာဝံ ဥတွာ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ပုန မာတာပိတရော အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, ဧဝံ အတ္တဂဝေသိကာ, အာဝုသော သာ ကုမာရိကာ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသာ ကုလဓီတာ အတ္တဂဝေသိကာ, ပုဗ္ဗေပိ အတ္တဂဝေသိကာယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသံ ကပ္ပေသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အတ္တနော ပုတ္တဿ ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရဿ ပရိတရသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နာသင်္ကော ပုတ္တံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော အသိတာဘုံ နာမ အတ္တနော ဒေဝိံ အာဒါယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ မစ္ဆမံသဖလာဖလာနိ ခါဒန္တော ပဏ္ဏသာလာယ နိဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကံ ကိန္နရိံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော “ဣမံ ပဇာပတိံ ကရိဿာမီ”တိ အသိတာဘုံ အဂဏေတွာ တဿာ အနုပဒံ အဂမာသိ။ သာ တံ ကိန္နရိံ အနုဗန္ဓမာနံ ဒိသွာ “အယံ မံ အဂဏေတွာ ကိန္နရိံ အနုဗန္ဓတိ, ကိံ မေ ဣမိနာ”တိ ဝိရတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ကသိဏပရိကမ္မံ ကထာပေတွာ ကသိဏံ ဩလောကေန္တီ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ အာဂန္တွာ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ဗြဟ္မဒတ္တောပိ ကိန္နရိံ အနုဗန္ဓန္တော ဝိစရိတွာ တဿာ ဂတမဂ္ဂမ္ပိ အဒိသွာ ဆိန္နာသော ဟုတွာ ပဏ္ဏသာလာဘိမုခော အာဂတော။ အသိတာဘူ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ မဏိဝဏ္ဏေ ဂဂနတလေ ဌိတာ “အယျပုတ္တ, တံ နိဿာယ မယာ ဣဒံ ဈာနသုခံ လဒ္ဓ”န္တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၆၇. “တွဝမေဝ အနိမကရ၊ ယံ ကာမော ဗျဂမာ တယိ။
သောယံ အပ္ပဋိသန္ဓိကော၊ ခရဆိန္နံဝ ရေနုက”န္တိ။

တတ္ထ **တွဝမေဝ အနိမကရာ**တိ, အယျပုတ္တ, မံ ပဟာယ ကိန္နရိံ အနုဗန္ဓန္တော တွဝညေဝ ဣဒါနိ ဣဒံ အကရ။ **ယံ ကာမော ဗျဂမာ တယိ** တိ ယံ မမ တယိ ကာမော ဝိဂတော ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ပဟီနော, ယဿ ပဟီနတ္တာ အဟံ ဣမံ ဝိသေသံ ပတ္တာတိ ဒီပေတိ။ **သောယံ အပ္ပဋိသန္ဓိကော**တိ သော ပန ကာမော ဣဒါနိ အပ္ပဋိသန္ဓိကော ဇာတော, န သက္ကာ ပဋိသန္ဓိတုံ။ **ခရဆိန္နံဝ ရေနုက** န္တိ ခရော ဝုစ္စတိ ကကစော, ရေနုကံ ဝုစ္စတိ ဟတ္ထိဒန္တော။ ယထာ ကကစေန ဆိန္နော ဟတ္ထိဒန္တော အပ္ပဋိသန္ဓိကော ဟောတိ, န ပုန ပုရိမနယေန အလ္လီယတိ, ဧဝံ ပုန မယှံ တယာ သဒ္ဓိံ စိတ္တဿ ဃဋ္ဋနံ နာမ နတ္ထီတိ ဝတွာ တဿ ပဿန္တဿေဝ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ အဂမာသိ။

သော တဿာ ဂတကာလေ ပရိဒေဝမာနော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၆၈. “အတြိစ္ဆံ အတိလောဘေန၊ အတိလောဘမဒေန စ။
ဧဝံ ဟာယတိ အတ္ထမှာ၊ အဟံဝ အသိတာဘုယာ”တိ။

တတ္ထ **အတြိစ္ဆံ အတိလောဘေနာ** တိ အတြိစ္ဆာ ဝုစ္စတိ အတြ အတြ ဣစ္ဆာသင်္ခါတာ အပရိယန္တတဏှာ, အတိလောဘော ဝုစ္စတိ အတိက္ကမိတွာ ပဝတ္တလောဘော။ **အတိလောဘမဒေန စာ**တိ ပုရိသမဒံ ဥပ္ပာဒနတော အတိလောဘမဒော နာမ ဇာယတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အတြိစ္ဆာဝသေန အတြိစ္ဆမာနော ပုဂ္ဂလော အတိလောဘေန စ အတိလောဘမဒေန စ ယထာ အဟံ အသိတာဘုယာ ရာဇဓီတာယ ပရိဟီနော, ဧဝံ အတ္ထာ ဟာယတီတိ။

ဣတိ သော ဣမာယ ဂါထာယ ပရိဒေဝိတွာ အရညေ ဧကကောဝ ဝသိတွာ ပိတု အစ္စယေန ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇပုတ္တော စ ရာဇဓီတာ စ ဣမေ ဒွေဝ ဇနာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

[၂၃၅] ၅. ဝစ္ဆနခဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုခာ ဃရာ ဝစ္ဆနခာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရောဇမလ္လံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဂိဟိသဟာယော။ သော ဧကဒိဝသံ အာဂမနတ္ထာယ ထေရဿ သာသနံ ပဟေသိ, ထေရော သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ အဂမာသိ။ သော ထေရံ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ထေရေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ထေရံ ဂိဟိဘောဂေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ နိမန္တေန္တော "ဘန္တေ အာနန္ဒ, မမ ဂေဟေ ပဟူတံ သဝိညာဏကအဝိညာဏကရတနံ, ဣဒံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ တုယှံ ဒမ္မိ, ဧဟိ ဥဘော အဂာရံ အဇ္ဈာဝသာမာ"တိ။ ထေရော တဿ ကာမဂုဏေသု အာဒီနဝံ ကထေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ "ဒိဋ္ဌော တေ, အာနန္ဒ, ရောဇော"တိ သတ္ထာရာ ပုစ္ဆိတော "အာမ, ဘန္တေ"တိ ဝတွာ "ကိမဿ ကထေသီ"တိ ဝုတ္တေ "ဘန္တေ, မံ ရောဇော ဃရာဝါသေန နိမန္တေသိ, အထဿာဟံ ဃရာဝါသေ စေဝ ကာမဂုဏေသု စ အာဒီနဝံ ကထေသိ"န္တိ။ သတ္ထာ "န ခော, အာနန္ဒ, ရောဇော မလ္လော ဣဒါနေဝ ပဗ္ဗဇိတေ ဃရာဝါသေန နိမန္တေသိ, ပုဗ္ဗေပိ နိမန္တေသိယေဝါ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ နိဂမကေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တပဒေသေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဗာရာဏသိံ ပာဝိသိ။ အထဿ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အာစာရဝိဟာရေ ပသီဒိတွာ ဂေဟံ နေတွာ ဘောဇေတွာ ဥယျာနေ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဟေတွာ တံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဥယျာနေ ဝသာပေသိ။ တေ အညမညံ ဥပ္ပန္နသိနေဟာ အဟေသုံ။

အထေကဒိဝသံ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ဗောဓိသတ္တေ ပေမဝိဿာသဝသေန ဧဝံ စိန္တေသိ – "ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ ဒုက္ခာ, မမ သဟာယံ ဝစ္ဆနခပရိဗ္ဗာဇကံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတွာ သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ တဿ ဒတွာ ဒွေပိ သမဂ္ဂါ ဝသိဿာမာ"တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ တေန သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ဘန္တေ ဝစ္ဆနခ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ ဒုက္ခာ, သုခော ဃရာဝါသော, ဧဟိ ဥဘော သမဂ္ဂါ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဝသာမာ"တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၆၉. "သုခာ ဃရာ ဝစ္ဆနခ၊ သဟိရညာ သဘောဇနာ။
ယတ္ထ ဘုတွာ ပိဝိတွာ စ၊ သယေယျာထ အနုဿုကော"တိ။

တတ္ထ **သဟိရညာ**တိ သတ္တရတနသမ္ပန္နာ။ **သဘောဇနာ**တိ ဗဟုခာဒနီယဘောဇနီယာ။ **ယတ္ထ ဘုတွာ ပိဝိတွာ စာ**တိ ယေသု သဟိရညသဘောဇနေသု ဃရေသု နာနဂ္ဂရသာနိ ဘောဇနာနိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ နာနာပါနာနိ စ ပိဝိတွာ။ **သယေယျာထ အနုဿုကော**တိ ယေသု အလင်္ကတသိရိသယနပိဋ္ဌေ အနုဿုကော ဟုတွာ သယေယျာသိ, တေ ဃရာ နာမ အတိဝိယ သုခါတိ။

အထဿ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော "မဟာသေဋ္ဌိ, တွံ အညာဏတာယ ကာမဂိဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဃရာဝါသဿ ဂုဏံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ အဂုဏံ ကထေသိ, ဃရာဝါသဿ တေ အဂုဏံ ကထေဿာမိ, သုဏာဟိ ဒါနီ"တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၇၀. "ဃရာ နာနီဟမာနဿ၊ ဃရာ နာဘဏတော မုသာ။
ဃရာ နာဒိန္နဒဏ္ဍဿ၊ ပရေသံ အနိကုဗ္ဗတော။
ဧဝံ ဆိဒ္ဒံ ဒုရဘိသမ္ဘဝံ၊ ကော ဃရံ ပဋိပဇ္ဇတီ"တိ။

တတ္ထ **ဃရာ နာနီဟမာနဿာ** တိ နိစ္စကာလံ ကသိဂေါရက္ခာဒိကရဏေန အနီဟမာနဿ အဃဋယမာနဿ ဃရာ နာမ နတ္ထိ, ဃရာဝါသော န ပတိဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။ **ဃရာ နာဘဏတော မုသာ**တိ ခေတ္တဝတ္ထုဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနံ အတ္ထာယ အမုသာဘဏတောပိ ဃရာ နာမ နတ္ထိ။ **ဃရာ နာဒိန္နဒဏ္ဍဿ, ပရေသံ အနိကုဗ္ဗတော** တိ **နာဒိန္နဒဏ္ဍဿာ**တိ အဂ္ဂဟိတဒဏ္ဍဿ, နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍဿ ပရေသံ အနိကုဗ္ဗတော ဃရာ နာမ နတ္ထိ။ ယော ပန အာဒိန္နဒဏ္ဍော

ဟုတွာ ပရေသံ အာသကမ္ပကရာဒီနံ တသ္မိံ တသ္မိံ အပရာဓေ အပရာဓာနုရူပံ ဝဓဗန္ဓနဆေဒနတာဠနာဒိဝသေန ကရောတိ, တဿေဝ ဃရာဝါသော သင်္ဂဟတီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဆိဒ္ဒံ ဒုရဘိသမ္ဘဝံ, ကော ဃရံ ပဋိပဇ္ဇတီ** တိ တံ အနိ ဧဝံ ဧတေသံ ဤဟနာဒီနံ အကရဏေ သတိ တာယ တာယ ပရိဟာနိယာ ဆိဒ္ဒံ ကရဏေပိ သတိ နိစ္စမေဝ ကာတဗ္ဗတော ဒုရဘိသမ္ဘဝံ ဒုရာရာဓနီယံ, နိစ္စံ ကရောန္တဿပိ တ ဒုရဘိသမ္ဘဝမေဝ ဒုပ္ပူရံ ဃရာဝါသံ "အဟံ နိပ္ပရိတဿော ဟုတွာ အဇ္ဈာဝသိဿာမီ"တိ ကော ပဋိပဇ္ဇတီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဃရာဝါသဿ အာသံ ကထေတွာ ဥယျာနမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ရောဇော မလ္လော အဟောသိ, ဝစ္ဆနခပရိဗ္ဗာဇကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဝစ္ဆနခဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၃၆] ၆. ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဘဒ္ဒကော ဝတယံ ပက္ခီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ အာနေတွာ ဒဿိတံ ဒိသွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ကုဟကောယေဝ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကသ္မိံ သရေ မစ္ဆော ဟုတွာ မဟာပရိဝါရော ဝသိ။ အထေကော ဗကော "မစ္ဆေ ခါဒိဿာမီ"တိ သရဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ သီသံ ဟတေတွာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ မန္ဒမန္ဒော မစ္ဆေ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ တေသံ ပမာဒံ အာဂမယမာနော။ တသ္မိံ ခဏေ ဗောဓိသတ္တော မစ္ဆဂဏပရိဝုတော ဂေါစရံ ဂဏှန္တော တံ ဌာနံ ပါပုဏိ။ မစ္ဆဂဏော တံ ဗကံ ပဿိတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၇၁. "ဘဒ္ဒကော ဝတယံ ပက္ခီ၊ ဒိဇော ကုမုဒသန္နိဘော။
ဝူပသန္တေဟိ ပက္ခေဟိ၊ မန္ဒမန္ဒောဝ ဈာယတီ"တိ။

တတ္ထ **မန္ဒမန္ဒောဝ ဈာယတီ** တိ အဗလဗလော ဝိယ ဟုတွာ ကိဉ္စိ အဇာနန္တော ဝိယ ဧကကောဝ ဈာယတီတိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ဩလောကေတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၇၂. "နာဿ သီလံ ဝိဇာနာထ၊ အနညာယ ပသံသထ။
အမှေ ဒိဇော န ပါလေတိ၊ တေန ပက္ခီ န ဖန္ဒတီ"တိ။

တတ္ထ **အနညာယာ**တိ အဇာနိတွာ။ **အမှေ ဒိဇော န ပါလေတီ**တိ သော ဒိဇော အမှေ န ရက္ခတိ န ဂေါပါယတိ, "ကတရံ နု ခေါ ဧတေသု ကဗဠံ ကရိဿာမီ"တိ ဥပဓာရေတိ။ **တေန ပက္ခီ န ဖန္ဒတီ** တိ တေနာယံ သကုဏော န ဖန္ဒတိ န စလတီတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ မစ္ဆဂဏော ဥဒကံ ခေါဘေတွာ ဗကံ ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဗကော ကုဟကော ဘိက္ခု အဟောသိ, မစ္ဆရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၃၇] ၇. သာကေတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကော နု ခေါ ဘဂဝါ ဟေတူတိ ဣဒံ သတ္ထာ သာကေတံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော သာကေတံ ဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပနေတ္ထ အတီတမ္ပိ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဧကကနိပါတေ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.၁.သာကေတဇာတက

ဝဏ္ဏနာ) ကထိတမေဝ။ တထာဂတဿ ပန ဝိဟာရံ ဂတကာလေ ဘိက္ခူ "သိနေဟော နာမေသ, ဘန္တေ, ကထံ ပတိဋ္ဌာတီ"တိ ပုစ္ဆန္တာ ပဌမံ ကထမာဟံသု –

၁၇၃. "ကော နု ခေါ ဘဂဝါ ဟေတု, ဧကစ္စေ ဣဓ ပုဂ္ဂလေ။
အတီဝ ဟဒယံ နိဗ္ဗာတိ, စိတ္တဉ္စာပိ ပသီဒတီ"တိ။

တဿတ္ထော – ကော နု ခေါ ဟေတု, ယေန ဣဓေကစ္စေ ပုဂ္ဂလေ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ ဟဒယံ အတိဝိယ နိဗ္ဗာတိ, သုတသိတဿ သီတဿ ဥဒကဿ ဃဋ္ဌသဟဿေန ပရိသိတ္တံ ဝိယ သီတလံ ဟောတိ, ဧကစ္စေ န နိဗ္ဗာတိ။ ဧကစ္စေ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ စိတ္တံ ပသီဒတိ, မုဒု ဟောတိ, ပေမဝသေန အလ္လီယတိ, ဧကစ္စေ န အလ္လီယတီတိ။

အထ နေသံ သတ္ထာ ပေမကာရဏံ ဒဿေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၄. "ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန, ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ။
ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ, ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ"တိ။

တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ပေမံ နာမေတံ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ ဇာယတိ, ပုရိမဘဝေ မာတာ ဝါ ပိတာ ဝါ ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ ဘာတာ ဝါ ဘဂိနီ ဝါ ပတိ ဝါ ဘရိယာ ဝါ သဟာယော ဝါ မိတ္တော ဝါ ဟုတွာ ယော ယေန သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ ဝုတ္ထပုဗ္ဗော, တဿ ဣမိနာ **ပုဗ္ဗေဝ သန္နိဝါသေန** ဘဝန္တရေပိ အနုဗန္ဓန္တော သော သိနေဟော န ဝိဇဟတိ။ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ကတေန **ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေန ဝါ ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ,** ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ ပေမံ နာမ ဇာယတိ။ ယထာ ကိံ? **ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ** တိ။ ဝါ-ကာရဿ ရဿတ္တံ ကတံ။ သမုစ္စယတ္ထေ စေသ ဝုတ္တော, တသ္မာ ဥပ္ပလဉ္စ သေသံ ဇလဇပုပ္ဖဉ္စ ယထာ ဥဒကေ ဇာယမာနံ ဒ္ဝေ ကာရဏာနိ နိဿာယ ဇာယတိ ဥဒကဉ္စေဝ ကလလဉ္စ, တထာ ဧတေဟိ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ ပေမံ ဇာယတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဗြာဟ္မဏော စ ဗြာဟ္မဏီ စ ဣမေ ဒ္ဝေ ဇနာ အဟေသုံ, ပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သာကေတဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၃၈] ၈. ဧကပဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣင်္ဃ **ဧကပဒံ, တာတာ**တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိဝါသီ ကိရေသ ကုဋုမ္ဗိကော, အထဿ ဧကဒိဝသံ အင်္ကေ နိသိန္နော ပုတ္တော အတ္ထဿ ဒ္ဝါရံ နာမ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သော "ဗုဒ္ဓဝိသယော ဧသ ပဉှော, န တံ အညော ကထေတုံ သက္ခိဿတီ"တိ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, အယံ မေ အာရကော ဦရုမှိ နိသိန္နော အတ္ထဿ ဒ္ဝါရံ နာမ ပဉှံ ပုစ္ဆိ, အဟံ တံ အဇာနန္တော ဣဓာဂတော, ကထေထ, ဘန္တေ, ဣမံ ပဉှ"န္တိ။ သတ္ထာ "န ခေါ, ဥပါသက, အယံ အာရကော ဣဒါနေဝ အတ္ထဂဝေသကော, ပုဗ္ဗေပိ အတ္ထဂဝေသကောဝ ဟုတွာ ဣမံ ပဉှံ ပဏ္ဍိတေ ပုစ္ဆိ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိဿ ကထေသုံ, ဘဝသင်္ခေပဂတတ္တာ ပန န သလ္လက္ခေသီ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိ။ အထဿ ပုတ္တော ဒဟရော ကုမာရော ဦရုမှိ နိသီဒိတွာ "တာတ, မယှံ ဧကပဒံ အနေကတ္ထနိဿိတံ ဧကံ ကာရဏံ ကထေထာ"တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၇၅. "ဣင်္ဃ ဧကပဒံ တာတ, အနေကတ္ထပဒဿိတံ။
ကိဉ္စိ သင်္ဂါဟိကံ ဗြူသိ, ယေနတ္ထေ သာဓယေမသေ"တိ။

တတ္ထ **ဣင်္ဃာ** တိ ယာစနတ္ထေ စောဒနတ္ထေ ဝါ နိပါတော။ **ဧကပဒ**န္တိ ဧကံ ကာရဏပဒံ, ဧကံ ကာရဏူပသညှိတံ ဝါ ဗျဉ္ဇနပဒံ။ **အနေကတ္ထပဒဿိတ**န္တိ အနေကာနိ အတ္ထပဒါနိ ကာရဏပဒါနိ နိဿိတံ။ **ကိဉ္စိ သင်္ဂါဟိကံ**

ဗျူဟိတိ ကိဉ္စိ ကေပဒံ ဗဟူနံ ပအနံ သင်္ဂဟိကံ ဗျူဟိ, အယမေဝ တ ဟဒ္ဓေ။ **ယေနတ္တေ သာဓယေမသေ** တိ ယေန ဧ ကေန ပဒေန အနေကတ္ထနိဿိတေန မယံ အတ္တနော ဝုမိံ သာဓေယျာမ, တံ မေ ကထေဟီတိ ပုစ္ဆိ။

အထဿ ပိတာ ကထေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၆. ''ဒက္ခေယျေကပဒံ တာတ၊ အနေကတ္ထပဒဿိတံ။
တဉ္စ သီလေန သညုတ္တံ၊ ခန္တိယာ ဥပပါဒိတံ။
အလံ မိတ္တေ သုခာပေတုံ၊ အမိတ္တာနံ ဒုခါယ စာ''တိ။

တတ္ထ **ဒက္ခေယျေကပဒ** န္တိ ဒက္ခေယျံ ကေပဒံ။ ဒက္ခေယျံ နာမ လာဘုပ္ပာဒကဿ ဆေကဿ ကုသလဿ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ။ **အနေကတ္ထပဒဿိတ** န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝီရိယံ အနေကေဟိ အတ္ထပဒေဟိ နိဿိတံ။ ကတရေဟီတိ? သီလာဒီဟိ။ တေနေဝ **''တဉ္စ သီလေန သညုတ္တ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – တဉ္စ ပနေတံ ဝီရိယံ အာစာရသီလသမ္ပယုတ္တံ အဓိဝါသနခန္တိယာ ဥပေတံ မိတ္တေ သုခာပေတုံ အမိတ္တာနဉ္စ ဒုက္ခာယ အလံ သမတ္ထံ။ ကော ဟိ နာမ လာဘုပ္ပာဒကဉာဏသမ္ပယုတ္တကုသလဝီရိယသမန္နာဂတော အာစာရခန္တိသမ္ပန္နော မိတ္တေ သုခာပေတုံ, အမိတ္တေ ဝါ ဒုက္ခာပေတုံ န သက္ကောတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဿ ပဉှံ ကထေသိ။ သောပိ ပိတု ကထိတနယေနေဝ အတ္တနော အတ္ထံ သာဓေတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ပိတာပုတ္တာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ''တဒါ ပုတ္တော အယမေဝ ပုတ္တော အဟောသိ, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကေပဒဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၃၉] ၉. ဟရိတမဏ္ဍူကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာသီဝိသမ္ပိ မံ သန္တ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အဇာတသတ္တုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောသလရာဇဿ ဟိ ပိတာ မဟာကောသလော ဗိမ္ဗိသာရရညော ဓီတရံ ဒဒမာနော ဓီတု နှာနမူလံ ကာသိကမကံ နာမ အဒါသိ။ သာ အဇာတသတ္တုနာ ပိတုဃာတကကမ္မေ ကတေ ရညော သိနေဟေန နစိရဿေဝ ကာလမကာသိ။ အဇာတသတ္တု မာတရိ ကာလကတာယပိ တံ ကမံ ဘုဉ္ဇတေဝ။ ကောသလရာဇာ ''ပိတုဃာတကဿ စောရဿ မမ ကုလသန္တကံ ကမံ န ဒဿာမီ''တိ တေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈတိ။ ကဒါစိ မာတုလဿ ဇယော ဟောတိ, ကဒါစိ ဘာဂိနေယျဿ။ ယဒါ ပန အဇာတသတ္တု ဇိနာတိ, တဒါ သောမနဿပ္ပတ္တော ရထေ ဓဇံ ဥဿာပေတွာ မဟန္တေန ယသေန နဂရံ ပဝိသတိ။ ယဒါ ပန ပရာဇယတိ, တဒါ ဒောမနဿပ္ပတ္တော ကဉ္စိ အဇာနာပေတွာဝ ပဝိသတိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, အဇာတသတ္တု မာတုလံ ဇိနိတွာ တုဿတိ, ပရာဇိတော ဒောမနဿပ္ပတ္တော ဟောတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဇိနိတွာ တုဿတိ, ပရာဇိတော ဒောမနဿပ္ပတ္တော ဟောတီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော နီလမဏ္ဍူကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ မနုဿာ နဒီကန္ဒရာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ မစ္ဆေ ဂဟဏတ္ထာယ ကုမီနာနိ ဩဍ္ဍေသုံ။ ဧကသ္မိံ ကုမီနေ ဗဟူ မစ္ဆာ ပဝိသိံသု။ အထေကော ဥဒကာသီဝိသော မစ္ဆေ ခါဒန္တော တံ ကုမီနံ ပါဝိသိ, ဗဟူ မစ္ဆာ ဧကတော ဟုတွာ တံ ခါဒန္တာ ဧကလောဟိတံ အကံသု။ သော ပဋိသရဏံ အပဿန္တော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ကုမီနမုခေန နိက္ခမိတွာ ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဥဒကပရိယန္တေ နိပဇ္ဇိ။ နီလမဏ္ဍူကောပိ တသ္မိံ ခဏေ ဥပ္ပတိတွာ ကုမီနသူလမတ္ထကေ နိပန္နော ဟောတိ။ အာသီဝိသော ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အလဘန္တော တတ္ထ နိပန္နံ တံ ဒိသွာ ''သမ္မ နီလမဏ္ဍူက, ဣမေသံ မစ္ဆာနံ ကိရိယာ ရုစ္စတိ တုယှ''န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၇၇. ''အာသီဝိသမ္ပိ မံ သန္တံ၊ ပဝိဋ္ဌံ ကုမိနာမုခံ။
ရုစ္စတေ ဟရိတာမာတာ၊ ယံ မံ ခါဒန္တိ မစ္ဆကာ''တိ။

တတ္ထ **အာသီဝိသမ္ပိ မံ သန္တံ** န္တိ မံ အာဂတဝိသံ သမာနံ။ **ရုစ္စတေ ဟရိတာမာတာ, ယံ မံ ခါဒန္တိ မစ္ဆကာ** တိ ဧတံ တဝ ရုစ္စတိ ဟရိတမဏ္ဍူကပုတ္တာတိ ဝဒတိ။

အထ နံ ဟရိတမဏ္ဍူကော ''အာမ, သမ္မ, ရုစ္စတီ''တိ။ ''ကိံကာရဏာ''တိ? ''သစေ တုဝမ္ပိ တဝ ပဒေသံ အာဂတေ မစ္ဆေ ခါဒသိ, မစ္ဆာပိ အတ္တနော ပဒေသံ အာဂတံ တံ ခါဒန္တိ, အတ္တနော ဝိသယေ ပဒေသေ ဂေါစရဘူမိယံ အဗလတ နာမ နတ္ထီ''တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၇၈. ''ဝိလုမ္ပတေဝ ပုရိသော၊ ယာဝဿ ဥပကပ္ပတိ။
ယဒာ စညေ ဝိလုမ္ပန္တိ၊ သော ဝိလုတ္တော ဝိလုမ္ပတီ''တိ။

တတ္ထ **ဝိလုမ္ပတေဝ ပုရိသော, ယာဝဿ ဥပကပ္ပတီ** တိ ယာဝ အဿ ပုရိသဿ ဣဿရိယံ ဥပကပ္ပတိ ဣဇ္ဈတိ ပဝတ္တတိ, တာဝ သော အညံ ဝိလုမ္ပတိယေဝ။ ''ယာဝ သော ဥပကပ္ပတီ''တိပိ ဟဍော, ယတ္တကံ ကာလံ သော ပုရိသော သက္ကောတိ ဝိလုမ္ပိတုန္တိ အတ္ထော။ **ယဒာ စညေ ဝိလုမ္ပန္တိ** တိ ယဒာ စ အညေ ဣဿရာ ဟုတွာ ဝိလုမ္ပန္တိ။ **သော ဝိလုတ္တော ဝိလုမ္ပတီ** တိ အထ သော ဝိလုမ္ပကော အညေဟိ ဝိလုမ္ပတိ။ ''ဝိလုမ္ပတေ''တိပိ ဟဍော, အယမေဝတ္ထော။ ''ဝိလုမ္ပန''န္တိပိ ပဌန္တိ, တဿတ္ထော န သမေတိ။ ဧဝံ ''ဝိလုမ္ပကော ပုန ဝိလုမ္ပံ ဟပုဏာတီ''တိ ဗောဓိသတ္တေန အဍ္ဍေ ဝိနိစ္ဆိတေ ဥဒကာသီဝိသဿ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ ဥတွာ ''ပစ္စာမိတ္တံ ဂဏှိဿာမာ''တိ မစ္ဆဂဏာ ကုမိနမုခါ နိက္ခမိတွာ တတ္ထေဝ နံ ဇီဝိတက္ခယံ ဟပေတွာ ပက္ကမုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဥဒကာသီဝိသော အဇာတသတ္တု အဟောသိ, နီလမဏ္ဍူကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဟရိတမဏ္ဍူကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၄၀] ၁၀. မဟာပိင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗော ဇနော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တေ သတ္ထရိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ နဝမာသစ္စယေန ဇေတဝနဒွာရကောဋ္ဌကေ ပထဝိယံ နိမုဂ္ဂေ ဇေတဝနတသိနော စ သကလရဋ္ဌ တသိနော စ ''ဗုဒ္ဓပဋိကဏ္ဍကော ဒေဝဒတ္တော ပထဝိယာ ဂိလိတော, နိဟတပစ္စာမိတ္တော အနိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဇာ တော''တိ တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ အဟေသုံ။ တေသံ ကထံ သုတွာ ပရမ္ပရဃောသေန သကလဇမ္ဗုဒီပတသိနော ယက္ခဘူတဒေဝ ဂဏာ စ တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ ဧဝ အဟေသုံ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တေ ပထဝိယံ နိမုဂ္ဂေ 'ဗုဒ္ဓပဋိကဏ္ဍကော ဒေဝဒတ္တော ပထဝိယာ ဂိလိတော'တိ မဟာဇနော အတ္တမနော ဇာတော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တေ မတေ မဟာဇနော တုဿတိ စေဝ ဟသတိ စ, ပုဗ္ဗေပိ တုဿိ စေဝ ဟသိ စာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ မဟာပိင်္ဂလော နာမ ရာဇာ အဓမ္မေန ဝိသမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ဆန္ဒာဒိဝသေန ပါပကမ္မ မာနိ ကရောန္တော ဒဏ္ဍဗလိဇင်္ဃကဟာပဏာဒိဂ္ဂဟဏေန ဥစ္ဆုယန္တေ ဥစ္ဆုံ ဝိယ မဟာဇနံ ပီဠေသိ ကက္ခဠော ဖရု သော သာဟသိကော, ပရေသု အနုဒ္ဒယာမတ္တမ္ပိ နာမဿ နတ္ထိ, ဂေဟေ ဣတ္ထိနမ္ပိ ပုတ္တဓီတာနမ္ပိ အမစ္စဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒီနမ္ပိ အပ္ပိယော အမနာပော, အက္ခိမှိ ပတိတရဇံ ဝိယ, ဘတ္တပိဏ္ဍေ သက္ခရာ ဝိယ, ပဏှိံ ဝိဇ္ဈိ တွာ ပဝိဋ္ဌကဏ္ဍကော ဝိယ စ အဟောသိ ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟာပိင်္ဂလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ မဟာပိင်္ဂလော ဒီဃရတ္တံ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ကာလမကာသိ။ တသ္မိံ ကာလကတေ သကလဗာရာဏသိတသိနော ဟဋ္ဌ တုဋ္ဌာ မဟာဟသိတံ ဟသိတွာ အဂ္ဂုနံ သကဋသဟဿေန မဟာပိင်္ဂလံ ဈာပေတွာ အနေကေဟိ ဃဋသဟဿေဟိ အာဠာဟနံ နိဗ္ဗာပေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတွာ ''ဓမ္မိကော နော ရာဇာ လဒ္ဓေါ''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ နဂ

ရေ ဥဿုဝဘေရိံ စရာပေတွာ သမုဿိတဓဇပဋာကံ နဂရံ အလင်္ကရိတွာ ဒွာရေ ဒွာရေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏလာဇကုသုမမဏ္ဍိတတလေသု အလင်္ကတမဏ္ဍပေသု နိသီဒိတွာ ခါဒိံသု စေဝ ပိဝိံသု စ။

ဗောဓိသတ္တောပိ အလင်္ကတေ မဟာတလေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တဿ ပလ္လင်္ကဝရဿ မဇ္ဈေ မဟာယသံ အနုဘဝန္တော နိသီဒိ။ အမစ္စာ စ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိရဋ္ဌိကဒောဝါရိကာဒယော စ ရာဇာနံ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။ အထေကော ဒောဝါရိကော နာတိဒူရေ ဌတွာ အဿသန္တော ပဿသန္တော ပရောဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ “သမ္မ ဒောဝါရိက, မမ ပိတရိ ကာလကတေ သဗ္ဗေ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ဥဿဝံ ကီဠန္တာ ဝိစရန္တိ, တွံ ပန ရောဒမာနော ဌိတော , ကိံ နု ခော မမ ပိတာ တဝေဝ ပိယော အဟောသိ မနာပော”တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၇၉. “သဗ္ဗော ဇနော ဟိံသိတော ပိင်္ဂလေန၊ တသ္မိံ မတေ ပစ္စယာ ဝေဒယန္တိ။
ပိယော နု တေ အာသိ အကဏှနေတ္တော၊ ကသ္မာ နု တွံ ရောဒသိ ဒွာရပါလာ”တိ။

တတ္ထ **ဟိံသိတော**တိ နာနပ္ပကာရေဟိ ဒဏ္ဍဗလိအာဒီဟိ ပီဠိတော။ **ပိင်္ဂလေနာ** တိ ပိင်္ဂလက္ခေန။ တဿ ကိရ ဒွေပိ အက္ခီနိ နိဗ္ဗိဒ္ဓပိင်္ဂလာနိ ဗိဠာရက္ခိဝဏ္ဏာနိ အဟေသုံ, တေနေဝဿ “ပိင်္ဂလော”တိ နာမံ အကံသု။ **ပစ္စယာ ဝေဒယန္တီ**တိ ပီတိယော ပဝေဒယန္တိ။ **အကဏှနေတ္တော** တိ ပိင်္ဂလနေတ္တော။ **ကသ္မာ နု တွံ** န္တိ ကေန နု ကာရဏေန တွံ ရောဒသိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ကသ္မာ တုဝ”န္တိ ပါဌော။

သော တဿ ဝစနံ သုတွာ “နာဟံ, မဟာရာဇ, ‘မဟာပိင်္ဂလော မတော’တိ သောကေန ရောဒာမိ, သီသဿ မေ သုခံ ဇာတံ။ ပိင်္ဂလရာဇာ ဟိ ဟာသာဒ ဩတရန္တော စ အာရောဟန္တော စ ကမ္မာရမုဋ္ဌိကာယ ပဟရန္တော ဝိယ မယှံ သီသေ အဋ္ဌဋ္ဌ ခဋ္ဌေ ဒေတိ, သော ပရလောကံ ဂန္တွာပိ မမ သီသေ ဒဒမာနော ဝိယ နိရယပါလာနမ္ပိ ယမဿပိ သီလေ ခဋ္ဌေ ဒဿတိ, အထ နံ တေ ‘အတိဝိယ အယံ အမှေ ဗာဓတီ’တိ ပုန က္လဓေ၀ အာနေတွာ ဝိဿဇ္ဇေယျုံ, အထ မေ သော ပုနပိ သီသေ ခဋ္ဌေ ဒဒေယျာတိ ဘယေနာဟံ ရောဒာမီ”တိ က္လမမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၈၀. “န မေ ပိယော အာသိ အကဏှနေတ္တော၊ ဘာယာမိ ပစ္စာဂမနာယ တဿ။
က္လတော ဂတော ဟိံသေယျ မစ္စုရာဇံ၊ သော ဟိံသိတော အာနေယျ ပုန က္လဓာ”တိ။

အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “သော ရာဇာ အဂ္ဂိနံ တဟာသဟဿေန ဒယှော ဥဒကဃဋေသတေဟိ သိတ္တော, သာပိဿ အာဠာဟနဘူမိ သမန္တတော ခတာ, ပကတိယာပိ စ ပရလောကံ ဂတာ နာမ အညတ္ထ ဂတိဝသာ ပုန တေနေဝ သရီရေန နာဂစ္ဆန္တိ, မာ တွံ ဘာယီ”တိ တံ သမဿာသေန္တော က္လမံ ကထမာဟ –

၁၈၁. “ဒယှော တဟာသဟဿေဟိ၊ သိတ္တော ဃဋသတေဟိ သော။
ပရိက္ခတာ စ သာ ဘူမိ၊ မာ ဘာယိ နာဂမိဿတီ”တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဒောဝါရိကော အဿာသံ ပဋိလဘိ။ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ က္လမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မဟာပိင်္ဂလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မဟာပိင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဥပဟာနဝဂ္ဂေါ နဝမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဥပဟာနံ ဝိဏ္ဏာထူဏံ၊ ဝိကဏ္ဏကံ အသိတာဘုံ။
ဝစ္ဆနခံ ဗကစ္ဆေဝ၊ သာကေတစ္ဆ ကေပဒံ။
ဟရိတမာတု ပိင်္ဂလံ။

၁၀. သိင်္ဂါလဝဂ္ဂေါ

[၂၄၁] ၁. သဗ္ဗဒါဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

သိင်္ဂါလော မာနတ္ထဒ္ဓေါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တော အဇာတသတ္တုံ ပသာဒေတွာ ဥပ္ပါဒိတံ လာဘသက္ကာရံ စိရဋ္ဌိတိကံ ကာတုံ နာသက္ခိ, နာဠာဂိရိပယောဇနေ ပာဋိဟာရိယသ္မိံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ တဿ သော လာဘသက္ကာရော အန္တရဓာယိ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – "အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော လာဘသက္ကာရံ ဥပ္ပါဒေတွာ စိရဋ္ဌိတိကံ ကာတုံ နာသက္ခီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ လာဘသက္ကာရံ အန္တရဓာပေတိ, ပုဗ္ဗေပိ အန္တရဓာပေသိယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတော အဟောသိ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ အဋ္ဌာရသန္နဉ္စ သိပ္ပါနံ ပာရံ ဂတော။ သော ပထဝီဇယမန္တံ နာမ ဇာနာတိ။ ပထဝီဇယမန္တောတိ အာဝဋ္ဋနမန္တော ဝုစ္စတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော "တံ မန္တံ သဇ္ဈာယိဿာမီ"တိ ဧကသ္မိံ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယမကာသိ။ တံ ကိရ မန္တံ အညဝိဟိတံ ဓိတိဝိရဟိတံ သာဝေတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ နံ သော တထာရူပေ ဌာနေ သဇ္ဈာယတိ။ အထဿ သဇ္ဈာယနကာလေ ဧကော သိင်္ဂါလော ဧကသ္မိံ ဗိလေ နိပန္နော တံ မန္တံ သုတွာဝ ပဂုဏမကာသိ။ သော ကိရ အနန္တရာတီတေ အတ္တဘာဝေ ပဂုဏပထဝီဇယမန္တော ဧကော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော သဇ္ဈာယံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယ "ပဂုဏော ဝတ မေ အယံ မန္တော"တိ အာဟ။ သိင်္ဂါလော ဗိလာ နိက္ခမိတွာ "အမ္ဘော ဗြာဟ္မဏ, အယံ မန္တော တယာပိ မမေဝ ပဂုဏတရော"တိ ဝတွာ ပလာယိ။ ဗောဓိသတ္တော "အယံ သိင်္ဂါလော မဟန္တံ အကုသလံ ကရိဿတီ"တိ "ဂဏှထ ဂဏှထာ"တိ ထောကံ အနုဗန္ဓိ။ သိင်္ဂါလော ပလာယိတွာ အရညံ ပာဝိသိ။

သော ဂန္တွာ ဧကံ သိင်္ဂါလိံ ထောကံ သရီရေ ဍံသိ, "ကိံ, သာမီ"တိ စ ဝုတ္တေ "မယှံ ဇာနာသိ န ဇာနာသီ"တိ အာဟ။ သာ "အာမ, ဇာနာမီ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော ပထဝီဇယမန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ အနေကာနိ သိင်္ဂါလသတာနိ အာဏာပေတွာ သဗ္ဗေပိ ဟတ္ထိအဿသီဟဗျဂ္ဃသူကရမိဂါဒယော စတုပ္ပဒေ အတ္တနော သန္တိကေ အကာသိ။ ကတွာ စ ပန သဗ္ဗဒါဌော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဧကံ သိင်္ဂါလိံ အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ။ ဒွိန္နံ ဟတ္ထီနံ ပိဋ္ဌေ သီဟော တိဋ္ဌတိ, သီဟပိဋ္ဌေ သဗ္ဗဒါဌော သိင်္ဂါလော ရာဇာ သိင်္ဂါလိယာ အဂ္ဂမဟေသိယာ သဒ္ဓိံ နိသီဒတိ, မဟန္တော ယသော အဟောသိ။ သော ယသမဟန္တေန ပမတ္တော ဟုတွာ မာနံ ဥပ္ပါဒေတွာ "ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ"တိ သဗ္ဗစတုပ္ပဒပရိဝုတော ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရဋ္ဌာနံ သမ္ပာပုဏိ, ပရိသာ ဒွါဒသယောဇနာ အဟောသိ။ သော အဝိဒူရေ ဌိတောယေဝ "ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု, ယုဒ္ဓံ ဝါ"တိ ရညော သာသနံ ပေသေသိ။ ဗာရာဏသိဝါသိနော ဘီတတသိတာ နဂရဒွါရာနိ ပိဒဟိတွာ အဋ္ဌံသု။

ဗောဓိသတ္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, သဗ္ဗဒါဌသိင်္ဂါလေန သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ မမ ဘာရော, ဌပေတွာ မံ အညော ကောစိ တေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထီ"တိ ရာဇာနဉ္စ နာဂရေ စ သမဿာသေတွာ "ကိန္တိ ကတွာ နု ခေါ သဗ္ဗဒါဌော ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿတိ, ပုစ္ဆိဿာမိ တာဝ န"န္တိ ဒွါရဋ္ဋာလကံ အဘိရုဟိတွာ "သမ္မ သဗ္ဗဒါဌ, ကိန္တိ ကတွာ ဣမံ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သီဟနာဒံ နဒါပေတွာ မဟာဇနံ သဒ္ဒေန သန္တာသေတွာ ဂဏှိဿာမီ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "အတ္ထေတ"န္တိ ဥတွာ အဋ္ဋာလကာ ဩရုယှ "သကလဒွါဒသယောဇနိကဗာရာဏသိနဂရဝါသိနော ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒါနိ မာသပိဋ္ဌေန လိမ္ပန္တူ"တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ မဟာဇနော ဘေရိယာ အာဏံ သုတွာ အန္တမသော ဗိဠာလေ ဥပာဒါယ သဗ္ဗစတုပ္ပဒါနဉ္စေဝ အတ္တနော စ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒါနိ ယထာ ပရဿ သဒ္ဒံ သောတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ မာသပိဋ္ဌေန လိမ္ပိ။

အထ ဗောဓိသတ္တော ပုန အင်္ဂုလကံ အဘိရုဟိတွာ ‘‘သဗ္ဗဒာဌာ’’တိ အာဟ။ ‘‘ကိံ, ဗ္ရာဟ္မဏာ’’တိ? ‘‘ဣမံ ရဇ္ဇံ ကိန္တိ ကတွာ ဂဏှာသိ’’တိ? ‘‘သီဟနာဒံ နဒာပေတွာ မနုဿေ တာသေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ ဂဏှိဿာမီ’’တိ။ ‘‘သီဟနာဒံ နဒာပေတုံ န သက္ခိဿသိ။ ဇာတိသမ္ပန္နာ ဟိ သုရတ္တပါဒါ ကေသရသီဟရာဇာ နော တာဒိသဿ ဇရသိင်္ဂါလဿ အာဏံ န ကရိဿန္တီ’’တိ။ သိင်္ဂါလော မာနတ္ထဒ္ဓော ဟုတွာ ‘‘အညေ တာဝ သီဟာ တိဋ္ဌန္တု, ယဿာဟံ ပိဋ္ဌေ နိသိန္နော, တညေဝ နဒာပေဿာမီ’’တိ အာဟ။ ‘‘တေန ဟိ နဒာပေဟိ, ယဒိ သက္ကောသီ’’တိ။ သော ယဿိံ သီဟေ နိသိန္နော, တဿ ‘‘နဒာဟီ’’တိ ပာဒေန သညံ အဒါသိ။ သီဟော ဟတ္ထိကုမ္ဘေ မုခံ ဥပ္ပီဠေတွာ တိက္ခတ္တုံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သီဟနာဒံ နဒိ။ ဟတ္ထီ သန္တာသပ္ပတ္တာ ဟုတွာ သိင်္ဂါလံ ပါဒမူလေ ပါတေတွာ ပါဒေနဿ သီသံ အက္ကမိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အကံသု, သဗ္ဗဒာဌော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။ တေပိ ဟတ္ထီ သီဟနာဒံ သုတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ အညမညံ ဩဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိံသု, ဌပေတွာ သီဟေ သေသာပိ မိဂသူကရာဒယော သသဗိဠာရပရိယောသာနာ သဗ္ဗေ စတုပ္ပဒါ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိံသု။ သီဟာ ပလာယိတွာ အရညံ ပဝိသိံသု, ဒွာဒသယောဇနိကော မံသရာသိ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော အင်္ဂုလကာ ဩတရိတွာ နဂရဒွါရာနိ ဝိဝရာပေတွာ ‘‘သဗ္ဗေ အတ္တနော ကဏ္ဍေသု မာသပိဋ္ဌံ အပနေတွာ မံသတ္ထိကာ မံသံ အာဟရန္တူ’’တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ။ မနုဿာ အလ္လမံသံ ခါဒိတွာ သေသံ သုက္ခာပေတွာ ဝလ္လူရမကံသု။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဝလ္လူရကရဏံ ဥဒပာဒီတိ ဝဒန္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဣမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ –

၁၈၂. ‘‘သိင်္ဂါလော မာနတ္ထဒ္ဓော စ, ပရိဝါရေန အတ္ထိကော။
ပါပုဏိ မဟတိံ ဘူမိံ, ရာဇာသိ သဗ္ဗဒာဌိနံ။

၁၈၃. ‘‘ဧဝမေဝ မနုဿေသု, ယော ဟောတိ ပရိဝါရဝါ။
သော ဟိ တတ္ထ မဟာ ဟောတိ, သိင်္ဂါလော ဝိယ ဒာဌိန’’န္တိ။

တတ္ထ **မာနတ္ထဒ္ဓော** တိ ပရိဝါရံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေန မာနေန ထဒ္ဓော။ **ပရိဝါရေန အတ္ထိကော** တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ပရိဝါရေန အတ္ထိကော ဟုတွာ။ **မဟတိံ ဘူမိ**န္တိ မဟန္တံ သမ္ပတ္တိံ။ **ရာဇာသိ သဗ္ဗဒာဌိန** န္တိ သဗ္ဗေသံ ဒာဌီနံ ရာဇာ အာသိ။ **သော ဟိ တတ္ထ မဟာ ဟောတီ** တိ သော ပရိဝါရသမ္ပန္နော ပုရိသော တေသု ပရိဝါရေသု မဟာ နာမ ဟောတိ။ **သိင်္ဂါလော ဝိယ ဒာဌိန** န္တိ ယထာ သိင်္ဂါလော ဒာဌီနံ မဟာ အဟောသိ, ဧဝံ မဟာ ဟောတိ, အထ သော သိင်္ဂါလော ဝိယ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိတွာ တံ ပရိဝါရံ နိဿာယ ဝိနာသံ ပာပုဏာတီတိ။

‘‘တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ရာဇာ သာရိပုတ္တော, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

သဗ္ဗဒာဌဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၄၂] ၂. သုနခဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗာလော ဝတာယံ သုနခေါတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အမ္ဗဏကောဋ္ဌကေ အာသနသာလာယ ဘတ္တဘုဉ္ဇနသုနခံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ ကိရ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပါနီယဟာရကာ ဂဟေတွာ တတ္ထ ပောသေသုံ။ သော အပရဘာဂေ တတ္ထ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော ထူလသရီရော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ဂါမဝါသီ ပုရိသော တံ ဌာနံ ပတ္တော သုနခံ ဒိသွာ ပါနီယဟာရကာနံ ဥတ္တရိသာဋကဉ္စ ကဟာပဏဉ္စ ဒတွာ ဂဒ္ဒူလေန ဗန္ဓိတွာ တံ အာဒါယ ပက္ကာမိ။ သော ဂဟေတွာ နီယမာနော န ဝဿိ, ဒိန္နံ ဒိန္နံ ခါဒန္တော ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အဂမာသိ။ အထ သော ပုရိသော ‘‘အယံ ဣဒါနိ မံ ပိယာယတီ’’တိ ဂဒ္ဒူလံ မောစေသိ, သော ဝိဿဋ္ဌမတ္တောဝ ဧကဝေဂေန အာသနသာလမေဝ ဂတော။ ဘိက္ခူ တံ ဒိသွာ တေန ဂတကာရဏံ ဇာနိတွာ သာယနှသမယေ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ‘‘အာဝုသော, အာသနသာလာယ သုနခေါ ဗန္ဓနမောက္ခကုသလော ဝိဿဋ္ဌမတ္တောဝ ပုန အာဂတော’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ

တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, သော သုနခော ဣဒါနေဝ ဗန္ဓနမောက္ခကုသလော, ပုဗ္ဗေပိ ကုသလောယေဝါ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ အဇ္ဈာဝသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ ဧကဿ မနုဿဿ သုနခော အဟောသိ, သော ပိဏ္ဍိဘတ္တံ လဘန္တော ထူလသရီရော ဇာတော။ အထေကော ဂာမဝါသီ ဗာရာဏသိံ အာဂတော တံ သုနခံ ဒိသွာ တဿ မနုဿဿ ဥတ္တရိသာဋကဉ္စ ကဟာပဏဉ္စ ဒတွာ သုနခံ ဂဟေတွာ စမ္မယောတ္တေန ဗန္ဓိတွာ ယောတ္တကောဋိယံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော အဋဝိမုခေ ဧကံ သာလံ ပဝိသိတွာ သုနခံ ဗန္ဓိတွာ ဖလကေ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗောဓိသတ္တော ဧကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အဋဝိံ ပဋိပန္နော တံ သုနခံ ယောတ္တေန ဗန္ဓိတွာ ဌပိတံ ဒိသွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၈၄. ‘‘ဗာလော ဝတာယံ သုနခေါ၊ ယော ဝရတ္တံ န ခါဒတိ။
ဗန္ဓနာ စ ပမုဉ္စေယျ၊ အသိတော စ ဃရံ ဝဇေ’’တိ။

တတ္ထ **ပမုဉ္စေယျာ** တိ ပမောစေယျ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **အသိတော စ ဃရံ ဝဇေ**တိ အသိတော သုဟိတော ဟုတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆေယျ။

တံ သုတွာ သုနခော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၈၅. ‘‘အဋ္ဌိတံ မေ မနသ္မိံ မေ၊ အထော မေ ဟဒယေ ကတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမိ၊ ယာဝ ပဿုပတူ ဇနော’’တိ။

တတ္ထ **အဋ္ဌိတံ မေ မနသ္မိံ မေ** တိ ယံ တုမှေ ဟ ကထေထ, တံ မယာ အဓိဋ္ဌိတမေဝ, မနသ္မိံယေဝ မေ ဌတံ။ **အထော မေ ဟဒယေ ကတ**န္တိ အထ စ ပန မေ တုမှာကံ ဝစနံ ဟဒယေ ကတမေဝ။ **ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခါမီ** တိ ကာလံ ပဋိမာနေမိ။ **ယာဝ ပဿုပတူ ဇနော** တိ ယာဝတာယံ မဟာဇနော ပသုပတု နိဒ္ဒံ ဩက္ကမတု, တာဝတာဟံ ကာလံ ပဋိမာနေမိ ။ ဣတရထာ ဟိ ‘‘အယံ သုနခော ပလာယတီ’’တိ ရဝေ ဥပ္ပန္နေယျ, တသ္မာ ရတ္တိဘာဂေ သဗ္ဗေသံ သုတ္တကာလေ စမ္မယောတ္တံ ခါဒိတွာ ပလာယိဿာမီတိ။ သော ဇဝံ ဝတွာ မဟာဇနေ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တေ ယောတ္တံ ခါဒိတွာ သုဟိတော ဟုတွာ ပလာယိတွာ အတ္တနော သာမိကာနံ ဃရမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သုနခော ဧတရဟိ သုနခော, ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

သုနခဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၄၃] ၃. ဂုတ္တိလဇာတကဝဏ္ဏနာ

သတ္တတန္တိံ သုမဓုရ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဥှိ ကာလေ ဘိက္ခူ ဒေဝဒတ္တံ အာဟံသု – ‘‘အာဝုသော ဒေဝဒတ္တ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တုယှံ အာစရိယော, တွံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ နိဿာယ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဏှိ, စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဥပ္ပာဒေသိ, အာစရိယဿ နာမ ပဋိသတ္တုနာ ဘဝိတုံ န ယုတ္တ’’န္တိ။ ဒေဝဒတ္တော ‘‘ကိံ ပန မေ, အာဝုသော, သမဏော ဂေါတမော အာစရိယော, နနု မယာ အတ္တနော ဗလေနေဝ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟိတာနိ, စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဥပ္ပာဒိတာနီ’’တိ အာစရိယံ ပစ္စက္ခာသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော အာစရိယံ ပစ္စက္ခာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပဋိသတ္တု ဟုတွာ မဟာဝိနာသံ ပတ္တော’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ အာစရိယံ ပစ္စက္ခာယ မမ ပဋိသတ္တု ဟုတွာ ဝိနာသံ ပတ္တော, ပုဗ္ဗေပိ ပတ္တောယေဝါ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂန္ဓဗ္ဗကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, ''ဂုတ္တိလ ကုမာရော''တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဂန္ဓဗ္ဗသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗော နာမ သ ကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂဂန္ဓဗ္ဗော အဟောသိ။ သော အဒါရဘရဏော အကတွာ အန္ဓေ မာတာပိတရော ပောသေသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိဝါသိနော ဝါဏိဇာ ဝဏိဇ္ဇာယ ဥဇ္ဇေနိနဂရံ ဂန္တွာ ဥဿဝေ ဃုဋ္ဌေ ဆန္ဒကံ သံဟရိတွာ ဗဟုံ မာလာဂန္ဓဝိ လေပနဉ္စ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာဒီနိ စ အာဒာယ ကီဠနဋ္ဌာနေ သန္နိပတိတွာ ''ဝေတနံ ဒတွာ ဧကံ ဂန္ဓဗ္ဗံ အာနေထာ''တိ အာ ဟံသု။ တေန စ သမယေန ဥဇ္ဇေနိယံ မူသိလော နာမ ဇေဋ္ဌဂန္ဓဗ္ဗော ဟောတိ, တေ တံ ပက္ကောသာပေတွာ အတ္တနော ဂန္ဓဗ္ဗံ ကာရေသုံ။

မူသိလော ဝီဏံ ဝါဒေန္တော ဝီဏံ ဥတ္တမမုစ္ဆနာယ မုစ္ဆိတွာ ဝါဒေသိ။ တေသံ ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗဿ ဂန္ဓဗ္ဗေ ဇာ တပရိစယာနံ တဿ ဂန္ဓဗ္ဗံ ကိလဉ္ဇကဏ္ဍူယနံ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာသိ, ဧကောပိ ပဟဋ္ဌာကာရံ န ဒဿေသိ။ မူသိ လော တေသု တုဋ္ဌာကာရံ အဒဿေန္တေသု ''အတိခရံ ကတွာ ဝါဒေမိ မညေ''တိ မဇ္ဈိမမုစ္ဆနာယ မုစ္ဆိတွာ မဇ္ဈိမ သရေန ဝါဒေသိ, တေ တတ္ထာပိ မဇ္ဈတ္တာဝ အဟေသုံ။ အထ သော ''ဣမေ န ကိဉ္စိ ဇာနန္တိ မညေ''တိ သယမ္ပိ အဇာ နနကော ဝိယ ဟုတွာ တန္တိယော သိထိလေ ကတွာ ဝါဒေသိ, တေ တတ္ထာပိ န ကိဉ္စိ အာဟံသု။ အထ နေ မူသိလော ''အမ္ဘော ဝါဏိဇာ, ကိံ နု ခော မယိ ဝီဏံ ဝါဒေန္တေ တုမှေ န တုဿထာ''တိ။ ''ကိံ ပန တွံ ဝီဏံ ဝါဒေသိ, မယဉှိ 'အယံ ဝီဏံ မုစ္ဆေတီ'တိ သညံ အကရိမှာ''တိ။ ''ကိံ ပန တုမှေ မယာ ဥတ္တရိတရံ အာစရိယံ ဇာနာထ, ဥဒါဟု အတ္တနော အဇာန နဘာဝေန န တုဿထာ''တိ။ ဝါဏိဇာ ''ဗာရာဏသိယံ ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗဿ ဝီဏာသဒ္ဒံ သုတပုဗ္ဗာနံ တဝ ဝီဏာသဒ္ ဒော ဣတ္ထီနံ အရဂေ တောသာပနသဒ္ဒော ဝိယ ဟောတီ''တိ အာဟံသု။ ''တေန ဟိ, ဟန္ဒ, တုမှေဟိ ဒိန္နပရိဗ္ဗယံ ပ ဋိဂ္ဂဏှထ, န မယှံ ဧတေနတ္ထော, အပိစ ခေါ ပန ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆန္တာ မံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆေယ္ယာထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဂမနကာလေ တံ အာဒာယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ တဿ ''ဧတံ ဂုတ္တိလဿ ဝသနဋ္ဌာ ဋ္ဌာန''န္တိ အာစိက္ခိတွာ သကသကနိဝေသနံ အဂမိံသု။

မူသိလော ဗောဓိသတ္တဿ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ လဂ္ဂေတွာ ဌပိတံ ဗောဓိသတ္တဿ ဇာတိဝီဏံ ဒိသွာ ဂဟေတွာ ဝါဒေသိ, အထ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိတရော အန္ဓဘာဝေန တံ အပဿန္တာ ''မူသိကာ မညေ ဝီဏံ ခါဒန္တီ''တိ သညာယ ''သုသူ''တိ အာဟံသု။ တသ္မိံ ကာလေ မူသိလော ဝီဏံ ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ''ကုတော အာဂတောသီ''တိ ဝုတ္တေ ''အာစရိယဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတုံ ဥဇ္ဇေနိတော အာဂတောမှီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ ဝုတ္တေ ''ကဟံ အာစရိယော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဗဟိဂတော, တာတ, အဇ္ဇ အာဂမိဿ တီ''တိ သုတွာ တတ္ထေဝ နိသီဒိတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဂတံ ဒိသွာ တေန ကတပဋိသန္ထာရော အတ္တနော အာဂ တကာရဏံ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဠကော, သော တဿ အသပ္ပုရိသဘာဝံ ဉတွာ ''ဂစ္ဆ တာတ, နတ္ထိ တဝ သိပ္ပ''န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ သော ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိတူနံ ပါဒေ ဂဟေတွာ ဥပကာရံ ကရောန္တော တေ အာရာဓေတွာ ''သိပ္ပံ မေ ဒါပေထာ''တိ ယာစိ။ ဗောဓိသတ္တော မာတာပိတူဟိ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနော တေ အတိက္က မိတုံ အသက္ကောန္တော သိပ္ပံ အဒါသိ။ သော ဗောဓိသတ္တေနေဝ သဒ္ဓိံ ရာဇနိဝေသနံ ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ''ကော ဧသ, အာစရိယာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''မယှံ အန္တေဝါသိကော, မဟာရာဇာ''တိ။ သော အနုက္ကမေန ရညော ဝိဿာသိကော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော အာစရိယမုဋ္ဌိံ အကတွာ အတ္တနော ဇာနနနိယာမေန သဗ္ဗံ သိပ္ပံ သိက္ခာပေတွာ ''နိဋ္ဌိတံ တေ, တာတ, သိပ္ပ''န္တိ အာဟ။

သော စိန္တေသိ – ''မယှံ သိပ္ပံ ပဂုဏံ, ဣဒဉ္စ ဗာရာဏသိနဂရံ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂနဂရံ, အာစရိယောပိ မဟလ္လ လကော, ဣဓေဝ မယာ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော အာစရိယံ အာဟ – ''အာစရိယ အဟံ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ။ အာစရိယော ''သာဓု, တာတ, ရညော အာရောစေဿာမီ''တိ ဂန္တွာ ''အမှာကံ အန္တေဝါသိကော ဒေဝံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဣစ္ဆတိ, ဒေယျဓမ္မမဿ ဇာနာထာ''တိ ရညော အာရောစေတွာ ရညာ ''တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မတော ဥပမံ့ လဘိဿ တီ''တိ ဝုတ္တေ တံ ပဝတ္တိံ မူသိလဿ အာရောစေသိ။ မူသိလော ''အဟံ တုမှေဟိ သမကညေဝ လဘန္တော ဥပဋ္ဌ ဌဟိဿာမိ, န အလဘန္တော''တိ အာဟ ။ ''ကိံကာရဏာ''တိ? ''နနု အဟံ တုမှာကံ ဇာနနသိပ္ပံ သဗ္ဗံ ဇာနာမီ''တိ? ''အာမ, ဇာနာသီ''တိ။ ''ဧဝံ သန္တေ ကသ္မာ မယှံ ဥပမံ့ ဒေတီ''တိ? ဗောဓိသတ္တော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ''ယဒိ ဧဝံ တုမှေဟိ သမကံ သိပ္ပံ ဒဿေတုံ သက္ကောန္တော သမကံ လဘိဿတီ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ရ ညော ဝစနံ တဿ အာရောစေတွာ တေန ''သာဓု ဒဿေဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ ရညော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ

‘‘သာဓု ဒဿေတု, ကတရဒိဝသံ သာကစ္ဆာ ဟောတူ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဟောတု, မဟာရာဇာ’’တိ အာဟ။

ရာဇာ မူသိလံ ပက္ကောသာပေတွာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ သာကစ္ဆံ ကရိဿသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘သစ္စံ, ဒေဝ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ဝိဂ္ဂဟော နာမ န ဝဋ္ဋတိ, မာ ကရီ’’တိ တခိယမာနောပိ ‘‘အလံ, မဟာရာဇ, ဟောတုယေဝ မေ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ သတ္တမေ ဒိဝသေ သာကစ္ဆာ, ကတရဿ ဇာနိဘာဝံ ဇာနိဿာမာ’’တိ အာဟ။ ရာဇာ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ‘‘ဣတော ကိရ သတ္တမေ ဒိဝသေ အာစရိယဂုတ္တိလော စ အန္တေဝါသိကမူသိလော စ ရာဇဒွါရေ အညမညံ သာကစ္ဆံ ကတွာ သိပ္ပံ ဒဿေဿန္တိ, နာဂရာ သန္နိပတိတွာ သိပ္ပံ ပဿန္တူ’’တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘အယံ မူသိလော ဒဟရော တရုဏော, အဟံ မဟလ္လကော ပရိဟီနထာမော, မဟလ္လကဿ ကိရိယာ နာမ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ အန္တေဝါသိကေ နာမ ပရာဇိတေပိ ဝိသေသော နတ္ထိ, အန္တေဝါသိကဿ ပန ဇယေ သတိ ပတ္တဗ္ဗလဇ္ဇတော အရညံ ပဝိသိတွာ မရဏံ ဝရတရ’’န္တိ။ သော အရညံ ပဝိသိတွာ မရဏဘယေန နိဝတ္တတိ, လဇ္ဇာဘယေန ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမဿ ဂမနာဂမနံ ကရောန္တဿေဝ ဆ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာ, တိဏာနိ မတာနိ, ဇင်္ဃမဂ္ဂော နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ‘‘ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗော အန္တေဝါသိကဿ ဘယေန အရညေ မဟာဒုက္ခံ အနုဘောတိ , ဧတဿ မယာ အဝဿယေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပုရတော ဌတွာ ‘‘အာစရိယ, ကသ္မာ အရညံ ပဝိဋ္ဌောသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ကောသိ တွံ’’န္တိ ဝုတ္တေ ‘‘သက္ကောဟမသ္မီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ‘‘အဟံ ခေါ, ဒေဝရာဇ, အန္တေဝါသိကတော ပရာဇယဘယေန အရညံ ပဝိဋ္ဌော’’တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၈၆. ‘‘သတ္တတန္တိံ သုမဓုရံ၊ ရာမဏေယျံ အဝါစယိံ။
သော မံ ရင်္ဂမှိ အဝှေတိ၊ သရဏံ မေ ဟောတိ ကောသိယာ’’တိ။

တဿတ္ထော – အဟံ, ဒေဝရာဇ, မူသိလံ နာမ အန္တေဝါသိကံ သတ္တတန္တိံ သုမဓုရံ ရာမဏေယျံ ဝီဏံ အတ္တနော ဇာနနနိယာမေန သိက္ခာပေသိံ, သော မံ ဣဒါနိ ရင်္ဂမဏ္ဍလေ ပက္ကောသတိ, တဿ မေ တွံ, ကောသိယဂောတ္တ, သရဏံ ဟောဟီတိ။

သက္ကော တဿ ဝစနံ သုတွာ ‘‘မာ ဘာယိ, အဟံ တေ တာဏဉ္စ လေဏဉ္စာ’’တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၈၇. ‘‘အဟံ တံ သရဏံ သမ္မ၊ အဟမာစရိယပူဇကော။
န တံ ဇယိဿတိ သိဿော၊ သိဿမာစရိယ ဇေဿသီ’’တိ။

တတ္ထ **အဟံ တံ သရဏ**န္တိ အဟံ သရဏံ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ ဟုတွာ တံ တာယိဿာမိ။ **သမ္မာ**တိ ပိယဝစနမေတံ။ **သိဿမာစရိယ, ဇေဿသီ**တိ, အာစရိယ, တွံ ဝီဏံ တဒယမာနော သိဿံ ဇိနိဿသိ။ အပိစ တွံ ဝီဏံ တဒေန္တော ဧကံ တန္တိံ ဆိန္ဒိတွာ ဆ တဒေယျာသိ, ဝီဏာယ တေ ပကတိသဒ္ဒော ဘဝိဿတိ။ မူသိလောပိ တန္တိံ ဆိန္ဒိဿတိ, အထဿ ဝီဏာယ သဒ္ဒော န ဘဝိဿတိ။ တသ္မိံ ခဏေ သော ပရာဇယံ ပာပုဏိဿတိ။ အထဿ ပရာဇယဘာဝံ ဉတွာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ စတုတ္ထမ္ပိ ပဉ္စမမ္ပိ သတ္တမမ္ပိ တန္တိံ ဆိန္ဒိတွာ သုဒ္ဓဒဏ္ဍကမေဝ တဒေယျာသိ, ဆိန္နတန္တိကောဋီဟိ သရော နိက္ခမိတွာ သကလံ ဒွါဒသယောဇနိကံ ဗာရာဏသိနဂရံ ဆာဒေတွာ ဌဿတီတိ။

ဧဝံ ဝတွာ သက္ကော ဗောဓိသတ္တဿ တိဿော ဟာသကဃဋိကာ ဒတွာ ဧဝမာဟ – ‘‘ဝီဏာသဒ္ဒေနေဝ ပန သကလနဂရေ ဆာဒိတေ ဣတော ဧကံ ဟာသကဃဋိကံ အာကာသေ ခိပေယျာသိ, အထ တေ ပုရတော ဩတရိတွာ တီဏိ အစ္ဆရာသတာနိ နစ္စိဿန္တိ။ တာသံ နစ္စနကာလေ စ ဒုတိယံ ခိပေယျာသိ, အထာပရာနိပိ တီဏိ သတာနိ ဩတရိတွာ တဝ ဝီဏာမုခရေ နစ္စိဿန္တိ။ တတော တတိယံ ခိပေယျာသိ, အထာပရာနိ တီဏိ သတာနိ ဩတရိတွာ ရင်္ဂမဏ္ဍလေ နစ္စိဿန္တိ။ အဟမ္ပိ တေ သန္တိကံ အာဂမိဿာမိ, ဂစ္ဆ မာ ဘာယီ’’တိ ဗောဓိသတ္တံ အဿာသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပုဗ္ဗဏှသမယေ ဂေဟံ အဂမာသိ။ နာဂရာ ရာဇဒွါရသမီပေ မဏ္ဍပံ ကတွာ ရညော အာသနံ ပညပေသုံ။

ရာဇာ ပါသာဒါ ဩတရိတွာ အလင်္ကတမဏ္ဍပေ ပလ္လင်္ကမဇ္ဈေ နိသီဒိ, ဒွါဒသသဟဿာ အလင်္ကတိတ္ထိယော အမစ္စဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယော စ ရာဇာနံ ပရိဝါရယိံသု, သဗ္ဗေ နာဂရာ သန္နိပတိံသု, ရာဇင်္ဂဏေ စက္ကာတိစက္ကေ မဉ္စာတိမဉ္စေ ဗန္ဓိံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ နှာတာနုလိတ္တော နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝီဏံ ဂါဟာပေတွာ အတ္တနော ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သက္ကော အဒိဿမာနကာယေန အာဂန္တွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ, ဗောဓိသတ္တောယေဝ နံ ပဿတိ။ မူသိလောပိ အာဂန္တွာ အတ္တနော အာသနေ နိသီဒိ။ မဟာဇနော ပရိဝါရေသိ, အာဒိတောဝ ဒွေပိ သမသမံ ဝါဒယိံသု။ မဟာဇနော ဒွိန္နမ္ပိ ဝါဒိတေန တုဋ္ဌော ဥက္ကုဋ္ဌိသဟဿာနိ ပဝတ္တေသိ။ သက္ကော အာကာသေ ဌတွာ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သာဝေန္တော "ဧကံ တန္တိံ ဆိန္ဒာ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တန္တိံ ဆိန္ဒိ, သာ ဆိန္နာပိ ဆိန္နကောဋိယာ သရံ မုဉ္စတေဝ, ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗံ ဝိယ ဝတ္တတိ။ မူသိလောပိ တန္တိံ ဆိန္ဒိ, တတော သဒ္ဒော န နိက္ခမိ။ အာစရိယော ဒုတိယမ္ပိ ဆိန္ဒိ ။ပေ။ သတ္တမမ္ပိ ဆိန္ဒိ။ သုဒ္ဓဒဏ္ဍကံ ဝါဒေန္တဿ သဒ္ဒော နဂရံ ဆာဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ စေလုက္ခေပသဟဿာနိ စေဝ ဥက္ကုဋ္ဌိသဟဿာနိ စ ပဝတ္တယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ဧကံ ပါသကံ အာကာသေ ခိပိ, တီဏိ အစ္ဆရာသတာနိ ဩတရိတွာ နစ္စိံသု။ ဧဝံ ဒုတိယေ စ တတိယေ စ ခိတ္တေ တီဏိ တီဏိ အစ္ဆရာသတာနိ ဩတရိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ နစ္စိံသု။

တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ မဟာဇနဿ ဣင်္ဂိတသညံ အဒါသိ, မဟာဇနော ဥဋ္ဌာယ "တွံ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ဝိရုဇ္ဈိတွာ 'သမကာရံ ကရောမီ'တိ ဝါယမသိ, အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသီ"တိ မူသိလံ တဇ္ဇေတွာ ဂဟိတဂဟိတေဟေဝ ပါသာဏဒဏ္ဍာဒီဟိ သံစုဏ္ဏေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ ပါဒေ ဂဟေတွာ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌစိတ္တော ဃနဝဿံ ဝဿာပေန္တော ဝိယ ဗောဓိသတ္တဿ ဗဟုံ ဓနံ အဒါသိ, တထာ နာဂရာ။ သက္ကော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "အဟံ တေ, ပဏ္ဍိတ, သဟဿယုတ္တံ အာဇညရထံ ဂါဟာပေတွာ မာတလိံ ပေသေဿာမိ, တွံ သဟဿယုတ္တံ ဝေဇယန္တရထဝရံ အဘိရုယှ ဒေဝလောကံ အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

အထ နံ ဂန္တွာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ နိသိန္နံ "ကဟံ ဂတတ္ထ, မဟာရာဇာ"တိ ဒေဝဓီတရော ပုစ္ဆိံသု။ သက္ကော တာသံ တံ ကာရဏံ ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သီလဉ္စ ဂုဏဉ္စ ဝဏ္ဏေသိ။ ဒေဝဓီတရော "မဟာရာဇ, မယမ္ပိ အာစရိယံ ဒဋ္ဌုကာမာ, ဣဓ နံ အာနေဟီ"တိ အာဟံသု။ သက္ကော မာတလိံ အာမန္တေတွာ "တာတ, ဒေဝစ္ဆရာ ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗံ ဒဋ္ဌုကာမာ, ဂစ္ဆ နံ ဝေဇယန္တရထေ နိသီဒါပေတွာ အာနေဟီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ အာနေသိ။ သက္ကော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ "ဒေဝကညာ ကိရ တေ, အာစရိယ, ဂန္ဓဗ္ဗံ သောတုကာမာ"တိ အာဟ။ "မယံ မဟာရာဇ, ဂန္ဓဗ္ဗာ နာမ သိပ္ပံ နိဿာယ ဇီဝာမ, မူလံ လဘန္တာ ဝါဒေယျာမာ"တိ။ "ဝါဒေဟိ, အဟံ တေ မူလံ ဒဿာမီ"တိ။ "န မယှံ အညေန မူလေနတ္ထော, ဣမာ ပန ဒေဝဓီတရော အတ္တနော အတ္တနော ကလျာဏကမ္မံ ကထေန္တု, တဒါဟံ ဝါဒေဿာမီ"တိ ။ အထ နံ ဒေဝဓီတရော အာဟံသု – "အမှေဟိ ကတံ ကလျာဏကမ္မံ ပစ္ဆာ တုမှာကံ ကထေဿာမ, ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရောဟိ အာစရိယာ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော သတ္တာဟံ ဒေဝတာနံ ဂန္ဓဗ္ဗံ အကာသိ, တံ ဒိဗ္ဗဂန္ဓဗ္ဗံ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝဓီတာနံ ကလျာဏကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ ဧကံ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဥတ္တမဝတ္ထံ ဒတွာ သက္ကဿ ပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တံ အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရံ ဥတ္တမဝတ္ထဒေဝကညံ "တွံ ပုရိမဘဝေ ကိံ ကမ္မံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တဿာ ပုစ္ဆနာကာရော စ ဝိဿဇ္ဇနာ စ ဝိမာနဝတ္ထုမှိ အာဂတမေဝ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ –

"အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, ယာ တွံ တိဋ္ဌသိ ဒေဝတေ။
ဩဘာသေန္တီ ဒိသာ သဗ္ဗာ, ဩသဓီ ဝိယ တာရကာ။

"ကေန တေတာဒိသော ဝဏ္ဏော, ကေန တေ ဣဓ မိဇ္ဈတိ။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ တေ ဘောဂါ, ယေ ကေစိ မနသော ပိယာ။

‘‘ပုစ္ဆာမိ တံ ဒေဝိ မဟာနုဘာဝေ၊ မနုဿဘူတာ ကိမကာသိ ပုညံ။
ကေနာသိ ဧဝံ ဇလိတာနုဘာဝါ၊ ဝဏ္ဏော စ တေ သဗ္ဗဒိသာ ပဘာသတီ’’တိ။

‘‘ဝတ္ထုတ္တမဒာယိကာ နာရီ၊ ပဝရာ ဟောတိ နရေသု နာရီသု။
ဧဝံ ပိယရူပဒာယိကာ မနာပံ၊ ဒိဗ္ဗံ သာ လဘတေ ဥပေစ္စ ဌာနံ။

‘‘တဿာ မေ ပဿ ဝိမာနံ၊ အစ္ဆရာ ကာမဝဏ္ဏိနီဟမသ္မိ။
အစ္ဆရာသဟဿဿာဟံ, ပဝရာ ပဿ ပုညာနံ ဝိပာကံ။

‘‘တေန မေတာဒိသော ဝဏ္ဏော၊ တေန မေ ဣဓ မိဇ္ဈတိ။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ မေ ဘောဂါ၊ ယေ ကေစိ မနသော ပိယာ။

‘‘တေနမှိ ဧဝံ ဇလိတာနုဘာဝါ။
ဝဏ္ဏော စ မေ သဗ္ဗဒိသာ ပဘာသတီ’’တိ။ (ဝိ. ဝ. ၃၂၉-၃၃၁၊ ၃၃၃-၃၃၆)။

အပရာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနဿ ဘိက္ခုနော ပူဇနတ္ထာယ ပုပ္ဖာနိ အဒာသိ, အပရာ ‘‘စေတိယေ ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကံ ဒေထာ’’တိ ဂန္ဓေ အဒာသိ, အပရာ မဓုရာနိ ဖလာဖလာနိ အဒာသိ, အပရာ ဥစ္ဆုရသံ အဒာသိ, အပရာ ကဿပဒသဗလဿ စေတိယေ ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကံ အဒာသိ, အပရာ မဂ္ဂပဋိပန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ကုလဂေဟေ တသံ ဥပဂတာနံ သန္တိကေ ဓမ္မံ အသ္သောသိ, အပရာ နာဝာယ ဥပကဋ္ဌာယ ဝေလာယ ဘုတ္တဿ ဘိက္ခုနော ဥဒကေ ဌတွာ ဥဒကံ အဒာသိ, အပရာ အကရမဗ္ဗ ဝသမာနာ အက္ကောဓနာ ဟုတွာ သဿုသသုရဝတ္တံ အကာသိ, အပရာ အတ္တနော လဒ္ဓကောဋ္ဌာသတောပိ သံဝိဘာဂံ ကတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိ, သီလဝတီ စ အဟောသိ, အပရာ ပရဂေဟေ ဒာသီ ဟုတွာ နိက္ကောဓနာ နိမ္မာနာ အတ္တနော လဒ္ဓကောဋ္ဌာသတော သံဝိဘာဂံ ကတွာ ဒေဝရညော ပရိစာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ (ဝိ. ဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၈-၃၃၆)။ ဧဝံ သဗ္ဗာပိ ဂုတ္တိလဝိမာနဝတ္ထုသ္မိံ အာဂတာ ဆတ္တိံသ ဒေဝဓီတာ ယံ ယံ ကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ, သဗ္ဗံ ဗောဓိသတ္တော ပုစ္ဆိ။ တာပိဿ အတ္တနော ကတကမ္မံ ကထာဟိယေဝ ကထေသုံ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ‘‘လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, သုတဟံ ဣဓာဂန္တွာ အပ္ပမတ္တကေနပိ ကမ္မေန ပဋိလဒ္ဓဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အသ္သောသိံ။ ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ မနုဿလောကံ ဂန္တွာ အနာဒီနိ ကုသလကမ္မာနေဝ ကရိဿာမီ’’တိ ဝတွာ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

‘‘သွာဂတံ ဝတ မေ အဇ္ဇ၊ သုပ္ပဘာတံ သုဟုဋ္ဌိတံ။
ယံ အဒ္ဒသာမိ ဒေဝတာယော၊ အစ္ဆရာကာမဝဏ္ဏိယော။

‘‘ဣမာသာဟံ ဓမ္မံ သုတွာ၊ ကာဟာမိ ကုသလံ ဗဟုံ။
အနေန သမစရိယာယ၊ သံယမေန ဒမေန စ။
သွာဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ၊ ယတ္ထ ဂန္တွာ န သောစရေ’’တိ။ (ဝိ. ဝ. ၆၁၇-၆၁၈)။

အထ နံ သတ္တာဟစ္စယေန ဒေဝရာဇာ မာတလိသင်္ဂါဟကံ အာဏာပေတွာ ရထေ နိသီဒာပေတွာ ဗာရာဏသိမေဝ ပေသေသိ။ သော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဒေဝလောကေ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ မနုဿာနံ အာစိက္ခိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မနုဿာ သဥဿာဟာ ပုညာနိ ကာတုံ မညိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒာ မူသိလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သက္ကော အနုရုဒ္ဓော, ရာဇာ အာနန္ဒော, ဂုတ္တိလဂန္ဓဗ္ဗော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဂုတ္တိလဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၄၄] ၄. ဝိဂတိစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ ပဿတိ န တံ ဣစ္ဆတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ပလာယိကံ ပရိဗ္ဗာဇကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပဋိဝါဒံ အလဘိတ္ဝာ သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ "ကော မယာ သဒ္ဓိံ ဝါဒံ ကာတုံ သမတ္ထော"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော"တိ သုတ္ဝာ မဟာဇနပရိဝုတော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ပဥှံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ သတ္ထာ တံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ "ဧကံ နာမ ကိ"န္တိ ပဥှံ ပုစ္ဆိ, သော တံ ကထေတုံ အသက္ကောန္တော ဥဋ္ဌာယ ပလာယိ။ နိသိန္နပရိသာ "ဧကပဒေနေဝ တေ, ဘန္တေ, ပရိဗ္ဗာဇကော နိဂ္ဂဟိတော"တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ "နာဟံ, ဥပါသကာ, ဣဒါနေဝေတံ ဧကပဒေနေဝ နိဂ္ဂဏှာမိ, ပုဗ္ဗေပိ နိဂ္ဂဏှိံယေဝ"တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒီဃရတ္တံ ဟိမဝန္တေ ဝသိ။ သော ပဗ္ဗတာ ဩရုယှ ဧကံ နိဂမကမ္ဗံ နိဿာယ ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အထေကော ပရိဗ္ဗာဇကော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပဋိဝါဒံ အလဘိတ္ဝာ တံ နိဂမံ ပတ္ဝာ "အတ္ထိ နု ခော ကောစိ မယာ သဒ္ဓိံ ဝါဒံ ကာတုံ သမတ္ထော"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ "အတ္ထိ"တိ ဗောဓိသတ္တဿ အာနုဘာဝံ သုတ္ဝာ မဟာဇနပရိဝုတော တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတ္ဝာ နိသီဒိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော "ဝဏ္ဏဂန္ဓပရိဘာဝိတံ ဂင်္ဂါပါနီယံ ပိဝိဿသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ဝါဒေန ဩတ္ထရန္တော "ကာ ဂင်္ဂါ, ဝါလုကာ ဂင်္ဂါ, ဥဒကံ ဂင်္ဂါ, ဩရိမတီရံ ဂင်္ဂါ, ပါရိမတီရံ ဂင်္ဂါ"တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော "တ္ဝံ ပန, ပရိဗ္ဗာဇက, ဌပေတွာ ဥဒကံ ဝါလုကံ ဩရိမတီရံ ပါရိမတီရဉ္စ ကဟံ ဂင်္ဂံ လဘိဿသီ"တိ အာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော အပ္ပဋိဘာနော ဟုတွာ ဥဋ္ဌာယ ပလာယိ။ တသ္မိံ ပလာတေ ဗောဓိသတ္တော နိသိန္နပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၈၈. "ယံ ပဿတိ န တံ ဣစ္ဆတိ၊ ယဉ္စ န ပဿတိ တံ ကိရိစ္ဆတိ။
မညာမိ စိရံ စရိဿတိ၊ န ဟိ တံ လစ္ဆတိ ယံ သ ဣစ္ဆတိ။

၁၈၉. "ယံ လဘတိ န တေန တုဿတိ၊ ယဉ္စ ပတ္ထေတိ လဒ္ဓံ ဟီဠေတိ။
ဣစ္ဆာ ဟိ အနန္တဂေါစရာ၊ ဝိဂတိစ္ဆာန နမော ကရောမသေ"တိ။

တတ္ထ **ယံ ပဿတီ**တိ ယံ ဥဒကာဒိံ ပဿတိ, တံ ဂင်္ဂါတိ န ဣစ္ဆတိ။ **ယဉ္စ န ပဿတီ**တိ ယဉ္စ ဥဒကာဒိဝိနိမုတ္တံ ဂင်္ဂံ န ပဿတိ, တံ ကိရိစ္ဆတိ။ **မညာမိ စိရံ စရိဿတီ**တိ အဟံ ဧဝံ မညာမိ – အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော ဧဝရူပံ ဂင်္ဂံ ပရိယေသန္တော စိရံ စရိဿတိ။ ယထာ တ ဥဒကာဒိဝိနိမုတ္တံ ဂင်္ဂံ, ဧဝံ ရူပာဒိဝိနိမုတ္တံ အတ္တာနမ္ပိ ပရိယေသန္တော သံသာရေ စိရံ စရိဿတိ။ **န ဟိ တံ လစ္ဆတီ**တိ စိရံ စရန္တောပိ ယံ တံ ဧဝရူပံ ဂင်္ဂံ ဝါ အတ္တာနံ ဝါ ဣစ္ဆတိ, တံ န လစ္ဆတိ။ **ယံ လဘတီ**တိ ယံ ဥဒကံ ဝါ ရူပာဒိံ ဝါ လဘတိ, တေန န တုဿတိ။ **ယဉ္စ ပတ္ထေတိ လဒ္ဓံ ဟီဠေတီ**တိ ဧဝံ လဒ္ဓေန အတုဿန္တော ယံ ယံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေတိ, တံ တံ လဘိတ္ဝာ "ကိံ ဧတာယာ"တိ ဟီဠေတိ အဝမညတိ။ **ဣစ္ဆာ ဟိ အနန္တဂေါစရာ**တိ လဒ္ဓံ ဟီဠေတ္ဝာ အညမညံ အာရမ္မဏံ ဣစ္ဆနတော အယံ ဣစ္ဆာ နာမ တဏှာ အနန္တဂေါစရာ။ **ဝိဂတိစ္ဆာန နမော ကရောမသေ**တိ တသ္မာ ယေ ဝိဂတိစ္ဆာ ဗုဒ္ဓါဒယော, တေသံ မယံ နမက္ကာရံ ကရောမာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဧတရဟိ ပရိဗ္ဗာဇကော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဝိဂတိစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၄၅] ၅. မူလပရိယာယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာလော ဃသတိ ဘူတာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဥက္ကဋ္ဌံ နိဿာယ သုဘဂဝနေ ဝိဟရန္တော မူလပရိယာယသုတ္တန္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ ပဉ္စသတာ ဗြာဟ္မဏာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ မာနမဒမတ္တာ ဟုတွာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောပိ တီဏေဝ ပိဋကာနိ ဇာနာတိ, မယမ္ပိ တာနိ ဇာနာမ, ဧဝံ သန္တေ ကိံ တဿ အမှေဟိ နာနာကရဏ"န္တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆန္တိ, ပဋိပက္ခာ ဟုတွာ စရန္တိ။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ တေသု အာဂန္တွာ အတ္တနော သန္တိကေ နိသိန္နေသု အဋ္ဌဟိ ဘူမီဟိ ပဋိမဏ္ဍေတွာ မူလပရိယာယသုတ္တန္တံ ကထေသိ, တေ န ကိဉ္စိ သလ္လက္ခေသုံ။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ – “မယံ အမှေဟိ သဒိသာ ပဏ္ဍိတာ နတ္ထီ’တိ မာနံ ကရောမ, ဣဒါနိ ပန န ကိဉ္စိ ဇာနာမ, ဗုဒ္ဓေဟိ သဒိသော ပဏ္ဍိတော နာမ နတ္ထိ, အဟော ဗုဒ္ဓဂုဏာ နာမာ”တိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ နိဟတမာနာ ဟုတွာ ဥဒ္ဓဋဒါဌာ ဝိယ သပ္ပါ နိဗ္ဗိသေဝနာ ဇာတာ။ သတ္ထာ ဥက္ကဋ္ဌာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ဝေသာလိံ ဂန္တွာ ဂေါတမကစေတိယေ ဂေါတမကသုတ္တန္တံ နာမ ကထေသိ, ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိ, တံ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ မူလပရိယာယသုတ္တန္တပရိယောသာနေ ပန သတ္ထရိ ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဝိဟရန္တေယေဝ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝေါ, တေ နာမ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ တထာ မာနမဒမတ္တာ ဘဂဝတာ မူလပရိယာယဒေသနာယ နိဟတမာနာ ကတာ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပါဟံ ဣမေ ဧဝံ မာနပဂ္ဂဟိတသိရေ ဝိစရန္တေ နိဟတမာနေ အကာသိံယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေသိ။ တေ ပဉ္စသတာပိ နိဋ္ဌိတသိပ္ပါ သိပ္ပေ အနုယောဂံ ဒတွာ “ယတ္တကံ မယံ ဇာနာမ, အာစရိယောပိ တတ္တကမေဝ, ဝိသေသော နတ္ထီ”တိ မာနတ္ထဒ္ဓါ ဟုတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ န ဂစ္ဆန္တိ, ဝတ္တပဋိဝတ္တံ န ကရောန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ အာစရိယေ ဗဒရိရုက္ခမူလေ နိသိန္နေ တံ ဝမ္ဘေတုကာမာ ဗဒရိရုက္ခံ နခေန အာကောဋေတွာ “နိဿာရော တယံ ရုက္ခော”တိ အာဟံသု။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဝမ္ဘနဘာဝံ ဉတွာ အန္တေဝါသိကေ “ဧကံ ဝေါ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ အာဟ။ တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ “ဝဒေထ, ကထေဿာမာ”တိ။ အာစရိယော ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၉၀. “ကာလော ဃသတိ ဘူတာနိ၊ သဗ္ဗာနေဝ သဟတ္တနာ။
ယော စ ကာလဃသော ဘူတော၊ သ ဘူတပစနိံ ပစီ”တိ။

တတ္ထ **ကာလော**တိ ပုရေဘတ္တကာလောပိ ပစ္ဆာဘတ္တကာလောပီတိ ဧဝမာဒိ။ **ဘူတာနီ**တိ သတ္တာဓိဝစနမေတံ, န ကာလော ဘူတာနံ စမ္မမံသာဒီနိ လုဉ္စိတွာ ခါဒတိ, အပိစ ခေါ နေသံ အာယုဝဏ္ဏဗလာနိ ခေပေန္တော ယောဗ္ဗညံ မဒ္ဒန္တော အာရောဂျံ ဝိနာသေန္တော ဃသတိ ခါဒတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဃသန္တော စ န ကိဉ္စိ ဝဇ္ဇေတိ, **သဗ္ဗာနေဝ ဃသတိ**။ န ကေဝလဉ္စ ဘူတာနေဝ, အပိစ ခေါ **သဟတ္တနာ** အတ္တာနမ္ပိ ဃသတိ, ပုရေဘတ္တကာလော ပစ္ဆာဘတ္တကာလံ န ပါပုဏာတိ။ ဧသ နယော ပစ္ဆာဘတ္တကာလာဒီသု။ **ယော စ ကာလဃသော ဘူတော**တိ ခီဏာသဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဟိ အရိယမဂ္ဂေန အာယတိံ ပဋိသန္ဓိကာလံ ခေပေတွာ ခါဒိတွာ ဌိတတ္တာ “ကာလဃသော ဘူတော”တိ ဝုစ္စတိ။ **သ ဘူတပစနိံ ပစီ**တိ သော ယာယံ တဏှာ အပါယေသု ဘူတေ ပစတိ, တံ ဉာဏဂ္ဂိနာ ပစိ ဒဟိ ဘသ္မမကာသိ, တေန “ဘူတပစနိံ ပစီ”တိ ဝုစ္စတိ။ “ပဇနိ”န္တိပိ ပါဌော, ဇနိကံ နိဗ္ဗတ္တိကန္တိ အတ္ထော။

ဣမံ ပဉှံ သုတွာ မာဏဝေသု ဧကောပိ ဇာနိတုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ။ အထ နေ ဗောဓိသတ္တော “မာ ခေါ တုမှေ ‘အယံ ပဉှော တီသု ဝေဒေသု အတ္ထီ’တိ သညံ အကတ္ထ, တုမှေ ‘ယမဟံ ဇာနာမိ, တံ သဗ္ဗံ ဇာနာမာ’တိ မညမာနာ မံ ဗဒရိရုက္ခသဒိသံ ကရောထ, မမ တုမှေဟိ အညာတဿ ဗဟုနော ဇာနနဘာဝံ န ဇာနာထ, ဂစ္ဆထ သတ္တမေ ဒိဝသေ ကာလံ ဒမ္မိ, ဧတ္တကေန ကာလေန ဣမံ ပဉှံ စိန္တေထာ”တိ။ တေ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ စိန္တေန္တာပိ ပဉှဿ နေဝ အန္တံ, န ကောဋိံ ပဿိံသု။ တေ သတ္တမဒိဝသေ အာစရိယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိတွာ “ကိံ, ဘဒ္ဒမုခါ, ဇာနိတ္ထ ပဉှ”န္တိ ဝုတ္တေ “န ဇာနာမာ”တိ ဝဒိံသု။ အထ ဗောဓိသတ္တော တေ ဂရဟမာနော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၉၁. “ဗဟူနိ နရသီသာနိ၊ လောမသာနိ ဗြဟာနိ စ။
ဂီဝါသု ပဋိမုက္ကာနိ၊ ကောစိဒေဝေတ္ထ ကဏ္ဏဝါ”တိ။

တဿတ္ထော – ဗဟူနိ နရာနံ သီသာနိ ဒိဿန္တိ, သဗ္ဗာနိ စ တာနိ လောမသာနိ, သဗ္ဗာနိ မဟန္တာနိ ဂီဝါသုယေဝ ဌပိတာနိ, န တာလဖလံ ဝိယ ဟတ္ထေန ဂဟိတာနိ, နတ္ထိ တေသံ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ နာနာကရဏံ။ ဧတ္ထ ပန ကောစိဒေဝ

ကဏ္ဏတတိ အတ္တာနံ သန္ဓာယာဟ။ **ကဏ္ဏတ** တိ ပညတ, ကဏ္ဏဆိဒ္ဒံ ပန န ကသ္သစိ နတ္ထိ။ ဣတိ တေ မာဏဝ ကေ ''ကဏ္ဏဆိဒ္ဒမတ္တမေဝ တုမှာကံ ဗာလာနံ အတ္ထိ, န ပညာ''တိ ဂရဟိတ္ဝာ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ သုတ္ဝာ – ''အဟော အာစရိယာ နာမ မဟန္တာ''တိ ခမာပေတ္ဝာ နိဟတမာနာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပဉ္စသတာ မာဏဝကာ ဣမေ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မူလပရိယာယဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၄၆] ၆. ဗာလောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟန္တွာ ဆေတွာ ဝဓိတွာ စာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တော သီဟ သေနာပတိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂန္တွာ နိမန္တေတွာ ပုနဒိဝသေ သမံသကဘတ္တံ အဒါ သိ။ နိဂဏ္ဌာ တံ သုတ္ဝာ ကုပိတာ အနတ္တမနာ တထာဂတံ ဝိဟေဌေတုကာမာ ''သမဏော ဂေါတမော ဇာနံ ဥဒ္ဒိဿကတံ မံသံ ဘုဉ္ဇတီ''တိ အက္ကောသိံသု။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော 'သမဏော ဂေါတမော ဇာနံ ဥဒ္ဒိဿကတံ မံသံ ဘုဉ္ဇတီ'တိ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အက္ကောသန္တော အာဟိဏ္ဍတီ''တိ။ တံ သုတ္ဝာ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော ဣဒါနေဝ မံ ဥဒ္ဒိဿကတမံသခါဒနေန ဂရဟတိ, ပုဗ္ဗေ ပိ ဂရဟိယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝ ယပ္ပတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဟိမဝန္တတော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ န ဂရံ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ အထေကော ကုဋုမ္ဗိကော ''တာပသံ ဝိဟေဌေဿာမီ''တိ ဃရံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ မစ္ဆမံသေန ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ''ဣမံ မံသံ တုမှေယေဝ ဥဒ္ဒိဿ ဟဏေ မာရေတွာ ကတံ, ဣဒံ အကုသလံ မာ အမှာကမေဝ, တုမှာကမ္ပိ ဟောတူ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၉၂. ''ဟန္တွာ ဆေတွာ ဝဓိတွာ စ၊ ဒေတိ ဒါနံ အသညတော။
ဧဒိသံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇမာနော၊ သ ပါပေန ဥပလိပ္ပတီ''တိ။

တတ္ထ **ဟန္တွာ** တိ ပဟရိတ္ဝာ။ **ဆေတွာ**တိ ကိလမေတ္ဝာ။ **ဝဓိတွာ**တိ မာရေတ္ဝာ။ **ဒေတိ ဒါနံ အသညတော** တိ အသညတော ဒုဿီလော ဧဝံ ကတ္ဝာ ဒါနံ ဒေတိ။ **ဧဒိသံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇမာနော, သ ပါပေန ဥပလိပ္ပတီ** တိ ဧဒိသံ ဥဒ္ဒိဿကတဘတ္တံ ဘုဉ္ဇမာနော သော သမဏောပိ ပါပေန ဥပလိပ္ပတိ သံယုဇ္ဇတိယေဝါတိ။

တံ သုတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၉၃. ''ပုတ္တဒါရမ္ပိ စေ ဟန္တွာ၊ ဒေတိ ဒါနံ အသညတော။
ဘုဉ္ဇမာနောပိ သပ္ပညော၊ န ပါပေန ဥပလိပ္ပတီ''တိ။

တတ္ထ **ဘုဉ္ဇမာနောပိ သပ္ပညော** တိ တိဋ္ဌတု အညံ မံသံ, ပုတ္တဒါရံ ဝဓိတ္ဝာပိ ဒုဿီလေန ဒိန္နံ သပ္ပညော ခန္တိမေတ္တာဒိဂုဏသမ္ပန္နော တံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ပါပေန န ဥပလိပ္ပတီတိ။ ဧဝမဿ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မံ ကထေတွာ ဥ ဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကုဋုမ္ဗိကော နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဗာလောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၄၇] ၇. ပါဒဉ္ဇလိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အန္ဓာ ဟဒ္ဒဠလိ သဗ္ဗေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လာဠုဒာယိတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကေသု မိဥ္ဟိ ဒိဝသေ ဒ္ဒေဝ အဂ္ဂသာဝကာ ပဉှံ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ, ဘိက္ခူ ပဉှံ သုဏန္တာ ထေရေ ပသံသန္တိ။ လာဠုဒာယိတ္ထေ ရော ပန ပရိသန္တရေ နိသိန္နော ''ဧတေ အမှေဟိ သမံ ကိံ ဇာနန္တိ''တိ သြင့်ဘဉ္ဇိ။ တံ ဒိသွာ ထေရာ ဥဋ္ဌာယ ပက္ ကမိံသု, ပရိသာ ဘိဇ္ဇိ။ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော လာဠုဒာယိ, ဒ္ဒေဝ အဂ္ဂသာဝကေ ဂရဟိ တွာ သြင့်ဘဉ္ဇိ''တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ လာဠုဒာယိ ဌပေတွာ သြင့်ဘဉ္ဇနံ တတော ဥတ္တရိ အညံ န ဇာနာတိ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ။ ရညော ဟဒ္ဒဠလိ နာမ ပုတ္တော လာလော ဒန္ဓပရိသက္ကနော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ရာဇာ ကာလမကာသိ။ အမစ္စာ ရညော မတကိစ္စာနိ ကတွာ ''တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိဿာမာ''တိ မန္တယမာနာ ရာဇပုတ္တံ ဟဒ္ဒဠလိံ အာဟံသု။ ဗောဓိသတ္တော ပန ''အယံ ကုမာရော လာလော ဒန္ဓပရိသက္ကနော, ပရိဂ္ဂဟေတွာ နံ အဘိသိဉ္စိ ဿာမာ''တိ အာဟ။ အမစ္စာ ဝိနိစ္ဆယံ သဇ္ဇေတွာ ကုမာရံ သမီပေ နိသီဒာပေတွာ အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနန္တာ န သမ္မာ ဝိနိစ္ ဆိနိံသု။ တေ အဿာမိကံ သာမိကံ ကတွာ ကုမာရံ ပုစ္ဆိံသု – ''ကိံဒိသံ, ကုမာရ, သုဋ္ဌု အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိမှာ''တိ။ သော သြင့်ဘဉ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ပဏ္ဍိတော ဝတ မညေ ကုမာရော, အသမ္မာဝိနိစ္ဆိတဘာဝတေ တေန ဉာတော ဘဝိဿ သတိ''တိ မညမာနော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၉၄. ''အန္ဓာ ဟဒ္ဒဠလိ သဗ္ဗေ၊ ပညာယ အတိရောစတိ။
တထာ ဟိ သြင့်ဘဉ္ဇတိ၊ ဥတ္တရိံ နူန ပဿတီ''တိ။

တဿတ္ထော – ဧဝံသေန ဟဒ္ဒဠလိကုမာရော သဗ္ဗေ အမှေဟ ပညာယ အတိရောစတိ။ တထာ ဟိ သြင့်ဘဉ္ဇ တိ, နူန ဥတ္တရိံ အညံ ကာရဏံ ပဿတီတိ။

တေ အပရသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ ဝိနိစ္ဆယံ သဇ္ဇေတွာ အညံ အဍ္ဍံ သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ''ကိံဒိသံ, ဒေဝ, သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိနိ တ''န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော ပုနပိ သြင့်ဘမေဝ ဘဉ္ဇိ။ အထဿ အန္ဓဗာလဘာဝံ ဉတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၉၅. ''နာယံ ဓမ္မံ အဓမ္မံ တ၊ အတ္ထာနတ္ထဉ္စ ဗုဇ္ဈတိ။
အညတြ သြင့်ဘနိဗ္ဘောဂါ၊ နာယံ ဇာနာတိ ကိဉ္စန''န္တိ။

အမစ္စာ ဟဒ္ဒဠလိကုမာရဿ လာလဘာဝံ ဉတွာ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဟဒ္ဒဠလိ လာဠုဒာယိ အဟောသိ, ပဏ္ဍိ တာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဟဒ္ဒဠလိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၄၈] ၈. ကိံသုကောပမဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗေဟိ ကိံသုကော ဒိဋ္ဌော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိံသုကောပမသုတ္တန္တံ အာရဗ္ဘ က ထေသိ။ စတ္တာရော ဟိ ဘိက္ခူ တထာဂတံ ဉပသင်္ကမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစိံသု, သတ္ထာ တေသံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေ သိ။ တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ အဂမိံသု။ တေသု ဧကော ဆ ဖဿာယတနာနိ ပရိဂ္ ဂဏှိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ, ဧကော ပဉ္စက္ခန္ဓေ, ဧကော စတ္တာရော မဟာဘူတေ, ဧကော အဋ္ဌာရသ ဓာတု ယော။ တေ အတ္တနော အတ္တနော အဓိဂတဝိသေသံ သတ္ထု အာရောစေသုံ။ အထေကဿ ဘိက္ခုနော ပရိဝိတက္ကော ဥဒ ပာဒိ – ''ဣမေသံ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ နာနာ, နိဗ္ဗာနံ ဧကံ, ကထံ သဗ္ဗေဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တ''န္တိ။ သော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ''ကိံ တေ, ဘိက္ခု, ကိံသုကဒိဋ္ဌဘာတိကေဟိ နာနတ္တ''န္တိ ဝတွာ ''ဣဒံ နော, ဘန္တေ, ကာရဏံ ကထေ ထာ''တိ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တသ္သ စတ္တာရော ပုတ္တာ အဟေသုံ။ တေ ဧကဒိဝသံ သာရထိံ ပက္ကောသေတွာ ''မယံ, သမ္မ, ကိံသုကံ ဒဋ္ဌုကာမာ, ကိံသုကရုက္ခံ နော ဒဿေဟီ''တိ အာဟံသု။ သာရထိ ''သာဓု, ဒဿေဿာမီ''တိ ဝတွာ စတုန္နမ္ပိ ဧကတော အဒဿေတွာ ဇေဋ္ဌရာဇပုတ္တံ တာဝ ရထေ နိသီဒာပေတွာ အရညံ နေတွာ ''အယံ ကိံသုကော''တိ ခါဏုကကာလေ ကိံသုကံ ဒဿေသိ။ အပရဿ ဗဟလပလာသကာလေ, အပရဿ ပုပ္ဖိတကာလေ, အပရဿ ဖလိတကာလေ။ အပရဘာဂေ စတ္တာရောပိ ဘာတရော ဧကတော နိသိန္နာ ''ကိံသုကော နာမ ကီဒိသော''တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ တတော ဧကော ''သေယျထာပိ ဈာမထူဏော''တိ အာဟ။ ဒုတိယော ''သေယျထာပိ နိဂြောဓရုက္ခော''တိ, တတိယော ''သေယျထာပိ မံသပေသီ''တိ, စတုတ္ထော ''သေယျထာပိ သိရီသော''တိ။ တေ အညမညဿ ကထာယ အပရိတုဋ္ဌာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဒေဝ, ကိံသုကော နာမ ကီဒိသော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''တုမှေဟိ ကိံ ကထိတ''န္တိ ဝုတ္တေ အတ္တနာ ကထိတနီဟာရံ ရညော ကထေသုံ။ ရာဇာ ''စတူဟိပိ တုမှေဟိ ကိံသုကော ဒိဋ္ဌော, ကေဝလံ တေ ကိံသုကဿ ဒဿေန္တော သာရထိ 'ဣမသ္မိံ ကာလေ ကိံသုကော ကီဒိသော , ဣမသ္မိံ ကီဒိသော'တိ ဝိဘဇိတွာ န ပုစ္ဆိတော, တေန တေ ကင်္ခာ ဥပ္ပန္နာ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၉၆.''သဗ္ဗေဟိ ကိံသုကော ဒိဋ္ဌော၊ ကိံ နွေတ္ထ ဝိစိကိစ္ဆထ။
န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ သာရထီ ပရိပုစ္ဆိတော''တိ။

တတ္ထ **န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု, သာရထီ ပရိပုစ္ဆိတော** တိ သဗ္ဗေဟိ တေ ကိံသုကော ဒိဋ္ဌော, ကိံ နု တုမှေ ဟေတ္ထ ဝိစိကိစ္ဆထ, သဗ္ဗေသု ဌာနေသု ကိံသုကောဝဏ္ဏော, တုမှေဟိ ပန န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု သာရထိ ပရိပုစ္ဆိတော, တေန တေ ကင်္ခာ ဥပ္ပန္နာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ကာရဏံ ဒဿေတွာ ''ယထာ, ဘိက္ခု, တေ စတ္တာရော ဘာတိကာ ဝိဘာဂံ ကတွာ အပုစ္ဆိတတ္တာ ကိံသုကေ ကင်္ခံ ဥပ္ပာဒေသုံ, ဧဝံ တွမ္ပိ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ ကင်္ခံ ဥပ္ပာဒေသီ''တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၉၇.''ဧဝံ သဗ္ဗေဟိ ဉာဏေဟိ၊ ယေသံ ဓမ္မာ အဇာနိတာ။
တေ ဝေ ဓမ္မေသု ကင်္ခန္တိ၊ ကိံသုကသ္မိံဝ ဘာတရော''တိ။

တဿတ္ထော – ယထာ တေ ဘာတရော သဗ္ဗေသု ဌာနေသု ကိံသုကဿ အဒိဋ္ဌတ္တာ ကင်္ခိံသု, ဧဝံ သဗ္ဗေဟိ ဝိပဿနာဉာဏေဟိ ယေသံ သဗ္ဗေ ခန္ဓဓာတာယတနခန္ဓဘူတဓာတုဘေဒာ ဓမ္မာ အဇာနိတာ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အနဓိဂတတ္တာ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, တေ ဝေ တေသု ဖဿာယတနာဒိဓမ္မေသု ကင်္ခန္တိ ယထာ ဧကသ္မိံယေဝ ကိံသုကသ္မိံ စတ္တာရော ဘာတရောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၂၄၉] ၉. သာလကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကိံသုကောပမဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

ဧကပုတ္တကော ဘဝိဿသီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ မဟာထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရေကံ ကုမာရကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပီဠေန္တော တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သာမဏေရော ပီဠံ သဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဥပ္ပဗ္ဗဇိ။ ထေရော ဂန္တွာ တံ ဥပလာပေတိ ''ကုမာရ, တဝ စီဝရံ တဝေဝ ဘဝိဿတိ ပတ္တောပိ, မမ သန္တကံ ပတ္တစီဝရမ္ပိ တဝေဝ ဘဝိဿတိ, ဧဟိ ပဗ္ဗဇာဟီ''တိ။ သော ''နာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ ဝတွာပိ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနော ပဗ္ဗဇိ။ အထ နံ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပုန ထေရော ဝိဟေဌေသိ။ သော ပီဠံ အသဟန္တော ပုန ဥပ္ပဗ္ဗဇိတွာ အနေကဝါရံ ယာစန္တေပိ တသ္မိံ ''တွံ နေဝ မံ သဟသိ, န ဝိနာ ဝတ္တိတုံ သက္ကောသိ, ဂစ္ဆ န ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ န ပဗ္ဗဇိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, သုဟဒယော ဝတ သော အရကော မဟာထေရဿ အာသယံ ဉတွာ န ပဗ္ဗဇီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ

‘‘ကြမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ကြအနေဝေသ သုဟဒယော, ပုဗ္ဗေပိ သုဟဒယောဝ, ကေတရံ တေသ္သ အေသံ ဒိသွတ န ပုန ဥပဂစ္ဆိ’’တိ ဝတွတ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကုဠုမ္ဗိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွတ ဝယပ္ပတ္တော ဓညဝိက္ကယေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ အညတရောပိ အဟိတုဏ္ဍိကော ဧကံ မက္ကဋံ သိက္ခာပေတွတ သြိသဓံ ကဟာပေတွတ တေန သပ္ပံ ကီဠာပေန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ဗာရာဏသိယံ ဥဿဝေ ဃုဋ္ဌေ ဥဿဝံ ကီဠိတု ကာမော ‘‘ကြမံ မာ ပမဇ္ဇီ’’တိ တံ မက္ကဋံ တသ္သ ဓညဝာဏိဇဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွတ ဥဿဝံ ကီဠိတွတ သတ္တမေ ဒိဝသေ တသ္သ သန္တိကံ ဂန္တွတ ‘‘ကဟံ မက္ကဋော’’တိ ပုစ္ဆိ။ မက္ကဋော သာမိကဿ သဒ္ဒံ သုတွတဝ ဓညာပဏာ တော ဝေဂေန နိက္ခမိ။ အထ နံ သော ဝေဠုပေသိကာယ ပိဋ္ဌိယံ ပောထေတွတ အာဒာယ ဥယျာနံ ဂန္တွတ ဧကမန္တေ ဗန္ဓိတွတ နိဒ္ဒံ သြက္ကမိ။ မက္ကဋော တသ္သ နိဒ္ဒာယနဘာဝံ ဉတွတ အတ္တနော ဗန္ဓနံ မောစေတွတ ပလာယိတွတ အမ္ဗ ရုက္ခံ အာရုယှဟ အမ္ဗပက္ကံ ခာဒိတွတ အဋ္ဌိ အဟိတုဏ္ဍိကဿ သရီရေ ပာတေသိ။ သော ပဗုဇ္ဈိတွတ ဥလ္လောကေ န္တော တံ ဒိသွတ ‘‘မခုရဝစနေန နံ ဝဉ္စေတွတ ရုက္ခာ သြတာရေတွတ ဂဏှိဿာမီ’’တိ တံ ဥပလာပေန္တော ပဌမံ က ထမာဟ –

၁၉၈. ‘‘ဧေပုတ္တကော ဘဝိဿသိ၊ တွဥ္စ နော ဟေဿသိ ကြဿရော ကုလေ။
ဩရောဟ ဒုမသ္မာ သာလက၊ ဧဟိ ဒာနိ ဃရကံ ဝဇေမသေ’’တိ။

တသ္သတ္ထော – တွံ မယှံ ဧေပုတ္တကော ဘဝိဿသိ, ကုလေ စ မေ ဘောဂကနံ ကြဿရော, တေမ္ဟာ ရုက္ခာ ဩတရ, ဧဟိ အမှာကံ ဃရံ ဂမိဿာမ။ **သာလကာ**တိ နာမေန အာလပန္တော အာဟ။

တံ သုတွတ မက္ကဋော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၉၉. ‘‘နနု မံ သုဟဒယောတိ မညသိ၊ ယဉ္စ မံ ဟနသိ ဝေဠုယဋ္ဌိယာ။
ပက္ကမ္ဗဝနေ ရမာမသေ၊ ဂစ္ဆ တွံ ဃရကံ ယထာသုခ’’န္တိ။

တတ္ထ **နနု မံ သုဟဒယောတိ မညသီ**တိ နနု တွံ မံ ‘‘သုဟဒယော’’တိ မညသိ, ‘‘သုဟဒယော အယ’’န္တိ မညသီတိ အတ္ထော။ **ယဉ္စ မံ ဟနသိ ဝေဠုယဋ္ဌိယာ** တိ ယံ မံ ဧဝံ အတိမညသိ, ယဉ္စ ဝေဠုပေသိကာယ ဟနသိ, တေနာဟံ နာဂစ္ဆာမီတိ ဒီပေတိ။ အထ နံ ‘‘မယံ ကြမသ္မိံ **ပက္ကမ္ဗဝနေ ရမာမသေ, ဂစ္ဆ တွံ ဃရကံ ယထာသုခ’’** န္တိ ဝတွတ ဥပ္ပတိ တွတ ဝနံ ပာဝိသိ။ အဟိတုဏ္ဍိကောပိ အနတ္တမနော အတ္တနော ဂေဟံ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ကြမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွတ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ မက္ကဋော သာမဏေရော အဟောသိ, အဟိတုဏ္ဍိကော မဟာထေရော, ဓညဝာဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

သာလကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၅၀] ၁၀. ကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အယံ ကြသိ ဥပသမသံယမေ ရတောတိ ကြဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ က ထေသိ။ တသ္သ ဟိ ကုဟကဘာဝေ ဘိက္ခူသု ဟာကဋေ ဇာတော။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ‘‘အာဝုသော, အသုကော ဘိက္ခု နိယျာနိကေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွတ ကုဟကဝတ္တံ ပူရေတီ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွ တ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ , တေရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွတ ‘‘ကြမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခ ဝေ, သော ဘိက္ခု ကြအနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ကုဟကောယေဝ, အဂ္ဂိမတ္တဿ ကာရဏာ မက္ကဋော ဟုတွတ ကောဟညမကာ သီ’’တိ ဝတွတ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗ တ္တိတွတ ဝယပ္ပတ္တော ပုတ္တဿ အာဓာဝိတွတ ပရိဓာဝိတွတ ဝိစရဏကာလေ ဗြာဟ္မဏိယာ မတာယ ပုတ္တံ အင်္က နာဒာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွတ ကြသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွတ တမ္ပိ ပုတ္တံ တာပသကုမာရကံ ကတွတ ပဏ္ဏသာလာယ

တသံ ကပ္ပေသိ။ ဝဿာရတ္တသမယေ အစ္ဆိန္နဓာရေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဧကော မက္ကဋော သီတပီဠိတော ဒန္တေ ခါဒန္တော ကမ္ပန္တော ဝိစရတိ။ ဗောဓိသတ္တော မဟန္တေ အာရုက္ခန္ဓေ အာဟရိတွာ အဂ္ဂိံ ကတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ, ပုတ္တကောပိဿ ဟဒေ ပရိမဇ္ဇမာနော နိသီဒိ။ သော မက္ကဋော ဧကဿ မတတာပသဿ သန္တကာနိ ဝက္ကလာနိ နိဝါသေတွာ စ ဟရုပိတွာ စ အဇိနစမ္မံ အံသေ ကတွာ ကာဇကမဏ္ဍလုံ အာဒါယ ဣသိဝေသေနာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ အဂ္ဂိဿ ကာရဏာ ကုဟကကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ တာပသကုမာရကော တံ ဒိသွာ “တာတ, တာပသော ဧကော သီတပီဠိတော ကမ္ပမာနော တိဋ္ဌတိ, ဣဓ နံ ပက္ကောသထ, ဝိသိဗ္ဗေဿတီ”တိ ပိတရံ အာယာစန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၂၀၀. “အယံ ဣသီ ဥပသမသံယမေ ရတော၊ သ တိဋ္ဌတိ သိသိရဘယေန အဋ္ဋိတော။
ဟန္ဒ အယံ ပဝိသတုမံ အဂာရကံ၊ ဝိနေတု သီတံ ဒရထဉ္စ ကေဝလ”န္တိ။

တတ္ထ **ဥပသမသံယမေ ရတော**တိ ရာဂါဒိကိလေသဥပသမေ စ သီလသံယမေ စ ရတော။ **သ တိဋ္ဌတီ** တိ သော တိဋ္ဌတိ။ **သိသိရဘယေနာ**တိ တတဝုဋ္ဌိဇနိတဿ သိသိရဿ ဘယေန။ **အဋ္ဋိတော** တိ ပီဠိတော။ **ပဝိသတုမန္တိ** ပဝိသတု ဣမံ။ **ကေဝလန္တိ** သကလံ အနဝသေသံ။

ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယ ဩလောကေန္တော မက္ကဋဘာဝံ ဉတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၂၀၁. “နာယံ ဣသီ ဥပသမသံယမေ ရတော၊ ကပီ အယံ ဒုမဝရသာခဂောစရော။
သော ဒူသကော ရောသကော စာပိ ဇမ္မော၊ သစေ ဝဇေမမ္ပိ ဒူသေယျာဂါရ”န္တိ။

တတ္ထ **ဒုမဝရသာခဂောစရော**တိ ဒုမဝရာနံ သာခဂောစရော။ **သော ဒူသကော ရောသကော စာပိ ဇမ္မော** တိ သော ဇဝံ ဂတဂတဋ္ဌာနဿ ဒူသနတော ဒူသကော, ဃဋ္ဋနတာယ ရောသကော, လာမကဘာဝေန ဇမ္မော။ **သစေ ဝဇေ**တိ ယဒိ ဣမံ ပဏ္ဏသာလံ ဝဇေ ပဝိသေယျ, သဗ္ဗံ ဥစ္စာရပဿာဝကရဏေန စ အဂ္ဂိဒာနေန စ ဒူသေယျာတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ဥမ္မုကံ ဂဟေတွာ တံ သန္တာသေတွာ ပလာပေသိ။ သော ဥပ္ပတိတွာ ဝနံ ပက္ခန္တော တထာ ပက္ခန္တောဝ အဟောသိ, န ပုန တံ ဌာနံ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တာပသကုမာရဿ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ, သောပိ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေသိ။ တေ ဥဘောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပောရာဏတော ပဋ္ဌာယပေသ ကုဟကောယေဝာ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒာဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ “တဒါ မက္ကဋော ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, ပုတ္တော ရာဟုလော, ပိတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

သိင်္ဂါလဝဂ္ဂေါ ဒသမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သဗ္ဗအဋ္ဌိ စ သုနခော၊ ဂုတ္တိလော ဝိဂတိစ္ဆာ စ။
မူလပရိယာယံ ဗာလောဝါဒံ၊ ပာဒဉ္ဇလိ ကိံ သုကောပမံ။
သာလကံ ကပိ တေ ဒသ။

အထ ဝဂ္ဂုဒ္ဒါနံ –

ဒဠှဝဂ္ဂေါ စ သန္ထတော၊ ကလျာဏဓမ္မာသဒိသော။
ရူဟကော ဒဠှဝဂ္ဂေါ စ၊ ဗီရဏထမ္ဘကာသာတော။
ဥပါဟနော သိဂ္ဂါလော စ၊ ဒသဝဂ္ဂါ ဒုကေ သိယုံ။

ဒုကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တိကနိပါတော

၁. သင်္ကပ္ပဝဂ္ဂေါ

[၂၅၁] ၁. သင်္ကပ္ပရာဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

သင်္ကပ္ပရာဂဓောတေနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိနဂရဝါသီ ကိရေကော ကုလပုတ္တော သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကဒိဝသံ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ဥပ္ပန္နကာမရာဂေ အနဘိရတော ဝိစရိ။ တမေနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒယော ဒိသွာ အနဘိရတိကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဗ္ဘမိတုကာမဘာဝမဿ ဉတွာ “အာဝုသော, သတ္ထာ နာမ ကာမရာဂါဒိကိလေသပီဠိတာနံ ကိလေသေ ဟာရေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ဒေတိ, ဧဟိ တံ သတ္ထု သန္တိကံ နေဿာမာ”တိ အာဒာယ အဂမံသု။ သတ္ထာရာ စ “ကိံ နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္ဆမာနကညေဝ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ အာဂတတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကိံကာရဏာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “ဣတ္ထိယော နာမေတာ, ဘိက္ခု, ပုဗ္ဗေ ဈာနဗလေန ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာနံ ဝိသုဒ္ဓသတ္တာနမ္ပိ သံကိလေသံ ဥပ္ပာဒေသုံ, တာဒိသံ တုစ္ဆပုဂ္ဂလံ ကိံကာရဏာ န သံကိလေသိဿန္တိ, ဝိသုဒ္ဓာပိ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, ဥတ္တမယသသမင်္ဂိနောပိ အာယသက္ယံ ပါပုဏန္တိ, ပဂေဝ အပရိသုဒ္ဓါ။ သိနေရုကမ္ပနကဝါတော ပုရာဏပဏ္ဏကသဋံ ကိံ န ကမ္ပေဿတိ, ဗောဓိတလေ နိသီဒိတွာ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနကသတ္တံ အယံ ကိလေသော အာလောဠေသိ, တာဒိသံ ကိံ န အာလောဠေဿတီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ ကတဒါရပရိဂ္ဂဟော မာတာပိတူနံ အစ္စယေန တေသံ မတကိစ္စာနိ ကတွာ ဟိရညောလောကနကမ္မံ ကရောန္တော “ဣဒံ ဓနံ ပညာယတိ, ယေဟိ ပနေတံ သမ္ဘတံ, တေ န ပညာယန္တီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော သံဝေဂပ္ပတ္တော အဟောသိ, သရီရာ သေဒါ မုစ္စိံသု။ သော ဃရာဝါသေ စိရံ ဝသန္တော မဟာဒါနံ ဒတွာ ကာမေ ပဟာယ အဿုမုခံ ဉာတိသင်္ဃံ ပရိစ္စဇိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ရမဏီယေ ပဒေသေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဒီဟိ ယာပေန္တော နစိရဿေဝ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော စိရံ ဝသိတွာ စိန္တေသိ – “မနုဿပထံ ဂန္တွာ လောဏမ္ဗိလံ ဥပသေဝိဿာမိ, ဧဝံ မေ သရီရဉ္စေဝ ထိရံ ဘဝိဿတိ, ဇင်္ဃဝိဟာရော စ ကတော ဘဝိဿတိ, ယေ စ မာဒိသဿ သီလသမ္ပန္နဿ ဘိက္ခံ ဒဿန္တိ, အဘိဝါဒနာဒီနိ ဝါ ကရိဿန္တိ, တေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေဿန္တီ”တိ။

သော ဟိမဝန္တာ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိံ ပတွာ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော ရာဇုယျာနံ ဒိသွာ “ဣဒံ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပံ, ဧတ္ထ ဝသိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နော ဈာနသုခေန ရတ္တိံ ခေပေတွာ ပုနဒိဝသေ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော ပုဗ္ဗဏှသမယေ ဇဋာဇိနဝက္ကလာနိ သဏ္ဌပေတွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ အာဒာယ သန္တိန္ဒြိယော သန္တမာနသော ဣရိယာပထသမ္ပန္နော ယုဂမတ္တဒဿနော ဟုတွာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာယ အတ္တနော ရူပသိရိယာ လောကဿ လောစနာနိ အာကမေ့န္တော နဂရံ ပဝိသိတွာ ဘိက္ခာယ စရန္တော ရညော နိဝေသနဒွါရံ ပါပုဏိ။ ရာဇာ မဟာတလေ စင်္ကမန္တော ဝါတပါနန္တရေန ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဣရိယာပထသ္မိံယေဝ ပသီဒိတွာ “သစေ သန္တဓမ္မော နာမ အတ္ထိ, ဣမဿ တေန အဗ္ဘန္တရေ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေတွာ “ဂစ္ဆ, တံ တာပသံ အာနေဟီ”တိ ဧကံ အမစ္စံ အာဏာပေသိ။ သော ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ “ရာဇာ, ဘန္တေ, တံ ပက္ကောသတီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “မဟာပုည, အမှေ ရာဇာ န ဇာနာတီ”တိ အာဟ။ “တေန ဟိ, ဘန္တေ, ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောထာ”တိ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ “အမှာကံ ကုလူပကတာပသော နတ္ထိ, ဂစ္ဆ, နံ အာနေဟီ”တိ သယမ္ပိ ဝါတပါနေန ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဝန္ဒန္တော “ဣတော ဧထ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စဿ ဟတ္ထေ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဒတွာ မဟာတလံ အဘိရုဟိ။

အထ နံ ရာဇာ ဝန္ဒိတွာ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော သမ္ပာဒိတေဟိ ယာဂုခဇ္ဇကဘတ္တေဟိ ပရိဝိသိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ပဉှဗျာကရဏေန ဘိယျောသောမတ္တာယ ပသီဒိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, တုမှေ ကတ္ထတသိကာ , ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဟိမဝန္တတသိကာ မယံ, မဟာရာဇ, ဟိမဝန္တတော အာဂတာ”တိ ဝုတ္တေ ပုန “ကိံကာရဏာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဝဿာရတ္တကာလေ, မဟာရာဇ, နိဗဒ္ဓတသော နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ, ဘန္တေ, ရာဇုယျာနေ ဝသထ, တုမှေ စ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿထ, အဟဉ္စ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ ပုညံ ဟပုဏိဿာမီ”တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ စင်္ကမံ မာပေတွာ သေသာနိပိ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိ သမ္ပာဒေတွာ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ပဋိယာဒေတွာ “သုခေန ဝသထ, ဘန္တေ”တိ ဥယျာနပါလံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တတော ပဋ္ဌာယ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ တတ္ထေဝ ဝသိ။

အထေကဒိဝသံ ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော တဿ ဝူပသမနတ္ထာယ ဂန္တုကာမော ဒေဝိံ အာမန္တေတွာ “ဘဒ္ဒေ, တယာ နဂရေ ဩဟီယိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ “ကိံ နိဿာယ ကထေထ, ဒေဝ”တိ။ “သီလဝန္တံ တာပသံ, ဘဒ္ဒေ”တိ။ “ဒေဝ, နာဟံ တသ္မိံ ပမဇ္ဇိဿာမိ, အမှာကံ အယျဿ ပဋိဇဂ္ဂနံ မမ ဘာရော, တုမှေ နိရာသင်္ကာ ဂစ္ဆထာ”တိ။ ရာဇာ နိက္ခမိတွာ ဂတော, ဒေဝီပိ ဗောဓိသတ္တံ တထေဝ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန ရညော ဂတကာလေ နိဗဒ္ဓဝေလာယံ အာဂန္တွာ အတ္တနော ရုစိတာယ ဝေလာယ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကရောတိ။

အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တေ အတိစိရာယန္တေ ဒေဝီ သဗ္ဗံ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ပဋိယာဒေတွာ နှာတွာ အလင်္ကရိတွာ နီစမဉ္စကံ ပညာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ မဋ္ဌသာဋကံ သိထိလံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ အာဒါယ အာကာသေနာဂန္တွာ မဟာဝါတပါနဒွါရံ ပါပုဏိ။ တဿ ဝက္ကလသဒ္ဒံ သုတွာ သဟသာ ဥဋ္ဌဟမာနာယ ဒေဝိယာ သရီရာ မဋ္ဌသာဋကော ဘဿိတ္ထ, ဗောဓိသတ္တော ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ ဒိသွာ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ သုဘဝသေန ဩလောကေသိ။ အထဿ ဈာနဗလေန သန္နိသိန္နောပိ ကိလေသော ကရဏ္ဍကေ ပက္ခိတ္တအာသီဝိသော ဝိယ ဖဏံ ကတွာ ဥဋ္ဌဟိ, ခီရရုက္ခဿ တသိယာ အာကောဋိတကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ကိလေသုပ္ပါဒနေန သဟေဝ ဈာနင်္ဂါနိ ပရိဟာယိံသု, ဣန္ဒြိယာနိ အပရိပုဏ္ဏာနိ အဟေသုံ, သယံ ပက္ခစ္ဆိန္နကာကော ဝိယ အဟောသိ။ သော ပုဗ္ဗေ ဝိယ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတုံ နာသက္ခိ , နိသီဒါပိယမာနောပိ န နိသီဒိ။ အထဿ ဒေဝီ သဗ္ဗံ ခာဒနီယဘောဇနီယံ ဘိက္ခာဘာဇနေယေဝ ပက္ခိပိ။ ယထာ စ ပုဗ္ဗေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ သီဟပဉ္ဇရေန နိက္ခမိတွာ အာကာသေနေဝ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ တံ ဒိဝသံ ဂန္တုံ နာသက္ခိ။ ဘတ္တံ ပန ဂဟေတွာ မဟာနိဿေဏိယာ ဩတရိတွာ ဥယျာနံ အဂမာသိ။ ဒေဝီပိ အဿ အတ္တနိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတံ အညာသိ။ သော ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဘတ္တံ အဘုဉ္ဇိတွာဝ ဟေဋ္ဌာမဉ္စကေ နိက္ခိပိတွာ “ဒေဝိယာ ဧဝရူပါ ဟတ္ထသောဘာ ပါဒသောဘာ, ဧဝရူပံ ကဋိပရိယောသာနံ, ဧဝရူပံ ဦရုလက္ခဏ”န္တိအာဒီနိ ဝိပ္ပလပန္တော သတ္တာဟံ နိပဇ္ဇိ, ဘတ္တံ ပူတိကံ အဟောသိ နီလမက္ခိကာပရိပုဏ္ဏံ။

အထ ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ပစ္စာဂတော အလင်္ကတပဋိယတ္တံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရာဇနိဝေသနံ အဂန္တွာဝ “ဗောဓိသတ္တံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဥက္လာပံ အဿမပဒံ ဒိသွာ “ပက္ကန္တော ဘဝိဿတီ”တိ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ အန္တောပဝိဋ္ဌော တံ နိပန္နကံ ဒိသွာ “ကေနစိ အဖာသုကေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ပူတိဘတ္တံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဋိဇဂ္ဂာပေတွာ “ဘန္တေ, ကိံ တေ အဖာသုက”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “ဝိဒ္ဓေါသ္မိ, မဟာရာဇာ”တိ။ ရာဇာ “မမ ပစ္စာမိတ္တေဟိ မယိ ဩကာသံ အလဘန္တေဟိ ‘မမာယနဋ္ဌာနမဿ ဒုဗ္ဗလံ ကရိဿာမာ’တိ အာဂန္တွာ ဧသ ဝိဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ မညေ”တိ သရီရံ ပရိဝတ္တေတွာ ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနံ အဒိသွာ “ကတ္ထ ဝိဒ္ဓေါသိ, ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော “နာဟံ, မဟာရာဇ, အညေန ဝိဒ္ဓေါ, အဟံ ပန အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဟဒယေ ဝိဇ္ဈိ”န္တိ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသီဒိတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁. “သင်္ကပ္ပရာဂဓောတေန၊ ဝိတက္ကနိသိတေန စ။
နာလင်္ကတေန ဘဒ္ဒေန၊ ဥသုကာရာကတေန စ။

၂. ‘‘န ကဏ္ဏာယတမုတ္တေန၊ နာပိ မောရူပသေဝိနာ။
တေနမ္ဟိ ဟဒယေ ဝိဒ္ဓော၊ သဗ္ဗင်္ဂပရိဒာဟိနာ။

၃. ‘‘အာဝေဓဉ္စ န ပဿာမိ၊ ယတော ရုဟိရမဿဝေ။
ယာဝ အယောနိသော စိတ္တံ၊ သယံ မေ ဒုက္ခမာဘတ’’န္တိ။

တတ္ထ **သင်္ကပ္ပရာဂဓောတေနာ** တိ ကာမဝိတက္ကသမ္ပယုတ္တရာဂဓောတေန။ **ဝိတက္ကနိသိတေန စာ**တိ တေနေဝ ရာဂေနေဒ ဝိတက္ကဟသာဏော နိသိတေန။ **နာလင်္ကတေန ဘဒ္ဒေနာ** တိ နေဝ အလင်္ကတေန ဘဒ္ဒေန, အနလင်္က တေန ဗီဘစ္ဆေနာတိ အတ္ထော။ **ဥသုကာရာကတေန စာ**တိ ဥသုကာရေဟိပိ အကတေန။ **န ကဏ္ဏာယတမုတ္တေနာ** တိ ယာဝ ဒက္ခိဏကဏ္ဏစူဠကံ အာကမ္ဘိတွာ အမုတ္တကေန။ **နာပိ မောရူပသေဝိနာ**တိ မောရပတ္တဂိဇ္ဈပတ္တာဒီဟိ အကတူပ သေဝနေန။ **တေနမ္ဟိ ဟဒယေ ဝိဒ္ဓော** တိ တေန ကိလေသကဏ္ဍေနာဟံ ဟဒယေ ဝိဒ္ဓော အမ္ဟိ။ **သဗ္ဗင်္ဂပရိဒာဟိနာ** တိ သဗ္ဗာနိ အင်္ဂါနိ ပရိဒဟနသမတ္ထေန။ မဟာရာဇ, တေန ဟိ ကိလေသကဏ္ဍေန ဟဒယေ ဝိဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ မမ အဂ္ဂိ ပဒိတ္တာနိဝ သဗ္ဗာနိ အင်္ဂါနိ ဍယှန္တီတိ ဒဿေတိ။

အာဝေဓဉ္စ န ပဿာမီ တိ ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနေ ဝဏဉ္စ န ပဿာမိ။ **ယတော ရုဟိရမဿဝေ** တိ ယတော မေ အာဝေဓ တော လောဟိတံ ပဂ္ဃရေယျ, တံ န ပဿာမီတိ အတ္ထော။ **ယာဝ အယောနိသော စိတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ **ယာဝ**တိ ဒဠှ ဟတ္ထေ နိပါတော, အတိဝိယ ဒဠှံ ကတွာ အယောနိသော စိတ္တံ ဝမိတန္တိ အတ္ထော။ **သယံ မေ ဒုက္ခမာဘတ**န္တိ အတ္တနာဝ မယာ အတ္တနော ဒုက္ခံ အာနီတန္တိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ကူမာဟိ တီဟိ ကထာဟိ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ရာဇာနံ ပဏ္ဏသာလတော ဗဟိ ကတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ နဋ္ဌံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပဏ္ဏသာလာယ နိက္ခမိတွာ အာကာသေ နိသိန္နော ရာဇာနံ ဩဝဒိ တွာ ‘‘မဟာရာဇ, အဟံ ဟိမဝန္တမေဝ ဂမိဿာမီ’’တိ ဝတွာ ‘‘န သက္ကာ, ဘန္တေ, ဂန္တု’’န္တိ ဝုစ္စမာနောပိ ‘‘မဟာ ရာဇ, မယာ ကူဓ ဝသန္တေန ဧဝရူပေ ဝိပ္ပကာရော ပတ္တော, ကူအနိ န သက္ကာ ကူဓ ဝသိတု’’န္တိ ရညော ယာစန္တဿေဝ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဗ္ရဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

သတ္ထာ ကူမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ကေစိ သောတာပန္နာ, ကေစိ သကဒာကာမိနော, ကေစိ အနာကာမိနော, ကေစိ အရဟန္တော အဟေသုံ။ ‘‘တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

သင်္ကပ္ပရာဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၅၂] ၂. တိလမုဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဇာပိ မေ တံ မနသီတိ ကူဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ကောဓနံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အညတရော ကိရ, ဘိက္ခု, ကောဓနော အဟောသိ ဥပါယာသဗဟုလော, အပ္ပမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော ကုပ္ပိ အဘိသဇ္ဇိ, ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတွာကာသိ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ –
‘‘အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု ကောဓနော ဥပါယာသဗဟုလော ဥဒ္ဓနေ ပက္ခိတ္တလောဏံ ဝိယ တဋတဋာယန္တော ဝိစရတိ, ဧဝရူပေ နိက္ကောဓနေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ကောဓမတ္တမ္ပိ နိဂ္ဂဏှိတုံ န သက္ကော တီ’’တိ။ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပေသေတွာ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ကောဓနော’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘သစ္စံ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ကူအနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ အယံ ကောဓနော အဟောသိ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ ပုတ္တော ဗ္ရဟ္မဒတ္တကုမာရော နာမ အဟောသိ။ ပောရာဏကရာဇာနော စ အတ္တနော ပုတ္တေ ‘‘ဧဝံ ဧတေ နိဟတမာနဒပ္ပာ သီတုဏှက္ခမာ လောကစာရိတ္တညူ စ ဘဝိဿန္တီ’’တိ အတ္တနော နဂရေ ဒိသာပါမောက္ခအာစရိယေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဒူရေ တိ ရောရဇ္ဇံ ပေသေန္တိ, တသ္မာ သောပိ ရာဇာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧကပဋ္ဋလိကဥပ

ဟနာ စ ပဏ္ဏာစ္ဆတ္တဥ္ဆ ကဟာပဏာသဟသ္သဥ္ဆ ဒတ္ွတ ''တာတ, တက္ကသိလံ ဂန္တ္ွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏ္ဟာ''တိ ပေသေ သိ။ သော ''သာဓူ''တိ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတ္ွာ နိက္ခမိတ္ွာ အနုပုဗ္ဗေန တက္ကသိလံ ပတ္ွာ အာစရိယသ္သ ဂေဟံ ပုစ္ဆိတ္ွာ အာစရိယေ မာဏဝကာနံ သိပ္ပံ ဝာစေတ္ွာ ဥဋ္ဌာယ ဃရဒ္ွာရေ စင်္ကမန္တေ ဂေဟံ ဂန္တ္ွာ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော အာစရိယံ အဒ္ဒသ, တတ္ထေဝ ဥပဟနာ ဩမုဉ္စိတ္ွာ ဆတ္တဉ္စ အပနေတ္ွာ အာစရိယံ ဝန္ဒိတ္ွာ အဋ္ဌာသိ။ သော တသ္သ ကိလန္တဘာဝံ ဉတ္ွာ အာဂန္တုကသင်္ဂဟံ ကာရေသိ။ ကုမာရော ဘုတ္တဘောဇနော ထောကံ ဝိသ္သမိတ္ွာ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတ္ွာ ဝန္ဒိတ္ွာ အဋ္ဌာသိ, ''ကုတော အာဂတောသိ, တာတာ''တိ စ ဝုတ္တေ ''ဗာရာဏသိတော''တိ အာဟ။ ''ကသ္သ ပုတ္တောသီ''တိ? ''ဗာရာဏသိရညော''တိ။ ''ကေနတ္ထေနာဂတောသီ''တိ? ''သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏ္ဟတ္ထာယာ''တိ။ ''ကိံ တေ အာစရိယဘာဂေ အာဘတော, ဥဒာဟု ဓမ္မန္တေဝာသိကော ဟောတုကာမောသီ''တိ? သော ''အာစရိယဘာဂေ မေ အာဘတော''တိ ဝတ္ွာ အာစရိယသ္သ ဟဒမူလေ သဟသ္သတ္ထဝိကံ ဌပေတ္ွာ ဝန္ဒိ။

ဓမ္မန္တေဝာသိကာ ဒိဝါ အာစရိယသ္သ ကမ္မံ ကတ္ွာ ရတ္တိံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏ္ဟန္တိ, အာစရိယဘာဂဒါယကာ ဂေဟေ ဇေဋ္ဌပုတ္တာ ဝိယ ဟုတ္ွာ သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏ္ဟန္တိ။ တသ္မာ သောပိ အာစရိယော သလ္လဟုကေန သုဘနက္ခတ္တေန ကုမာရသ္သ သိပ္ပံ ပဋ္ဌပေသိ။ ကုမာရောပိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏ္ဟန္တော ဧကဒိဝသံ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ နှာယိတုံ အဂမာသိ။ အထေကာ မဟလ္လိကာ ဣတ္ထီ တိလာနိ သေတေ ကတ္ွာ ပတ္ထရိတ္ွာ ရက္ခမာနာ နိသီဒိ။ ကုမာရော သေတတိလေ ဒိသ္ွာ ခါဒိတုကာမော ဟုတ္ွာ ဧကံ တိလမုဋ္ဌိံ ဂဟေတ္ွာ ခါဒိ, မဟလ္လိကာ ''တဏှာလုကော ဧသော''တိ ကိဉ္စိ အဝတ္ွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သော ပုနဒိဝသေပိ တာယ ဝေလာယ တထေဝ အကာသိ, သာပိ နံ န ကိဉ္စိ အာဟ။ ဣတရော တတိယဒိဝသေပိ တထေဝ အကာသိ, တဒါ မဟလ္လိကာ ''ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အတ္တနော အန္တေဝါသိကေဟိ မံ ဝိလုမ္ပာပေတီ''တိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒိ။ အာစရိယော နိဝတ္တိတ္ွာ ''ကိံ ဧတံ , အမ္မာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သာမိ, အန္တေဝါသိကော တေ မယာ ကတာနံ သေတတိလာနံ အဇ္ဇေကံ မုဋ္ဌိံ ခါဒိ, ဟိယ္ယော ဧကံ, ပရေ ဧကံ, နနု ဧဝံ ခါဒန္တော မမ သန္တကံ သဗ္ဗံ နာသေသ္သတီ''တိ။ ''အမ္မ, မာ ရောဒိ, မူလံ တေ အပေသ္သာမီ''တိ။ ''န မေ, သာမိ, မူလေနတ္ထော, ယထာ ပနေသ ကုမာရော ပုန ဧဝံ န ကရောတိ, တထာ တံ သိက္ခာပေဟီ''တိ။ အာစရိယော ''တေန ဟိ ပဿ, အမ္မာ''တိ ဒ္ွီဟိ မာဏဝေဟိ တံ ကုမာရံ ဒ္ွီသု ဟတ္ထေသု ကဟာပေတ္ွာ ဝေဠုပေသိကံ ဂဟေတ္ွာ ''ပုန ဧဝရူပံ မာ အကာသီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိ။ ကုမာရော အာစရိယသ္သ ကုဇ္ဈိတ္ွာ ရတ္တာနိ အက္ခီနိ ကတ္ွာ ဟဒပိဋ္ဌိတော ယာဝ ဧကေသမတ္ထကာ ဩလောကေသိ။ သောပိသ္သ ကုဇ္ဈိတ္ွာ ဩလောကိတဘာဝံ အညာသိ။ ကုမာရော သိပ္ပံ နိဋ္ဌာပေတ္ွာ ''အနုယောဂံ ဒတ္ွာ မာရာပေတဗ္ဗော ဧသ မယာ''တိ တေန ကတအေသံ ဟဒယေ ဌပေတ္ွာ ဂမနကာလေ အာစရိယံ ဝန္ဒိတ္ွာ ''ယဒါဟံ, အာစရိယ, ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ပတ္ွာ တုမှာကံ သန္တိကံ ပေသေသ္သာမိ, တဒါ တုမှေ အာဂစ္ဆေယ္ယာထာ''တိ သသိနေဟော ဝိယ ပဋိညံ ဂဟေတ္ွာ ပက္ကာမိ။

သော ဗာရာဏသိံ ပတ္ွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတ္ွာ သိပ္ပံ ဒဿေသိ။ ရာဇာ ''ဇီဝမာနေန မေ ပုတ္တော ဒိဋ္ဌော, ဇီဝမာနောဝသ္သ ရဇ္ဇသိရိံ ပဿာမီ''တိ ပုတ္တံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သော ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝမာနော အာစရိယေန ကတအေသံ သရိတ္ွာ ဥပ္ပန္နကောဓော ''မာရာပေသ္သာမိ န''န္တိ ပက္ကောသနတ္ထာယ အာစရိယသ္သ ဒူတံ ပာဟေသိ။ အာစရိယော ''တရုဏကာလေ နံ သညာပေတုံ န သက္ခိသ္သာမီ''တိ အဂန္တ္ွာ တသ္သ ရညော မဇ္ဈိမဝယကာလေ ''ဣဒါနိ နံ သညာပေတုံ သက္ခိသ္သာမီ''တိ ဂန္တ္ွာ ရာဇဒ္ွာရေ ဌတ္ွာ ''တက္ကသိလာစရိယော အာဂတော''တိ အာရောစာပေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေတ္ွာ တံ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ ဒိသ္ွာဝ ကောဓံ ဥပ္ပာဒေတ္ွာ ရတ္တာနိ အက္ခီနိ ကတ္ွာ အမစ္စေ အာမန္တေတ္ွာ ''ဘော, အဇ္ဇာပိ မေ အာစရိယေန ပဟဋဋ္ဌာနံ ရုဇ္ဇတိ, အာစရိယော နလာဋေန မစ္စုံ အာဒါယ 'မရိဿာမီ'တိ အာဂတော, အဇ္ဇသ္သ ဇီဝိတံ နတ္ထီ''တိ ဝတ္ွာ ပုရိမာ ဒ္ွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၄. ''အဇ္ဇာပိ မေ တံ မနသိ၊ ယံ မံ တ္ွံ တိလမုဋ္ဌိယာ။
ဗာဟာယ မံ ဂဟေတ္ွာန၊ လဋ္ဌိယာ အနုတာဠယိ။

၅. ''နနု ဇီဝိတေ န ရမသိ၊ ယေနာသိ ဗြာဟ္မဏာဂတော။
ယံ မံ ဗာဟာ ဂဟေတ္ွာန၊ တိက္ခတ္တုံ အနုတာဠယီ''တိ။

တတ္ထ **ယံ မံ ဗာဟာယ မ**န္တိ ဒွိသု ပဒေသု ဥပယောဂဝစနံ အနုတာပ္ပနဂဟဏာပေက္ခံ။ ယံ မံ တွံ တိလမုဋ္ဌိယာ ကာရဏာ အနုတာပ္ပယိ, အနုတာပ္ပေန္တော စ မံ ဗာဟာယ ဂဟေတွာ အနုတာပ္ပယိ, တံ အနုတာပ္ပနံ အဇ္ဇာပိ မေ မနသိကာတိ အဓိပ္ပာယော။ **နနု ဇီဝိတေ န ရမသီ**တိ မညေ တွံ အတ္တနော ဇီဝိတမှိ နာဘိရမသိ။ **ယေနာသိ ဗြာဟ္မဏာ ဂတော**တိ ယသ္မာ ဗြာဟ္မဏ ကုလ မမ သန္တိကံ အာဂတောသိ။ **ယံ မံ ဗာဟာ ဂဟေတွာတနာ**တိ ယံ မမ ဗာဟာ ဂဟေတွာ တ, ယံ မံ ဗာဟာယ ဂဟေတွာတတိပိ အတ္ထော။ **တိက္ခတ္တုံ အနုတာပ္ပယီ** တိ တယော တရေ ဝေဠုလဋ္ဌိယာ တာဠေသိ, အဇ္ဇ အနိ တသ္သ ဖလံ ဝိန္ဒာဟီတိ နံ မရဏေန သန္တဇ္ဇေန္တော ဝေမာဟ။

တံ သုတွာ အာစရိယော တတိယံ ကထမာဟ –

၆. ‘‘အရိယော အနရိယံ ကုဗ္ဗန္တံ၊ ယော ဒဏ္ဍေန နိသေဓတိ။
သာသနံ တံ န တံ ဝေရံ၊ ဣတိ နံ ပဏ္ဍိတာ ဝိဒူ’’တိ။

တတ္ထ **အရိယော**တိ သုန္ဒရာဓိဝစနမေတံ။ သော ပန အရိယော စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ အာစာရအရိယော ဒဿနအရိယော လိင်္ဂအရိယော ပဋိဝေဓအရိယောတိ။ တတ္ထ မနုဿော တ ဟောတု တိရစ္ဆာနော တ, အရိယာစာရေ ဌိတော **အာစာရအရိယော** နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘အရိယဝတ္တသိ ဝက္ကင်္ဂ၊ ယော ပိဏ္ဍမပစာယတိ။
စဇာမိ တေ တံ ဘတ္တာရံ၊ ဂစ္ဆထူဘော ယထာသုခ’’န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၀၆)။

ရူပေန ပန ဣရိယာပထေန စ ပာသာဒိကေန ဒဿနီယေန သမန္နာဂတော ဒဿနအရိယော နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘အရိယာဝကာသောသိ ပသန္နနေတ္တော၊ မညေ ဘဝံ ပဗ္ဗဇိတော ကုလမှာ။
ကထံ နု စိတ္တာနိ ပဟာယ ဘောဂေ၊ ပဗ္ဗဇိ နိက္ခမ္မ ဃရာ သပညာ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၄၃)။

နိဝာသနပာရုပနလိင်္ဂဂ္ဂဟဏေန ပန သမဏသဒိသော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ဒုဿီလောပိ လိင်္ဂအရိယော နာမ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

‘‘ဆဒနံ ကတွာန သုဗ္ဗတာနံ၊ ပက္ခန္ဒီ ကုလဒူသကော ပဂဗ္ဘော။
မာယာဝီ အသညတော ပလာပော၊ ပတိရူပေန စရံ သ မဂ္ဂဒူသီ’’တိ။

ဗုဒ္ဓာဒယော ပန ပဋိဝေဓအရိယာ နာမ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘အရိယာ ဝုစ္စန္တိ ဗုဒ္ဓါ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စာ’’တိ။ တေသု ဣဓ အာစာရအရိယော ဝအဓိပ္ပေတော။

အနရိယန္တိ ဒုဿီလံ ပာပဓမ္မံ။ **ကုဗ္ဗန္တံ** န္တိ ပာဏာတိပာတာဒိကံ ပဉ္စဝိဓဒုဿီလျကမ္မံ ကရောန္တံ, ဧကမေဝ တ တေ အတ္တပဒံ, အနရိယံ ဟီနံ လာမကံ ပဉ္စဝေရဘယကမ္မံ ကရောန္တံ ပုဂ္ဂလံ။ **ယော**တိ ခတ္တိယာဒီသု ယော ကောစိ။ **ဒဏ္ဍေနာ** တိ ယေန ကေနစိ ပဟရဏကေန။ **နိသေဓတီ**တိ ‘‘မာ ပုန ဧဝရူပံ ကရီ’’တိ ပဟရန္တော နိတရေတိ။ **သာသနံ တံ န တံ ဝေရ**န္တိ တံ, မဟာရာဇ, အကတ္တဗ္ဗံ ကရောန္တေ ပုတ္တဓီတရော တ အန္တေဝာသိကေ တ ဧဝံ ပဟရိတွာ တ နိသေဓနံ နာမ ဣမသ္မိံ လောကေ သာသနံ အနုသိဋ္ဌိ ဩဝါဒေ, န ဝေရံ။ **ဣတိ နံ ပဏ္ဍိတာ ဝိဒူ**တိ ဧဝမေတံ ပဏ္ဍိတာ ဇာနန္တိ။ တသ္မာ, မဟာရာဇ, တွမ္ပိ ဧဝံ ဇာန, န ဧဝရူပေ ဌာနေ ဝေရံ ကာတုံ အရဟသိ။ သစေ ဟိ တွံ, မဟာရာဇ, မယာ ဧဝံ သိက္ခာပိတော နာဘဝိဿ, အထ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပူဝသက္ခလိအာဒီနိ စေဝ ဖလာဖလာဒီနိ စ ဟရန္တော စောရကမ္မေသု ပလုဒ္ဓော အနုပုဗ္ဗေန သန္ဓိစ္ဆေဒနပန္ထဒူဟနကမဃာတကာဒီနိ ကတွာ ‘‘ရာဇာပရာဓိကော စောရော’’တိ သဟောဍ္ဍံ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿိတော ‘‘ဂစ္ဆထဿ အဒေသာနုရူပံ ဒဏ္ဍံ ဥပနေထာ’’တိ ဒဏ္ဍဘယံ ပာပုဏိဿ, ကုတော တေ ဧဝရူပာ သမ္ပတ္တိ အဘဝိဿ, နနု မံ နိဿာယ ဣဒံ ဣဿရိယံ တယာ လဒ္ဓန္တိ ဧဝံ အာစရိယော ရာဇာနံ သညာပေသိ ။ ပရိတရေတွာ ဌိတာ အမစ္စာပိဿ ကထံ သုတွာ ‘‘သစ္စံ, ဒေဝ, ဣဒံ ဣဿရိယံ တုမှာကံ အာစရိယဿေဝ သန္တက’’န္တိ အာဟံသု။

တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ အာစရိယဿ ဂုဏံ သလ္လက္ခေတွာ “သဗ္ဗိဿရိယံ တေ, အာစရိယ, ဒမ္မိ, ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆ”တိ အာဟ။ အာစရိယော “န မေ, မဟာရာဇ, ရဇ္ဇေနတ္ထော”တိ ပဋိက္ခိပိ။ ရာဇာ တက္ကသိလံ ပေသေတွာ အာစရိယဿ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ အာဟရာပေတွာ မဟန္တံ ဣဿရိယံ ဒတွာ တမေဝ ပုရောဟိတံ ကတွာ ပိတုဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ တဿောဝါဒေ ဌိတော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကောဓနော ဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, ဗဟူ ဇနာ သောတာပန္နသကဒါဂါမိအနာဂါမိနော အဟေသုံ။ “တဒါ ရာဇာ ကောဓနော ဘိက္ခု အဟောသိ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တိလမုဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၅၃] ၃. မဏိကဏ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

မမန္နပါန န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ အာဠဝိံ နိဿာယ အဂ္ဂါဠဝေ စေတိယေ ဝိဟရန္တော **ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ** (ပါရာ. ၃၄၂) အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အာဠဝကာ ဟိ ဘိက္ခူ သညာစိကာယ ကုဋိယော ကာရယမာနာ ယာစနဗဟုလာ ဝိညတ္တိဗဟုလာ ဝိဟရိံသု “ပုရိသံ ဒေထ, ပုရိသတ္ထကရံ ဒေထာ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ။ မနုဿာ ဥပဒ္ဒုတာ ယာစနာယ ဥပဒ္ဒုတာ ဝိညတ္တိယာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဥဗ္ဗိဇ္ဇိံသုပိ ဥတ္တသိံသုပိ ပလာယိံသုပိ။ အထာယသ္မာ မဟာကဿပော အာဠဝိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ, မနုဿာ ထေရမ္ပိ ဒိသွာ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ပုဗ္ဗာယံ, အာဝုသော, အာဠဝီ သုလဘပိဏ္ဍာ, ဣဒါနိ ကသ္မာ ဒုလ္လဘပိဏ္ဍာ ဇာတာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ကာရဏံ သုတွာ ဘဂဝတိ အာဠဝိံ အာဂန္တွာ အဂ္ဂါဠဝစေတိယေ ဝိဟရန္တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ဧတသ္မိံ ကာရဏေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ အာဠဝကေ ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆိ – “သစ္စံ ကိရ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, သညာစိကာယ ကုဋိယော ကာရေထာ”တိ။ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ တေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ “ဘိက္ခဝေ, ယာစနာ နာမေသာ သတ္တရတနပရိပုဏ္ဏေ နာဂဘဝနေ ဝသန္တာနံ နာဂါနမ္ပိ အမနာပါ, ပဂေဝ မနုဿာနံ, ယေသံ ဧကံ ကဟာပဏကံ ဥပ္ပာဒေန္တာနံ ပါသာဏတော မံသံ ဥပ္ပာဋနကာလော ဝိယ ဟောတီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ အညောပိ ပုညဝါ သတ္တော တဿ မာတု ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေ ဥဘောပိ ဘာတရော ဝယပ္ပတ္တာ မာတာပိတူနံ ကာလကိရိယာယ သံဝိဂ္ဂဟဒယာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဝသိံသု။ တေသု ဇေဋ္ဌဿ ဥပရိဂင်္ဂါယ ပဏ္ဏသာလာ အဟောသိ, ကနိဋ္ဌဿ အဓောဂင်္ဂါယ။ အထေကဒိဝသံ မဏိကဏ္ဌော နာမ နာဂရာဇာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ မာဏဝကဝေသေန ဝိစရန္တော ကနိဋ္ဌဿ အဿမံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, တေ အညမညံ သမ္မောဒနီယကထံ ကထေတွာ ဝိဿာသိကာ အဟေသုံ, ဝိနာ ဝတ္တိတုံ နာသက္ခိံသု။ မဏိကဏ္ဌော အဘိဏှံ ကနိဋ္ဌတာပသဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ကထာသလ္လာပေန နိသီဒိတွာ ဂမနကာလေ တာပသေ သိနေဟေန အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ ဘောဂေဟိ တာပသံ ပရိက္ခိပန္တော ပရိဿဇိတွာ ဥပရိမုဒ္ဓနိ မဟန္တံ ဖဏံ ဓာရေတွာ ထောကံ ဝသိတွာ တံ သိနေဟံ ဝိနောဒေတွာ သရီရံ ဝိနိဝေဌေတွာ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ တာပသော တဿ ဘယေန ကိသော အဟောသိ လူခော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော။

သော ဧကဒိဝသံ ဘာတု သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သော ပုစ္ဆိ – “ကိဿ, တွံ ဘော, ကိသော လူခော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော”တိ။ သော တဿ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ “ကိံ ပန, တွံ ဘော, တဿ နာဂရာဇဿ အာဂမနံ ဣစ္ဆသိ, န ဣစ္ဆသီ”တိ ပုဋ္ဌော “န ဣစ္ဆာမီ”တိ ဝတွာ “သော ပန နာဂရာဇာ တဝ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော ကိံ ပိဠန္ဓနံ ပိဠန္ဓိတွာ အာဂစ္ဆတီ”တိ ဝုတ္တေ “မဏိရတန”န္တိ အာဟ။ တေန ဟိ တွံ တသ္မိံ နာဂရာဇေ တဝ သန္တိကံ အာဂန္တွာ အနိသိန္နေယေဝ “မဏိံ မေ ဒေဟီ”တိ ယာစ, ဧဝံ သော နာဂေ တံ ဘောဂေဟိ အပရိက္ခိပိတွာဝ ဂမိဿတိ။ ပုနဒိဝသေ အဿမပဒဒွာရေ ဌတွာ အာဂစ္ဆန္တမေဝ နံ ယာစေယျာသိ, တတိယဒိဝသေ ဂင်္ဂါတီရေ ဌတွာ ဥဒကာ ဥမ္မုဇ္ဇန္တမေဝ နံ ယာစေယျာသိ, ဧဝံ သော တဝ သန္တိကံ ပုန အာဂမိဿတီတိ။

တာပသော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ နာဂရာဇာနံ အာဂန္တွာ ဌိတမတ္တမေဝ “ဧတံ အတ္တနော ပိဠန္ဓနမဏိံ မေ ဒေဟီ”တိ ယာစိ, သော အနိသီဒိတွာဝ ပလာယိ။ အထ နံ ဒုတိယဒိဝသေ အဿမပဒဒွါရေ ဌတွာ အာဂစ္ဆန္တမေဝ “ဟိယျော မေ မဏိရတနံ နာဒါသိ, အဇ္ဇ ဒါနံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ နာဂေါ အဿမပဒံ အပဝိသိတွာဝ ပလာယိ။ တတိယဒိဝသေ ဥဒကတော ဥမ္မုဇ္ဇန္တမေဝ နံ “အဇ္ဇ မေ တတိယော ဒိဝသော ယာစန္တဿ, ဒေဟိ ဒါနိ မေ ဧတံ မဏိရတန”န္တိ အာဟ။ နာဂရာဇာ ဥဒကေ ဌတွာဝ တာပသံ ပဋိက္ခိပန္တော ဒွေ ဂါထာ အာဟ –

၇. “မမန္နပါနံ ဝိပုလံ ဥဠာရံ, ဥပ္ပဇ္ဇတီမဿ မဏိဿ ဟေတု။
တံ တေ န ဒဿံ အတိယာစကောသိ, န စာပိ တေ အဿမမာဂမိဿံ။

၈. “သုသူ ယထာ သက္ခရဓောတပါဏိ, တာသေသိမံ သေလံ ယာစမာနော။
တံ တေ န ဒဿံ အတိယာစကောသိ, န စာပိ တေ အဿမမာဂမိဿ”န္တိ။

တတ္ထ **မမန္နပါန**န္တိ မမ ယာဂုဘတ္တာဒိဒိဗ္ဗဘောဇနံ အဋ္ဌပါနကဘေဒဉ္စ ဒိဗ္ဗပါနံ။ **ဝိပုလ**န္တိ ဗဟု။ **ဥဠာရ**န္တိ သေဋ္ဌံ ပဏီတံ။ **တံ တေ**တိ တံ မဏိံ တုယှံ။ **အတိယာစကောသီ**တိ ကာလဉ္စ ပမာဏဉ္စ အတိက္ကမိတွာ အဇ္ဇ တီဏိ ဒိဝသာနိ မယှံ ပိယံ မနာပံ မဏိရတနံ ယာစမာနော အတိက္ကမ္မ ယာစကောသိ။ **န စာပိ တေ**တိ န ကေဝလံ န ဒဿံ, အဿမမ္ပိ တေ နာဂမိဿံ။ **သုသူ ယထာ**တိ ယထာ နာမ ယုဝါ တရုဏမနုဿော။ **သက္ခရဓောတပါဏီ**တိ သက္ခရာယ ဓောတပါဏိ, တေလေန ပါသာဏေ ဓောတအသိဟတ္ထော။ **တာသေသိမံ သေလံ ယာစမာနော**တိ ဣမံ မဏိံ ယာစန္တော တွံ ကဍ္ဎနထရုခဂ္ဂံ အဗ္ဗာဟိတွာ “သီသံ တေ ဆိန္ဒာမီ”တိ ဝဒန္တော တရုဏပုရိသော ဝိယ မံ တာသေသိ။

ဧဝံ ဝတွာ သော နာဂရာဇာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတွာ အတ္တနော နာဂဘဝနမေဝ ဂန္တွာ န ပစ္စာဂဉ္ဆိ။ အထ သော တာပသော တဿ ဒဿနီယဿ နာဂရာဇဿ အဒဿနေန ဘိယျောသောမတ္တာယ ကိသော အဟောသိ လူခော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော ဓမနိသန္ထတဂတ္တော။ အထ ဇေဋ္ဌတာပသော “ကနိဋ္ဌဿ ပဝတ္တိံ ဇာနိဿာမီ”တိ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ တံ ဘိယျောသောမတ္တာယ ပဏ္ဍုရောဂိနံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခော, ဘော, တွံ ဘိယျောသောမတ္တာယ ပဏ္ဍုရောဂီ ဇာတော”တိ ဝတွာ “တဿ ဒဿနီယဿ နာဂရာဇဿ အဒဿနေနာ”တိ သုတွာ “အယံ တာပသော နာဂရာဇာနံ ဝိနာ ဝတ္တိတုံ န သက္ကောတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၉. “န တံ ယာစေ ယဿ ပိယံ ဇိဂီသေ, ဒေဿော ဟောတိ အတိယာစနာယ။
နာဂေါ မဏိံ ယာစိတော ဗြာဟ္မဏေန, အဒဿနံယေဝ တဒဇ္ဈဂမာ”တိ။

တတ္ထ **န တံ ယာစေ**တိ တံ ဘဏ္ဍံ န ယာစေယျ။ **ယဿ ပိယံ ဇိဂီသေ**တိ ယံ ဘဏ္ဍံ အဿ ပုဂ္ဂလဿ ပိယန္တိ ဇာနေယျ။ **ဒေဿော ဟောတီ**တိ အပ္ပိယော ဟောတိ။ **အတိယာစနာယာ**တိ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ ဝရဘဏ္ဍံ ယာစန္တော တာယ အတိယာစနာယ။ **အဒဿနံယေဝ တဒဇ္ဈဂမာ**တိ တတော ပဋ္ဌာယ အဒဿနမေဝ ဂတောတိ။

ဧဝံ ပန တံ ဝတွာ “ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ မာ သောစီ”တိ သမဿာသေတွာ ဇေဋ္ဌဘာတာ အတ္တနော အဿမမေဝ ဂတော။ အထာပရဘာဂေ တေ ဒွေပိ ဘာတရော အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ “ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တရတနပရိပုဏ္ဏေ နာဂဘဝနေ ဝသန္တာနံ နာဂါနမ္ပိ ယာစနာ နာမ အမနာပါ, ကိမင်္ဂ ပန မနုဿာန”န္တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကနိဋ္ဌော အာနန္ဒော အဟောသိ, ဇေဋ္ဌော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မဏိကဏ္ဌဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၅၄] ၄. ကုဏ္ဍကကုစ္ဆိသိန္ဓဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဘုတွာ တိဏ္ဏပရိယာသန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သာဝတ္ထိယံ ဝဿံ ဝသိတွာ စာရိကံ စရိတွာ ပုန ပစ္စာဂတေ မနုဿာ “အာဂန္တုကသက္ကာရံ ကရိဿာမာ”တိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒဒန္တိ။ ဝိဟာရေ ဧကံ ဓမ္မဃောသကဘိက္ခုံ ဌပေသုံ, သော ယေ ယေ အာဂန္တွာ ယတ္တကေ ဘိက္ခူ ဣစ္ဆန္တိ, တေသံ တေသံ ဘိက္ခူ ဝိစာရေတွာ ဒေတိ။

အထေကာ ဒုဂ္ဂတမဟလ္လိကာ ဣတ္ထီ ဧကမေဝ ပဋိဝိသံ သဇ္ဇေတွာ တေသံ တေသံ မနုဿာနံ ဘိက္ခူသု ဝိစာရေတွာ ဒိန္နေသု ဥဿူရေ ဓမ္မဃောသကဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ “မယှံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ သော “မယာ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဝိစာရေတွာ ဒိန္နာ, သာရိပုတ္တတ္ထေရော ပန ဝိဟာရေယေဝ, တွံ တဿ ဘိက္ခံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ သာ “သာဓူ”တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ ထေရဿ အာဂတကာလေ ဝန္ဒိတွာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဃရံ နေတွာ နိသီဒါပေသိ။ “ကာယ ကိရ မဟလ္လိကာယ ဓမ္မသေနာပတိ အတ္တနော ဃရေ နိသီဒါပိတော”တိ ဗဟူနိ သဒ္ဓါနိ ကုလာနိ အဿောသုံ။ တေသု ရာဇာ ပသေနဒီ ကောသလော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တဿာ သာဋကေန စေဝ သဟဿတ္ထဝိကာယ စ သဒ္ဓိံ ဘတ္တဘာဇနာနိ ပဟိဏိ “မယှံ အယျံ ပရိဝိသမာနာ ဣမံ သာဋကံ နိဝါသေတွာ ဣမေ ကဟာပဏေ ဝဠဉ္ဇေတွာ ထေရံ ပရိဝိသတူ”တိ။ ယထာ စ ရာဇာ, ဧဝံ အနာထပိဏ္ဍိကော စူဠအနာထပိဏ္ဍိကော ဝိသာခါ စ မဟာဥပါသိကာ ပဟိဏိ။ အညာနိပိ ပန ကုလာနိ ဧကသတဒွိသတာဒိဝသေန အတ္တနော အတ္တနော ဗလာနုရူပေန ကဟာပဏေ ပဟိဏိံသု။ ဧဝံ ဧကာဟေနေဝ သာ မဟလ္လိကာ သတသဟဿမတ္တံ လဘိ။ ထေရော ပန တာယ ဒိန္နယာဂုမေဝ ပိဝိတွာ တာယ ကတခဇ္ဇကမေဝ ပက္ကဘတ္တမေဝ စ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ တံ မဟလ္လိကံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရမေဝ အဂမာသိ။

ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ထေရဿ ဂုဏကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ဓမ္မသေနာပတိ မဟလ္လိကဂဟပတာနိံ ဒုဂ္ဂတဘာဝတော မောစေသိ, ပတိဋ္ဌာ အဟောသိ။ တာယ ဒိန္နမာဟာရံ အဇိဂုစ္ဆန္တော ပရိဘုဉ္ဇီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဣဒါနေဝ ဧတိဿာ မဟလ္လိကာယ အဝဿယော ဇာတော, န စ ဣဒါနေဝ တာယ ဒိန္နံ အာဟာရံ အဇိဂုစ္ဆန္တော ပရိဘုဉ္ဇတိ, ပုဗ္ဗေပိ ပရိဘုဉ္ဇိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရာပထေ အဿဝါဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဥတ္တရာပထဇနပဒတော ပဉ္စသတာ အဿဝါဏိဇာ အဿေ ဗာရာဏသိံ အာနေတွာ ဝိက္ကိဏန္တိ။ အညတရောပိ အဿဝါဏိဇော ပဉ္စအဿသတာနိ အာဒာယ ဗာရာဏသိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ စ ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ဧကော နိဂမဂါမော အတ္ထိ, တတ္ထ ပုဗ္ဗေ မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိ အဟောသိ။ တဿ မဟန္တံ နိဝေသနံ, တံ ပန ကုလံ အနုက္ကမေန ပရိက္ခယံ ဂတံ, ဧကာဝ မဟလ္လိကာ အဝသိဋ္ဌာ, သာ တသ္မိံ နိဝေသနေ ဝသတိ။ အထ သော အဿဝါဏိဇော တံ နိဂမဂါမံ ပတွာ “ဝေတနံ ဒဿာမီ”တိ တဿာ နိဝေသနေ နိဝါသံ ဂဏှိတွာ အဿေ ဧကမန္တေ ဌပေသိ။ တံဒိဝသမေဝဿ ဧကိဿာ အာဇာနီယဝဠဝါယ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သော ဒွေ တယော ဒိဝသေ ဝသိတွာ အဿေ ဗလံ ဂါဟာပေတွာ “ရာဇာနံ ပဿိဿာမီ”တိ အဿေ အာဒာယ ပါယာသိ။ အထ နံ မဟလ္လိကာ “ဂေဟဝေတနံ ဒေဟီ”တိ ဝတွာ “သာဓု, အမ္မ, ဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ “တာတ, ဝေတနံ မေ ဒဒမာနော ဣမမ္ပိ အဿပေါတကံ ဝေတနတော ခဏ္ဍေတွာ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ ဝါဏိဇော တထာ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တသ္မိံ အဿပေါတကေ ပုတ္တသိနေဟံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ အဝဿာဝနဈာမကဘတ္တဝိဃာသတိဏာနိ ဒတွာ တံ ပဋိဇဂ္ဂိ။

အထာပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စ အဿသတာနိ အာဒာယ အာဂစ္ဆန္တော တသ္မိံ ဂေဟေ နိဝါသံ ဂဏှိ။ ကုဏ္ဍကခါဒကဿ သိန္ဓဝပေါတကဿ ဌိတဋ္ဌာနတော ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဧကအဿောပိ ဂေဟံ ပဝိသိတုံ နာသက္ခိ။ ဗောဓိသတ္တော မဟလ္လိကံ ပုစ္ဆိ – “အမ္မ, ကစ္စိ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ အဿော အတ္ထီ”တိ ။ “တာတ, အညော အဿော နာမ နတ္ထိ, အဟံ ပန ပုတ္တံ ကတွာ ဧကံ အဿပေါတကံ ပဋိဇဂ္ဂါမိ, သော ဧတ္ထ အတ္ထီ”တိ။ “ကဟံ သော, အမ္မာ”တိ? “စရိတုံ ဂတော, တာတာ”တိ။ “ကာယ ဝေလာယ အာဂမိဿတိ, အမ္မာ”တိ? “သာယန္ဟေ, တာတာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ အာဂမနံ ပဋိမာနေန္တော အဿေ ဗဟိ ဌပေတွာဝ နိသီဒိ။ သိန္ဓဝပေါတကောပိ ဝိစရိတွာ ကာလေယေဝ အာဂမိ။ ဗောဓိသတ္တော ကုဏ္ဍကကုစ္ဆိသိန္ဓဝပေါတကံ ဒိသွာ လက္ခဏာနိ သမာနေတွာ “အယံ

သိန္ဓုတေ အနဏ္ဏေ, မဟလ္လိကာယ မူလံ ဒတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေသိ။ သိန္ဓဝပေါတကောပိ ဂေဟံ ပဝိသိ တွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေယေဝ ဌိတော။ တသ္မိံ ခဏေ တေ အဿာ ဂေဟံ ပဝိသိတုံ သက္ကိံသု။

ဗောဓိသတ္တော ဒ္ဝီဟတီဟံ ဝသိတွာ အဿေ သန္တပ္ပေတွာ ဂစ္ဆန္တော ''အမ္မ, ဣမံ အဿပေါတကံ မူ လံ ဂဟေတွာ မယှံ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ ''ကိံ ဝဒေသိ, တာတ, ပုတ္တံ ဝိက္ကိဏန္တာ နာမ အတ္ထီ''တိ။ ''အမ္မ, တွံ တေံ ကိံ ခါဒါပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂသီ''တိ? ''ဩဒနကုမ္မာသေ စ ခါဒါပေတွာ ဝိဃာသတိဏာနိ စ ခါဒါပေတွာ ကုဏ္ဍက ယာဂုဉ္စ ပါယေတွာ ပဋိဇဂ္ဂါမိ, တာတာ''တိ။ ''အမ္မ, အဟံ တေံ လဘိတွာ ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ ဘောဇေဿာမိ, ဌိတ ဋ္ဌာနေ စေလဝိတာနံ ပသာရေတွာ အတ္ထရဏပိဋ္ဌေ ဌပေဿာမီ''တိ။ ''တာတ, ဧဝံ သန္တေ မမ ပုတ္တော စ သုခံ အနုဘဝတု, တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ''တိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော တဿ စတုန္နံ ပါဒါနံ နင်္ဂုဋ္ဌဿ မုခဿ စ မူလံ ဧ ကေကံ ကတွာ ဆ သဟဿတ္ထဝိကာယော ဌပေတွာ မဟလ္လိကံ နဝဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ သိန္ဓဝပေါတကဿ ပုရတော ဌပေသိ။ သော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ မာတရံ ဩလောကေတွာ အဿုနိ ပဝတ္တေသိ။ သာပိ တဿ ပိဋ္ဌိံ ပ ရိမဇ္ဇိတွာ အာဟ – ''မယာ ပုတ္တပေါသာဝနိကံ လဒ္ဓံ, တွံ, တာတ, ဂစ္ဆာဟီ''တိ, တဒါ သော အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တော ပုနဒိဝသေ အဿပေါတကဿ ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ သဇ္ဇေတွာ ''ဝီမံသိဿာမိ တာဝ နံ, ဇာနာ တိ နု ခေါ အတ္တနော ဗလံ, ဥဒါဟု န ဇာနာတီ''တိ ဒောဏိယံ ကုဏ္ဍကယာဂုံ အာကိရာပေတွာ အဒါပေသိ။ သော ''နာဟံ ဣမံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိဿာမီ''တိ တံ ယာဂုံ ပါယိတုံ န ဣစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဝီမံသနဝသေန ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၀. ''ဘုတွာ တိဏပရိဃာသံ, ဘုတွာ အာစာမကုဏ္ဍကံ။
ဧတံ တေ ဘောဇနံ အာသိ, ကသ္မာ အနိ န ဘုဉ္ဇသီ''တိ။

တတ္ထ **ဘုတွာ တိဏပရိဃာသ**န္တိ တွံ ပုဗ္ဗေ မဟလ္လိကာယ ဒိန္နံ တေသံ တေသံ ခါဒိတာဝသေသံ ဝိဃာသတိ ဏာသင်္ခါတံ ပရိဃာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝမိုတော။ **ဘုတွာ အာစာမကုဏ္ဍက**န္တိ ဧတ္ထ အာစာမော ဝုစ္စတိ ဩဒနာဝသေ သံ။ **ကုဏ္ဍက**န္တိ ကုဏ္ဍကမေဝ။ တေဉ္စ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝမိုတောသီတိ ဒီပေတိ။ **ဧတံ တေ**တိ ဧတံ တဝ ပုဗ္ဗေ ဘောဇနံ အာသိ။ **ကသ္မာ အနိ န ဘုဉ္ဇသီ**တိ မယာပိ တေ တမေဝ ဒိန္နံ, တွံ တံ ကသ္မာ ဣဒါနိ န ဘုဉ္ဇသီတိ။

တံ သုတွာ သိန္ဓဝပေါတကော ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၁. ''ယတ္ထ ပေါသံ န ဇာနန္တိ, ဇာတိယာ ဝိနယေန ဝာ။
ဗဟု တတ္ထ မဟာဗြဟ္မေ, အပိ အာစာမကုဏ္ဍကံ။

၁၂. ''တွဉ္စ ခေါမံ ပဇာနာသိ, ယာဒိသာယံ ဟယုတ္တမော။
ဇာနန္တော ဇာနမာဂမ္မ, န တေ ဘက္ခာမိ ကုဏ္ဍက''န္တိ။

တတ္ထ **ယတ္ထာ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ။ **ပေါသ**န္တိ သတ္တံ။ **ဇာတိယာ ဝိနယေန ဝါ**တိ ''ဇာတိသမ္ပန္နော ဧသော, န ဝါ, အာစာရယုတ္တော ဝါ, န ဝါ''တိ ဧဝံ န ဇာနန္တိ။ **မဟာဗြဟ္မေ**တိ ဂရုကာလပနေန အာလပန္တော အာဟ။ **ယာဒိ သာယ**န္တိ ယာဒိသော အယံ, အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဇာနန္တော ဇာနမာဂမ္မာ**တိ အဟံ အတ္တနော ဗလံ ဇာနန္တော ဇာနန္တမေဝ တံ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ တဝ သန္တိကေ ကုဏ္ဍကံ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿာမိ။ န ဟိ တွံ ကုဏ္ဍကံ ဘောဇာပေတုကာမ တာယ ဆ သဟဿာနိ ဒတွာ မံ ဂဏှီတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''တံ ဝီမံသနတ္ထာယ တံ မယာ ကတံ, မာ ကုဇ္ဈီ''တိ တံ သမဿာသေတွာ သုဘော ဇနံ ဘောဇေတွာ အာဒါယ ရာဇင်္ဂဏံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ပဿေ ပဉ္စ အဿသတာနိ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ ပဿေ ဝိစိ တ္တသာဏိံ ပရိက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ အတ္ထရဏံ ပတ္ထရိတွာ ဥပရိ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ သိန္ဓဝပေါတကံ ဌပေသိ။

ရာဇာ အာဂန္တွာ အဿေ ဩလောကေန္တော ''အယံ အဿော ကသ္မာ ဝိသုံ ဌပိတော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''မဟာ ရာဇ , အယံ သိန္ဓုဝ ဣမေ အဿေ ဝိသုံ အကတော မောစေဿတီ''တိ သုတွာ ''သောဘနော, ဘော, သိန္ဓု တော''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ ''တေန ဟိဿ ဇဝံ ပဿိဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ တံ

အဿံ ကပ္ပေတွာ အဘိရုဟိတွာ “ပဿ, မဟာရာဇ”တိ မနုဿေ ဥဿာရေတွာ ရာဇင်္ဂဏေ အဿံ ဟာပေသိ။ သဗ္ဗံ ရာဇင်္ဂဏံ နိရန္တရံ အဿပန္တီဟိ ပရိက္ခိတ္တမိဝ အဟောသိ။ ပုန ဗောဓိသတ္တော “ပဿ, မဟာရာဇ, သိန္ဓဝပေါတကဿ ဝေဂ”န္တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ကောစိ ပုရိသော ပိ နံ န အဒ္ဒသ။ ပုန ရတ္တပဋံ ဥဒရေ ပရိက္ခိပိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ရတ္တပဋမေဝ ပဿိံသု။ အထ နံ အန္တောနဂရေ ဧကိဿာ ဥယျာနပေါက္ခရဏိယာ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဝိဿဇ္ဇေသိ, တတ္ထဿ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဓာဝတော ခုရဂ္ဂါနိပိ န တေမိံသု။ ပုနတရံ ပဒုမိနိပတ္တာနံ ဥပရိ ဓာဝန္တော ဧကပဏ္ဏမ္ပိ န ဥဒကေ ဩသီဒါပေသိ။ ဧဝမဿ ဇဝသမ္ပန္နံ ဒဿေတွာ ဩရုယှ ဟတ္ထိံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထတလံ ဥပနာမေသိ, အဿော ဥပဂန္တွာ စတ္တာရော ပါဒေ ဧကတော ကတွာ ဟတ္ထတလေ အဋ္ဌာသိ။ အထ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ အာဟ – “မဟာရာဇ, ဣမဿ အဿပေါတကဿ သဗ္ဗာကာရေန ဝေဂေ ဒဿိယမာနေ သမုဒ္ဒပရိယန္တော နပ္ပဟောတီ”တိ။ ရာဇာ တုဿိတွာ မဟာသတ္တဿ ဥပဍ္ဎရဇ္ဇံ အဒါသိ။ သိန္ဓဝပေါတကမ္ပိ အဘိသိဉ္စိတွာ မင်္ဂလအဿံ အကာသိ။

သော ရညော ပိယော အဟောသိ မနာပေါ, သက္ကာရောပိဿ မဟာ အဟောသိ။ တဿ ဟိ ဝသနဋ္ဌာနံ ရညော အလင်္ကတပဋိယတ္တော တသဃရဂဗ္ဘော ဝိယ အဟောသိ, စတုဇာတိဂန္ဓေဟိ ဘူမိလေပနံ အကံသု, ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာနိ ဩသာရယိံသု, ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတံ စေလဝိတာနံ အဟောသိ, သမန္တတော စိတ္တသာဏိ ပရိက္ခိတ္တာ အဟောသိ, နိစ္စံ ဂန္ဓတေလပဒီပါ ဈာယိံသု, ဥစ္စာရပဿာဝဋ္ဌာနေပိဿ သုဝဏ္ဏကဋာဟံ ဌပယိံသု, နိစ္စံ ရာဇာရဟဘောဇနမေဝ ဘုဉ္ဇိ။ တဿ ပန အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ရညော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတမေဝ အဟောသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာ သကဒါဂါမိနော အနာဂါမိနော အရဟန္တော စ အဟေသုံ။ “တဒါ မဟာလ္လိကာ အယမေဝ မဟာလ္လိကာ အဟောသိ, သိန္ဓဝေ သာရိပုတ္တော, ရာဇာ အာနန္ဒော, အဿဝါဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကုဏ္ဍကကုစ္ဆိသိန္ဓဝဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၅၅] ၅. သုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယာဝ သော မတ္တမညာသီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အတိဗဟုံ ဘုဉ္ဇိတွာ အဇီရဏေန ကာလကတံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ ဧဝံ ကာလကတေ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ တဿ အဂုဏကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု အတ္တနော ကုစ္ဆိပ္ပမာဏံ အဇာနိတွာ အတိဗဟုံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ကာလကတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ အတိဘောဇနပစ္စယေန မတော”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ သုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနေကာနံ သုကသဟဿာနံ သမုဒ္ဒါနုဂတေ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသန္တာနံ ရာဇာ အဟောသိ။ တဿေကော ပုတ္တော အဟောသိ, တသ္မိံ ဗလပ္ပတ္တေ ဗောဓိသတ္တော ဒုဗ္ဗလစက္ခုကော အဟောသိ။ သုကာနံ ကိရ သီဃော ဝေဂေါ ဟောတိ, တေန တေသံ မဟလ္လကကာလေ ပဌမံ စက္ခုမေဝ ဒုဗ္ဗလံ ဟောတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပုတ္တော မာတာပိတရော ကုလာဝကေ ဌပေတွာ ဂောစရံ အာဟရိတွာ ပေါသေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂောစရဘူမိံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌိတော သမုဒ္ဒံ ဩလောကေန္တော ဧကံ ဒီပကံ ပဿိ။ တသ္မိံ ပန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ မဓုရဖလံ အမ္ဗဝနံ အတ္ထိ။ သော ပုနဒိဝသေ ဂောစရဝေလာယ ဥပ္ပတိတွာ တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ ဩတရိတွာ အမ္ဗရသံ ပိဝိတွာ အမ္ဗပက္ကံ အာဒါယ အာဂန္တွာ မာတာပိတူနံ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ခါဒန္တော ရသံ သဉ္ဇာနိတွာ “တာတ, နနု ဣမံ အသုကဒီပကေ အမ္ဗပက္က”န္တိ ဝတွာ “အာမ, တာတာ”တိ ဝုတ္တေ “တာတ, တံ ဒီပကံ ဂစ္ဆန္တာ နာမ သုကာ ဒီဃမာယုံ ပါလေန္တာ နာမ နတ္ထိ, မာ ခေါ တွံ ပုန တံ ဒီပကံ အဂမာသီ”တိ အာဟ။ သော တဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ အဂမာသိယေဝ။

အထေကဒိဝသံ ဗဟုံ အမ္ဗရသံ ပိဝိတွာ မာတာပိတူနံ အတ္ထာယ အမ္ဗပက္ကံ အာဒာယ သမုဒ္ဒမတ္ထကေနာဂစ္ဆန္တော အတိဓာတတာယ ကိလန္တကာယော နိဒ္ဒာယာဘိဘူတော, သော နိဒ္ဒာယန္တောပိ အာဂစ္ဆတေဝ, တုဏ္ဍေန ပန သ္သ ဂဟိတံ အမ္ဗပက္ကံ ပတိ။ သော အနုက္ကမေန အာဂမနဝီထိံ ဇဟိတွာ ဩသီဒန္တော ဥဒကပိဋ္ဌေနေဝ အာဂစ္ဆန္တော ဥဒကေ ပတိ။ အထ နံ ဧကော မစ္ဆော ဂဟေတွာ ခါဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ အာဂမနဝေလာယ အနာဂစ္ဆန္တေ တေယေဝ "သမုဒ္ဒေ ပတိတွာ မတော ဘဝိဿတီ"တိ အညာသိ။ အထဿ မာတာပိတရောပိ အာဟာရံ အလဘမာနာ သုဿိတွာ မရိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၃. "ယာဝ သော မတ္တမညာသိ၊ ဘောဇနသ္မိံ ဝိဟင်္ဂမော။
တာဝ အဒ္ဓာနမာပာဒိ၊ မာတရဉ္စ အပေါသယိ။

၁၄. "ယတော စ ခေါ ဗဟုတရံ၊ ဘောဇနံ အဇ္ဈဝါဟရိ။
တတော တတ္ထေဝ သံသီဒိ၊ အမတ္တညူ ဟိ သော အဟု။

၁၅. "တသ္မာ မတ္တညုတာ သာဓု၊ ဘောဇနသ္မိံ အဂိဒ္ဓတာ။
အမတ္တညူ ဟိ သီဒန္တိ၊ မတ္တညူ စ န သီဒရေ"တိ။

တတ္ထ **ယာဝ သော**တိ ယာဝ သော ဝိဟင်္ဂမော ဘောဇနေ မတ္တမညာသိ။ **တာဝ အဒ္ဓာနမာပာဒိ** တိ တတ္တကံ ကာလံ ဇီဝိတအဒ္ဓာနံ အာပာဒိ, အာယုံ ဝိန္ဒိ။ **မာတရဉ္စာ** တိ ဒေသနာသီသမေတံ, မာတာပိတရော စ အပေါသယီတိ အတ္ထော။ **ယတော စ ခေါ**တိ ယသ္မိံ စ ခေါ ကာလေ။ **ဘောဇနံ အဇ္ဈဝါဟရိ** တိ အမ္ဗရသံ အဇ္ဈောဟရိ။ **တတော**တိ တသ္မိံ ကာလေ။ **တတ္ထေဝ သံသီဒီ** တိ တသ္မိံ သမုဒ္ဒေယေဝ ဩသီဒိ နိမုဇ္ဇိ, မစ္ဆဘောဇနတံ အာပဇ္ဇိ။

တသ္မာ မတ္တညုတာ သာဓူ တိ ယသ္မာ ဘောဇနေ အမတ္တညူ သုကော သမုဒ္ဒေ ဩသီဒိတွာ မတော, တသ္မာ ဘောဇနသ္မိံ အဂိဒ္ဓိတာသင်္ခါတော မတ္တညုဘာဝေါ သာဓု, ပမာဏဇာနနံ သုန္ဒရန္တိ အတ္ထော။ အထ တ "ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ, နေဝ ဒဝါယ န မဒာယ။ပေ။ ဖာသုဝိဟာရော စာ"တိ။

"အလ္လံ သုက္ခဉ္စ ဘုဉ္ဇန္တော၊ န ဗာဠှံ သုဟိတော သိယာ။
ဦနူဒရော မိတာဟာရော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

"စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။ (ထေရဂါ. ၉၈၂-၉၈၃)။

"မနုဇဿ သဒါ သတီမတော၊ မတ္တံ ဇာနတော လဒ္ဓဘောဇနေ။
တနူ တဿ ဘဝန္တိ ဝေဒနာ၊ သဏိကံ ဇီရတိ အာယုံ ပာလယ"န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၄) –

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတာ မတ္တညုတာပိ သာဓု။

"ကန္တာရေ ပုတ္တမံသံဝ၊ အက္ခဿဗ္ဘဉ္ဇနံ ယထာ။
ဧဝံ အာဟရိ အာဟာရံ၊ ယာပနတ္ထမမုစ္ဆိတော"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈) –

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတာ အဂိဒ္ဓိတာပိ သာဓု။ ပာဠိယံ ပန "အဂိဒ္ဓိမာ"တိ လိခိတံ, တတော အယံ အဋ္ဌကထာပာဌောဝ သုန္ဒရတရော။ **အမတ္တညူ ဟိ သီဒန္တိ** တိ ဘောဇနေ ပမာဏံ အဇာနန္တာ ဟိ ရသတဏှာဝသေန ပာပကမ္မံ ကတွာ စတူသု အပါယေသု သီဒန္တိ။ **မတ္တညူ စ န သီဒရေ** တိ ယေ ပန ဘောဇနေ ပမာဏံ ဇာနန္တိ, တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မေပိ သမ္ပရာယေပိ န သီဒန္တီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာပိ သကဒါဂါမိနောပိ အနာဂါမိနောပိ အရဟန္တောပိ အဟေသုံ။ “တဒါ သုကရာဇပုတ္တော ဘောဇနေ အမတ္တညူ ဘိက္ခု အဟောသိ, သုကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၅၆] ၆. ဇရူဒပါနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇရူဒပါနံ ခဏမာနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာဝတ္ထိဝါသိနော ဝါဏိဇေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သကဋာနိ ပူရေတွာ ဝေါဟာရတ္ထာယ ဂမနကာလေ တထာဂတံ နိမန္တေတွာ သရဏာနိ ဂဟေတွာ သီလေသု ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ “မယံ, ဘန္တေ, ဝေါဟာရတ္ထာယ ဒီဃမဂ္ဂံ ဂမိဿာမ, ဘဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တာ သောတ္ထိနာ ပစ္စာဂန္တွာ ပန တုမှေ ဝန္ဒိဿာမာ”တိ ဝတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တေ ကန္တာရမဂ္ဂေ ပုရာဏဥဒပါနံ ဒိသွာ “ဣမသ္မိံ ဥဒပါနေ ပါနီယံ နတ္ထိ, မယဉ္စ ပိပါသိတာ, ခဏိဿာမန”န္တိ ခဏန္တာ ပဋိပါဋိယာ ဗဟုံ အယံ။ပေ.။ ဝေဠုရိယံ လဘိံသု။ တေ တေနေဝ သန္တုဋ္ဌာ ဟုတွာ တေသံ ရတနာနံ သကဋာနိ ပူရေတွာ သောတ္ထိနာ သာဝတ္ထိံ ပစ္စာဂမိံသု။ တေ အာဘတံ ဓနံ ပဋိသာမေတွာ မယံ “သိဒ္ဓိပ္ပတ္တာ ဘတ္တံ ဒဿာမာ”တိ တထာဂတံ နိမန္တေတွာ ဒါနံ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ အတ္တနော ဓနဿ လဒ္ဓာကာရံ သတ္ထု အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ “တုမှေ ခေါ ဥပါသကာ တေန ဓနေန သန္တုဋ္ဌာ ဟုတွာ ပမာဏညုတာယ ဓနဉ္စ ဇီဝိတဉ္စ အလတ္ထ, ပေါရာဏကာ ပန အသန္တုဋ္ဌာ အမတ္တညုနော ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဝါဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထဝါဟဇေဋ္ဌကော အဟောသိ။ သော ဗာရာဏသိယံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ သကဋာနိ ပူရေတွာ ဗဟူ ဝါဏိဇေ အာဒါယ တမေဝ ကန္တာရံ ပဋိပန္နော တမေဝ ဥဒပါနံ အဒ္ဒသ။ တတ္ထ တေ ဝါဏိဇာ “ပါနီယံ ပိဝိဿာမာ”တိ တံ ဥဒပါနံ ခဏန္တာ ပဋိပါဋိယာ ဗဟူနိ အယာဒီနိ လဘိံသု။ တေ ဗဟုမ္ပိ ရတနံ လဘိတွာ တေန အသန္တုဋ္ဌာ “အညမ္ပိ ဧတ္ထ ဣတော သုန္ဒရတရံ ဘဝိဿတီ”တိ ဘိယျောသောမတ္တာယ တံ ခဏိံသုယေဝ။ အထ ဗောဓိသတ္တော တေ အာဟ – “ဘော ဝါဏိဇာ, လောဘော နာမေသ ဝိနာသမူလံ, အမှေဟိ ဗဟု ဓနံ လဒ္ဓံ, ဧတ္တကေနေဝ သန္တုဋ္ဌာ ဟောထ, မာ အတိခဏထာ”တိ။ တေ တေန နိဝါရိယမာနာပိ ခဏိံသုယေဝ။ သော စ ဥဒပါနော နာဂပရိဂ္ဂဟိတော, အထဿ ဟေဋ္ဌာ ဝသနကနာဂရာဇာ အတ္တနော ဝိမာနေ ဘိဇ္ဇန္တေ လေဍ္ဍူသု စ ပံသူသု စ ပတမာနေသု ကုဒ္ဓော ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အဝသေသေ သဗ္ဗေပိ နာသိကဝါတေန ပဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမ္မ သကဋာနိ ယောဇေတွာ သဗ္ဗရတနာနံ ပူရေတွာ ဗောဓိသတ္တံ သုခယာနကေ နိသီဒါပေတွာ နာဂမာဏဝကေဟိ သဒ္ဓိံ သကဋာနိ ယောဇာပေန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဗာရာဏသိံ နေတွာ ဃရံ ပဝေသေတွာ တံ ဓနံ ပဋိသာမေတွာ အတ္တနော နာဂဘဝနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂုလံ ကတွာ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပောသထကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၆. “ဇရူဒပါနံ ခဏမာနာ၊ ဝါဏိဇာ ဥဒကတ္ထိကာ။
အဇ္ဈဂမုံ အယသံ လောဟံ၊ တိပုသီသဉ္စ ဝါဏိဇာ။
ရဇတံ ဇာတရူပဉ္စ၊ မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ ဗဟူ။

၁၇. “တေ စ တေန အသန္တုဋ္ဌာ၊ ဘိယျော ဘိယျော အခါဏိသုံ။
တေ တတ္ထာသီဝိသော ဃောရော၊ တေဇဿီ တေဇသာ ဟနိ။

၁၈. “တသ္မာ ခဏေ နာတိခဏေ၊ အတိခါတဉှိ ပါပကံ။
ခါတေန စ ဓနံ လဒ္ဓံ၊ အတိခါတေန နာသိတ”န္တိ။

တတ္ထ **အယသန္တိ** ကာဠလောဟံ။ **လောဟန္တိ** တမ္ဗလောဟံ။ **မုတ္တာ** တိ မုတ္တာယော။ **တေ စ တေန အသန္တု ဋ္ဌာ**တိ တေ စ တဏ်ိဇာ တေန ခနေန အသန္တုဋ္ဌာ။ **တေ တတ္ထာ** တိ တေ တဏ်ိဇာ တသ္မိံ ဥဒဟနေ။ **တေဇဿိ** တိ ဝိသ တေဇေန သမန္နာဂတော။ **တေဇသာ ဟနီ**တိ ဝိသတေဇေန ဃာတေသိ။ **အတိခါတေန နာသိတ**န္တိ အတိခဏနေန တဥ္စ ဓနံ ဇီဝိတဥ္စ နာသိတံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ နာဂရာဇာ သာရိပုတ္တော အဟောသိ, သ တ္ထဝါဟဇေဋ္ဌကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဇရူဒပာနဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၅၇] ၇. ဂါမဏိစန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာယံ ဃရာနံ ကုသလောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပညာပသံသနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဓမ္မသဘာယ ဉှိ ဘိက္ခူ ဒသဗလဿ ပညံ ပသံသန္တာ နိသီဒိံသု – ''အာဝုသော, တထာဂတော မဟာပညော ပုထုပညော ဟာသပညော ဇဝနပညော တိက္ခပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော သဒေဝကံ လောကံ ပညာယ အတိက္ကမတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခ ဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ပညဝါယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဇနသန္ဓော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမ္ဟိ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ မုခံ သုပရိမဇ္ဇိတကဉ္စနာဒါသတလံ ဝိယ ပရိသုဒ္ဓံ အဟောသိ အတိသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ, တေ နဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ''အာဒါသမုခကုမာရော''တိ နာမံ အကံသု။ တံ သတ္တဝဿဗ္ဘန္တရေယေဝ ပန ပိတာ တယော ဝေဒေ စ သဗ္ဗဥ္စ လောကေ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ သိက္ခာပေတွာ တဿ သတ္တဝဿိကကာလေ ကာလမကာသိ။ အ မစ္စာ မဟန္တေန သက္ကာရေန ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ မတကဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိ တွာ ''ကုမာရော အတိဒဟရော, န သက္ကာ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတုံ, ဝီမံသိတွာ နံ အဘိသိဉ္စိဿာမာ''တိ ဧကဒိဝသံ နဂ ရံ အလင်္ကာရာပေတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ သဇ္ဇေတွာ ပလ္လင်္ကံ ပညပေတွာ ကုမာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဝိနိစ္ဆ ယဋ္ဌာနံ, ဒေဝ, ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဟံသု။ ကုမာရော ''သာဓူ''တိ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဂန္တွာ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။

တဿ နိသိန္နကာလေ အမစ္စာ ဧကံ ဒွီဟိ ပါဒေဟိ ဝိစရဏကမက္ကဋံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယဝေသံ ကဟာပေတွာ ဝိနိစ္ဆ ယဋ္ဌာနံ နေတွာ ''ဒေဝ, အယံ ပုရိသော ပိတု မဟာရာဇဿ ကာလေ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော ပဂုဏဝိဇ္ဇော အန္တောဘူမိယံ သတ္တရတနဋ္ဌာနေ ဂုဏဒောသံ ပဿတိ, ဧတေနေဝ ဂဟိတံ ရာဇကုလာနံ ဂေဟဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဣမံ ဒေဝေါ သင်္ဂဏှိတွာ ဌာနန္တရေ ဌပေတူ''တိ အာဟံသု။ ကုမာရော တံ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဩလောကေတွာ ''နာယံ မနုဿော, မက္က ဋော ဧသော''တိ ဉတွာ ''မက္ကဋာ နာမ ကတံ ကတံ ဝိဒ္ဓံသေတုံ ဇာနန္တိ, အကတံ ပန ကာတုံ ဝါ ဝိစာရေတုံ ဝါ န ဇာနန္ တီ''တိ စိန္တေတွာ အမစ္စာနံ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၉. ''နာယံ ဃရာနံ ကုသလော၊ လောလော အယံ ဝလီမုခေါ။
ကတံ ကတံ ခေါ ဒူသေယျ၊ ဧဝံ ဓမ္မမိဒံ ကုလ''န္တိ။

တတ္ထ **နာယံ ဃရာနံ ကုသလော**တိ အယံ သတ္တော န ဃရာနံ ကုသလော, ဃရာနိ ဝိစာရေတုံ ဝါ ကာတုံ ဝါ ဆေ ကော န ဟောတိ။ **လောလော**တိ လောလဇာတိကော။ **ဝလီမုခေါ**တိ ဝလိယော မုခေ အဿာတိ ဝလီမုခေါ။ **ဧဝံ ဓမ္မမိဒံကု လ**န္တိ ဣဒံ မက္ကဋကုလံ နာမ ကတံ ကတံ ဒူသေတဗ္ဗံ ဝိနာသေတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ သဘာဝန္တိ။

အထာမစ္စာ ''ဧဝံ ဘဝိဿတိ, ဒေဝါ''တိ တံ အပနေတွာ ဧကာဟဒွီဟစ္စယေန ပုန တမေဝ အလင်္ကရိတွာ ဝိနိ စ္ဆယဋ္ဌာနံ အာနေတွာ ''အယံ, ဒေဝ, ပိတု မဟာရာဇဿ ကာလေ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော, ဝိနိစ္ဆယသုတ္တမဿ သု ပဝတ္တိတံ, ဣမံ သင်္ဂဏှိတွာ ဝိနိစ္ဆယကမ္မံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဟံသု။ ကုမာရော တံ ဩလောကေတွာ ''စိတ္တဝတော မနုဿဿ လောမံ နာမ ဧဝရူပံ န ဟောတိ, အယံ နိစိတ္တကော တနရော ဝိနိစ္ဆယကမ္မံ ကာတုံ န သက္ခိဿ သတီ''တိ ဉတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၀. “နယိဒံ စိတ္တဝတော လောမံ၊ နာယံ အဿာသိကော မိဂေါ။
သိင်္ဂီ မေ ဇနသန္ဓေန၊ နာယံ ကိဉ္စိ ဝိဇာနတီ”တိ။

တတ္ထ **နယိဒံ စိတ္တဝတော လောမ**န္တိ ယံ ဣဒံ ဧတဿ သရီရေ ဖရုသလောမံ, ဣဒံ ဝိစာရဏပညာယ သမ္ပယုတ္တစိတ္တဝတော န ဟောတိ။ ပါကတိကစိတ္တေန ပန အစိတ္တကော နာမ တိရစ္ဆာနဂတော နတ္ထိ။ **နာယံ အဿာသိကော**တိ အယံ အဝဿယော တ ဟုတွာ အနုသာသနိံ တ ဒတွာ အညံ အဿာသေတုံ အသမတ္ထတာယ န အဿာသိကော။ **မိဂေါ**တိ မက္ကဋံ အာဟ။ **သိင်္ဂီ မေ ဇနသန္ဓေနာ** တိ မယှံ ပိတရာ ဇနသန္ဓေန ဧတံ သိင်္ဂီ ကထိတံ, “မက္ကဋော နာမ ကာရဏာကာရဏံ န ဇာနာတီ”တိ ဧဝံ အနုသာသနိံ ဒိန္နာတိ ဒီပေတိ။ **နာယံ ကိဉ္စိ ဝိဇာနတီ** တိ တသ္မာ အယံ တန ရော န ကိဉ္စိ ဇာနာတီတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ ပန “နာယံ ကိဉ္စိ န ဒူသယေ”တိ လိခိတံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။

အမစ္စာ ဣမမ္ပိ ကထံ သုတွာ “ဧဝံ ဘဝိဿတိ, ဒေဝ”တိ တံ အပနေတွာ ပုနပိ ဧကဒိဝသံ တမေဝ အလင်္ကရိတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အာနေတွာ “အယံ, ဒေဝ, ပုရိသော ပိတု မဟာရာဇဿ ကာလေ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနကာရကော, ကုလေဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မကာရကော, ဣမံ သင်္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟံသု။ ကုမာရော တံ ဩလောကေတွာ “မက္ကဋာ နာမ စလစိတ္တာ, ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကာတုံ န သမတ္ထာ”တိ စိန္တေတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၁. “န မာတရံ ပိတရံ ဝါ၊ ဘာတရံ ဘဂိနိံ သကံ။
ဘရေယျ တာဒိသော ပေါသော၊ သိင်္ဂီ ဒသရထေန မေ”တိ။

တတ္ထ **ဘာတရံ ဘဂိနိံ သက**န္တိ အတ္တနော ဘာတရံ ဝါ ဘဂိနိံ ဝါ။ ပါဠိယံ ပန “သခ”န္တိ လိခိတံ, တံ ပန အဋ္ဌကထာယံ “သကန္တိ ဝုတ္တေ သကဘာတိကဘဂိနိယော လဗ္ဘန္တိ, သခန္တိ ဝုတ္တေ သဟာယကော လဗ္ဘတီ”တိ ဝိစာရိတမေဝ။ **ဘရေယျာ** တိ ပေါသေယျ။ **တာဒိသော ပေါသော**တိ ယာဒိသော ဧသ ဒိဿတိ, တာဒိသော မက္ကဋဇာတိကော သတ္တော န ဘရေယျ။ **သိင်္ဂီ ဒသရထေန မေ** တိ ဧဝံ မေ ပိတရာ အနုသိဋ္ဌံ။ ပိတာ ဟိဿ ဇနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သန္ဓဟနတော “ဇနသန္ဓော”တိ ဝုစ္စတိ, ဒသဟိ ရထေဟိ ကတ္တဗ္ဗကတ္တဗ္ဗံ အတ္တနော ဧကေနေဝ ရထေန ကရဏတော “ဒသရထော”တိ။ တဿ သန္တိကာ ဧဝရူပဿ ဩဝါဒဿ သုတတ္တာ ဧဝမာဟ။

အမစ္စာ “ဧဝံ ဘဝိဿတိ, ဒေဝ”တိ မက္ကဋံ အပနေတွာ “ပဏ္ဍိတော ကုမာရော, သက္ခိဿတိ ရဇ္ဇံ ကာရေတု”န္တိ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတွာ “အာဏာသမုခရညော အာဏာ”တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသုံ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ပဏ္ဍိတဘာဝေါပိဿ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပတ္ထရိတွာ ဂတော။

ပဏ္ဍိတဘာဝဒီပနတ္ထံ ပနဿ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ဝတ္ထူနိ အာဘတာနိ –

“ဂေါဏော ပုတ္တော ဟယော စေဝ၊ နဠကာရော ဂါမဘောဇကော။
ဂဏိကာ တရုဏီ သပ္ပော၊ မိဂေါ တိတ္တိရဒေဝတာ။
နာဂေါ တပဿိနော စေဝ၊ အထော ဗြာဟ္မဏမာဏဝေ”တိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – ဗောဓိသတ္တသ္မိံ ဟိ ရဇ္ဇေ အဘိသိတ္တေ ဧကော ဇနသန္ဓရညော ပါဒမူလိကော နာမေန ဂါမဏိစန္ဒော နာမ ဧဝံ စိန္တေသိ – “ဣဒံ ရဇ္ဇံ နာမ သမာနဝယေဟိ သဒ္ဓိံ သောဘတိ, အဟဉ္စ မဟလ္လကော, ဒဟရံ ကုမာရံ ဥပဋ္ဌာတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဇနပဒေ ကသိကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိဿာမီ”တိ, သော နဂရတော တိယောဇနမတ္တံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ကသိကမ္မတ္ထာယ ပနဿ ဂေါဏာပိ နတ္ထိ, သော ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဧကံ သဟာယကံ ဒွေ ဂေါဏေ ယာစိတွာ သဗ္ဗဒိဝသံ ကသိတွာ တိဏံ ခါဒါပေတွာ ဂေါဏေ သာမိကဿ နိယျာဒေတုံ ဂေဟံ အဂမာသိ။ သော တသ္မိံ ခဏေ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဂေဟမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ။ ဂေါဏာပိ ပရိစယေန ဂေဟံ ပဝိသိံသု, တေသု ပဝိသန္တေသု သာမိကော ထာလကံ ဥက္ခိပိ, ဘရိယာ ထာလကံ အပနေသိ။ ဂါမဏိစန္ဒော “ဘတ္တေန မံ နိမန္တေယျု”န္တိ ဩလောကေန္တော ဂေါဏေ အနိယျာဒေတွာဝ ဂတော။ စောရာ ရတ္တိံ ဝဇံ ဘိန္ဒိတွာ တေယေဝ ဂေါဏေ ဟရိံသု။ ဂေါဏသာမိကော ပါတောဝ ဝဇံ ပဝိဋ္ဌော တေ ဂေါဏေ အဒိသွာ စောရေဟိ ဟဋဘာဝံ ဇာနန္တောပိ “ဂါမဏိစန္ဒဿ ဂီဝံ ကရိဿာမီ”တိ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘော ဂေါဏေ, မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။

“နနု ဂေါဏာ ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌာ”တိ။ “ကိံ ပန တေ မယှံ နိယျာဒိတာ”တိ? “န နိယျာဒိတာ”တိ။ “တေန ဟိ အယံ တေ ရာဇဒူတော, ဧဟီ”တိ အာဟ။ တေသု ဟိ ဇနပဒေသု ယံကိဉ္စိ သက္ခရံ ဝါ ကပါလခဏ္ဍံ ဝါ ဥက္ခိပိတွာ “အယံ တေ ရာဇဒူတော, ဧဟီ”တိ ဝုတ္တေ ယော န ဂစ္ဆတိ, တဿ ရာဇာဏံ ကရောတိ, တသ္မာ သော “ရာဇဒူတော”တိ သုတွာဝ နိက္ခမိ။

သော တေန သဒ္ဓိံ ရာဇကုလံ ဂစ္ဆန္တော ဧကံ သဟာယကဿ ဝသနဂါမံ ပတွာ “ဘော, အတိဆာတောမှိ, ယာဝ ဂါမံ ပဝိသိတွာ အာဟာရကိစ္စံ ကတွာ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောဟီ”တိ ဝတွာ သဟာယဂေဟံ ပါဝိသိ။ သဟာယော ပနဿ ဂေဟေ နတ္ထိ, သဟာယိကာ ဒိသွာ “သာမိ, ပက္ကာဟာရော နတ္ထိ, မုဟုတ္တံ အဓိဝါသေဟိ, ဣဒါနေဝ ပစိတွာ ဒဿာမီ”တိ နိဿေဏိယာ ဝေဂေန တဏ္ဍုလကောဋ္ဌကံ အဘိရုဟန္တီ ဘူမိယံ ပတိ, တင်္ခဏညေဝ တဿာ သတ္တမာသိကော ဂဗ္ဘော ပတိတော။ တသ္မိံ ခဏေ တဿာ သာမိကော အာဂန္တွာ တံ ဒိသွာ “တွံ မေ ဘရိယံ ပဟရိတွာ ဂဗ္ဘံ ပါတေသိ, အယံ တေ ရာဇဒူတော, ဧဟီ”တိ တံ ဂဟေတွာ နိက္ခမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေဝ ဇနာ ဂါမဏိံ မဇ္ဈေ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိ။

အထေကသ္မိံ ဂါမဒွါရေ ဧကော အဿဂေါပကော အဿံ နိဝတ္တေတုံ န သက္ကောတိ, အဿောပိ တေသံ သန္တိကေန ဂစ္ဆတိ။ အဿဂေါပကော ဂါမဏိစန္ဒံ ဒိသွာ “မာတုလ ဂါမဏိစန္ဒ, ဧတံ တာဝ အဿံ ကေနစိဒေဝ ပဟရိတွာ နိဝတ္တေဟီ”တိ အာဟ။ သော ဧကံ ပါသာဏံ ဂဟေတွာ ခိပိ, ပါသာဏော အဿဿ ပါဒေ ပဟရိတွာ ဧရဏ္ဍဒဏ္ဍကံ ဝိယ ဘိန္ဒိ။ အထ နံ အဿဂေါပကော “တယာ မေ အဿဿ ပါဒေါ ဘိန္နော, အယံ တေ ရာဇဒူတော”တိ ဝတွာ ဂဏှိ။

သော တီဟိ ဇနေဟိ နီယမာနော စိန္တေသိ – “ဣမေ မံ ရညော ဒဿေဿန္တိ, အဟံ ဂေါဏမူလမ္ပိ ဒာတုံ န သက္ကောမိ, ပဂေဝ ဂဗ္ဘပါတနဒဏ္ဍံ, အဿမူလံ ပန ကုတော လဘိဿာမိ, မတံ မေ သေယျော”တိ။ သော ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အဋဝိယံ မဂ္ဂသမီပေယေဝ ဧကံ ဧကတော ပပါတံ ပဗ္ဗတံ အဒ္ဒသ, တဿ ဆာယာယ ဒွေ ပိတာပုတ္တာ နဠကာရာ ဧကံ ကိလဉ္ဇံ စိနန္တိ။ ဂါမဏိစန္ဒော “ဘော, သရီရကိစ္စံ ကာတုကာမောမှိ, ထောကံ ဣဓေဝ ဟောထ, ယာဝ အာဂစ္ဆာမီ”တိ ဝတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ပပါတပဿေ ပတမာနော ပိတုနဠကာရဿ ပိဋ္ဌိယံ ပတိ, နဠကာရော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ ဂါမဏိ ဥဋ္ဌာယ အဋ္ဌာသိ။ နဠကာရပုတ္တော “တွံ မေ ပိတုဃာတကစောရော, အယံ တေ ရာဇဒူတော”တိ ဝတွာ တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ဂုမ္ဗတော နိက္ခမိ, “ကိံ ဧတ”န္တိ စ ဝုတ္တေ “ပိတုဃာတကစောရော မေ”တိ အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဂါမဏိံ မဇ္ဈေ ကတွာ စတ္တာရော ဇနာ ပရိဝါရေတွာ နယိံသု။

အထာပရသ္မိံ ဂါမဒွါရေ ဂါမဘောဇကော ဂါမဏိစန္ဒံ ဒိသွာ “မာတုလ ဂါမဏိစန္ဒ, ကဟံ ဂစ္ဆသီ”တိ ဝတွာ “ရာဇာနံ ပဿိတု”န္တိ ဝုတ္တေ “အဒ္ဓာ တွံ ရာဇာနံ ပဿိဿသိ, အဟံ ရညော သာသနံ ဒါတုကာမော, ဟရိဿသီ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဟရိဿာမီ”တိ။ “အဟံ ပကတိယာ အဘိရူပေါ ဓနဝါ ယသသမ္ပန္နော အရောဂေါ, ဣဒါနိ ပနမှိ ဒုဂ္ဂတော စေဝ ပဏ္ဍုရောဂီ စ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆ, ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, သော တေ ကထေဿတိ, တဿ သာသနံ ပုန မယှံ ကထေယျာသီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထ နံ ပုရတော အညတရသ္မိံ ဂါမဒွါရေ ဂဏိကာ ဒိသွာ “မာတုလ ဂါမဏိစန္ဒ, ကဟံ ဂစ္ဆသီ”တိ ဝတွာ “ရာဇာနံ ပဿိတု”န္တိ ဝုတ္တေ “ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, မမ သာသနံ ဟရာ”တိ ဝတွာ ဧဝမာဟ – “ပုဗ္ဗေ အဟံ ဗဟုံ ဘတိံ လဘာမိ, ဣဒါနိ ပန တမ္ဗူလမတ္တမ္ပိ န လဘာမိ, ကောစိ မေ သန္တိကံ အာဂတော နာမ နတ္ထိ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိတွာ ပစ္စာဂန္တွာ မယှံ ကထေယျာသီ”တိ။

အထ နံ ပုရတော အညတရသ္မိံ ဂါမဒွါရေ ဧကာ တရုဏိတ္ထီ ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ “အဟံ နေဝ သာမိကဿ ဂေဟေ ဝသိတုံ သက္ကောမိ, န ကုလဂေဟေ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိတွာ ပစ္စာဂန္တွာ မယှံ ကထေယျာသီ”တိ အာဟ။

အထ နံ တတော ပရဘာဂေ မဟာမဂ္ဂသမီပေ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ ဝသန္တော သပ္ပော ဒိသွာ “ကမဏိစန္ဒ, ကဟံ
ယာသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ရာဇာနံ ပသ္သိတု”န္တိ ဝုတ္တေ “ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, သာသနံ မေ ဟရာ”တိ ဝတွာ “အဟံ
ကေစရတ္တာယ ဂမနကာလေ ဆာတဇ္ဈတ္တော မိလာတသရီရော ဝမ္မိကတော နိက္ခမန္တော သရီရေန ဗိလံ ပူရေတွာ
သရီရံ ကဍ္ဎေန္တော ကိစ္ဆေန နိက္ခမာမိ, ကေစရံ စရိတွာ အာဂတော ပန သုဟိတော ထူလသရီရော ဟုတွာ ပဝိသန္
တော ဗိလပဿာနိ အဖုသန္တော သဟသာဝ ပဝိသာမိ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိတွာ မယှံ ကထေယျ
ယာသီ”တိ အာဟ။

အထ နံ ပုရတော ဧကော မိဂေ ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ “အဟံ အညတ္ထ တိဏံ ခာဒိတုံ န သက္ကောမိ, ဧကသ္
မိံယေဝ ရုက္ခမူလေ သက္ကောမိ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆေယျာသီ”တိ အာဟ။

အထ နံ တတော ပရဘာဂေ ဧကော တိတ္တိရော ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ “အဟံ ဧကသ္မိံယေဝ ဝမ္မိကပာဒေ နိ
သီဒိတွာ ဝဿန္တော မနာပံ ကရိတွာ ဝဿိတုံ သက္ကောမိ, သေသဋ္ဌာနေသု နိသိန္နော န သက္ကောမိ, တတ္ထ ကိံ
ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆေယျာသီ”တိ အာဟ။

အထ နံ ပုရတော ဧကာ ရုက္ခဒေဝတာ ဒိသွာ “စန္ဒ, ကဟံ ယာသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ရညော သန္တိက”န္တိ ဝုတ္တေ
“ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, အဟံ ပုဗ္ဗေ သက္ကာရပ္ပတ္တော အဟောသိံ, ဣဒါနိ ပန ပလ္လဝမုဋ္ဌိမတ္တမ္ပိ န လဘာမိ,
တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆေယျာသီ”တိ အာဟ။

တတော အပရဘာဂေ ဧကော နာဂရာဇာ တံ ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ “ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ
သရေ ဥဒကံ ပသန္နံ မဏိဝဏ္ဏံ, ဣဒါနိ အာဝိလံ ပဏ္ဏကသေဝါလပရိယောနဒ္ဓံ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္
ဆေယျာသီ”တိ အာဟ။

အထ နံ ပုရတော နဂရဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ ဧကသ္မိံ အာရာမေ ဝသန္တာ တာပသာ ဒိသွာ တထေဝ ပုစ္ဆိတွာ
“ရာဇာ ကိရ ပဏ္ဍိတော, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ အာရာမေ ဖလာဖလာနိ မဓုရာနိ အဟေသုံ, ဣဒါနိ နိရောဇာနိ ကသဋာနိ ဇာတာနိ,
တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆေယျာသီ”တိ အာဟံသု။

တတော နံ ပုရတော ဂန္တွာ နဂရဒွါရသမီပေ ဧကိဿံ သာလာယံ ဗြာဟ္မဏမာဏဝကာ ဒိသွာ “ကဟံ, ဘော စ
န္ဒ, ဂစ္ဆသီ”တိ ဝုတ္တေ “ရညော သန္တိက”န္တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ နော သာသနံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆ, အမှာကဉှိ ပု
ဗ္ဗေ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပာကဋံ အဟောသိ, ဣဒါနိ ပန ဆိဒ္ဒဃဋေ ဥဒကံ ဝိယ န သဏ္ဌာတိ န ပညာယတိ, အန္ဓကာရော
ဝိယ ဟောတိ, တတ္ထ ကိံ ကာရဏန္တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆေယျာသီ”တိ အာဟံသု။

ကမဏိစန္ဒော ဣမာနိ ဒသ သာသနာနိ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသိန္နော
အဟောသိ။ ဧကာသာမိကော ကမဏိစန္ဒံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိ။ ရာဇာ ကမဏိစန္ဒံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ
“အယံ အမှာကံ ပိတု ဥပဋ္ဌာကော, အမှေဟ ဥက္ခိပိတွာ ပရိဟရိ, ကဟံ နု ခော ဧတ္တကံ ကာလံ ဝသီ”တိ စိန္တေတွာ
တ “အမ္ဘော ကမဏိစန္ဒ, ကဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဝသသိ, စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ န ပညာယသိ, ကေနတ္ထေန အာဂ
တောသီ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဒေဝ, အမှာကံ ဒေဝဿ သဂ္ဂဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ကသိကမ္မံ က
တွာ ဇီဝါမိ, တတော မံ အယံ ပုရိသော ဧကာအဍ္ဍကာရဏာ ရာဇဒူတံ ဒဿေတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ အာကဍ္ဎ
ဗီ”တိ။ “အနာကဍ္ဎိယမာနော နာဂစ္ဆေယျာသိ”, “အာကဍ္ဎိတဘာဝေယေဝ သောဘနော, ဣဒါနိ တံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမိ,
ကဟံ သော ပုရိသော”တိ? “အယံ, ဒေဝ”တိ။ “သစ္စံ ကိရ, ဘော, အမှာကံ စန္ဒဿ ဒူတံ ဒဿေသီ”တိ? “သစ္စံ,
ဒေဝ”တိ။ “ကိံ ကာရဏာ”တိ? “အယံ မေ ဒေဝ ဒွေ ဧကေဏေ န ဒေတီ”တိ။ “သစ္စံ ကိရ, စန္ဒာ”တိ။ “တေန ဟိ, ဒေဝ, မ
ယှမ္ပိ ဝစနံ သုဏာထာ”တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ ဧကာသာမိကံ ပုစ္ဆိ – “ကိံ, ဘော, တဝ ဂေ
ဟံ ပဝိသန္တေ ဧကဏေ အဒ္ဒသာ”တိ။ “နာဒ္ဒသံ, ဒေဝ”တိ။ “ကိံ, ဘော, မံ ‘အာအာသမုခရာဇာ နာမာ’တိ ကထေန္တာနံ
န သုတပုဗ္ဗံ တယာ, ဝိဿတ္ထော ကထေဟီ”တိ? “အဒ္ဒသံ, ဒေဝ”တိ။ “ဘော စန္ဒ, ဧကာနံ အနိယျာဒိတတ္တာ
ဧကာ တဝ ဂီဝ, အယံ ပန ပုရိသော ဒိသွာဝ ‘န ပဿာမီ’တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ ဘဏိ, တဿာ တွဝေဝ ကမ္မိ
ကော ဟုတွာ ဣမဿ စ ပုရိသဿ ပဇာပတိယာယ စဿ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ သယံ ဧကာမူလံ စတုဝီသတိ က

ဟာပဏေ ဒေဟီ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဂေါဏသာမိကံ ဗဟိ ကရိံသု။ သော “အဂ္ဂိသု ဥပ္ပာဋိတေသု စတုဝီသတိကဟာပဏေ
ဟိ ကိံ ကရိဿာမီ”တိ ဂါမဏိစန္ဒဿ ပါဒေသု ပတိတွာ “သာမိ စန္ဒ, ဂေါဏမူလကဟာပဏာ တုယှေဝ ဟောန္တု,
ဣမေ စ ဂဏှာဟီ”တိ အညေပိ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပလာယိ။

တတော ဒုတိယော အာဟ – “အယံ, ဒေဝ, မမ ပဇာပတိံ ပဟရိတွာ ဂဗ္ဘံ ပါတေသီ”တိ။ “သစ္စံ စန္ဒာ”တိ? “သု
ဏောဟိ မဟာရာဇာ”တိ စန္ဒော သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေသိ။ အထ နံ ရာဇာ “ကိံ ပန တွံ ဧတဿ ပဇာပတိံ ပဟရိ
တွာ ဂဗ္ဘံ ပါတေသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “န ပါတေမိ, ဒေဝါ”တိ ။ “အမ္ဘော သက္ခိဿသိ တွံ ဣမိနာ ဂဗ္ဘဿ ပါတိတ
ဘာဝံ သာဓေတု”န္တိ? “န သက္ကောမိ, ဒေဝါ”တိ။ “ဣဒါနိ ကိံ ကရောသီ”တိ? “ဒေဝ, ပုတ္တံ မေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။
“တေန ဟိ, အမ္ဘော စန္ဒ, တွံ ဧတဿ ပဇာပတိံ တဝ ဂေဟေ ကရိတွာ ယဒါ ပုတ္တဝိဇာတာ ဟောတိ, တဒါ နံ နေတွာ
ဧတဿေဝ ဒေဟီ”တိ။ သောပိ ဂါမဏိစန္ဒဿ ပါဒေသု ပတိတွာ “မာ မေ, သာမိ, ဂေဟံ, ဘိန္ဒီ”တိ ကဟာပဏေ
ဒတွာ ပလာယိ။

အထ တတိယော အာဂန္တွာ “ဣမိနာ မေ, ဒေဝ, ပဟရိတွာ အဿဿ ပါဒော ဘိန္နော”တိ အာဟ။ “သစ္စံ
စန္ဒာ”တိ။ “သုဏောဟိ, မဟာရာဇာ”တိ စန္ဒော တံ ပဝတ္တိံ ဝိတ္ထာရေန ကထေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ အဿဂေါပကံ
အာဟ – “သစ္စံ ကိရ တွံ ‘အဿံ ပဟရိတွာ နိဝတ္တေဟီ’တိ ကထေသီ”တိ။ “န ကထေမိ, ဒေဝါ”တိ။ သော ပုနဝါရေ
ပုစ္ဆိတော “အာမ, ကထေမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ စန္ဒံ အာမန္တေတွာ “အမ္ဘော စန္ဒ, အယံ ကထေတွာဝ ‘န ကထေ
မီ’တိ မုသာဝါဒံ ဝဒတိ, တွံ ဧတဿ ဇိဝှံ ဆိန္ဒိတွာ အဿမူလံ အမှာကံ သန္တိကာ ဂဟေတွာ သဟဿံ ဒေ
ဟီ”တိ အာဟ။ အဿဂေါပကော အပရေပိ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပလာယိ။

တတော နဠကာရပုတ္တော “အယံ မေ, ဒေဝ, ပိတုဃာတကစောရော”တိ အာဟ။ “သစ္စံ ကိရ, စန္ဒာ”တိ။ “သုဏော
ဟိ, ဒေဝါ”တိ စန္ဒော တမ္ပိ ကာရဏံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေသိ။ အထ ရာဇာ နဠကာရံ အာမန္တေတွာ “ဣဒါနိ ကိံ က
ရောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ မေ ပိတရံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ “အမ္ဘော စန္ဒ, ဣမဿ ကိရ ပိတရံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, မတကံ ပန
န သက္ကာ ပုန အာနေတုံ, တွံ ဣမဿ မာတရံ အာနေတွာ တဝ ဂေဟေ ကတွာ ဧတဿ ပိတာ ဟောဟီ”တိ။ နဠ
ကာရပုတ္တော “မာ မေ, သာမိ, မတဿ ပိတု ဂေဟံ ဘိန္ဒီ”တိ ဂါမဏိစန္ဒဿ ကဟာပဏေ ဒတွာ ပလာယိ။

ဂါမဏိစန္ဒော အဋ္ဋေ ဇယံ ပတွာ တုဋ္ဌစိတ္တော ရာဇာနံ အာဟ – “အတ္ထိ, ဒေဝ, တုမှာကံ ကေဟိစိ သာသနံ
ပဟိတံ, တံ တေ ကထေမီ”တိ။ “ကထေဟိ, စန္ဒာ”တိ။ စန္ဒော ဗြာဟ္မဏမာဏဝကာနံ သာသနံ အာဒိံ ကတွာ ပဋိလောမ
က္ကမေန ဧကေကံ ကထံ ကထေသိ။ ရာဇာ ပဋိပါဋိယာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

ကထံ? ပဌမံ တာဝ သာသနံ သုတွာ “ပုဗ္ဗေ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဝေလံ ဇာနိတွာ ဝဿနကုက္ကုဋော အဟောသိ,
တေသံ တေန သဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာယ မန္တေ ဂဟေတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တာနညေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တေန တေသံ
ဂဟိတဂဟိတံ န နဿတိ။ ဣဒါနိ ပန နေသံ ဝသနဋ္ဌာနေ အဝေလာယ ဝဿနကကုက္ကုဋော အတ္ထိ, သော အတိရတ္
တိံ ဝါ ဝဿတိ အတိပဘာတေ ဝါ, အတိရတ္တိံ ဝဿန္တဿ တဿ သဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာယ မန္တေ ဂဟေတွာ နိဒ္ဒါ
ဘိဘူတာ သဇ္ဈာယံ အကတွာဝ ပုန သယန္တိ , အတိပဘာတေ ဝဿန္တဿ သဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာယ သဇ္ဈာယိတုံ န လဘ
န္တိ, တေန တေသံ ဂဟိတဂဟိတံ န ပညာယတီ”တိ အာဟ။

ဒုတိယံ သုတွာ “တေ ပုဗ္ဗေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာ ကသိဏပရိကမ္မေ ယုတ္တပယုတ္တာ အဟေသုံ။ ဣဒါနိ ပန
သမဏဓမ္မံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အကတ္တဗ္ဗေသု ယုတ္တပယုတ္တာ အာရာမေ ဥပ္ပန္နာနိ ဖလာဖလာနိ ဥပဋ္ဌာကာနံ ဒတွာ
ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍကေန မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တိ, တေန နေသံ ဖလာဖလာနိ န မဓုရာနိ ဇာတာနိ။ သစေ ပန တေ ပုဗ္
ဗေ ဝိယ ပုန သမဏဓမ္မေ ယုတ္တပယုတ္တာ ဘဝိဿန္တိ, ပုန တေသံ ဖလာဖလာနိ မဓုရာနိ ဘဝိဿန္တိ။ တေ တာပ
သာ ရာဇကုလာနံ ပဏ္ဍိတဘာဝံ န ဇာနန္တိ, သမဏဓမ္မံ တေသံ ကာတုံ ဝဒေဟီ”တိ အာဟ။

တတိယံ သုတွာ “တေ နာဂရာဇာနော အညမညံ ကလဟံ ကရောန္တိ, တေန တံ ဥဒကံ အာဝိလံ ဇာတံ။ သစေ တေ ပု
ဗ္ဗေ ဝိယ သမဂ္ဂါ ဘဝိဿန္တိ, ပုန ပသန္နံ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။

စတုတ္ထံ သုတွာ “သာ ရုက္ခဒေဝတာ ပုဗ္ဗေ အဋ္ဋဝိယံ ပဋိပန္နေ မနုဿေ ရက္ခတိ, တသ္မာ နာနပ္ပကာရံ ဗလိကမ္မံ လဘတိ။ ဣဒါနိ ပန အာရက္ခံ န ကရောတိ, တသ္မာ ဗလိကမ္မံ န လဘတိ။ သစေ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အာရက္ခံ ကရိဿတိ, ပုန လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဘဝိဿတိ။ သာ ရာဇူနံ အတ္ထိဘာဝံ န ဇာနာတိ, တသ္မာ အဋ္ဋဝိအာရက္ခဋ္ဌဟမနုဿာနံ အာရက္ခံ ကာတုံ ဝဒေဟီ”တိ အာဟ။

ပဉ္စမံ သုတွာ “ယသ္မိံ ဝမ္မိကပါဒေ နိသီဒိတွာ သော တိတ္တိရော မနာပံ ဝဿတိ, တဿ ဟေဋ္ဌာ မဟန္တီ နိဓိကုမ္ဘီ အတ္ထိ, တံ ဥဒ္ဓရိတွာ တွံ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။

ဆဋ္ဌံ သုတွာ “ယဿ ရုက္ခဿ မူလေ သော မိဂေါ တိဏာနိ ခါဒိတုံ သက္ကောတိ, တဿ ရုက္ခဿ ဥပရိ မဟန္တံ ဘမရမဓု အတ္ထိ, သော မဓုမက္ခိတေသု တိဏေသု ပလုဒ္ဓော အညာနိ ခါဒိတုံ န သက္ကောတိ, တွံ တံ မဓုပဋလံ ဟရိတွာ အဂ္ဂမဓုံ အမှာကံ ပဟိဏ, သေသံ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇာ”တိ အာဟ။

သတ္တမံ သုတွာ “ယသ္မိံ ဝမ္မိကေ သော သပ္ပော ဝသတိ, တဿ ဟေဋ္ဌာ မဟန္တီ နိဓိကုမ္ဘီ အတ္ထိ, သော တံ ရက္ခမာနော ဝသန္တော နိက္ခမနကာလေ ဓနလောဘေန သရီရံ သိထိလံ ကတွာ လဂ္ဂန္တော နိက္ခမတိ, ဂေါစရံ ဂဟေတွာ ဓနသိနေဟေန အလဂ္ဂန္တော ဝေဂေန သဟသာ ပဝိသတိ။ တံ နိဓိကုမ္ဘိံ ဥဒ္ဓရိတွာ တွံ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။

အဋ္ဌမံ သုတွာ “တဿာ တရုဏိတ္ထိယာ သာမိကဿ စ မာတာပိတူနဉ္စ ဝသနဂါမာနံ အန္တရေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဇာရော အတ္ထိ။ သာ တံ သရိတွာ တသ္မိံ သိနေဟေန သာမိကဿ ဂေဟေ ဝသိတုံ အသက္ကောန္တီ ‘မာတာပိတရော ပဿိဿာမီ’တိ ဇာရဿ ဂေဟေ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ မာတာပိတူနံ ဂေဟံ ဂစ္ဆတိ, တတ္ထ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ပုန ဇာရံ သရိတွာ ‘သာမိကဿ ဂေဟံ ဂမိဿာမီ’တိ ပုန ဇာရဿေဝ ဂေဟံ ဂစ္ဆတိ။ တဿာ ဣတ္ထိယာ ရာဇူနံ အတ္ထိဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ ‘သာမိကဿေဝ ကိရ ဂေဟေ ဝသတု။ သစေ တံ ရာဇာ ဂဏှာပေတိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထိ, အပ္ပမာဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ တဿာ ကထေဟီ”တိ အာဟ။

နဝမံ သုတွာ “သာ ဂဏိကာ ပုဗ္ဗေ ဧကဿ ဟတ္ထတော ဘတိံ ဂဟေတွာ တံ အဇီရာပေတွာ အညဿ ဟတ္ထတော န ဂဏှာတိ, တေနဿာ ပုဗ္ဗေ ဗဟုံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဣဒါနိ ပန အတ္တနော ဓမ္မတံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဧကဿ ဟတ္ထတော ဂဟိတံ အဇီရာပေတွာဝ အညဿ ဟတ္ထတော ဂဏှာတိ, ပုရိမဿ ဩကာသံ အကတွာ ပစ္ဆိမဿ ကရောတိ, တေနဿာ ဘတိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ကောစိ နံ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သစေ အတ္တနော ဓမ္မေ ဌဿတိ, ပုဗ္ဗသဒိသာဝ ဘဝိဿတိ။ အတ္တနော ဓမ္မေ ဌာတုမဿာ ကထေဟီ”တိ အာဟ။

ဒသမံ သုတွာ “သော ဂါမဘောဇကော ပုဗ္ဗေ ဓမ္မေန သမေန အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိ, တေန မနုဿာနံ ပိယော အဟောသိ မနာပေါ, သမ္ပိယာယမာနာ စဿ မနုဿာ ဗဟုပဏ္ဏာကာရံ အာဟရိံသု, တေန အဘိရူပေါ ဓနဝါ ယသသမ္ပန္နော အဟောသိ။ ဣဒါနိ ပန လဉ္ဇဝိတ္တကော ဟုတွာ အဓမ္မေန အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနတိ, တေန ဒုဂ္ဂတော ကပဏော ဟုတွာ ပဏ္ဍုရောဂေန အဘိဘူတော။ သစေ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဓမ္မေန အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိဿတိ, ပုန ပုဗ္ဗသဒိသော ဘဝိဿတိ။ သော ရညော အတ္ထိဘာဝံ န ဇာနာတိ, ဓမ္မေန အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိတုမဿ ကထေဟီ”တိ အာဟ။

ဣတိ သော ဂါမဏိစန္ဒော ဣမာနိ ဧတ္တကာနိ သာသနာနိ ရညော အာရောစေသိ, ရာဇာ အတ္တနော ပညာယ သဗ္ဗာနိ ပိ တာနိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ ဝိယ ဗျာကရိတွာ ဂါမဏိစန္ဒဿ ဗဟုံ ဓနံ ဒတွာ တဿ ဝသနဂါမံ ဗြဟ္မဒေယျံ ကတွာ တဿေဝ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တေန ဒိန္နသာသနံ ဗြာဟ္မဏမာဏဝကာနဉ္စ တာပသာနဉ္စ နာဂရာဇဿ စ ရုက္ခဒေဝတာယ စ အာရောစေတွာ တိတ္တိရဿ ဝသနဋ္ဌာနတော နိဓိံ ဂဟေတွာ မိဂဿ တိဏခါဒနဋ္ဌာနေ ရုက္ခတော ဘမရမဓုံ ဂဟေတွာ ရညော မဓုံ ပေသေတွာ သပ္ပဿ ဝသနဋ္ဌာနေ ဝမ္မိကံ ခဏိတွာ နိဓိံ ဂဟေတွာ တရုဏိတ္ထိယာ စ ဂဏိကာယ စ ဂါမဘောဇကဿ စ ရညော ကထိတနိယာမေနေဝ သာသနံ အာရောစေတွာ မဟန္တေန ယသေန အတ္တနော ဂါမကံ ဂန္တွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။ အာဒါသမုခရာဇာပိ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေန္တော ဂတော။

သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဣဒါနေဝ မဟာပညော, ပုဗ္ဗေပိ မဟာပညောယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နသကဒာဂါမိအနာဂါမိအရဟန္တော အဟေသုံ။ ''တဒါ ကုမဏ္ဍိယစန္ဒော အာနန္ဒော အဟောသိ, အာဒါသမုခရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုမဏ္ဍိယစန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၅၈] ၈. မန္ဓာတုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ဥက္ကဏ္ဌိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘံ အာနေတွာ ''အယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတော''တိ သတ္ထု ဒဿေသုံ။ သတ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ကဒါ တွံ , ဘိက္ခု, အဂါရံ အဇ္ဈာဝသမာနော တဏှံ ပူရေတုံ သက္ခိဿသိ, ကာမတဏှာ ဟိ နာမေသာ သမုဒ္ဒော ဝိယ ဒုပ္ပူရာ, ပောရာဏကရာဇာနော ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေတွာ မနုဿပရိဟာရေနေဝ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ တာဝတိံသဒေဝလောကေ ဆတ္တိံသာယ သက္ကာနံ အာယုပရိမာဏေ ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေတွာပိ အတ္တနော ကာမတဏှံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တာဝ ကာလမကံသု, တွံ ပနေတံ တဏှံ ကဒါ ပူရေတုံ သက္ခိဿသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ပဌမကပ္ပိကေသု မဟာသမ္မတော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ တဿ ပုတ္တော ရောဇော နာမ, တဿ ပုတ္တော ဝရရောဇော နာမ, တဿ ပုတ္တော ကလျာဏော နာမ, တဿ ပုတ္တော ဝရကလျာဏော နာမ, တဿ ပုတ္တော ဥပေါသထော နာမ, တဿ ပုတ္တော မန္ဓာတု နာမ အဟောသိ။ သော သတ္တဟိ ရတနေဟိ စတူဟိ စ ဣဒ္ဓီဟိ သမန္နာဂတော စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ ဝါမဟတ္ထံ သမိဉ္ဇိတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန အပ္ဖောဋိတကာလေ အာကာသာ ဒိဗ္ဗမေဃော ဝိယ ဇာဏုပ္ပမာဏံ သတ္တရတနဝဿံ ဝဿတိ, ဧဝရူပော အစ္ဆရိယမနုဿော အဟောသိ။ သော စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠံ ကီဠိ။ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေသိ, အာယုပ္ပမာဏံ အသင်္ချေယျံ အဟောသိ။

သော ဧကဒိဝသံ ကာမတဏှံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတာကာရံ ဒဿေသိ။ အထာမစ္စာ ''ကိံ နု ခော, ဒေဝ, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''မယှံ ပုညဗလေ ဩလောကိယမာနေ ဣဒံ ရဇ္ဇံ ကိံ ကရိဿတိ, ကတရံ နု ခော ဌာနံ ရမဏီယ''န္တိ? ''ဒေဝလောကော, မဟာရာဇာ''တိ။ သော စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရိတွာ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကံ အဂမာသိ။ အထဿ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဒိဗ္ဗမာလာဂန္ဓဟတ္ထာ ဒေဝဂဏပရိဝုတာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တံ အာဒါယ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကံ ဂန္တွာ ဒေဝရဇ္ဇံ အဒံသု။ တဿ သကပရိသာယ ပရိဝါရိတဿေဝ တတ္ထ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ ဒီဃော အဒ္ဓါ ဝီတိဝတ္တော။

သော တတ္ထာပိ တဏှံ ပူရေတုံ အသက္ကောန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတာကာရံ ဒဿေသိ, စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ''ကိံ နု ခော, ဒေဝ, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''ဣမမှာ ဒေဝလောကာ ကတရံ ဌာနံ ရမဏီယ''န္တိ။ ''မယံ, ဒေဝ, ပရေသံ ဥပဋ္ဌာကပရိသာ, တာဝတိံသဒေဝလောကော ရမဏီယော''တိ။ မန္ဓာတာ စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရိတွာ အတ္တနော ပရိသာယ ပရိဝုတော တာဝတိံသာဘိမုခော ပါယာသိ။ အထဿ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒိဗ္ဗမာလာဂန္ဓဟတ္ထော ဒေဝဂဏပရိဝုတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ''ဣတော ဧဟိ, မဟာရာဇာ''တိ အာဟ။ ရညော ဒေဝဂဏပရိဝုတဿ ဂမနကာလေ ပရိဏာယကရတနံ စက္ကရတနံ အာဒါယ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ မနုဿပထံ ဩတရိတွာ အတ္တနော နဂရမေဝ ပာဝိသိ။ သက္ကော မန္ဓာတုံ တာဝတိံသဘဝနံ နေတွာ ဒေဝတာ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ အတ္တနော ဒေဝရဇ္ဇံ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ အဒါသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဒွေ ရာဇာနော ရဇ္ဇံ ကာရေသုံ။ ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ သက္ကော သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနိ တိဿော စ ဝဿကောဋိယော အာယုံ ခေပေတွာ စဝိ, အညော သက္ကော နိဗ္ဗတ္တိ။ သောပိ ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေတွာ အာယုက္ခယေန စဝိ။ ဧတေနူပါယေန ဆတ္တိံသ သက္ကာ စဝိံသု, မန္ဓာတာ ပန မနုဿပရိဟာရေန ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေသိယေဝ။

တသ္မိံ ခဏေ ကာလေ ဂန္ဓဗ္ဗော ဘိယျောသောမတ္တာယ ကာမတဏှာယ ဥပဒ္ဒုတော, သော ''ကိံ မေ ဥပဓိဝိရဟနေန,
သက္ကံ မာရေတွာ ဧကရဇ္ဇမေဝ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ သက္ကံ မာရေတုံ နာမ န သက္ကာ, တဏှာ နာမေသာ
ဝိပတ္တိမူလာ, တေနဿ အာယုသင်္ခါရော ပရိဟာယိ, ဇရာ သရီရံ ပဟရိ။ မနုဿသရီရဉ္ဟိ နာမ ဒေဝလောကေ န ဘိဇ္ဇ
တိ, အထ သော ဒေဝလောကာ ဘဿိတွာ ဥယျာနေ ဩတရိ။ ဥယျာနပါလော တဿ အာဂတဘာဝံ ရာဇကုလေ နိ
ဝေဒေသိ။ ရာဇကုလံ အာဂန္တွာ ဥယျာနေယေဝ သယနံ ပညပေသိ။ ရာဇာ အနုဋ္ဌာနသေယျာယ နိပဇ္ဇိ။ အမစ္စာ
''ဒေဝ, တုမှာကံ ပရလောက ကိန္တိ ကထေမာ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''မမ ပရလောက တုမှေဟ ဣမံ သာသနံ မဟာဇနဿ ကထေ
ယျာထ – 'မန္ဓာတုမဟာရာဇာ ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေတွာ
တ ဒီဃရတ္တံ စာတုမဟာရာဇိကေသု ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ဆတ္တိံသာယ သက္ကာနံ အာယုပ္ပမာဏေန ဒေဝလောကေ ရဇ္ဇ
ဇံ ကာရေတွာ တဏှံ အပူရေတွာ ကာလမကာသီ'''တိ။ သော ဧဝံ ဝတွာ ကာလံ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၂. ''ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ, ပရိဟရန္တိ ဒိသာ ဘန္တိ ဝိရောစနာ။
သဗ္ဗေဝ ဒါသာ မန္ဓာတု, ယေ ပါဏာ ပထဝိဿိတာ။

၂၃. ''န ကဟာပဏဝဿေန, တိတ္တိ ကာမေသု ဝိဇ္ဇတိ။
အပ္ပဿာဒါ ဒုခါ ကာမာ, ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။

၂၄. ''အပိ ဒိဗ္ဗေသု ကာမေသု, ရတိံ သော နာဓိဂစ္ဆတိ။
တဏှက္ခယရတော ဟောတိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကော''တိ။

တတ္ထ **ယာဝတာ**တိ ပရိစ္ဆေဒဝစနံ။ **ပရိဟရန္တီ**တိ ယတ္တကေန ပရိစ္ဆေဒေန သိနေရုံ ပရိဟရန္တိ။ **ဒိသာ ဘန္တီ**
တိ ဒသသု ဒိသာသု ဘာသန္တိ ပဘာသန္တိ။ **ဝိရောစနာ**တိ အာလောကကရဏတာယ ဝိရောစနသဘာဝါ။ **သဗ္ဗေဝ ဒါသာ
မန္ဓာတု, ယေ ပါဏာ ပထဝိဿိတာ**တိ ဧတ္တကေ ပဒေသေ ယေ ပထဝိနိဿိတာ ပါဏာ ဇနပဒဝါသိနော မနုဿာ,
သဗ္ဗေဝ တေ ''ဒါသာ မယံ ရညော မန္ဓာတုဿ, အယျကော နော ရာဇာ မန္ဓာတာ''တိ ဧဝံ ဥပဂတတ္တာ ဘုဇိဿာ
ပိ သမာနာ ဒါသာယေဝ။

န ကဟာပဏဝဿေနာတိ ယေသံ ဒါသဘူတာနံ မနုဿာနံ အနုဂ္ဂဟာယ ယံ မန္ဓာတာ အပ္ဖောဋေတွာ သတ္တရ
တနဝဿံ ဝဿာပေတိ, တံ ဣဓ ''ကဟာပဏဝဿ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **တိတ္တိ ကာမေသူ**တိ တေနာပိ ကဟာပဏဝဿေ
န ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု တိတ္တိ နာမ နတ္ထိ, ဧဝံ ဒုပ္ပူရာ သော တဏှာ။ **အပ္ပဿာဒါ ဒုခါ ကာမာ**တိ သုပိနကူပ
မတ္တာ ကာမာ နာမ အပ္ပဿာဒါ ပရိတ္တသုခါ, ဒုက္ခမေဝ ပနေတ္ထ ဗဟုတရံ။ တံ ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တပရိယာယေန ဒီ
ပေတဗ္ဗံ။ **ဣတိ ဝိညာယာ**တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။

ဒိဗ္ဗေသူတိ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂေသု ရူပါဒီသု။ **ရတိံ သော**တိ သော ဝိပဿကော ဘိက္ခု ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ နိမန္တ
တိယမာနောပိ တေသု ရတိံ နာဓိဂစ္ဆတိ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ဝိယ။ **တဏှက္ခယရတော** တိ နိဗ္ဗာနရတော။ နိဗ္ဗာနဉှိ
အာဂမ္မ တဏှာ ခီယတိ, တသ္မာ တံ ''တဏှက္ခယော''တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ရတော ဟောတိ အဘိရတော။ **သမ္မာသ
မ္ဗုဒ္ဓသာဝကော**တိ ဗုဒ္ဓဿ သဝနန္တေ ဇာတော ဗဟုဿုတော ယောဂါဝစရဘိက္ခု။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ
ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, အညေ ပန ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပါပုဏိံသု။ ''တဒါ မန္ဓာ
တုရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မန္ဓာတုဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၅၉] ၉. တိရီဋဝစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ

နယိမဿ ဝိဇ္ဇာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ကောသလရညော မာတုဂါမာနံ ဟတ္ထတော ပဉ္စသတာနိ, ရညော ဟတ္ထတော ပဉ္စသတာနီတိ ဒုဿသဟဿပဋိလာဘဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ဟေဋ္ဌာ ဒုကနိပါတေ **ဂုဏဇာတကေ** (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.ဂုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ **တိရီဋဝစ္ဆကုမာရော** တိ ကတနာမော အနုပုဗ္ဗေန ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသန္တော မာတာပိတူနံ ကာလကိရိယာယ သံဝိဂ္ဂဟဒယော ဟုတွာ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညာယတနေ ဝနမူလဖလာဟာရော ဟုတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ တတ္ထ ဝသန္တေ ဗာရာဏသိရညော ပစ္စန္တော ကုပိ, သော တတ္ထ ဂန္တွာ ယုဒ္ဓေ ပရာဇိတော မရဏဘယဘီတော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော ဧကေန ပဿေန ပလာယိတွာ အရညေ ဝိစရန္တော ပုဗ္ဗဏှသမယေ တိရီဋဝစ္ဆဿ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတကာလေ တဿ အဿမပဒံ ပါဝိသိ။ သော "တာပသာနံ ဝသနဋ္ဌာန"န္တိ ဟတ္ထိတော ဩတရိတွာ ဝါတာတပေန ကိလန္တော ပိပါသိတော ပါနီယဃဋံ ဩလောကေန္တော ကတ္ထစိ အဒိသွာ စင်္ကမနကောဋိယံ ဥဒပါနံ အဒ္ဒသ။ ဥဒကဥဿိဉ္စနတ္ထာယ ပန ရဇ္ဇုဃဋံ အဒိသွာ ပိပါသံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဟတ္ထိဿ ကုစ္ဆိယံ ဗဒ္ဓယောတ္တံ ဂဟေတွာ ဟတ္ထိံ ဥဒပါနတဋေ ဌပေတွာ တဿ ပါဒေ ယောတ္တံ ဗန္ဓိတွာ ယောတ္တေန ဥဒပါနံ ဩတရိတွာ ယောတ္တေ အပါပုဏန္တေ ဥတ္တရိတွာ ဥတ္တရသာဋကံ ယောတ္တကောဋိယာ သင်္ဃာဋေတွာ ပုန ဩတရိ, တထာပိ နပ္ပဟောသိယေဝ။ သော အဂ္ဂပါဒေဟိ ဥဒကံ ဖုသိတွာ အတိပိပါသိတော "ပိပါသံ ဝိနောဒေတွာ မရဏမ္ပိ သုမရဏ"န္တိ စိန္တေတွာ ဥဒပါနေ ပတိတွာ ယာဝဒတ္ထံ ပိဝိတွာ ပစ္စုတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဟတ္ထီပိ သုသိက္ခိတတ္တာ အညတ္ထ အဂန္တွာ ရာဇာနံ ဩလောကေန္တော တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော သာယနှသမယေ ဖလာဖလံ အာဟရိတွာ ဟတ္ထိံ ဒိသွာ "ရာဇာ အာဂတော ဘဝိဿတိ, ဝမ္မိတဟတ္ထီယေဝ ပန ပညာယတိ, ကိံ နု ခော ကာရဏ"န္တိ သော ဟတ္ထိသမီပံ ဥပသင်္ကမိ။ ဟတ္ထီပိ တဿ ဥပသင်္ကမနဘာဝံ ဉတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥဒပါနတဋံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဒိသွာ "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇာ"တိ သမဿာသေတွာ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ရာဇာနံ ဥတ္တာရေတွာ ကာယမဿ သမ္ဗာဟိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ နှာပေတွာ ဖလာဖလာနိ ခါဒာပေတွာ ဟတ္ထိဿ သန္နာဟံ မောစေသိ။ ရာဇာ ဒွီဟတီဟံ ဝိဿမိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂမနတ္ထာယ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပက္ကာမိ။ ရာဇဗလကာယော နဂရဿ အဝိဒူရေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဌိတော။ ရာဇာနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပရိဝါရေသိ, ရာဇာ နဂရံ ပါဝိသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဥယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခံ စရမာနော ရာဇဒွါရံ ဂတော။ ရာဇာ မဟာဝါတပါနံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကယမာနော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ဝန္ဒိတွာ မဟာတလံ အာရောပေတွာ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတံ အာဟာရံ ဘောဇေတွာ သယမ္ပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥယျာနံ နေတွာ တတ္ထဿ စင်္ကမနာဒိပရိဝါရံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာရေတွာ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ဒတွာ ဥယျာနပါလံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တော ရာဇနိဝေသနေယေဝ ပရိဘုဉ္ဇိ, မဟာသက္ကာရသမ္မာနော အဟောသိ။

တံ အသဟမာနာ အမစ္စာ "ဧဝရူပံ သက္ကာရံ ဧကောပိ ယောဓော လဘမာနော ကိံ နာမ န ကရေယျာ"တိ ဝတွာ ဥပရာဇာနံ ဥပဂန္တွာ "ဒေဝ, အမှာကံ ရာဇာ ဧကံ တာပသံ အတိဝိယ မမာယတိ, ကိံ နာမ တေန တသ္မိံ ဒိဋ္ဌံ, တုမှေပိ တာဝ ရညာ သဒ္ဓိံ မန္တေထာ"တိ အာဟံသု။ သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၅. "နယိမဿ ဝိဇ္ဇာမယမတ္ထိ ကိဉ္စိ၊ န ဗန္ဓဝေါ နော ပန တေ သဟာယော။
အထ ကေန ဝဏ္ဏေန တိရီဋဝစ္ဆော၊ တေဒဏ္ဍိကော ဘုဉ္ဇတိ အဂ္ဂပိဏ္ဍ"န္တိ။

တတ္ထ **နယိမဿ ဝိဇ္ဇာမယမတ္ထိ ကိဉ္စိ** တိ ဣမဿ တာပသဿ ဝိဇ္ဇာမယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ နတ္ထိ။ **န ဗန္ဓဝေါ** တိ ပုတ္တဗန္ဓဝသိပ္ပဗန္ဓဝဂေါတ္တဗန္ဓဝဉာတိဗန္ဓဝေသု အညတရောပိ န ဟောတိ ။ **နော ပန တေ သဟာယော**တိ သဟပံသုကီဠိကော သဟာယကောပိ တေ န ဟောတိ။ **ကေန ဝဏ္ဏေနာ** တိ ကေန ကာရဏေန။ **တိရီဋဝစ္ဆော** တိ တဿ နာမံ။

တေဒဏ္ဍိကောတိ ကုဏ္ဍိကဋ္ဌပနတ္ထာယ တိဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ စရန္တော။ **အင်္ဂပိဏ္ဍ**န္တိ ရသသမ္ပန္နံ ရာဇာရဟံ အင်္ဂဘောဇနံ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ပုတ္တံ အာမန္တေတွာ “တာတ, မမ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ ယုဒ္ဓပရာဇိတဿ ဒ္ဝီဟတီဟံ အနာဂတဘာဝံ သရသီ”တိ ဝတွာ “သရာမိ”တိ ဝုတ္တေ “တအာ မယာ ဣမံ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ”န္တိ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ “တာတ , မယှံ ဇီဝိတဒာယကေ မမ သန္တိကံ အာဂတေ ရဇ္ဇံ ဒဒန္တောပိ အဟံ နေဝ ဧတေန ကတဂုဏာနုရူပံ ကာတုံ သက္ကောမီ”တိ ဝတွာ ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၆. “အာဟာသု မေ ယုဒ္ဓပရာဇိတဿ၊ ဧကဿ ကတွာ ဝိဝနသ္မိံ ဃောရေ။
ပသာရယီ ကိစ္ဆဂတဿ ဟတ္ထံ၊ တေနူဒတာရိံ ဒုခသမ္ပရေတော။

၂၇. “တေဿ ကိစ္စေန ဣဓာနုပတ္တော၊ ဝေသာယိနော ဝိသယာ ဇီဝလောကေ။
လာဘာရဟော တာတ တိရီဋဝစ္ဆော၊ ဒေထဿ ဘောဂံ ယဇထဉ္စ ယည”န္တိ။

တတ္ထ **အာဟာသု**တိ အာပဒာသု။ **ဧကဿာ**တိ အဒုတိယဿ။ **ကတွာ**တိ အနုကမ္ပံ ကရိတွာ ပေမံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **ဝိဝနသ္မိ**န္တိ ဟနီယရဟိတေ အရညေ။ **ဃောရေ**တိ အရုဏေ။ **ပသာရယီ ကိစ္ဆဂတဿ ဟတ္ထ**န္တိ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ကူပံ ဩတာရေတွာ ဒုက္ခဂတဿ မယှံ ဥတ္တာရဏတ္ထာယ ဝီရိယပဋိသံယုတ္တံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ **တေနူဒတာရိံ ဒုခသမ္ပရေတော**တိ တေန ကာရဏေနမှိ ဒုက္ခပရိတရိတောပိ တမှာ ကူပာ ဥတ္တိဏ္ဏော။

တေဿ ကိစ္စေန ဣဓာနုပတ္တောတိ အဟံ တေဿ တာပသဿ ကိစ္စေန, ဧတေန ကတဿ ကိစ္စဿာနုဘာဝေန ဣဓာနုပ္ပတ္တော ။ **ဝေသာယိနော ဝိသယာ**တိ ဝေသာယီ ဝုစ္စတိ ယမော, တဿ ဝိသယာ။ **ဇီဝလောကေ**တိ မနုဿလောကေ။ အဟဉှိ ဣမသ္မိံ ဇီဝလောကေ ဌိတော ယမဝိသယံ မစ္စုဝိသယံ ပရလောကံ ဂတော နာမ အဟောသိံ, သောမှိ တေဿ ကာရဏာ တတော ပုန ဣဓာဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လာဘာရဟော**တိ လာဘံ အရဟော စတုပစ္စယလာဘဿ အနုစ္ဆဝိကော။ **ဒေထဿ ဘောဂ**န္တိ ဧတေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ စတုပစ္စယသမဏပရိက္ခာရသင်္ခာတံ ဘောဂံ တေဿ ဒေထ။ **ယဇထဉ္စ ယည**န္တိ တုမှေ စ အမစ္စာ စ နာဂရာ စာတိ သဗ္ဗေပိ တုမှေ တေဿ ဘောဂဉ္စ ဒေထ, ယညဉ္စ ယဇထ။ တဿ ဟိ ဒီယမာနော ဒေယျဓမ္မော တေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ဘောဂေ ဟောတိ, ဣတရေသံ အနယညတ္တာ ယညော။ တေနာဟ “ဒေထဿ ဘောဂံ ယဇထဉ္စ ယည”န္တိ။

ဧဝံ ရညာ ဂဂနတလေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တေန ဝိယ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏေ ပကာသိတေ တဿ ဂုဏော သဗ္ဗတ္ထမေဝ ပာကဋော ဇာတော, အတိရေကတရော တဿ လာဘသက္ကာရော ဥဒပါဒိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဥပရာဇာ ဝာ အမစ္စာ ဝာ အညော ဝာ ကောစိ ကိဉ္စိ ရာဇာနံ ဝတ္တုံ န ဝိသဟိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ “ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဥပကာရဝသေန ကရိံသူ”တိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တိရီဋဝစ္ဆဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၆၀] ၁၀. ဒူတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယဿတ္ထာ ဒူရမာယန္တီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ နဝကနိပါတေ **စက္ကတကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၉.၆၉ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ အာမန္တေတွာ “န ခော, ဘိက္ခု, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ လောလော, လောလျကာရဏေနေဝ ပန အသိနာ သီသစ္ဆေဒနံ လဘိ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုတ္တော ဟုတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဘောဇနသုဒ္ဓိကော အဟောသိ, တေနဿ **ဘောဇနသုဒ္ဓိကရာဇာ** တွေဝ နာမံ ဇာတံ။ သော ကိရ တထာရူပေန ဝိဓာနေန ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, ယထာဿ ဧကိဿာ ဘတ္တပါတိယာ သတသဟဿံ ဝယံ ဂစ္ဆတိ။ ဘုဉ္ဇန္တော ပန အန္တောဂေဟေ န ဘုဉ္ဇတိ, အတ္တနော ဘောဇနဝိဓာနံ ဩလောကေန္တံ မဟာဇနံ ပုညံ ကာရေတုကာမတာယ ရာဇဒွါရေ ရတနမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဘောဇနဝေလာယ တံ အလင်္ကာရာပေတွာ ကဉ္စနမယေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ ခတ္တိယကညာ ဟိ ပရိဝုတော သတသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ သဗ္ဗရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ။ အထေကော လောလပုရိသော တဿ ဘောဇနဝိဓာနံ ဩလောကေတွာ တံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုကာမော ဟုတွာ ပိပာသံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ''အတ္ထေကော ဥပါယော''တိ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ''ဘော, အဟံ ဒူတော, ဒူတော''တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကရောန္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိ။ တေန စ သမယေန တသ္မိံ ဇနပဒေ ''ဒူတောမှီ''တိ ဝဒန္တံ န တရေန္တိ, တသ္မာ မဟာဇနော ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိတွာ ဩကာသံ အဒါသိ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ ရညော ပါတိယာ ဧကံ ဘတ္တပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ မုခေ ပက္ခိပိ, အထဿ ''သီသံ ဆိန္ဒိဿာမီ''တိ အသိကဟော အသိံ အဗ္ဗာဟေသိ, ရာဇာ ''မာ ပဟာရီ''တိ နိ တရေသိ, ''မာ ဘာယိ, ဘုဉ္ဇဿု''တိ ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ နိသီဒိ။ ဘောဇနပရိယောသာနေ စဿ အတ္တနော ပိဝနပါနီယ ဉ္စေဝ တမ္ဗူလဉ္စ အပေတွာ ''ဘော ပုရိသ, တွံ 'ဒူတောမှီ'တိ ဝဒသိ, ကဿ ဒူတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''မဟာရာဇ အဟံ တဏှာဒူတော, ဥဒရဒူတော, တဏှာ မံ အာဏာပေတွာ 'တွံ ဂစ္ဆာဟီ'တိ ဒူတံ ကတွာ ပေသေသီ''တိ ဝတွာ ပုရိမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၈. ''ယဿတ္ထာ ဒူရမာယန္တိ၊ အမိတ္တမပိ ယာစိတုံ။
တဿူဒရဿဟံ ဒူတော၊ မာ မေ ကုဇ္ဈ ရထေသဘ။

၂၉. ''ယဿ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ၊ ဝသမာယန္တိ မာဏဝါ။
တဿူဒရဿဟံ ဒူတော၊ မာ မေ ကုဇ္ဈ ရထေသဘာ''တိ။

တတ္ထ **ယဿတ္ထာ ဒူရမာယန္တီ** တိ ယဿ အတ္ထာယ ဣမေ သတ္တာ တဏှာဝသိကာ ဟုတွာ ဒူရမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ။ **ရထေသဘာ**တိ ရထယောဓဇေဋ္ဌက။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ''သစ္စမေတံ, ဣမေ သတ္တာ ဥဒရဒူတာ တဏှာဝသေန ဝိစရန္တိ, တဏှာဝ ဣမေ သတ္တေ ဝိစာရေတိ, ယာဝ မနာပံ ဝတ ဣမိနာ ကထိတ''န္တိ တဿ ပုရိသဿ တုဿိတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၃၀. ''ဒဒါမိ တေ ဗြာဟ္မဏ ရောဟိဏီနံ၊ ဂဝံ သဟဿံ သဟ ပုင်္ဂဝေန။
ဒူတော ဟိ ဒူတဿ ကထံ န ဒဇ္ဇံ၊ မယမ္ပိ တဿေဝ ဘဝါမ ဒူတာ''တိ။

တတ္ထ **ဗြာဟ္မဏ** တိ အာလပနမတ္တမေတံ။ **ရောဟိဏီန**န္တိ ရတ္တဝဏ္ဏာနံ။ **သဟ ပုင်္ဂဝေနာ** တိ ယူထပရိဏာယကေန ဥပဋ္ဌဝရဂ္ဂဝေန ဥသဘေန သဒ္ဓိံ။ **မယမ္ပီ** တိ အဟဉ္စ အဝသေသာ စ သဗ္ဗေ သတ္တာ တဿေဝ ဥဒရဿ ဒူတာ ဘဝါမ, တသ္မာ အဟံ ဥဒရဒူတော သမာနော ဥဒရဒူတဿ တုယှံ ကသ္မာ န ဒဇ္ဇန္တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ''ဣမိနာ ဝတ ပုရိသေန အဿုတပုဗ္ဗံ ကာရဏံ ကထိတ''န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တော တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော လောလဘိက္ခု သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, အညေပိ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ''တဒါ လောလပုရိသော ဧတရဟိ လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ဘောဇနသုဒ္ဓိကရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒူတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

သင်္ကပ္ပဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

သင်္ကပ္ပ တိလမုဋ္ဌိ စ၊ မဏိ စ သိန္ဓုတသုကံ။
ဇရူဒဟနံ ကမဏိ၊ မန္ဓာတာ တိရိဋ္ဌဒူတန္တိ။

၂. ပဒုမဝဂ္ဂေါ

[၂၆၁] ၁. ပဒုမဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာ ကေသာ စ မဿူ စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒဗောဓိမှိ မာလာပူဇကာရကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ကာလိင်္ဂဗောဓိဇာတကေ** အာဝိဘဝိဿတိ။ သော ပန အာနန္ဒတ္ထေရေန ရောပိတတ္တာ "အာနန္ဒဗောဓိ"တိ ဇာတော။ ထေရေန ဟိ ဇေတဝနဒွာရကောဋ္ဌကေ ဗောဓိဿ ရောပိတဘာဝေါ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပတ္ထရိ။ အထေကစ္စေ ဇနပဒတသိနော ဘိက္ခူ "အာနန္ဒဗောဓိမှိ မာလာပူဇံ ကရိဿာမာ"တိ ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပုနဒိဝသေ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဥပ္ပလဝီထိံ ဂန္တွာ မာလံ အလဘိတွာ အာဂန္တွာ အာနန္ဒတ္ထေရဿ အာရောစေသုံ – "အာဝုသော, မယံ 'ဗောဓိမှိ မာလာပူဇံ ကရိဿာမာ'တိ ဥပ္ပလဝီထိံ ဂန္တွာ ဧကမာလမ္ပိ န လဘိမှာ"တိ။ ထေရော "အဟံ တေ, အာဝုသော, အာဟရိဿာမီ"တိ ဥပ္ပလဝီထိံ ဂန္တွာ ဗဟူ နီလုပ္ပလကလာပေ ဥက္ခိပာပေတွာ အာဂမ္မ တေသံ အပေသိ, တေ တာနိ ဂဟေတွာ ဗောဓိဿ ပူဇံ ကရိံသု။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ထေရဿ ဂုဏကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – "အာဝုသော, ဇာနပဒာ ဘိက္ခူ အပ္ပပုညာ ဥပ္ပလဝီထိံ ဂန္တွာ မာလံ န လဘိံသု, ထေရော ပန ဂန္တွာဝ အာဟရာပေသီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဝတ္ထုဆေကာ ကထာကုသလာ မာလံ လဘန္တိ, ပုဗ္ဗေပိ လဘိံသုယေဝ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟောသိ။ အန္တောနဂရေ စ ဧကသ္မိံ သရေ ပဒုမာနိ ပုပ္ဖန္တိ။ ဧကော ဆိန္နနာသော ပုရိသော တံ သရံ ရက္ခတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗာရာဏသိယံ ဥဿဝေ ဃုဋ္ဌေ မာလံ ပိဠန္ဓိတွာ ဥဿဝံ ကီဠိတုကာမာ တယော သေဋ္ဌိပုတ္တာ "နာသစ္ဆိန္နဿ အဘူတေန ဝဏ္ဏံ ဝတွာ မာလံ ယာစိဿာမာ"တိ တဿ ပဒုမာနိ ဘဉ္ဇနကာလေ သရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။

တေသု ဧကော တံ အာမန္တေတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၃၁. "ယထာ ကေသာ စ မဿူ စ၊ ဆိန္နံ ဆိန္နံ ဝိရူဟတိ။
ဧဝံ ရုဟတု တေ နာသာ၊ ပဒုမံ ဒေဟိ ယာစိတော"တိ။

သော တဿ ကုဇ္ဈိတွာ ပဒုမံ န အဒါသိ။

အထဿ ဒုတိယော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၂. "ယထာ သာရဒိကံ ဗီဇံ၊ ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဝိရူဟတိ။
ဧဝံ ရုဟတု တေ နာသာ၊ ပဒုမံ ဒေဟိ ယာစိတော"တိ။

တတ္ထ **သာရဒိကန္တိ** သရဒသမယေ ဂဟေတွာ နိက္ခိတ္တံ သာရသမ္ပန္နံ ဗီဇံ။ သော တဿပိ ကုဇ္ဈိတွာ ပဒုမံ န အဒါသိ။

အထဿ တတိယော တတိယံ ကထမာဟ –

၃၃. "ဥဘောပိ ပလပန္တေတေ၊ အပိ ပဒ္မာနိ ဒဿတိ။
ဝဇ္ဇုံ ဝါ တေ န ဝါ ဝဇ္ဇုံ၊ နတ္ထိ နာသာယ ရူဟနာ။
ဒေဟိ သမ္မ ပဒုမာနိ၊ အဟံ ယာစာမိ ယာစိတော"တိ။

တတ္ထ **ဥဘောပိ ပလပန္တေတေ** တိ ဧတေ ဒွေပိ မုသာ ဝဒန္တိ။ **အပိ ပဒ္မာနိ** တိ “အပိ နာမ နော ပဒုမာနိ ဒဒေယျာသီ”တိ စိန္တေတွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **ဝဇ္ဇုံ တ တေ န တ ဝဇ္ဇု** န္တိ “တဝ နာသာ ရုဟတူ”တိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ တ န တ ဝဒေယျုံ, ဧတေသံ ဝစနံ အပ္ပမာဏံ, သဗ္ဗတ္ထာပိ နတ္ထိ နာသာယ ရုဟနာ, အဟံ ပန တေ နာသံ ပဋိစ္စ န ကိဉ္စိ ဝဒာမိ, ကေဝလံ ယာစာမိ, တဿ မေ ဒေဟိ, သမ္မ, ပဒုမာနိ ယာစိတောတိ။

တံ သုတွာ ပဒုမသရဂောပကော “ဣမေဟိ ဒွီဟိ မုသာဝါဒေ ကထိတော, တုမှေဟိ သဘာဝေ ကထိတော, တုမှာကံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ပဒုမာနီ”တိ မဟန္တံ ပဒုမကလာပံ အာဒာယ တဿ ဒတွာ အတ္တနော ပဒုမသရမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပဒုမလာဘီ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပဒုမဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၆၂] ၂. မုဒုပာဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပာဏိ စေ မုဒုကော စဿ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ အာနီတံ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု, ဣတ္ထိယော နာမေတာ ကိလေသဝသေန ဂမနတော အရက္ခိယာ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော ဓီတရံ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိံသု, ပိတရာ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ဌိတာဝ ပိတရံ အဇာနာပေတွာ ကိလေသဝသေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ ပလာယီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သော ဓီတရဉ္စ ဘာဂိနေယျဉ္စ ဒွေပိ အန္တောနိဝေသနေ ပေါသေန္တော ဧကဒိဝသံ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော “မမစ္စယေန မယှံ ဘာဂိနေယျော ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ဓီတာပိ မေ တဿ အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿတီ”တိ ဝတွာ အပရဘာဂေ ဘာဂိနေယျဿ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ပုန အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော “မယှံ ဘာဂိနေယျဿ အညဿ ရညော ဓီတရံ အာနေဿာမ, မယှံ ဓီတရမ္ပိ အညဿ ရာဇကုလေ ဒဿာမ, ဧဝံ နော ဉာတကာ ဗဟုတရာ ဘဝိဿန္တီ”တိ အာဟ။ အမစ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

အထ ရာဇာ ဘာဂိနေယျဿ ဗဟိဂေဟံ အဒါသိ, အန္တော ပဝေသနံ နိဝါရေသိ။ တေ ပန အညမညံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ အဟေသုံ။ ကုမာရော “ကေန နု ခေါ ဥပါယေန ရာဇဓီတရံ ဗဟိ နီဟရာပေယျ”န္တိ စိန္တေန္တော “အတ္ထိ ဥပါယော”တိ ဓာတိယာ လဉ္ဇံ ဒတွာ “ကိံ, အယျပုတ္တ, ကိစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “အမ္မ, ကထံ နု ခေါ ရာဇဓီတရံ ဗဟိ ကာတုံ ဩကာသံ လဘေယျာမာ”တိ အာဟ။ “ရာဇဓီတာယ သဒ္ဓိံ ကထေတွာ ဇာနိဿာမီ”တိ။ “သာဓု, အမ္မာ”တိ။ သာ ဂန္တွာ “ဧဟိ, အမ္မ, သီသေ တေ ဦကာ ဂဏှိဿာမီ”တိ တံ နီစပီဌကေ နိသီဒါပေတွာ သယံ ဥစ္စေ နိသီဒိတွာ တဿာ သီသံ အတ္တနော ဦရူသု ဌပေတွာ ဦကာ ဂဏှယမာနာ ရာဇဓီတာယ သီသံ နခေဟိ ဝိဇ္ဈိ။ ရာဇဓီတာ “နာယံ အတ္တနော နခေဟိ ဝိဇ္ဈတိ, ပိတုစ္ဆာပုတ္တဿ မေ ကုမာရဿ နခေဟိ ဝိဇ္ဈတီ”တိ ဉတွာ “အမ္မ, တွံ ကုမာရဿ သန္တိကံ အဂမာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, အမ္မာ”တိ။ “ကိံ တေန သာသနံ ကထိတ”န္တိ? “တဝ ဗဟိကရဏူပါယံ ပုစ္ဆတိ, အမ္မာ”တိ။ ရာဇဓီတာ “ပဏ္ဍိတော ဟောန္တော ဇာနိဿတီ”တိ ပဌမံ ကထံ ဗန္ဓိတွာ “အမ္မ, ဣမံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ကုမာရဿ ကထေဟီ”တိ အာဟ။

၃၄. “ပါဏိ စေ မုဒုကော စဿ, နာဂေါ စဿ သုကာရိတော။
အန္ဓကာရော စ ဝဿေယျ, အထ နူန တဒါ သိယာ”တိ။

သာ တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကုမာရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အမ္မ, ရာဇဓီတာ ကိမာဟာ”တိ ဝုတ္တေ “အယျပုတ္တ, အညံ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဣမံ ကထံ ပဟိဏီ”တိ တံ ကထံ ဥဒါဟာသိ။ ကုမာရော စ တဿတ္ထံ ဉတွာ “ဂစ္ဆ, အမ္မာ”တိ တံ ဥယျောဇေသိ။

ကထာယတ္တော – သစေ တေ ဇေကိသ္သာ စူဠုပဋ္ဌာကာယ မမ ဟတ္ထော ဝိယ ဟတ္ထော မုဒု အဿ, ယဒိ စ တေ အာနေဥ္ဇကာရဏံ သုကာရိတော ဧကော ဟတ္ထီ အဿ, ယဒိ စ တံ ဒိဝသံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော အတိဝိယ ဗဟလော အန္ဓကာရော အဿ, ဒေဝတေ စ ဝဿေယျ။ **အထ နူန တအာ သိယာ**တိ တာဒိသေ ကာလေ ကြမေ စတ္တာရော ပစ္စယေ အာဂမ္မ ဇေကံသေန တေ မနောရထဿ မတ္ထကဂမနံ သိယာတိ။

ကုမာရော တေမတ္တံ တထတော ဥတွာတ ဇေကံ အဘိရူပံ မုဒုဟတ္ထံ စူဠုပဋ္ဌာကံ သဇ္ဇံ ကတွာတ မင်္ဂလဟတ္ထိကေ ပကဿ လဍ္ဍံ ဒတွာတ ဟတ္ထိံ အာနေဥ္ဇကာရဏံ ကာရေတွာတ ကာလံ အာဂမေန္တော အစ္ဆိ။

အထေကသ္မိံ ကာဠပက္ခုပောသထဒိဝသေ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ဃနကာဠမေဃော ဝဿိ။ သော “အယံ အနိ ရာဇဓီတာယ ဝုတ္တဒိဝသော”တိ တရဏံ အဘိရုဟိတွာတ မုဒုဟတ္ထကံ စူဠုပဋ္ဌာကံ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသီဒာပေတွာတ ဂန္တွာ တ ရာဇနိဝေသနဿ အာကာသင်္ဂဏာဘိမုခေ ဌာနေ ဟတ္ထိံ မဟာဘိတ္တိယံ အလ္လီယာပေတွာတ တတဟာနသမီပေ တေမေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာပိ ဓီတရံ ရက္ခန္တော အညတ္ထ သယိတုံ န ဒေတိ, အတ္တနော သန္တိကေ စူဠသယနေ သ ယာပေတိ။ သာပိ “အဇ္ဇ ကုမာရော အာဂမိဿတီ”တိ ဥတွာတ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမိတွာတဝ နိပန္နာ “တာတ နှဟာယိတုကာ မာမှဟီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “ဧဟိ, အမ္မ”တိ တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာတ တတဟာနသမီပံ နေတွာတ “နှဟာယာဟိ, အမ္မာ”တိ ဥက္ခိပိတွာတ တတဟာနဿ ဗဟိပဿေ ပမုခေ ဌပေတွာတ ဧကသ္မိံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာတ အဋ္ဌာသိ။ သာ နှဟာယမာနာဝ ကုမာရဿ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ, သော တဿာ ဟတ္ထတော အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာတ ဥပဋ္ဌာကာယ ဟ တ္ထေ ပိဠန္ဓိတွာတ တံ ဥက္ခိပိတွာတ ရာဇဓီတရံ နိဿာယ ပမုခေ ဌပေသိ ။ သာ တဿာ ဟတ္ထံ ဂဟေတွာတ ပိတု ဟတ္ ထေ ဌပေသိ, သော တဿာ ဟတ္ထံ ဂဟေတွာတ ဓီတု ဟတ္ထံ မုဉ္စိ, သာ ကြတရဿာပိ ဟတ္ထာ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိ တွာတ တဿာ ဒုတိယဟတ္ထေ ပိဠန္ဓိတွာတ ပိတု ဟတ္ထေ ဌပေတွာတ ကုမာရေန သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ ရာဇာ “ဓီတာယေဝ မေ”တိ သညာယ တံ အရိကံ နှဟာနပရိယောသာနေ သိရိဂဗ္ဘေ သယာပေတွာတ ဒွာရံ ပိဓာယ လဉ္ဆေတွာတ အာရက္ခံ ဒ တွာတ အတ္တနော သယနံ ဂန္တွာ နိပဇ္ဇိ။

သော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ဒွာရံ ဝိဝရိတွာတ တံ အရိကံ ဒိသွာတ “ကိမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ တဿာ ကုမာရေန သဒ္ဓိံ ဂတဘာဝံ ကထေသိ။ ရာဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာတ “ဟတ္ထေ ဂဟေတွာတ စရန္တေနပိ မာတုဂာမံ ရက္ခိတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ အရက္ခိယာ နာမိတ္ထိယော”တိ စိန္တေတွာတ ကြတရာ ဒွေဝ ကထာ အဘာသိ –

၃၅. “အနလာ မုဒုသမ္ဘာသာ၊ ဒုပ္ပူရာ တာ နဒီသမာ။
သီဒန္တိ နံ ဝိဒိတွာတန၊ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇယေ။

၃၆. “ယံ ဧတာ ဥပသေဝန္တိ၊ ဆန္ဒသာ တ ဓနေန တာ။
ဇာတဝေဒောဝ သံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပံ အနုဒဟန္တိ န”န္တိ။

တတ္ထ **အနလာ မုဒုသမ္ဘာသာ**တိ မုဒုဝစနေနပိ အသက္ကုဏေယျာ, နေဝ သက္ကာ သဏှတစာယ သင်္ဂဏှိတု န္တိ အတ္ထော။ ပုရိသေဟိ တ ဧတာသံ န အလန္တိ အနလာ။ **မုဒုသမ္ဘာသာ**တိ ဟဒယေ ထဒ္ဓေပိ သမ္ဘာသာဝ မုဒု ဧတာသန္ တိ မုဒုသမ္ဘာသာ။ **ဒုပ္ပူရာ တာ နဒီသမာ** တိ ယထာ နဒီ အာဂတာဂတဿ ဥဒကဿ သန္ဒနတော ဥဒကေန ဒုပ္ပူရာ, ဧဝံ အနုဘူတာနုဘူတေဟိ မေထုနာဒီဟိ အပရိတုဿနတော ဒုပ္ပူရာ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တိဏ္ဏံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာနံ အတိတ္တော အပ္ပဋိဝါနော မာတုဂါမော ကာလံ ကရောတိ။ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ? မေထုနသမာပတ္တိယာ စ ဝိဇာယနဿ စ အလင်္ကာရဿ စ။ ကြမေသံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အတိတ္တော အပ္ပဋိဝါနော မာတုဂါမော ကာလံ ကရောတီ”တိ။

သီဒန္တိ တိ အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု သောဠသသု ဥဿဒနိရယေသု နိမုဇ္ဇန္တိ။ **နန္တိ** နိပါတမတ္တံ ။ **ဝိဒိတွာတနာ** တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။ **အာရကာ ပရိဝဇ္ဇယေ** တိ “ဧတာ ကြတ္ထိယော နာမ မေထုနဓမ္မာဒီဟိ အတိတ္တာ ကာလံ ကတွာတ ဧ တေသု နိရယေသု သီဒန္တိ, ဧတာ ဧဝံ အတ္တနာ သီဒမာနာ ကဿညဿ သုခါယ ဘဝိဿန္တီ”တိ ဧဝံ ဥတွာတ ပဏ္ဍိ တော ပုရိသော ဒူရတောဝ တာ ပရိဝဇ္ဇယေတိ ဒီပေတိ။ **ဆန္ဒသာ တ ဓနေန တာ**တိ အတ္တနော တ ဆန္ဒေန ရုစိယာ ပေမေန,

ဘတိဝသေန လဒ္ဓမနေန တ ယံ ပုရိသံ ဇာတော ဣတ္ထိယော ဥပသေဝန္တိ ဘဇန္တိ။ **ဇာတဝေဒေါ**တိ အဂ္ဂိ။ သော ဟိ ဇာတမတ္တောဝ ဝေဒိယတိ, ဝိဒိတော ပါကဋော ဟောတီတိ ဇာတဝေဒေါ။ သော ယထာ အတ္တနော ဌာနံ ကာရဏံ ဩကာသံ အနုဒဟတိ, ဧဝမေတာပိ ယံ ဥပသေဝန္တိ, တံ ပုရိသံ ဓနယသသီလပညာသမန္နာဂတမ္ပိ တေသံ သမ္ပတ္တီနံ ဝိနာသနတော ပုန တာယ သမ္ပတ္တိယာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကံ ကုရုမာနာ ခိပ္ပံ အနုဒဟန္တိ ဈာပေန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ဗလဝန္တော ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ၊ ထာမဝန္တောပိ ဟာယရေ။
စက္ခုမာ အန္ဓကာ ဟောန္တိ၊ မာတုဂါမဝသံ ဂတာ။

“ဂုဏဝန္တော နိဂ္ဂုဏာ ဟောန္တိ၊ ပညဝန္တောပိ ဟာယရေ။
ပမတ္တာ ဗန္ဓနေ သေန္တိ၊ မာတုဂါမဝသံ ဂတာ။

“အဇ္ဈေနဉ္စ တပံ သီလံ၊ သစ္စံ စာဂံ သတိံ မတိံ။
အစ္ဆိန္ဒန္တိ ပမတ္တဿ၊ ပန္ထဒူဘီဝ တက္ကရာ။

“ယသံ ကိတ္တိံ ဓိတိံ သူရံ၊ ဗာဟုသစ္စံ ပဇာနနံ။
ခေပယန္တိ ပမတ္တဿ၊ ကဋ္ဌပုဉ္ဇံဝ ပါဝကော”တိ။

ဧဝံ ဝတွာ မဟာသတ္တော “ဘာဂိနေယျောပိ မယာဝ ပေါသေတဗ္ဗော”တိ မဟန္တေန သက္ကာရေန ဓီတရံ တဿေဝ ဒတွာ တံ ဩပရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သောပိ မာတုလဿ အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ “တဒါ ရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မုဒုပာဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၆၃] ၃. စူဠပလောဘနဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဘိဇ္ဇမာနေ ဝါရိသ္မိန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုမေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ ဓမ္မသဘံ အာနီတံ “သစ္စံ ကိရ, တွံ ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု, ဣတ္ထိယော နာမေတာ ပောရာဏကေ သုဒ္ဓသတ္တေပိ သံကိလေသေသု”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော ရာဇာ အပုတ္တကော ဟုတွာ အတ္တနော ဣတ္ထိယော “ပုတ္တပတ္ထနံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ တာ ပုတ္တေ ပတ္ထေန္တိ။ ဧဝံ အဒ္ဓာနေ ဂတေ ဗောဓိသတ္တော ဗြဟ္မလောကာ စဝိတွာ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ဇာတမတ္တံ နှာပေတွာ ထညပာယနတ္ထာယ ဓာတိယာ အဒံသု။ သော ပါယမာနော ရောဒတိ, အထ နံ အညိဿာ အဒံသု။ မာတုဂါမဟတ္ထဂတော နေဝ တုဏှီ ဟောတိ။ အထ နံ ဧကဿ ပါဒမူလိကဿ အဒံသု, တေန ဂဟိတမတ္တောယေဝ တုဏှီ အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပုရိသာဝ တံ ဂဟေတွာ စရန္တိ။ ထညံ ပါယေန္တာ ဒုဟိတွာ တ ပါယေန္တိ, သာဏိအန္တရေန တ ထနံ မုခေ ဌပေန္တိ။ တေနဿ **အနိတ္ထိဂန္ဓကုမာရော**တိ နာမံ ကရိံသု။ တဿ အပရာပရံ ဝဍ္ဎမာနဿပိ မာတုကမ္မံ နာမ ဒဿေတုံ န သက္ကာ။ တေနဿ ရာဇာ ဝိသုံယေဝ နိသဇ္ဇာဒိဌာနာနိ ဈာနာဂါရဉ္စ ကာရေသိ။

သော တဿ သောဠသဝဿိကကာလေ စိန္တေသိ – “မယှံ အညော ပုတ္တော နတ္ထိ, အယံ ပန ကုမာရော ကာမေ န ပရိဘုဥ္ဇတိ, ရဇ္ဇမ္ပိ န ဣစ္ဆိဿတိ, ဒုလ္လဒ္ဓော ဝတ မေ ပုတ္တော”တိ။ အထ နံ ဧကာ နစ္စဂီတဝါဒိတကုသလာ ပုရိသေ ပရိစရိတွာ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတုံ ပဋိဗလာ တရုဏနာဋကိတ္ထိ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, ကိံ နု စိန္တေသီ”တိ အာဟ, ရာဇာ တံ ကာရဏံ အာစိက္ခိ။ “ဟောတု, ဒေဝ , အဟံ တံ ပလောဘေတွာ ကာမရသံ ဇာနာပေဿာမီ”တိ။ “သစေ မေ ပုတ္တံ အနိတ္ထိဂန္ဓကုမာရံ ပလောဘေတုံ သက္ကိဿသိ, သော ရာဇာ ဘဝိဿတိ, တွံ အဂ္ဂမဟေသီ”တိ။ သာ “မမေသော ဘာရော, တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ ဝတွာ အာရက္ခမနုဿေ ဥပသင်္ကမိတွာ

တ အာဟ – ‘‘အဟံ ပစ္စူသသမယေ အာဂန္တွာ အယ္ယပုတ္တဿ သယနဋ္ဌာနေ ဗဟိဈာနာကရေ ဌတွာ ကယိဿာ
မိ။ သစေ သော ကုဇ္ဈတိ, မယှံ ကထေယျာထ, အဟံ အပဂစ္ဆိဿာမိ။ သစေ သုဏာတိ, ဝဏ္ဏံ မေ ကထေယျာ
ထာ’’တိ။ တေ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

သာပိ ပစ္စူသကာလေ တသ္မိံ ပဒေသေ ဌတွာ တန္တိဿရေန ဂီတဿရံ, ဂီတဿရေန တန္တိဿရံ အနတိက္က
ကမိတွာ မဓုရေန သဒ္ဒေန ကယိ, ကုမာရော သုဏန္တော ဝ နိပဇ္ဇိ, ပုနဒိဝသေ စ အာသန္နဋ္ဌာနေ ဌတွာ ကယိတုံ
အာဏာပေသိ, ပုနဒိဝသေ ဈာနာကရေ ဌတွာ ကယိတုံ အာဏာပေသိ, ပုနဒိဝသေ အတ္တနော သမီပေ ဌတွာတိ ဧဝံ အနုက္က
ကမေနေဝ တဏှံ ဥပ္ပာဒေတွာ လောကဓမ္မံ သေဝိတွာ ကာမရသံ ဥတွာ ‘‘မာတုဂါမံ နာမ အဇာနိတ္တ န ဒဿာမီ’’တိ
အသိံ ဂဟေတွာ အန္တရဝီထိံ ဩတရိတွာ ပုရိသေ အနုဗန္ဓန္တော ဝိစရိ။ အထ နံ ရာဇာ ကဟာပေတွာ တာယ ကုမာရိ
ကာယ သဒ္ဓိံ နဂရာ နီဟရာပေသိ။ ဥဘောပိ အရညံ ပဝိသိတွာ အဓောဂင်္ဂံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ပဿေ ဂင်္ဂံ, ဧကသ္မိံ သ
မုဒ္ဒံ ကတွာ ဥဘိန္နမန္တရေ အဿမပဒံ မာပေတွာ တသံ ကပ္ပယိံသု။ ကုမာရိကာ ပဏ္ဏသာလာယံ နိသီဒိတွာ ကန္ဒ
ဒမူလာဒီနိ ပစတိ, ဗောဓိသတ္တော အရညတော ဖလာဖလံ အာဟရတိ။

အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ သမုဒ္ဒဒီပကာ ဧကော တာပသော ဘိက္ခာစာရတ္ထာယ အာကာ
သေန ဂစ္ဆန္တော ဓူမံ ဒိသွာ အဿမပဒေ ဩတရိ။ အထ နံ သာ ‘‘နိသီဒ, ယာဝ ပစ္စတီ’’တိ နိသီဒာပေတွာ ဣတ္ထိကု
တ္တေန ပလောဘေတွာ ဈာနာ စာဝေတွာ ဗြဟ္မစရိယမဿ အန္တရာယမကာသိ။ သော ပက္ခစ္ဆိန္နကာကော ဝိယ ဟု
တွာ တံ ဇဟိတုံ အသက္ကောန္တော သဗ္ဗဒိဝသံ တတ္ထေဝ ဌတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဝေဂေန သမုဒ္ဒာ
ဘိမုခော ပလာယိ။ အထ နံ သော ‘‘ပစ္စာမိတ္တော မေ အယံ ဘဝိဿတီ’’တိ အသိံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓိ။ တာပသော
အာကာသေ ဥပ္ပတနာကာရံ ဒဿေတွာ သမုဒ္ဒေ ပတိ။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ဧသ တာပသော အာကာသေနာဂတော ဘဝိ
ဿတိ, ဈာနဿ ပရိဟီနတ္တာ သမုဒ္ဒေ ပတိတော, မယာ အနိဿ အဝဿယေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ စိန္တေတွာ
ဝေလန္တေ ဌတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသ –

၃၇. ‘‘အဘိဇ္ဇမာနေ ဝါရိသ္မိံ, သယံ အာဂမ္မ ဣဒ္ဓိယာ။
မိဿီဘာဝိတ္ထိယာ ဂန္တွာ, သံသီဒသိ မဟဏ္ဏဝေ။

၃၈. ‘‘အာဝဋ္ဋနီ မဟာမာယာ, ဗြဟ္မစရိယဝိကောပနာ။
သီဒန္တိ နံ ဝိဒိတွာန, အာရကာ ပရိဝဇ္ဇယေ။

၃၉. ‘‘ယံ ဧတာ ဥပသေဝန္တိ, ဆန္ဒသာ ဝါ ဓနေန ဝါ။
ဇာတဝေဒောဝ သံ ဌာနံ, ခိပ္ပံ အနုဒဟန္တိ န’’န္တိ။

တတ္ထ **အဘိဇ္ဇမာနေ ဝါရိသ္မိံ** န္တိ ဣမသ္မိံ ဥဒကေ အစလမာနေ အကမ္ပမာနေ ဥဒကံ အနာမသိတွာ သယံ
အာကာသေနေဝ ဣဒ္ဓိယာ အာဂန္တွာ။ **မိဿီဘာဝိတ္ထိယာ** တိ လောကဓမ္မဝသေန ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ မိဿီဘာဝံ။
အာဝဋ္ဋနီ မဟာမာယာ တိ ဣတ္ထိယော နာမေတာ ကာမာဝဋ္ဋေန အာဝဋ္ဋနတော အာဝဋ္ဋနီ, အနန္တာဟိ ဣတ္ထိမာယာ
ဟိ သမန္နာဂတတ္တာ မဟာမာယာ နာမ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

‘‘မာယာ စေတာ မရီစီ စ, သောကော ရောဂေ စုပဒ္ဒဝေါ။
ခရာ စ ဗန္ဓနာ စေတာ, မစ္စုပာသော ဂုဟာသယော။
တာသု ယော ဝိဿသေ ပေါသော, သော နရေသု နရာဓမော’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၁၈)။

ဗြဟ္မစရိယဝိကောပနာ တိ သေဋ္ဌစရိယဿ မေထုနဝိရတိဗြဟ္မစရိယဿ ဝိကောပနာ။ **သီဒန္တိ** တိ ဣတ္ထိ
ယော နာမေတာ ဣမိနာ ဗြဟ္မစရိယဝိကောပနေန အဟယေသု သီဒန္တိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ပန ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ တာပသော သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဌိတောယေဝ နဋ္ဌဈာနံ ပုန ဥပ္ပာဒေတွာ
အာကာသေန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘အယံ တာပသော ဧဝံ ဘာရိကော သမာ
နော သိမ္ဗလိတူလံ ဝိယ အာကာသေန ဂတော, မယာပိ ဣမိနာ ဝိယ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာကာသေန စရိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။

သော အသ္သမံ ဂန္တွာ တံ ဣတ္ထိံ မနုသ္သပထံ နေတွာ “ဂစ္ဆ, တွံ”န္တိ ဥယျောဇေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မနု
ညေ ဘူမိဘာဂေ အသ္သမံ မာပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိ
ယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္
ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒာ အနိတ္ထိဂန္ဓကုမာရော အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စူဠပလောဘနဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၆၄] ၄. မဟာပနာဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပနာဒော နာမ သော ရာဇာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဂင်္ဂာတီရေ နိသိန္နော ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရသ္သာနုဘာဝံ အာရဗ္ဘ ကထေ
သိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝသ္သံ ဝသိတွာ “ဘဒ္ဒဇိကုမာရသ္သ သင်္ဂဟံ ကရိသ္သာမီ”တိ
ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော စာရိကံ စရမာနော ဘဒ္ဒိယနဂရံ ပတွာ ဇာတိယာဝနေ တယော မာသေ ဝသိ ကုမာရသ္သ ဉာဏပရိ
ပာကံ အာဂမယမာနော။ ဘဒ္ဒဇိကုမာရော မဟာယသော အသီတိကောဋိဝိဘဝသ္သ ဘဒ္ဒိယသေဋ္ဌိနော ဧကပုတ္တကော။
တသ္သ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကာ တယော ပာသာဒာ အဟေသုံ။ ဧကေကသ္မိံ စတ္တာရော စတ္တာရော မာသေ ဝ
သတိ။ ဧကသ္မိံ ဝသိတွာ နာဋကပရိဝုတော မဟန္တေန ယသေန အညံ ပာသာဒံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ခဏေ “ကုမာရသ္သ
ယသံ ပသ္သိသ္သာမာ”တိ သကလနဂရံ သင်္ခုဘတိ, ပာသာဒန္တရေ စက္ကာတိစက္ကာနိ မဉ္စာတိမဉ္စာနိ ဗန္ဓန္တိ။

သတ္ထာ တယော မာသေ ဝသိတွာ “မယံ ဂစ္ဆာမာ”တိ နဂရဝာသီနံ အာရောစေသိ။ နာဂရာ “ဘန္တေ, သွေဝ ဂမိ
သ္သထာ”တိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရမဇ္
ဈေ မဏ္ဍပံ ကတွာ အလင်္ကရိတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ ကာလံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော တ
တ္ထ ဂန္တွာ နိသီဒိ, မနုသ္သာ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သတ္ထာ နိဋ္ဌိတဘတ္တကိစ္စော မဓုရသ္သရေန အနုမောဒနံ အာရဘိ။
တသ္မိံ ခဏေ ဘဒ္ဒဇိကုမာရောပိ ပာသာဒတော ပာသာဒံ ဂစ္ဆတိ , တသ္သ သမ္ပတ္တိဒသ္သနတ္ထာယ တံ ဒိဝသံ န ကောစိ
အာဂမာသိ, အတ္တနော မနုသ္သာဝ ပရိဝါရေသုံ။ သော မနုသ္သေ ပုစ္ဆိ – “အညသ္မိံ ကာလေ မယိ ပာသာဒတော ပာသာဒံ ဂ
စ္ဆန္တေ သကလနဂရံ သင်္ခုဘတိ, စက္ကာတိစက္ကာနိ မဉ္စာတိမဉ္စာနိ ဗန္ဓန္တိ, အဇ္ဇ ပန ဌပေတွာ မယှံ မနုသ္
သေ အညော ကောစိ နတ္ထိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ။ “သာမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမံ ဘဒ္ဒိယနဂရံ ဥပနိသ္သာယ တယော
မာသေ ဝသိတွာ အဇ္ဇေဝ ဂမိသ္သတိ, သော ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ မဟာဇနသ္သ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, သကလနဂရ
ဝါသိနောပိ တသ္သ ဓမ္မကထံ သုဏန္တီ”တိ။ သော “တေန ဟိ ဧထ, မယမ္ပိ သုဏိသ္သာမာ”တိ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိ
တောဝ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော ဌိတောဝ သဗ္ဗကိလေသေ ခေ
ပေတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

သတ္ထာ ဘဒ္ဒိယသေဋ္ဌိံ အာမန္တေတွာ “မဟာသေဋ္ဌိ, ပုတ္တော တေ အလင်္ကတပဋိယတ္တောဝ ဓမ္မကထံ သု
ဏန္တော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော, တေနသ္သ အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ ပရိနိဗ္ဗာယိတုံ ဝါ”တိ အာဟ။ “ဘန္
တေ, မယှံ ပုတ္တသ္သ ပရိနိဗ္ဗာနေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, ပဗ္ဗာဇေထ နံ, ပဗ္ဗာဇေတွာ စ ပန နံ ဂဟေတွာ သွေဝ အမှာကံ
ဂေဟံ ဥပသင်္ကမထာ”တိ။ ဘဂဝါ နိမန္တနံ အဓိဝါသေတွာ ကုလပုတ္တံ အာဒါယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပ
သမ္ပဒံ အပေသိ။ တသ္သ မာတာပိတရော သတ္တာဟံ မဟာသက္ကာရံ ကရိံသု။ သတ္ထာ သတ္တာဟံ ဝသိတွာ ကုလပု
တ္တမာဒါယ စာရိကံ စရန္တော ကောဋိဂါမံ ပာပုဏိ။ ကောဋိဂါမဝါသိနော မနုသ္သာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ မ
ဟာဒါနံ အဒံသု။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ အာရဘိ။ ကုလပုတ္တော အနုမောဒနကရဏကာလေ ဗဟိ
ဂါမံ ဂန္တွာ “သတ္ထု အာဂတကာလေယေဝ ဥဋ္ဌဟိသ္သာမီ”တိ ဂင်္ဂါတိတ္ထသမီပေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဈာနံ သမာ
ပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ ။ မဟလ္လကတ္ထေရေသု အာဂစ္ဆန္တေသုပိ အနုဋ္ဌဟိတွာ သတ္ထု အာဂတကာလေယေဝ ဥဋ္ဌဟိ။
ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ “အယံ ပုရေ ဝိယ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟာထေရေ အာဂစ္ဆန္တေပိ ဒိသွာ န ဥဋ္ဌဟတီ”တိ ကုဇ္ဈိံသု။

ကောဋိဂါမဝါသိနော မနုသ္သာ နာဝါသင်္ဃာတေ ဗန္ဓိံသု။ သတ္ထာ နာဝါသင်္ဃာတေ ဌတွာ “ကဟံ , ဘဒ္ဒဇီ”တိ
ပုစ္ဆိ။ “ဧသ, ဘန္တေ, ဣဓေဝ”တိ။ “ဧဟိ, ဘဒ္ဒဇိ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကနာဝံ အဘိရုဟာ”တိ။ ထေရောပိ ဥပ္ပတိတွ
ာ ဧကနာဝါယ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဂင်္ဂါယ မဇ္ဈံ ဂတကာလေ သတ္ထာ အာဟ – “ဘဒ္ဒဇိ, တယာ မဟာပနာဒရာဇကာ

လေ အဇ္ဈာဝုတ္ထဟာသာအေ ကပဟ”န္တိ၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိမုဂ္ဂေ, ဘန္တေတိ။ ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ “ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရော အညံ ဗျာကရောတီ”တိ အာဟံသု။ သတ္ထာ “တေန ဟိ, ဘဒ္ဒဇိ, သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ကင်္ခံ ဆိန္ဒာ”တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဣဒ္ဓိဗလေန ဂန္တွာ ဟာသာဒထူပိကံ ဟာဒင်္ဂုလိယာ ဂဟေတွာ ပဉ္စဝီသတိယောဇနံ ဟာသာဒံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိ။ ဥပ္ပတိတော စ ပန ဟေဋ္ဌာဟာသာဒေ ဌိတာနံ ဟာသာဒံ ဘိန္ဒိတွာ ပညာယိ။ သော ဧကယောဇနံ ဒွိယောဇနံ တိယောဇနန္တိ ယာဝ ဝီသတိယောဇနာ ဥဒကတော ဟာသာဒံ ဥက္ခိပိ။ အထဿ ပုရိမဘဝေ ဉာတကာ ဟာသာဒလောဘေန မစ္ဆကစ္ဆပနာဂမဏ္ဍူကာ ဟုတွာ တသ္မိံယေဝ ဟာသာဒေ နိဗ္ဗတ္တာ ဟာသာဒေ ဥဋ္ဌဟန္တေ ပရိဝတ္တိတွာ ပရိဝတ္တိတွာ ဥဒကေယေဝ ပတိံသု။ သတ္ထာ တေ ပတန္တေ ဒိသွာ “ဉာတကာ တေ, ဘဒ္ဒဇိ, ကိလမန္တီ”တိ အာဟ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ ဟာသာဒံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ဟာသာဒေ ယထာဌာနေယေဝ ပတိဋ္ဌဟိ, သတ္ထာ ဟာရဂင်္ဂံ ဂတော။ အထဿ ဂင်္ဂာတီရေယေဝ အာသနံ ပညာပယိံသု, သော ပညတ္တေ ဝရဗုဒ္ဓါသနေ တရုဏသူရိယော ဝိယ ရသ္မိယော မုဉ္စန္တော နိသီဒိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ “ကသ္မိံ ကာလေ, ဘန္တေ, အယံ ဟာသာဒေ ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရေန အဇ္ဈာဝုတ္ထော”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ “မဟာပနာဒရာဇကာလေ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလာယံ သုရုစိ နာမ ရာဇာ အဟောသိ, ပုတ္တောပိ တဿ သုရုစိယေဝ, တဿ ပန ပုတ္တော မဟာပနာဒော နာမ အဟောသိ, တေ ဣမံ ဟာသာဒံ ပဋိလဘိံသု။ ပဋိလာဘတ္ထာယ ပနဿ ဣဒံ ပုဗ္ဗကမ္မံ – ဒွေ ပိတာပုတ္တာ နဠေဟိ စ ဥဒုမ္ဗရအရူဟိ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝသနပဏ္ဏသာလံ ကရိံသု။ ဣမသ္မိံ ဇာတကေ သဗ္ဗံ အတီတဝတ္ထု ပကိဏ္ဏကနိပာတေ **သုရုစိဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၄.၁၀၂ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၄၀. “ပနာဒော နာမ သော ရာဇာ, ယဿ ယူပေါ သုဝဏ္ဏယော။
တိရိယံ သောဠသုဗ္ဗေဓော၊ ဥဒ္ဓမာဟု သဟဿဓာ။

၄၁. “သဟဿကဏ္ဍော သတဂေဏ္ဍု၊ ဓဇာလု ဟရိတာမယော။
အနစ္စုံ တတ္ထ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ ဆ သဟဿာနိ သတ္တဓာ။

၄၂. “ဧဝမေတံ တဒါ အာသိ၊ ယထာ ဘာသသိ ဘဒ္ဒဇိ။
သက္ကော အဟံ တဒါ အာသိံ၊ ဝေယျာဝစ္စကရော တဝ”တိ။

တတ္ထ **ယူပေါ**တိ ဟာသာဒော။ **တိရိယံ သောဠသုဗ္ဗေဓော** တိ ဝိတ္ထာရတော သောဠသကဏ္ဍုဟတဝိတ္ထာရော အဟောသိ။ **ဥဒ္ဓမာဟု သဟဿဓာ** တိ ဥဗ္ဗေဓေန သဟဿကဏ္ဍုဂမနမတ္တံ ဥစ္စော အဟု, သဟဿကဏ္ဍုဂမနဂဏနာယ ပဉ္စဝီသတိယောဇနုပ္ပမာဏော ဟောတိ။ ဝိတ္ထာရော ပနဿ အဋ္ဌယောဇနမတ္တော။

သဟဿကဏ္ဍော သတဂေဏ္ဍု တိ သော ပနေသ သဟဿကဏ္ဍုဗ္ဗေဓော ဟာသာဒော သတဘူမိကော အဟောသိ။ **ဓဇာလူ**တိ ဓဇသမ္ပန္နော။ **ဟရိတာမယော**တိ ဟရိတမဏိပရိက္ခိတ္တော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “သမာလုဟရိတာမယော”တိ ဟဌော, ဟရိတမဏိမယေဟိ ဒွတ္တိံသတာယ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **သမာလူ**တိ ကိရ ဒွတ္တိံသတာယ နာမံ။ **ဂန္ဓဗ္ဗာ** တိ နဋာ, **ဆ သဟဿာနိ သတ္တဓာ** တိ ဆ ဂန္ဓဗ္ဗသဟဿာနိ သတ္တဓာ ဟုတွာ တဿ ဟာသာဒဿ သတ္တသု ဌာနေသု ရညော ရတိဇနနတ္ထာယ နစ္စိံသူတိ အတ္ထော။ တေ ဧဝံ နစ္စန္တာပိ ရာဇာနံ ဟာသေတုံ နာသက္ခိံသု, အထ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒေဝနဋံ ပေသေတွာ သမဇ္ဇံ ကာရေသိ, တဒါ မဟာပနာဒော ဟသိ။

ယထာ ဘာသသိ, ဘဒ္ဒဇီ တိ ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရေန ဟိ “ဘဒ္ဒဇိ, တယာ မဟာပနာဒရာဇကာလေ အဇ္ဈာဝုတ္ထဟာသာ ဒေ ကပဟ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိမုဂ္ဂေ, ဘန္တေ”တိ ဝဒန္တေန တသ္မိံ ကာလေ အတ္တနော အတ္ထာယ တဿ ဟာသာဒဿ နိဗ္ဗတ္တဘာဝေါ စ မဟာပနာဒရာဇဘာဝေါ စ ဘာသိတော ဟောတိ။ တံ ဂဟေတွာ သတ္ထာ “ယထာ တွံ, ဘဒ္ဒဇိ, ဘာသသိ, တဒါ ဧဝံ တထေဝ အဟောသိ, အဟံ တဒါ တဝ ကာယဝေယျာဝစ္စကရော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အဟောသိ”န္တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခဏေ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူ နိက္ကင်္ခာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ မဟာပနာဒေါ ရာဇာ ဘဒ္ဒဇိ အဟောသိ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မဟာပနာဒဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၆၅] ၅. ခုရပ္ပဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒိသွာ ခုရပ္ပေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဩသန္နဝီရိယံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဩသန္နဝီရိယော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု, ကသ္မာ ဧဝံ တွံ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီရိယံ ဩသ္သဇိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ အနိယျာနိကဋ္ဌာနေပိ ဝီရိယံ ကရိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ အဋဝိအာရက္ခကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပဉ္စပုရိသသတပရိဝါရော အဋဝိအာရက္ခကေသု သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ အဋဝိမုခေ ဧကသ္မိံ ဂါမေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော ဘတိံ ဂဟေတွာ မနုဿေ အဋဝိံ အတိက္ကာမေတိ။ အထေကသ္မိံ ဒိဝသေ ဗာရာဏသေယျကော သတ္ထဝါဟပုတ္တော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ တံ ဂါမံ ပတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “သမ္မ, သဟဿံ ဂဟေတွာ မံ အဋဝိံ အတိက္ကာမေဟီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ တဿ ဟတ္ထတော သဟဿံ ဂဏှိ, ဘတိံ ဂဏှန္တောယေဝ တဿ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိ။ သော တံ အာဒါယ အဋဝိံ ပာဝိသိ, အဋဝိမဇ္ဈေ ပဉ္စသတာ စောရာ ဥဋ္ဌဟိံသု, စောရေ ဒိသွာဝ သေသပုရိသာ ဥရေန နိပဇ္ဇိံသု, အာရက္ခကဇေဋ္ဌကော ဧကောဝ နဒန္တော ဝဂ္ဂန္တော ပဟရိတွာ ပဉ္စသတေပိ စောရေ ပလာပေတွာ သတ္ထဝါဟပုတ္တံ သောတ္ထိနာ ကန္တာရံ တာရေသိ။

သတ္ထဝါဟပုတ္တော ပရကန္တာရေ သတ္ထံ နိဝါသေတွာ အာရက္ခကဇေဋ္ဌကံ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘောဇေတွာ သယမ္ပိ ဘုတ္တပါတရာသော သုခနိသိန္နော တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော “သမ္မ, တထာဒါရုဏာနံ စောရာနံ အာဝုဓာနိ ဂဟေတွာ အဝတ္ထရဏကာလေ ကေန နု ခေါ တေ ကာရဏေန စိတ္တုတြာသမတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပန္န”န္တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၆၃. “ဒိသွာ ခုရပ္ပေ ဓနုဝေဂနုန္နေ, ခဂ္ဂေ ဂဟီတေ တိခိဏေ တေလဓောတေ။
တသ္မိံ ဘယသ္မိံ မရဏေ ဝိယူဠှေ, ကသ္မာ နု တေ နာဟု ဆမ္ဘိတတ္တ”န္တိ။

တတ္ထ **ဓနုဝေဂနုန္နေ** တိ ဓနုဝေဂေန ဝိဿဋ္ဌေ။ **ခဂ္ဂေ ဂဟီတေ** တိ ထရုဒဏ္ဍေဟိ သုဂဟိတေ ခဂ္ဂေ။ **မရဏေ ဝိယူဠှေ** တိ မရဏေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ။ **ကသ္မာ နု တေ နာဟု** တိ ကေန နု ခေါ ကာရဏေန နာဟောသိ။ **ဆမ္ဘိတတ္တ** န္တိ သရီရစလနံ။

တံ သုတွာ အာရက္ခကဇေဋ္ဌကော ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၆၄. “ဒိသွာ ခုရပ္ပေ ဓနုဝေဂနုန္နေ, ခဂ္ဂေ ဂဟီတေ တိခိဏေ တေလဓောတေ။
တသ္မိံ ဘယသ္မိံ မရဏေ ဝိယူဠှေ, ဝေဒံ အလတ္ထံ ဝိပုလံ ဥဠာရံ။

၆၅. “သော ဝေဒဇာတော အဇ္ဈဘဝိံ အမိတ္တေ, ပုဗ္ဗေဝ မေ ဇီဝိတမာသိ စတ္တံ။
န ဟိ ဇီဝိတေ အာလယံ ကုဗ္ဗမာနော, သူရော ကယိရာ သူရကိစ္စံ ကဒါစီ”တိ။

တတ္ထ **ဝေဒံ အလတ္ထ** န္တိ တုဋ္ဌိဝေဒံ သောမနဿံ ပဋိလဘိံ။ **ဝိပုလ** န္တိ ဗဟုံ။ **ဥဠာရ** န္တိ ဥတ္တမံ။ **အဇ္ဈဘဝိ** န္တိ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ အဘိဘဝိံ။ **ပုဗ္ဗေဝ မေ ဇီဝိတမာသိ စတ္တ** န္တိ မယာ ပုဗ္ဗေဝ တဝ ဟတ္ထတော ဘတိံ ဂဏှန္တေနေဝ ဇီဝိတံ စတ္တမာသိ။ **န ဟိ ဇီဝိတေ အာလယံ ကုဗ္ဗမာနော** တိ ဇီဝိတသ္မိဉှိ နိကန္တိံ ကုရုမာနော ပုရိသကိစ္စံ ကဒါစိပိ န ကရောတိ။

ဧဝံ သော သရဝဿေ ဝဿန္တေ ဇီဝိတနိကန္တိယာ ဝိဿဋ္ဌတ္တာ အတ္တနာ သူရကိစ္စဿ ကတဘာဝံ ဉာပေတွာ သတ္ထဝါဟပုတ္တံ ဥယျောဇေတွာ သကကမ္မမေဝ ပစ္စာဂန္တွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဩဿဋ္ဌဝီရိယော ဘိက္ခု အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒါ အာရက္ခကဒေဝတာ အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ခုရပ္ပဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၆၆] ၆. ဝါတဂ္ဂသိန္ဓဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေနာသိ ကိသိယာ ပဏ္ဍူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာဝတ္ထိယံ အညတရံ ကုလပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကာ အဘိရူပါ ဣတ္ထီ ဧကံ အဘိရူပံ ကုလပုတ္တံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ အဟောသိ, သကလသရီရံ ဈာပယမာနော ဝိယဿာ အဗ္ဘန္တရေ ကိလေသဂ္ဂိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ နေဝ ကာယဿာဒံ လဘိ, န စိတ္တဿာဒံ, ဘတ္တမ္ပိဿာ န ရုစ္စိ, ကေဝလံ မဉ္စကအဋနိံ ဂဟေတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ဥပဋ္ဌာယိကာ စ သဟာယိကာ စ ပုစ္ဆိံသု – “ကိံ နု ခေါ တွံ ကမ္ပမာနစိတ္တာ အဋနိံ ဂဟေတွာ နိပန္နာ, ကိံ တေ အဖာသုက”န္တိ။ သာ ဧကံ ဒွေ ဝါရေ အကထေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိယမာနာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ တာ သမဿာသေတွာ “တွံ မာ စိန္တယိ, မယံ တံ အာနေဿာမာ”တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ကုလပုတ္တေန သဒ္ဓိံ မန္တေသုံ, သော ပဋိက္ခိပိတွာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနော အဓိဝါသေသိ။ တာ “အသုကဒိဝသေ အသုကဝေလာယံ အာဂစ္ဆာ”တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ တဿာ အာရောစေသုံ။ သာ အတ္တနော သယနဂဗ္ဘံ သဇ္ဇေတွာ အတ္တာနံ အလင်္ကရိတွာ သယနပိဋ္ဌေ နိသိန္နာ တသ္မိံ အာဂန္တွာ သယနေကဒေသေ နိသိန္နေ စိန္တေသိ – “သစာဟံ ဣမဿ ဂရုကံ အကတွာ ဣဒါနေဝ ဩကာသံ ကရိဿာမိ, ဣဿရိယံ မေ ပရိဟာယိဿတိ, အာဂတဒိဝသေယေဝ ဩကာသကရဏံ နာမ အကာရဏံ, အဇ္ဇ နံ မင်္ကုံ ကတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဩကာသံ ကရိဿာမီ”တိ။ အထ နံ ဟတ္ထဂဟဏာဒိဝသေန ကေဠိံ ကာတုံ အာရဒ္ဓံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ “အပေဟိ အပေဟိ, န မေ တယာ အတ္ထော”တိ နိဗ္ဘစ္ဆေသိ။ သော ဩသက္ကိတွာ လဇ္ဇိတော ဥဋ္ဌာယ အတ္တနော ဂေဟမေဝ ဂတော။

ဣတရာ ဣတ္ထိယော တာယ တထာ ကတဘာဝံ ဉတွာ ကုလပုတ္တေ နိက္ခန္တေ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု – “တွံ ဧတသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ အာဟာရံ ပဋိက္ခိပိတွာ နိပဇ္ဇိ, အထ နံ မယံ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာ အာနယိမှ, ကသ္မာ တဿ ဩကာသံ န အကာသီ”တိ။ သာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ဣတရာ “ဧဝံ ဟိ ပညာယိဿသီ”တိ ဝတွာ ပက္ကမိံသု။ ကုလပုတ္တော ပုန နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသိ။ သာ တံ အလဘမာနာ နိရာဟာရာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ ကုလပုတ္တော တဿာ မတဘာဝံ ဉတွာ ဗဟုံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ အာဒါယ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ သတ္ထာရာ စ “ကိံ နု ခေါ, ဥပါသက, န ပညာယသီ”တိ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “သွာဟံ, ဘန္တေ, ဧတ္တကံ ကာလံ လဇ္ဇာယ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာဂတော”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “န, ဥပါသက, ဣဒါနေဝေသာ ကိလေသဝသေန တံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဂတကာလေ တံ ဩကာသံ အကတွာ လဇ္ဇာပေသိ, ပုဗ္ဗေပိ ပန ပဏ္ဍိတေသု ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ ပက္ကောသာပေတွာ အာဂတကာလေ ဩကာသံ အကတွာ ကိလမေတွာဝ ဥယျောဇေသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သိန္ဓဝကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝါတဂ္ဂသိန္ဓဝေါ နာမ ဟုတွာ တဿ မင်္ဂလအဿော အဟောသိ။ အဿဂေါပကာ တံ နေတွာ ဂင်္ဂါယံ နှာပေန္တိ။ အထ နံ ဘဒ္ဒလီ နာမ ဂဒြဘီ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ ကိလေသဝသေန ကမ္ပမာနာ နေဝ တိဏံ ခါဒိ, န ဥဒကံ ပိဝိ, ပရိသုဿိတွာ ကိသာ အဋ္ဌိစမ္မမတ္တာ အဟောသိ။ အထ နံ ပုတ္တော ဂဒြဘပေါတကော မာတရံ ပရိသုဿမာနံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ တွံ, အမ္မ, နေဝ တိဏံ ခါဒသိ, န ဥဒကံ ပိဝသိ, ပရိသုဿိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ကမ္ပမာနာ နိပဇ္ဇသိ, ကိံ တေ အဖာသုက”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ အကထေတွာ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိယမာနာ တမတ္ထံ ကထေသိ။ အထ နံ ပုတ္တော သမဿာသေတွာ “အမ္မ, မာ စိန္တယိ, အဟံ တံ အာနေဿာမီ”တိ ဝတွာ ဝါတဂ္ဂသိန္ဓဝဿ နှာယိတုံ အာဂတကာလေ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တာတ, မယှံ မာတာ တုမှေသု ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ နိရာဟာရာ သုဿိတွာ မရိဿတိ, ဇီဝိတဒါနမဿာ ဒေထာ”တိ အာဟ။ “သာဓု, တာတ, ဒဿာမိ, အဿဂေါပကာ မံ နှာပေတွာ ထောကံ ဂင်္ဂါတီရေ ဝိ

စရဏတ္ထာယ ဝိသ္သဇ္ဇေန္တိ, တဝံ မာတရံ ဂဟေတွာ တံ ပဒေသံ ဧဟီ”တိ။ သော ဂန္တွာ မာတရံ အာနေတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ ဧကမန္တံ ပဋိစ္ဆန္နော အဋ္ဌာသိ။

အသ္သာရောဟာပိ တတဂ္ဂသိန္ဓဝံ တသ္မိံ ဌာနေ ဝိသ္သဇ္ဇေသုံ။ သော တံ ဂဒြဘိံ ဒိသွာ ကိလေသာတုရော ဥပသင်္ကမိ။ အထ သာ ဂဒြဘီ တသ္မိံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော သရီရံ ဥပသိင်္ဃမာနေ “သစာဟံ ဂရုံ အကတွာ အာဂတက္ခဏေ ယေဝသ္သ ဩကာသံ ကရိသ္သာမိ, ဧဝံ မေ ယသော စ ဣဿရိယဉ္စ ပရိဟာယိဿတိ, အနိစ္ဆမာနာ ဝိယ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ သိန္ဓဝဿ ပေဟွာဟနုကေ ပာဒေန ပဟရိတွာ ပလာယိ, ဒန္တမူလမဿ ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတကာလော ဝိယ အဟောသိ။ တတဂ္ဂသိန္ဓဝေါ “ကော မေ ဧတာယ အတ္ထော”တိ လဇ္ဇိတော တတောဝ ပလာယိ။ သာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ ဟုတွာ တတ္ထေဝ ပတိတွာ သောစမာနာ နိပဇ္ဇိ။

အထ နံ ပုတ္တော ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၆. “ယေနာသိ ကိသိယာ ပဏ္ဍု၊ ယေန ဘတ္တံ န ရုစ္စတိ။
အယံ သော အာဂတော ဘတ္တာ၊ ကသ္မာ ဒါနိ ပလာယသီ”တိ။

တတ္ထ **ယေနာ**တိ ယသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ ယေန ကာရဏဘူတေန။

ပုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဂဒြဘီ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၇. “သစေ ပနာဒိကေနေဝ၊ သန္ထဝေါ နာမ ဇာယတိ။
ယသော ဟာယတိ ဣတ္ထီနံ၊ တသ္မာ တာတ ပလာယဟ”န္တိ။

တတ္ထ **အာဒိကေနေဝ**တိ အာဒိတောဝ ပဌမမေဝ။ **သန္ထဝေါ**တိ မေထုနဓမ္မသံယောဂဝသေန မိတ္တသန္ထဝေါ။ **ယသော ဟာယတိ ဣတ္ထီန**န္တိ, တာတ, ဣတ္ထိယော ဥတုံ ဂရုကံ အကတွာ အာဒိတောဝ သန္ထဝံ ကုရုမာနာနံ ယသော ဟာယတိ, ဣဿရိယဂဗ္ဗိတဘာဝေ ပရိဟာယတီတိ။ ဧဝံ သာ ဣတ္ထီနံ သဘာဝံ ပုတ္တဿ ကထေသိ။

တတိယဂါထံ ပန သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ အာဟ –

၄၈. “ယသဿိနံ ကုလေ ဇာတံ၊ အာဂတံ ယာ န ဣစ္ဆတိ။
သောစတိ စိရရတ္တာယ၊ တတဂ္ဂမိဝ ဘဒ္ဒလီ”တိ။

တတ္ထ **ယသဿိန**န္တိ ယသသမ္ပန္နံ။ **ယာ န ဣစ္ဆတီ**တိ ယာ ဣတ္ထီ တထာရူပံ ပုရိသံ န ဣစ္ဆတိ။ **စိရရတ္တာယာ**တိ စိရရတ္တံ, ဒီဃမဒ္ဓာနန္တိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကုက္ကုစ္စကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တဒာ ဂဒြဘီ သာ ဣတ္ထီ အဟောသိ, တတဂ္ဂသိန္ဓဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တတဂ္ဂသိန္ဓဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၆၇] ၇. ကက္ကဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သိင်္ဂီ မိဂေါတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဣတ္ထိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ကုဋုမ္ဗိကော အတ္တနော ဘရိယံ ဂဟေတွာ ဥဒ္ဓာရသောဓနတ္ထာယ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ဥဒ္ဓာရံ သောဓေတွာ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ စောရေဟိ ဂဟိတော။ ဘရိယာ ပနဿ အဘိရူပါ ဟသာဒိကာ ဒဿနီယာ, စောရဇေဋ္ဌကော တဿာ သိနေဟေန ကုဋုမ္ဗိကံ မာရေတုံ အာရဘိ။ သာ ပန ဣတ္ထီ သီလဝတီ အာစာရသမ္ပန္နာ ပတိဒေဝတာ, သာ စောရဇေဋ္ဌကဿ ပာဒေသု နိပတိတွာ “သာမိ, သစေ မယိ သိနေဟော အတ္ထိ, မာ မယှံ သာမိကံ မာရေဟိ။ သစေ မာရေသိ, အဟမ္ပိ ဝိသံ ဝါ ခါဒိတွာ နာသတော ဝါ သန္ဒိရုမ္ဘိတွာ မရိဿာမိ, တယာ ပန သဒ္ဓိံ န ဂမိဿာမိ, မာ မေ

အကာရဏေန သာမိကံ မာရေဟီ”တိ ယာစိတ္ဝာ တံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ တေ ဥဘောပိ သောတ္ထိနာ သာဝတ္ထိံ ပတ္ဝာ ဇေတဝနပိဋ္ဌိဝိဟာရေန ဂစ္ဆန္တာ “ဝိဟာရံ ပဝိသိတ္ဝာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမာ”တိ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ တေ သတ္ထာရာ “ကဟံ ဂတတ္ထ, ဥပာသကာ”တိ ပုဋ္ဌာ “ဥဒ္ဒာရသောဓနတ္ထာယာ”တိ အာဟံသု။ “အန္တရာမဂ္ဂေ ပန အာရောဂျေန အာဂတတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ ကုဋုမ္ဗိကော အာဟ – “အန္တရာမဂ္ဂေ နော, ဘန္တေ, စောရာ ဂဏှိံသု, တတြေသာ မံ မာရိယမာနံ စောရဇေဋ္ဌကံ ယာစိတ္ဝာ မောစေသိ, ဣမံ နိဿာယ မယာ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ”န္တိ။ သတ္ထာ “န, ဥပာသက, ဣဒါနေဝေတာယ ဇဝံ တုယှံ ဇီဝိတံ ဒိန္နံ, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာနမ္ပိ ဇီဝိတံ အဒါသိယေဝါ”တိ ဝတ္ဝာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဟိမဝန္တေ မဟာဥဒကရဟဒေ, တတ္ထ မဟာသုဝဏ္ဏာကက္ကဋကော အဟောသိ။ သော တဿ နိဝါသဘာဝေန “ကုဠီရဒဟော”တိ ပညာယိတ္ထ။ ကက္ကဋကော မဟာ အဟောသိ ခလမဏ္ဍလပ္ပမာဏော, ဟတ္ထိံ ဂဟေတ္ဝာ ဝဓိတ္ဝာ ခာဒတိ။ ဟတ္ထီ တဿ ဘယေန တတ္ထ ဩတရိတ္ဝာ ဂောစရံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောန္တိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ကုဠီရဒဟံ ဥပနိဿာယ ဝသမာနံ ဟတ္ထိယူထဇေဋ္ဌကံ ပဋိစ္စ ကရေဏုယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အထဿ မာတာ “ဂဗ္ဘံ ရက္ခိဿာမီ”တိ အညံ ပဗ္ဗတပ္ပဒေသံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘံ ရက္ခိတ္ဝာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သော အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတ္တော မဟာသရီရော ထာမသမ္ပန္နော သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော အဉ္ဇနပဗ္ဗတော ဝိယ အဟောသိ။ သော ဧကာယ ကရေဏုယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေတ္ဝာ “ကက္ကဋကံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဘရိယဉ္စ မာတရဉ္စ အာဒာယ တံ ဟတ္ထိယူထံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပိတရံ ပဿိတ္ဝာ “တာတ, အဟံ ကက္ကဋကံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဟ။ အထ နံ ပိတာ “န သက္ခိဿသိ, တာတာ”တိ ဝါရေတ္ဝာ ပုနပ္ပုနံ ဝဒန္တံ “တွံဝ ဇာနိဿသီ”တိ အာဟ။

သော ကုဠီရဒဟံ ဥပနိဿာယ ဝသန္တေ သဗ္ဗဝါရဏေ သန္နိပါတေတွာ သဗ္ဗေဟိ သဒ္ဓိံ ဒဟသမီပံ ဂန္တွာ “ကိံ သော ကက္ကဋကော ဩတရဏကာလေ ဂဏှာတိ, ဥဒါဟု ဂောစရံ ဂဏှနကာလေ, ဥဒါဟု ဥတ္တရဏကာလေ”တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ “ဥတ္တရဏကာလေ”တိ သုတွာ “တေန ဟိ တုမှေ ကုဠီရဒဟံ ဩတရိတ္ဝာ ယာဝဒတ္ထံ ဂောစရံ ဂဟေတ္ဝာ ပဌမံ ဥတ္တရထ, အဟံ ပစ္ဆတော ဘဝိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဝါရဏာ တထာ ကရိံသု။ ကုဠီရော ပစ္ဆတော ဥတ္တရန္တံ ဗောဓိသတ္တံ မဟာသဏ္ဍာသေန ကမ္မာရော လောဟသလာကံ ဝိယ အဠဒ္ဒဝယေန ဟဒေ ဒဠှံ ဂဏှိ, ကရေဏုကာ ဗောဓိသတ္တံ အဝိဇဟိတွာ သမီပေယေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော အာကမုန္တော ကုဠီရံ စာလေတုံ နာသက္ခိ, ကုဠီရော ပန တံ အာကမုန္တော အတ္တနော အဘိမုခံ ကရောတိ။ သော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဗဒ္ဓရဝံ ရဝိ, သဗ္ဗေ ဝါရဏာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ကောဉ္စနာဒံ ကတွာ မုတ္တကရီသံ စဇမာနာ ပလာယိံသု, ကရေဏုကာပိဿ သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တီ ပလာယိတုံ အာရဘိ။

အထ နံ သော အတ္တနော ဗဒ္ဓဘာဝံ သညာပေတ္ဝာ တဿာ အပလာယနတ္ထံ ပဌမံ ကထမာဟ –

၄၉. တတ္ထ **သိင်္ဂီ မိဂေ** တိ သိင်္ဂီ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော မိဂေ။ ဒွီဟိ အဠေဟိ သိင်္ဂကိစ္စံ သာဓေန္တေဟိ ယုတ္တတာယ သိင်္ဂီတိ အတ္ထော။ မိဂေတိ ပန သဗ္ဗဟဏသင်္ဂါဟကဝသေန ဣဓ ကုဠီရော ဝုတ္တော။ **အာယတစက္ခုနေတ္တော** တိ ဧတ္ထ ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခု, နယနဋ္ဌေန နေတ္တံ, အာယတာနိ စက္ခုသင်္ခါတာနိ နေတ္တာနိ အဿာတိ အာယတစက္ခုနေတ္တော, ဒီဃအက္ခီတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌိမေဝဿ တစကိစ္စံ သာဓေတီတိ **အဋ္ဌိတ္တစော။ တေနာဘိဘူတော** တိ တေန မိဂေန အဘိဘူတော အဇ္ဈောတ္ထတော နိစ္စလံ ဂဟိတော ဟုတွာ။ **ကပဏံ ရုဒါမီ** တိ ကာရုညပ္ပတ္တော ဟုတွာ ရုဒါမိ ဝိရဝါမိ။ **မာ ဟေဝ မန္တိ** မံ ဧဝရူပံ ဗျသနပ္ပတ္တံ အတ္တနော ပာဏသမံ ပိယသာမိကံ တွံ မာ ဟေဝ ဇဟီတိ။

အထ သာ ကရေဏုကာ နိဝတ္တိတွာ တံ အဿာသယမာနာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၀. “အယျ န တံ ဇဟိဿာမိ၊ ကုဉ္ဇရံ သဋ္ဌိဟာယနံ။
ပထဗျာ စာတုရန္တာယ၊ သုပ္ပိယော ဟောသိ မေ တုဝ”န္တိ။

တတ္ထ **သဋ္ဌိဟာယန** န္တိ ဇာတိယာ သဋ္ဌိဝဿကာလသ္မိဉ္ဟိ ကုဉ္ဇရာ ထာမေန ပရိဟာယန္တိ, သာ အဟံ ဧဝံ ထာမဟီနံ ဣမံ ဗျသနံ ပတ္တံ တံ န ဇဟိဿာမိ, မာ ဘာယိ, ဣမိဿာ ဟိ စတူသု ဒီပေသု သမုဒ္ဒံ ပတ္ဝာ ဋ္ဌိတာယ စာ

တုရန္တာယ ပထဝိယာ တ္ဝံ မယှ္ဟံ သုဠ္ဒ ပိယောတိ။

အထ နံ သန္တဇ္ဇေတ္ဝာ “အယ္ယ, ဣာအနိ တံ ကုဋ္ဌိရေန သဒ္ဓိံ ထောကံ ကထာသလ္လာပံ လဘမာနာ ဝိသ္သဇ္ဇာ ပေဿာမီ”တိ ဝတ္ဝာ ကုဋ္ဌိရံ ယာစမာနာ တတိယံ ကထမာဟ –

၅၁. “ယေ ကုဋ္ဌိရာ သမုဒ္ဒသ္မိံ၊ ဂင်္ဂါယ ယမုနာယ စ။
တေသံ တ္ဝံ တရိဇာ သေဋ္ဌော၊ မုဥ္စ ရောဒန္တိယာ ပတိ”န္တိ။

တသ္သတ္ထော – ယေ သမုဒ္ဒေ တ ဂင်္ဂါယ တ ယမုနာယ တ ကုဋ္ဌိရာ, သဗ္ဗေသံ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာ စ မဟန္တတ္တေန စ တ္ဝမေဝ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော။ တေန တံ ယာစာမိ, မယှ္ဟံ ရောဒမာနာယ သာမိကံ မုဥ္စာတိ။

ကုဋ္ဌိရော တဿာ ကထယမာနာယ ဣတ္ထိသဒ္ဒေ နိမိတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ အာကမိုယမာနသော ဟုတ္ဝာ တရဏာသ္သ ဟဒတော အင္ဂေ ဝိနိဝေဌေန္တော “အယံ ဝိသ္သဇ္ဇော ဣာဒံ နာမ ကရိဿတီ”တိ န ကိဥ္စိ အညာသိ။ အထ နံ တရဏော ဟာဒံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ပိဋ္ဌိယံ အက္ကမိ, တာဝဒေဝ အင္ဂီနိ ဘိဇ္ဇိံသု။ တရဏော တုဋ္ဌရဝံ ရဝိ, သဗ္ဗေ တရဏာ သန္နိပတိတ္ဝာ ကုဋ္ဌိရံ နီဟရိတ္ဝာ မဟီတလေ ဌပေတ္ဝာ မဒ္ဒန္တာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏမကံသု။ တသ္သ ဒွေဝ အင္ဂါ သရီရတော ဘိဇ္ဇိတ္ဝာ ဧကမန္တေ ပတိံသု။ သော စ ကုဋ္ဌိရဒဟော ဂင်္ဂါယ ဧကောဗဒ္ဓော, ဂင်္ဂါယ ပူရဏကာလေ ဂင်္ဂောဒကေန ပူရတိ, ဥဒကေ မန္ဒီဘူတေ ဒဟတော ဥဒကံ ဂင်္ဂံ ဩတရတိ။ အထ ဒွေဝပိ တေ အင္ဂါ ဥပ္လဝိတ္ဝာ ဂင်္ဂါယ ဝုယှိံသု။ တေသု ဧကော သမုဒ္ဒံ ပာဝိသိ, ဧကံ ဒသဘာတိကရာဇာနော ဥဒကေ ကီဠမာနာ လဘိတ္ဝာ အာဠိင်္ဂံ နာမ မုဒိင်္ဂံ အကံသု။ သမုဒ္ဒံ ပန ပဝိဋ္ဌံ အသုရာ ဂဟေတ္ဝာ အာလမ္ဗရံ နာမ ဘေရိံ ကာရေသုံ။ တေ အပရဘာဂေ သက္ကေန သင်္ဂါမေ ပရာဇိတာ တံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပလာယိံသု, အထ နံ သက္ကော အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဏှာပေသိ။ “အာလမ္ဗရမေဃော ဝိယ ထနတီ”တိ တံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥဘော ဇယမ္ပတိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု ။ “တဒါ ကရေဏုကာ အယံ ဥပာသိကာ အဟောသိ, တရဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကက္ကဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၆၈] ၈. အာရာမဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ဝေ သဗ္ဗသမေတာနန္တိ ဣာဒံ သတ္ထာ ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပဒေ အညတရံ ဥယျာနပာလပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထာ ကိရ ဝုတ္ထဝဿော ဇေတဝနာ နိက္ခမိတ္ဝာ ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပဒေ စာရိကံ စရိ။ အထေကော ဥပာသကော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတ္ဝာ ဥယျာနေ နိသီဒာပေတ္ဝာ ယာဂုခဇ္ဇကေဟိ သန္တပ္ပေတ္ဝာ “အယျာ, ဥယျာနစာရိကံ စရိတုကာမာ ဣမိနာ ဥယျာနပာလေန သဒ္ဓိံ စရန္တူ”တိ ဝတ္ဝာ “အယျာနံ ဖလာဖလာနိ ဒဒေယ္ယာသီ”တိ ဥယျာနပာလံ အာဏာပေသိ။ ဘိက္ခူ စရမာနာ ဧကံ ဆိဒ္ဒဋ္ဌာနံ ဒိသ္ဝာ “ဣာဒံ ဌာနံ ဆိဒ္ဒံ ဝိရဠရုက္ခံ, ကိံ နု ခော ကာရဏာ”န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ အထ နေသံ ဥယျာနပာလော အာစိက္ခိ – “ဧကော ကိရ ဥယျာနပာလပုတ္တော ဥပရောပကေသု ဥဒကံ အာသိဥ္စန္တော ‘မူလပ္ပမာဏေန အာသိဥ္စိဿာမီ’တိ ဥပ္ပာဋေတ္ဝာ မူလပ္ပမာဏေန ဥဒကံ အာသိဥ္စိ, တေန တံ ဌာနံ ဆိဒ္ဒံ ဇာတ”န္တိ။ ဘိက္ခူ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣာအ နေဝ ပုဗ္ဗေပိ သော ကုမာရကော အာရာမဒူသကောယေဝါ”တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဝိသ္သသေနေ နာမ ရညေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဥဿဝေ ဃုဋ္ဌေ ဥယျာနပာလော “ဥဿဝံ ကီဠိဿာမီ”တိ ဥယျာနတာသိနော မက္ကဋေ အာဟ – “ဣာဒံ ဥယျာနံ တုမှာကံ ဗဟူပကာရံ, အဟံ သတ္တာဟံ ဥဿဝံ ကီဠိဿာမိ, တုမှေဟ သတ္တ ဒိဝသေ ဥပရောပကေသု ဥဒကံ အာသိဥ္စထာ”တိ။ တေ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ သော တေသံ စမ္မဃဋကေ ဒတ္ဝာ ပက္ကာမိ။ မက္ကဋာ ဥဒကံ အာသိဥ္စန္တာ ဥပရောပကေသု အာသိဥ္စိံသု။ အထ နေ မက္ကဋဇေဋ္ဌကော အာဟ – “အာဂမေထ တာဝ, ဥဒကံ နာမ သဗ္ဗကာလံ ဒုလ္လဘံ, တံ ရက္ခိတဗ္ဗံ, ဥပရောပကေ ဥပ္ပာ

ဋ္ဌေတ္တတ မူလပ္ပမာဏံ ဉတ္တတ ဒီဃမူလကေသု ဗဟုံ, ရဿမူလကေသု အပ္ပံ ဥဒကံ သိဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ဝတ္တတ ကေစ္စေ ဥပရောပကေ ဥပ္ပာဋ္ဌေတ္တတ ဂစ္ဆန္တိ, ကေစ္စေ တေ ရောပေတ္တတ ဥဒကံ သိဉ္စန္တိ။

တသ္မိံ ကာလေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ကေသ္သ ကုလဿ ပုတ္တော အဟောသိ, သော ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဉယျာနံ ဂန္တွာ တေ မက္ကဋ္ဌေ တထာ ကရောန္တေ ဒိသွာ ''ကော တုမ္ဟေ ဧဝံ ကာရေတီ''တိ ပုစ္ဆိတ္တတ ''တနရဇေဋ္ဌကော''တိ ဝုတ္တေ ''ဇေဋ္ဌကဿ တာဝ တေ အယံ ပညာ, တုမ္ဟာကံ ပန ကီဒိသီ ဘဝိဿတီ''တိ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဣမံ ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၂. ''ယော ဝေ သဗ္ဗသမေတာနံ၊ အဟုဝ သေဋ္ဌသမ္မတော။
တဿာယံ ဒေိသီ ပညာ၊ ကိမေဝ ဣတရာ ပဇာ''တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗသမေတာန**န္တိ ဣမေသံ သဗ္ဗေသံ သမာနဇာတီနံ။ **အဟုဝ**တိ အဟောသိ။ **ကိမေဝ ဣတရာ ပဇာ**တိ ယာ ဣတရာ ဧတေသု လာမိကာ ပဇာ, ကီဒိသာ နု ခေါ တဿာ ပညာတိ။

တဿ ကထံ သုတ္တတ တနရာ ဒုတိယံ ကထမာဟံသု –

၅၃. ''ဧဝမေဝ တုဝံ ဗ္ရဟ္မေ၊ အနညာယ ဝိနိန္ဒသိ။
ကထံ မူလံ အဒိသ္ဝာန၊ ရုက္ခံ ဇညာ ပတိဋ္ဌိတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဗ္ရဟ္မေ** တိ အာလပနမတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – တွံ, ဘော ပုရိသ, ကာရဏာကာရဏံ အဇာနိတ္တတ ဧဝမေဝ အမ္ဟေ ဝိနိန္ဒသိ, ရုက္ခံ နာမ ''ဂမ္ဘီရေ ပတိဋ္ဌိတော တ သေ, န တ''တိ မူလံ အနုပ္ပာဋ္ဌေတ္တတ ကထံ ဉာတုံ သက္ကာ, တေန မယံ ဥပ္ပာဋ္ဌေတ္တတ မူလပ္ပမာဏေန ဥဒကံ အာသိဉ္စာမာတိ။

တံ သုတ္တတ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၅၄. ''နာဟံ တုမ္ဟေ ဝိနိန္ဒာမိ၊ ယေ စညေ တနရာ ဝနေ။
ဝိဿသေနောဝ ကရယေ့ဟာ၊ ယဿတ္ထာ ရုက္ခရောပကာ''တိ။

တတ္ထ **ဝိဿသေနောဝ ကရယေ့ဟာ** တိ ဗာရာဏသိရာဇာ ဝိဿသေနောယေဝ ဧတ္ထ ဂရဟိတဗ္ဗော။ **ယဿ တ္ထာ ရုက္ခရောပကာ**တိ ယဿတ္ထာယ တုမ္ဟာဒိသာ ရုက္ခရောပကာ ဇာတာတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တတ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ တနရဇေဋ္ဌကော အာရာမဒူသကကုမာရော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အာရာမဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၆၉] ၉. သုဇာတဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ဟိ ဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကဿ သုဏိသံ ဓနဉ္စယသေဋ္ဌိဓီတရံ ဝိသာခာယ ကနိဋ္ဌဘဂိနိံ သုဇာတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ မဟန္တေန ယသေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဃရံ ပူရယမာနာ ပာဝိသိ, ''မဟာကုလဿ ဓီတာ အဟ''န္တိ မာနထဒ္ဓာ အဟောသိ ကောဓနာ စဏ္ဍီ ဖရုသာ, သဿုသသုရ သာမိကဝတ္တာနိ န ကရောတိ, ဂေဟဇနံ တဇ္ဇေန္တီ ပဟရန္တီ စရတိ။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ပရိဝုတော အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ နိသီဒိ။ မဟာသေဋ္ဌိ ဓမ္မံ သုဏန္တော ဝ ဘဂဝန္တံ ဥပနိသီဒိ, တသ္မိံ ခဏေ သုဇာတာ အသကမ္မကရေဟိ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောတိ။ သတ္ထာ ဓမ္မကထံ ဌပေတ္တတ ''ကိံ သဒ္ဒော ဧသော''တိ အာဟ။ သော, ဘန္တေ, ကုလသုဏ္ဍာ အကရတ, နေဝဿာ သဿုသသုရသာမိကဝတ္တံ အတ္ထိ, အဿဒ္ဓာ အပ္ပ သန္နာ အဟောရတ္တံ ကလဟံ ကုရုမာနာ ဝိစရတီတိ။ တေန ဟိ နံ ပက္ကောသထာတိ။ သာ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ သတ္ထာ ''သတ္တိမာ, သုဇာတေ, ပုရိသဿ ဘရိယာ, တာသံ တွံ ကတရာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဘန္တေ, နာဟံ သံခိတ္တေန ကထိတဿ အတ္ထံ အာဇာနာမိ, ဝိတ္ထာရေန မေ ကထေထာ''တိ။ သတ္ထာ ''တေန ဟိ ဩဟိတသောတာ သုဏောဟီ''တိ ဝတွာ ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

''ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ အဟိတာနုကမ္ပိနီ၊ အညေသု ရတ္တာ အတိမညတေ ပတိံ၊
ဓနေန ကီတဿ ဝဓာယ ဥဿုကာ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
ဝဓကာ စ ဘရိယာတိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၁]

''ယံ ဣတ္ထိယာ ဝိန္ဒတိ သာမိကော ဓနံ၊ သိပ္ပံ ဝဏိဇ္ဇဉ္စ ကသိံ အဓိဋ္ဌဟံ၊
အပ္ပမ္ပိ တဿ အပဟာတုမိစ္ဆတိ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
စောရီ စ **ဘရိယာ**တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၂]

''အကမ္မကာမာ အလသာ မဟဂ္ဃသာ၊ ဖရုသာ စ စဏ္ဍီ စ ဒုရုတ္တဝါဒိနီ၊
ဥဋ္ဌာယကာနံ အဘိဘုယျ ဝတ္တတိ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
အယျာ စ ဘရိယာ တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၃]

''ယာ သဗ္ဗဒာ ဟောတိ ဟိတာနုကမ္ပိနီ၊ မာတာဝ ပုတ္တံ အနုရက္ခတေ ပတိံ၊
တတော ဓနံ သမ္ဘတမဿ ရက္ခတိ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
မာတာ စ **ဘရိယာ**တိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၄]

''ယထာပိ ဇေဋ္ဌာ ဘဂိနီ ကနိဋ္ဌကာ၊ သဂါရဝါ ဟောတိ သကမှိ သာမိကေ၊
ဟိရီမနာ ဘတ္တု ဝသာနုဝတ္တိနီ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
ဘဂိနီ စ ဘရိယာတိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၅]

''ယာစီဓ ဒိသွာန ပတိံ ပမောဒတိ၊ သခီ သခါရံဝ စိရဿမာဂတံ၊
ကောလေယျကာ သီလဝတီ ပတိဗ္ဗတာ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
သခီ စ ဘရိယာတိ စ သာ ပဝုစ္စတိ။ [၆]

''အက္ကုဒ္ဓသန္တာ ဝဓဒဏ္ဍတဇ္ဇိတာ၊ အဒုဋ္ဌစိတ္တာ ပတိနော တိတိက္ခတိ၊
အက္ကောဓနာ ဘတ္တု ဝသာနုဝတ္တိနီ။ ယာ ဧဝရူပာ ပုရိသဿ ဘရိယာ၊
အသီ စ ဘရိယာတိ စ သာ ပဝုစ္စတိ''။ (အ. နိ. ၇.၆၃)။ [၇]

ဣမာ ခော, သုဇာတေ, ပုရိသဿ သတ္တ ဘရိယာ။ တာသု ဝဓကသမာ စောရီသမာ အယျသမာတိ ဣမာ တိဿော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဣတရာ စတဿော နိမ္မာနရတိဒေဝလောကေ။

''ယာစီဓ ဘရိယာ ဝဓကာတိ ဝုစ္စတိ၊ စောရီတိ အယျာတိ စ ယာ ပဝုစ္စတိ။
ဒုဿီလရူပါ ဖရုသာ အနာဒရာ၊ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယံ ဝဇန္တိ တာ။

''ယာစီဓ မာတာ ဘဂိနီ သခီတိ စ၊ အသီတိ ဘရိယာတိ စ ယာ ပဝုစ္စတိ။
သီလေ ဋ္ဌိတတ္တာ စိရရတ္တသံဝုတာ၊ ကာယဿ ဘေဒါ သုဂတိံ ဝဇန္တိ တာ''တိ။ (အ. နိ. ၇.၆၃)။

ဧဝံ သတ္ထရိ ဣမာ သတ္တ ဘရိယာ ဒဿေန္တေယေဝ သုဇာတာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''သုဇာတေ, တွံ ဣမာသံ သတ္တန္နံ ဘရိယာနံ ကတရာ''တိ ဝုတ္တေ ''အသိသမာ အဟံ, ဘန္တေ''တိ ဝတွာ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေသိ။ ဣတိ သတ္ထာ သုဇာတံ ဃရသုဏှံ ဧကောဝါဒေနေဝ ဒမေတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ဝတ္တေ ဒဿိတေ ဂန္ဓကုဋိံ ပာဝိသိ။ ဓမ္မသဘာယမ္ပိ ခော, ဘိက္ခု, သတ္ထု ဂုဏကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ –

‘‘အာဝုသော, ဧကောတဒေနေဝ သတ္တာ သုဇာတံ ဃရသုဏ္ဏံ ဒမေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသီ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒာနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ မယာ သုဇာတာ ဧကောတဒေနေဝ ဒမိတာ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ မာတာ ကောဓနာ အဟောသိ စဏ္ဍာ ဖရုသာ အက္ကောသိကာ ပရိဘာသိကာ။ သော မာတု ဩဝါဒံ အာတုကာမောပိ ‘‘အဝတ္တုကံ ကထေတုံ န ယုတ္တ’’န္တိ တဿာ အနုသာသနတ္ထံ ဧကံ ဥပမံ ဩလောကေန္တော စရတိ။ အထေကဒိဝသံ ဥယျာနံ အဂမာသိ, မာတာပိ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံယေဝ အဂမာသိ ။ အထ အန္တရာမဂ္ဂေ ကိကီ သကုဏော ဝိရဝိ, ဗောဓိသတ္တပရိသာ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ကဏ္ဏေ ပိဒဟိတွာ ‘‘အမ္ဘော, စဏ္ဍဝါစေ ဖရုသဝါစေ မာ သဒ္ဒမကာသီ’’တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တေ ပန နာဋကပရိဝုတေ မာတရာ သဒ္ဓိံ ဥယျာနေ ဝိစရန္တေ ဧကသ္မိံ သုပုပ္ဖိတသာလရုက္ခေ နိလီနာ ဧကာ ကောကိလာ မဓုရေန သရေန ဝဿိ။ မဟာဇနော တဿာ သဒ္ဒေန သမ္မတ္တော ဟုတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ‘‘သဏှဝါစေ သခိလဝါစေ မုဒုဝါစေ ဝဿ ဝဿာ’’တိ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဩဟိတသောတော ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။

အထ မဟာသတ္တော တာနိ ဒွေ ကာရဏာနိ ဒိသွာ ‘‘ဣဒာနိ မာတရံ သညာပေတုံ သက္ခိဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ‘‘အမ္မ, အန္တရာမဂ္ဂေ ကိကီသဒ္ဒံ သုတွာ မဟာဇနော ‘မာ သဒ္ဒမကာသိ , မာ သဒ္ဒမကာသီ’တိ ကဏ္ဏေ ပိဒဟိ, ဖရုသဝါစာ နာမ န ကဿစိ ပိယာ’’တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၅၅. ‘‘န ဟိ ဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နာ၊ မဉ္ဇုကာ ပိယဒဿနာ။
ခရဝါစာ ပိယာ ဟောန္တိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စ။

၅၆. ‘‘နနု ပဿသိမံ ကာဠိံ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ တိလကာဟတံ။
ကောကိလံ သဏှဘာဏေန၊ ဗဟူနံ ပာဏိနံ ပိယံ။

၅၇. ‘‘တသ္မာ သခိလဝါစဿ၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတော။
အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဒီပေတိ၊ မဓုရံ တဿ ဘာသိတ’’န္တိ။

တတ္ထ အယမတ္ထော – အမ္မ, ဣမေ သတ္တာ ပိယင်္ဂုသာမာဒိနာ သရီရဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတာ ကထာနိဗ္ဗောသဿ မဓုရတာယ **မဉ္ဇုကာ,** အဘိရူပတာယ **ပိယဒဿနာ** သမာနာပိ အန္တမသော မာတာပိတရောပိ အက္ကောသပရိဘာသာဒိဝသေန ပဝတ္တာယ ခရဝါစာယ သမန္နာဂတတ္တာ **ခရဝါစာ** ဣမသ္မိဉ္စ ပရသ္မိဉ္စ လောကေ ပိယာ နာမ န ဟောန္တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ခရဝါစာ ကိကီ ဝိယ, သဏှဘာဏိနော ပန မဋ္ဌာယ မဓုရာယ ဝါစာယ သမန္နာဂတာ ဝိရူပာပိ ပိယာ ဟောန္တိ။ တေန တံ ဝဒာမိ – နနု ပဿသိ တွံ ဣမံ ကာဠိံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ သရီရဝဏ္ဏတောပိ ကာဠတရေဟိ တိလကေဟိ အာဟတံ ကောကိလံ, ယာ ဧဝံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ သမာနာပိ သဏှဘာသနေန ဗဟူနံ ပိယာ ဇာတာ။ ဣတိ ယသ္မာ ခရဝါစော သတ္တော လောကေ မာတာပိတူနမ္ပိ အပ္ပိယော, တသ္မာ ဗဟုဇနဿ ပိယဘာဝံ ဣစ္ဆန္တော ဟေသော သခိလဝါစော သဏှဟမဋ္ဌမုဒုဝါစော အဿ။ ပညာသင်္ခါတာယ မန္တာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝစနတော **မန္တဘာဏီ,** ဝိနာ ဥဒ္ဓစ္စေန ပမာဏယုတ္တဿေဝ ကထနတော **အနုဒ္ဓတော** ။ ယော ဟိ ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော ဟာဒ္ဒိဉ္စ အတ္ထဉ္စ ဒီပေတိ, တဿ ဘာသိတံ ကာရဏသန္နိဿိတံ ကတွာ ပရံ အနက္ကောသေတွာ ကထိတတာယ မဓုရန္တိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာဟိ တီဟိ ကထာဟိ မာတု ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မာတရံ သညာပေသိ, သာ တတော ပဋ္ဌာယ အာစာရသမ္ပန္နာ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ မာတရံ ဧကောတဒေန နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ဗာရာဏသိရညော မာတာ သုဇာတာ အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

[၂၇၀] ၁၀. ဥလူကဇာတကဝဏ္ဏနာ သုဇာတဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

သဗ္ဗေဟိ ကိရ ဉာတီဟီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကာကောလူကကလဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉှိ ကာလေ ကာကာ ဒိဝါ ဥလူကေ ခါဒန္တိ, ဥလူကာ သူရိယတ္ထင်္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ တတ္ထ တတ္ထ သယိတာနံ ကာကာနံ သီသာနိ ဆိန္ဒိတွာ တေ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေန္တိ။ အထေကဿ ဘိက္ခုနော ဇေတဝနပစ္စန္တေ ဧကသ္မိံ ပရိဝေဏေ ဝသန္တဿ သမ္မဇ္ဇနကာလေ ရုက္ခတော ပတိတာနိ သတ္တဋ္ဌနာဠိမတ္တာနိပိ ဗဟုတရာနိပိ ကာကသီသာနိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ။ သော တမတ္ထံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အမုကဿ ကိရ ဘိက္ခုနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ တတ္တကာနိ နာမ ကာကသီသာနိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိ, ဘိက္ခူ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝတွာ ''ကဒါ ပဋ္ဌာယ ပန, ဘန္တေ, ကာကာနဉ္စ ဥလူကာနဉ္စ အညမညံ ဝေရံ ဥပ္ပန္န''န္တိ ပုစ္ဆိံသု, သတ္ထာ ''ပဌမကပ္ပိကကာလတော ပဋ္ဌာယာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ပဌမကပ္ပိကာ မနုဿာ သန္နိပတိတွာ ဧကံ အဘိရူပံ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အာစာရသမ္ပန္နံ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ ပုရိသံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ကရိံသု, စတုပ္ပဒာပိ သန္နိပတိတွာ ဧကံ သီဟံ ရာဇာနံ အကံသု, မဟာသမုဒ္ဒေ မစ္ဆာ အာနန္ဒံ နာမ မစ္ဆံ ရာဇာနံ အကံသု။ တတော သကုဏဂဏာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကသ္မိံ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ သန္နိပတိတွာ ''မနုဿေသု ရာဇာ ပညာယတိ, တထာ စတုပ္ပဒေသု စေဝ မစ္ဆေသု စ။ အမှာကံ ပနန္တရေ ရာဇာ နာမ နတ္ထိ, အပ္ပတိဿဝါသော နာမ န ဝဋ္ဋတိ, အမှာကမ္ပိ ရာဇာနံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧကံ ရာဇဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဇာနာထာ''တိ။ တေ တာဒိသံ သကုဏံ ဩလောကယမာနာ ဧကံ ဥလူကံ ရောစေတွာ ''အယံ နော ရုစ္စတီ''တိ အာဟံသု။ အထေကော သကုဏော သဗ္ဗေသံ အဇ္ဈာသယဂ္ဂဟဏတ္ထံ တိက္ခတ္တုံ သာဝေသိ။ တဿ သာဝေန္တဿ ဒွေ သာဝနာ အဓိဝါသေတွာ တတိယသာဝနာယ ဧကော ကာကော ဥဋ္ဌာယ ''တိဋ္ဌ တာဝေတဿ ဣမသ္မိံ ရာဇာဘိသေကကာလေ ဧဝရူပံ မုခံ ဘဝတိ, ကုဒ္ဓဿ ကီဒိသံ ဘဝိဿတိ, ဣမိနာ ဟိ ကုဒ္ဓေန ဩလောကိတာ မယံ တတ္တကပါလေ ပက္ခိတ္တတလာဏံ ဝိယ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇိဿာမ, ဣမံ ရာဇာနံ ကာတုံ မယှံ န ရုစ္စတီ''တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေတုံ ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၈. ''သဗ္ဗေဟိ ကိရ ဉာတီဟိ၊ ကောသိယော ဣဿရော ကတော။
သစေ ဉာတီဟနုညာတော၊ ဘဏေယျာဟံ ဧကဝါစိက''န္တိ။

တဿတ္ထော – ယာ ဧသာ သာဝနာ ဝတ္တတိ, တံ သုတွာ ဝဒါမိ။ သဗ္ဗေဟိ ကိရ ဣမေဟိ သမာဂတေဟိ ဉာတီဟိ အယံ ကောသိယော ရာဇာ ကတော။ သစေ ပနာဟံ ဉာတီဟိ အနုညာတော ဘဝေယျံ, ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ ဧကဝါစိကံ ကိဉ္စိ ဘဏေယျန္တိ။

အထ နံ အနုဇာနန္တာ သကုဏာ ဒုတိယံ ကထမာဟံသု –

၅၉. ''ဘဏ သမ္မ အနုညာတော၊ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ကေဝလံ။
သန္တိ ဟိ ဒဟရာ ပက္ခီ၊ ပညဝန္တော ဇုတိန္ဓရာ''တိ။

တတ္ထ **ဘဏ, သမ္မ, အနုညာတော** တိ, သမ္မ, တယာ တွံ အမှေဟိ သဗ္ဗေဟိ အနုညာတော, ယံ တေ ဘဏိတဗ္ဗံ, တံ ဘဏ။ **အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ကေဝလ** န္တိ ဘဏန္တော စ ကာရဏဉ္စေဝ ပဝေဏိအာဂတဉ္စ ဝစနံ အမုဉ္စိတွာ ဘဏ။ **ပညဝန္တော ဇုတိန္ဓရာ** တိ ပညာသမ္ပန္နာ စေဝ ဉာဏောဘာသဓရာ စ ဒဟရာပိ ပက္ခိနော အတ္ထိယေဝ။

သော ဧဝံ အနုညာတော တတိယံ ကထမာဟ –

၆၀. ''န မေ ရုစ္စတိ ဘဒ္ဒံ ဝေါ၊ ဥလူကဿာဘိသေစနံ။
အက္ကုဒ္ဓဿ မုခံ ပဿ၊ ကထံ ကုဒ္ဓေါ ကရိဿတီ''တိ။

တဿတ္ထော – ဘဒ္ဒံ တုမှာကံ ဟောတု, ယံ ပနေတံ တိက္ခတ္တုံ သာဝနတစာယ ဥလူကဿ အဘိသေစနံ ကရီယတိ, ဧတံ မယှံ န ရုစ္စတိ။ ဧတဿ ဟိ ဣဒါနိ တုဋ္ဌစိတ္တဿ အက္ကုဒ္ဓဿ မုခံ ပဿထ, ကုဒ္ဓေါ ပနာယံ ကထံ ကရိဿတီတိ န ဇာနာမိ, သဗ္ဗထာပိ ဧတံ မယှံ န ရုစ္စတီတိ။

သော ဧဝံ ဝတွာ “မယှံ န ရုစ္စတိ, မယှံ န ရုစ္စတီ”တိ ဝိရဝန္တော အာကာသေ ဥပ္ပတိ, ဥလူကောပိ နံ ဥဋ္ဌာယ အနုဗန္ဓိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေ အညမညံ ဝေရံ ဗန္ဓိံသု။ သကုဏာ သုဝဏ္ဏဟံသံ ရာဇာနံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ “တဒါ ရဇ္ဇေ အဘိသိတ္တဟံသပောတော အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဥလူကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ပဒုမဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

> ပဒုမံ မုဒုပာဏိ စ, ပလောဘနံ ပနာဒကံ။
> ခုရပ္ပံ သိန္ဓဝဇ္ဈေဝ, ကက္ကဋာ၊ ရာမဒူသကံ။
> သုဇာတံ ဥလူကံ ဒသ။

၃. ဥဒပါနဝဂ္ဂေါ

[၂၇၁] ၁. ဥဒပါနဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာရညိကဿ ဣသိနောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဣသိပတနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥဒပါနဒူသကသိင်္ဂါလံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကော ကိရ သိင်္ဂါလော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပါနီယဥဒပါနံ ဥစ္စာရပဿာဝကရဏေန ဒူသေတွာ ပက္ကာမိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဥဒပါနသမီပံ အာဂတံ သာမဏေရာ လေဍ္ဍုပဟာရေန ကိလမေသုံ, သော တတော ပဋ္ဌာယ တံ ဌာနံ ပုန နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသိ။ ဘိက္ခူ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ဥဒပါနဒူသကသိင်္ဂါလော ကိရ သာမဏေရေဟိ ကိလမိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုန နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ သိင်္ဂါလော ဥဒပါနဒူသကောယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဣဒမေဝ ဣသိပတနံ အယမေဝ ဥဒပါနော အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဣသိဂဏပရိဝုတော ဣသိပတနေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တဒါ ဧကော သိင်္ဂါလော ဣဒမေဝ ဥဒပါနံ ဒူသေတွာ ပက္ကမတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ တာပသာ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ ဧကေနုပါယေန ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အာနယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂါလေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

> ၆၁. “အာရညိကဿ ဣသိနော, စိရရတ္တတပဿိနော။
> ကိစ္ဆာကတံ ဥဒပါနံ, ကထံ သမ္မ အဟာသယီ”တိ။

တတ္ထ – အရညေ ဝသနတာယ **အာရညိကဿ,** သေဝိတဂုဏတ္တာ **ဣသိနော,** စိရရတ္တံ တပံ နိဿာယ ဝုတ္ထတ္တာ **စိရရတ္တတပဿိနော ကိစ္ဆာကတံ** ကိစ္ဆေန ဒုက္ခေန နိပ္ဖာဒိတံ ဥဒပါနံ **ကထံ** ကိမတ္ထာယ **သမ္မ** သိင်္ဂါလ, တွံ **အဟာသယိ** မုတ္တကရီသေန အဇ္ဈောတ္ထရိ ဒူသေသိ, တံ တ မုတ္တကရီသံ ဝေတ္ထ အဟာသယိ ဟာတေသီတိ။

တံ သုတွာ သိင်္ဂါလော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

> ၆၂. “ဧသ ဓမ္မော သိင်္ဂါလာနံ, ယံ ပိတွာ ဩဟဒါမသေ။
> ပိတုပိတာမဟံ ဓမ္မော, န တံ ဥဇ္ဈာတုမရဟသီ”တိ။

တတ္ထ **ဧသ ဓမ္မော** တိ ဧသ သဘာဝေါ။ **ယံ ပိတွာ ဩဟဒါမသေ**တိ, သမ္မ, ယံ မယံ ယတ္ထ ပါနီယံ ပိဝာမ, တမေဝ ဦဟဒါမပိ ဩမုတ္တေမပိ, ဧသ အမှာကံ သိင်္ဂါလာနံ ဓမ္မောတိ ဒဿေတိ။ **ပိတုပိတာမဟန္တိ** ပိတူနဉ္စ ပိတာ

မဟာနဋ္ဌ နော သေ ဓမ္မော။ **န တံ ဥဇ္ဈာတုမရဟသီ** တိ တံ အမှာကံ ပဝေဏိအာဂတံ ဓမ္မံ သဘာဝံ တွံ ဥဇ္ဈာတုံ န အရဟသိ, န ယုတ္တံ တေ ဧတ္ထ ကုဇ္ဈိတုန္တိ။

အထဿ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၆၃. ''ယေသံ တေ ဒိသော ဓမ္မော၊ အဓမ္မော ပန ကီဒိသော။
မာ တေ ဓမ္မံ အဓမ္မံ တ၊ အဒ္ဒသာမ ကုဒာစန''န္တိ။

တတ္ထ **မာ တေ**တိ တုမှာကံ ဓမ္မံ တ အဓမ္မံ တ န မယံ ကဒာစိ အဒ္ဒသာမာတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တဿ ဩတဒံ ဒတွာ ''မာ ပုန အာဂစ္ဆာ''တိ အာဟ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ပုန နိဝတ္တိတွာပိ န ဩလောကေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဥဒပာနဒူသကော အယမေဝ သိင်္ဂါလော အဟောသိ, ဂဏသတ္ထာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဥဒပာနဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၇၂] ၂. ဗျဂ္ဃဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေန မိတ္တေန သံသဂ္ဂါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကောကာလိကဝတ္ထု တေရသကနိပာတေ **တက္ကာရိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၀၄ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ ကောကာလိကော ပန ''သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ ဂဟေတွာ အာဂမိဿာမီ''တိ ကောကာလိကရဋ္ဌတော ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ထေရေ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အာဝုသော, ကောကာလိကရဋ္ဌဝါသိနော မနုဿာ တုမှေဟ ပက္ကော သန္တိ, ဧထ ဂစ္ဆာမာ''တိ အာဟ။ ''ဂစ္ဆ တွံ, အာဝုသော, န မယံ အာဂစ္ဆာမာ''တိ။ သော ထေရေဟိ ပဋိက္ခိတ္တော သယမေဝ အဂမာသိ။ အထ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, ကောကာလိကော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေဟိ သဟာပိ ဝိနာပိ ဝတ္တိတုံ န သက္ကောတိ, သံယောဂမ္ပိ န သဟတိ, ဝိယောဂမ္ပိ န သဟတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ကောကာလိကော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေဟိ နေဝ သဟ, န ဝိနာ ဝတ္တိတုံ သက္ကောတီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ အရညာယတနေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝိမာနတော အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ဝနပ္ပတိဇေဋ္ဌကေ အညာ ရုက္ခဒေဝတာ ဝသတိ။ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ သီဟော စ ဗျဂ္ဃော စ ဝသန္တိ။ တေသံ ဘယေန ကောစိ တတ္ထ န ခေတ္တံ ကရောတိ, န ရုက္ခံ ဆိန္ဒတိ, နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တေ ပန သီဟဗျဂ္ဃာ နာနပ္ပကာရေ မိဂေ ဝဓိတွာ ခာဒန္တိ, ခာဒိတာဝသေသံ တတ္ထေဝ ပဟာယ ဂစ္ဆန္တိ။ တေန သော ဝနသဏ္ဍော အသုစိကုဏပဂန္ဓော ဟောတိ။ အထ ဣတရာ ရုက္ခဒေဝတာ အန္ဓဗာလာ ကာရဏာကာရဏံ အဇာနမာနာ ဧကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ – ''သမ္မ, ဧတေ နော သီဟဗျဂ္ဃေ နိဿာယ ဝနသဏ္ဍော အသုစိကုဏပဂန္ဓော ဇာတော, အဟံ ဧတေ ပလာပေမီ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ''သမ္မ, ဣမေ ဒွေ နိဿာယ အမှာကံ ဝိမာနာနိ ရက္ခိယန္တိ, ဧတေသု ပလာယန္တေသု ဝိမာနာနိ နော ဝိနဿိဿန္တိ, သီဟဗျဂ္ဃာနံ ပဒံ အပဿန္တာ မနုဿာ သဗ္ဗံ ဝနံ ဆိန္ဒိတွာ ဧကင်္ဂဏံ ကတွာ ခေတ္တာနိ ကရိဿန္တိ, မာ တေ ဧဝံ ရုစ္စီ''တိ ဝတွာ ပုရိမာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၆၄. ''ယေန မိတ္တေန သံသဂ္ဂါ၊ ယောဂက္ခေမော ဝိဟိယ္യတိ။
ပုဗ္ဗေဝဇ္ဈာဘဝံ တဿ၊ ရက္ခေ အက္ခီဝ ပဏ္ဍိတော။

၆၅. ''ယေန မိတ္တေန သံသဂ္ဂါ၊ ယောဂက္ခေမော ပဝဍ္ဎတိ။
ကရေယျတ္တသမံ ဝုတ္တိံ၊ သဗ္ဗကိစ္စေသု ပဏ္ဍိတော''တိ။

တတ္ထ **ယေန မိတ္တေန သံသဂ္ဂါ**တိ ယေန ပါပမိတ္တေန သဒ္ဓိံ သံသဂ္ဂဟေတု သံသဂ္ဂကာရဏာ, ယေန သဒ္ဓိံ ဒဿနသံသဂ္ဂေါ သဝနသံသဂ္ဂေါ ကာယသံသဂ္ဂေါ သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေါ ပရိဘောဂသံသဂ္ဂေါတိ ဣမဿ ပဉ္စဝိဓဿ သံသဂ္ဂဿ ကတတ္တာတိ အတ္ထော။ **ယောဂက္ခေမော**တိ ကာယစိတ္တသုခံ။ တဉှိ ဒုက္ခယောဂတော ခေမတ္တာ ဣဓ ယောဂက္ခေမောတိ အဓိပ္ပေတံ။ **ဝိဟိယျတီ**တိ ပရိဟာယတိ။ **ပုဗ္ဗေဝဇ္ဈာဘဝံ တဿ, ရက္ခေ အက္ခီဝ ပဏ္ဍိတော**တိ တဿ ပါပမိတ္တဿ အဇ္ဈာဘဝံ တေန အဘိဘဝိတဗ္ဗံ အတ္တနော လာဘယသဇီဝိတံ, ယထာ နံ သော န အဇ္ဈာဘဝတိ, တထာ ပဌမတရမေဝ အတ္တနော အက္ခိ ဝိယ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ရက္ခေယျ။

ဒုတိယဂါထာယ **ယေနာ**တိ ယေန ကလျာဏမိတ္တေန သဟ သံသဂ္ဂကာရဏာ။ **ယောဂက္ခေမော ပဝဍ္ဎတီ**တိ ကာယစိတ္တသုခံ ဝဍ္ဎတိ။ **ကရေယျတ္တသမံ ဝုတ္တိ**န္တိ တဿ ကလျာဏမိတ္တဿ သဗ္ဗကိစ္စေသု ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ယထာ အတ္တနော ဇီဝိတဝုတ္တိဉ္စ ဥပဘောဂပရိဘောဂဝုတ္တိဉ္စ ကရောတိ, ဧဝမေဝံ သဗ္ဗံ ကရေယျ, အဓိကမ္ပိ ကရေယျ, ဟီနံ ပန န ကရေယျာတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တေန ကာရဏေ ကထိတေပိ သာ ဗာလဒေဝတာ အနုပဓာရေတွာ ဧကဒိဝသံ ဘေရဝရူပါရမ္မဏံ ဒဿေတွာ တေ သီဟဗျဂ္ဃေ ပလာပေသိ။ မနုဿာ တေသံ ပဒဝလဉ္ဇံ အဒိသွာ "သီဟဗျဂ္ဃာ အညံ ဝနသဏ္ဍံ ဂတာ"တိ ဉတွာ ဝနသဏ္ဍဿ ဧကပဿံ ဆိန္ဒိံသု။ ဒေဝတာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အဟံ, သမ္မ, တဝ ဝစနံ အကတွာ တေ ပလာပေသိံ, ဣဒါနိ တေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ မနုဿာ ဝနသဏ္ဍံ ဆိန္ဒန္တိ, ကိံ နု ခော ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ "ဣဒါနိ တေ အသုကဝနသဏ္ဍေ နာမ ဝသန္တိ, ဂန္တွာ တေ အာနေဟီ"တိ ဝုတ္တာ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ ပုရတော ဌတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၄. "ဧထ ဗျဂ္ဃာ နိဝတ္တဝှော, ပစ္စုပေထ မဟာဝနံ။
မာ ဝနံ ဆိန္ဒိ နိဗျဂ္ဃံ, ဗျဂ္ဃာ မာဟေသု နိဗ္ဗနာ"တိ။

တတ္ထ **ဗျဂ္ဃာ**တိ ဥဘောပိ တေ ဗျဂ္ဃနာမေနေဝါလပန္တိ အာဟ။ **နိဝတ္တဝှော**တိ နိဝတ္တထ။ **ပစ္စုပေထ မဟာဝန**န္တိ တံ မဟာဝနံ ပစ္စုပေထ ပုန ဥပဂစ္ဆထ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **မာ ဝနံ ဆိန္ဒိ နိဗျဂ္ဃ**န္တိ အမှာကံ ဝသနကဝနသဏ္ဍံ ဣဒါနိ တုမှာကံ အဘာဝေန နိဗျဂ္ဃံ မနုဿာ မာ ဆိန္ဒိံသု။ **ဗျဂ္ဃာ မာဟေသု နိဗ္ဗနာ**တိ တုမှာဒိသာ စ ဗျဂ္ဃရာဇာနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ ပလာယိတတ္တာ နိဗ္ဗနာ ဝသနဋ္ဌာနဘူတေန ဝနေန ဝိရဟိတာ မာ အဟေသုံ။ တေ ဧဝံ တာယ ဒေဝတာယ ယာစိယမာနာပိ "ဂစ္ဆ တွံ, န မယံ အာဂမိဿာမာ"တိ ပဋိက္ခိပိံသုယေဝ။ ဒေဝတာ ဧကိကာဝ ဝနသဏ္ဍံ ပစ္စာဂစ္ဆိ။ မနုဿာပိ ကတိပါဟေနေဝ သဗ္ဗံ ဝနံ ဆိန္ဒိတွာ ခေတ္တာနိ ကရိတွာ ကသိကမ္မံ ကရိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ အပဏ္ဍိတာ ဒေဝတာ ကောကာလိကော အဟောသိ, သီဟော သာရိပုတ္တော, ဗျဂ္ဃော မောဂ္ဂလ္လာနော, ပဏ္ဍိတဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဗျဂ္ဃဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၇၃] ၃. ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကော နု ဥဒ္ဓိတဘတ္တောဝတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇဿ ဒွိန္နံ မဟာမတ္တာနံ ကလဟဝူပသမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဒုကနိပါတေ ကထိတမေဝ။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဂင်္ဂါတီရေ အဿမပဒံ မာပေတွာ တတ္ထ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဣမသ္မိံ ကိရ ဇာတကေ ဗောဓိသတ္တော ပရမမဇ္ဈတ္တော အဟောသိ, ဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေသိ။ တဿ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသိန္နဿ ဧကော ပဂဗ္ဘော ဒုဿီလော မက္ကဋော အာဂန္တွာ ကဏ္ဏ

သောတေသု အင္ဂဇာတေန သလာကပဝေသနကမ္မံ ကရောတိ, ဖောဓိသတ္တော အတရေတ္တ မဇ္ဈတ္တော ဟုတ္ဝာ နိ သီဒတိယေဝ။ အထေကဒိဝသံ ကောေ ကစ္စာယေ ဥဒကာ ဥတ္တရိတ္ဝာ ဂင္ဂာတီရေ မုခံ ဝိဝရိတ္ဝာ အာတပံ တပ္ပန္တော နိဒ္ဒာယတိ။ တံ ဒိသ္ဝာ သော လောလတနရော တဿ မုခေ သလာကပဝေသနကမ္မံ အကာသိ။ အထဿ ကစ္စာယေ ပ ဗုဇ္ဈိတ္ဝာ အင္ဂဇာတံ သမုဂ္ဂေ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဍံသိ, ဗလဝဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဝေဒနံ အဓိဝာသေတုံ အသက္ကောန္တော "ကောေ နု ခော မံ ဣမမ္ဟာ ဒုက္ခာ မောစေဿ, ကဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ "အညော မံ ဣမမ္ဟာ ဒုက္ခာ မောစေတုံ သမတ္ထော နတ္ထိ အညတြ တာပသေန, တဿေဝ သန္တိကံ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ကစ္ဆပံ ဒ္ဝီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဖောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဖောဓိသတ္တော တေန ဒုဿီလမက္ကဋ္ဋေန သဒ္ဓိံ ဒဝံ ကရောန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၆၇. "ကောေ နု ဥဒ္ဒိတဘတ္တောဝ၊ ပူရဟတ္တောဝ ဗြာဟ္မဏော။
ကဟံ နု ဘိက္ခံ အစရိ၊ ကံ သဒ္ဓံ ဥပသင္ကမီ"တိ။

တတ္ထ **ကောေ နု ဥဒ္ဒိတဘတ္တောတ** တိ ကောေ နု ဧသ ဝမိတဘတ္တော ဝိယ, ကေ ဝမိတဘတ္တံ ဘတ္တပူရဟတ်း ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတ္ဝာ ဝိယ ကောေ နု ဧသော အာဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **ပူရဟတ္တောဝ ဗြာဟ္မဏော** တိ ကတ္ထိ ကမာသေ တစနကံ လဘိတ္ဝာ ပူရဟတ္တော ဗြာဟ္မဏော ဝိယ စ ကောေ နု ခော ဧသောတိ တနရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ကဟံ နု ဘိက္ခံ အစရီ**တိ, ဘော တနရ, ကသ္မိံ ပဒေသေ အဇ္ဇ တ္ဝံ ဘိက္ခံ အစရိ။ **ကံ သဒ္ဓံ ဥပသင္ကမီ** တိ ကတရံ နာမ ပုဗ္ဗပေ တေ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ သဒ္ဓဘတ္တံ, ကတရံ တ သဒ္ဓံ ပုဂ္ဂလံ တ္ဝံ ဥပသင္ကမိ, ကုတော တေ အယံ ဒေယျဓမ္မော လဒ္ဓောတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတ္ဝာ ဒုဿီလတနရော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၆၈. "အဟံ ကပိသ္မိ ဒုမ္မေဓော၊ အနာမာသာနိ အာမသိံ။
တ္ဝံ မံ မောစယ ဘဒ္ဒံ တေ၊ မုတ္တော ဂစ္ဆေယျ ပဗ္ဗတ"န္တိ။

တတ္ထ **အဟံ ကပိသ္မိ ဒုမ္မေဓော** တိ ဘဒ္ဒံ တေ အဟံ အသ္မိ ဒုမ္မေဓော စပလစိတ္တော မက္ကဋော။ **အနာမာသာနိ အာမသိ**န္တိ အနာမသိတဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ အာမသိံ။ **တ္ဝံ မံ မောစယ ဘဒ္ဒံ တေ** တိ တ္ဝံ ဒယာလု အနုကမ္ပကော မံ ဣမမ္ဟာ ဒုက္ခာ မောစေဟိ, **ဘဒ္ဒံ** တေ ဟောတု။ **မုတ္တော ဂစ္ဆေယျ ပဗ္ဗတ** န္တိ သောဟံ တတနုဘာဝေန ဣမမ္ဟာ ဗျသနာ မုတ္တော ပဗ္ဗတမေဝ ဂစ္ဆေယျံ, န တေ ပုန စက္ခုပထေ အတ္တာနံ ဒဿေယျန္တိ။

ဖောဓိသတ္တော တသ္မိံ ကာရုညေန ကစ္ဆပေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၆၉. "ကစ္ဆပာ ကဿပာ ဟောန္တိ၊ ကောဏ္ဍညာ ဟောန္တိ မက္ကဋာ။
မုဉ္စ ကဿပ ကောဏ္ဍညံ၊ ကတံ မေထုနကံ တယာ"တိ။

တဿတ္ထော – ကစ္ဆပာ နာမ ကဿပဂေတ္တာ ဟောန္တိ, မက္ကဋာ ကောဏ္ဍညဂေတ္တာ, ကဿပ ကောဏ္ဍညာနဉ္စ အညမညံ အာဝါဟဝိဝါဟသမ္ဗန္ဓော အတ္ထိ။ အဒ္ဓာ တယိဒံ လောလေန ဒုဿီလမက္ကဋ္ဋေန တယာ သဒ္ဓိံ, တယာ စ ဒုဿီလေန ဣမိနာ မက္ကဋ္ဋေန သဒ္ဓိံ ဂေတ္တသဒိသတာသင်္ခါတဿ မေထုနဓမ္မဿ အနုစ္ဆဝိကံ ဒုဿီလျကမ္မသင်္ခါတမ္ပိ မေထုနကံ ကတံ, တသ္မာ **မုဉ္စ, ကဿပ, ကောဏ္ဍည** န္တိ။

ကစ္ဆပေ ဖောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတ္ဝာ ကာရဏေန ပသန္နော တနရဿ အင္ဂဇာတံ မုဉ္စိ။ မက္ကဋော မုတ္တ မတ္တောဝ ဖောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ပလာတော, ပုန တံ ဌာနံ နိဝတ္တိတ္ဝာပိ န ဩလောကေသိ။ ကစ္ဆပောပိ ဖောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတ္ဝာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ဖောဓိသတ္တောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ကစ္ဆပတနရာ ဒ္ဝေ မဟာမတ္တာ အဟေသုံ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကစ္ဆပဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။
[၂၇၄] ၄. လောလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာယံ ဗလာကာ သိခိနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဓမ္မသဘံ အာနီတံ သတ္ထာ “န တွံ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ လောလော, ပုဗ္ဗေပိ လောလောယေဝ, လောလတာယေဝ စ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, တံ နိဿာယ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ ပရိဗာဟိရာ အဟေသု”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော မဟာနသေ ဘတ္တကာရကော ပုညတ္ထာယ နီဠပစ္ဆိံ ဌပေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပါရာဝတယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အထေကော လောလကာကော မဟာနသမတ္ထကေန ဂစ္ဆန္တော နာနပ္ပကာရံ မစ္ဆမံသဝိကတိံ ဒိသွာ ပိပါသာဘိဘူတော “ကံ နု ခော နိဿာယ သက္ကာ ဘဝေယျံ ဣဒံ လဒ္ဓု”န္တိ စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ “ဣမံ နိဿာယ သက္ကာ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ တဿ ဂေါစရာယ အရညဂမနကာလေ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “မယံ ခော, ကာက, အညဂေါစရာ, တွမ္ပိ အညဂေါစရော, ကိံ နု ခော မံ အနုဗန္ဓသီ”တိ အာဟ။ “တုမှာကံ, သာမိ, ကိရိယာ မယှံ ရုစ္စတိ, အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သမာနဂေါစရော ဟုတွာ တုမှေ ဥပဋ္ဌာတုံ ဣစ္ဆာမီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော တေန သဒ္ဓိံ ဂေါစရဘူမိယံ ဂေါဂေါစရံ စရန္တော ဝိယ ဩသက္ကိတွာ ဂေါမယရာသိံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ပါဏကေ ခါဒိတွာ ကုစ္ဆိပူရံ ကတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “တုမှေ ဧတ္တကံ ကာလံ စရထေဝ, နနု ဘောဇနေ နာမ ပမာဏံ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧထ နာတိသာယမေဝ ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တံ အာဒာယ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ဘတ္တကာရကော “အမှာကံ ပါရာဝတော သဟာယံ ဂဟေတွာ အာဂတော”တိ ကာကဿာပိ ဧကံ ထုသပစ္ဆိံ ဌပေသိ။ ကာကောပိ စတူဟပဉ္စာဟံ တေနေဝ နီဟာရေန ဝသိ။

အထေကဒိဝသံ သေဋ္ဌိနော ဗဟုမစ္ဆမံသံ အာဟရိယိံသု, ကာကော တံ ဒိသွာ လောဘာဘိဘူတော ပစ္စူသကာလတော ပဋ္ဌာယ နိတ္ထုနန္တော နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ပုနဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တော “ဧဟိ, သမ္မ, ဂေါစရာယ ပက္ကမိဿာမာ”တိ အာဟ။ “တုမှေ ဂစ္ဆထ, မယှံ အဇိဏ္ဏာသင်္ကာ အတ္ထီ”တိ။ “သမ္မ, ကာကာနံ အဇီရကော နာမ နတ္ထိ, ဒီပဝဋ္ဋိမတ္တမေဝ ဟိ တုမှာကံ ကုစ္ဆိယံ ထောကံ တိဋ္ဌတိ, သေသံ အဇ္ဈောဟဋမတ္တမေဝ ဇီရတိ, မမ ဝစနံ ကရောဟိ, မာ ဧတံ မစ္ဆမံသံ ဒိသွာ ဧဝမကာသီ”တိ။ “သာမိ, ကိံ နာမေတံ ကထေထ, အဇိဏ္ဏာသင်္ကာဝ မယှ”န္တိ။ “တေန ဟိ အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ”တိ တံ ဩဝဒိတွာ ဗောဓိသတ္တော ပက္ကာမိ။

ဘတ္တကာရကောပိ နာနာမစ္ဆမံသဝိကတိယော သမ္ပာဒေတွာ သရီရတော သေဒံ အပနေန္တော မဟာနသဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ကာကော “အယံ ဣဒါနိ ကာလော မံသံ ခါဒိတု”န္တိ ဂန္တွာ ရသကရောဋိမတ္ထကေ နိလီယိ။ ဘတ္တကာရကော “ကိရီ”တိ သဒ္ဒံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော ကာကံ ဒိသွာ ပဝိသိတွာ တံ ဂဟေတွာ သကလသရီရလောမံ လုဉ္စိတွာ မတ္ထကေ စူဠံ ဌပေတွာ သိင်္ဂိဝေရမရိစာဒီနိ ပိသိတွာ တက္ကေန အာလောဠေတွာ “တွံ အမှာကံ သေဋ္ဌိနော မစ္ဆမံသံ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ ကရောသီ”တိ သကလသရီရမဿ မက္ခေတွာ ခိပိတွာ နီဠပစ္ဆိယံ ပါတေသိ, ဗလဝဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂေါစရဘူမိတော အာဂန္တွာ တံ နိတ္ထုနန္တံ ဒိသွာ ဒဝံ ကရောန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇၀. “ကာယံ ဗလာကာ သိခိနီ၊ စောရီ လင်္ဃိပိတာမဟာ။
ဩရံ ဗလာကေ အာဂစ္ဆ၊ စဏ္ဍော မေ ဝါယသော သခါ”တိ။

တတ္ထ **ကာယံ ဗလာကာ သိခိနီ**တိ တံ ကာကံ တဿ ဗဟလတက္ကေန မက္ခိတသရီရသေတဝဏ္ဏတ္တာ မတ္ထကေ စ သိခါယ ဌပိတတ္တာ “ကာ ဧသာ ဗလာကာ သိခိနီ”တိ ပုစ္ဆန္တော အာလပတိ။ **စောရီ**တိ ကုလဿ အနနုညာယ ကုလဃရံ, ကာကဿ ဝါ အရုစိယာ ပစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌတ္တာ “စောရီ”တိ ဝဒတိ။ **လင်္ဃိပိတာမဟာ** တိ လင်္ဃီ ဝုစ္စတိ အာကာသေ လင်္ဃနတော မေဃော, ဗလာကာ စ နာမ မေဃသဒ္ဒေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တီတိ မေဃသဒ္ဒော ဗလာကာနံ ပိတာ, မေဃော ပိတာမဟော ဟောတိ။ တေနာဟ “လင်္ဃိပိတာမဟာ”တိ။ **ဩရံ ဗလာကေ အာဂစ္ဆ** တိ, အမ္ဘော ဗလာကေ, ဣတော ဧဟိ။ **စဏ္ဍော မေ ဝါယသော သခါ** တိ မယှံ သခါ ပစ္ဆိသာမိကော ဝါယသော စဏ္ဍော ဖရုသော ,

သော အာဂတော တံ ဒိသွာ ကဏ္ဍယသဒိသေန တုဏ္ဍေန ကောဋ္ဋေန္တော ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေယျ, တသ္မာ ယာဝ တယ သော နာဂစ္ဆတိ, တာဝ ပဋ္ဌိတော သြတရိတွာ ဣတော ဖေဂ်ိ, သီဃံ ပလာယသ္သူတိ ဝဒတိ။

တံ သုတွာ ကာကော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၁. ''နာဟံ ဗလာကာ သိခိနီ၊ အဟံ လောလောသ္မိ တယသော။
အကတွာ ဝစနံ တုယှံ၊ ပဿ လူနောသ္မိ အာဂတော''တိ။

တတ္ထ **အာဂတော**တိ တွံ ဣဒာနိ ဧဝရူပါယ ပဝတ္တိယာ အာဂတော, မံ လူနံ ပဿာတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၇၂. ''ပုနပာပဇ္ဇသီ သမ္မ၊ သီလဉှိ တဝ တာဒိသံ။
န ဟိ မာနုသကာ ဘောဂါ၊ သုဘုဉ္ဇာ ဟောန္တိ ပက္ခိနာ''တိ။

တတ္ထ **ပုနပာပဇ္ဇသီ သမ္မာ** တိ သမ္မ တယသ, ပုနပိ တွံ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ပဋိလဘိဿသေဝ, နတ္ထိ တေ ဧတ္တကေန မောက္ခော။ ကိံကာရဏာ? **သီလဉှိ တဝ တာဒိသံ** ဟပကံ, ယသ္မာ တဝ အာစာရသီလံ တာဒိသံ ဒုက္ခာဓိဂမဿေဝ အနု ရူပံ။ **န ဟိ မာနုသကာ**တိ မနုဿာ နာမ မဟာပုညာ, တိရစ္ဆာနဂတာနံ တထာရူပံ ပုညံ နတ္ထိ, တသ္မာ မာနုသကာ ဘောဂ တိရစ္ဆာနဂတေန ပက္ခိနာ န ဘုဉ္ဇိယန္တီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ''ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ မယာ ဧတ္ထ ဝသိတုံ န သက္ကာ''တိ ဥပ္ပတိတွာ အ ညတ္ထ အဂမာသိ။ ကာကောပိ နိတ္ထုနန္တော တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''တဒါ လောလကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ပါရာဝတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

လောလဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၇၅] ၅. ရုစိရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာယံ ဗလာကာ ရုစိရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ပုရိမသဒိသာနေဝ ကထာပိ။

၇၃. ''ကာယံ ဗလာကာ ရုစိရာ၊ ကာကနီဠသ္မိမစ္ဆတိ။
စဏ္ဍော ကာကော သခါ မယှံ၊ ယဿ စေတံ ကုလာဝကံ။

၇၄. ''နနု မံ သမ္မ ဇာနာသိ၊ ဒိဇ သာမာကဘောဇန။
အကတွာ ဝစနံ တုယှံ၊ ပဿ လူနောသ္မိ အာဂတော။

၇၅. ''ပုနပာပဇ္ဇသီ သမ္မ၊ သီလဉှိ တဝ တာဒိသံ။
န ဟိ မာနုသကာ ဘောဂါ၊ သုဘုဉ္ဇာ ဟောန္တိ ပက္ခိနာ''တိ။ –

ကထာ ဟိ ဧကန္တရိကာယေဝ။

တတ္ထ **''ရုစိရာ''**တိ တက္ကမက္ခိတသရီရတာယ သေတဝဏ္ဏတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ရုစိရာ ပိယဒဿနာ, ပဏ္ဍရာတိ အတ္ထော။ **ကာကနီဠသ္မိ** န္တိ ကာကကုလာဝကေ။ ''ကာကနိမှသ္မိ''န္တိပိ ပာဌော။ **ဒိဇာ**တိ ကာကော ပါရေဝတံ အာလ ပတိ။ **သာမာကဘောဇနာ**တိ တိဏဗီဇဘောဇန။ သာမာကဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္ထ သဗ္ဗမ္ပိ တိဏဗီဇံ ဂဟိတံ။ ဣဓာပိ ဗောဓိ သတ္တော ''န ဣဒါနိ သက္ကာ ဣတော ပဋ္ဌာယ မယာ ဧတ္ထ ဝသိတု''န္တိ ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒာ လောလကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ပာရာဝတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ရုစိရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၂၇၆] ၆. ကုရုဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

တဝ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဟံသဃာတကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော ဒွေ သဟာယကာ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒာ ယေဘုယျေန ဧကတော ဝိစရန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ အစိရဝတိံ ဂန္တွာ နှာယိတွာ တလုကပုလိနေ အာတပံ တပ္ပမာနာ သာရဏီယကထံ ကထေန္တာ အဋ္ဌံသု, တသ္မိံ ခဏေ ဒွေ ဟံသာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တိ။ အထေကော ဒဟရဘိက္ခု သက္ခရံ ဂဟေတွာ "ဧကဿ ဟံသပေါတကဿ အက္ခိံ ပဟရိဿာမီ"တိ အာဟ, ဣတရော "န သက္ခိဿသီ"တိ အာဟ။ "တိဋ္ဌတု ဣမသ္မိံ ပဿေ အက္ခိ, ပရပဿေ အက္ခိံ ပဟရိဿာမီ"တိ။ "ဣဒမ္ပိ န သက္ခိဿသိယေဝါ"တိ။ "တေန ဟိ ဥပဓာရေဟီ"တိ ဒုတိယံ သက္ခရံ ဂဟေတွာ ဟံသဿ ပစ္ဆာဘာဂေ ခိပိ။ ဟံသော သက္ခရသဒ္ဒံ သုတွာ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေသိ, အထ နံ ဣတရော ဝဋ္ဋသက္ခရံ ဂဟေတွာ ပရပဿေ အက္ခိမှိ ပဟရိတွာ ဩရိမက္ခိနာ နိက္ခမာပေသိ။ ဟံသော ဝိရဝန္တော ပရိဝတ္တိတွာ တေသံ ပါဒမူလေယေဝ ပတိ။ တတ္ထ တတ္ထ ဌိတာ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အာဂန္တွာ "အာဝုသော, ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ကတံ ပါဏာတိပါတံ ကရောန္တေဟီ"တိ ဝတွာ တေ အာဒါယ တထာဂတဿ ဒဿေသုံ။ သတ္ထာ "သစ္စံ, ကိရ တယာ ဘိက္ခု ပါဏာတိပါတော ကတော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခု, ကသ္မာ ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧဝမကာသိ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ အဂါရမဇ္ဈေ သံကိလိဋ္ဌတသံ ဝသမာနာ အပ္ပမတ္တကေသုပိ ဌာနေသု ကုက္ကုစ္စံ ကရိံသု, တွံ ပန ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကုက္ကုစ္စမတ္တမ္ပိ န အကာသိ, နနု နာမ ဘိက္ခုနာ ကာယဝစီစိတ္တေဟိ သညတေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကုရုရဋ္ဌေ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ ဓနဉ္စယေ ကောရဗျေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဝိညုတံ ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတရာ ဩပရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပိတော အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေန္တော ကုရုဓမ္မေ ဝတ္တိတ္ထ။ ကုရုဓမ္မော နာမ ပဉ္စ သီလာနိ, တာနိ ဗောဓိသတ္တော ပရိသုဒ္ဓါနိ ကတွာ ရက္ခိ။ ယထာ စ ဗောဓိသတ္တော, ဧဝမဿ မာတာ အဂ္ဂမဟေသီ ကနိဋ္ဌဘာတာ ဥပရာဇာ ပုရောဟိတော ဗြာဟ္မဏော ရဇ္ဇုဂါဟကော အမစ္စော သာရထိ သေဋ္ဌိ ဒောဏမာပကော မဟာမတ္တော ဒောဝါရိကော နဂရသောဘိနီ ဝဏ္ဏဒာသီတိ ဧဝမေတေ။

"ရာဇာ မာတာ မဟေသီ စ, ဥပရာဇာ ပုရောဟိတော။
ရဇ္ဇုကော သာရထိ သေဋ္ဌိ, ဒေါဏော ဒေါဝါရိကော တထာ။
ဂဏိကေကာဒသ ဇနာ, ကုရုဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ"တိ။

ဣတိ ဣမေ သဗ္ဗေပိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ကတွာ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိံသု။ ရာဇာ စတူသု နဂရဒွါရေသု စ နဂရမဇ္ဈေ စ နိဝေသနဒွါရေ စာတိ ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿံ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ ဒါနံ အဒါသိ, တဿ ပန အနဇ္ဈာသယတာ အနာဘိရတတာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ အဇ္ဈောတ္ထရိ။ တသ္မိံ ကာလေ ကာလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒန္တပုရနဂရေ ကာလိင်္ဂရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ ရဋ္ဌေ ဒေဝေါ န ဝဿိ, တသ္မိံ အဝဿန္တေ သကလရဋ္ဌေ ဆာတကံ ဇာတံ, အာဟာရဝိပတ္တိယာ စ မနုဿာနံ ရောဂေါ ဥဒပါဒိ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယံ ဆာတကဘယံ ရောဂဘယန္တိ တီဏိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ မနုဿာ နိဂ္ဂဟဏာ အရက္ခေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တိ။

သကလရဋ္ဌဝါသိနော ဧကတော ဟုတွာ ဒန္တပုရံ ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ ဥက္ကုဋ္ဌိမကံသု။ ရာဇာ ဝါတပါနံ နိဿာယ ဌိတော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ "ကိံ ကာရဏာ ဧတေ ဝိရဝန္တီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "မဟာရာဇ , သကလရဋ္ဌေ တီဏိ ဘယာနိ ဥပ္ပန္နာနိ, ဒေဝေါ န ဝဿတိ, သဿာနိ န ဝိပန္နာနိ, ဆာတကံ ဇာတံ။ မနုဿာ ဒုဗ္ဘောဇနာ ရောဂါဘိဘူတာ နိဂ္ဂဟဏာ

ပုတ္တေ ဟတ္ထေသု ဂဟေတွာ ဝိစရန္တိ, ဒေဝံ ဝဿာပေဟိ မဟာရာဇာ''တိ။ ''ဟေရာဏိကရာဇာနော ဒေဝေ အဝဿ
န္တေ ကိံ ကရောန္တိ''တိ? ''ဟေရာဏိကရာဇာနော, မဟာရာဇ, ဒေဝေ အဝဿန္တေ အန္နံ ဒတွာ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာ
ယ သမာဒိန္နသီလာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသန္ထရေ သတ္တာဟံ နိပဇ္ဇန္တိ, တဒာ ဒေဝေါ ဝဿတီ''တိ။ ရာဇာ
''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကာသိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဒေဝေါ န ဝဿိ။

ရာဇာ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ – ''အဟံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အကာသိံ, ဒေဝေါ န ဝဿတိ, ကိန္တိ ကရောမာ''တိ? ''မဟာ
ရာဇ, ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒန္တပုရနဂရေ ဓနဉ္စယဿ ကောရဗျဿ ရညော အဉ္ဇနဝဏ္ဏော နာမ မင်္ဂလဟတ္ထိ အတ္ထိ, တံ အာနေဿာ
မ, ဧဝံ သန္တေ ဒေဝေါ ဝဿတီ''တိ။ ''သော ရာဇာ ဗလဝါဟနသမ္ပန္နော ဒုပ္ပသဟော, ကထမဿ ဟတ္ထိံ အာနေ
ဿာမာ''တိ? ''မဟာရာဇ, တဿ ယုဒ္ဓကိစ္စံ နတ္ထိ, အနန္တရော ရာဇာ အနာဘိရတော ယာစိတော သမာနော
အလင်္ကတသီသမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ပသာဒသမ္ပန္နာနိ အက္ခီနိပိ ဥပ္ပာဋေတွာ သကလရဇ္ဇမ္ပိ နိယျာဒေတွာ ဒဒေယျ
ယ, ဟတ္ထိမှိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, အဝဿံ ယာစိတော ဒဿတီ''တိ။ ''ကော ပန တံ ယာစိတုံ သမတ္ထော''တိ? ''ဗြာ
ဟ္မဏာ, မဟာရာဇာ''တိ။ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏဂါမတော အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ
တ ဟတ္ထိံ ယာစနတ္ထာယ ပေသေသိ။ တေ ပရိဗ္ဗယံ အာဒာယ အဒ္ဒိကဝေသံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိတ
သေန တုရိတဂမနံ ဂန္တွာ ကတိပါဟံ နဂရဒွါရေ အနသာလာသု ဘုဉ္ဇိတွာ သရီရံ သန္တပ္ပေတွာ ''ကဒါ ရာဇာ အန
င်္ဂံ အာဂစ္ဆိဿတီ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ မနုဿာ ''ပက္ခဿ တယော ဒိဝသေ စာတုဒ္ဒသေ ပန္နရသေ အဋ္ဌမိယဉ္စ အာဂ
စ္ဆတိ, သွေ ပန ပုဏ္ဏမီ, တသ္မာ သွေ အာဂစ္ဆိဿတီ''တိ ဝဒိံသု။

ဗြာဟ္မဏာ ပုနဒိဝသေ ဟတော ဂန္တွာ ပာစီနဒွါရေ အဋ္ဌံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဟတော ပါတောဝ နှာတွာ ဂန္ဓာနု
လိတ္တော သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပာစီနဒွါရေန
အနသာလံ ဂန္တွာ ဩတရိတွာ သတ္တဋ္ဌဇနာနံ သဟတ္ထာ ဘတ္တံ ဒတွာ ''ဣမိနာဝ နီဟာရေန ဒေထာ''တိ ဝတွာ
ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရံ အဂမာသိ။ ဗြာဟ္မဏာ ပာစီနဒွါရေ အာရက္ခဿ ဗလဝတာယ ဩကာသံ အ
လဘိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရမေဝ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဩလောကယမာနာ ဒွါရတော နာတိဒူရေ ဥန္နတဋ္ဌာနေ ဌိ
တာ သမ္ပတ္တံ ရာဇာနံ ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ''ဇယတု ဘဝံ, မဟာရာဇာ''တိ ဇယာပေသုံ။ ရာဇာ ဝဇိရင်္ကုသေန တရဏံ
နိဝတ္တေတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဘော ဗြာဟ္မဏာ, ကိံ ဣစ္ဆထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဗောဓိသတ္တဿ
သ ဂုဏံ ဝဏ္ဏေန္တာ ပဌမံ ဂါထမာဟံသု –

၇၆. ''တဝ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ, ဝိဒိတွာန ဇနာဓိပ။
ဝဏ္ဏံ အဉ္ဇနဝဏ္ဏေန, ကာလိင်္ဂသ္မိံ နိမိမှသေ''တိ။

တတ္ထ **သဒ္ဓ**န္တိ ကမ္မဖလာနံ သဒ္ဒဟနဝသေန ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓံ။ **သီလ**န္တိ သံဝရသီလံ အဝီတိက္ကမသီလံ။
ဝဏ္ဏန္တိ တဒါ တသ္မိံ ဒေသေ သုဝဏ္ဏံ ဝုစ္စတိ, ဒေသနာသီသမေဝ စေတံ။ ဣမိနာ ပန ပဒေန သဗ္ဗမ္ပိ ဟိရညသုဝဏ္ဏ
ဏာဒိဓနဓညံ သင်္ဂဟိတံ။ **အဉ္ဇနဝဏ္ဏေနာ**တိ အဉ္ဇနပုဉ္ဇသမာနဝဏ္ဏေန ဣမိနာ တဝ နာဂေန, **ကာလိင်္ဂသ္မိ**န္တိ
ကာလိင်္ဂရညော သန္တိကေ။ **နိမိမှသေ**တိ ဝိနိမယဝသေန ဂဏှိမှ, ပရိဘောဂဝသေန တ ဥဒရေ ပက္ခိပိမှာတိ အ
တ္ထော။ **သေ**တိ နိပါတမတ္တံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မယဉ္ဟိ, ဇနာဓိပ, တဝ သဒ္ဓဉ္စ သီလဉ္စ ဝိဒိတွာန ''အဒ္ဓာ
နော ဧဝံ သဒ္ဓာသီလသမ္ပန္နော ရာဇာ ယာစိတော အဉ္ဇနဝဏ္ဏံ နာဂံ ဒဿတီ''တိ ဣမိနာ အတ္တနော သန္တကေန ဝိယ
အဉ္ဇနဝဏ္ဏေန ကာလိင်္ဂရညော သန္တိကေ နာဂံ တေ အာဟရိဿာမာတိ ဝတွာ ဗဟုဓနဓညံ နိမိမှသေ ပရိဝတ္တ
ယိမှ စေဝ ဥဒရေ စ ပက္ခိပိမှ။ ဧဝံ တံ မယံ ဓာရယမာနာ ဣဓာဂတာ။ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဒေဝေါ ဇာနာတူတိ။

အပရော နယော – တဝ သဒ္ဓဉ္စ သီလဂုဏသင်္ခာတံ ဝဏ္ဏဉ္စ သုတွာ ''ဥဋ္ဌာရဂုဏော ရာဇာ ဇီဝိတမ္ပိ ယာစိတော
ဒဒေယျ, ပဂေဝ တိရစ္ဆာနဂတံ နာဂ''န္တိ ဧဝံ ကာလိင်္ဂဿ သန္တိကေ ဣမိနာ အဉ္ဇနဝဏ္ဏေန တဝ ဝဏ္ဏံ နိမိမှ
ဟသေ နိမိမှ တုလယိမှ, တေနမှာ ဣဓာဂတာတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''သစေ, တေ ဗြာဟ္မဏာ, ဣမံ နာဂံ ပရိဝတ္တေတွာ ဓနံ ခါဒိတံ သုခါဒိတံ မာ စိန္တ
ယိတ္ထ, ယထာလင်္ကတမေဝ တေ နာဂံ ဒဿာမီ''တိ သမဿာသေတွာ ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၇၇. ''အန္တရာစ္စာ စဘစ္စာ စ၊ ယောဓ ဥဒ္ဒိသ္သ ဂစ္ဆတိ။
သဗ္ဗေ တေ အပ္ပဋိက္ကိုပ္ပာ၊ ပုဗ္ဗာစရိယဝစော က္လာဒံ။

၇၈. ''ဒအာမိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏာ နာဂမေတံ၊ ရာဇာရဟံ ရာဇဘောဂ္ဂံ ယသသ္သိနံ။
အလင်္ကတံ ဟေမဇာလာဘိဆန္နံ၊ သသာရထိံ ဂစ္ဆထ ယေနကာမ''န္တိ။

တတ္ထ **အန္တရာစ္စာ စဘစ္စာ စာ** တိ ပုရိသံ ဥပနိသ္သာယ ဇီဝမာနာ ယာဂုဘတ္တာဒိနာ အန္တေန ဘရိတဗ္ဗာတိ အန္တရာစ္စာ, ဣတရေ တထာ အဘရိတဗ္ဗတ္တာ အဘစ္စာ။ သန္တိဝသေန ပနေတ္ထ အကာရလောပေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဇတ္ထော ဝတာ အတ္တာနံ ဥပနိသ္သာယ စ အနုပနိသ္သာယ စ ဇီဝမာနဝသေန သဗ္ဗေပိ သတ္တာ ဒေဝ ကောဋ္ဌာသေ ကတ္တ ဒသ္သိတာ ဟောန္တိ။ **ယောဓ ဥဒ္ဒိသ္သ ဂစ္ဆတီ** တိ တေသု သတ္တေသု ဣဓ ဇီဝလောကေ ယော သတ္တော ယံ ပုရိသံ ကာယစိဒေဝ ပစ္စာသီသနာယ ဥဒ္ဒိသ္သ ဂစ္ဆတိ။ **သဗ္ဗေ တေ အပ္ပဋိက္ကိုပ္ပာ** တိ တထာ ဥဒ္ဒိသ္သ ဂစ္ဆန္တာ သဗ္ဗေပိ ဇဟူ ဟောန္တိ, တထာပိ တေန ပုရိသေန သဗ္ဗေ တေ အပ္ပဋိက္ကိုပ္ပာ, ''အပေထ, န တေ ဒသ္သာမိ''တိ ဇဝံ န ပဋိက္ကိုပိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗာစရိယဝစော က္လာဒ** န္တိ ပုဗ္ဗာစရိယာ ဝုစ္စန္တိ မာတာပိတရော, က္လာဒံ တေသံ ဝစနံ။ ဇဝမဟံ မာတာပိတူဟိ သိက္ခာပိတောတိ ဒီပေတိ။

ဒအာမိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏာ နာဂမေတ န္တိ ယသ္မာ က္လာဒံ အမ္ဟာကံ ပုဗ္ဗာစရိယဝစော, တသ္မာဟံ ဗ္ရာဟ္မဏာ တုမ္ဟာကံ ဣမံ နာဂံ ဒအာမိ။ **ရာဇာရဟ** န္တိ ရညော အနုစ္ဆဝိကံ။ **ရာဇဘောဂ္ဂ** န္တိ ရာဇပရိဘောဂံ။ **ယသသ္သိန** န္တိ ပရိတရသမ္ပန္နံ, တံ ကိရ ဟတ္ထိံ နိသ္သာယ ဟတ္ထိကေပကဟတ္ထိဝေဇ္ဇာဒီနိ ပဉ္စ ကုလသတာနိ ဇီဝန္တိ, တေဟိ သဒ္ဓိညေဝ တေ ဒအာမီတိ အတ္ထော။ **အလင်္ကတ** န္တိ နာနာဝိဓေဟိ ဟတ္ထိအလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကတံ။ **ဟေမဇာလာဘိဆန္န** န္တိ သုဝဏ္ဏဇာလေန အဘိစ္ဆန္နံ။ **သသာရထိ**န္တိ ယော ပနသ္သ သာရထိ ဟတ္ထိကေပကော အာစရိယော, တေန သဒ္ဓိံယေဝ ဒအာမိ, တသ္မာ သသာရထိ ဟုတ္တ တုမ္ဟေ ဟ သပရိတရံ ဣမံ နာဂံ ဂဟေတ္တ ယေနကာမံ ဂစ္ဆထာတိ။

ဇဝံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတောဝ မဟာသတ္တော တစာယ ဒတ္တ ပုန ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ ဩရုယှဟ ''သစေ အနလင်္ကတဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, အလင်္ကရိတ္တ ဒသ္သာမီ''တိ ဝတ္တ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ဥပဓာရေတ္တ အနလင်္ကတဋ္ဌာနံ အဒိသွတ တသ္သ သောဏ္ဏံ ဗ္ရာဟ္မဏာနံ ဟတ္တေသု ဌပေတ္တ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ပုပ္ဖဂန္ဓတသိတံ ဥဒကံ ဟတေတ္တ အအာသိ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ သပရိတရံ နာဂံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နာ ဒန္တပုရံ ဂန္တ္တ ဟတ္ထိံ ရညော အဒံသု, ဟတ္ထိမှဟိ အာဂတေပိ ဒေဝေ န ဝဿတေဝ။ ရာဇာ ''ကိံ နု ခော ကာရဏ''န္တိ ဥတ္တရိ ပုစ္ဆန္တော ''ဓနဉ္စယကောရဗ္ယရာဇာ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခတိ, တေနသ္သ ရဋ္ဌေ အန္တ္ဝမှမာသံ အနုဒသာဟံ ဒေဝေ ဝဿတိ, ရညော ဂုဏာနုဘာဝေ စေသ, ဣမဿ ပန တိရစ္ဆာနဂတဿ ဂုဏာ ဟောန္တာပိ ကိတ္တကာ ဘဝေယျု''န္တိ သုတွ တ ''တေန ဟိ ယထာလင်္ကတမေဝ သပရိတရံ ဟတ္ထိံ ပတိနေတွတ ရညော ဒတွတ ယံ သော ကုရုဓမ္မံ ရက္ခတိ, တံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိတွတ အာနေထာ''တိ ဗ္ရာဟ္မဏေ စ အမစ္စေ စ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တ္တ ရညော ဟတ္ထိံ နိယျာဒေတ္တ တ ''ဒေဝ, ဣမသ္မိံ ဟတ္ထိမှဟိ ဂတေပိ အမ္ဟာကံ ရဋ္ဌေ ဒေဝေ န ဝဿတိ, တုမ္ဟေ ကိရ ကုရုဓမ္မံ နာမ ရက္ခထ, အမ္ဟာကမ္ပိ ရာဇာ တံ ရက္ခိတုကာမော ဣမသ္မိံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိတွတ အာနေထာ''တိ ပေသေသိ။ ''ဒေထ နော ကုရုဓမ္မ''န္တိ။ ''တာတာ, သစ္စာဟံ ဇတံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, ဣဒာနိ ပန မေ တတ္ထ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, န မေ သော ကုရုဓမ္မော စိတ္တံ အာရာဓေတိ, တသ္မာ တုမ္ဟာကံ အတုံ န သက္ကာ''တိ။

ကသ္မာ ပန တံ သီလံ ရာဇာနံ န အာရာဓေတီတိ? တဒါ ကိရ ရာဇူနံ တတိယေ တတိယေ သံဝစ္ဆရေ ကတ္တိကမာသေ ပဝတ္တော ဆဏော နာမ ဟောတိ, တံ ဆဏံ ကီဠန္တာ ရာဇာနော သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ဒေဝဝေသံ ဂဟေတွတ စိတ္တရာဇသ္သ နာမ ယက္ခသ္သ သန္တိကေ ဌတွတ စတုဒ္ဒိသာ ပုပ္ဖပဋိမဏ္ဍိတေ စိတ္တသရေ ခိပန္တိ။ အယမ္ပိ ရာဇာ တံ ခဏံ ကီဠန္တော ဧကိသ္သာ တဠာကပာဠိယာ စိတ္တရာဇသ္သ ယက္ခသ္သ သန္တိကေ ဌတွတ စတုဒ္ဒိသာ စိတွ တသရေ ခိပိတွတ တေသု သေသဒိသာဂတေ တယော သရေ ဒိသွတ ဥဒကပိဋ္ဌေ ခိတ္တသရံ န အဒ္ဒသ။ ရညော ''ကစ္စိ နု ခော မယာ ခိတ္တော သရော မစ္ဆသရီရေ ပတိတော''တိ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ ပာဏာတိပာတကမ္မေန သီလဘေဒံ အာရဗ္ဘ, တသ္မာ သီလံ န အာရာဓေတိ။ သော ဇဝမာဟ – ''တာတာ, မယှံ ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, မာတာ ပန မေ သုရက္ခိတံ ရက္ခတိ, တသ္သာ သန္တိကေ ဂဏှထ''တိ။ ''မဟာရာဇ, တုမ္ဟာကံ 'ပာဏံ ဝဓိသ္သာမီ'တိ စေတနာ နတ္ထိ,

တံ ဝိနာ ဟဏာတိဟတော နာမ န ဟောတိ, ဒေဝ နော အတ္တနာ ရက္ခိတံ ကုရုဓမ္မ”န္တိ။ “တေန ဟိ လိခထာ”တိ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခာပေသိ – “ဟဏော န ဟန္တဗ္ဗော, အဒိန္နံ နာဒါတဗ္ဗံ , ကာမေသု မိစ္ဆာ န စရိတဗ္ဗံ, မုသာ န ဘဏိတဗ္ဗံ , မဇ္ဇံ န ပါတဗ္ဗ”န္တိ လိခာပေတွာ စ ပန “ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, မာတု မေ သန္တိကေ ဂဏှာထာ”တိ အာဟ။

ဒူတာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဒေဝိ, တုမှေ ကိရ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခထ, တံ နော ဒေထာ”တိ ဝဒိံသု။ “တာတာ, သစ္စာဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, ဣဒါနိ ပန မေ တတ္ထ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ, န မေ သော ကုရုဓမ္မော အာရာဓေတိ တေန ဝေါ ဒါတုံ န သက္ကာ”တိ။ တဿာ ကိရ ဒွေ ပုတ္တာ ဇေဋ္ဌော ရာဇာ, ကနိဋ္ဌော ဥပရာဇာ။ အထေကော ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ သတသဟဿဂ္ဃနကံ စန္ဒနသာရံ သဟဿဂ္ဃနကံ ကဉ္စနမာလံ ပေသေသိ။ သော “မာတရံ ပူဇေဿာမီ”တိ တံ သဗ္ဗံ မာတု ပေသေသိ။ သာ စိန္တေသိ – “အဟံ နေဝ စန္ဒနံ ဝိလိမ္ပာမိ, န မာလံ ဓာရေမိ, သုဏိသာနံ ဒဿာမီ”တိ။ အထဿာ ဧတဒဟောသိ – “ဇေဋ္ဌသုဏိသာ မေ ဣဿရာ, အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌိတာ, တဿာ သုဝဏ္ဏမာလံ ဒဿာမိ။ ကနိဋ္ဌသုဏိသာ ပန ဒုဂ္ဂတာ, တဿာ စန္ဒနသာရံ ဒဿာမီ”တိ။ သာ ရညော ဒေဝိယာ သုဝဏ္ဏမာလံ ဒတွာ ဥပရာဇဘရိယာယ စန္ဒနသာရံ အဒါသိ, ဒတွာ စ ပနဿာ “အဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တာသံ ဒုဂ္ဂတာဒုဂ္ဂတဘာဝေါ မယှံ အပ္ပမာဏံ, ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မမေဝ ပန ကာတုံ မယှံ အနုစ္ဆဝိကံ, ကစ္စိ နု ခေါ မေ တဿ အကတတ္တာ သီလံ ဘိန္န”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “အတ္တနော သန္တကံ နာမ ယထာရုစိယာ ဒီယတိ, တုမှေ ဧတ္တကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကုရုမာနာ ကိံ အညံ ပါပံ ကရိဿထ, သီလံ နာမ ဧဝရူပေန န ဘိဇ္ဇတိ, ဒေထ နော ကုရုဓမ္မ”န္တိ ဝတွာ တဿာပိ သန္တိကေ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“တာတာ, ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, သုဏိသာ ပန မေ သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿာ သန္တိကေ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန အဂ္ဂမဟေသိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ကုရုဓမ္မံ ယာစိံသု။ သာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဝတွာ “ဣဒါနိ မံ သီလံ နာရာဓေတိ, တေန ဝေါ ဒါတုံ န သက္ကာ”တိ အာဟ။ သာ ကိရ ဧကဒိဝသံ သီဟပဉ္ဇရေ ဌိတာ ရညော နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တဿ ပစ္ဆတော ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နံ ဥပရာဇံ ဒိသွာ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ “သစာဟံ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ ကရေယျံ, ဘာတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတော မံ သော သင်္ဂဏှေယျာ”တိ စိန္တေသိ။ အထဿာ “အဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခမာနာ သသာမိကာ ဟုတွာ ကိလေသဝသေန အညံ ပုရိသံ ဩလောကေသိံ, သီလေန မေ ဘိန္နေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “အတိစာရော နာမ အယျေ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန န ဟောတိ, တုမှေ ဧတ္တကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကုရုမာနာ ဝီတိက္ကမံ ကိံ ကရိဿထ, န ဧတ္တကေန သီလံ ဘိဇ္ဇတိ, ဒေထ နော ကုရုဓမ္မ”န္တိ ဝတွာ တဿာပိ သန္တိကေ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“တာတာ, ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ဥပရာဇာ ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန ဥပရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ကုရုဓမ္မံ ယာစိံသု။ သော ပန သာယံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ရထေနေဝ ရာဇင်္ဂဏံ ပတွာ သစေ ရညော သန္တိကေ ဘုဉ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ သယိတုကာမော ဟောတိ, ရသ္မိယောတ္တဉ္စ ပတောဒဉ္စ အန္တောဓုရေ ဆဍ္ဍေတိ။ တာယ သညာယ ဇနော ပက္ကမိတွာ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ ဂန္တွာ တဿ နိက္ခမနံ ဩလောကေန္တောဝ တိဋ္ဌတိ။ သာရထိပိ ရထံ ဂေါပယိတွာ ပုနဒိဝသေ ပါတောဝ တံ အာဒါယ ရာဇဒွါရေ တိဋ္ဌတိ။ သစေ တင်္ခဏညေဝ နိက္ခမိတုကာမော ဟောတိ, ရသ္မိယောတ္တဉ္စ ပတောဒဉ္စ အန္တောရထေယေဝ ဌပေတွာ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ မဟာဇနော တာယ သညာယ “ဣဒါနေဝ နိက္ခမိဿတီ”တိ ရာဇဒွါရေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဧဝံ ကတွာ ရာဇနိဝေသနံ ပါဝိသိ, ပဝိဋ္ဌမတ္တဿေဝဿ ဒေဝေါ ပါဝဿိ။ ရာဇာ “ဒေဝေါ ဝဿတီ”တိ တဿ နိက္ခမိတုံ နာဒါသိ, သော တတ္ထေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ သယိ။ မဟာဇနော “ဣဒါနိ နိက္ခမိဿတီ”တိ သဗ္ဗရတ္တိံ တေမေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဥပရာဇာ ဒုတိယဒိဝသေ နိက္ခမိတွာ တေမေတွာ ဌိတံ မဟာဇနံ ဒိသွာ “အဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခန္တော ဧတ္တကံ ဇနံ ကိလမေသိံ, သီလေန မေ ဘိန္နေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ, တေန တေသံ ဒူတာနံ “သစ္စာဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, ဣဒါနိ ပန မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, တေန ဝေါ န သက္ကာ ဒါတု”န္တိ ဝတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ဒူတာ “တုမှာကံ, ဒေဝ, ‘ဧတေ ကိလမန္တူ’တိ စိတ္တံ နတ္ထိ, အစေတနကံ ကမ္မံ န ဟောတိ, ဧတ္တကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာနံ ကထံ တုမှာကံ ဝီတိက္ကမော ဘဝိဿတီ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ပုရောဟိတော ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တသ္မာ သန္တိကေ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန ပုရောဟိတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သောပိ ကေဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ဧကေန ရညာ တသ္မိ ရညော ပေသိတံ တရုဏဇရဝိဝဏ္ဏံ ရထံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဒိသွာ “ကဿာယံ ရထော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ရညော အာဘတော”တိ သုတွာ “အဟံ မဟလ္လကော, သစေ မေ ရာဇာ ဣမံ ရထံ ဒဒေယျ, သုခံ ဣမံ အာရုယှ ဝိစရေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂတော။ တသ္မိံ ဇယာပေတွာ ဌိတကာလေ ရညော ရထံ ဒဿေသုံ။ ရာဇာ ဒိသွာ “အတိ ဝိယ သုန္ဒရော အယံ ရထော, အာစရိယဿ နံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ ပုရောဟိတော န ဣစ္ဆိ, ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနောပိ န ဣစ္ဆိယေဝ။ ကိံ ကာရဏာ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အဟံ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခန္တော ပရသန္တကေ လောဘံ အကာသိံ, ဘိန္နေန မေ သီလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော တေမတ္တံ အာစိက္ခိတွာ “တာတာ, ကုရုဓမ္မေ မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, န မံ သော ဓမ္မော အာရာဓေတိ, တသ္မာ န သက္ကာ အတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “အယျ, လောဘုပ္ပာဒမတ္တေန န သီလံ ဘိဇ္ဇတိ, တုမှေဟ တွေကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ ကိံ ဝီတိက္ကမံ ကရိဿထာ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ရဇ္ဇုဂ္ဂာဟကော အမစ္စော ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သောပိ ကေဒိဝသံ ဇနပဒေ ခေတ္တံ မိနန္တော ရဇ္ဇုံ ဒဏ္ဍကေ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ ကောဋိံ ခေတ္တသာမိကေန ဂဏှာပေတွာ ဧကံ အတ္တနာ အဂ္ဂဟေသိ, တေန ဂဟိတရဇ္ဇုကောဋိယာ ဗဒ္ဓဒဏ္ဍကော ဧကဿ ကက္ကဋကဿ ဗိလမဇ္ဈံ ပာပုဏိ။ သော စိန္တေသိ – “သစေ ဒဏ္ဍကံ ဗိလေ ဩတာရေဿာမိ, အန္တောဗိလေ ကက္ကဋကော နဿိဿတိ။ သစေ ပန ပရတော ကရိဿာမိ, ရညော သန္တကံ နဿိဿတိ။ သစေ ဩရတော ကရိဿာမိ, ကုဋုမ္ဗိကဿ သန္တကံ နဿိဿတိ, ကိံ နု ခော ကာတဗ္ဗ”န္တိ? အထဿ ဧတဒဟောသိ – “ဗိလေ ကက္ကဋကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, သစေ ဘဝေယျ, ပညာယေယျ, ဧတ္ထေဝ နံ ဩတာရေဿာမီ”တိ ဗိလေ ဒဏ္ဍကံ ဩတာရေသိ, ကက္ကဋကော “ကိရီ”တိ သဒ္ဒမကာသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “ဒဏ္ဍကော ကက္ကဋကပိဋ္ဌေ ဩတိဏ္ဏော ဘဝိဿတိ, ကက္ကဋကော မတော ဘဝိဿတိ, အဟဉ္စ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တေန မေ ဘိန္နေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော တေမတ္တံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ မေ ကာရဏေန ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, တေန တေ န သက္ကာ အတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “တုမှာကံ ‘ကက္ကဋကော မရတူ’တိ စိတ္တံ နတ္ထိ, အစေတနကံ ကမ္မံ နာမ န ဟောတိ။ တုမှေဟ တွေကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ ကိံ ဝီတိက္ကမံ ကရိဿထာ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, သာရထိ ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သော ကေဒိဝသံ ရာဇာနံ ရထေန ဥယျာနံ နေသိ။ ရာဇာ တတ္ထ ဒိဝါ ကီဠိတွာ သာယံ နိက္ခမိတွာ ရထံ အဘိရုဟိ, တဿ နဂရံ အသမ္ပတ္တဿေဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ မေဃော ဥဋ္ဌဟိ။ သာရထိ ရညော တေမနဘယေန သိန္ဓဝါနံ ပတောဒသညမဒါသိ။ သိန္ဓဝါ ဇဝေန ပက္ခန္ဒိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ စ ပန တေ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တာပိ တတော အာဂစ္ဆန္တာပိ တံ ဌာနံ ပတွာ ဇဝေန ဂစ္ဆန္တိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ? တေသံ ကိရ ဧတဒဟောသိ – “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပရိဿယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန နော သာရထိ တဒါ ပတောဒသညံ အဒါသီ”တိ။ သာရထိဿာပိ ဧတဒဟောသိ – “ရညော တေမနေ ဝါ အတေမနေ ဝါ မယှံ ဒေါသော နတ္ထိ, အဟံ ပန အဋ္ဌာနေ သုသိက္ခိတသိန္ဓဝါနံ ပတောဒသညံ အဒါသိံ, တေန ဣမေ ဣဒါနိ အပရာပရံ ဇဝန္တာ ကိလမန္တိ, အဟဉ္စ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တေန မေ ဘိန္နေန သီလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော တေမတ္တံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ ကာရဏေန ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, တေန တေ န သက္ကာ အတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “တုမှာကံ ‘သိန္ဓဝါ ကိလမန္တူ’တိ စိတ္တံ နတ္ထိ, အစေတနကံ ကမ္မံ နာမ န ဟောတိ, တွေကေနပိ စ တုမှေဟ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ ကိံ ဝီတိက္ကမံ ကရိဿထာ”တိ ဝတွာ တဿ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, သေဋ္ဌိ ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သောပိ ကေဒိဝသံ ဂဗ္ဘတော နိက္ခန္တသာလိသီသံ အတ္တနော သာလိခေတ္တံ ဂန္တွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ နိဝတ္တမာနော “ဝီဟိမာလံ ဗန္ဓာပေဿာမီ”တိ ဧကံ သာလိသီသမုဋ္ဌိံ ကဟာပေတွာ ထူဏာယ ဗန္ဓာပေသိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “ဣမမှာ ကေဒါရာ မယာ ရညော ဘာဂေါ ဒါတဗ္ဗော, အဒိန္နဘာဂတောယေဝ မေ ကေဒါရတော သာလိသီသမုဋ္ဌိ ကဟာပိတော, အဟဉ္စ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တေန မေ ဘိန္နေန သီလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္

တိ။ သော တေမတ္ထံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ မေ ကာရဏေန ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, တေန တေ န သက္ကာ အာ
တု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “တုမှာကံ ထေယျစိတ္တံ နတ္ထိ, တေန ဝိနာ အဒိန္နာဒါနံ နာမ ပညာပေတုံ န သက္ကာ,
ဧတ္တကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ တုမှေ ပရသန္တကံ နာမ ကိံ ဂဏှိဿထာ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ
သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ဒေါဏမာပကော ပန မဟာမတ္တော သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှ
ထာ”တိ ဝုတ္တာ စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သော ကိရ ဧကဒိဝသံ ကောဋ္ဌာဂါရဒွါရေ နိသီဒိတွာ ရာဇ
ဘာဂေ ဝီဟိံ မိနာပေန္တော အမိတဝီဟိရာသိတော ဝီဟိံ ဂဟေတွာ လက္ခံ ဌပေသိ, တသ္မိံ ခဏေ ဒေဝေါ ပါဝဿိ။
မဟာမတ္တော လက္ခာနိ ဂဏေတွာ “မိတဝီဟီ ဧတ္တကာ နာမ ဟောန္တူ”တိ ဝတွာ လက္ခဝီဟိံ သံကမိတွာ မိတရာ
သိမှိ ပက္ခိပိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌတွာ စိန္တေသိ – “ကိံ နု ခေါ မယာ လက္ခဝီဟီ မိတဝီဟိရာ
သိမှိ ပက္ခိတ္တာ, ဥဒါဟု အမိတရာသိမှီ”တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “သစေ မေ မိတဝီဟိရာသိမှိ ပက္ခိတ္
တာ အကာရဏေနေဝ ရညော သန္တကံ ဝဍ္ဎိတံ, ဂဟပတိကာနံ သန္တကံ နာသိတံ, အဟဉ္စ ကုရုဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တေန မေ
ဘိန္နေန သီလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော တေမတ္ထံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ မေ ကာရဏေန ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အ
တ္ထိ, တေန တေ န သက္ကာ အာတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “တုမှာကံ ထေယျစိတ္တံ နတ္ထိ, တေန ဝိနာ အဒိန္နာ
ဒါနံ နာမ ပညာပေတုံ န သက္ကာ, ဧတ္တကေနပိ ကုက္ကုစ္စံ ကရောန္တာ ကိံ တုမှေ ပရဿ သန္တကံ ဂဏှိဿ
ထာ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ဒေါဝါရိကော ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္
တာ စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သောပိ ဧကဒိဝသံ နဂရဒွါရံ ပိဓာနဝေလာယ တိက္ခတ္တုံ သဒ္ဒမနုဿာဝေ
သိ။ အထေကော ဒလိဒ္ဒမနုဿော အတ္တနော ကနိဋ္ဌဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ ဒါရုပဏ္ဏတ္ထာယ အရညံ ဂန္တွာ နိဝတ္တန္
တော တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘဂိနိံ အာဒါယ ဝေဂေန ဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။ အထ နံ ဒေါဝါရိကော “တွံ နဂရေ ရညော အ
တ္ထိဘာဝံ ကိံ န ဇာနာသိ, ‘သကလဿေဝ ဣမဿ နဂရဿ ဒွါရံ ပိဓီယတီ’တိ န ဇာနာသိ, အတ္တနော မာတုဂါမံ ဂ
ဟေတွာ အရညေ ကာမရတိကီဠံ ကီဠန္တော ဒိဝသံ ဝိစရသီ”တိ အာဟ။ အထဿ ဣတရေန “န မေ, သာမိ, ဘရိယာ,
ဘဂိနီ မေ ဧသာ”တိ ဝုတ္တေ ဧတဒဟောသိ – “အကာရဏံ ဝတ မေ ကတံ ဘဂိနိံ ဘရိယာတိ ကထေန္တေန, အဟဉ္စ ကုရု
ဓမ္မံ ရက္ခာမိ, တေန မေ ဘိန္နေန သီလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။ သော တေမတ္ထံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ မေ ကာရဏေန
ကုရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, တေန တေ န သက္ကာ အာတု”န္တိ အာဟ။ အထ နံ ဒူတာ “ဧတံ တုမှေဟိ တထာသညာ
ယ ကထိတံ, ဧတ္ထ တေ သီလဘေဒေါ နတ္ထိ, ဧတ္တကေနပိ စ တုမှေ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ ကုရုဓမ္မေ သမ္ပဇာနမုသာ
ဝါဒံ နာမ ကိံ ကရိဿထာ”တိ ဝတွာ တဿပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

“ဧဝံ သန္တေပိ နေဝ မံ အာရာဓေတိ, ဝဏ္ဏဒါသီ ပန သုဋ္ဌု ရက္ခတိ, တဿ သန္တိကေ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တာ
စ ပန တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစိံသု။ သာ ပုရိမနယေနေဝ ပဋိက္ခိပိ။ ကိံကာရဏာ ? သက္ကော ကိရ ဒေဝါနမိန္ဒော “တ
ဿာ သီလံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ မာဏဝကဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ “အဟံ အာဂမိဿာမီ”တိ ဝတွာ သဟဿံ ဒတွာ
ဒေဝလောကမေဝ ဂန္တွာ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ နာဂစ္ဆိ။ သာ အတ္တနော သီလဘေဒဘယေန တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အညဿ
ပုရိသဿ ဟတ္ထတော တမ္ဗူလမတ္တမ္ပိ န ဂဏှိ, သာ အနုက္ကမေန ဒုဂ္ဂတာ ဟုတွာ စိန္တေသိ – “မယှံ သဟ
ဿံ ဒတွာ ဂတပုရိသဿ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အနာဂစ္ဆန္တဿ ဒုဂ္ဂတာ ဇာတာ, ဇီဝိတဝုတ္တိံ ဃဋေတုံ န သက္
ကောမိ, ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ မယာ ဝိနိစ္ဆယမဟာမတ္တာနံ အာရောစေတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သာ ဝိနိစ္
ဆယံ ဂန္တွာ “သာမိ, ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဂတပုရိသဿ မေ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ, မတဘာဝမ္ပိဿ န ဇာနာမိ, ဇီဝိတံ ဃ
ဋေတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ ကရောမိ, သာမီ”တိ အာဟ။ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အနာဂစ္ဆန္တေ ကိံ ကရိဿသိ, ဣတော ပဋ္ဌာ
ယ ပရိဗ္ဗယံ ဂဏှာဟီတိ။ တဿာ လဒ္ဓဝိနိစ္ဆယာယ ဝိနိစ္ဆယတော နိက္ခမမာနာယ ဧဝ ဧကော ပုရိသော သဟဿ
ဘဏ္ဍိကံ ဥပနာမေသိ။

တဿ ဂဟဏတ္ထာယ ဟတ္ထံ ပသာရဏကာလေ သက္ကော အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ သာ ဒိသွာဝ “မယှံ သံဝ
စ္ဆရတ္တယမတ္ထကေ သဟဿဒါယကော ပုရိသော အာဂတော, တာတ, နတ္ထိ မေ တဝ ကဟာပဏေဟိ အတ္
ထော”တိ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇေသိ။ သက္ကော အတ္တနော သရီရညေဝ အဘိနိမ္မိနိတွာ တရုဏသူရိယော ဝိယ ဇလန္တော

အာကာသေ အဋ္ဌာသိ, သကလနဂရံ သန္နိပတိ။ သက္ကော မဟာဇနမဇ္ဈေ "အဟံ တေသိဿာ ဝိမံသနဝသေန သံဝစ္ဆရတ္တယမတ္ထကေ သဟဿံ အဒါသိံ, သီလံ ရက္ခန္တာ နာမ ဧဝရူပါ ဟုတွာ ရက္ခထာ"တိ ဩဝါဒံ ဒတွာ တဿာ နိဝေသနံ သတ္တရတနေဟိ ပူရေတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တာ ဟောဟီ"တိ တံ အနုသာသိတွာ ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန သာ "အဟံ ဂဟိတဘတိံ အဇီရာပေတွာဝ အညေန ဒီယမာနာယ ဘတိယာ ဟတ္ထံ ပသာရေသိံ, ဣမိနာ ကာရဏေန မံ သီလံ နာရာဓေတိ, တေန တေ အတုံ န သက္ကာ"တိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ ဒူတာ "ဟတ္ထပ္ပသာရဏမတ္တေန သီလဘေဒေါ နတ္ထိ, သီလံ နာမ တေ ပရမဝိသုဒ္ဓိ ဟောတီ"တိ ဝတွာ တဿာပိ သန္တိကေ သီလံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိံသု။

ဣတိ ဣမေသံ ဧကာဒသန္နံ ဇနာနံ ရက္ခိတသီလံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခိတွာ ဒန္တပုရံ ဂန္တွာ ကာလိင်္ဂရညော သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ဒတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ တသ္မိံ ကုရုဓမ္မေ ဝတ္တမာနော ပဉ္စ သီလာနိ ပူရေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သကလကာလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒေဝေါ ဝဿိ, တီဏိ ဘယာနိ ဝူပသန္တာနိ, ရဋ္ဌံ ခေမံ သုဘိက္ခံ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ယာဝဇီဝံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သပရိသော သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ "သစ္စပရိယောသာနေ ကေစိ သောတာပန္နာ အဟေသုံ, ကေစိ သကဒါဂါမိနော, ကေစိ အနာဂါမိနော, ကေစိ အရဟန္တော"တိ။ ဇာတကသမောဓာနေ ပန –

"ဂဏိကာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ပုဏ္ဏော ဒေါဝါရိကော တဒါ။
ရဇ္ဇုဂါဟော ကစ္စာယနော, မောဂ္ဂလ္လာနော ဒေါဏမာပကော။

"သာရိပုတ္တော တဒါ သေဋ္ဌိ, အနုရုဒ္ဓေါ စ သာရထိ။
ဗြာဟ္မဏော ကဿပော ထေရော, ဥပရာဇာ နန္ဒပဏ္ဍိတော။

"မဟေသီ ရာဟုလမာတာ, မာယာဒေဝီ ဇနေတ္တိယာ။
ကုရုရာဇာ ဗောဓိသတ္တော, ဧဝံ ဓာရေထ ဇာတက"န္တိ။

ကုရုဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၇၇] ၇. ရောမကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဘဂဝတော ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဥတ္တာနမေဝ။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပါရာဝတော ဟုတွာ ဗဟုပါရာဝတပရိဝုတော အရညေ ပဗ္ဗတဂုဟာယံ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အညတရောပိ ခော တာပသော သီလသမ္ပန္နော တေသံ ပါရာဝတာနံ ဝသနဋ္ဌာနတော အဝိဒူရေ ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ ဥပနိဿာယ အဿမပဒံ မာပေတွာ ပဗ္ဗတဂုဟာယံ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော အန္တရန္တရာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ သောတဗ္ဗယုတ္တကံ သုဏာတိ။ တာပသော တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ ပက္ကာမိ, အထညော ကူဋဇဋိလော အာဂန္တွာ တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပါရာဝတပရိဝုတော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အဿမပဒေ ဝိစရိတွာ ဂိရိကန္ဒရသမီပေ ဂေါစရံ ဂဟေတွာ သာယံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ ကူဋတာပသော တတ္ထ အတိရေကပဏ္ဏာသဝဿာနိ ဝသိ။

အထဿ ဧကဒိဝသံ ပစ္စန္တဂါမဝါသိနော မနုဿာ ပါရာဝတမံသံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဒံသု။ သော တတ္ထ ရသတဏှာယ ဗဇ္ဈိတွာ "ကိံ မံသံ နာမေတ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "ပါရာဝတမံသ"န္တိ သုတွာ စိန္တေသိ – "မယှံ အဿမပဒံ ဗဟူ ပါရာဝတာ အာဂစ္ဆန္တိ, တေ မာရေတွာ မံသံ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော တဏ္ဍုလသပ္ပိဒဓိခီရမရိစာဒီနိ အာဟရိတွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ မုဂ္ဂရံ စီဝရကဏ္ဏေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပါရာဝတာနံ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော ပါရာဝတပရိဝုတော အာဂန္တွာ တဿ ကူဋဇဋိလဿ ဒုဋ္ဌကိရိ

ယံ ဩလောကေတွာ “အယံ ဒုဋ္ဌတာပသော အညေနာကာရေန နိသိန္နော, ကစ္စိ နု ခေါ အမှဟာကံ သမာနဇာတိနံ မံသံ ခာဒိ, ပရိဂဏှိဿာမိ န”န္တိ အနုတတေ ဌတွာ တဿ သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတွာ “အယံ အမှေဟ မာရေတွာ မံသံ ခာ ဒိတုကာမော, န တဿ သန္တိကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဟရာဝတေ အာဒာယ ပဋိက္ကမိတွာ စရိ။ တာပသော တံ အနာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “မဓုရကထံ တေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေတွာ ဝိဿာသေန ဥပဂတေ မာရေတွာ မံသံ ခာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ပုရိမာ ဒွေ ကထာ အတေစ –

၇၉. “ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနိ၊ ဝသိမှ ဟ သေလဿ ဂုဟာယ ရောမက။
အသင်္ကမာနာ အဘိနိဗ္ဗုတတ္တာ၊ ဟတ္ထတ္တမာယန္တိ မမဏ္ဍဇာ ပုရေ။

၈၀. “တေဒါနိ ဝင်္ကင် ကိမတ္ထမုဿုကာ၊ ဘဇန္တိ အညံ ဂိရိကန္ဒရံ ဒိဇာ။
န နူန မညန္တိ မမံ ယထာ ပုရေ၊ စိရပ္ပဝုတ္ထာ အထ ဝါ န တေ ဣမေ”တိ။

တတ္ထ **သမာဓိကာနီ**တိ သမအဓိကာနိ။ **ရောမကာ**တိ ရမာယ ဥပ္ပန္န, သုခေါတပတင္ဂေန သမာနဝဏ္ဏနေတ္တဟဒ တာယ ဗောဓိသတ္တံ ဟရာဝတံ အာလပတိ။ **အသင်္ကမာနာ** တိ ဧဝံ အတိရေကပညာသဝဿာနိ ဣမိဿာ ပဗ္ဗတဂုဟာ ယ ဝသန္တေသု အမှေသု ဧတေ အဏ္ဍဇာ ကောဒိဝသမ္ပိ မယိ အာသင်္ကံ အကတွာ အဘိနိဗ္ဗုတစိတ္တာဝ ဟုတွာ ပုဗ္ဗေ မမ ဟတ္ထတ္တံ ဟတ္ထပ္ပသာရဏောကာသံ အာဂစ္ဆန္တီတိ အတ္တော။

တေဒါနီတိ တေ ဣဒါနိ။ **ဝင်္ကင်** တိ ဗောဓိသတ္တံ အာလပတိ, သဗ္ဗေပိ ပန ပက္ခိနော ဥပ္ပတနကာလေ ဂီဝံ ဝ င်္ကံ ကတွာ ဥပ္ပတနတော “ဝင်္ကင်”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ကိမတ္ထ** န္တိ ကိံကာရဏံ သမ္ပဿမာနာ? **ဥဿုကာ** တိ ဥ က္ကဏ္ဌိတရူပာ ဟုတွာ။ **ဂိရိကန္ဒရ** န္တိ ဂိရိတော အညံ ပဗ္ဗတကန္ဒရံ။ **ယထာ ပုရေ**တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ ဧတေ ပက္ခိနော မံ ဂရုံ ကတွာ ပိယံ ကတွာ မညန္တိ, တထာ ဣဒါနိ န နူန မညန္တိ, ပုဗ္ဗေ ဣမေ နိဝုတ္ထတာပသော အညော, အယံ အ ညော, ဧဝံ မညေ ဧတေ မံ မညန္တီတိ ဒီပေတိ။ **စိရပ္ပဝုတ္ထာ အထ ဝါ န တေ ဣမေ** တိ ကိံ နု ခေါ ဣမေ စိရံ ဝိပ္ပဝသိတွာ တ ဒိဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန အာဂတတ္တာ မံ “သောယေဝ အယ”န္တိ န သဉ္ဇာနန္တိ, ဥဒါဟု ယေ အမှေဟသု အဘိနိဗ္ဗုတစိတ္တာ, န တေ ဣမေ, အညေဝ အာဂန္တုကပက္ခိနော, ဣမေ ကေန မံ န ဥပသင်္ကမန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ပက္ကမိတွာ ဌိတောဝ တတိယံ ကထမာဟ –

၈၁. “ဇာနာမ တံ န မယံ သမ္ပမူဠှာ၊ သောယေဝ တွံ တေ မယမသ္မ နာညေ။
စိတ္တဉ္စ တေ အသ္မိံ ဇနေ ပဒုဋ္ဌံ၊ အာဇီဝိကာ တေန တမုတ္တသာမာ”တိ။

တတ္ထ **န မယံ သမ္ပမူဠှာ** တိ မယံ မူဠှာ ပမတ္တာ န ဟောမ။ **စိတ္တဉ္စ တေ အသ္မိံ ဇနေ ပဒုဋ္ဌ** န္တိ တွံ, သောယေဝ မယမ္ပိ တေယေဝ, န တံ သဉ္ဇာနာမ, အပိစ ခေါ ပန တဝ စိတ္တံ အသ္မိံ ဇနေ ပဒုဋ္ဌံ အမှေဟ မာရေတုံ ဥပ္ပန္နံ။ **အာဇီဝိကာ**တိ အာဇီဝဟေတု ပဗ္ဗဇိတ ပဒုဋ္ဌတာပသ။ **တေန တမုတ္တသာမာ**တိ တေန ကာရဏေန တံ ဥတ္တသာမ ဘာ ယာမ န ဥပသင်္ကမာမ။

ကူဋတာပသော “ဉာတော အဟံ ဣမေဟီ”တိ မုဂ္ဂရံ ခိပိတွာ ဝိရဇ္ဈိတွာ “ဂစ္ဆ တာဝ တွံ ဝိရဒ္ဓောမှီ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “မံ တာဝ ဝိရဒ္ဓောသိ, စတ္တာရော ပန အပာယေ န ဝိရဇ္ဈသိ။ သစေ ဣဓ ဝသိဿသိ, ဂာမဝာသီနံ ‘စောရော အယ’န္တိ အာစိက္ခိတွာ တံ ဂဟာပေဿာမိ သီဃံ ပလာယဿူ”တိ တံ တဇ္ဇေတွာ ပက္ကာ မိ။ ကူဋဇဋိလော တတ္ထ ဝသိတုံ နာသက္ခိ, အညတ္ထ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကူဋတာပသော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပုရိမော သီလဝန္တတာပသော သာရိပုတ္တော, ဟရာဝတဇေဋ္ဌကော ပန အဟမေဝ အဟော သိ”န္တိ။

ရောမကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၇၈] ၈. မဟိံသရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကိမတ္ထမဘိသန္ဓာယာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလမက္ကဋံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကေသိံ ကုလေ ဧကော ပေါသာဝနိယလောလမက္ကဋော ဟတ္ထိသာလံ ဂန္တွာ ဧကေဿ သီလဝန္တဿ ဟတ္ထိဿ ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိတွာ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောတိ, ပိဋ္ဌိယံ စင်္ကမတိ။ ဟတ္ထီ အတ္တနော သီလဝန္တတာယ ခန္တိသမ္ပဒာယ န ကိဉ္စိ ကရောတိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ ဟတ္ထိဿ ဌာနေ အညော ဒုဋ္ဌဟတ္ထိပေါတကော အဋ္ဌာသိ။ မက္ကဋော ''သောယေဝ အယ''န္တိ သညာယ ဒုဋ္ဌဟတ္ထိဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိ။ အထ နံ သော သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ပါဒေန အက္ကမိတွာ သဉ္စုဏ္ဏေသိ။ သာ ပဝတ္တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋာ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, လောလမက္ကဋော ကိရ သီလဝန္တဟတ္ထိသညာယ ဒုဋ္ဌဟတ္ထိပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိ, အထ နံ သော ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝေသ, လောလမက္ကဋော ဧဝံသီလော, ပုဗ္ဗေပါသော ဧဝံသီလောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ မဟိံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ထာမသမ္ပန္နော မဟာသရီရော ပဗ္ဗတပါဒပဗ္ဘာရဂိရိဒုဂ္ဂဝနဃဋေသု ဝိစရန္တော ဧကံ ဖာသုကံ ရုက္ခမူလံ ဒိသွာ ဂောစရံ ဂဟေတွာ ဒိဝါ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ အဋ္ဌာသိ။ အထေကော လောလမက္ကဋော ရုက္ခာ ဩတရိတွာ တဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိတွာ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကတွာ သိင်္ဂေ ဂဏှိတွာ ဩလမ္ဗန္တော နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အောလာယန္တော ကီဠိ။ ဗောဓိသတ္တော ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပဒာယ တံ တဿ အနာစာရံ န မနသာကာသိ, မက္ကဋော ပုနပ္ပုနံ တထေဝ ကရိ။ အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ရုက္ခက္ခန္ဓေ ဌတွာ နံ ''မဟိံသရာဇ ကသ္မာ ဣမဿ ဒုဋ္ဌမက္ကဋဿ အဝမာနံ သဟသိ, နိသေဓေဟိ န''န္တိ ဝတွာ ဧတမတ္ထံ ပကာသေန္တီ ပုရိမာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၅၂. ''ကိမတ္ထမဘိသန္ဓာယ၊ လဟုစိတ္တဿ ဒုဗ္ဘိနော။
သဗ္ဗကာမဒဒဿေဝ၊ ဣမံ ဒုက္ခံ တိတိက္ခသိ။

၅၃. ''သိင်္ဂေန နိဟနာဟေတံ၊ ပဒသာ စ အဓိဋ္ဌဟ။
ဘိယျော ဗာလာ ပကုဇ္ဈေယျုံ၊ နော စဿ ပဋိသေဓကော''တိ။

တတ္ထ **ကိမတ္ထမဘိသန္ဓာယာ** တိ ကိံ နု ခော ကာရဏံ ပဋိစ္စ ကိံ သမ္ပဿမာနော။ **ဒုဗ္ဘိနော** တိ မိတ္တဒုဗ္ဘိဿ။ **သဗ္ဗကာမဒဒဿေဝါ** တိ သဗ္ဗကာမဒဒဿ သာမိကဿ ဣဝ။ **တိတိက္ခသီ** တိ အဓိဝါသေသိ။ **ပဒသာ စ အဓိဋ္ဌဟာ**တိ ဟာဒေန စ နံ တိဋ္ဌဟခုရဂ္ဂေန ယထာ ဧတ္ထေဝ မရတိ, ဧဝံ အက္ကမ။ **ဘိယျော ဗာလာ** တိ သစေ ဟိ ပဋိသေဓကော န ဘဝေယျ, ဗာလာ အညာဏသတ္တာ ပုနပ္ပုနံ ကုဇ္ဈေယျုံ ဃဋ္ဋေယျုံ ဝိဟေဌေယျုံ ဧဝါတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''ရုက္ခဒေဝတေ, သစာဟံ ဣမိနာ ဇာတိဂေါတ္တဗလာဒီဟိ အဓိကော သမာနော ဣမဿ အေသံ န သဟိဿာမိ, ကထံ မေ မနောရထော နိပ္ဖတ္တိံ ဂမိဿတိ။ အယံ ပန မံ ဝိယ အညမ္ပိ မညမာနော ဧဝံ အနာစာရံ ကရိဿတိ, တတော ယေသံ စဏ္ဍမဟိံသာနံ သော ဧဝံ ကရိဿတိ , တေယေဝ တံ ဝဓိဿန္တိ။ သာ တဿ အညေဟိ မာရဏာ မယှံ ဒုက္ခတော စ ဟဏာတိပါတတော စ ဝိမုတ္တိ ဘဝိဿတီ''တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၅၄. ''မမေဝါယံ မညမာနော၊ အညေပေဝံ ကရိဿတိ။
တေ နံ တတ္ထ ဝဓိဿန္တိ၊ သာ မေ မုတ္တိ ဘဝိဿတီ''တိ။

ကတိပါဟစ္စယေန ပန ဗောဓိသတ္တော အညတ္ထ ဂတော။ အညော စဏ္ဍမဟိံသော တတ္ထ အာဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒုဋ္ဌမက္ကဋော ''သောယေဝ အယ''န္တိ သညာယ တဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိတွာ တထေဝ အနာစာရံ စရိ။ အထ နံ သော ဝိဓုနန္တော ဘူမိယံ ပါတေတွာ သိင်္ဂေန ဟဒယေ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါဒေဟိ မဒ္ဒိတွာ သဉ္စုဏ္ဏေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒုဋ္ဌမဟိံသော အယံ ဒုဋ္ဌဟတ္ထီ အဟောသိ, ဒုဋ္ဌမက္ကဋော ဧတရဟိ အယံ မက္ကဋော, သီလဝါ မဟိံသရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသ

သိ''န္တိ။

မဟာသာရဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၇၉] ၉. သတပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာ မာဏဝကော ပန္ထေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပဏ္ဍုကလောဟိတကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာနညှိ ဒွေဝ ဇနာ မေတ္တိယဘူမဇကာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရိံသု, ဒွေဝ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ကီဋာဂိရိံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရိံသု, ပဏ္ဍုကလောဟိတကာ ဣမေ ပန ဒွေဝ သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဇေတဝနေ ဝိဟရိံသု။ တေ ဓမ္မေန နိဟဋံ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တိ။ ယေပိ တေသံ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ ဟောန္တိ, တေသံ ဥပတ္ထမ္ဘာ ဟုတွာ ''န, အာဝုသော, တုမှေဟ ဧတေဟိ ဇာတိယာ တ ကေတ္တေန တ သီလေန တ နိဟီနတရာ။ သစေ တုမှေဟ အတ္တနော ကဟံ ဝိဿဇ္ဇေထ, သုဋ္ဌုတရံ တေ ဧတေ အဓိဘဝိဿန္တိ''တိအာဒီနိ ဝတွာ ကဟံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န ဒေန္တိ။ တေန ဘဏ္ဍနာနိ စေဝ ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိတအာ စ ပဝတ္တန္တိ။ ဘိက္ခူ ဧတမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ အထ ဘဂဝ ဧတသ္မိံ နိဒာနေ ဧတသ္မိံ ပကရဏေ ဘိက္ခု သန္နိပာတာပေတွာ ပဏ္ဍုကလောဟိတကေ ပက္ကောသာပေတွာ ''သစ္စံ ကိရ တုမှေဟ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တနာပိ အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေထ, အညေသမ္ပိ ကဟံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န ဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ဧဝံ သန္တေ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ကိရိယာ သတပတ္တမာဏဝသ္သ ကိရိယာ ဝိယ ဟောတီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ ကာသိကမကေ ကေသာမိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီဟိ ဇီဝိကံ အကပ္ပေတွာ ပဉ္စသတမတ္တေ စောရေ ဂဟေတွာ တေသံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ ပန္ထဒူဟနသန္ဓိစ္ဆေဒအာဒီနိ ကရောန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တဒာ ဗာရာဏသိယံ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော ဧကဿ ဇာနပဒဿ ကဟာပဏသဟဿံ ဒတွာ ပုန အဂ္ဂဟေတွာတဝ ကာလမကာသိ။ အထဿ ဘရိယာ အပရဘာဂေ ဂိလာနာ မရဏမဉ္စေ နိပန္နာ ပုတ္တံ အာမန္တေတွာ ''တာတ, ပိတာ တေ ဧကဿ သဟဿံ ဒတွာ အနာဟရာပေတွာဝ မတော, သစေ အဟမ္ပိ မရိဿာမိ, န သော တုယှံ ဒဿတိ, ဂစ္ဆ နံ မယိ ဇီဝန္တိယာ အာဟရာပေတွာ ဂဏှာဟာ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ကဟာပဏေ လဘိ။ အထဿ မာတာ ကာလကိရိယံ ကတွာ ပုတ္တသိနေဟေန တဿ အာဂမနမဂ္ဂေ သိဂါလီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။

တဒါ သော စောရဇေဋ္ဌကော မဂ္ဂပဋိပန္နေ ဝိလုမ္ပမာနော သပရိသော တသ္မိံ မဂ္ဂေ အဋ္ဌာသိ။ အထ သာ သိဂါလီ ပုတ္တေ အဋဝီမုခံ သမ္ပတ္တေ ''တာတ, မာ အဋဝိံ အတိရုဟိ, စောရာ ဧတ္တ ဌိတာ, တေ တံ မာရေတွာ ကဟာပဏေ ဂဏှိဿန္တီ''တိ ပုနပ္ပုနံ မဂ္ဂံ ဩတ္ထရိတွာ နိတရေတိ။ သော တံ ကာရဏံ အဇာနန္တော ''အယံ ကာဠကဏ္ဏီ သိဂါလီ မယှံ မဂ္ဂံ ဩတ္ထရတီ''တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ မာတရံ ပလာပေတွာ အဋဝိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထေကော သတပတ္တသကုဏော ''ဣမဿ ပုရိသဿ ဟတ္ထေ ကဟာပဏသဟဿံ အတ္ထိ, ဣမံ မာရေတွာ တံ ကဟာပဏံ ဂဏှာထာ''တိ ဝိရဝန္တော စောရာဘိမုခော ပက္ခန္ဒိ။ မာဏဝေ တေန ကတကာရဏံ အဇာနန္တော ''အယံ မင်္ဂလသကုဏော, ဣဒါနိ မေ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဝဿ, သာမိ, ဝဿ, သာမီ''တိ ဝတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိ။

ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗရုတညူ တေသံ ဒွိန္နံ ကိရိယံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ဣမာယ သိဂါလိယာ ဧတဿ မာတရာ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန သာ ''ဣမံ မာရေတွာ ကဟာပဏေ ဂဏှိဿန္တီ''တိ ဘယေန တရေတိ။ ဣမိနာ ပန သတပတ္တေန ပစ္စာမိတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန သော ''ဣမံ မာရေတွာ ကဟာပဏေ ဂဏှာထာ''တိ အမှာကံ အာရောစေသိ။ အယံ ပန ဧတမတ္ထံ အဇာနန္တော အတ္ထကာမံ မာတရံ တဇ္ဇေတွာ ပလာပေသိ, အနတ္ထကာမဿ သတပတ္တဿ ''အတ္ထကာမော မေ''တိ သညာယ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှာတိ, အဟော ဝတာယံ ဗာလောတိ ။ ဗောဓိသတ္တာနညှိ ဧဝံ မဟာပုရိသာနမ္ပိ သတံ ပရသန္တကဂ္ဂဟဏံ ဝိသမပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ဟောတိ, ''နက္ခတ္တဒေါသေနာ''တိပိ ဝဒန္တိ။

မာဏဝေ အာဂန္တွာ စောရာနံ သီမန္တရံ ပာပုဏိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ကဟာပေတွာ ''ကတ္ထ တသိကော သီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဗာရာဏသိတသိကောမှီ''တိ။ ''ကဟံ အဂမာသီ''တိ? ''ဧကသ္မိံ ကမကေ သဟဿံ လဒ္ဓဗ္ဗံ အတ္ထိ, တတ္ထ အဂမာသိ''န္တိ။ ''လဒ္ဓံ ပန တေ''တိ? ''အာမ, လဒ္ဓ''န္တိ ။ ''ကေန တွံ ပေသိတောသီ''တိ? ''သာမိ, ပိတာ

မေ မတော, မာတာပိ မေ ဂိလာနာ, သာ 'မယိ မတာယ သေ န လဘိဿတီ'တိ မညမာနာ မံ ပေသေသီ''တိ။ ''ကြအနိ တဝ မာတု ပဝတ္တိံ ဇာနာသီ''တိ? ''န ဇာနာမိ, သာမီ''တိ။ ''မာတာ တေ တယိ နိက္ခန္တေ ကာလံ ကတ္ဝာ ပုတ္တသိနေဟေန သိင်္ဂါလီ ဟုတွာ တဝ မရဏဘယဘီတာ မဂ္ဂံ တေ ဩရုန္ဓိတွာ တံ တာရေသိ, တံ တွံ တဇ္ဇေတွာ ပလာပေသိ, သ တပတ္တသကုဏော ပန တေ ပစ္စာမိတ္တော။ သော 'ဣမံ မာရေတွာ ကဟာပဏေ ဂဏှထာ'တိ အမှာကံ အာစိက္ခိ, တွံ အတ္တနော ဗာလတာယ အတ္ထကာမံ မာတရံ 'အနတ္ထကာမာ မေ'တိ မညသိ, အနတ္ထကာမံ သတပတ္တံ 'အတ္ထ ကာမော မေ'တိ။ တဿ တုမှာကံ ကတဂုဏော နာမ နတ္ထိ, မာတာ ပန တေ မဟာဂုဏာ, ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ''တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသ –

၈၅. ''ယထာ မာဏဝကော ပန္ထေ၊ သိင်္ဂါလိံ ဝနဂေါစရိံ။
အတ္ထကာမံ ပဝေဒေန္တိံ၊ အနတ္ထကာမာတိ မညတိ။
အနတ္ထကာမံ သတပတ္တံ၊ အတ္ထကာမောတိ မညတိ။

၈၆. ''ဧဝမေဝ ဣဓေကစ္စော၊ ပုဂ္ဂလော ဟောတိ တာဒိသော။
ဟိတေဟိ ဝစနံ ဝုတ္တော၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝါမတော။

၈၇. ''ယေ စ ခော နံ ပသံသန္တိ၊ ဘယာ ဥက္ကံသယန္တိ ဝါ။
တဉှိ သော မညတေ မိတ္တံ၊ သတပတ္တံဝ မာဏဝေါ''တိ။

တတ္ထ **ဟိတေဟီ**တိ ဟိတံ ဝုဍ္ဎိံ ဣစ္ဆမာနေဟိ။ **ဝစနံ ဝုတ္တော** တိ ဟိတသုခါဝဟံ ဩဝါဒာနုသာသနံ ဝုတ္တော။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝါမတော** တိ ဩဝါဒံ အဂဏှန္တော ''အယံ မေ န အတ္ထာဝဟော ဟောတိ, အနတ္ထာဝဟော မေ အယ''န္တိ ဂဏှန္တော ဝါမတော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ နာမ။

ယေ စ ခော နန္တိ ယေ စ ခော တံ အတ္တနော ကဟံ ဂဟေတွာ ဌိတပုဂ္ဂလံ ''အဓိကရဏံ ဂဟေတွာ ဌိတေဟိ နာမ တုမှာဒိသေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ။ **ဘယာ ဥက္ကံသယန္တိ ဝါ** တိ ဣမဿ ကဟာဿ ဝိဿဇ္ဇနပစ္စယာ တုမှာကံ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, မာ ဝိဿဇ္ဇယိတ္ထ, န တေ ဗာဟုသစ္စကုလပရိတရာဒီဟိ တုမှေဟ သမ္ပာပုဏန္တီတိ ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇနပစ္စယာ ဘယံ ဒဿေတွာ ဥက္ခိပန္တိ။ **တဉှိ သော မညတေ မိတ္တ** န္တိ ယေ ဧဝရူပာ ဟောန္တိ, တေသု ယံကိဉ္စိ သော ဧကစ္စော ဗာလပုဂ္ဂလော အတ္တနော ဗာလတာယ မိတ္တံ မညတိ, ''အယံ မေ အတ္ထ ကာမော မိတ္တော''တိ မညတိ။ **သတပတ္တံဝ မာဏဝေါ** တိ ယထာ အနတ္ထကာမမ္ပိ သတပတ္တံ သော မာဏဝေါ အတ္တနော ဗာလတာယ ''အတ္ထကာမော မေ''တိ မညတိ, ပဏ္ဍိတော ပန ဧဝရူပံ ''အနုပ္ပိယဘာဏီ မိတ္တော''တိ အဂ ဟေတွာ ဒူရတောဝ နံ ဝိဝဇ္ဇေတိ။ ဝေန ဝုတ္တံ –

''အညဒတ္ထုဟရော မိတ္တော၊ ယော စ မိတ္တော ဝစီပရော။
အနုပ္ပိယဉ္စ ယော အာဟ၊ အပာယေသု စ ယော သခါ။

''ဧတေ အမိတ္တေ စတ္တာရော၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ ပဋိဘယံ ယထာ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၅၉)။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ စောရဇေဋ္ဌကော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သတပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၈၀] ၁၀. ပုဋဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဒ္ဓာ ဟိ နူန မိဂရာဇာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ပုဌဒူသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော အမစ္စော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ဥယျာနေ နိသီဒာပေတွာ အန္တရာဘတ္တေ ဥယျာနေ စရိတုကာမာ စရန္တူ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ဥယျာနစာရိကံ စရိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ဥယျာနပာလော ပတ္တသမ္ပန္နံ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ မဟန္တမဟန္တာနိ ပဏ္ဏာနိ ဂဟေတွာ “အယံ ပုပ္ဖာနံ ဘဝိဿတိ, အယံ ဖလာန”န္တိ ပုဋေ ကတွာ ရုက္ခမူလေ ပာတေတိ။ တဿ ပုတ္တော အရကော ပာတိတပာတိတံ ပုဋံ ဝိဒ္ဓံသေတိ။ ဘိက္ခူ တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ပုဋဒူသကောယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဧကသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အကရံ အဇ္ဈာဝသမာနော ဧကဒိဝသံ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဥယျာနံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဗဟူ တနရာ ဝသန္တိ။ ဥယျာနပာလော ဣမိနာဝ နိယာမေန ပတ္တပုဋေ ပာတေတိ, ဇေဋ္ဌတနရော ပာတိတပာတိတေ ဝိဒ္ဓံသေတိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ အာမန္တေတွာ “ဥယျာနပာလေန ပာတိတပာတိတံ ပုဋံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ မနာပတရံ ကာတုကာမော မညေ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၈. “အဒ္ဓာ ဟိ နူန မိဂရာဇာ၊ ပုဋကမ္မဿ ကောဝိဒေါ။
တထာ ဟိ ပုဋံ ဒူသေတိ၊ အညံ နူန ကရိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **မိဂရာဇာ**တိ မက္ကဋံ ဝဏ္ဏေန္တော ဝဒတိ။ **ပုဋကမ္မဿာ** တိ မာလာပုဋကရဏဿ။ **ကောဝိဒေါ**တိ ဆေကော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – အယံ မိဂရာဇာ ဧကံသေန ပုဋကမ္မဿ ကောဝိဒေါ မညေ, တထာ ဟိ ပာတိတပာတိတံ ပုဋံ ဒူသေတိ, အညံ နူန တတော မနာပတရံ ကရိဿတီတိ။

တံ သုတွာ မက္ကဋော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၈၉. “န မေ မာတာ ဝ ပိတာ ဝါ၊ ပုဋကမ္မဿ ကောဝိဒေါ။
ကတံ ကတံ ခေါ ဒူသေမ၊ ဧဝံ ဓမ္မမိဒံ ကုလ”န္တိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၉၀. “ယေသံ ဝေါ ဒိသော ဓမ္မော၊ အဓမ္မော ပန ကီဒိသော။
မာ ဝေါ ဓမ္မံ အဓမ္မံ ဝါ၊ အဒ္ဒသာမ ကုဒာစန”န္တိ။

ဧဝံ ဝတွာ စ ပန ဝါနရဂဏံ ဂရဟိတွာ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဝါနရော ပုဋဒူသကအရကော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတပုရိသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပုဋဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဥဒပါနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဥဒပါနဝရံ ဝနဗျဂ္ဃ ကပိ၊ သိခိနီ စ ဗလာက ရတိရဝရော။
သုဇနာဓိပ ရောမက ဒူသ ပုန၊ သတပတ္တဝရော ပုဋကမ္မ ဒသာတိ။

၄. အဗ္ဘန္တရဝဂ္ဂေါ

[၂၈၁] ၁. အဗ္ဘန္တရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဗ္ဘန္တရော **နာမ ဒုမော**တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဗိမ္ဗာဒေဝီထေရိယာ အမ္ဗရသအနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟိ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ဝေသာလိယံ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တေ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ပဉ္စ သာကိယသတာနိ အာဒာယ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စေဝ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိ။ အပရဘာဂေ တာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခုနိယော **နန္ဒကောဝါဒံ** (မ. နိ. ၃.၃၉၈ အာဒယော) သုတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထရိ ပန သာဝတ္ထိံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ ရာဟုလမာတာ ဗိမ္ဗာဒေဝီ “သာမိကော မေ ပဗ္ဗဇိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, ပုတ္တောပိ မေ ပဗ္ဗဇိတွာ တဿေဝ သန္တိကေ ဝသတိ, အဟံ အဂါရမဇ္ဈေ ကိံ ကရိဿာမိ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉ္စ ပုတ္တဉ္စ နိဗဒ္ဓံ ပဿမာနာ ဝိဟရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဟိ သဒ္ဓိံ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သတ္ထာရဉ္စ ပိယပုတ္တဉ္စ ပဿမာနာ ဧကသ္မိံ ဘိက္ခုနုပဿယေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ရာဟုလသာမဏေရော အာဂန္တွာ မာတရံ ပဿတိ။

အထေကဒိဝသံ ထေရိယာ ဥဒရဝါတော ကုပ္ပိ။ သာ ပုတ္တေ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတေ တဿ ဒဿနတ္ထာယ နိက္ခမိတုံ နာသက္ခိ, အညာဝ အာဂန္တွာ အဖာသုကဘာဝံ ကထယိံသု။ သော မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ တေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “တာတ, အဂါရမဇ္ဈေ မေ သက္ခရယောဇိတေ အမ္ဗရသေ ပီတေ ဥဒရဝါတော ဝူပသမ္မတိ, ဣဒါနိ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေမ, ကုတော တံ လဘိဿာမာ”တိ။ သာမဏေရော “လဘန္တော အာဟရိဿာမီ”တိ ဝတွာ နိက္ခမိ။ တဿ ပန အာယသ္မတော ဥပဇ္ဈာယော ဓမ္မသေနာပတိ, အာစရိယော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, စူဠပိတာ အာနန္ဒတ္ထေရော, ပိတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ မဟာသမ္ပတ္တိ။ ဧဝံ သန္တေပိ အညဿ သန္တိကံ အဂန္တွာ ဥပဇ္ဈာယဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဒုမ္မုခါကာရော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ထေရော “ကိံ နု ခေါ, ရာဟုလ, ဒုမ္မုခေါ ဝိယာသီ”တိ အာဟ။ “မာတု မေ, ဘန္တေ, ထေရိယာ ဥဒရဝါတော ကုပိတော”တိ။ “ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ? “သက္ခရယောဇိတေန ကိရ အမ္ဗရသေန ဖာသု ဟောတီ”တိ။ “ဟောတု လဘိဿာမိ, မာ စိန္တယီ”တိ။

သော ပုနဒိဝသေ တံ အာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ သာမဏေရံ အာသနသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ ရာဇဒွါရံ အဂမာသိ။ ကောသလရာဇာ ထေရံ ဒိသွာ နိသီဒါပေသိ, တင်္ခဏညေဝ ဥယျာနပါလော ပိဏ္ဍိပက္ကာနံ မဓုရအမ္ဗာနံ ဧကံ ပုဋံ အာဟရိ။ ရာဇာ အမ္ဗာနံ တစံ အပနေတွာ သက္ခရံ ပက္ခိပိတွာ သယမေဝ မဒ္ဒိတွာ ထေရဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ထေရော ရာဇနိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ အာသနသာလံ ဂန္တွာ သာမဏေရဿ အဒါသိ “ဟရိတွာ မာတု တေ ဒေဟီ”တိ။ သော ဟရိတွာ အဒါသိ, ထေရိယာ ပရိဘုတ္တမတ္တေဝ ဥဒရဝါတော ဝူပသမိ။ ရာဇာပိ မနုဿံ ပေသေသိ – “ထေရော ဣဓ နိသီဒိတွာ အမ္ဗရသံ န ပရိဘုဉ္ဇိ, ဂစ္ဆ ကဿစိ ဒိန္နဘာဝံ ဇာနာဟီ”တိ။ သော ထေရေန သဒ္ဓိံယေဝ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ အာဂန္တွာ ရညော ကထေသိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ – “သစေ သတ္ထာ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿ, စက္ကဝတ္တိရာဇာ အဘဝိဿ, ရာဟုလသာမဏေရော ပရိဏာယကရတနံ, ထေရီ ဣတ္ထိရတနံ, သကလစက္ကဝါဠရဇ္ဇံ ဧတေသညေဝ အဘဝိဿ။ အမှေဟိ ဧတေ ဥပဋ္ဌဟန္တေဟိ စရိတဗ္ဗံ အဿ, ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတွာ အမှေ ဥပနိဿာယ ဝသန္တေသု ဧတေသု န ယုတ္တံ အမှာကံ ပမဇ္ဇိတု”န္တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ထေရိယာ နိဗဒ္ဓံ အမ္ဗရသံ အဒါပေသိ။ ထေရေန ဗိမ္ဗာဒေဝီထေရိယာ အမ္ဗရသဿ ဒိန္နဘာဝေါ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကိရ ဗိမ္ဗာဒေဝီထေရိံ အမ္ဗရသေန သန္တပ္ပေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ရာဟုလမာတာ သာရိပုတ္တေန အမ္ဗရသေန သန္တပ္ပိတာ, ပုဗ္ဗေပေသ တံ သန္တပ္ပေသိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိကဂါမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သဏ္ဌပိတဃရာဝါသော မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဣသိဂဏပရိဝုတော ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ပဗ္ဗတပါဒါ ဩတရိတွာ စာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဥယျာနေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ အထဿ ဣသိဂဏဿ သီလတေဇေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ကာရဏံ ဉတွာ “ဣမေသံ တာပသာနံ အတသာယ ပရိသက္ကိဿာမိ, အထ တေ ဘိန္နာတသာ ဥပဒ္ဒုတာ စရမာနာ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န လဘိဿန္တိ, ဧဝံ မေ ဖာသုကံ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ “ကော နု ခေါ ဥပါယော”တိ ဝီမံသန္တော ဣမံ ဥပါယံ အဒ္ဒသ – မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ရညော အဂ္ဂမဟေ

သိယာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ အာကာသေ ဌတွာ ‘‘ဘန္တေ, သစေ တွံ အဗ္ဘန္တရအမ္ဗပက္ကံ ခာဒေယျာသိ, ပုတ္တံ လဘိဿသိ, သော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဘဝိဿတီ’’တိ အာစိက္ခိဿာမိ။ ရာဇာ ဒေဝိယာ ကထံ သုတွာ အမ္ဗပက္ကတ္ထာယ ဥယျာနံ ပေသေဿတိ, အထာဟံ အမ္ဗာနိ အန္တရဓာပေဿာမိ, ရညော ဥယျာနေ အမ္ဗာနံ အဘာဝံ အာရောစေဿန္တိ, ‘‘ကေ တေ ခာဒန္တီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘တာပသာ ခာဒန္တီ’’တိ ဝက္ခန္တိ, တံ သုတွာ ရာဇာ တာပသေ ပောထေတွာ နီဟရာပေဿတိ, ဧဝံ တေ ဥပဒ္ဒုတာ ဘဝိဿန္တီ’’တိ။

သော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ အာကာသေ ဌိတော အတ္တာနော ဒေဝရာဇဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပုရိမာ ဒွေ ကထာ အဝေါစ –

၉၁. ‘‘အဗ္ဘန္တရော နာမ ဒုမော၊ ယဿ ဒိဗ္ဗမိဒံ ဖလံ။
ဘုတွာ ဒေါဟဠိနီ နာရီ၊ စက္ကဝတ္တိံ ဝိဇာယတိ။

၉၂. ‘‘တွမ္ပိ ဘဒ္ဒေ မဟေသီသိ၊ သာ စာပိ ပတိနော ပိယာ။
အာဟရိဿတိ တေ ရာဇာ၊ ဣဒံ အဗ္ဘန္တရံ ဖလ’’န္တိ။

တတ္ထ **အဗ္ဘန္တရော နာမ ဒုမော**တိ ဣမိနာ တာဝ ဂါမနိဂမဇနပဒပဗ္ဗတာဒီနံ အသုကဿ အဗ္ဘန္တရောတိ အဝတွာ ကေဝလံ ဧကံ အဗ္ဘန္တရံ အမ္ဗရုက္ခံ ကထေသိ။ **ယဿ ဒိဗ္ဗမိဒံ ဖလ**န္တိ ယဿ အမ္ဗရုက္ခဿ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂရဟံ ဒိဗ္ဗံ ဖလံ။ ဣဒန္တိ ပန နိပါတမတ္တမေဝ။ **ဒေါဟဠိနီ**တိ သဉ္ဇာတဒေါဟဠာ။ **တွမ္ပိ, ဘဒ္ဒေ, မဟေသီသီ**တိ တွံ, သောဘနေ မဟေသီ, အသိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ‘‘မဟေသီ စာ’’တိပိ ပါဌော။ **သာ စာပိ ပတိနော ပိယာ**တိ သောဠသန္နံ ဒေဝိသဟဿာနံ အဗ္ဘန္တရေ အဂ္ဂမဟေသီ စာပိ ပတိနော စာပိ ပိယာတိ အတ္ထော။ **အာဟရိဿတိ တေ ရာဇာ, ဣဒံ အဗ္ဘန္တရံ ဖလ**န္တိ တဿာ တေ ပိယာယ အဂ္ဂမဟေသိယာ ဣဒံ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဖလံ ရာဇာ အာဟရာပေဿတိ, သာ တွံ တံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ စက္ကဝတ္တိဂဗ္ဘံ လဘိဿသီတိ။

ဧဝံ သက္ကော ဒေဝိယာ ဣမာ ဒွေ ကထာ ဝတွာ ‘‘တွံ အပ္ပမတ္တာ ဟောဟိ, မာ ပပဉ္စံ အကာသိ, သွေဝ ရညော အာရောစေယျာသီ’’တိ တံ အနုသာသိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ သာ ပုနဒိဝသေ ဂိလာနာလယံ ဒဿေတွာ ပရိစာရိကာနံ သညံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ သီဟာသနေ နိသိန္နော နာဋကာနိ ပဿန္တော ဒေဝိံ အဒိသွာ ‘‘ကဟံ, ဒေဝီ’’တိ ပရိစာရိကေ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဂိလာနာ, ဒေဝါ’’တိ။ သော တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ သယနပဿေ နိသီဒိတွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇန္တော ‘‘ကိံ တေ, ဘဒ္ဒေ, အဖာသုက’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘မဟာရာဇ အညံ အဖာသုကံ နာမ နတ္ထိ, ဒေါဟဠော မေ ဥပ္ပန္နော’’တိ။ ‘‘ကိံ ဣစ္ဆသိ, ဘဒ္ဒေ’’တိ? ‘‘အဗ္ဘန္တရအမ္ဗဖလံ ဒေဝါ’’တိ။ ‘‘အဗ္ဘန္တရအမ္ဗော နာမ ကဟံ အတ္ထီ’’တိ? ‘‘နာဟံ, ဒေဝ, အဗ္ဘန္တရအမ္ဗံ ဇာနာမိ, တဿ ပန မေ ဖလံ လဘမာနာယ ဇီဝိတံ အတ္ထိ, အလဘမာနာယ နတ္ထီ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ အာဟရာပေဿာမိ , မာ စိန္တယီ’’တိ ရာဇာ ဒေဝိံ အဿာသေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော အမစ္စေ ပက္កောသာပေတွာ ‘‘ဒေဝိယာ အဗ္ဘန္တရအမ္ဗေ နာမ ဒေါဟဠော ဥပ္ပန္နော, ကိံ ကာတဗ္ဗ’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဒေဝ ဒွိန္နံ အမ္ဗာနံ အန္တရေ ဌိတော အမ္ဗော အဗ္ဘန္တရအမ္ဗော နာမ, ဥယျာနံ ပေသေတွာ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတအမ္ဗတော ဖလံ အာဟရာပေတွာ ဒေဝိယာ အာပေထာ’’တိ။

ရာဇာ ‘‘သာဓု, ဧဝရူပံ အမ္ဗံ အာဟရထာ’’တိ ဥယျာနံ ပေသေသိ။ သက္ကော အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဥယျာနေ အမ္ဗာနိ ခါဒိတသဒိသာနိ ကတွာ အန္တရဓာပေသိ။ အမ္ဗတ္ထာယ ဂတာ မနုဿာ သကလဥယျာနံ ဝိစရန္တာ ဧကံ အမ္ဗမ္ပိ အလဘိတွာ ဂန္တွာ ဥယျာနေ အမ္ဗာနံ အဘာဝံ ရညော ကထယိံသု။ ‘‘ကေ အမ္ဗာနိ ခါဒန္တီ’’တိ? ‘‘တာပသာ, ဒေဝါ’’တိ။ ‘‘တာပသေ ဥယျာနတော ပောထေတွာ နီဟရထာ’’တိ။ မနုဿာ ‘‘သာဓူ’’တိ ပဋိဿုဏိတွာ နီဟရိံသု။ သက္ကဿ မနောရထော မတ္ထကံ ပါပုဏိ။ ဒေဝီ အမ္ဗဖလတ္ထာယ နိဗဒ္ဓံ ကတွာ နိပဇ္ဇိယေဝ။ ရာဇာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အပဿန္တော အမစ္စေ စ ဗြာဟ္မဏေ စ သန္နိပါတာပေတွာ ‘‘အဗ္ဘန္တရအမ္ဗဿ အတ္ထိဘာဝံ ဇာနာထာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ အာဟံသု – ‘‘ဒေဝ, အဗ္ဘန္တရအမ္ဗော နာမ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂေါ, ‘ဟိမဝန္တေ ကဉ္စနဂုဟာယ အန္တော အတ္ထီ’တိ အယံ နော ပရမ္ပရာဂတော အနုဿဝေါ’’တိ။ ‘‘ကော ပန တတော အမ္ဗံ အာဟရိတုံ သက္ခိဿတီ’’တိ? ‘‘န သက္ကာ တတ္ထ မနုဿဘူတေန ဂန္တုံ, ဧကံ သုဝပေါတကံ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။

တေန စ သမယေန ရာဇကုလေ ဧကော သုဝပောတကော မဟာသရီရော ကုမာရကာနံ ယာနကစင္ကနာဘိမတ္တော ထာမသမ္ပန္နော ပညာတ ဥပာယကုသလော။ ရာဇာ တံ အာဟရာပေတွာ ''တာတ သုဝပောတက, အဟံ တဝ ဗဟူပကာရော, ကဥ္စနပဉ္ဇရေ ဝသသိ, သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေ မဓုလာဇေ ခါဒသိ, သက္ခရပာနကံ ပိဝသိ, တယာပိ အမှာကံ ဧကံ ကိစ္စံ နိတ္ထရိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဟ။ ''ကိံ, ဒေဝ''တိ။ ''တာတ ဒေဝိယာ အမ္ဗဒေါဟဠော ဥပ္ပန္နော, သော စ အမ္ဗော ဟိမဝန္တေ ကဥ္စနပဗ္ဗတန္တရေ အတ္ထိ ဒေဝတာနံ ပရိဘောဂေါ, န သက္ကာ မနုဿဘူတေန တတ္ထ ဂန္တုံ, တယာ တတော အမ္ဗဖလံ အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ''သာဓု, ဒေဝ, အာဟရိဿာမီ''တိ။ အထ နံ ရာဇာ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေ မဓုလာဇေ ခါဒာပေတွာ သက္ခရပာနကံ ပါယေတွာ သတပါကတေလေန တဿ ပက္ခန္တရာနိ မက္ခေတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ သီဟပဉ္ဇရေ ဌတွာ အာကာသေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သောပိ ရညော နိပစ္စကာရံ ဒဿေတွာ အာကာသေ ပက္ခန္ဒန္တော မနုဿပထံ အတိက္ကမ္မ ဟိမဝန္တေ ပဌမေ ပဗ္ဗတန္တရေ ဝသန္တာနံ သုကာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တ အမ္ဗဒေါဟဠော နာမ ကတ္ထ အတ္ထိ, ကထေထ မေ တံ ဌာန''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ''မယံ န ဇာနာမ, ဒုတိယေ ပဗ္ဗတန္တရေ သုကာ ဇာနိဿန္တီ''တိ။

သော တေသံ ဝစနံ သုတွာ တတော ဥပ္ပတိတွာ ဒုတိယံ ပဗ္ဗတန္တရံ အဂမာသိ, တထာ တတိယံ, စတုတ္ထံ, ပဉ္စမံ, ဆဋ္ဌံ အဂမာသိ။ တတ္ထပိ နံ သုကာ ''န မယံ ဇာနာမ, သတ္တမပဗ္ဗတန္တရေ သုကာ ဇာနိဿန္တီ''တိ အာဟံသု။ သော တတ္ထပိ ဂန္တွာ ''အမ္ဗဒေါဟဠော နာမ ကတ္ထ အတ္ထီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ကဥ္စနပဗ္ဗတန္တရေ''တိ အာဟံသု။ ''အဟံ တဿ ဖလတ္ထာယ အာဂတော, မံ တတ္ထ နေတွာ တတော မေ ဖလံ အာပေထာ''တိ။ သုကဂဏာ အာဟံသု – ''သမ္မ, သော ဝေဿဝဏမဟာရာဇဿ ပရိဘောဂေါ, န သက္ကာ ဥပသင်္ကမိတုံ, သကလရုက္ခော မူလတော ပဋ္ဌာယ သတ္တဟိ လောဟဇာလေဟိ ပရိက္ခိတ္တော, သဟဿကုမ္ဘဏ္ဍရက္ခသာ ရက္ခန္တိ, တေဟိ ဒိဋ္ဌဿ ဇီဝိတံ နာမ နတ္ထိ, ကပ္ပုဋ္ဌာနဂ္ဂိအဝီစိမဟာနိရယသဒိသဋ္ဌာနံ, မာ တတ္ထ ပတ္ထနံ ကရီ''တိ။ ''သစေ တုမှေ န ဂစ္ဆထ, မယှံ ဌာနံ အာစိက္ခထာ''တိ။ ''တေန ဟိ အသုကေန စ အသုကေန စ ဌာနေန ယာဟီ''တိ။ သော တေဟိ အာစိက္ခိတဝသေန သုဋ္ဌု မဂ္ဂံ ဥပဓာရေတွာ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဒိဝါ အတ္တာနံ အဒဿေတွာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ရက္ခသာနံ နိဒ္ဒေါက္ကမနသမယေ အမ္ဗရုက္ခဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧကေန မူလန္တရေန သဏိကံ အဘိရုဟိတုံ အာရဘိ။ လောဟဇာလံ ''ကိရီ''တိ သဒ္ဒမကာသိ ။

ရက္ခသာ ပဗုဇ္ဈိတွာ သုကပောတကံ ဒိသွာ ''အမ္ဗစောရောယ''န္တိ ဂဟေတွာ ကမ္မကရဏံ သံဝိဒဟိံသု။ ဧကော ''မုခေ ပက္ခိပိတွာ ဂိလိဿာမိ န''န္တိ အာဟ, အပရော ''ဟတ္ထေဟိ မဒ္ဒိတွာ ပုဉ္ဆိတွာ ဝိပ္ပကိရိဿာမိ န''န္တိ, အပရော ''ဒွေဓာ ဖာလေတွာ အင်္ဂါရေသု ပစိတွာ ခါဒိဿာမီ''တိ။ သော တေသံ ကမ္မကရဏသံဝိဓာနံ သုတွာပိ အသန္တသိတွာဝ တေ ရက္ခသေ အာမန္တေတွာ ''အမ္ဘော ရက္ခသာ, တုမှေ ကဿ မနုဿာ''တိ အာဟ။ ''ဝေဿဝဏမဟာရာဇဿာ''တိ။ ''အမ္ဘော, တုမှေပိ ဧကဿ ရညောဝ မနုဿာ, အဟမ္ပိ ရညောဝ မနုဿော, ဗာရာဏသိရာဇာ မံ အမ္ဗဖလတ္ထာယ ပေသေသိ, သွာဟံ တတ္ထေဝ အတ္တနော ရညော ဇီဝိတံ ဒတွာ အာဂတော။ ယော ဟိ အတ္တနော မာတာပိတူနဉ္စေဝ သာမိကဿ စ အတ္ထာယ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇတိ, သော ဒေဝလောကေယေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မာ အဟမ္ပိ တိရစ္ဆာနယောနိယာ စဝိတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမီ''တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၉၃. ''ဘတ္တုရတ္ထေ ပရက္ကန္တော၊ ယံ ဌာနမဓိဂစ္ဆတိ။
သူရော အတ္တပရိစ္စာဂီ၊ လဘမာနော ဘဝတမဟ''န္တိ။

တတ္ထ **ဘတ္တုရတ္ထေ**တိ ဘတ္တာ ဝုစ္စန္တိ ဘတ္တာဒီဟိ ဘရဏပေါသကာ ပိတာ မာတာ သာမိကော စ, ဣတိ တိဝိဓဿပေတဿ ဘတ္တု အတ္ထာယ။ **ပရက္ကန္တော**တိ ပရက္ကမံ ကရောန္တော ဝါယမန္တော။ **ယံ ဌာနမဓိဂစ္ဆတီ**တိ ယံ သုခကာရဏံ ယသံ ဝါ လာဘံ ဝါ သဂ္ဂံ ဝါ အဓိဂစ္ဆတိ။ **သူရော**တိ အဘီရု ဝိက္ကမသမ္ပန္နော။ **အတ္တပရိစ္စာဂီ**တိ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခော ဟုတွာ တဿ တိဝိဓဿပိ ဘတ္တု အတ္ထာယ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇန္တော။ **လဘမာနော ဘဝတမဟ**န္တိ ယံ သော ဝေရူပေ သူရော ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ မနုဿသမ္ပတ္တိံ ဝါ လဘတိ, အဟမ္ပိ တံ လဘမာနော ဘဝတမိ, တသ္မာ ဟာသောဝ မေ ဧတ္ထ, န တာသော, ကိံ မံ တုမှေ တာသေထာတိ။

ဧဝံ သော ဣမာယ ကထာယ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တေ တဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပသန္နစိတ္တာ “ဓမ္မိကော သေ, န သက္ကာ မာရေတုံ, ဝိဿဇ္ဇေမ န”န္တိ ဝတွာ သုကပေါတကံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ‘အမ္ဘော သုကပေါတက, မုတ္တောသိ, အမှာကံ ဟတ္ထတော သောတ္ထိနာ ဂစ္ဆာ”တိ အာဟံသု။ “မယှံ အာဂမနံ မာ တုစ္ဆံ ကရောထ, ဒေထ မေ ဧကံ အမ္ဗဖလ”န္တိ။ “သုကပေါတက, တုယှံ ဧကံ အမ္ဗဖလံ အတုံ နာမ န ဘာရော, ဣမသ္မိံ ပန ရုက္ခေ အမ္ဗာနိ အင်္ဂေတွာ ဂဟိတာနိ, ဧကသ္မိံ ဖလေ အသမေန္တေ အမှာကံ ဇီဝိတံ နတ္ထိ။ ဝေဿဝဏေန ဟိ ကုဇ္ဈိတွာ သကိံ ဩလောကိတေ တတ္တကပာလေ ပက္ခိတ္တတိလာ ဝိယ ကုမ္ဘဏ္ဍသဟဿံ ဘိဇ္ဇိတွာ ဝိပ္ပကိရီယတိ, တေန တေ အတုံ န သက္ကောမ, လာဘနဋ္ဌာနံ ပန အာစိက္ခိဿာမာ”တိ။ “ယော ကောစိ ဒေတု, ဖလေနေဝ မေ အတ္ထော, လာဘနဋ္ဌာနံ အာစိက္ခထာ”တိ။ “တေဿ ကဉ္စနပဗ္ဗတဿ အန္တရေ ဇောတိရသော နာမ တာပသော အဂ္ဂိံ ဇုဟမာနော ကဉ္စနပတ္တိယာ နာမ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသတိ ဝေဿဝဏဿ ကုလူပကော, ဝေဿဝဏော တဿ နိဗဒ္ဓံ စတ္တာရိ အမ္ဗဖလာနိ ပေသေတိ, တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာ”တိ။

သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာပသဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ နံ တာပသော “ကုတော အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဗာရာဏသိရညော သန္တိကာ”တိ။ “ကိမတ္ထာယ အာဂတောသီ”တိ? “သာမိ, အမှာကံ ရညော ဒေဝိယာ အမ္ဗဖလဒေါဟဠော ဥပ္ပန္နော, တဒတ္ထံ အာဂတောမှိ, ရက္ခသာ ပန မေ သယံ အမ္ဗပက္ကံ အဒတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ ပေသေသု”န္တိ။ “တေန ဟိ နိသီဒ, လဘိဿသီ”တိ။ အထဿ ဝေဿဝဏော စတ္တာရိ ဖလာနိ ပေသေသိ။ တာပသော တတော ဒွေ ပရိဘုဉ္ဇိ, ဧကံ သုဝပေါတကဿ ခါဒနတ္ထာယ အဒါသိ။ တေန တသ္မိံ ခါဒိတေ ဧကံ ဖလံ သိက္ကာယ ပက္ခိပိတွာ သုဝပေါတကဿ ဂီဝါယ ပဋိမုဉ္စိတွာ “ဣဒါနိ ဂစ္ဆာ”တိ သုကပေါတကံ ဝိဿဇ္ဇေသိ ။ သော တံ အာဟရိတွာ ဒေဝိယာ အဒါသိ။ သာ တံ ခါဒိတွာ ဒောဟဠံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသိ, တတောနိဒါနံ ပနဿာ ပုတ္တော နာဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဒေဝီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, သုကော အာနန္ဒော, အမ္ဗပက္ကဒါယကော တာပသော သာရိပုတ္တော, ဥယျာနေ နိဝုတ္ထတာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အမ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၈၂] ၂. သေယျဇာတကဝဏ္ဏနာ

သေယျံသော သေယျသော ဟောတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကောသလရညော အမစ္စံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ရညော ဗဟူပကာရော သဗ္ဗကိစ္စနိပ္ဖာဒကော အဟောသိ။ ရာဇာ “ဗဟူပကာရော မေ အယ”န္တိ တဿ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။ တံ အသဟမာနာ အညေ ရညော ပေသုညံ ဥပသံဟရိတွာ တံ ပရိဘိန္ဒိံသု။ ရာဇာ တေသံ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ ဒေါသံ အနုပပရိက္ခိတွာဝ တံ သီလဝန္တံ နိဒ္ဒောသံ သင်္ခလိကဗန္ဓနေန ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ပက္ခိပါပေသိ။ သော တတ္ထ ဧကကော ဝသန္တော သီလသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ စိတ္တေကဂ္ဂတံ လဘိတွာ ဧကဂ္ဂစိတ္တော သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပာပုဏိ။ အထဿ ရာဇာ အပရဘာဂေ နိဒ္ဒောသဘာဝံ ဉတွာ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ ဘိန္ဒာပေတွာ ပုရိမယသတော မဟန္တတရံ ယသံ အဒါသိ။ သော “သတ္ထာရံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဗဟူနိ မာလာဂန္ဓာဒီနိ အာဒာယ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တထာဂတံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော “အနတ္ထော ကိရ တေ ဥပ္ပန္နောတိ အဿုမှာ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဘန္တေ, ဥပ္ပန္နော, အဟံ ပန တေန အနတ္ထေန အတ္ထံ အကာသိံ, ဗန္ဓနာဂါရေ နိသီဒိတွာ သောတာပတ္တိဖလံ နိဗ္ဗတ္တေသိ”န္တိ။ သတ္ထာ “န ခေါ, ဥပာသက, တွဉ္ဉေဝ အနတ္ထေန အတ္ထံ အာဟရိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော အနတ္ထေန အတ္ထံ အာဟရိံသု ယေဝါ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ ဒါနံ ဒေတိ, ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခတိ , ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ။ အထဿေကော အမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿိ။ ပာဒမူလိကာဒယော ဉတွာ “အသုကအမစ္စော အန္တေပုရေ ပဒုဿော”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ယထာသဘာဝတော ဉတွာ ပက္ကောသာပေတွာ “မာ မံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဥပဋ္ဌာဟီ”တိ နိဗ္ဗ

ဗိသယံ အကာသိ။ သော ဂန္တွာ အညတရံ သာမန္တရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟီတိ သဗ္ဗံ ဝတ္တု ဟေဋ္ဌာ **မဟာသီလဝဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၁) ကထိတသဒိသမေဝ။ ဣဓာပိ သော ရာဇာ တိက္ခတ္တုံ ဝီမံသိတွာ တဿ အမစ္စဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ "ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ"တိ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ရဇ္ဇသီမံ ဟပုဏိ။ ဗာရာဏသိရညော သတ္တသတမတ္တာ မဟာယောဓာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "ဒေဝ, အသုကော နာမ ကိရ ရာဇာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ'တိ ဇနပဒံ ဘိန္ဒန္တော အာဂစ္ဆတိ, တတ္ထေဝ နံ ဂန္တွာ ဂဏှိဿာမာ"တိ အာဟံသု။ "မယှံ ပရဝိဟိံသာယ လဒ္ဓေန ရဇ္ဇေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, မာ ကိဉ္စိ ကရိတ္ထာ"တိ?

စောရရာဇာ အာဂန္တွာ နဂရံ ပရိက္ခိပိ, ပုန အမစ္စာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဒေဝ, မာ ဧဝံ ကရိတ္ထ, ဂဏှိဿာမ န"န္တိ အာဟံသု။ ရာဇာ "န လဗ္ဘာ ကိဉ္စိ ကာတုံ, နဂရဒ္ဒွာရာနိ ဝိဝရထာ"တိ ဝတွာ သယံ အမစ္စဂဏပရိဝုတော မဟာတလေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ စောရရာဇာ စတူသု ဒွာရေသု မနုဿေ ပောထေန္တော နဂရံ ပဝိသိတွာ ပာသာဒံ အဘိရုယှ အမစ္စပရိဝုတံ ရာဇာနံ ကဟာပေတွာ သင်္ခလိကာဟိ ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ပက္ခိပာပေသိ။ ရာဇာ ဗန္ဓနာဂါရေ နိသိန္နောဝ စောရရာဇာနံ မေတ္တာယန္တော မေတ္တာဈာနံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တဿ မေတ္တာနုဘာဝေန စောရရညော ကာယေ ဍာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ, သကလသရီရံ ယမကဥက္ကာဟိ ဈာပိယမာနံ ဝိယ ဇာတံ။ သော မဟာဒုက္ခာဘိတုန္နော "ကိံ နု ခော ကာရဏ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "တုမှေဟ သီလဝန္တံ ရာဇာနံ ဗန္ဓနာဂါရေ ပက္ခိပေထ, တေန တေ ဣဒံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပန္နံ ဘဝိဿတီ"တိ။ သော ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ခမာပေတွာ "တုမှာကံ ရဇ္ဇံ တုမှာကမေဝ ဟောတူ"တိ ရဇ္ဇံ တဿေဝ နိယျာဒေတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ တုမှာကံ ပစ္စတ္ထိကော မေ ဘာရော ဟောတူ"တိ ဝတွာ ပဒုဋ္ဌာမစ္စဿ ရာဇာဏံ ကာရေတွာ အတ္တနော နဂရမေဝ ဂတော။

ဗောဓိသတ္တော အလင်္ကတမဟာတလေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပုရိမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၉၄. "သေယျံသော သေယျသော ဟောတိ၊ ယော သေယျမုပသေဝတိ။
ဧကေန သန္ဓိံ ကတွာန၊ သတံ ဝဓ္ဓေ အမောစယိံ။

၉၅. "တသ္မာ သဗ္ဗေန လောကေန၊ သန္ဓိံ ကတွာန ဧကတော။
ပေစ္စ သဂ္ဂံ နိဂစ္ဆေယျ၊ ဣဒံ သုဏာထ ကာသိယာ"တိ။

တတ္ထ **သေယျံသော သေယျသော ဟောတိ, ယော သေယျမုပသေဝတီ**တိ အနဝဇ္ဇဥတ္တမဓမ္မသင်္ခာတော သေယျော အံသော ကောဋ္ဌာသော အဿာတိ သေယျံသော, ကုသလဓမ္မနိဿိတပုဂ္ဂလော။ ယော ပုနပ္ပုနံ တံ သေယျံ ကုသလဓမ္မဘာဝနံ ကုသလာဘိရတံ တ ဥတ္တမပုဂ္ဂလမုပသေဝတိ, သော သေယျသော ဟောတိ ဟာသံသတရော စေဝ ဥတ္တရိတရော စ ဟောတိ။ **ဧကေန သန္ဓိံ ကတွာန, သတံ ဝဓ္ဓေ အမောစယိ**န္တိ တဒမိနာပိ စေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – အဟဉှိ သေယျံ မေတ္တာဘာဝနံ ဥပသေဝန္တော တာယ မေတ္တာဘာဝနာယ ဧကေန စောရရညာ သန္ဓိံ သန္တဝံ ကတွာ မေတ္တာဘာဝနံ ဘာဝေတွာ တုမှေဟ သတဇနေ ဝဓ္ဓေ အမောစယိံ။

ဒုတိယဂါထာယ အတ္ထော – ယသ္မာ အဟံ ဧကေန သဒ္ဓိံ ဧကတော မေတ္တာဘာဝနာယ သန္ဓိံ ကတွာ တုမှေဟ ဝဇ္ဈပ္ပတ္တေ သတဇနေ မောစယိံ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေဝေတံ, တသ္မာ သဗ္ဗေန လောကေန သဒ္ဓိံ မေတ္တာဘာဝနာယ သန္ဓိံ ကတွာ ဧကတော ပုဂ္ဂလော ပေစ္စ ပရလောကေ သဂ္ဂံ နိဂစ္ဆေယျ။ မေတ္တာယ ဟိ ဥပစာရံ ကာမာဝစရေ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ, အပ္ပနာ ဗြဟ္မလောကေ။ ဣဒံ မမ ဝစနံ သဗ္ဗေပိ တုမှေဟ ကာသိရဋ္ဌဝါသိနော သုဏာထာတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော မဟာဇနဿ မေတ္တာဘာဝနာယ ဂုဏံ ဝဏ္ဏေတွာ ဒွာဒသယောဇနိကေ ဗာရာဏသိနဂရေ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ သတ္ထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၉၆. "ဣဒံ ဝတွာ မဟာရာဇာ၊ ကံသော ဗာရာဏသိဂ္ဂဟော။
ဓနုံ ကဏ္ဍဉ္စ နိက္ခိပ္ပ၊ သံယမံ အဇ္ဈုပာဂမီ"တိ။

တတ္ထ မဟာကောသလော ရာဇာတိ **မဟာရာဇာ။ ကံသောတိ** တဿ နာမံ။ ဗာရာဏသိံ ဂဟေတွာ တဿ အဓိဝါသနတော **ဗာရာဏသိဂ္ဂဟော** ။ သော ရာဇာ ကူဋံ ဝဇ္ဇနံ ဝတွာ **ဓနုဥ္စ** သရဉ္စာ **ကုဏ္ဍုဥ္စ နိက္ခိပ္ပ** သြဟာယ ဆဋ္ဌေတွာ သီလသံယမံ ဥပဂတော ပဗ္ဗဇိတော, ပဗ္ဗဇိတွာ စ ပန စျာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပန္နောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ စောရရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သေယ္ယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၈၃] ၃. ဝဍ္ဎကီသူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝရံ ဝရံ တွန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓနုဂ္ဂဟတိဿတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပသေနဒိရညော ပိတာ မဟာကောသလော ဗိမ္ဗိသာရရညော ဓီတရံ ဝေဒေဟိံ နာမ ကောသလဒေဝိံ ဒဒမာနော တဿာ နှာနမူလံ သတသဟဿုဋ္ဌာနံ ကာသိကဂါမံ အဒါသိ။ အဇာတသတ္တုနာ ပန ပိတရိ မာရိတေ ကောသလဒေဝီပိ သောကာဘိဘူတာ ကာလမကာသိ။ တတော ပသေနဒိ ကောသလရာဇာ စိန္တေသိ – ''အဇာတသတ္တုနာ ပိတာ မာရိတော, ဘဂိနီပိ မေ သာမိကေ ကာလကတေ တေန သောကေန ကာလကတာ, ပိတုဃာတကဿ စောရဿ ကာသိကဂါမံ န ဒဿာမီ''တိ။ သော တံ အဇာတသတ္တုဿ န အဒါသိ။ တံ ဂါမံ နိဿာယ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကာလေန ကာလံ ယုဒ္ဓံ ဟောတိ, အဇာတသတ္တု တရုဏော သမတ္ထော, ပသေနဒိ မဟလ္လကောယေဝ။ သော အဘိက္ခဏံ ပရဇ္ဇတိ, မဟာကောသလဿာပိ မနုဿာ ယေဘုယျေန ပရာဇိတာ။ အထ ရာဇာ ''မယံ အဘိဏှံ ပရဇ္ဇာမ, ကိံ နု ခော ကာတဗ္ဗ''န္တိ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ ''ဒေဝ, အယျာ နာမ မန္တဇ္ဈေကာ ဟောန္တိ, ဇေတဝနဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ကထံ သောတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ရာဇာ ''တေန ဟိ တာယံ ဝေလာယံ ဘိက္ခူနံ ကထာသလ္လာပံ သုဏာထာ''တိ စရပုရိသေ အာဏာပေသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ တထာ အကံသု။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဒွေ မဟလ္လကတ္ထေရာ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသန္တိ ဒတ္တတ္ထေရော စ ဓနုဂ္ဂဟတိဿတ္ထေရော စ။ တေသု ဓနုဂ္ဂဟတိဿတ္ထေရော ပဌမယာမေပိ မဇ္ဈိမယာမေပိ နိဒ္ဒါယိတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ပဗုဇ္ဈိတွာ ဥမ္မုက္ကာနိ သောဓေတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ နိသိန္နကော အာဟ – ''ဘန္တေ, ဒတ္တတ္ထေရာ''တိ။ ''ကိံ, ဘန္တေ, တိဿတ္ထေရာ''တိ? ''ကိံ နိဒ္ဒါယသိ နော တွံ''န္တိ။ ''အနိဒ္ဒါယန္တာ ကိံ ကရိဿာမာ''တိ? ''ဥဋ္ဌာယ တာဝ နိသီဒထာ''တိ။ သော ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နော တံ ဒတ္တတ္ထေရံ အာဟ – ''ဘန္တေ ဒတ္တတ္ထေရ, အယံ တေ လောလော မဟောဒရကောသလော စာဋိမတ္တံ ဘတ္တမေဝ ပူတိံ ကရောတိ, ယုဒ္ဓဝိစာရဏံ ပန ကိဉ္စိ န ဇာနာတိ, ပရာဇိတော ပရာဇိတောတွေဝ ဝဒာပေတီ''တိ။ ''ကိံ ပန ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ? တသ္မိံ ခဏေ တေ စရပုရိသာ တေသံ ကထံ သုဏန္တာ အဋ္ဌံသု။

ဓနုဂ္ဂဟတိဿတ္ထေရော ယုဒ္ဓံ ဝိစာရေသိ – ''ဘန္တေ, ယုဒ္ဓေ နာမ တိဝိဓော – ပဒုမဗျူဟော, စက္ကဗျူဟော, သကဋဗျူဟောတိ။ အဇာတသတ္တုံ ဂဏှိတုကာမေန အသုကေ နာမ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိသ္မိံ ဒွီသု ပဗ္ဗတဘိတ္တီသု မနုဿေ ဌပေတွာ ပုရတော ဒုဗ္ဗလဗလံ ဒဿေတွာ ပဗ္ဗတန္တရံ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ ဇာနိတွာ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂံ သြစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဥဘောသု ပဗ္ဗတဘိတ္တီသု ဝဂ္ဂိတွာ ဥန္နဒိတွာ ခိပ္ပေ ပတိတမစ္ဆံ ဝိယ အန္တောမုဋ္ဌိယံ ဝဋ္ဋဟောတကံ ဝိယ စ ကတွာ သက္ကာ အဿ တံ ဂဟေတု''န္တိ။ စရပုရိသာ တံ သာသနံ ရညော အာရောစေသုံ။ တံ သုတွာ ရာဇာ သင်္ဂါမဘေရိံ စရာပေတွာ ဂန္တွာ သကဋဗျူဟံ ကတွာ အဇာတသတ္တုံ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟာပေတွာ အတ္တနော ဓီတရံ ဝဇိရကုမာရိံ ဘာဂိနေယျဿ ဒတွာ ကာသိကဂါမံ တဿာ နှာနမူလံ ကတွာ ဒတွာ ဥယျောဇေသိ။ သာ ပဝတ္တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋာ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, ကောသလရာဇာ ကိရ ဓနုဂ္ဂဟတိဿတ္ထေရဿ ဝိစာရဏာယ အဇာတသတ္တုံ ဇိနီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဓနုဂ္ဂဟတိဿော ယုဒ္ဓဝိစာရဏာယ ဆေကောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ ။ တဒါ ဗာရာဏသိံ နိဿာယ ဧကဿ ဝဍ္ဎကီဂါမကော ဟောတိ။ ဧကော ဝဍ္ဎကီ ထမ္ဘတ္ထာယ အရညံ ဂန္တွာ အာဝါတမှေ

ပတိတံ သူကရပေါတကံ ဒိသ့တ တံ ဃရံ နေတ့တ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သော ဝုမိုပ္ပတ္တော မဟာသရီရော ဝင္ကအင္ဂော အာစာရသမ္ပန္နော အဟောသိ, ဝမုကိနာ ပေါသိတတ္တာ ပန “ဝမုကိသူကရော”တေ့ဝ ပညာယိ။ ဝမုကိသ္သ ရုက္ခတစ္ဆနကာလေ တုဏ္ဍေန ရုက္ခံ ပရိဝတ္တေတိ, မုခေန ဉံသိတ့တ တသိဖရသုနိခါဒနမုဂ္ဂရေ အာဟရတိ, ကာလသုတ္တကောဋိယံ ဂဏှာတိ။ အထ သော ဝမုကိ “ကောစိဒေဝ, နံ ခါဒေယျာ”တိ ဘယေန နေတ့တ အရညေ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ။ သောပိ အရညံ ပဝိသိတ့တ ခေမံ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော ဧကံ ပဗ္ဗတန္တရေ မဟန္တံ ဂိရိကန္ဒရံ အဒ္ဒသ သမ္ပန္နကန္ဒမူလဖလံ ဖာသုကံ ဝသနဋ္ဌာနံ အနေကသတသူကရသမာကိဏ္ဏံ။ တေ သူကရာ တံ ဒိသ့တ တသ္သ သန္တိကံ အာဂမံသု။ သောပိ တေ အာဟ – “အဟံ တုမှေ့ဟဝ ဩလောကေန္တော ဝိစရာမိ, အပိစ တေ မယာ ဒိဋ္ဌာ, ဣဒ္ဓ ဌာနံ ရမဏီယံ, အဟမ္ပိ ဣအနိ ဣခေဝ ဝသိသ္သာမီ”တိ။ “သစ္စံ ဣဒံ ဌာနံ ရမဏီယံ, ပရိသ္သယော ပနေတ္ထ အတ္ထီ”တိ။ “အဟမ္ပိ တုမှေ့ဟ ဒိသ့တ ဇာနံ အညာသိံ, ဧဝံ ကေစရသမ္ပန္နေ ဌာနေ ဝသန္တာနံ တေ သရီရေသု မံသလောဟိတံ နတ္ထိ, ကိံ ပန တေ တေ့ထ ဘယ”န္တိ? “ဧကော ဗျဂ္ဃော ပာတောဝ အာဂန္တွ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌယေဝ ဂဟေတ့တ ဂစ္ဆတီ”တိ။ “ကိံ ပန သော နိဗဒ္ဒမံ ဂဏှာတိ, ဥဒါဟု အန္တရန္တရာ”တိ? “နိဗဒ္ဓံ ဂဏှာတီ”တိ။ “ကတိ ပန တေ ဗျဂ္ဃာ”တိ? “ဧကောယေတ”တိ။ “တွေကကာ တုမှေ့ဟ ဧကသ္သ ယုဇ္ဈိတုံ န သက္ကောထာ”တိ? “အာမ, န သက္ကောမာ”တိ။ “အဟံ တံ ဂဏှာဟိသ္သာမိ, ကေဝလံ တုမှေ့ဟ မမ ဝစနံ ကရောထ, သော ဗျဂ္ဃော ကဟံ ဝသတီ”တိ? “တေသ္မိံ ပဗ္ဗတေ”တိ။

သော ရတ္တိံယေဝ သူကရေ စရာပေတ့တ ယုဒ္ဓံ ဝိစာရေန္တော “ယုဒ္ဓံ နာမ ပဒုမဗျူဟစက္ကဗျူဟသကဋဗျူဟဝသေန တိဝိဓံ ဟောတီ”တိ ဝတ့တ ပဒုမဗျူဟဝသေန ဝိစာရေသိ။ သော ဟိ ဘူမိသီသံ ဇာနာတိ။ တသ္မာ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ယုဒ္ဓံ ဝိစာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သူကရပိလ္လကေ မာတရော စ တေသံ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော တာ အာဝိဇ္ဈိတ့တ မဇ္ဈိမသူကရိယော, တာ အာဝိဇ္ဈိတ့တ ပေါတကသူကရေ, တေ အာဝိဇ္ဈိတ့တ ဇရသူကရေ, တေ အာဝိဇ္ဈိတ့တ ဒီဃဒါဌသူကရေ, တေ အာဝိဇ္ဈိတ့တ ယုဒ္ဓသမတ္ထေ ဗလဝတရသူကရေ ဒသ ဝီသ တိံသ ဇနေ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဗလဂုမ္ဗံ ကတ့တ ဌပေသိ။ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနသ္သ ပုရတော ဧကံ ပရိမဏ္ဍလံ အာတဋ္ဋံ ခဏာပေသိ, ပစ္ဆတော ဧကံ သုပ္ပသဏ္ဌာနံ အနုပုဗ္ဗနိန္နံ ပဗ္ဘာရသဒိသံ။ တသ္သ သဋ္ဌိသတ္တတိမတ္တေ ယောဓသူကရေ အာဒါယ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ “မာ ဘာယိတ္ထာ”တိ ကမ္မံ ဝိစာရတော အရုဏံ ဥဋ္ဌဟိ။

ဗျဂ္ဃော ဥဋ္ဌာယ “ကာလော”တိ ဥတ့တ ဂန္တွ တေသံ သမ္မုခါ ဌိတေ ပဗ္ဗတတလေ ဌတ့တ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတ့တ သူကရေ ဩလောကေသိ။ ဝမုကိသူကရော “ပဋိဩလောကေထ န”န္တိ သူကရာနံ သညံ အဒါသိ, တေ ပဋိဩလောကေသုံ။ ဗျဂ္ဃော မုခံ ဥဂ္ဃာဋေ့တ့တ အသ္သာသိ, သူကရာပိ တထာ ကရိံသု။ ဗျဂ္ဃော မုတ္တံ ဆဍ္ဍေသိ, သူကရာပိ ဆဍ္ဍယိံသု။ ဣတိ ယံ ယံ သော ကရောတိ, တံ တံ တေ ပဋိကရိံသု။ သော စိန္တေသိ – “ပုဗ္ဗေ သူကရာ မယာ ဩလောကိတကာလေ ပလာယန္တာ ပလာယိတုမ္ပိ န သက္ကောန္တိ, အဇ္ဇ အပလာယိတ့တ မမ ပဋိသတ္တု ဟုတ့တ မယာ ကတမေဝ ပဋိကရောန္တိ။ တေသ္မိံ ဘူမိသီသေ ဌိတော ဧကော တေသံ သံဝိဓာယကောပိ အတ္ထိ, အဇ္ဇ မယှ့ံ ဂတသ္သ ဇယော န ပညာယတီ”တိ။ သော နိဝတ္တိတ့တ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ တေန ပန ဂဟိတမံသခါဒကော ဧကော ကူဋဇဋိလော အတ္ထိ, သော တံ တုစ္ဆဟတ္ထမေဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသ့တ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၉၇. “ဝရံ ဝရံ တွဝံ နိဟနံ ပုရေ စရိ၊
အသ္မိံ ပဒေသေ အဘိဘုယျ သူကရေ။
သောအနိ ဧကော ဗျပဂမ္မ ဈာယသိ၊
ဗလံ နု တေ ဗျဂ္ဃ န စဇ္ဇ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။

တတ္ထ **ဝရံ ဝရံ တွဝံ နိဟနံ ပုရေ စရိ, အသ္မိံ ပဒေသေ အဘိဘုယျ သူကရေ** တိ အမ္ဘော ဗျဂ္ဃ, တွဝံ ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ သဗ္ဗသူကရေ အဘိဘဝိတ့တ ဣမေသု သူကရေသု ဝရံ ဝရံ တွဝံ ဥတ္တမုတ္တမံ သူကရံ နိဟနန္တော ဝိစရိ။ **သောအနိ ဧကော ဗျပဂမ္မ ဈာယသိ** တိ သော တွဝံ ဣအနိ အညတရံ သူကရံ အဂ္ဂဟေတ့တ ဧကကောဝ အပဂန္တွ ဈာယသိ ပဇ္ဈာယသိ။ **ဗလံ နု တေ ဗျဂ္ဃ န စဇ္ဇ ဝိဇ္ဇတီ** တိ ကိံ နု တေ, အမ္ဘော ဗျဂ္ဃ, အဇ္ဇ ကာယဗလံ နတ္ထီတိ။

တံ သုတွာ ဗျဂ္ဃော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၉၈. “ဣမေ သုဒံ ယန္တိ ဒိသောဒိသံ ပုထူ၊ ဘယဋ္ဋိတာ လေဏဂဝေသိနော ပုထူ။
တေ ဒါနိ သင်္ဂမ္မ ဝသန္တိ ဧကတော၊ ယတ္ထဋ္ဌိတာ ဒုပ္ပသဟဇ္ဇမေ မယာ”တိ။

တတ္ထ **သုဒန္တိ** နိပါတော။ အယံ ပန သင်္ခေပတ္ထော – ဣမေ သူကရာ ပုဗ္ဗေ မံ ဒိသွာ ဘယေန အဋ္ဋိတာ ပီဠိတာ အတ္တနော လေဏဂဝေသိနော **ပုထူ** ဝိသုံ ဝိသုံ ဟုတွာ **ဒိသောဒိသံ ယန္တိ,** တံ တံ ဒိသံ အဘိမုခါ ပလာယန္တိ, တေ ဒါနိ သဗ္ဗေပိ သမာဂန္တွာ ဧကတော ဝသန္တိ တိဋ္ဌန္တိ, တဉ္စ ဘူမိသီသံ ဥပဂတာ, ယတ္ထ ဌိတာ ဒုပ္ပသဟာ ဒုမ္မဒ္ဒယာ အဇ္ဇ ဣမေ မယာတိ။

အထဿ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော ကူဋဇဋိလော “မာ ဘာယိ, ဂစ္ဆ တယိ နဒိတွာ ပက္ခန္ဒန္တေ သဗ္ဗေပိ ဘီတာ ဘိန္ဒိတွာ ပလာယိဿန္တီ”တိ အာဟ။ ဗျဂ္ဃော တသ္မိံ ဥဿာဟံ ဇနေန္တေ သူရော ဟုတွာ ပုန ဂန္တွာ ပဗ္ဗတတလေ အဋ္ဌာသိ။ ဝဍ္ဎကီသူကရော ဒွိန္နံ အာဝါဋာနံ အန္တရေ အဋ္ဌာသိ။ သူကရာ “သာမိ, မဟာစောရော ပုနာဂတော”တိ အာဟံသု။ “မာ ဘာယထ, ဣဒါနိ တံ ဂဏှိဿာမီ”တိ။ ဗျဂ္ဃော နဒိတွာ ဝဍ္ဎကီသူကရဿ ဥပရိ ပတတိ, သူကရော တဿ အတ္တနော ဥပရိ ပတနကာလေ ပရိဝတ္တိတွာ ဝေဂေန ဥဇုကံ ခတအာဝါဋေ ပတိ။ ဗျဂ္ဃော ဝေဂံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဥပရိဘာဂေန ဂန္တွာ သုပ္ပမုခဿ တိရိယံ ခတအာဝါဋဿ အတိသမ္ဗာဓေ မုခဋ္ဌာနေ ပတိတွာ ပုဉ္ဇကတော ဝိယ အဟောသိ။ သူကရော အာဝါဋာ ဥတ္တရိတွာ အသနိဝေဂေန ဂန္တွာ ဗျဂ္ဃဿ အန္တရသတ္ထိမှိ ဒါဌာယ ပဟရိတွာ ယာဝ ဝက္ကပဒေသာ ဖာလေတွာ ပဉ္စမဓုရမံသံ ဒါဌာယ ပလိဝေဌေတွာ ဗျဂ္ဃဿ မတ္ထကေ အာဝိဇ္ဈိတွာ “ဂဏှထ တုမှာကံ ပစ္စာမိတ္တ”န္တိ ဥက္ခိပိတွာ ဗဟိအာဝါဋေ ဆဍ္ဍေသိ။ ပဌမံ အာဂတာ ဗျဂ္ဃမံသံ လဘိံသု, ပစ္ဆာ အာဂတာ “ဗျဂ္ဃမံသံ ကီဒိသံ ဟောတီ”တိ တေသံ မုခံ ဥပသိဃ္ဃန္တာ ဝိစရိံသု။

သူကရာ န တာဝ တုဿန္တိ။ ဝဍ္ဎကီသူကရော တေသံ ဣင်္ဂိတံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ တုမှေ ဟ န တုဿထာ”တိ အာဟ။ “သာမိ, ကိံ ဧတေန ဗျဂ္ဃေန ဃာတိတေန, အညော ပန ဗျဂ္ဃအာဏာပနသမတ္ထော ကူဋဇဋိလော အတ္ထိယေဝါ”တိ။ “ကော နာမေသော”တိ? “ဧကော ဒုဿီလတာပသော”တိ။ “ဗျဂ္ဃောပိ မယာ ဃာတိတော, သော မေ ကိံ ပဟောတိ, ဧထ ဂဏှိဿာမ န”န္တိ သူကရဃဋာယ သဒ္ဓိံ ပါယာသိ။ ကူဋတာပသောပိ ဗျဂ္ဃေ စိရာယန္တေ “ကိံ နု ခေါ သူကရာ ဗျဂ္ဃံ ဂဏှိံသူ”တိ ပဋိပထံ ဂစ္ဆန္တော တေ သူကရေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ အာဒါယ ပလာယန္တော တေဟိ အနုဗန္ဓိတော ပရိက္ခာရံ ဆဍ္ဍေတွာ ဝေဂေန ဥဒုမ္ဗရရုက္ခံ အဘိရုဟိ။ သူကရာ “ဣဒါနိမှ, သာမိ, နဋ္ဌာ, တာပသော ပလာယိတွာ ရုက္ခံ အဘိရုဟီ”တိ အာဟံသု။ “ကိံ ရုက္ခံ နာမာ”တိ? “ဥဒုမ္ဗရရုက္ခ”န္တိ။ သော “သူကရိယော ဥဒကံ အာဟရန္တု, သူကရပေါတကာ ပထဝိံ ခဏန္တု, ဒီဃဒါဌာ သူကရာ မူလာနိ ဆိန္ဒန္တု, သေသာ ပရိဝါရေတွာ အာရက္ခန္တူ”တိ သံဝိဒဟိတွာ တေသု တထာ ကရောန္တေသု သယံ ဥဒုမ္ဗရဿ ဥဇုကံ ထူလမူလံ ဖရသုနာ ပဟရန္တော ဝိယ ဧကပ္ပဟာရမေဝ ကတွာ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခံ ပါတေသိ။ ပရိဝါရေတွာ ဌိတသူကရာ ကူဋဇဋိလံ ဘူမိယံ ပါတေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကတွာ ယာဝ အဋ္ဌိတော ခါဒိတွာ ဝဍ္ဎကီသူကရံ ဥဒုမ္ဗရခန္ဓေယေဝ နိသီဒါပေတွာ ကူဋဇဋိလဿ ပရိဘောဂသင်္ခေန ဥဒကံ အာဟရိတွာ အဘိသိဉ္စိတွာ ရာဇာနံ ကရိံသု, ဧကဉ္စ တရုဏသူကရိံ တဿ အဂ္ဂမဟေသိံ အကံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ ကိရ ယာဝဇ္ဇတနာ ရာဇာနော ဥဒုမ္ဗရဘဒ္ဒပီဌေ နိသီဒါပေတွာ တီဟိ သင်္ခေဟိ အဘိသိဉ္စန္တိ။

တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ဧကသ္မိံ ဝိဋပန္တရေ သူကရာနံ အဘိမုခါ ဟုတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၉၉. “နမတ္ထု သဃ္ဃာန သမာဂတာနံ၊ ဒိသွာ သယံ သချ ဝဒါမိ အဗ္ဘုတံ။
ဗျဂ္ဃံ မိဂါ ယတ္ထ ဇိနိံသု ဒါဌိနော၊ သာမဂ္ဂိယာ ဒါဌဗလေသု မုစ္စရေ”တိ။

တတ္ထ **နမတ္ထု သဃ္ဃာန**န္တိ အယံ မမ နမက္ကာရော သမာဂတာနံ သူကရသဃ္ဃာနံ အတ္ထု။ **ဒိသွာ သယံ သချ ဝဒါမိ အဗ္ဘုတ**န္တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ အဘူတပုဗ္ဗံ အဗ္ဘုတံ သချံ မိတ္တဘာဝံ သယံ ဒိသွာ ဝဒါမိ။ **ဗျဂ္ဃံ မိဂါ ယ**

တ္ထ ဖိနိံသု အဋ္ဌိနောတိ ယတ္ထ ဟိ နာမ အဋ္ဌိနော သူကရမိက ဗျဂ္ဃံ ဖိနိံသု, အယမေဝ တ ဟဒ္ဒော။ **သာမဂ္ဂိယာ အဒ္ဓဗလေသု မုစ္စရေ**တိ ယာ သာ အဒ္ဓဗလေသု သူကရေသု သာမဂ္ဂီ ကေဗျောသယတာ, တာယ တေသု သာမဂ္ဂိယာ တေ အဒ္ဓဗလာ ပစ္စာမိတ္တံ ဂဟေတွာ အဇ္ဇ မရဏဘယာ မုတ္တာတိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဓနုဂ္ဂဟတိဿော ဝဍ္ဎကီသူကရော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝဍ္ဎကီသူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၈၄] ၄. သိရိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ ဥဿုက္ကာ သင်္ဃရန္တီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သိရိစောရဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဣမသ္မိံ ဇာတကေ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **ခဒိရင်္ဂါရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၄၀) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓာပိ ပန သာ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဃရေ စတုတ္ထေ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဝသနကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဒေဝတာ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တီ စတုပညာသဟိရညကောဋိယော အာဟရိတွာ ကောဋ္ဌေ ပူရေတွာ သေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ သဟာယိကာ အဟောသိ။ အထ နံ သော အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ နေသိ။ သတ္ထာ တဿာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, သာ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပန္နာ အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိနော ယသော ယထာပောရာဏောဝ ဇာတော။ အထေကော သာဝတ္ထိဝါသီ သိရိလက္ခဏညူ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – “အနာထပိဏ္ဍိကော ဒုဂ္ဂတော ဟုတွာ ပုန ဣဿရော ဇာတော, ယံနူနာဟံ တံ ဒဿနကာမော ဝိယ ဂန္တွာ တဿ ဃရတော သိရိံ ထေနေတွာ အာဂစ္ဆေယျ”န္တိ။ သော တဿ ဃရံ ဂန္တွာ တေန ကတသက္ကာရသမ္မာနော သာရဏီယကထာယ ဝတ္တမာနာယ “ကိမတ္ထံ အာဂတောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ကတ္ထ နု ခော သိရီ ပတိဋ္ဌိတာ”တိ ဩလောကေသိ။ သေဋ္ဌိနော စ သဗ္ဗသေတော ဓောတသင်္ခပဋိဘာဂေ ကုက္ကုဋော သုဝဏ္ဏပဉ္ဇရေ ပက္ခိပိတွာ ဌပိတော အတ္ထိ, တဿ စူဠာယ သိရီ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဩလောကယမာနော သိရိယာ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဥတွာ အာဟ – “အဟံ, မဟာသေဋ္ဌိ, ပဉ္စသတေ မာဏဝေ မန္တေ ဝါစေမိ, အကာလရဝိံ ဧကံ ကုက္ကုဋံ နိဿာယ တေ စ မယဉ္စ ကိလမာမ, အယဉ္စ ကိရ ကုက္ကုဋော ကာလရဝီ, ဣမဿတ္ထာယ အာဂတောမှိ, ဒေဟိ မေ ဧတံ ကုက္ကုဋ”န္တိ။ “ဂဏှ, ဗြာဟ္မဏ, ဒေမိ တေ ကုက္ကုဋ”န္တိ။ “ဒေမီ”တိ စ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ သိရီ တဿ စူဠတော အပဂန္တွာ ဥဿီသကေ ဌပိတေ မဏိက္ခန္ဓေ ပတိဋ္ဌာသိ။

ဗြာဟ္မဏော သိရိယာ မဏိမှိ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ မဏိမ္ပိ ယာစိ။ “မဏိမ္ပိ ဒေမီ”တိ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ သိရီ မဏိတော အပဂန္တွာ ဥဿီသကေ ဌပိတအာရက္ခယဋ္ဌိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဗြာဟ္မဏော သိရိယာ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ တမ္ပိ ယာစိ။ “ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာဟီ”တိ ဝုတ္တက္ခဏေယေဝ သိရီ ယဋ္ဌိတော အပဂန္တွာ ပုညလက္ခဏဒေဝိယာ နာမ သေဋ္ဌိနော အဂ္ဂမဟေသိယာ သီသေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သိရိစောရဗြာဟ္မဏော တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဥတွာ “အဝိဿဇ္ဇိယဘဏ္ဍံ ဧတံ, ယာစိတုမ္ပိ န သက္ကာ”တိ စိန္တေတွာ သေဋ္ဌိံ ဧတဒဝေါစ – “မဟာသေဋ္ဌိ, အဟံ တုမှာကံ ဂေဟေ ‘သိရိံ ထေနေတွာ ဂမိဿာမီ’တိ အာဂစ္ဆိံ, သိရီ ပန တေ ကုက္ကုဋဿ စူဠာယံ ပတိဋ္ဌိတာ အဟောသိ, တသ္မိံ မမ ဒိန္နေ တတော အပဂန္တွာ မဏိမှိ ပတိဋ္ဌဟိ, မဏိမှိ ဒိန္နေ အာရက္ခယဋ္ဌိယံ ပတိဋ္ဌဟိ, အာရက္ခယဋ္ဌိယာ ဒိန္နာယ တတော အပဂန္တွာ ပုညလက္ခဏဒေဝိယာ သီသေ ပတိဋ္ဌဟိ, ‘ဣဒံ ခော ပန အဝိဿဇ္ဇိယဘဏ္ဍ’န္တိ ဣမမ္ပိ မေ န ဂဟိတံ, န သက္ကာ တဝ သိရိံ ထေနေတုံ, တဝ သန္တကံ တဝေဝ ဟောတူ”တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော “ဣမံ ကာရဏံ သတ္ထု ကထေဿာမီ”တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော သဗ္ဗံ တထာဂတဿ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ တံ သုတွာ “န ခော, ဂဟပတိ, ဣဒါနေဝ အညေသံ သိရီ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ, ပုဗ္ဗေပိ အပ္ပပုညေဟိ ဥပ္ပာဒိတသိရီ ပန ပုညဝန္တာနံယေဝ ပာဒမူလံ ဂတာ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အဂာရံ အဇ္ဈာဝသန္တော မာတာပိတူနံ ကာလကိရိယာယ သံဝိဂ္ဂော နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခံ စရမာနော ဟတ္ထာစရိယဿ ဃရဒွါရံ အဂမာသိ။ သော တဿ အာစာရဝိဟာရေ ပသန္နော ဘိက္ခံ

ဒတွာ ဥယျာနေ ဝသာပေတွာ နိစ္စံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဧကော ကဋ္ဌဟာရကော အရညတော အရူနိ အာဟရန္တော ဝေလာယ နဂရဒွာရံ ပာပုဏိတုံ နာသက္ခိ။ သာယံ ဧကသ္မိံ ဒေဝကုလေ အရုကလာပံ ဥဿီသကေ ကတွာ နိပဇ္ဇိ, ဒေဝကုလေ ဝိဿဋ္ဌာ ဗဟူ ကုက္ကုဋာ တဿ အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ သယိံသု။ တေသု ဥပရိသယိတကုက္ကုဋော ပစ္စူသကာလေ ဝစ္စံ ပါတေန္တော ဟေဋ္ဌာသယိတကုက္ကုဋဿ သရီရေ ပါတေသိ။ “ကေန မေ သရီရေ ဝစ္စံ ပါတိတ”န္တိ စ ဝုတ္တေ “မယာ”တိ အာဟ။ “ကိံကာရဏာ”တိ စ ဝုတ္တေ “အနုပဓာရေတွာ”တိ ဝတွာ ပုနပိ ပါတေသိ။ တတော ဥဘောပိ အညမညံ ကုဇ္ဈိတွာ “ကိံ တေ ဗလံ, ကိံ တေ ဗလ”န္တိ ကလဟံ ကရိံသု။ အထ ဟေဋ္ဌာသယိတကုက္ကုဋော အာဟ – “မံ မာရေတွာ အင်္ဂါရေ ပက္ကမံသံ ခါဒန္တော ပါတောဝ ကဟာပဏသဟဿံ လဘတီ”တိ။ ဥပရိသယိတကုက္ကုဋော အာဟ – “အမ္ဘော, မာ တွံ ဧတ္တကေန ဂဇ္ဇိ, မမ ထူလမံသံ ခါဒန္တော ရာဇာ ဟောတိ, ဗဟိမံသံ ခါဒန္တော ပုရိသော စေ, သေနာပတိဋ္ဌာနံ, ဣတ္ထီ စေ, အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနံ လဘတိ။ အဋ္ဌိမံသံ ပန မေ ခါဒန္တော ဂိဟီ စေ, ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနံ, ပဗ္ဗဇိတော စေ, ရာဇကုလူပကဘာဝံ လဘတီ”တိ။

ကဋ္ဌဟာရကော တေသံ ဝစနံ သုတွာ “ရဇ္ဇေ ပတ္တေ သဟဿေန ကိစ္စံ နတ္ထီ”တိ သဏိကံ အဘိရုဟိတွာ ဥပရိသယိတကုက္ကုဋံ ဂဟေတွာ မာရေတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ “ရာဇာ ဘဝိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ဝိဝဋဒွာရတ္တာ ပါတောဝ နဂရံ ပဝိသိတွာ ကုက္ကုဋံ နိပ္ပက္ခံ ကတွာ ဥဒရံ သောဓေတွာ “ဣမံ ကုက္ကုဋမံသံ သာဓုကံ သမ္ပာဒေဟီ”တိ ပဇာပတိယာ အဒါသိ။ သာ ကုက္ကုဋမံသဉ္စ ဘတ္တဉ္စ သမ္ပာဒေတွာ “ဘုဉ္ဇ, သာမီ”တိ တဿ ဥပနာမေသိ။ “ဘဒ္ဒေ, ဧတံ မံသံ မဟာနုဘာဝံ, ဧတံ ခါဒိတွာ အဟံ ရာဇာ ဘဝိဿာမိ, တွံ အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿသိ, တံ ဘတ္တဉ္စ မံသဉ္စ အာဒါယ ဂင်္ဂါတီရံ ဂန္တွာ နှာယိတွာ ဘုဉ္ဇိဿာမာ”တိ ဘတ္တဘာဇနံ တီရေ ဌပေတွာ နှာနတ္ထာယ ဩတရိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ ဝါတေန ခုဘိတံ ဥဒကံ အာဂန္တွာ ဘတ္တဘာဇနံ အာဒါယ အဂမာသိ။ တံ နဒီသောတေန ဝုယှမာနံ ဟေဋ္ဌာနဒိယံ ဟတ္ထိံ နှာပေန္တော ဧကော ဟတ္ထာစရိယော မဟာမတ္တော ဒိသွာ ဥက္ခိပါပေတွာ ဝိဝရာပေတွာ “ကိံ မေတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘတ္တဉ္စေဝ ကုက္ကုဋမံသဉ္စ သာမီ”တိ။ သော တံ ပိဒဟာပေတွာ လဉ္ဆာပေတွာ “ယာဝ မယံ အာဂစ္ဆာမ, တာဝိမံ ဘတ္တံ မာ ဝိဝရာ”တိ ဘရိယာယ ပေသေသိ။ သောပိ ခေါ ကဋ္ဌဟာရကော မုခတော ပဝိဋ္ဌေန ဝါလုကောဒကေန ဥဒ္ဓုမာတဥဒရော ပလာယိ။

အထေကော တဿ ဟတ္ထာစရိယဿ ကုလူပကော ဒိဗ္ဗစက္ခုကတာပသော “မယှံ ဥပဋ္ဌာကော ဟတ္ထိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, ကဒါ နု ခေါ သမ္ပတ္တိံ ပါပုဏိဿတီ”တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဥပဓာရေန္တော တံ ပုရိသံ ဒိသွာ တံ ကာရဏံ ဉတွာ ပုရေတရံ ဂန္တွာ ဟတ္ထာစရိယဿ နိဝေသနေ နိသီဒိ။ ဟတ္ထာစရိယော အာဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော တံ ဘတ္တဘာဇနံ အာဟရာပေတွာ “တာပသံ မံသောဒနေန ပရိဝိသထာ”တိ အာဟ။ တာပသော ဘတ္တံ ဂဟေတွာ မံသေ ဒီယမာနေ အဂ္ဂဟေတွာ “ဣမံ မံသံ အဟံ ဝိဘာဇေမီ”တိ ဝတွာ “ဝိဘာဇေထ , ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ ထူလမံသာဒီနိ ဧကေကံ ကောဋ္ဌာသံ ကာရေတွာ ထူလမံသံ ဟတ္ထာစရိယဿ အဒါသိ, ဗဟိမံသံ တဿ ဘရိယာယ, အဋ္ဌိမံသံ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဂစ္ဆန္တော “တွံ ဣတော တတိယဒိဝသေ ရာဇာ ဘဝိဿသိ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ တတိယဒိဝသေ ဧကော သာမန္တရာဇာ အာဂန္တွာ ဗာရာဏသိံ ပရိဝါရေသိ။ ဗာရာဏသိရာဇာ ဟတ္ထာစရိယံ ရာဇဝေသံ ဂါဟာပေတွာ “ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ယုဇ္ဈာ”တိ အာဏာပေတွာ သယံ အညာတကဝေသေန သေနာယ ဝိစာရေန္တော ဧကေန မဟာဝေဂေန သရေန ဝိဒ္ဓော တင်္ခဏညေဝ မရိ။ တဿ မတဘာဝံ ဉတွာ ဟတ္ထာစရိယော ဗဟူ ကဟာပဏေ နီဟရာပေတွာ “ဓနတ္ထိကာ ပုရတော ဟုတွာ ယုဇ္ဈန္တူ”တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ ဗလကာယော မုဟုတ္တေနေဝ သာမန္တရာဇာနံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသိ။ အမစ္စာ ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ “ကံ ရာဇာနံ ကရောမာ”တိ မန္တယမာနာ “အမှာကံ ရာဇာ ဇီဝမာနောဝ အတ္တနော ဝေသံ ဟတ္ထာစရိယဿ အဒါသိ, အယမေဝ ယုဇ္ဈိတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိ, ဧတဿေဝ ရဇ္ဇံ ဒဿာမာ”တိ တံ ရဇ္ဇေန အဘိသိဉ္စိံသု, ဘရိယမ္ပိဿ အဂ္ဂမဟေသိံ အကံသု။ ဗောဓိသတ္တော ရာဇကုလူပကော အဟောသိ။

သတ္ထာ အတီတံ အာဟရိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၀၀. “ယံ ဥဿုက္ကာ သင်္ဃရန္တိ၊ အလက္ခိကာ ဗဟုံ ဓနံ။
သိပ္ပဝန္တော အသိပ္ပာ စ၊ လက္ခိဝါ တာနိ ဘုဉ္ဇတိ။

၁၀၁.''သဗ္ဗတ္ထ ကတပုညဿ၊ အတိစ္စညေ၀ ပာဏိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဗဟူ ဘောဂါ၊ အပ္ပနာယတနေသုပိ''တိ။

တတ္ထ **ယံ ဥဿုက္ကာ** တိ ယံ ခေနသဋ္ဌရဏေ ဥဿုက္ကမာပန္နာ ဆန္ဒဇာတာ ကိစ္စေန ဗဟုံ ခနံ သဋ္ဌရန္တ တိ။''ယေ ဥဿုက္ကာ''တိပိ ပာဌော, ယေ ပုရိသာ ခနသံဟရဏေ ဥဿုက္ကာ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိ၀သေန သိပ္ပ၀န္တော အသိပ္ပ ဟာ စ အန္တမသော ၀ေတနေန ကမ္မံ ကတွာ ဗဟုံ ခနံ သဋ္ဌရန္တီတိ အတ္ထော။ **လက္ခိတ တာနိ ဘုဥ္ဇတီ** တိ တာနိ ''ဗဟုံ ခန''န္တိ ၀ုတ္တာနိ ခနာနိ ပုညတ ပုရိသော အတ္တနော ပုညဖလံ ပရိဘုဥ္ဇန္တော ကိဥ္စိ ကမ္မံ အကတွာတပိ ပရိဘုဥ္ဇတိ။

အတိစ္စညေ၀ ပာဏိနော တိ အတိစ္စ အညေ ဧ၀ ပာဏိနော။ ဧ၀-ကာရော ပုရိမပဒေန ယောဇေတဗ္ဗော, သဗ္ဗတ္ထေ၀ ကတပုညဿ အညေ အကတပုညေ သတ္တေ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပနာယတနေသုပီ**တိ အပိ အနာယတနေသုပိ အရတနာကရေသု ရတနာနိ အသု၀ဏ္ဏာယတနာဒီသု သု၀ဏ္ဏာဒီနိ အဟတ္ထာယတနာဒီသု ဟတ္ထိအာဒ ယောတိ သ၀ိညာဏကအ၀ိညာဏကာ ဗဟူ ဘောဂ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ မုတ္တာမဏိအာဒီနံ အနာကရေ ဥပ္ပတ္တိယံ ဒု ဋ္ဌကမဏိအဘယမဟာရာဇဿ ၀တ္ထု ကထေတဗ္ဗံ။

သတ္ထာ ပန ဣမာ ကထာ ၀တွာ ''ဂဟပတိ, ဣမေသံ သတ္တာနံ ပုညသဒိသံ အညံ အာယတနံ နာမ နတ္ထိ, ပုည၀န္တ တာနဥ္ဟိ အနာကရေသု ရတနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိယေ၀''တိ ၀တွာ ဣမံ ခမ္မံ ဒေသေသိ –

''ဧသ ဒေ၀မနုဿာနံ၊ သဗ္ဗကာမဒဒော နိဓိ။
ယံ ယဒေတာဘိပတ္ထေန္တိ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''သု၀ဏ္ဏတာ သုသရတာ၊ သုသဏ္ဌာနာ သုရူပတာ။
အာဓိပစ္စပရိ၀ါရော၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''ပဒေသရဇ္ဇံ ဣဿရိယံ၊ စက္က၀တ္တိသုခံ ပိယံ။
ဒေ၀ရဇ္ဇမ္ပိ ဒိဗ္ဗေသု၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''မာနုဿိကာ စ သမ္ပတ္တိ၊ ဒေ၀လောကေ စ ယာ ရတိ။
ယာ စ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''မိတ္တသမ္ပဒမာဂမ္မ၊ ယောနိသော၀ ပယုဥ္ဇတော။
၀ိဇ္ဇာ၀ိမုတ္တိ၀သီဘာ၀ော၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''ပဋိသမ္ဘိဒာ ၀ိမောက္ခာ စ၊ ယာ စ သာ၀ကပာရမီ။
ပစ္စေကဗောဓိ ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ သဗ္ဗမေတေန လဗ္ဘတိ။

''ဧ၀ံ မဟတ္ထိကာ ဧသာ၊ ယဒိဒံ ပုညသမ္ပဒါ။
တသ္မာ ဓီရာ ပသံသန္တိ၊ ပဏ္ဍိတာ ကတပုညတ''န္တိ။ (ခု. ပါ. ၈.၁၀-၁၆)။

ဣအာနိ ယေသု အနာထပိဏ္ဍိကဿ သိရီ ပတိဋ္ဌိတာ, တာနိ ရတနာနိ ဒဿေတုံ **''ကုက္ကုဋ္ဌော''** တိအာဒိမာဟ။

၁၀၂.''ကုက္ကုဋ္ဌော မဏယော ဒဏ္ဍော၊ ထိယော စ ပုညလက္ခဏာ။
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အပာပဿ၊ ကတပုညဿ ဇန္တုနော''တိ။

တတ္ထ **ဒဏ္ဍော** တိ အာရက္ခယဋ္ဌိ သန္နာယ ၀ုတ္တံ, **ထိယော**တိ သေဋ္ဌိဘရိယံ ပုညလက္ခဏဒေဝိံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေ၀။ ကထံ ၀တွာ စ ပန ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ကုလူပကတာပ သော ပန အဟမေ၀ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အဟောသိ''န္တိ။

သိရိဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၈၅] ၅. မဏိသူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒရိယာ သတ္တ ဝဿာနီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သုန္ဒရီမာရဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတောတိ ဝတ္ထု **ဥဒါနေ** (ဥဒါ. ၃၈) အာဂတမေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ဘဂဝတော ကိရ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ပဉ္စန္နံ မဟာနဒီနံ မဟောဃသဒိသေ လာဘသက္ကာရေ ဥပ္ပန္နေ ဟတလာဘသက္ကာရာ အညတိတ္ထိယာ သူရိယုဂ္ဂမနကာလေ ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ နိပ္ပဘာ ဟုတွာ ဧကတော သန္နိပတိတွာ မန္တယိံသု – “မယံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟတလာဘသက္ကာရာ, န ကောစိ အမှာကံ အတ္ထိဘာဝမ္ပိ ဇာနာတိ, ကေန နု ခော သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ အဝဏ္ဏံ ဥပ္ပာဒေတွာ လာဘသက္ကာရမဿ အန္တရဓာပေယျာမာ”တိ။ အထ နေသံ ဧတဒဟောသိ – “သုန္ဒရိယာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ သက္ကုဏိဿာမာ”တိ။

တေ ဧကဒိဝသံ သုန္ဒရိံ တိတ္ထိယာရာမံ ပဝိသိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတံ နာလပိံသု။ သာ ပုနပ္ပုနံ သလ္လပန္တီပိ ပဋိဝစနံ အလဘိတွာ “အပိ နု, အယျာ, တုမှေဟ ကေနစိ ဝိဟေဌိတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကိံ, ဘဂိနိ, သမဏံ ဂေါတမံ အမှေ ဝိဟေဌေတွာ ဟတလာဘသက္ကာရေ ကတွာ ဝိစရန္တံ န ပဿသီ”တိ။ သာ ဧဝမာဟ – “မယာ ဧတ္ထ ကိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ? တွံ ခောသိ, ဘဂိနိ, အဘိရူပါ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ, သမဏဿ ဂေါတမဿ အယသံ အာရောပေတွာ မဟာဇနံ တဝ ကထံ ဂါဟာပေတွာ ဟတလာဘသက္ကာရံ ကရောဟီ”တိ? သာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တာ။ တတော ပဋ္ဌာယ မာလာဂန္ဓဝိလေပနကပ္ပူရကဋုကဖလာဒီနိ ဂဟေတွာ သာယံ မဟာဇနဿ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ နဂရံ ပဝိသနကာလေ ဇေတဝနာဘိမုခီ ဂစ္ဆတိ။ “ကဟံ ဂစ္ဆသီ”တိ စ ပုဋ္ဌာ “သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ, အဟဉှိ တေန သဒ္ဓိံ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသာမီ”တိ ဝတွာ အညတရသ္မိံ တိတ္ထိယာရာမေ ဝသိတွာ ပါတောဝ ဇေတဝနမဂ္ဂံ ဩတရိတွာ နဂရာဘိမုခီ ဂစ္ဆတိ။ “ကိံ, သုန္ဒရိ, ကဟံ ဂတာသီ”တိ စ ပုဋ္ဌာ “သမဏေန ဂေါတမေန သဒ္ဓိံ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတွာ တံ ကိလေသရတိယာ ရမာပေတွာ အာဂတာမှီ”တိ ဝဒတိ။

အထ နံ ကတိပါဟစ္စယေန ဓုတ္တာနံ ကဟာပဏေ ဒတွာ “ဂစ္ဆထ သုန္ဒရိံ မာရေတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဂန္ဓကုဋိယာ သမီပေ မာလာကစဝရန္တရေ နိက္ခိပိတွာ ဧထာ”တိ ဝဒိံသု, တေ တထာ အကံသု။ တတော တိတ္ထိယာ “သုန္ဒရိံ န ပဿာမာ”တိ ကောလာဟလံ ကတွာ ရညော အာရောစေတွာ “ကဟံ တေ အာသင်္ကာ”တိ ဝုတ္တာ “ဣမေသု ဒိဝသေသု ဇေတဝနေ ဝသတိ, တတ္ရဿာ ပဝတ္တိံ န ဇာနာမာ”တိ ဝတွာ “တေန ဟိ ဂစ္ဆထ, နံ ဝိစိနထာ”တိ ရညာ အနုညာတာ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေ ဂဟေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဝိစိနန္တာ မာလာကစဝရန္တရေ ဒိသွာ မဉ္စကံ အာရောပေတွာ နဂရံ ပဝေသေတွာ “သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ ‘သတ္ထာရာ ကတပါပကမ္မံ ပဋိစ္ဆာဒေဿာမာ’တိ သုန္ဒရိံ မာရေတွာ မာလာကစဝရန္တရေ နိက္ခိပိံသူ”တိ ရညော အာရောစေသုံ, ရာဇာ “တေန ဟိ ဂစ္ဆထ, နဂရံ အာဟိဏ္ဍထာ”တိ အာဟ။ တေ နဂရဝီထီသု “ပဿထ သမဏာနံ သက္ယပုတ္တိယာနံ ကမ္မ”န္တိအာဒီနိ ဝိရဝိတွာ ပုန ရညော နိဝေသနဒွာရံ အဂမံသု။

ရာဇာ သုန္ဒရိယာ သရီရံ အာမကသုသာနေ အဋ္ဋကံ အာရောပေတွာ ရက္ခာပေသိ။ သာဝတ္ထိဝါသိနော ဌပေတွာ အရိယသာဝကေ သေသာ ယေဘုယျေန “ပဿထ သမဏာနံ သက္ယပုတ္တိယာနံ ကမ္မ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ အန္တောနဂရေ စ ဗဟိနဂရေ စ ဘိက္ခူ အက္ကောသန္တာ ပရိဘာသန္တာ ဝိစရန္တိ။ ဘိက္ခူ တံ ပဝတ္တိံ တထာဂတဿ အာရောစေသုံ။ သတ္ထာ “တေန ဟိ တုမှေပိ တေ မနုဿေ ဧဝံ ပဋိစောဒေထာ”တိ –

“အဘူတဝါဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊ ယော ဝါပိ ကတွာ န ကရောမိ စာဟ။
ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊ နိဟီနကမ္မာ မနုဇာ ပရတ္ထာ”တိ။ (ဥဒါ. ၃၈) –

ဣမံ ဂါထမာဟ။

ရာဇာ “သုန္ဒရိယာ အညေဟိ မာရိတဘာဝံ ဇာနာထာ”တိ ပုရိသေ ပေသေသိ။ တေပိ ခော ဓုတ္တာ တေဟိ ကဟာပဏေဟိ သုရံ ပိဝန္တာ အညမညံ ကလဟံ ကရောန္တိ။ တတ္ထေကော ဧဝမာဟ – “တွံ သုန္ဒရိံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မာရေ

တွာ မာလာကစဝရန္တရေ နိက္ခိပိတွာ တတော လဒ္ဓကဟာပဏေဟိ သုရံ ပိဝသိ, ဟောတု ဟောတူ”တိ။ ရာဇပုရိသာ တေ ဓုတ္တေ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ အထ တေ ရာဇာ “တုမှေဟိ မာရိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “ကေဟိ မာရာပိတာ”တိ? “အညတိတ္ထိယေဟိ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ တိတ္ထိယေ ပက္ကောသာပေတွာ သုန္ဒရိံ ဥက္ခိပါပေတွာ “ဂစ္ဆထ တုမှေ, ဧဝံ ဝဒန္တာ နဂရံ အာဟိဏ္ဍထ ‘အယံ သုန္ဒရီ သမဏဿ ဂေါတမဿ အဝဏ္ဏံ အာရောပေတုကာမေဟိ အမှေဟိ မာရာပိတာ, နေဝ သမဏဿ ဂေါတမဿ, န ဂေါတမသာဝကာနံ ဒေါသော အတ္ထိ, အမှာကံယေဝ ဒေါသော’”တိ အာဏာပေသိ။ တေ တထာ အကံသု။ ဗာလမဟာဇနော တဒါ သဒ္ဒဟိ, တိတ္ထိယာပိ ပုရိသဝဓဒဏ္ဍေန ပလိဗုဒ္ဓါ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓါနံ မဟန္တတရော လာဘသက္ကာရော အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, တိတ္ထိယာ ‘ဗုဒ္ဓါနံ ကာဠကဘာဝံ ဥပ္ပါဒေဿာမာ’တိ သယံ ကာဠကာ ဇာတာ, ဗုဒ္ဓါနံ ပန မဟန္တတရော လာဘသက္ကာရော ဥဒပါဒီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, သက္ကာ ဗုဒ္ဓါနံ သံကိလေသံ ဥပ္ပါဒေတုံ, ဗုဒ္ဓါနံ သံကိလိဋ္ဌဘာဝကရဏံ နာမ ဇာတိမဏိနော ကိလိဋ္ဌဘာဝကရဏသဒိသံ, ပုဗ္ဗေ ဇာတိမဏိံ ‘ကိလိဋ္ဌံ ကရိဿာမာ’တိ ဝါယမန္တာပိ နာသက္ခိံသု ကိလိဋ္ဌံ ကာတု”န္တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ တိဿော ပဗ္ဗတရာဇိယော အတိက္ကမိတွာ တာပသော ဟုတွာ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသိ။ တဿာ အဝိဒူရေ မဏိဂုဟာ အဟောသိ, တတ္ထ တိံသမတ္တာ သူကရာ ဝသန္တိ, ဂုဟာယ အဝိဒူရေ ဧကော သီဟော စရတိ, တဿ မဏိမှိ ဆာယာ ပညာယတိ။ သူကရာ သီဟစ္ဆာယံ ဒိသွာ ဘီတာ ဥတြဿာ အပ္ပမံသလောဟိတာ အဟေသုံ။ တေ “ဣမဿ မဏိနော ဝိပ္ပသန္နတ္တာ အယံ ဆာယာ ပညာယတိ, ဣမံ မဏိံ သံကိလိဋ္ဌံ ဝိဝဏ္ဏံ ကရောမာ”တိ စိန္တေတွာ အဝိဒူရေ ဧကံ သရံ ဂန္တွာ ကလလေ ပဝဋ္ဋေတွာ အာဂန္တွာ တံ မဏိံ ဃံသန္တိ။ သော သူကရလောမေဟိ ဃံသိယမာနော ဝိပ္ပသန္နတရော အဟောသိ။ သူကရာ ဥပါယံ အပဿန္တာ “ဣမဿ မဏိနော ဝိဝဏ္ဏကရဏူပါယံ တာပသံ ပုစ္ဆိဿာမာ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ပုရိမာ ဒွေ ဂါထာ ဥဒါဟရိံသု –

၁၀၃. “ဒရိယာ သတ္တ ဝဿာနိ၊ တိံသမတ္တာ ဝသာမသေ။
ဟညာမ မဏိနော အာဘံ၊ ဣတိ နော မန္တရံ အဟု။

၁၀၄. “ယာဝတာ မဏိံ ဃံသာမ၊ ဘိယျော ဝေါဒါယတေ မဏိ။
ဣဒဉ္စဒါနိ ပုစ္ဆာမ၊ ကိံ ကိစ္စံ ဣဓ မညသီ”တိ။

တတ္ထ **ဒရိယာ**တိ မဏိဂုဟာယံ။ **ဝသာမသေ**တိ ဝသာမ။ **ဟညာမာ**တိ ဟနိဿာမ, မယမ္ပိ ဝိဝဏ္ဏံ ကရိဿာမ။ **ဣဒဉ္စဒါနိ ပုစ္ဆာမာ** တိ ဣဒါနိ မယံ “ကေန ကာရဏေန အယံ မဏိ ကိလိဿမာနော ဝေါဒါယတေ”တိ ဣဒံ တံ ပုစ္ဆာမ။ **“ကိံ ကိစ္စံ ‘ဣဓ မညသီ’** တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ တွံ ဣမံ ကိစ္စံ ကိန္တိ မညသီ”တိ။

အထ နေသံ အာစိက္ခန္တော ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၅. “အယံ မဏိ ဝေဠုရိယော၊ အကာစော ဝိမလော သုဘော။
နာဿ သက္ကာ သိရိံ ဟန္တုံ၊ အပက္ကမထ သူကရာ”တိ။

တတ္ထ **အကာစော**တိ အကက္ကသော။ **သုဘော**တိ သောဘနော။ **သိရိန္တိ** ပဘံ။ **အပက္ကမထာ** တိ ဣမဿ မဏိဿ ပဘာ နာသေတုံ န သက္ကာ, တုမှေ ပန ဣမံ မဏိဂုဟံ ပဟာယ အညတ္ထ ဂစ္ဆထာတိ။

တေ တဿ ကထံ သုတွာ တထာ အကံသု။ ဗောဓိသတ္တော ဈာနံ ဥပ္ပါဒေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ တာပသော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဏိသူကရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၈၆] ၆. သာလူကဇာတကဝဏ္ဏနာ

မာ သာလူကဿ ပိဟယီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ **စူဠနာရဒကဿပဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၄၀ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ တံ ပန ဘိက္ခုံ သတ္ထာ ပက္ကောသာပေတွာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ, ဘိက္ခု, ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ။ ''ကော တံ ဥက္ကဏ္ဌာပေတီ''တိ? ''ထုလ္လကုမာရိကာ, ဘန္တေ''တိ။ သတ္ထာ ''သော တေ ဘိက္ခု အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဧတိဿာ ဝိဝါဟတ္ထာယ အာဂတပရိသာယ ဥတ္တရိဘင်္ဂေါ အဟောသီ''တိ ဝတွာ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မဟာလောဟိတကေဏော နာမ အဟောသိ, ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ စူဠလောဟိတော နာမ။ ဥဘောပိ ဧကဿ ဂါမကေ ဧကသ္မိံ ကုလေ ကမ္မံ ကရောန္တိ။ တဿ ကုလဿ ဧကာ ဝယပ္ပတ္တာ ကုမာရိကာ အတ္ထိ, တံ အညကုလံ တရေသိ။ အထ နံ ကုလံ ''ဝိဝါဟကာလေ ဥတ္တရိဘင်္ဂေါ ဘဝိဿတီ''တိ သာလူကံ နာမ သူကရံ ယာဂုဘတ္တေန ပဋိဇဂ္ဂိ, သော ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ သယတိ။ အထေကဒိဝသံ စူဠလောဟိတော ဘာတရံ အာဟ – ''ဘာတိက, မယံ ဣမသ္မိံ ကုလေ ကမ္မံ ကရောမ, အမှေဟ နိဿာယ ဣမံ ကုလံ ဇီဝတိ, အထ စ ပနိမေ မနုဿာ အမှာကံ တိဏပလာလမတ္တံ ဒေန္တိ, ဣမံ သူကရံ ယာဂုဘတ္တေန ပောသေန္တိ, ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ သယာပေန္တိ, ကိံ နာမေသ ဧတေသံ ကရိဿတီ''တိ။ မဟာလောဟိတော ''တာတ, မာ တွံ ဧတဿ ယာဂုဘတ္တံ ပတ္ထယ, ဧတိဿာ ကုမာရိကာယ ဝိဝါဟဒိဝသေ ဧတံ ဥတ္တရိဘင်္ဂံ ကာတုကာမာ ဧတေ မံသဿ ထူလဘာဝကရဏတ္ထံ ပောသေန္တိ, ကတိပါဟစ္စယေန တံ ပဿိဿသိ ဟေဋ္ဌာမဉ္စတော နိက္ခာမေတွာ ဝဓိတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ အာဂန္တုကဘတ္တံ ကရိယမာန''န္တိ ဝတွာ ပုရိမာ ဒွေ ဂါထာ သမုဋ္ဌာပေသိ –

၁၀၆. ''မာ သာလူကဿ ပိဟယိ, အာတုရန္နာနိ ဘုဥ္ဇတိ။
အပ္ပေါဿုက္ကော ဘုသံ ခါဒ, ဧတံ ဒီဃာယုလက္ခဏံ။

၁၀၇. ''ဣဒါနိ သော ဣဓာဂန္တွာ, အတိထီ ယုတ္တသေဝကော။
အထ ဒက္ခသိ သာလူကံ, သယန္တံ မုသလုတ္တရ''န္တိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – တာတ, တွံ မာ သာလူကသူကရဘာဝံ ပတ္ထယိ, အယဉှိ **အာတုရန္နာနိ** မရဏဘောဇနာနိ ဘုဥ္ဇတိ, ယာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ နစိရဿေဝ မရဏံ ပာပုဏိဿတိ, တွံ ပန **အပ္ပေါဿုက္ကော** နိရာလယော ဟုတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဣမံ ပလာလမိဿကံ ဘုသံ ခါဒ, ဧတံ ဒီဃာယုဘာဝဿ **လက္ခဏံ** သဉ္ဇာနနနိမိတ္တံ။ ဣဒါနိ ကတိပါဟဿေဝ သော ဝေတေဟိကပုရိသော မဟတိယာ ပရိသာယ ယုတ္တော ယုတ္တသေဝကော ဣဓ အတိထိ ဟုတွာ အာဂတော ဘဝိဿတိ, အထေတံ သာလူကံ မုသလသဒိသေန ဥတ္တရောဋ္ဌေန သမန္နာဂတတ္တာ **မုသလုတ္တရံ** မာရိတံ သယန္တံ ဒက္ခသီတိ။

တတော ကတိပါဟဿေဝ ဝေတေဟိကေသု အာဂတေသု သာလူကံ မာရေတွာ ဥတ္တရိဘင်္ဂမကံသု။ ဥဘော ဂေဏာ တံ တဿ ဝိပတ္တိံ ဒိသွာ ''အမှာကံ ဘုသမေဝ ဝရ''န္တိ စိန္တယိံသု။ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ တဒတ္ထဇောတိကံ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၈. ''ဝိကန္တံ သူကရံ ဒိသွာ, သယန္တံ မုသလုတ္တရံ။
ဇရဂ္ဂဝါ ဝိစိန္တေသုံ, ဝရမှာကံ ဘုသာမိဝ''တိ။

တတ္ထ **ဘုသာမိဝ**တိ ဘုသမေဝ အမှာကံ ဝရံ ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''တဒါ ကုမာရိကာ ဧတရဟိ ထုလ္လကုမာရိကာ အဟောသိ, သာလူကော ဥ

ကုက္ကုဋိတဘိက္ခု, စူဠလောဟိတော အာနန္ဒော, မဟာလောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

[၂၈၇] ၇. လာဘဂရဟဇာတကဝဏ္ဏနာ သာလူကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

နာနုမ္မတ္တော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ထေရဿ ကိရ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “လာဘုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ မေ, ဘန္တေ, ကထေထ, ကိံ ကရောန္တော စီဝရာဒီနံ လာဘီ ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ထေရော “အာဝုသော, စတူဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ လာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အတ္တနော အဗ္ဘန္တရေ ဟိရောတ္တပ္ပံ ဘိန္ဒိတွာ သာမညံ ပဟာယ အနုမ္မတ္တကေနေဝ ဥမ္မတ္တကေန ဝိယ ဘဝိတဗ္ဗံ, ပိသုဏတစာ ဝတ္တဗ္ဗာ, နဋသဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဝိကိဏ္ဏဝါစေန ကုတူဟလေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဣမံ လာဘုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ ကထေသိ။ သော တံ ပဋိပဒံ ဂရဟိတွာ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကန္တော။ ထေရော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သတ္ထာ “နေသော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ လာဘံ ဂရဟတိ, ပုဗ္ဗေပေသ ဂရဟိယေဝါ”တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သောဠသဝဿိကကာလေယေဝ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ အဋ္ဌာရသန္နဉ္စ သိပ္ပာနံ ပရိယောသာနံ ပတွာ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ သိပ္ပံ ဝါစေသိ။ တတ္ထေကော မာဏဝေါ သီလာစာရသမ္ပန္နော ဧကဒိဝသံ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကထံ ဣမေသံ သတ္တာနံ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ လာဘုပ္ပတ္တိပဋိပဒံ ပုစ္ဆိ။ အာစရိယော “တာတ, ဣမေသံ သတ္တာနံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၉. “နာနုမ္မတ္တော နာပိသုဏော၊ နာနဋော နာကုတူဟလော။
မူဠေသု လဘတေ လာဘံ၊ ဧသာ တေ အနုသာသနီ”တိ။

တတ္ထ **နာနုမ္မတ္တော** တိ န အနုမ္မတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဥမ္မတ္တကော နာမ ဣတ္ထိပုရိသအာရိကအာရကေ ဒိသွာ တေသံ ဝတ္ထာလင်္ကာရာဒီနိ ဝိလုမ္ပတိ, တတော တတော မစ္ဆမံသပူဝါဒီနိ ဗလက္ကာရေန ဂဟေတွာ ခါဒတိ, ဧဝမေဝ ယော ဂိဟိဘူတော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓသမုဋ္ဌာနံ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ ကုသလာကုသလံ အဂဏေတွာ နိရယဘယံ အဘာယန္တော လောဘာဘိဘူတော ပရိယာဒိဏ္ဏစိတ္တော ကာမေသု ပမတ္တော သန္ဓိစ္ဆေဒါဒီနိ သာဟသိကကမ္မာနိ ကရောတိ, ပဗ္ဗဇိတောပိ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ ကုသလာကုသလံ အဂဏေတွာ နိရယဘယံ အဘာယန္တော သတ္ထာရာ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ မဒ္ဒန္တော လောဘေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိဏ္ဏစိတ္တော စီဝရာဒိမတ္တံ နိဿာယ အတ္တနော သာမညံ ဝိဇဟိတွာ ပမတ္တော ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မာဒီနိ ကရောတိ, ဝေဠုဒါနာဒီနိ နိဿာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ အနုမ္မတ္တောပိ ဥမ္မတ္တသဒိသတ္တာ ဥမ္မတ္တော နာမ , ဧဝရူပဿ ခိပ္ပံ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန ဧဝံ အနုမ္မတ္တော လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော, ဧသ မူဠေသု အပဏ္ဍိတေသု ပုရိသေသု လာဘံ န လဘတိ, တသ္မာ လာဘတ္ထိကေန ဥမ္မတ္တကေန ဝိယ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

နာပိသုဏောတိ ဧတ္ထာပိ ယော ပိသုဏော ဟောတိ, “အသုကေန ဣဒံ နာမ ကတ”န္တိ ရာဇကုလေ ပေသုညံ ဥပသံဟရတိ, သော အညေသံ ယသံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အတ္တနော ဂဏှာတိ။ ရာဇာနောပိ နံ “အယံ အမှေသု သသနေ္ဟော”တိ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, အမစ္စာဒယောပိဿ “အယံ နော ရာဇကုလေ ပရိဘိန္ဒေယျာ”တိ ဘယေန အာတဗ္ဗံ မညန္တိ, ဧဝံ တေရဟိ ပိသုဏဿ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန အပိသုဏော, သော မူဠေသု လာဘံ န လဘတီတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

နာနဋောတိ လာဘံ ဥပ္ပာဒေန္တေန နဋေန ဝိယ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ နဋော ဟိရောတ္တပ္ပံ ပဟာယ နစ္စဂီတတာဒိတေဟိ ကီဠံ ကတွာ ဓနံ သံဟရတိ, ဧဝမေဝ လာဘတ္ထိကေန ဟိရောတ္တပ္ပံ ဘိန္ဒိတွာ ဣတ္ထိပုရိသအာရိကအာရကာနံ သောဏ္ဍသဟာယေန ဝိယ နာနပ္ပကာရံ ကေဠိံ ကရောန္တေန ဝိစရိတဗ္ဗံ။ ယော ဧဝံ အနဋော, သော မူဠေသု လာဘံ န လဘတိ။

နာကုတူပဟလောတိ ကုတူပဟလော နာမ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတစော။ ရာဇာနော ဟိ အမစ္စေ ပုစ္ဆန္တိ – ''အသုကဋ္ဌာနေ ကိရ 'မနုဿော မာရိတော, ဃရံ ဝိလုတ္တံ, ပရေသံ အာရာ ပမ်သိတာ'တိ သုယျတိ, ကေသံ နု ခော ဣဒံ ကမ္မ''န္တိ။ တတ္ထ သေသေသု အကထေန္တေသုယေဝ ယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ''အသုကော စ အသုကော စ နာမာ''တိ ဝဒတိ, အယံ ကုတူပဟလော နာမ။ ရာဇာနော တဿ ဝစနေန တေ ပုရိသေ ပရိယေသိတွာ နိသေဓေတွာ ''ဣမံ နိဿာယ နော နဂရံ နိစ္စော ရံ ဇာတ''န္တိ တဿ မဟန္တံ ယသံ ဒေန္တိ, သေသာပိ ဇနာ ''အယံ နော ရာဇပုရိသေဟိ ပုဋ္ဌော သုယုတ္တဒုယုတ္တံ ကထေယျာ''တိ ဘယေန တဿေဝ ဓနံ ဒေန္တိ, ဇဝံ ကုတူပဟလဿ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန အကုတူပဟလော, သေ န မူဠ္ဌေပဟသု လဘတိ လာဘံ။ **သော တေ အနုသာသနီ**တိ သော အမ္ဘာကံ သန္တိကာ တုယှံ လာဘာနုသိဋ္ဌီတိ။

အန္တေဝါသိကော အာစရိယဿ ကထံ သုတွာ လာဘံ ဂရဟန္တော –

၁၁၀.''ဓိရတ္ထု တံ ယသလာဘံ, ဓနလာဘဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။
ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပာတေန, အဓမ္မစရဏေန ဝါ။

၁၁၁.''အပိ စေ ပတ္တမာဒါယ, အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
သောဝ ဇီဝိကာ သေယျော, ယာ စာဓမ္မေန ဧသနာ''တိ။ – ကထာဒွယမာဟ။

တတ္ထ **ယာ ဝုတ္တီ** တိ ယာ ဇီဝိတဝုတ္တိ။ **ဝိနိပာတေနာ**တိ အတ္တနော ဝိနိပာတေန။ **အဓမ္မစရဏေနာ**တိ အဓမ္မကိရိယာယ ဝိသမကိရိယာယ ဝဓဗန္ဓနဂရဟာဒီဟိ အတ္တာနံ ဝိနိပာတေတွာ အဓမ္မံ စရိတွာ ယာ ဝုတ္တိ, တဉ္စ ယသဓနလာဘဉ္စ သဗ္ဗံ **ဓိရတ္ထု** နိန္ဒာမိ ဂရဟာမိ, န မေ တေနတ္ထောတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပတ္တမာဒါယာ** တိ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ။ **အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ** တိ အဂေဟော ပဗ္ဗဇိတော ဟုတွာ စရေယျ, န စ သပ္ပုရိသော ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝသေန အဓမ္မစရိယံ စရေယျ။ ကိံကာရဏာ? **သောဝ ဇီဝိကာ သေယျော။ ယာ စာဓမ္မေန ဧသနာ** တိ, ယာ သော အဓမ္မေန ဇီဝိကပရိယေသနာ, တတော သော ပတ္တဟတ္ထဿ ပရကုလေသု ဘိက္ခာစရိယာဝ သေယျော, သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သုန္ဒရတရောတိ ဒဿေတိ။

ဇဝံ မာဏဝေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏံ ဝဏ္ဏေတွာ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဓမ္မေန ဘိက္ခံ ပရိယေသန္တော အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မာဏဝေါ လာဘဂရဟီ ဘိက္ခု အဟောသိ, အာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

လာဘဂရဟဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၈၈] ၈. မစ္ဆုဒ္ဒါနဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဃန္တိ မစ္ဆာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဇကံ ကူဋဝါဏိဇံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကုဋုမ္ဗိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညု တံ ပတ္တော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေသိ။ ကနိဋ္ဌဘာတာပိဿ အတ္ထိ, တေသံ အပရဘာဂေ ပိတာ ကာလမကာသိ။ တေ ဇကေ ဒိဝသံ ''ပိတု သန္တကံ ဝေဟာရံ သာဓေဿာမာ''တိ ဇကံ ဂါမံ ဂန္တွာ ကဟာပဏသဟဿံ လဘိတွာ အာဂစ္ဆန္တာ နဒီတိတ္ထေ နာဝံ ပဋိမာနေန္တာ ပုဋဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အတိရေကဘတ္တံ ဂင်္ဂါယ မစ္ဆာနံ ဒတွာ နဒီဒေဝတာယ ပတ္တိံ အဒါသိ။ ဒေဝတာ ပတ္တိံ အနုမောဒိတွာယေဝ ဒိဗ္ဗေန ယသေန ဝဍ္ဎိတွာ အတ္တနော ယသဝုဍ္ဎိ အာဝဇ္ဇမာနာ တံ ကာရဏံ အညာသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဝါလိကာယံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ပတ္ထရိတွာ နိပန္နော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ, ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ ထောကံ စောရပကတိကော။ သော တေ ကဟာပဏေ ဗောဓိသတ္တဿ အဒတွာ သယမေဝ ဂဏှိတုကာမတာယ ကဟာပဏဘဏ္ဍိကသဒိသံ ဇကံ သက္ခရဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ဒွေပိ ဘဏ္ဍိကာ ဇကတောဝ ဌပေသိ။ တေသံ နာဝံ အဘိရုဟိတွာ ဂင်္ဂါမဇ္ဈဂတာနံ ကနိဋ္ဌော နာဝံ ခေါဘေတွာ ''သက္ခရဘဏ္ဍိကံ ဥဒကေ ခိပိဿာမီ''တိ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ခိပိတွာ ''ဘာတိက, သဟဿဘဏ္ဍိကာ ဥဒကေ ပတိတာ, ကိန္တိ ကရောမာ''တိ

အာဟ။ “ဥဒကေ ပတိတာယ ကိံ ကရိဿာမ, မာ စိန္တယိ”တိ။ နဒီဒေဝတာ စိန္တေသိ – “အဟံ ဣမိနာ ဒိန္နပတ္တိံ အနုမောဒိတွာ ဒိဗ္ဗယသေန ဝဍ္ဎိတွာ တေဿ သန္တကံ ရက္ခိဿာမီ”တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တံ ဘဏ္ဍိကံ ဧကံ မဟာမစ္ဆံ ဂိလာပေတွာ သယံ အာရက္ခံ ဂဏှာတိ။ သောပိ စောရော ဂေဟံ ဂန္တွာ “ဘာတာ မေ ဝဉ္စိတော”တိ ဘဏ္ဍိကံ မောစေန္တော သက္ခရာ ပဿိတွာ ဟဒယေန သုဿန္တော မဉ္စဿ အဋနိံ ဥပဂူဟိတွာ နိပဇ္ဇိ။

တဒါ ကေဝဋ္ဋာ မစ္ဆဂဟဏတ္ထာယ ဇာလံ ခိပိံသု။ သော မစ္ဆော ဒေဝတာနုဘာဝေန ဇာလံ ပါဝိသိ။ ကေဝဋ္ဋာ တံ ဂဟေတွာ ဝိက္ကိဏိတုံ နဂရံ ပဝိဋ္ဌာ။ မနုဿာ မဟာမစ္ဆံ ဒိသွာ မူလံ ပုစ္ဆန္တိ။ ကေဝဋ္ဋာ “ကဟာပဏသဟဿဉ္စ သတ္တ စ မာသကေ ဒတွာ ဂဏှထာ”တိ ဝဒန္တိ။ မနုဿာ “သဟဿဂ္ဃနကမစ္ဆောပိ နော ဒိဋ္ဌော”တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ ကေဝဋ္ဋာ မစ္ဆံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဃရဒွါရံ ဂန္တွာ “ဣမံ မစ္ဆံ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ “ကိမဿ မူလ”န္တိ? “သတ္တ မာသကေ ဒတွာ ဂဏှထာ”တိ။ “အညေသံ ဒဒမာနာ ကထံ ဒေထာ”တိ? “အညေသံ သဟဿေန စ သတ္တဟိ စ မာသကေဟိ ဒေမ, တုမှေ ပန သတ္တ မာသကေ ဒတွာ ဂဏှထာ”တိ။ သော တေသံ သတ္တ မာသကေ ဒတွာ မစ္ဆံ ဘရိယာယ ပေသေသိ။ သာ မစ္ဆဿ ကုစ္ဆိံ ဖာလယမာနာ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဩလောကေတွာ အတ္တနော လဉ္ဆံ ဒိသွာ သကသန္တကဘာဝံ ဉတွာ “ဣဒါနိ ဣမေ ကေဝဋ္ဋာ ဣမံ မစ္ဆံ အညေသံ ဒဒမာနာ သဟဿေန စေဝ သတ္တဟိ စ မာသကေဟိ ဒေန္တိ, အမှေ ပန ပတွာ သဟဿဿ အမှာကံ သန္တကတ္တာ သတ္တေဝ မာသကေ ဂဟေတွာ အဒံသု, ဣဒံ အန္တရံ အဇာနန္တံ န သက္ကာ ကဉ္စိ သဒ္ဒဟာပေတု”န္တိ စိန္တေတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၂. “အဂ္ဃန္တိ မစ္ဆာ အဓိကံ သဟဿံ၊ န သော အတ္ထိ ယော ဣမံ သဒ္ဒဟေယျ။
မယှဉ္စ အဿု ဣဓ သတ္တ မာသာ၊ အဟမ္ပိ တံ မစ္ဆုဒ္ဒါနံ ကိဏေယျ”န္တိ။

တတ္ထ **အဓိက**န္တိ အညေဟိ ပုစ္ဆိတာ ကေဝဋ္ဋာ “သတ္တမာသာဓိကံ သဟဿံ အဂ္ဃန္တီ”တိ ဝဒန္တိ။ **န သော အတ္ထိ ယော ဣမံ သဒ္ဒဟေယျာ**တိ သော ပုရိသော န အတ္ထိ, ယော ဣမံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခတော အဇာနန္တော မမ ဝစနေန သဒ္ဒဟေယျ, ဧတ္တကံ တ မစ္ဆာ အဂ္ဃန္တီတိ ယော ဣမံ သဒ္ဒဟေယျ, သော နတ္ထိ, တသ္မာယေဝ တေ အညေဟိ န ဂဟိတာတိပိ အတ္ထော။ **မယှဉ္စ အဿု** တိ မယှံ ပန သတ္တ မာသကာ အဟေသုံ။ **မစ္ဆုဒ္ဒါန** န္တိ မစ္ဆဝဂ္ဂံ။ ဧတေန ဟိ မစ္ဆေန သဒ္ဓိံ အညေပိ မစ္ဆာ ဧကတော ဗဒ္ဓါ တံ သကလမ္ပိ မစ္ဆုဒ္ဒါနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ကိဏေယျ**န္တိ ကိဏိံ, သတ္တေဝ မာသကေ ဒတွာ ဧတ္တကံ မစ္ဆဝဂ္ဂံ ဂဏှိန္တိ အတ္ထော။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဣဒံ စိန္တေသိ – “ကိံ နု ခေါ နိဿာယ မယာ ဣမေ ကဟာပဏာ လဒ္ဓါ”တိ? တသ္မိံ ခဏေ နဒီဒေဝတာ အာကာသေ ဒိဿမာနရူပေန ဌတွာ “အဟံ, ဂင်္ဂါဒေဝတာ, တယာ မစ္ဆာနံ အတိရေကဘတ္တံ ဒတွာ မယှံ ပတ္တိ ဒိန္နာ, တေနာဟံ တဝ သန္တကံ ရက္ခန္တီ အာဂတာ”တိ ဒီပယမာနာ ဂါထမာဟ –

၁၁၃. “မစ္ဆာနံ ဘောဇနံ ဒတွာ၊ မမ ဒက္ခိဏမာဒိသိ။
တံ ဒက္ခိဏံ သရန္တိယာ၊ ကတံ အပစိတိံ တယာ”တိ။

တတ္ထ **ဒက္ခိဏ**န္တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပတ္တိဒါနံ ဒက္ခိဏာ နာမ။ **သရန္တိယာ ကတံ အပစိတိံ တယာ** တိ တံ တယာ မယှံ ကတံ အပစိတိံ သရန္တိယာ မယာ ဣဒံ တဝ ဓနံ ရက္ခိတန္တိ အတ္ထော။

ဣဒံ ဝတွာ စ ပန သာ ဒေဝတာ တဿ ကနိဋ္ဌေန ကတကူဋကမ္မံ သဗ္ဗံ ကထေတွာ “ဧသော ဣဒါနိ ဟဒယေန သုဿန္တော နိပန္နော, ဒုဋ္ဌစိတ္တဿ ဝုဍ္ဎိ နာမ နတ္ထိ, အဟံ ပန ‘တဝ သန္တကံ မာ နဿီ’တိ ဓနံ တေ အာဟရိတွာ အဒါသိံ, ဣဒံ ကနိဋ္ဌစောရဿ အဒတွာ သဗ္ဗံ တွဉ္ဉေဝ ဂဏှာ”တိ ဝတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၄. “ပဒုဋ္ဌစိတ္တဿ န ဖာတိ ဟောတိ၊ န စာပိ တံ ဒေဝတာ ပူဇယန္တိ။
ယော ဘာတရံ ပေတ္တိကံ သာပတေယျံ၊ အဝဉ္စယီ ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ”တိ။

တတ္ထ **န ဖာတိ ဟောတီ**တိ ဧဝရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စ ဝုဍ္ဎိ နာမ န ဟောတိ။ **န စာပိ တ**န္တိ တံ ပုဂ္ဂလံ တဿ သန္တကံ ရက္ခမာနာ ဒေဝတာ န ပူဇယန္တိ။

ဣတိ ဒေဝတာ မိတ္တဒုဗ္ဘိစောရဿ ကဟာပဏေ အအာတုကာမာ ဧဝမာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ပန “န သက္ကာ ဧဝံ ကာတု”န္တိ တဿပိ ပဉ္စ ကဟာပဏသတာနိ ပေသေသိယေဝ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ တဏိဇော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ “တအာ ကနိဋ္ဌဘာတာ ဣအနိ ကူဋတဏိဇော, ဇေဋ္ဌဘာတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မစ္ဆုဒ္ဒာနဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။
[၂၈၉] ၉. နာနာဆန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

နာနာဆန္ဒာ, မဟာရာဇ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အဋ္ဌဝရလာဘံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ကောဒသကနိပါတေ **ဇုဏှဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၁၃ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။

အတီတေ ပန ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပာပုဏိ။ တဿ ဌာနတော အပနီတော ပိတု ပုရောဟိတော အတ္ထိ။ သော ဒုဂ္ဂတော ဟုတွာ ကေသ္မိံ ဇရဂေဟေ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော အညာတကဝေသေန ရတ္တိဘာဂေ နဂရံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ဝိစရတိ။ တမေနံ ကတကမ္မစောရာ ကေသ္မိံ သုရာဂေဟေ သုရံ ပိဝိတွာ အပရမ္ပိ ဃဋေနာအာယ အတ္တနော ဂေဟံ ဂစ္ဆန္တာ အန္တရဝီထိယံ ဒိသွာ “အရေ ကောသိ တွ”န္တိ ဝတွာ ပဟရိတွာ ဥတ္တရိသာဋကံ ဂဟေတွာ ဃဋံ ဥက္ခိပါပေတွာ တာသေန္တာ ဂစ္ဆိံသု။ သောပိ ခော ဗြာဟ္မဏော တသ္မိံ ခဏေ နိက္ခမိတွာ အန္တရဝီထိယံ ဌိတော နက္ခတ္တံ ဩလောကေန္တော ရညော အမိတ္တာနံ ဟတ္ထဂတဘာဝံ ဥတွာ ဗြာဟ္မဏိံ အာမန္တေသိ။ သာ “ကိံ, အယျာ”တိ ဝတွာ ဝေဂေန တဿ သန္တိကံ အာဂတာ။ အထ နံ သော အာဟ – “ဘောတိ အမှာကံ ရာဇာ အမိတ္တာနံ ဝသံ ဂတော”တိ။ “အယျ, ကိံ တေ ရညော သန္တိကေ ပဝတ္တိယာ, ဗြာဟ္မဏာ ဇာနိဿန္တီ”တိ။

ရာဇာ ဗြာဟ္မဏဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ထောကံ ဂန္တွာ စောရေ အာဟ – “ဒုဂ္ဂတောမှိ, သာမိ, ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဂဟေတွာ ဝိဿဇ္ဇေထ မ”န္တိ။ တေ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တံ ကာရုညေန ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ သော တေသံ ဝသနဂေဟံ သလ္လက္ခေတွာ နိဝတ္တိ။ အထ ဟေရာဏကပုရောဟိတော ဗြာဟ္မဏောပိ “ဘောတိ, အမှာကံ ရာဇာ အမိတ္တဟတ္ထတော မုတ္တော”တိ အာဟ။ ရာဇာ တမ္ပိ သုတွာ တမ္ပိ ဂေဟံ သလ္လက္ခေတွာ ဟာသာဒံ အဘိရုဟိ။ သော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ “ကိံ အာစရိယာ ရတ္တိံ နက္ခတ္တံ ဩလောကယိတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “ကိံ သောဘန”န္တိ? “သောဘနံ, ဒေဝ”တိ။ “ကောစိ ဂဟော နတ္ထီ”တိ။ “နတ္ထိ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ “အသုကဂေဟတော ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသထာ”တိ ဟေရာဏကပုရောဟိတံ ပက္ကောသာပေတွာ “ကိံ, အာစရိယ, ရတ္တိံ တေ နက္ခတ္တံ ဒိဋ္ဌ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “အတ္ထိ ကောစိ ဂဟော”တိ။ “အာမ, မဟာရာဇ, အဇ္ဇ ရတ္တိံ တုမှေ ဟ အမိတ္တဝသံ ဂန္တွာ မုဟုတ္တေနေဝ မုတ္တာ”တိ။ ရာဇာ “နက္ခတ္တဇာနနကေန နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ သေသဗြာဟ္မဏေ နိက္ကဍ္ဎာပေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, ပသန္နောသ္မိ တေ, ဝရံ တွံ ဂဏှာဟာ”တိ အာဟ။ “မဟာရာဇ, ပုတ္တအရေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ဂဏှိဿာမီ”တိ။ “ဂစ္ဆ မန္တေတွာ ဖေဟီ”တိ။

သော ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏိဉ္စ ပုတ္တဉ္စ သုဏိသဉ္စ အာသိဉ္စ ပက္ကောသိတွာ “ရာဇာ မေ ဝရံ ဒေတိ, ကိံ ဂဏှာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏီ “မယှံ ဓေနုသတံ အာနေဟီ”တိ အာဟ, ပုတ္တော ဆတ္တမာဏတေ နာမ “မယှံ ကုမုဒဝဏ္ဏေဟိ စတူဟိ သိန္ဓဝေဟိ ယုတ္တံ အာဇညရထ”န္တိ, သုဏိသာ “မယှံ မဏိကုဏ္ဍလံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရ”န္တိ, ပုဏ္ဏာ နာမ အာသီ “မယှံ ဥဒုက္ခလမုသလဉ္စေဝ သုပ္ပဉ္စာ”တိ။ ဗြာဟ္မဏော ပန ကမဝရံ ဂဟေတုကာမော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ, ဗြာဟ္မဏ, ပုစ္ဆိတော တေ ပုတ္တဒါရော”တိ ပုဋ္ဌော “အာမ, ဒေဝ, ပုစ္ဆိတော, အနေကစ္ဆန္ဒော”တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထာဒွယမာဟ –

၁၁၅. “နာနာဆန္ဒာ မဟာရာဇ, ကောကရေ ဝသာမသေ။
အဟံ ကမဝရံ ဣစ္ဆေ, ဗြာဟ္မဏီ စ ဂဝံ သတံ။

၁၁၆. ''ပုတ္တော စ အာဇညေရထံ၊ ကညာ စ မဏိကုဏ္ဍလံ။
ယာ စေသာ ပုဏ္ဏိကာ ဇမ္မိ၊ ဥဒုက္ခလံဘိကင္ခတိ''တိ။

တတ္ထ **ကုဏ္ဍေ** တိ ကုဏ္ဍာမိ။ **ဂဝံ သတ**န္တိ ဓေနူနံ ဂုန္နံ သတံ။ **ကညာ**တိ သုဏိသာ။ **ယာ စေသာ**တိ ယာ သော အမ္ဟာကံ ဃရေ ပုဏ္ဏိကာ နာမ အသီ, သာ ဇမ္မိ လာမိကာ သုပ္ပမုသလေဟိ သဒ္ဓိံ ဥဒုက္ခလံ အဘိကင္ခတိ ကုဏ္ဍတီတိ။

ရာဇာ ''သဗ္ဗေသံ ကုစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ဒေထာ''တိ အာဏာပေန္တော –

၁၁၇. ''ဗြာဟ္မဏဿ ကမဝရံ၊ ဗြာဟ္မဏိယာ ဂဝံ သတံ။
ပုတ္တဿ အာဇညေရထံ၊ ကညာယ မဏိကုဏ္ဍလံ။
ယဉ္စေတံ ပုဏ္ဏိကံ ဇမ္မိံ၊ ပဋိပာဒေထုဒုက္ခလ''န္တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **ယဉ္စေတ** န္တိ ယဉ္စ ဧတံ ပုဏ္ဏိကန္တိ ဝဒတိ, တံ ဇမ္မိံ ဥဒုက္ခလံ ပဋိပာဒေထ သမ္ပဋိစ္ဆာပေထာတိ။

ဣတိ ရာဇာ ဗြာဟ္မဏေန ပတ္ထိတဉ္စ အညဉ္စ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ အမ္ဟာကံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စေသု ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇာ''တိ ဝတွာ ဗြာဟ္မဏံ အတ္တနော သန္တိကေ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗြာဟ္မဏော အာနန္ဒော အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

နာနာဆန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၂၉၀] ၁၀. သီလဝီမံသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သီလဝီမံသကဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ အတီတမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဧကကနိပာတေ **သီလဝီမံသကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၈၆) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ ပုရောဟိတော သီလသမ္ပန္နော ''အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိဿာမီ''တိ ဟေရညိကဖလကတော ဒွေ ဒိဝသေ ဧကေကံ ကဟာပဏံ ဂဏှိ။ အထ နံ တတိယဒိဝသေ ''စောရော''တိ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ နယိံသု။ သော အန္တရာမဂ္ဂေ အဟိတုဏ္ဍိကေ သပ္ပံ ကီဠာပေန္တေ အဒ္ဒသ။ အထ နံ ရာဇာ ဒိသွာ ''ကသ္မာ ဧဝရူပံ အကာသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏော ''အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိတုကာမတာယာ''တိ ဝတွာ ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၁၁၈. ''သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏံ၊ သီလံ လောကေ အနုတ္တရံ။
ပဿ ဃောရဝိသော နာဂေါ၊ သီလဝါတိ န ဟညတိ။

၁၁၉. ''သောဟံ သီလံ သမာဒိဿံ၊ လောကေ အနုမတံ သိဝံ။
အရိယဝုတ္တိသမာစာရော၊ ယေန ဝုစ္စတိ သီလဝါ။

၁၂၀. ''ဉာတီနဉ္စ ပိယော ဟောတိ၊ မိတ္တေသု စ ဝိရောစတိ။
ကာယဿ ဘေဒါ သုဂတိံ၊ ဥပပဇ္ဇတိ သီလဝါ''တိ။

တတ္ထ **သီလ**န္တိ အာစာရော။ **ကိရာ**တိ အနုဿဝတ္ထေ နိပါတော။ **ကလျာဏ** န္တိ သောဘနံ, ''သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏ''န္တိ ဧဝံ ပဏ္ဍိတာ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ပဿာ** တိ အတ္တာနမေဝ ဝဒတိ။ **န ဟညတီ**တိ ပရေဟိ န ဝိဟေဌီယတိ, ပရေဟိပိ န ဝိဟေဌီယတိ။ **သမာဒိဿ** န္တိ သမာဒိယိဿာမိ။ **အနုမတံ သိဝ**န္တိ ''ခေမံ နိဗ္ဘယ''န္တိ ဧဝံ ပဏ္ဍိတေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ။ **ယေန ဝုစ္စတီ** တိ ယေန သီလေန သီလဝါ ပုရိသော အရိယာနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ပဋိပတ္တိံ သမာစရန္တော ''အရိယဝုတ္တိသမာစာရော''တိ ဝုစ္စတိ, တမဟံ သမာဒိယိဿာမီတိ အတ္ထော။ **ဝိရောစတီ**တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ ဝိရောစတိ။

ဇဝံ ဗောဓိသတ္တော တီဟိ ကထာဟိ သီလသ္သ ဝဏ္ဏံ ပကာသေန္တော ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ''မဟာရာဇ, မမ ဂေဟေ ပိတု သန္တကံ မာတု သန္တကံ အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတံ တယာ ဒိန္နဥ္စ ဗဟု ဓနံ အတ္ထိ, ပရိယန္တော နာမ န ပညာယတိ, အဟံ ပန သီလံ ဝီမံသန္တော ဟေရညိကဖလကတော ကဟာပဏေ ဂဏှိံ။ ဣဒါနိ မယာ ဣမသ္မိံ လောကေ ဇာတိဂေါတ္တကုလပဒေသာနံ လာမကဘာဝေါ, သီလသ္သေဝ စ ဇေဋ္ဌကဘာဝေါ ဉာတော, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာဟီ''တိ အနုဇာနာပေတွာ ရညာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနောပိ နိက္ခမ္မ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သီလဝီမံသကော ပုရောဟိတော ဗောဓိသတ္တော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သီလဝီမံသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အဗ္ဘန္တရဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

> ဒုမ ကံသဝရုတ္တမဗ္ဘုဂ္ဂမိကာ၊ မဏယော မဏိ သာလုကမဝှယနော။
> အနုသာသနိယောပိ စ မစ္ဆဝရော၊ မဏိကုဏ္ဍလကေန ကိရေန ဒသာတိ။

၅. ကုမ္ဘဝဂ္ဂေါ

[၂၉၁] ၁. သုရာဃဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗကာမဒဒံ ကုမ္ဘန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဘာဂိနေယျံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ မာတာပိတူနံ သန္တကာ စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော ဟာနဗျသနေန နာသေတွာ သေဋ္ဌိနော သန္တိကံ အဂမာသိ။ သောပိဿ ''တေဟာရံ ကရောဟီ''တိ သဟဿံ အဒါသိ, တမ္ပိ နာသေတွာ ပုန အဂမာသိ။ ပုနဿ ပဉ္စ သတာနိ အပေသိ, တာနိပိ နာသေတွာ ပုန အာဂတဿ ဒွေ ထူလသာဋကေ အပေသိ။ တေပိ နာသေတွာ ပုန အာဂတံ ဂီဝါယံ ဂဟာပေတွာ နီဟရာပေသိ။ သော အနာထော ဟုတွာ ပရကုဋ္ဋံ နိဿာယ ကာလမကာသိ, တမေနံ ကမိတွာ ဗဟိ ဆဍ္ဍေသုံ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု တံ ဘာဂိနေယျဿ ပဝတ္တိံ တထာဂတဿ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''တွံ ဧတံ ကထံ သန္တပ္ပေဿသိ, ယမဟံ ပုဗ္ဗေ သဗ္ဗကာမဒဒံ ကုမ္ဘံ ဒတွာပိ သန္တပ္ပေတုံ နာသက္ခိ''န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိ။ တဿ ဂေဟေ ဘူမိဂတမေဝ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ အဟောသိ, ပုတ္တော ပနဿ ဧကောယေဝ။ ဗောဓိသတ္တော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ကာလကတော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿ ပုတ္တော ဝီထိံ အာဝရိတွာ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ မဟာဇနပရိဝုတော နိသီဒိတွာ သုရံ ပာတုံ အာရဘိ။ သော လင္ဃနဓာဝနနစ္စဂီတာဒီနိ ကရောန္တာနံ သဟဿံ သဟဿံ ဒဒမာနော ဣတ္ထိသောဏ္ဍသုရာသောဏ္ဍမံသသောဏ္ဍာဒိဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ''ကွ ဂီတံ, ကွ နစ္စံ, ကွ ဝါဒိတ''န္တိ သမဇ္ဇတ္ထိကော ပမတ္တော ဟုတွာ အာဟိဏ္ဍန္တော နစိရဿေဝ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂူပကရဏာနိ စ ဝိနာသေတွာ ဒုဂ္ဂတော ကပဏော ပိလောတိကံ နိဝတ္ထော ဝိစရိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော တဿ ဒုဂ္ဂတဘာဝံ ဉတွာ ပုတ္တပေမေန အာဂန္တွာ သဗ္ဗကာမဒဒံ ကုမ္ဘံ ဒတွာ ''တာတ, ယထာ အယံ ကုမ္ဘော န ဘိဇ္ဇတိ, တထာ နံ ရက္ခ, ဣမသ္မိံ တေ သတိ ဓနဿ ပရိစ္ဆေဒေါ နာမ န ဘဝိဿတိ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ''တိ ဩဝဒိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ သုရံ ပိဝန္တော ဝိစရိ။ အထေကဒိဝသံ မတ္တော တံ ကုမ္ဘံ အာကာသေ ခိပိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဧကဝါရံ ဝိရဇ္ဈိ, ကုမ္ဘော ဘူမိယံ ပတိတွာ ဘိဇ္ဇိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန ဒလိဒ္ဒေါ ဟုတွာ ပိလောတိကံ နိဝတ္ထော ကပာလဟတ္ထော ဘိက္ခံ စရန္တော ပရကုဋ္ဋံ နိဿာယ ကာလမကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ အတီတံ အာဟရိတွာ –

၁၂၁. ''သဗ္ဗကာမဒဒံ ကုမ္ဘံ၊ ကုဋံ လဒ္ဓါန ဓုတ္တကော။
ယာဝ နံ အနုပာလေတိ၊ တာဝ သော သုခမေဓတိ။

၁၂၂. ''ယဒါ မတ္တော စ ဒိတ္တော စ၊ ပမာဒါ ကုမ္ဘမဗ္ဘိဒါ။
တဒါ နဂ္ဂေါ စ ပေါတ္ထော စ၊ ပစ္ဆာ ဗာလော ဝိဟညတိ။

၁၂၃. ''ဧဝမေဝ ယော ဓနံ လဒ္ဓါ၊ ပမတ္တော ပရိဘုဉ္ဇတိ။
ပစ္ဆာ တပ္ပတိ ဒုမ္မေဓော၊ ကုဋံ ဘိတွာဝ ဓုတ္တကော''တိ။ –

ဣမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗကာမဒဒန္တိ** သဗ္ဗေ ဝတ္ထုကာမေ ဒါတုံ သမတ္ထံ ကုမ္ဘံ။ **ကုဋန္တိ** ကုမ္ဘဝေဝစနံ။ **ယာဝ**တိ ယတ္တကံ ကာလံ။ **အနုပာလေတီ**တိ ယော ကောစိ ဧဝရူပံ လဘိတွာ ယာဝ ရက္ခတိ, တာဝ သော သုခမေဓတီတိ အတ္ထော။ **မတ္တော စ ဒိတ္တော စာ**တိ သုရာမဒေန မတ္တော ဒပ္ပေန ဒိတ္တော။ **ပမာဒါ ကုမ္ဘမဗ္ဘိဒါ**တိ ပမာဒေန ကုမ္ဘံ ဘိန္ဒိ။ **နဂ္ဂေါ စ ပေါတ္ထော စာ**တိ ကဒါစိ နဂ္ဂေါ, ကဒါစိ ပေါတ္ထကပိလောတိကာယ နိဝတ္ထတ္တာ ပေါတ္ထော။ **ဧဝမေဝ**တိ ဧဝံ ဧဝ။ **ပမတ္တော**တိ ပမာဒေန။ **တပ္ပတီ**တိ သောစတိ။

''တဒါ သုရာဃဋဘေဒကော ဓုတ္တော သေဋ္ဌိဘာဂိနေယျော အဟောသိ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုရာဃဋဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၉၂] ၂. သုပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗာရာဏသျံ, **မဟာရာဇာ**တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဗိမ္ဗာဒေဝိယာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ဒိန္နံ ရောဟိတမစ္ဆရသံ နဝသပ္ပိမိဿကံ သာလိဘတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတ**အဗ္ဘန္တရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၃.၉၁-၉၃) ဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ တဒါပိ ဟိ ထေရိယာ ဥဒရဝါတော ကုပ္ပိ, ရာဟုလဘဒ္ဒော ထေရဿ အာစိက္ခိ။ ထေရော တံ အာသနသာလာယံ နိသီဒါပေတွာ ကောသလရညော နိဝေသနံ ဂန္တွာ ရောဟိတမစ္ဆရသံ နဝသပ္ပိမိဿကံ သာလိဘတ္တံ အာဟရိတွာ တဿ အဒါသိ။ သော အာဟရိတွာ မာတု ထေရိယာ အဒါသိ, တဿာ ဘုတ္တမတ္တာယ ဥဒရဝါတော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ ရာဇာ ပုရိသေ ပေသေတွာ ပရိဂ္ဂဏှာပေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ထေရိယာ တထာရူပံ ဘတ္တံ အဒါသိ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော ဓမ္မသေနာပတိ, ထေရိံ ဧဝရူပေန နာမ ဘောဇနေန သန္တပ္ပေသီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သာရိပုတ္တော ရာဟုလမာတာယ ပတ္ထိတံ ဒေတိ, ပုဗ္ဗေပိ အဒါသိယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အသီတိယာ ကာကသဟဿာနံ ဇေဋ္ဌကော သုပတ္တော နာမ ကာကရာဇာ အဟောသိ, အဂ္ဂမဟေသီ ပနဿ သုဖဿာ နာမ ကာကီ အဟောသိ, သေနာပတိ သုမုခေါ နာမ။ သော အသီတိယာ ကာကသဟဿေဟိ ပရိဝုတော ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဝသိ။ သော ဧကဒိဝသံ သုဖဿံ အာဒာယ ဂောစရံ ပရိယေသန္တော ဗာရာဏသိရညော မဟာနသမတ္ထကေန အဂမာသိ။ သူဒေါ ရညော နာနာမစ္ဆမံသဝိကတိပရိတံ ဘောဇနံ သမ္ပာဒေတွာ ထောကံ ဘာဇနာနိ ဝိဝရိတွာ ဥသုမံ ပလာပေန္တော အဋ္ဌာသိ။ သုဖဿာ မစ္ဆမံသဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ရာဇဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုကာမာ ဟုတွာ တံ ဒိဝသံ အကထေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ''ဧဟိ, ဘဒ္ဒေ, ဂေါစရာယ ဂမိဿာမာ''တိ ဝုတ္တာ ''တုမှေ ဂစ္ဆထ, မယှံ ဧကော ဒောဟဠော အတ္ထီ''တိ ဝတွာ ''ကီဒိသော ဒောဟဠော''တိ ဝုတ္တေ ''ဗာရာဏသိရညော ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုကာမာမှိ, န ခေါ ပန သက္ကာ မယာ တံ လဒ္ဓုံ, တသ္မာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိဿာမိ, ဒေဝါ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တယမာနော နိသီဒိ။ သုမုခေါ အာဂန္တွာ ''ကိံ, မဟာရာဇ, အနတ္တမနောသီ''တိ ပုစ္ဆိ, ရာဇာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။

သေနာပတိ ‘‘မာ စိန္တယိ, မဟာရာဇာ’’တိ တေ ဥဘောပိ အဿာသေတွာ ‘‘အဇ္ဇ တုမှေဟ က္ခဓေ ဟောထ, မယံ ဘတ္တံ အာဟရိဿာမာ’’တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

သော ကာဏေ သန္နိပာတေတွာ တံ ကာရဏံ ကထေတွာ ‘‘ထေ ဘတ္တံ အာဟရိဿာမာ’’တိ ကာဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဗာရာဏသိံ ပဝိသိတွာ မဟာနသဿ အဝိဒူရေ ကာဏေ ဝဂ္ဂေ ဝဂ္ဂေ ကတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ အာရက္ခတ္ထာယ ဌပေတွာ သယံ အဋ္ဌဟိ ကာကယောဓေဟိ သဒ္ဓိံ မဟာနသဆဒနေ နိသီဒိ ရညော ဘတ္တဟရဏကာလံ ဩလောကယမာနော။ တေ စ ကာဏေ အာဟ – ‘‘အဟံ ရညော ဘတ္တေ ဟရိယမာနေ ဘာဇနာနိ ပာတေဿာမိ, ဘာဇနေသု ပတိတေသု မယှံ ဇီဝိတံ နတ္ထိ, တုမှေဟသု စတ္တာရော ဇနာ မုခပူရံ ဘတ္တံ, စတ္တာရော မစ္ဆမံသံ ဂဟေတွာ နေတွာ သုပတ္တံ သပဇာပတိကံ ကာကရာဇာနံ ဘောဇေထ, ‘ကဟံ သေနာပတီ’တိ ဝုတ္တေ ‘ပစ္ဆတော ဟောတီ’တိ ဝဒေယ္ယာထာ’’တိ။ အထ သူအော ရညော ဘောဇနဝိကတိံ သမ္ပာဒေတွာ ကာဇေန ဂဟေတွာ ရာဇကုလံ ဟရတိ။ တဿ ရာဇင်္ဂဏံ ဂတကာလေ ကာကသေနာပတိ ကာကာနံ သညံ ဒတွာ သယံ ဥပ္ပတိတွာ ဘတ္တဟာရကဿ ဥရေ နိသီဒိတွာ နခပဉ္ဇရေန ပဟရိတွာ ကဏယဂ္ဂသဒိသေန တုဏ္ဍေန နာသဂ္ဂမဿ အဘိဟန္တွာ ဥဋ္ဌာယ ဒွီဟိ ပက္ခေဟိ မုခမဿ ပိဒဟိ။ ရာဇာ မဟာတလေ စင်္ကမန္တော မဟာတတဟာနေန ဩလောကေတွာ တံ ကာကဿ ကိရိယံ ဒိသွာ ဘတ္တဟာရကဿ သဒ္ဒံ ဒတွာ ‘‘ဘော ဘတ္တကာရက, ဘာဇနာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ကာကမေဝ ဂဏှာ’’တိ အာဟ။ သော ဘာဇနာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ကာကံ ဒဠှံ ဂဏှိ။ ရာဇာပိ နံ ‘‘က္ကတော ဟောတီ’’တိ အာဟ။

တသ္မိံ ခဏေ ကာကာ အာဂန္တွာ အတ္တနော ပဟောနကံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေသံ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ဂဟေတွာ အဂမိံသု။ တတော သေသာ အာဂန္တွာ သေသံ ဘုဉ္ဇိံသု။ တေပိ အဋ္ဌ ဇနာ ဂန္တွာ ရာဇာနံ သပဇာပတိကံ ဘောဇေသုံ, သုဖဿသာယ အောဟဠော ဝူပသမိ။ ဘတ္တဟာရကော ကာကံ ရညော ဥပနေသိ။ အထ နံ ရာဇာ ပုစ္ဆိ – ‘‘ဘော ကာက, တွံ မမဥ္စ န လဇ္ဇိ, ဘတ္တဟာရကဿ စ နာသံ ခဏ္ဍေသိ, ဘတ္တဘာဇနာနိ စ ဘိန္ဒိ, အတ္တနော စ ဇီဝိတံ န ရက္ခိ, ကသ္မာ ဧဝရူပံ ကမ္မမကာသီ’’တိ? ကာကော ‘‘မဟာရာဇ, အမှာကံ ရာဇာ ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ ဝသတိ, အဟမဿ သေနာပတိ, တဿ သုဖဿာ နာမ ဘရိယာ အောဟဠိနီ တုမှာကံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတုကာမာ, ရာဇာ တဿာ အောဟဠံ မယှံ အာစိက္ခိ။ အဟံ တတ္ထေဝ မမ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ အာဂတော, က္ကအနိ မေ တဿာ ဘောဇနံ ပေသိတံ, မယှံ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, က္ကမိနာ ကာရဏေန မယာ ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကတ’’န္တိ ဒီပေန္တော က္ကမာ ကထာ အာဟ။

၁၂၄. ‘‘ဗာရာဏဿံ မဟာရာဇ၊ ကာကရာဇာ နိတသကော။
အသီတိယာ သဟဿေဟိ၊ သုပတ္တော ပရိတရိတော။

၁၂၅. ‘‘တဿ အောဟဠိနီ ဘရိယာ၊ သုဖဿာ ဘက္ခိတုမိစ္ဆတိ။
ရညော မဟာနသေ ပက္ကံ၊ ပစ္စဂ္ဃံ ရာဇဘောဇနံ။

၁၂၆. ‘‘တေသာဟံ ပဟိတော ဒူတော၊ ရညော စမှဟိ က္ကဓာဂတော။
ဘတ္တု အပစိတိံ ကုမ္မိ၊ နာသာယမကရံ ဝဏ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဗာရာဏဿ** န္တိ ဗာရာဏသိယံ။ **နိတသကော**တိ နိဗဒ္ဓဝသနကော။ **ပက္က** န္တိ နာနပ္ပကာရေန သမ္ပာဒိတံ။ ကေစိ ‘‘သိဒ္ဓ’’န္တိ သဇ္ဈာယန္တိ။ **ပစ္စဂ္ဃ** န္တိ အဗ္ဘုဏှံ အဟရိတသိကံ, မစ္ဆမံသဝိကတီသု တ ပစ္စေကံ မဟဂ္ဃံ ဋ္ဌောတိ ပစ္စဂ္ဃံ။ **တေသာဟံ ပဟိတော ဒူတော, ရညော စမှဟိ က္ကဓာဂတော**တိ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အဟံ ဒူတော အာဏတ္တိကရော ရညော စ အမှဟိ ပဟိတော, တသ္မာ က္ကဓ အာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဘတ္တု အပစိတိံ ကုမ္မိ** တိ သွတဟံ ဧဝံ အာဂတော အတ္တနော ဘတ္တု အပစိတိံ သက္ကာရသမ္မာနံ ကရောမိ။ **နာသာယမကရံ ဝဏ**န္တိ, မဟာရာဇ, က္ကမိနာ ကာရဏေန တုမှေဟ စ အတ္တနော စ ဇီဝိတံ အဂဏေတွာ ဘတ္တဘာဇနံ ဟတာပေတုံ ဘတ္တဟာရကဿ နာသာယ မုခတုဏ္ဍကေန ဝဏံ အကာသိံ, မယာ အတ္တနော ရညော အပစိတိ ကတာ, က္ကအနိ တုမှေဟ ယံ က္ကစ္ဆထ, တံ ဒဏ္ဍံ ကရောထာတိ။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ‘‘မယံ တာဝ မနုဿဘူတာနံ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ အမှာကံ သုဟဒေ ကာတုံ န သက္ကောမ, ကမာဒီနိ ဒဒမာနာပိ အမှာကံ ဇီဝိတဒာယကံ န လဘာမ, အယံ ကာကော သမာနော အတ္တနော ရညော ဇီဝိတံ ပ

ရိတ္တဇတိ, အတိဝိယ သပ္ပုရိသော မဓုရသ္သရော ဓမ္မကထိကော''တိ ဂုဏေသု ပသီဒိတွာ တံ သေတစ္ဆတ္တေန ပူဇေသိ။ သော အတ္တနာ လဒ္ဓေန သေတစ္ဆတ္တေန ရာဇာနမေဝ ပူဇေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏေ ကထေသိ။ ရာဇာ နံ ပက္ကောသာပေတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဉာဏ်နူမိပိ တေသံ အတ္တနော ဘောဇနနိယာမေန ဘတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ, သေသကာကာနံ ဒေဝသိကံ ဧကံ တဏ္ဍုလမ္ဗဏံ ပစာပေသိ, သယဉ္စ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ဒတွာ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိ။ သုပတ္တကာကောဝါဒေ ပန သတ္တ ဝဿသတာနိ ပဝတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သုမုခော သေနာပတိ သာရိပုတ္တော, သုဖဿာ ရာဟုလမာတာ, သုပတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုပတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၂၉၃] ၃. ကာယနိဗ္ဗိန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဖုဋ္ဌဿ မေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ပုရိသံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ပုရိသော ပဏ္ဍုရောဂေန အဋ္ဋိတော ဝေဇ္ဇေဟိ ပဋိက္ခိတ္တော။ ပုတ္တဒါရာပိဿ ''ကော ဣမံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ သက္ကောတီ''တိ စိန္တေသိ။ တဿ ဧတဒဟောသိ – ''သစာဟံ ဣမမှာ ရောဂါ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ။ သော ကတိပါဟေနေဝ ကိဉ္စိ သပ္ပာယံ လဘိတွာ အရောဂေါ ဟုတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သော သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, အသုကော နာမ ပဏ္ဍုရောဂီ 'ဣမမှာ ရောဂါ ဝုဋ္ဌိတော ပဗ္ဗဇိဿာမီ'တိ စိန္တေတွာ ပဗ္ဗဇိတော စေဝ အရဟတ္တဉ္စ ပတ္တော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ။ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒာနိ အယမေဝ; ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာပိ ဧဝံ ဝတွာ ရောဂါ ဝုဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ဝုဍ္ဎိမကံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော ပဏ္ဍုရောဂီ အဟောသိ။ ဝေဇ္ဇာပိ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ နာသက္ခိံသု, ပုတ္တဒါရာပိဿ ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသိ။ သော ''ဣမမှာ ရောဂါ ဝုဋ္ဌိတော ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ကိဉ္စိဒေဝ သပ္ပာယံ လဘိတွာ အရောဂေါ ဟုတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဈာနသုခေန ဝိဟရန္တော ''ဧတ္တကံ ကာလံ ဝေရူပံ သုခံ နာမ နာလတ္ထ''န္တိ ဥဒာနံ ဥဒါနေန္တော ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၁၂၇. ''ဖုဋ္ဌဿ မေ အညတရေန ဗျာဓိနာ, ရောဂေန ဗာဠှံ ဒုခိတဿ ရုပ္ပတော။
ပရိသုဿတိ ခိပ္ပမိဒံ ကဠေဝရံ, ပုပ္ဖံ ယထာ ပံသုနိ အာတပေ ကတံ။

၁၂၈. ''အဇညံ ဇညသင်္ခါတံ, အသုစိံ သုစိသမ္မတံ။
နာနာကုဏပပရိပူရံ, ဇညရူပံ အပဿတော။

၁၂၉. ''ဓိရတ္ထုမံ အာတုရံ ပူတိကာယံ, ဇေဂုစ္ဆိယံ အဿုစိံ ဗျာဓိဓမ္မံ။
ယတ္ထပ္ပမတ္တာ အဓိမုစ္ဆိတာ ပဇာ, ဟာပေန္တိ မဂ္ဂံ သုဂတူပပတ္တိယာ''တိ။

တတ္ထ **အညတရေနာ**တိ အဋ္ဌနဝုတိယာ ရောဂေသု ဧကေန ပဏ္ဍုရောဂဗျာဓိနာ။ **ရောဂေနာ**တိ ရုဇ္ဇနသဘာဝတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမေန။ **ရုပ္ပတော** တိ ဃဋ္ဋိယမာနဿ ပီဠိယမာနဿ။ **ပံသုနိ အာတပေ ကတ**န္တိ ယထာ အာတပေ တတ္တတလိကာယ ဌပိတံ သုခုမပုပ္ဖံ ပရိသုဿေယျ, ဧဝံ ပရိသုဿတီတိ အတ္ထော။

အဇညံ ဇညသင်္ခါတ န္တိ ပဋိကူလံ အမနာပမေဝ ဗာလာနံ မနာပန္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ **နာနာကုဏပပရိပူရ**န္တိ ကေသာဒိဟိ ဒွတ္တိံသာယ ကုဏပေဟိ ပရိပုဏ္ဏံ ။ **ဇညရူပံ အပဿတော** တိ အပဿန္တဿ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဿ မနာပံ သာဓုရူပံ ပရိဘောဂသဘာဝံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ''အက္ခိမှာ အက္ခိဂူထကော''တိအာဒိနာ နယေန ပကာသိတော အသုဘသဘာဝေ ဗာလာနံ န ဥပဋ္ဌာတိ။

အာတုရန္တိ နိစ္စဂိလာနံ။ **အဓိမုစ္ဆိတာ** တိ ကိလေသမုစ္ဆာယ အတိဝိယ မုစ္ဆိတာ။ **ပဇာ**တိ အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနာ။ **ဟာပေန္တိ မဂ္ဂံ သုဂတူပပတ္တိယာ** တိ ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ လဂ္ဂာ လဂ္ဂိတာ ဟုတွာ အပာယမဂ္ဂံ ပူရေန္တာ ဒေဝမနုဿဘေဒာယ သုဂတိဥပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ပရိဟာပေန္တိ။

ဣတိ မဟာသတ္တော နာနပ္ပကာရေန အသုစိဘာဝဥ္စ နိစ္စာတုရဘာဝဥ္စ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ကာယေ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ ယာဝဇီဝံ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟုဇနာ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပာပုဏိံသု။ “တဒါ တာပသော အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကာယနိဗ္ဗိန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၂၉၄] ၄. ဓမ္မဒ္ဓဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကောယံ ဗိန္ဒုဿရော ဝဂ္ဂူ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တကောကာလိကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ ဒေဝဒတ္တေ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရေ ကောကာလိကော ကုလာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝဒတ္တတ္ထေရော နာမ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ ဩက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတော အသမ္ဘိန္နခတ္တိယဝံသေ ဝဍ္ဎိတော တိပိဋကဓရော ဈာနလာဘီ မဓုရကထော ဓမ္မကထိကော, ဒေထ ကရောထ ထေရဿာ”တိ ဒေဝဒတ္တဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ ဒေဝဒတ္တောပိ “ကောကာလိကော ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဗဟုဿုတော ဓမ္မကထိကော, ဒေထ ကရောထ ကောကာလိကဿာ”တိ ကောကာလိကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ။ ဣတိ တေ အညမညဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတွာ ကုလဃရေသု ဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရန္တိ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော ဒေဝဒတ္တကောကာလိကာ, အညမညဿ အဘူတဂုဏကထံ ကထေတွာ ဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရန္တီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ တေ အညမညဿ အဘူတဂုဏကထံ ကထေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ, ပုဗ္ဗေပေဝံ ဘုဉ္ဇိံသုယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ ဇမ္ဗုဝနသဏ္ဍေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထေကော ကာကော ဇမ္ဗုသာခာယ နိသိန္နော ဇမ္ဗုပက္ကာနိ ခါဒတိ။ အထေကော သိင်္ဂါလော အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော ကာကံ ဒိသွာ “ယံနူနာဟံ ဣမဿ အဘူတဂုဏကထံ ကထေတွာ ဇမ္ဗူနိ ခါဒေယျ”န္တိ တဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၀. “ကောယံ ဗိန္ဒုဿရော ဝဂ္ဂု၊ သရဝန္တာနမုတ္တမော။
အစ္စုတော ဇမ္ဗုသာခာယ, မောရစ္ဆာပောဝ ကူဇတီ”တိ။

တတ္ထ **ဗိန္ဒုဿရော** တိ ဗိန္ဒုနာ အဝိသာရေန ပိဏ္ဍိတေန သရေန သမန္နာဂတော။ **ဝဂ္ဂူ** တိ မဓုရသဒ္ဒော။ **အစ္စုတော**တိ န စုတော သန္နိသိန္နော။ **မောရစ္ဆာပောဝ ကူဇတီ** တိ တရုဏမောရောဝ မနာပေန သဒ္ဒေန “ကော နာမေသော ကူဇတီ”တိ ဝဒတိ။

အထ နံ ကာကော ပဋိပသံသန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၃၁. “ကုလပုတ္တောဝ ဇာနာတိ၊ ကုလပုတ္တံ ပသံသိတုံ။
ဗျဂ္ဃစ္ဆာပသရီဝဏ္ဏ၊ ဘုဉ္ဇ သမ္မ ဒဒါမိ တေ”တိ။

တတ္ထ **ဗျဂ္ဃစ္ဆာပသရီဝဏ္ဏာ** တိ တွံ အမှာကံ ဗျဂ္ဃပေါတကသမာနဝဏ္ဏောဝ ခါယသိ, တေန တံ ဝဒါမိ အမ္ဘော ဗျဂ္ဃစ္ဆာပသရီဝဏ္ဏ။ **ဘုဉ္ဇ, သမ္မ, ဒဒါမိ တေ** တိ ဝယဿ ယာဝဒတ္ထံ ဇမ္ဗုပက္ကာနိ ခါဒ, အဟံ တေ ဒဒါမီတိ။

ဝေဠု ပန ဝတ္တ ဇမ္ဗုသာခံ စာလေတ္တ ဖလာနိ ဟတေသိ။ အထ တသ္မိံ ဇမ္ဗုရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ တေ ဥဘောပိ အဘူတဂုဏကထံ ကထေတ္တ ဇမ္ဗုနိ ခါဒန္တေ ဒိသွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၂. ''စိရသ္မံ ဝတ ပဿာမိ၊ မုသာဝါဒီ သမာဂတေ။
ဝန္တာဒံ ကုဏပါဒဥ္စ၊ အညမညံ ပသံသကေ''တိ။

တတ္ထ **ဝန္တာဒ** န္တိ ပရေသံ ဝန္တဘတ္တခါဒကံ ကာကံ။ **ကုဏပါဒဥ္စာ** တိ ကုဏပခါဒကံ သိင်္ဂါလဥ္စ။

ဣမဥ္စ ပန ကထံ ဝတ္တ သာ ဒေဝတာ ဘေရဝရူပါရမ္မဏံ ဒဿေတ္တ တေ တတော ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကာကော ကောကာလိကော, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဇမ္ဗုခါဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၂၉၅] ၅. အန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥသဘဿေဝ တေ ခန္ဓော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော တေယေဝ ဒွေ ဇနေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ပုရိမသဒိသမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကမုပစာရေ ဧရဏ္ဍရုက္ခဒေဝတာ ဟုတ္တ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဧကသ္မိံ ကမကေ မတံ ဇရဂ္ဂဝံ နိက္ကမိတ္တ ကမဒွါရေ ဧရဏ္ဍဝနေ ဆဍ္ဍေသုံ။ ဧကော သိင်္ဂါလော အာဂန္တွာ တဿ မံသံ ခါဒိ။ ဧကော ကာကော အာဂန္တွာ ဧရဏ္ဍေ နိလီနော တံ ဒိသွာ ''ယံနူနာဟံ ဧတဿ အဘူတဂုဏကထံ ကထေတ္တ မံသံ ခါဒေယျ''န္တိ စိန္တေတ္တ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၃၃. ''ဥသဘဿေဝ တေ ခန္ဓော၊ သီဟဿေဝ ဝိဇမ္ဘိတံ။
မိဂရာဇ နမော တျတ္ထု၊ အပိ ကိဥ္စိ လဘာမသေ''တိ။

တတ္ထ **နမော တျတ္ထု** တိ နမော တေ အတ္ထု။

တံ သုတွာ သိင်္ဂါလော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၄. ''ကုလပုတ္တောဝ ဇာနာတိ၊ ကုလပုတ္တံ ပသံသိတုံ။
မယူရဂီဝသင်္ကာသ၊ ဣတော ပရိယာဟိ ဝါယသာ''တိ။

တတ္ထ **ဣတော ပရိယာဟီ**တိ ဧရဏ္ဍတော ဩတရိတ္တ ဣတော ယေနာဟံ, တေနာဂန္တွာ မံသံ ခါဒါတိ ဝဒတိ။

တံ တေသံ ကိရိယံ ဒိသွာ ရုက္ခဒေဝတာ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၅. ''မိဂါနံ သိင်္ဂါလော အန္တော၊ ပက္ခီနံ ပန ဝါယသော။
ဧရဏ္ဍော အန္တော ရုက္ခာနံ၊ တယော အန္တာ သမာဂတာ''တိ။

တတ္ထ **အန္တော** တိ ဟီနော လာမကော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကာကော ကောကာလိကော, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အန္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၂၉၆] ၆. သမုဒ္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကော နာယတ္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥပနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ မဟဂ္ဃသော မဟာတဏှော အဟောသိ, သကဋ္ဌပူရေပိ ပစ္စယေဟိပိ သန္တပ္ပေတုံ န သက္ကာ။ ဝဿူပနာယိကကာလေ ဒ္ဝိသု တီသု ဝိဟာရေသု ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ဥပာဟနေ ဌပေတိ, ဧကသ္မိံ ကတ္တရယဋ္ဌိံ, ဧကသ္မိံ ဥဒကတုမ္ဗံ။ ဧကသ္မိံ သယံ ဝသတိ, ဇနပဒဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဏီတပရိက္ခာရေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အရိယဝံသကထံ ကထေတွာ တေသံ ပံသုကူလာနိ ကဟာပေတွာ တေသံ စီဝရာနိ ဂဏှာတိ, မတ္တိကာပတ္တေ ကဟာပေတွာ မနာပမနာပေ ပတ္တေ ထာလကာနိ စ ဂဟေတွာ ယာနကံ ပူရေတွာ ဇေတဝနံ အာဂစ္ဆတိ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, ဥပနန္ဒော သက္ယပုတ္တော မဟဂ္ဃသော မဟိစ္ဆော အညေသံ ပဋိပတ္တိံ ကထေတွာ သမဏပရိက္ခာရေန ယာနကံ ပူရေတွာ အာဂစ္ဆတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''အယုတ္တံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပနန္ဒေန ကတံ ပရေသံ အရိယဝံသကထံ ကထေန္တေန, ပဌမတရဉ္ဟိ အတ္တနာ အပ္ပိစ္ဆေန ဟုတွာ ပစ္ဆာ ပရေသံ အရိယဝံသံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။

> ''အတ္တာနမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ။
> အထညမနုသာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၈) –

ဣမံ ဓမ္မပဒေ ကထံ ဒေသေတွာ ဥပနန္ဒံ ဂရဟိတွာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဥပနန္ဒော မဟိစ္ဆော, ပုဗ္ဗေ မဟာသမုဒ္ဒေပိ ဥဒကံ ရက္ခိတဗ္ဗံ မညီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သမုဒ္ဒဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကော ကာကော သမုဒ္ဒဿ ဥပရိဘာဂေ ဝိစရန္တော ''သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ပမာဏေန ပိဝထ, ရက္ခန္တာ ပိဝထာ''တိ မစ္ဆသင်္ဃသကုဏသင်္ဃေ တရေန္တော တရေန္တော စရတိ။ တံ ဒိသွာ သမုဒ္ဒဒေဝတာ ပဌမံ ကထမာဟ –

> **၁၃၆.** ''ကော နာယံ လောဏတောယသ္မိံ၊ သမန္တာ ပရိဓာဝတိ။
> မစ္ဆေ မကရေ စ တရေတိ၊ ဦမိသု စ ဝိဟညတီ''တိ။

တတ္ထ **ကော နာယတ္တိ** ကော နု အယံ။

တံ သုတွာ သမုဒ္ဒကာကော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

> **၁၃၇.** ''အနန္တပာယီ သကုဏော၊ အတိတ္တောတိ ဒိသာသုတော။
> သမုဒ္ဒံ ပာတုမိစ္ဆာမိ၊ သာဂရံ သရိတံပတိ''န္တိ။

တဿတ္ထော – အဟံ အနန္တသာဂရံ ပာတုမိစ္ဆာမိ, တေနမှိ **အနန္တပာယီ** နာမ **သကုဏော** မဟာတိယာပိ အပူရဏိယာ တဏှာယ သမန္နာဂတတ္တာ **အတိတ္တောတိ** ပိ အဟံ ဒိသာသု **သုတော** ဝိဿုတော ပာကဋော, သွာဟံ ဣမံ သကလသမုဒ္ဒံ သုန္ဒရာနံ ရတနာနံ အာကရတ္တာ သာဂရေန တ ခတတ္တာ **သာဂရံ** သရိတာနံ ပတိဘာဝေန **သရိတံပတိံ** ပာတုမိစ္ဆာမီတိ။

တံ သုတွာ သမုဒ္ဒဒေဝတာ တတိယံ ကထမာဟ –

> **၁၃၈.** ''သော အယံ ဟာယတိ စေဝ၊ ပူရတေ စ မဟောဒဓိ။
> နာဿ နာယတိ ပီတန္တော၊ အပေယျော ကိရ သာဂရော''တိ။

တတ္ထ **သော အယံ ဟာယတိ စေတ**တိ ဥဒကဿ ဩသက္ကနဝေလာယ ဟာယတိ, နိက္ခမနဝေလာယ ပူရတိ။ **နာဿ နာယတီ**တိ အဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ သစေပိ နံ သကလလောကော ပိဝေယျ, တထာပိ ''ဣတော တွေကံ နာမ ဥဒကံ ပီတ''န္တိ ပရိယန္တော န ပညာယတိ။ **အပေယျော ကိရာ** တိ သော ကိရ သာဂရော န သက္ကာ ကေနစိ ဥဒကံ ခေပေတွာ ပာတုန္တိ။

ဝေဠု ပန ဝတ္ထု သာ ဘေရဝရူပာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ သမုဒ္ဒကာကံ ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သမုဒ္ဒကာကော ဥပနန္ဒော အဟောသိ, ဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သမုဒ္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၂၉၇] ၇. ကာမဝိလာပဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥစ္စေ သကုဏ ဍေမာနာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု **ပုပ္ဖရတ္တဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၁၄၇) ကထိတံ, အတီတဝတ္ထု **ဣန္ဒြိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၈.၆၀ အာဒယော) အာဝိဘဝိဿတိ။ တံ ပန ပုရိသံ ဇီဝန္တံယေဝ သူလေ ဥတ္တာသေသုံ။ သော တတ္ထ နိသိန္နော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တံ ဧကံ ကာကံ ဒိသွာ တာဝ ခရာယပိ ဝေဒနာယ အဂဏေတွာ ပိယဘရိယာယ သာသနံ ပေသေတုံ ကာကံ အာမန္တေန္တော ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၁၃၉. ''ဥစ္စေ သကုဏ ဍေမာန, ပတ္တယာန ဝိဟင်္ဂမ။
ဝဇ္ဇာသိ ခော တွံ ဝါမူရုံ, စိရံ ခော သာ ကရိဿတိ။

၁၄၀. ''ဣဒံ ခော သာ န ဇာနာတိ, အသိံ သတ္တိဉ္စ ဩဍ္ဍိတံ။
သာ စဏ္ဍီ ကာဟတိ ကောဓံ, တံ မေ တပတိ နော ဣဒံ။

၁၄၁. ''ဧသ ဥပ္ပလသန္နာဟော, နိက္ခဉ္စုဿီသကောဟိတံ။
ကာသိကဉ္စ မုဒုံ ဝတ္ထံ, တပ္ပေတု ဓနိကာ ပိယာ''တိ။

တတ္ထ **ဍေမာနာ**တိ ဂစ္ဆမာန စရမာန။ **ပတ္တယာနာ**တိ တမေဝ တလပတိ, တထာ **ဝိဟင်္ဂမာ**တိ။ သော ဟိ ပတ္တေဟိ ယာနံ ကတွာ ဂမနတော ပတ္တယာနော, အာကာသေ ဂမနတော ဝိဟင်္ဂမော။ **ဝဇ္ဇာသိ**တိ ဝဒေယျာသိ။ **ဝါမူရု**န္တိ ကဒလိက္ခန္ဓသမာနဥရုံ, မမ သူလေ နိသိန္နဘာဝံ ဝဒေယျာသိ။ **စိရံ ခော သာ ကရိဿတီ**တိ သာ ဣမံ ပဝတ္တိံ အဇာနမာနာ မမ အာဂမနံ စိရံ ကရိဿတိ, ''စိရံ မေ ဂတဿ ပိယဿ န စ အာဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝံ စိန္တေဿတီတိ အတ္ထော။

အသိံ သတ္တိဉ္စာတိ အသိသမာနတာယ သတ္တိသမာနတာယ စ သူလမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တဉှိ တဿ ဥတ္တာသနတ္ထာယ ဩဍ္ဍိတံ ဌပိတံ။ **စဏ္ဍီ**တိ ကောဓနာ။ **ကာဟတိ ကောဓ**န္တိ ''အတိစိရာယတီ''တိ မယိ ကောဓံ ကရိဿတိ။ **တံ မေ တပတီ**တိ တံ တဿာ ကုဇ္ဈနံ မံ တပတိ။ **နော ဣဒ**န္တိ ဣဒံ ပန ဣဒံ သူလံ မံ န တပတီတိ ဒီပေတိ။

''ဧသ ဥပ္ပလသန္နာဟော''တိအာဒီဟိ ဃရေ ဥဿီသကေ ဌပိတံ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ အာစိက္ခတိ။ တတ္ထ **ဥပ္ပလသန္နာဟော**တိ ဥပ္ပလော စ သန္နာဟော စ ဥပ္ပလသန္နာဟော, ဥပ္ပလသဒိသော ကဏ္ဍယော စ သန္နာဟကော စာတိ အတ္ထော။ **နိက္ခဉ္စာ**တိ ပဉ္စဟိ သုဝဏ္ဏေဟိ ကတံ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ။ **ကာသိကဉ္စ မုဒုံ ဝတ္ထ**န္တိ မုဒုံ ကာသိကသာဋကယုဂံ သန္ဓာယာဟ။ တွေကံ ကိရ တေန ဥဿီသကေ နိက္ခိတ္တံ။ **တပ္ပေတု ဓနိကာ ပိယာ**တိ ဧတံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာ သာ မမ ပိယာ ဓနတ္ထိကာ ဣမိနာ ဓနေန တပ္ပေတု ပူရေတု, သန္တုဋ္ဌာ ဟောတူတိ။

ဧဝံ သော ပရိဒေဝမာနောဝ ကာလံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ''တဒါ ဘရိယာ ဧတရဟိ ဘရိယာ အဟောသိ, ယေန ပန ဒေဝပုတ္တေန တံ ကာရဏံ ဒိဋ္ဌံ, သော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကာမဝိလာပဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၂၉၈] ၈. ဥဒုမ္ဗရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥဒုမ္ဗရာ စိမေ ပက္ကာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ အညတရသ္မိံ ပစ္စန္တဂါမကေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဝသတိ။ ရမဏီယော ဝိဟာရော ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိဝိဋ္ဌော, မန္ဒံ သမ္မဇ္ဇနဋ္ဌာနံ ဥဒကဖာသုကံ, ဂေါစရဂါမော နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ, သမ္ပိယာယမာနာ မနုဿာ ဘိက္ခံ ဒေန္တိ။ အထေကော ဘိက္ခု စာရိကံ စရမာနော တံ ဝိဟာရံ ပာပုဏိ။ နေဝါသိကော တဿ အာဂန္တုကဝတ္တံ ကတွာ ပုနဒိဝသေ တံ အာဒါယ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ မနုဿာ ပဏီတံ ဘိက္ခံ ဒတွာ သွေတနာယ နိမန္တယိံသု။ အာဂန္တုကော ကတိပါဟံ ဘုဉ္ဇိတွာ စိန္တေသိ – “ဧကေနုပါယေန ဣမံ ဘိက္ခုံ ဝဉ္စေတွာ နိက္ကဍ္ဎိတွာ ဣမံ ဝိဟာရံ ဂဏှိဿာမီ”တိ။ အထ နံ ထေရုပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ပုစ္ဆိ – “ကိံ, အာဝုသော, ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာကာသီ”တိ? “ဘန္တေ, ဣမံ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော နတ္ထိ, တေနမှိ န ဂတပုဗ္ဗော”တိ။ “ယာဝ တွံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အာဂစ္ဆသိ, တာဝာဟံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ နေဝါသိကော “ယာဝ မမာဂမနာ ထေရေ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထာ”တိ မနုဿာနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

တတော ပဋ္ဌာယ အာဂန္တုကော “တဿ နေဝါသိကဿ အယဉ္စ အယဉ္စ ဒေါသော”တိ တေ မနုဿေ ပရိဘိန္ဒိ။ ဣတရောပိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပုနာဂတော, အထဿ သော သေနာသနံ န အဒါသိ။ သော ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ပါဝိသိ, မနုဿာ သာမီစိမတ္တမ္ပိ န ကရိံသု။ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ပုန ဇေတဝနံ ဂန္တွာ တံ ကာရဏံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ။ တေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဘိက္ခု အသုကံ ဘိက္ခုံ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဎိတွာ သယံ တတ္ထ ဝသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ သော ဣမံ ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ကဍ္ဎိယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ဝဿာနေ သတ္တသတ္တာဟံ ဒေဝေါ ဝဿိ။ အထေကော ရတ္တမုခခုဒ္ဒကမက္ကဋော ဧကိဿာ အနောဝဿိကာယ ပါသာဏဒရိယာ ဝသမာနော ဧကဒိဝသံ ဒရိဒွါရေ အတေမနဋ္ဌာနေ သုခေန နိသီဒိ။ တတ္ထ ဧကော ကာဠမုခမဟာမက္ကဋော တိန္တော သီတေန ပီဠိယမာနော ဝိစရန္တော တံ တထာနိသိန္နံ ဒိသွာ “ဥပါယေန နံ နီဟရိတွာ ဧတ္ထ ဝသိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ကုစ္ဆိံ ဩလမ္ဗေတွာ သုဟိတာကာရံ ဒဿေတွာ တဿ ပုရတော ဌတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၄၂. “ဥဒုမ္ဗရာ စိမေ ပက္ကာ၊ နိဂြောဓာ စ ကပိတ္ထနာ။
ဧဟိ နိက္ခမ ဘုဉ္ဇဿု၊ ကိံ ဇိဃစ္ဆာယ မိယျသီ”တိ။

တတ္ထ **ကပိတ္ထနာ** တိ ပိလက္ခာ။ **ဧဟိ နိက္ခမာ** တိ ဧဝေ ဥဒုမ္ဗရာဒယော ဖလဘာရနမိတာ, အဟမ္ပိ ခာဒိတွာ သုဟိတော အာဂတောသ္မိ, တွမ္ပိ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇဿူတိ။

သောပိ တဿ ဝစနံ သုတွာ သဒ္ဒဟိတွာ ဖလာနိ ခာဒိတုကာမော နိက္ခမိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိတွာ ကိဉ္စိ အလဘန္တော ပုနာဂန္တွာ တံ အန္တောပါသာဏဒရိယံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ “ဝဉ္စေဿာမိ န”န္တိ တဿ ပုရတော ဌတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၄၃. “ဧဝံ သော သုဟိတော ဟောတိ၊ ယော ဝုဍ္ဎမပစာယတိ။
ယထာဟမဇ္ဇ သုဟိတော၊ ဒုမပက္ကာနိ မာသိတော”တိ။

တတ္ထ **ဒုမပက္ကာနိ မာသိတော** တိ ဥဒုမ္ဗရာဒီနိ ရုက္ခဖလာနိ ခာဒိတွာ အသိတော ဓာတော သုဟိတော။

တံ သုတွာ မဟာမက္ကဋော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၄၄. “ယံ ဝနေဇော ဝနေဇဿ၊ ဝဉ္စေယျ ကပိနော ကပိ။
ဒဟရောပိ တံ န သဒ္ဒဟေယျ၊ န ဟိ ဇိဏ္ဏော ဇရာကပီ”တိ။

တသ္သတ္ထော – ယံ ဝနေ ဇာတော ကပိ ဝနေ ဇာတဿ ကပိနော ဝဋ္ဋနံ ကရေယျ, တံ တယာ သဒိသော ဒဟရော တနရော သဒ္ဒဟေယျ, မာဒိသော ပန ဇိဏ္ဏော ဇရာကပိ မဟလ္လကမက္ကဋော န ဟိ သဒ္ဒဟေယျ, သတက္ခတ္တုမ္ပိ ဘဏန္တဿ တုမှာဒိသဿ န သဒ္ဒဟတိ။ ဣမသ္မိဉှိ ဟိမဝန္တပဒေသေ သဗ္ဗံ ဖလာဖလံ ဝဿေန ကိလိန္နံ ပတိတံ, ပုန တဝ ဣဓ ဌာနံ နတ္ထိ, ဂစ္ဆာတိ။ သော တတောဝ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ခုဒ္ဒကမက္ကဋော နေတသိကော အဟောသိ, ကာဠမဟာမက္ကဋော အာဂန္တုကော, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဥဒုမ္ဗရဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၂၉၉] ၉. ကောမာရပုတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပုရေ တုဝန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော ကေဠိသီလေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ ကိရ ဘိက္ခူ သတ္ထရိ ဥပရိပါသာဒေ ဝိဟရန္တေ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ ဒိဋ္ဌသုတာဒီနိ ကထေန္တာ ကလဟဉ္စ ပရိဘာသဉ္စ ကရောန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာမန္တေတွာ “ဧတေ ဘိက္ခူ သံဝေဇေဟီ”တိ အာဟ။ ထေရော အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေန ပါသာဒထူပိကံ ပဟရိတွာ ယာဝ ဥဒကပရိယန္တာ ပါသာဒံ ကမ္ပေသိ။ တေ ဘိက္ခူ မရဏဘယဘီတာ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌံသု။ တေသံ သော ကေဠိသီလဘာဝေါ ဘိက္ခူသု ပါကဋော ဇာတော။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကေဠိသီလာ ဟုတွာ ဝိစရန္တိ, ‘အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ’တိ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ န ကရောန္တီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေတေ ကေဠိသီလကာယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကေသိမှိ ကမေန ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, “ကောမာရပုတ္တော”တိ နံ သဉ္ဇာနိံသု။ သော အပရဘာဂေ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသိ။ အထညေ ကေဠိသီလာ တာပသာ ဟိမဝန္တပဒေသေ အဿမံ မာပေတွာ ဝသိံသု, ကသိဏပရိကမ္မမတ္တမ္ပိ နေသံ နတ္ထိ, အရညတော ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ ခါဒိတွာ ဟသမာနာ နာနပ္ပကာရာယ ကေဠိယာ ဝီတိနာမေန္တိ။ တေသံ သန္တိကေ ဧကော မက္ကဋော အတ္ထိ, သောပိ ကေဠိသီလကောဝ မုခဝိကာရာဒီနိ ကရောန္တော တာပသာနံ နာနာဝိဓံ ကေဠိံ ဒဿေတိ။ တာပသာ တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ အဂမံသု။ တေသံ ဂတကာလေ တော ပဉ္စာယ ဗောဓိသတ္တော တံ ဌာနံ ဂန္တွာ တသ္မိံ ဝသိ, မက္ကဋော တေသံ ဝိယ တဿပိ ကေဠိံ ဒဿေသိ။

ဗောဓိသတ္တော အစ္ဆရံ ပဟရိတွာ “သုသိက္ခိတပဗ္ဗဇိတာနံ သန္တိကေ ဝသန္တေန နာမ အာစာရသမ္ပန္နေန ကာယာဒီဟိ သုသညတေန စျာနေသု ယုတ္တေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တဿ ဩဝါဒံ အဒာသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ သီလဝါ အာစာရသမ္ပန္နော အဟောသိ, ဗောဓိသတ္တောပိ တတော အညတ္ထ အဂမာသိ။ အထ တေ တာပသာ လောဏမ္ဗိလံ သေဝိတွာ တံ ဌာနံ အဂမံသု။ မက္ကဋော ပုဗ္ဗေ ဝိယ တေသံ ကေဠိံ န ဒဿေသိ။ အထ နံ တာပသာ “ပုဗ္ဗေ, တွံ အာဝုသော, အမှာကံ ပုရတော ကေဠိံ အကာသိ, ဣဒါနိ န ကရောသိ, ကိံ ကာရဏာ”တိ ပုစ္ဆန္တာ ပဌမံ ဂါထမာဟံသု –

၁၄၅. “ပုရေ တုဝံ သီလဝတံ သကာသေ၊ ဩက္ကန္တိကံ ကီဠသိ အဿမမှိ။
ကရောဟရေ မက္ကဋိယာနိ မက္ကဋ၊ န တံ မယံ သီလဝတံ ရမာမာ”တိ။

တတ္ထ **သီလဝတံ သကာသေ**တိ ကေဠိသီလာနံ အမှာကံ သန္တိကေ။ **ဩက္ကန္တိက**န္တိ မိဂေ ဝိယ ဩက္ကန္တိတွာ ကီဠသိ။ **ကရောဟရေ**တိ ဧတ္ထ **အရေ**တိ အာလပနံ။ **မက္ကဋိယာနီ**တိ မုခမက္ကဋိကကီဠာသင်္ခာတာနိ မုခဝိကာရာနိ။ **န တံ မယံ သီလဝတံ ရမာမာ**တိ ယံ ပုဗ္ဗေ တဝ ကေဠိသီလံ ကေဠိဝတံ, တံ မယံ ဧတရဟိ န ရမာမ, တွမ္ပိ နော န ရမာပေသိ, ကိံ နု ခော ကာရဏန္တိ။

တံ သုတွာ မက္ကဋော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၆.“သုတာ ဟိ မယှံ ပရမာ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ကောမာရပုတ္တဿ ဗဟုဿုတဿ။
မာ အနိ မံ မညိ တုဝံ ယထာ ပုရေ၊ ဈာနာနုယုတ္တော ဝိဟရာမိ အာဝုသော”တိ။

တတ္ထ **မယှံ**န္တိ ကရဏတ္ထေ သမ္ပဒါနံ။ **ဝိသုဒ္ဓီ**တိ ဈာနဝိသုဒ္ဓိ။ **ဗဟုဿုတဿာ**တိ ဗဟူနံ ကသိဏပရိကမ္မာနံ အဋ္ဌန္နဉ္စ သမာပတ္တီနံ သုတတ္တာ စေဝ ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ စ ဗဟုဿုတဿ။ **တုဝ**န္တိ တေသု ဇနေ တာပသံ အာလပန္တော ဣသိအနိ မာ မံ တွံ ပုရေ ဝိယ သဉ္ဇာနိ, နာဟံ ပုရိမသဒိသော, အာစရိယော မေ လဒ္ဓောတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ တာပသာ တတိယံ ဂါထမာဟံသု –

၁၄၇.“သစေပိ သေလသ္မိ ဝပေယျ ဗီဇံ၊ ဒေဝေါ စ ဝဿေ န ဟိ တံ ဝိရူဠှေယျ။
သုတာ ဟိ တေ သာ ပရမာ ဝိသုဒ္ဓိ၊ အာရာ တုဝံ မက္ကဋ ဈာနဘူမိယာ”တိ။

တဿတ္ထော – သစေပိ ပါသာဏပိဋ္ဌေ ပဉ္စဝိဓံ ဗီဇံ ဝပေယျ, ဒေဝေါ စ သမ္မာ ဝဿေယျ, အခေတ္တတာယ တံ န ဝိရူဠှေယျ, ဧဝမေဝ တယာ ပရမာ ဈာနဝိသုဒ္ဓိ သုတာ, တွံ ပန တိရစ္ဆာနယောနိကတ္တာ အာရာ ဈာနဘူမိယာ ဒူရေ ဌိတော, န သက္ကာ တယာ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတုန္တိ မက္ကဋံ ဂရဟိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကေဋ္ဌိသီလာ တာပသာ ဣမေ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ကောမာရပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကောမာရပုတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၀၀] ၁၀. ဝကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပရပါဏရောဓာ ဇီဝန္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏသန္ထတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဝိနယေ (ပါရာ. ၅၆၅ အာဒယော) ဝိတ္ထာရတော အာဂတမေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – အာယသ္မာ ဥပသေနော ဒုဝဿိကော ဧကဝဿိကေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထာရာ ဂရဟိတော ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တော အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏယုတ္တော တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒါယ ပရိသမ္ပိ တေရသဓုတင်္ဂဓရံ ကတွာ ဘဂဝတိ တေမာသံ ပဋိသလ္လီနေ သပရိသော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိသံ နိဿာယ ပဌမံ ဂရဟံ လဘိတွာ အဓိမ္ဘိကာယ ကတိကာယ အနနုဝတ္တနေ ဒုတိယံ သာဓုကာရံ လဘိတွာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ဓုတင်္ဂဓရာ ဘိက္ခူ ယထာသုခံ ဥပသင်္ကမိတွာ မံ ပဿန္တူ”တိ သတ္ထာရာ ကတာနုဂ္ဂဟော နိက္ခမိတွာ ဘိက္ခူနံ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တတော ပဘုတိ ဘိက္ခူ ဓုတင်္ဂဓရာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထရိ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတေ တတ္ထ တတ္ထ ပံသုကူလာနိ ဆဍ္ဍေတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရာနေဝ ဂဏှိံသု။ သတ္ထာ သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သေနာသနစာရိကံ စရန္တော တတ္ထ တတ္ထ ပတိတာနိ ပံသုကူလာနိ ဒိသွာ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “ဘိက္ခဝေ, ဣမေသံ နာမ ဘိက္ခူနံ ဓုတင်္ဂသမာဒါနံ န စိရဋ္ဌိတိကံ ဝကဿ ဥပေါသထကမ္မသဒိသံ အဟောသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ အဟောသိ။ အထေကော ဝကော ဂင်္ဂါတီရေ ပါသာဏပိဋ္ဌေ ဝသတိ, အထ ဂင်္ဂါယ မဟောဒကံ အာဂန္တွာ တံ ပါသာဏံ ပရိက္ခိပိ။ ဝကော အဘိရုဟိတွာ ပါသာဏပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇိ, နေဝဿ ဂောစရော အတ္ထိ, န ဂောစရာယ ဂမနမဂ္ဂေါ, ဥဒကမ္ပိ ဝဍ္ဍတေဝ။ သော စိန္တေသိ – “မယှံ နေဝ ဂောစရော အတ္ထိ, န ဂောစရာယ ဂမနမဂ္ဂေါ, နိက္ကမ္မဿ ပန နိပဇ္ဇနတော ဥပေါသထကမ္မံ ဝရ”န္တိ မနသာဝ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာယ သီလာနိ သမာဒိယိတွာ နိပဇ္ဇိ။ တဒါ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဝဇ္ဇမာနော တဿ တံ ဒုဗ္ဗလသမာဒါနံ ဉတွာ “ဝကံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ ဧဠကရူပေန အာဂန္တွာ တဿ အဝိဒူရေ ဌတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ဝကော တံ ဒိသွာ “အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဥပေါသထကမ္မံ ဇာနိဿာမီ”တိ ဥဋ္ဌာယ တံ ဂဏှိတုံ ပက္ခန္ဒိ။ ဧဠကောပိ ဣတော စိတော စ ပက္ခန္ဒိတွာ အတ္တာနံ ဂဟေတုံ နာဒါသိ။ ဝကော တံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော နိဝတ္တိတွာ အာဂမ္မ “ဥပေါသထကမ္မံ တာဝ မေ န ဘိန္နံ”တိ တတ္ထေဝ ပုန နိပဇ္ဇိ။ သက္ကော သက္ကတ္တဘာဝေနေဝ အာကာသေ ဌတွာ “တာဒိသဿ ဒုဗ္ဗလဇ္ဈာသယဿ ကိံ ဥပေါသထကမ္မေန, တွံ

မမ သက္ကဘာဝံ အဇာနန္တော ဠေကမံသံ ခါဒိတုကာမော အဟောသီ''တိ တံ ဝိဟေဌေတွာ ဂရဟိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။

၁၄၈. ''ပရဟတ္ထဂရောဇာ ဇီဝန္တော၊ မံသလောဟိတဘောဇနော။
ဝကော ဝတံ သမာဒါယ၊ ဥပပဇ္ဇိ ဥပေါသထံ။

၁၄၉. ''တဿ သက္ကော ဝတညာယ၊ အဇရူပေနုပာဂမိ။
ဝီတတပေါ အဇ္ဈပ္ပတ္တော၊ ဘဉ္ဇိ လောဟိတပေါ တပံ။

၁၅၀. ''ဧဝမေဝ ဣဓေကစ္စေ၊ သမာဒါနမှိ ဒုဗ္ဗလာ။
လဟုံ ကရောန္တိ အတ္တာနံ၊ ဝကောဝ အဇကာရဏာ''တိ။ –

တိဿောပိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာဝ။

တတ္ထ **ဥပပဇ္ဇိ ဥပေါသထ**န္တိ ဥပေါသထဝတံ ဥပဂတော။ **ဝတညာယာ**တိ တဿ ဒုဗ္ဗလဝတံ အညာယ။ **ဝီတတပေါ အဇ္ဈပ္ပတ္တော**တိ ဝိဂတတပေါ ဟုတွာ ဥပဂတော, တံ ခါဒိတုံ ပက္ခန္ဒီတိ အတ္ထော။ **လောဟိတပေါ**တိ လောဟိတပါယီ။ **တပ**န္တိ တံ အတ္တနော သမာဒါနတပံ ဘိန္ဒိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သက္ကော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဝကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုမ္ဘဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဝရကုမ္ဘ သုပတ္တ သိရိဝှယနော၊ သုစိသမ္မတ ဗိန္ဒုသရော စုသဘော။
သရိတံပတိ စဏ္ဍိ ဇရာကပိနာ၊ အထ မက္ကဋိယာ ဝကကေန ဒသာတိ။

အထ ဝဂ္ဂုဒ္ဒါနံ –

သင်္ကပ္ပော ပဒုမော စေဝ၊ ဥဒပာနေန တတိယံ။
အဗ္ဘန္တရံ ဃဋဘေဒံ၊ တိကနိပါတမှိလင်္ကတန္တိ။

တိကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(ဒုတိယော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။)